WIDENER LIBRARY
HX JVQP M

Digitized by Google

DEUERLICH'sche
UCHHANDLUNG
in Göttingen.

Gd 39.68

HARVARD UNIVERSITY.

LIBRARY OF THE

Classical Department,

HARVARD HALL.

20 Jan. 1891.

Digiti... Google

DIONYSII HALICARNASSENSIS

HISTORIOGRAPHICA

H. E.

EPISTOLAE

AD CN. POMPEJUM, AD Q. AELIUM TUBERONEM

ET

AD AMMAEUM ALTERA.

CUM

PRIORUM EDITORUM SUISQUE ANNOTATIONIBUS

EDIDIT

CAROLUS GUILELMUS KRÜGER

STOLPE-POMERANUS,

SEMINARIORUM REGG. HAL. PHILOLOGICI ET THEOLOGICI NUPER SODALIS,

NUNC SCHOLAE BERNBURGENSIS CONRECTOR.

SUBJECTAE SUNT EJUS

COMMENTATIONES CRITICAE ET HISTORICAE

DE

THUCYDIDIS HISTORIARUM PARTE POSTREMA.

HALIS SAXONUM

IN BIBLIOPOLIO GEBAUERIANO.

MDCCCXXIII.

1891, Jan. 20.
Class. Dept.

CHR. GODOFR. SCHÜTZIO

AUG. SEIDLERO

FRIDERICO KOCHIO

PRAECEPTORIBUS SUIS

SUMMA PIETATE COLENDIS

HOC SUORUM STUDIORUM TIROCINIUM

D. D. D.

AUCTOR.

Inter rhetores Graecos, quot quidem aetatem tulerunt, nullus majoribus efferri solet laudibus, quam Dionysius Halicarnasseus. Sagacitatem, acumen, subtilitatem, acrem pulchri sensum, omnes denique virtutes, quas in critico insigni requirimus, certatim ei tribuunt ac si qui ab ejus judiciis recedendum sibi esse intellexerant, dubitanter id conati ingenium viri auctoritatemque in dubium vocare non ausi sunt [1]). Cumque permulta sint in scriptoribus Graecis, quae Graeci melius quam nos sentire potuerint, non immerito ei viro auscultatum esse censeas, cujus judiciis veteres ipsi aliquantum tribuerunt [2]). Quamquam etiam fuerunt, qui aliter de eo judicarent. Ita Jo. Siceliota Commentario MS. ubi disputat, „posse aliquem de scribendi forma bene judicare nec tamen ipsum

---

1) Veluti Ast. de Plat. Phaedro p. 42. Schleiermacher. ad Plat. interpret. germ. I, 1, p. 78. Weisk. in disput. de ingen. Xenoph. hujus editioni praemissa T. I. p. XLIX. Heilmannus loco mox laudando. Nonnulli adeo prava critici judicia ab ingenio Graecorum omnino repetere conati sunt, quemadmodum Creuzero praeeunte, (v. Herod. et Thuc. p. 88. de arte hist. p. 206. 265.) Eberhard Aesthet. T. IV. p. 284. sqq. Cf. Wachsmuth Entwurf einer Theorie der Gesch. p. 109. 135. et Commentatt. p. 261. n. 63.

2) v. testimonia in Schaeferi ed. libri de Compos. p. XXX. Alia reperiuntur apud Fabricium Harles. Saepeque Scholiastae ad oratt. Gr. Dionysii et Caecilii, ejus amici, auctoritate utuntur.

bene ſcribere et contra, hoc modo pergit: αὐτίκα ὁ Λογγῖνος, ὡς οἱ Φιλόλογοι δεικνύουσιν, ἄριστος ἐπιμερίσαι λόγων ἰδέας, δημιουργῆσαι δὲ τούτους ἥκιστα, καὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεὺς καὶ ὁ Σμυρναῖος Ἀριστείδης περὶ ἰδεῶν τι καὶ τέχνης γράψαντες βοῦτα κάρας ἡ παροιμία φησιν· (leg. βᾶτα κάρας et v. Gisb. Koenium, V. C. ad Gregor. de dial. p. 51. [p. 125. Schafer.]) δημιουργοὶ δὲ λόγων πολλῶν καὶ καλῶν· εἰκότως· ἡ γὰρ πρὸς θάτερον σπουδὴ καὶ ἐπιμέλεια τὸ ἕτερον ὑφαιρουμένη" [3]).

Atque ex criticis Dionyſii ſcriptis nulla fere magis a viris doctis dilaudata ſunt quam ea, in quibus hiſtoricorum cenſuram agit. Ita Voſſius in libro de arte hiſtorica ubique ejus auctoritatem advocat [4]); idem alio loco Epiſtola ad Pompejum nihil ſibi κριτικώτερον videri profitetur [5]); Heilmannus in Commentatione de Thucydidis indole ac dicendi genere Judicium de Thucydide, tametſi quaedam in eo reprehendit, in univerſum tamen laudat et inprimis egregium eſſe, ubi de oratione agat, pronuntiat [6]); Beckius optime rhetorem noſtrum de criſi hiſtorica meruiſſe affirmat [7]); eundemque quanti Creuzerus faciat nemo ignorat [8]). Quid quod ipſe recentiorum princeps hiſtoricorum, Joannes Müllerus, inſigni laude Dionyſii hiſtoriographica ornavit [9]).

---

3) Ruhnken, diſſertat. de Longino in opuſcc. orator. phil- lolog. et crit. p. 329.
4) v. inprimis c. XX.
5) de hiſtoricis Graecis p. 18.
6) p. 92. ſqq. in ejus opuſcc. a Danovio editis.
7) in commentatione: Ueber die Quellen und Schriftſteller der griechiſchen Völkergeſchichte, praemiſſa Goldſchmidtii hiſtoriae Graecorum p. LX.
8) in libro de Herod. et Thuc., de arte hiſt. et alibi paſſim.
9) Briefe an Bonſtetten, herausg. von Friderica Brun. T. II. p. 357. ſq.: Im zweiten Theil machte Dionyſius mir viel Vergnügen, er handelt von der Manier des Herodot, Xenophon, Lyſias, Iſocrates, Demoſthenes; er

Non hujus loci est, Nostri de crisi in universum merita examinare accuratius. Sed si reputaveris, Graeciam, mature hoc genere doctorum feracem, tantum rhetorum proventum tulisse, ut jam Aristoteles copiosam segetem in horreum suum conducere potuerit [10]), cumque ejusdem generis semina ad foecundas Nili ripas Ptolemaeorum manu sparsa essent, haec ibi uberrima cepisse incrementa, omnino autem postmodum tanta hujus artis campum industria fuisse cultum, ut Quintilianus timuerit, ne ex eo minorem gratiam iniret liber suus, quod pleraque non inventa per se, sed ab aliis tradita contineat [11]): non poteris, quin Dionysium multa eorum, quae nobis ut sua venditat, aliis accepta retulisse censeas, cum haec sine usuris mutuandi ratio (plagii nomine vulgo notant) in antiquitate longe facilior, quam apud nos fuerit, nec abhorrere videatur a Dionysii ingenio [12]). Quod cum ex nonnullis locis certo intellexerim, condonabunt ejus admiratores, si v. c. ubi de eorum, qui in eodem atque ipso argumento elabora-

---

erklärte und erneuerte mir, was ich bei denselben gefühlt; *er gibt vortreffliche Regeln der Schreibart und Einrichtung einer guten Geschichte.*

10) cf. Cic. de invent. II, 2. et Manso Ueber die Bildung der Rhetorik unter d. Griechen in Verm. Abhandll. u. Aufsätze, p. 8.

11) v. III, 1, 6. Ex hoc libro, collatis Spaldingii annotationibus, brevem rhetorices historiam haurire poterunt, quibus Hardioni dissertationes et Matteri liber non ad manus sunt. Nec contulisse poenitebit Heyn. de gen. saec. Ptolem. in opusc. T. I. p. 98. sqq. Beck Anleitung zur Kenntniss der allg. Welt- und Völkergesch. T. II. p. 278. sq. id. de philol. saeculi Ptol. magis tamen de noxia πολυμαθίας vi exponens. Wolf. prolegg. ad Hom. p. CLXXX. sqq. et de priore aetate Manso differt. I.

12) v. Commentatt. p. 261. sq. n. 67.

rint, libris contemtim loquitur [13]), assensum sustinere audeo, quamquam, perditis illorum libris, certis rationibus dubitationes meas fulcire non possum. Sed esse tamen, quae ut ita sentiam me commoverint, mox, opinor, patebit.

Si verum est, quod in proverbio dici solet, aequali aequalem delectari (studiorum enim similitudo si non copulavit amicitiam, at ex copulata gigni solet) non fieri potest, quin ad Dionysium aestimandum nonnihil conferat cognitum ejus viri ingenium, quo illum familiariter usum esse constat [14]). Quis non videt celeberrimum aetatis suae rhetorem me dicere Caecilium Calactinum [15])? quem cum non ex ipsius libris (interciderunt enim ad unum omnes) judicare possimus, ex aliorum scriptis, in quibus passim ejus mentio fit, quae huc pertinent colligenda sunt.

Quemadmodum Dionysius, ita Caecilius quoque eximiae doctrinae et eruditionis videtur fuisse; quam

13) v. De Compos. p. 14. Schaefer. Jud. de Dinarcho p. 630. 10. ubi τοὺς ἐκ Περγάμου γραμματικοὺς esse τοὺς περὶ Κράτητα, ut non de Aristarcho cogitare debuerit Sylburg., monet Wolf. prolegg. ad Homer. p. CCLXXVI. n. 64.

14) v. Ep. ad Pomp. III, 20. Quint. III, 1, 16.

15) Eudoc. p. 268: Καικίλιος Καλαντιανός, (Καλαντὶς δὲ πόλις Σικελίας) ῥήτωρ σοφιστεύσας ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ σεβαστοῦ Καίσαρος καὶ ἕως Ἀδριανοῦ, πρότερον καλούμενος Ἀκράγαγαθός, τὴν δὲ δόξαν Ἰουδαῖος ἔγραψε βιβλία πολλά· κατὰ Φρυγῶν β', ἀποδείξεις τοῦ εἰρῆσθαι πᾶσαν λέξιν καλλιῤῥημοσύνης· ἔστι δὲ κατὰ στοιχεῖον· σύγκρισιν Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος· τίνι διαφέρει ὁ Ἀττικὸς ζῆλος τοῦ Ἀσιανοῦ· περὶ τοῦ Ἀσιανοῦ· περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν δέκα ῥητόρων· (unde in Pseudo-Plutarchi idem argumentum tractanti libro, ut a scholiastis oratorum saepe laudatur. Videtur enim hic Caecilii liber propemodum πινάκων auctoritatem obtinuisse.) σύγκρισιν Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου· περὶ Δημοσθένους, ποῖοι αὐτοῦ γνήσιοι λόγοι καὶ ποῖοι νόθοι· περὶ τῶν καθ' ἱστορίαν ἢ παρ' ἱστορίαν εἰρημένων τοῖς ῥήτορσι, καὶ ἄλλα πλεῖστα. Cf. Suid. et Toup. ad Longin. I, 1.

ſatis teſtatur librorum, quos compoſuiſſe traditur, copia. Nec tantum plurima rhetorici argumenti ſcripta condiderat, ſed etiam hiſtoriae operam impenderat, librumque περὶ δουλικῶν πολέμων elucubraverat [16]). Idemque, hic etiam Dionyſii geminus, περὶ ἱστορίας ſcripſiſſe perhibetur [17]).

Sed optime hanc ſimilitudinem cognoſcas ex cognata utriusque critici indole atque ingenio. Et Caecilius quidem neutiquam is videtur fuiſſe, qui quasvis diverſorum dicendi generum virtutes pariter ponderans omnium ſcriptorum aequum ſe idoneumque cenſorem exhibuerit: Lyſiae tenuitatem admiratus Platonis elatum ingenium nec aſſequi potuit nec dignari [18]). Simulque praeconceptis opinionibus occaecatus ea ſe cupiditate duci paſſus eſt, ut ſcriptorum fere non cenſorem, ſed laudatorem vituperatoremve

---

16) v. Athen. VI. p. 272. f. ibique Caſaub.

17) v. Athen. XI. pag. 466. a. Non equidem ignoro, Schweighaeuſerum in ind. ad Athenaeum ſuſpicari hunc librum eſſe eundem atque eum, quem Suid. et Eudoc. poſtremo loco nominent. Sed haec eſt conjectura nullo argumento niſa. E contrario, qui Ciceronem a Caecilio ita lectitatum eſſe meminerit, ut hic illius cum Demoſthene comparationem exhibuerit, is non improbabile cenſebit, utrumque librum Ciceronis monitu ab eo compoſitum eſſe, cum Antonius de orat. II, 15. hiſtoriam nusquam ſeparatim inſtructam rhetorum praeceptis queratur, et in Bruto c. XI. Atticus ea tangat quae rhetores ementiantur in hiſtoriis. Qui alia non moraretur hic Quintum Caecilium Epirotam, Attici libertum, et in Dionyſio M. Pomponium Dionyſium, et ipſum Attici libertum, quem indices Cicer. multis partibus truncatum ἐδιχοτόμησαν, odoraretur.

18) Longin. περὶ ὕψους XXXII, 8. Ὁ Κεκίλιος ἐν τοῖς ὑπὲρ Λυσίου συγγράμμασιν ἀπεθάῤῥησε τῷ παντὶ Λυσίαν ἀμείνω Πλάτωνος ἀποφήνασθαι, δυσὶ πάθεσι χρησάμενος ἀκρίτοις· φιλῶν γὰρ τὸν Λυσίαν, ὡς οὐδ' αὐτὸς αὑτόν, ὅμως μᾶλλον μισεῖ τῷ παντὶ Πλάτωνα ἢ Λυσίαν φιλεῖ.

egerit. Atque horum ego criminum, quae quanta in critico sint nemo non intelligit, nec Dionysium expertem praestiterim. Quem tantum abest, ut cum Moro [19]), dictionum quarundam similitudine inducto, ob poëticum ingenium cum Longino contendendum esse credam, ut toto coelo utrumque distare censeam nec assequar, quomodo qui utrumque legerit librum περὶ ὕψους ad Dionysium auctorem referre potuerit [19 b]). Quam sententiam sexcentis argumentis refellere possem, si dignam, quae respiceretur, haberem. Quod autem cupide Caecilium judicasse monuimus, idem de Dionysio quoque dici posse, satis hic, opinor, ostendit iis, quae passim de Platone et Thucydide disputavit. In quibus insignis, qua eos reprehendit, confidentia, oblitus ille quod alii critici et praeceptis et exemplis suis sanxerunt, ut ne temere veteres vituperarentur [20]), tanto magis offendit, cum multa, quae ab ingenio (φύσει) cujusvis scriptoris deberet, ab arte et voluntate (προαιρέσει) repetere solitus, alibi tanquam de opifice rhetorico de utroque loquatur [21]). Cum

19) praefat. ad Longin. p. XIV.

19 b). Non negligendum erat Ruhnkenii judicium in diss. de Longino §. XII. extr.: „Nec facile adducor, ut eum quicquam Dionysio Halicarnassensi debere credam." Eidem aliisque assentiens paulo aequius de Longino judico quam Voss. Epist. mythol. T. I. pag. 186. sq. T. II. p. 61. 177.

20) Schol. ad Sophocl. Aj. v. 814: εἰκῆ γὰρ κατηγορεῖν ἀνδρὸς παλαιοῦ οὐχ ὅσιον. cf. Lessing. Dramaturgie, p. 166. opp. omn. T. XXV: Ich bin überzeugt, daſs das Auge des Künstlers gröſstentheils viel scharfsichtiger ist, als das scharfsichtigste seiner Betrachter. Unter zwanzig Einwürfen, die ihm diese machen, wird er sich von neunzehn erinnern, sie während der Arbeit sich selbst gemacht und sie auch schon sich selbst beantwortet zu haben.

21) de Compos. p. 406: ὁ Πλάτων τοὺς ἑαυτοῦ διαλόγους κτενίζων καὶ βοστρυχίζων καὶ πάντα τρόπον ἀναπλέκων οὐ

enim ſui ingenii modulo illos metiretur, non cogitavit rem proviſam non invita ſequi verba, nec puſilla quadam diligentia, ſed pectoris et mentis vi ejusmodi viros fieri diſertos ac ſponte orationem ex animo hoc illove modo affecto colorem ducere inſigniaque ingenia regulis ſatisfacere inſcia. Quod autem eo progreditur, ut Thucydidem emendare et quo ille modo ſcribere debuerit docere ſuſtinet, meminerimus, quid olim Alexander M. Parmenioni, ut conditiones a rege Perſarum ſibi oblatas acciperet ſuadenti reſponderit: facerem ita ſi Parmenio eſſem [22]).

Haec ſatis ſunto de Dionyſio critico in univerſum. Jam pauca adjiciam, quibus quomodo de criſi hiſtorica promeruerit appareat. Atque hic tanto majore laude dignus videbitur, cum primus peculiaribus libris de hoc argumento egerit, quamquam alii, veluti Polybius, et fortaſſe Ephorus ac Theopompus multa, quae huc pertinerent, egregie monuerant.

Artis cujusvis praecepta cum maximam partem ab exemplaribus duci ſoleant, ſequitur, ut ſicubi in eodem genere exemplaria indolis valde inter ſe diverſae excellunt, diverſa etiam fiant praecepta, prout artis ſcriptor hoc illudve opus, ad quod leges ſuas accommodet, potiſſimum inſpicit. Atqui in hiſtoricis Graecis cum ea, quam Herodotus inierat, via, a pragmatica, quae dicitur, res perſcribendi ratione, quam Theopompus (huic enim haec laus vindicanda eſt) commoverat, Polybius excoluerat, toto coelo diſtaret, Dionyſius autem Homerum hiſtoricorum maximis ubique laudibus efferat, conſentaneum videtur, ut criticus ab ejus potiſſimum opere praecepta, quae ex-

---

διέλιπεν ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη. Cf. Spalding. ad Quintil. inſtitt. oratt. VIII, 6, 64. Similiter de Thucydide loquitur Jud. de Thuc. XXIV, 2. Ep. II. ad Amm. II, 2, 3. Cf. Lucian. Rhett. praec. 14. p. 263. Wolf.

22) Arrhian. Alex. exped. II, 25.

hibet, duxerit. Atque ita factum eſſe nonnulli ſtatuerunt, idque inprimis probari poſſe videatur ex epiſtola ad Pompejum [23]). At enimvero quantumvis pulcherrimae ſint longe lateque peregrinatae Herodoti Muſae, non tamen omnino earum forma cultusque hiſtorico adamandus et amplectendus videri poteſt, ipſumque Dionyſium ſummis laudibus eas ornantem non ſatis praeceptis ſuis conſtare facile doceri poteſt, ut popularis ſui ſtudio nimium dediſſe videatur [23 b]). Rectius haud dubie contendas, Theopompi ratione eum tamquam norma hiſtorici et regula uſum eſſe. Nihil dicam, quod hunc conſpicuo amore praedicat, ab aliisque reprehenſum ſtudioſe defendit [24]): majoris momenti eſt, quod quae in illo praecipue laudat, eadem ſibi ipſe tribuit [25]).

Critici officium duplex eſt. Ac primum quidem, conſummati operis ſpecie animo informata, praecepta ponat oportet: deinde nec ira nec ſtudio motus, ſed acri pulchritudinis ſenſu ductus, praeceptis adhibitis vitia et virtutes dignoſcat, quae vere laudem mereantur, quae non mereantur acute diſcernat, cur mereantur aut non mereantur ſubtiliter exponat neceſſe eſt: quod ut feliciter ſuccedat nec judicium fluctuet, priori officio ſatisfactum ſit opus eſt.

Actum agerem, ſi Dionyſii hiſtoriae ſcribendae leges hoc loco collectas proponerem: quod cum antea facere ſtatuiſſem, nunc eo munere ſuperſedere poſſum,

---

23) 3, 1. ſqq.

23 b) In quo laudando egregie argutatur arte rhet. XI, 4. p. 332. ſqq. Sch. cl. Gottl. ad Menex. 2. Erf. ad Soph. Oed. R. 1237. interprr. ad l. de Comp. p. 42. ſq. et Wyttenb. ad Julian. p. 209.

24) ib. 6, 8. ibique annot.

25) cf. Archaeol. prooem. V, 48. p. 955. ſq. c. 56. p. 978. c. 75. p. 1027. VII, 66. p. 1470. c. 70. p. 1481. XI, 1. p. 2156. ſqq.

cum Schulini diligentia quae huc pertinent pleraque excerpta dederit [26]). Sed in universum quaedam de horum praeceptorum indole proposuisse non abs re fuerit. Atque quod illae mancae sunt nec omni ex parte historici officia definiunt, nemo Dionysio vitio vertet, cum non artem historicam exhibere voluerit, sed artis tantum regulas advocarit, quibus in judicandis scriptoribus uteretur. Sed in iis, quae disputat, plura insunt, quae eum falsissimas de arte historica sententias aluisse declarent, eaque eum non ab aliis se dedoceri passum esse mireris. Sic vix ei condonari potest, quod ita historicum mundanum esse oportere a Polybio non didicerit, ut Thucydidem reprehendat, quod non patriae laudi consuluerit [27]), omninoque illud bellum perscripserit, quod nunquam commotum esse oportuerit, sin minus oblivioni traditum a posteris ignorari debuerit [28]). Nimirum cum Thucydides [29]), Polybius [30]), Lucianus [31]) historiam κτῆμα ἐς ἀεί esse debere contendant, Dionysius, se eam ἀγώνισμα et ἐπίδειξιν, qua historicus lectoribus gratificetur et suae laudi prospiciat, esse velle et praeceptis significat et exemplo suo declarat [32]). Hinc primum esse ait ὑπόθεσιν ἐκλέξασθαι καλὴν καὶ κεχαρισμένην τοῖς ἀναγνωσομένοις [33]) eamque se delectationem intelligere

---

26) de Dionysii Halic. historico, praecipuo historiae juris Romani fonte differt. inaug. in Acad. Heidelb. praemio ornata. Heidelb. 1820. 4.
27) Ep. ad Pompej. III, 9. ibique annot. Jud. de Thuc. XIX, 1. sqq. XLI, 7. sq.
28) Ep. ad Pompej. III, 4.
29) I, 22.
30) III, 31. extr.
31) de conscr. hist. p. 163. 205. 216. 218. Bip.
32) v. inpr. Archaeol. prooem.
33) Ep. ad Pomp. IV, 2. Miram hujus praecepti rationem in Archaeol. prooem. p. 3. 10. inculcat, hanc: ne historici δόξαν ἐγκαταλείπωσι τοῖς ἀναλαμβάνουσιν αὐτῶν τὰς

ſignificat, quae ex rerum fauſtarum contemplatione oriatur. Quaſi vero tragica hominum fortuna in ſcena tantum nos delectet doceatque, in hiſtoriae pulpitis non doceat, non delectet [34]). Ita qui judicat, eum ego hiſtoriam ex hiſtoria tollere dixerim.

Hinc etiam factum eſt, ut Dionyſius tametſi hiſtoriam veritatis ſacerdotem praedicat [35]), tamen hac haudquaquam nimium adſtringi voluerit, cumque prima ſit hiſtoriae lex, ne quid falſi dicere audeat, deinde ne quid veri non audeat [36]), huic eatenus videtur obſequendum eſſe ſtatuiſſe, ut, ſi forte, res omnino non factas fingi vetuerit, ſed quae facta eſſent, ea ſi ſcriptor vel patriae amore vel gratia ductus aut ſileret aut pro rationibus ſuis aliquantum immutaret non improbaverit [36b]). Tale quid qui ſignificavit artis ſcriptor, quid eum feciſſe cenſebimus hiſtoricum? Nec injuria, opinor, ſtatueris, ex ejusmodi potiſſimum fontibus hortulos ſuos irrigaſſe ſerioris aetatis hiſtoriae corruptores quales Lucianus exagitat. Quorum aliquis ἐπὶ τέλει τοῦ Φροιμίου ὑπισχνεῖτο διαῤῥήδην καὶ

ἱστορίας, ὅτι τοιούτους ἐζήλωσαν αὐτοὶ βίους, οἵας ἐξέδωκαν τὰς γραφάς. Ἐπιεικῶς γὰρ ἅπαντες νομίζουσιν, εἰκόνας εἶναι τῆς ἑκάστου ψυχῆς τοὺς λόγους. Sed orationis formam, non materiem. Inepta igitur abuſus eſt ab Ariſtotele mutuata ſententia. V. Sylburg. De praecepto ipſo appoſite Wachsmuth. l. l. p. 120. ſq. n.: Wunderlich iſt der Gedanke des Dionyſius von Halicarnaſſus, der Hiſtoriker ſolle ein angenehmes Sujet wählen. Dionyſius gibt eine Klugheitsregel für den Künſtler, nicht ein Geſetz für die hiſtoriſche Kunſt, die das Angenehme nicht in dem Stoffe ſucht, ſondern es ihm in der Darſtellung geben ſoll.

34) Cf. Egregium Schilleri locum in disputatione: Ueber das Erhabene, p. 27. T. III. ed. 1801.

35) Jud. de Thuc. VIII, 1. Caeteri loci, quos Schulin. p. 7. laudat veritatem in univerſum commendant.

36) Cic. de or. II, 15.

36b) V. Ep. ad Pomp. III, 9. Jud. de Thuc. XIX, 4. ſqq.

σαφῶς, ἐπὶ μεῖζον μὲν αἴρειν τὰ ἡμέτερα, τοὺς βαρβάρους δὲ καταπολεμήσειν καὶ αὐτός, ὡς ἂν δύνηται [37]). Nec fortasse erraverit, qui Dionysium, aliquot locis a Luciano notatum credat. Ita cum ille in historia utilitatem simul et delectationem requirat, hic: ὅσοι, inquit, οἴονται καλῶς διαιρεῖν εἰς δύο τὴν ἱστορίαν, εἰς τὸ τερπνὸν καὶ χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιοῦσι καὶ τὸ ἐγκώμιον εἰς αὐτήν, ὡς τερπνὸν καὶ εὐφραῖνον τοὺς ἐντυγχάνοντας, ὁρᾷς ὅσον τἀληθοῦς ἡμαρτήκασι; πρῶτον μὲν κιβδήλῳ τῇ διαιρέσει χρώμενοι· ἓν γὰρ ἔργον ἱστορίας καὶ τέλος, τὸ χρήσιμον, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀληθοῦς μόνου συνάγεται. — — Ἄχρι δ᾽ ἂν καὶ μόνον ἔχῃ τὸ ἴδιον ἐντελές, λέγω δὲ τὴν τῆς ἀληθείας δήλωσιν, ὀλίγον τοῦ κάλλους φροντιεῖ [38]). Nimirum cum aliis aliud jucundum sit, intellexit, si delectationem historiae sectandam esse concederetur, venam pravam totum ejus corpus corrupturam esse: qualem in Dionysii Archaeologia deprehendimus Romanorum gratiam, qua ductus auctor non historiam scripsit, sed panegyricum exhibuit. Porro cum Dionysius quod in Antiquitatum principio satis mira ratione secutus est, historico lectorem in exordio etiam benevolum esse reddendum significet [39]), Lucianus: ὁπόταν δὲ καί, inquit, φροιμιάζηται, ἀπὸ δυοῖν μόνοιν ἄρξεται, οὐχ ὥσπερ οἱ ῥήτορες ἀπὸ τριῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς εὐνοίας παρεὶς προσοχὴν ἢ εὐμάθειαν εὐπορίσει τοῖς ἀκούουσιν [40]). Egregie enim perspexit, removendam esse ex historia historici personam, nedum ut scriptor de suis ipse laudibus agat: quae si munere suo, qua par est, ratione, functus fuerit, sponte accrescent. Sed redeam, unde degressus sum.

Vidimus adhuc quomodo, cum ex scriptoris animo ira studiumque et similes affectus ita abstersi esse debeant, ut ex ejus mente, quasi puro splendidoque

37) l. l. p. 175.
38) ib. p. 169. cf. p. 166. sqq. 170. 202.
39) Ep. ad Pomp. III, 5. cf. Jud. de Thuc. XIX, 3.
40) l. l. p. 211. sq.

ſpeculo res perceptae clara luce refulgeant nec alieno colore infectae conſpiciantur [40 b]), Dionyſius hoc ita non requiſiverit, ut, quem hoc nomine prae omnibus laudandum eſſe conſtat, Thucydidem ob id ipſum reprehenderit. Quam perverſa igitur hoc reſpectu habito ejus criſis evadere debuerit tanto minus pluribus exponere attinet, cum ſuis quaeque locis notaverimus. Non tamen hic praetermittendum eſt, neutiquam eum propterea vituperandum, ſed laudandum eſſe potius, quod hiſtorici animum ita temperatum eſſe voluerit, ut bonis laetaretur, doleret malis [41]). Nam quod Poppo dicit [42]): id partium quoddam ſtudium declarare, a quo hiſtoricum deceat quam maxime alienum eſſe, hoc ſpecioſius eſt quam verius. Quis enim, quaeſo, ejus frigoris rigorisque ſcriptorem ferat, qui vitiis ac virtutibus, adverſa ſecundaque hominum fortuna non ſe commotum ſentiat hancque animi affectionem non aliquatenus oratione ſua exprimat? Etenim tale partium ſtudium ut hominis ita et hiſtorici eſt, quem nihil humanum a ſe alienum putare oportet. Accedit quod ſcriptor niſi hoc modo ſe affici patitur, non fieri poteſt, quod idem Poppo jure requirit, „ut elocutio et ſcriptoris animum rerum,

---

40 b) Lucian. l. l. p. 210: Μάλιστα δὲ κατόπτρῳ ἐοικυῖαν παρασχέσθω τὴν γνώμην ἀθόλῳ καὶ στιλπνῷ καὶ ἀκριβεῖ τὸ κέντρον· καὶ ὁποίας ἂν δέξηται τὰς μορφὰς τῶν ἔργων, τοιαῦτα καὶ δεικνύτω αὐτά, διάστροφον δὲ ἢ παράχρουν ἢ ἑτερόσχημον μηδέν. Οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι γράφουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν λεχθησόμενα ἔστι καὶ εἰρήσεται· πέπρακται γὰρ ἤδη· δεῖ δὲ τάξαι καὶ εἰπεῖν αὐτά. Sic enim ſcribendum et diſtinguendum puto pro vulgari: λεχθησόμενον ἐστι, καὶ εἰρήσεται· πέπρακται γὰρ ἤδη; δεῖ δὲ κ. τ. λ.: nec probandum reor, quod B. G. Weiske de hyperb. error. in hiſt. Philippi Amyntae f. commiſſ. genitr. P. II. pag. 4. n. conjecit, λεχθησόμενα, ἅ ἐστι κ. τ. λ.

41) Ep. ad Pomp. III, 15.

42) prolegg. ad Thuc. p. 12.

quas narret, cogitatione plane impletum ſignificet, et omnis color ejus earundem rerum naturam referat" [43]).

Quae Dionyſius praeterea in hiſtorico requirit, ut ſubacti judicio inſtructus multoque philoſophorum et oratorum (politicorum) imperatorumque uſu atque conſuetudine ſit eruditus, haec ſimiliaque quibus qui feliciter in hoc genere verſaturus eſſet praeditum praeparatumque eſſe voluit, cum bene disputaverit, non eſt, cur percenſeamus [44]).

De inventione hiſtorica locum noſter vix tetigit, niſi quod Thucydidem ac Theopompum collaudat, quorum alter magno ſtudio quibus non ipſe intereſſe potuerit, ea ab iis qui optime quaeque cognoſſent, ſibi referenda curaverit [45]); alter nec ſtudio nec ſumtibus pepercerit, ut quae vellet reſciſceret: unde factum ſit, ut quae ad res geſtas illuſtrandas pertinerent, locorum naturam, urbium populorumque origines, mores, inſtituta, leges, rerum publicarum formas, regum ingenia vitasque explicaverit, et abditas quoque rerum cauſas ſcrutatus ex animorum ratione repetiverit [46]). Haec quamquam egregie disputaverit, multa tamen quae ad res inveſtigandas pertinent omiſſa vides, idque inde explicandum cen-

---

43) ib. p. 264. cf. Lucian. l. l. p. 306.

44) v. Ep. ad Pomp. VI, 2. ſqq. cf. quibus dotibus Lucianus futurum hiſtoricum praeditum velit l. l. p. 197. ſqq.

45) Jud. de Thuc. VI, 1.

46) Ep. ad Pomp. VI, 3. ſqq. cf. n. 25. Etiam Lucianus hunc locum paucis tantum perſtringit pag. 208: Τὰ δὲ πράγματα αὐτὰ οὐχ ὡς ἔτυχε συνακτέον, ἀλλὰ φιλοπόνως καὶ ταλαιπώρως πολλάκις περὶ τῶν αὐτῶν ἀνακρίνοντα, καὶ μάλιστα μὲν παρόντα καὶ ἐφορῶντα· εἰ δὲ μὴ τοῖς ἀδεκαστότερον ἐξηγουμένοις προσέχοντα καὶ οὓς εἰκάσειεν ἄν τις ἥκιστα πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν ἀφαιρήσειν ἢ προσθήσειν τοῖς γεγονόσι. Κἀνταῦθα ἤδη καὶ στοχαστικός τις καὶ συνθετικὸς τοῦ πιθανωτέρου ἔστω.

ſeas, quod, quae Creuzeri eſt opinio [47]) critica haec ratio, quatenus ſit ſtudium ſubſidiis hiſtoricis nixum et clare cogitatis legibus adſtrictum, unice vindicanda ſit recentioribus. Sed ut hanc ſententiam non omnino veram eſſe arbitror (quis enim, ut nihil dicam hujus artis inventorem Thucydidem [47 b]), Polybium ejusmodi leges ſecutum neget? quis denique criticae aetatis, Ptolemaeorum dico, ſtudia non ad hiſtoriam redundaſſe animum inducat?) ita hoc loco ea uti nolim, cum aliam probabilioremque cauſam afferre poſſe videar. Etenim Dionyſius non omnino egit de arte hiſtorica ſed inſignia quorundam hiſtoricorum opera cenſuit et ſicuti qui picturarum vitia virtutesque exponet, non antea de coloribus eorumque praeparatione agendum ſibi putabit: ita ille quoque qua ratione res antequam perſcriberentur pertractari deberent, non pluribus ſibi perſequendum duxit.

Jam accedimus ad ipſam hiſtorici operis conformationem compoſitionemque. Cui cum finis, quem propoſueris moderetur neceſſe ſit, videndum eſt, qualem hunc ſtatuerit Dionyſius. Qui tametſi in libris hiſtoriographicis non diſerte de eo loquitur, niſi quod mox delectationem, mox utilitatem ex cognitione rerum percipi ſignificat [48]), alibi tamen docendi finem, cui viros magnos laudandi, poſterosque ad eos imitandos aemulandosque inſtigandi negotium ſit, primarium ſibi videri declarat, ideoque hiſtoriam φιλοσοφίαν

---

47) pronunciata in libro de arte hiſt. p. 259. et probata Wachsmuthio: Entwurf einer Theorie der Geſch. p. 108.

47 b) Heeren Ideen, III, 1. p. 470. ſq.

48) Fallitur enim qui Dionyſium utilitatem plane praeteriiſſe dicit, Poppo l. l. p. 10. V. Ep. ad Pomp. VI, 4. Jud. de Thuc. VI, 4.

ἐκ παραδειγμάτων dicit[49]). Quae ſententia cum ſpecioſa ſit, vix dici poteſt, quantum detrimenti, diu domi-

---

49) de arte rhet. XI, 2. cf. Antiqq. V. c. 75. pag. 1027: ταῦτα ἡγούμενος εἶναι χρησιμώτατα τοῖς ἀναγνωσομένοις, ἃ πολλὴν εὐπορίαν παρέξει καλῶν καὶ συμφερόντων παραδειγμάτων νομοθέταις τε καὶ δημαγωγοῖς (ſic enim pro παιδαγωγοῖς e Vat. ſcrib.) καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς πολιτεύεσθαί τε καὶ τὰ κοινὰ πράττειν βουλομένοις. ib. XI, 1. pag. 2158. ſq. Τοῖς δὲ πολιτικοῖς ἀνδράσι, ἐν οἷς ἔγωγε καὶ τίθεμαι τοὺς φιλοσόφους, ὅσοι μὴ λόγων, ἀλλ' ἔργων καλῶν ἄσκησιν ἡγοῦνται τὴν φιλοσοφίαν, τὸ μὲν ἥδεσθαι τῇ παντελεῖ θεωρίᾳ τῶν παρακολουθούντων τοῖς πράγμασι κοινὸν ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἡγοῦμαι· χωρὶς δὲ τῆς ἡδονῆς περιγίνεται τὸ περὶ τοὺς ἀναγκαίους καιροὺς μεγάλα τὰς πόλεις ἐκ τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας ὠφελεῖν, καὶ ἄγειν αὐτὰς ἑκούσας ἐπὶ τὰ συμφέροντα διὰ τοῦ λόγου· ῥᾷστα γὰρ οἱ ἄνθρωποι τά τε ὠφελοῦντα καὶ βλάπτοντα καταμανθάνουσιν ὅταν ἐπὶ παραδειγμάτων ταῦτα πολλῶν ὁρῶσι, καὶ τοῖς ἐπὶ ταῦτα παρακαλοῦσιν αὐτοὺς φρόνησιν μαρτυροῦσι καὶ πολλὴν σοφίαν. Adde prooem. p. 18. ſqq. (Ἐκ τῆς) ἱστορίας ἀκριβῶς γραφείσης συμβήσεται τὰ κράτιστα καὶ δικαιότατα τῶν ἔργων, τοῖς μὲν ἐκπεπληρωκόσιν τὴν ἑαυτῶν μοίραν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς δόξης αἰωνίου τυγχάνειν καὶ πρὸς τῶν ἐπιγιγνομένων ἐπαινεῖσθαι· ἃ ποιεῖ θνητὴν φύσιν ὁμοιοῦσθαι τῇ θείᾳ καὶ μὴ συναποθνήσκειν αὐτοῖς τὰ ἔργα τοῖς σώμασι· τοῖς δὲ ἀπ' ἐκείνων τῶν ἰσοθέων ἀνδρῶν νῦν τε οὖσι καὶ ὕστερον ἐσομένοις, μὴ τὸν ἥδιστον καὶ ῥᾷστον αἱρεῖσθαι τῶν βίων, ἀλλὰ τὸν εὐγενέστατον καὶ φιλοτιμότατον, ἐνθυμουμένοις, ὅτι τοὺς εἰληφότας καλὰς τὰς πρώτας ἐκ τοῦ γένους ἀφορμὰς μέγα ἐφ' ἑαυτοῖς προσήκει φρονεῖν καὶ μηδὲν ἀνάξιον ἐπιτηδεύειν τῶν προγόνων· ἐμοὶ δὲ, ὃς οὐχὶ κολακείας χάριν ἐπὶ ταύτην ἀπέκλινα τὴν πραγματείαν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου προνοούμενος, ὧν δεῖ στοχάζεσθαι πᾶσαν ἱστορίαν, πρῶτον μὲν ἐπιδείξασθαι τὴν ἐμαυτοῦ διάνοιαν, ὅτι χρηστὴ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἐστὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ φιλοθεώρους τῶν καλῶν ἔργων καὶ μεγάλων· ἔπειτα χαριστηρίους ἀμοιβὰς ἃς ἐμοὶ δύναμις ἦν, ἀποδοῦναι τῇ πόλει παιδείας τε μεμνημένῳ καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ὅσων ἀπέλαυσα διατρίβων ἐν αὐτῇ. Hoc quoque loco idem, quod in Ep. ad Pomp. VI, 8. hiſtoricum judicis munere fungi ſignificat. Egregie in eandem ſententiam Schillerus: die Weltgeſchichte iſt

nata, hiſtoriae intulerit, ipſeque Dionyſius quae vel criticus vel hiſtoricus peccavit, eorum illi non pauca refert accepta. Sic enim qui ſentiunt, cum Rouſſavio faciunt neceſſe eſt, qui: la critique d'érudition, inquit, abſorbe tout, comme ſ'il importoit beaucoup qu'un fait fut vrai pourvu qu'on en pût tirer une inſtruction utile. Les hommes ſenſés doivent regarder l'hiſtoire comme un tiſſu des fables, dont la morale eſt très appropriée au coeur humain [50]). Quod quidem judicium ut cum iſto docendi fine apprime conſpirat, ita hiſtoriam omni dignitate gravitateque exuit, immo tollit. Ita ſentientibus hanc poenam irrogaverim, ut nonniſi Valerios Maximos legant, Thucydides et Mülleros ne tangant. Cur enim quae ſola requirunt, moralia, operoſe juſtis et integris ex hiſtoriis hauriant? Nempe bonorum exempla morum requirunt; at malorum in illis multo plura offendent. Providentiae divinae cuncta ſapienter moderantis veſtigia cernere cupiunt; at in plerisque caſus dominari videbitur: hic perverſa ſuccedunt, illic recta proſternuntur; boni occumbunt, ſuperant mali [50b]). Recte igitur Ludov. Vives monuerit: bella et praelia non accurate perſequenda, quae tantum inſtruant animos ad nocendum et vias oſtendant, quis invicem poſſimus laedere [51]). Et vero etiam alia permulta eodem jure ex hiſtoria tollenda fuerint. Inprimis autem prava

---

das Weltgericht (die Braut von Meſſina, in fine). Sed in hac re haud nimium eſſe debere ſcriptorem bene docet Lucianus l. p. 56. laudato cl. de Conſcr. hiſt. p. 166. ne, quod Plutarch. Arat. 38. in Phylarcho reprehendit, καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελῇ, τῷ δὲ συνηγορεύων. — Ad caetera cf. p. 26. ſq. laudata.

50) Ej. opp T. VIII. pag. 242. not. ed. Amſtel. Probabiliora diſputat T. IX. p. 142. ſq.

50b) Cf. Schiller. l. l.

51) de tradend. diſcipl. Opp. T. I. pag. 5071. cujus loci notitiam Wachsmuthio debeo l. l. p. 131.

vitiorum exempla, nisi punita conspiciantur, sed felici successu gaudeant, oblivioni sint tradenda, ut non immerito Atheniensium Meliorumque colloquium a Dionysio sit reprehensum [52]).

At, inquit, multa alia ex historia disci possunt, inprimis prudentia civilis. Vide modo quam lepide Poppo nonnullos Thucydidis locos ad nostra tempora converterit [53]). Audio. Sed ne dicam quam anceps sit hic gladius, quam pauca fuerint, quibus tota rerum facie conversa, hodieque viris rerum publicarum gubernacula tenentibus eam historia utilitatem praestare valeat, quam non aliunde, faciliori plerumque negotio, percipere queant. Certe haec utilitas non sufficiet, cui historiam ut suae dignitatis disciplinam superstruamus. Recte igitur fecisse videantur, qui nullum externum historiae consilium quaeri oportere opinati ipsam rerum cognitionem ejus finem esse contenderunt [54]).

At enimvero cum ea studiorum nostrorum ratio sit, ut communi quodam societatis vinculo contineantur, eidem orbi inclusae quasi radii ad unum idemque centrum tendant, facile patet etiam historiae suas hic esse partes. Est autem omnium humanitatis studiorum, me judice, illud consilium, ut cunctis, quas natura nobis impertita est, facultatibus pariter et cum concentu quodam excultis, humanum genus, sapientia, virtute voluptateque [54b]) pro natura sua quam felicissimum evadat. Hujus vero consilii interpres est historia. Nam cum anthropologia et psychologia quibus vel corporis vel animi facultatibus qua ratione instructi simus doceat, historiae munus est ostendere,

---

52) Jud. de Thuc. XXXIX, 1. LXI, 7.
53) Poppo l. l. p. 79. sq.
54) cf. Wachsmuth. l. l. p. 129. sqq.
54b) Non Epicureum me dicere sponte patet. Refero enim haec tria ad trium animi facultatum perfectionem.

quales hae vires diverſiſſimis locis, temporibus, conditionibus ſe exſeruerint, ut genus humanum quodnam iter emenſum ſit edoctum quo tendat intelligat[55]). Vagaretur enim, ſi hiſtoria careret ſimilisque eſſet homini, qui e Lethae undis praeteritae, quam degiſſet, vitae rationis oblivionem bibiſſet. Ita praeclarum illud „nosce te ipſum non tantum ad ſingulum quemque pertinet, ſed ad univerſum genus humanum. Ex iis, quae modo disputavimus, ſimul apparet, non recte hiſtoriam adſtringi civitatis notioni, niſi quis civitates, non quales vulgo ſunt, ſed quales eſſe debeant intelligit. Quodſi autem fingere volunt, tum profecto, quandam, ut ita dicam, dei civitatem informare poſſunt, quae cum humanitate congruat. Sed redeundum eſt ad Dionyſium.

Is igitur cum praeter delectationem docendi finem hiſtoriae propoſuiſſet, intellexit, non ſola bella, ſed Theopompi Polybiique exemplo alia quoque ei recipienda eſſe, eaque quaenam eſſe debeant, optime explicat in Archaeologiae prooemio: ubi poſtquam utiliſſimum graviſſimumque ſe argumentum elegiſſe oſtendit, hoc modo pergit: Ἀφηγοῦμαι — τούς τε ὀθνείους πολέμους τῆς πόλεως ἅπαντας, οὓς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐπολέμησε, καὶ τὰς ἐμφυλίους στάσεις, ὁπόσας ἐστασίασαν, ἐξ

55) Sic fere ſenſiſſe videntur, qui hiſtoriae univerſalis, cujus partes et quaſi rivuli ſunt ſpeciales hiſtoriae, id eſſe conſilium dixerunt, ut quae ſint quomodo facta ſint explicet. Ita Schlözer Weltgeſch. nach ihren Hauptheilen im Auszug und Zuſammenhange p. 71: Weltgeſchichte ſtudiren heiſst die Hauptveränderungen der Erde und des Menſchengeſchlechts im Zuſammenhange denken, um den heutigen Zuſtand von beiden aus Gründen zu erkennen. Similiter Kantius: Ideen zu einer allg. Geſch. in weltbürgerlicher Abſicht. Schiller: Was heiſst und zu welchem Ende ſtudirt man Univerſalgeſchichte? Opp. omn. T. VII. p. 10. ſqq. ed. 1819. Gruber. proluſ. de diſciplinis hiſtoriae ſtudium adjuvantibus p. 14.

οἵων αἰτιῶν ἐγένοντο καὶ δι' οἵων τρόπων τε καὶ λόγων κατελύθησαν, πολιτειῶν τε ἰδέας διέξειμι πάσας, ὅσαις ἐχρήσατο βασιλευομένη τε καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν μονάρχων, καὶ τίς ἦν αὐτῶν ἑκάστης ὁ κόσμος, ἔθη τε τὰ κράτιστα καὶ νόμους τοὺς ἐπιφανεστάτους διηγοῦμαι καὶ συλλήβδην ὅλον ἐπιδείκνυμι τὸν ἀρχαῖον βίον τῆς πόλεως. Σχῆμα δὲ ἀποδίδωμι τῇ πραγματείᾳ οὔθ' ὁποῖον οἱ τοὺς πολέμους ἀναγράψαντες ἀποδεδώκασι ταῖς ἱστορίαις, οὔθ' ὁποῖον οἱ τὰς πολιτείας αὐτὰς ἐφ' ἑαυτῶν διηγησάμενοι, οὔτε τοῖς χρονικοῖς παραπλήσιον, ἃς ἐξέδωκαν οἱ τὰς Ἀτθίδας πραγματευόμενοι· μονοειδεῖς γὰρ ἐκεῖναι καὶ ταχὺ προσιστάμεναι τοῖς ἀκούουσιν· ἀλλ' ἐξ ἁπάσης ἰδέας μικτὸν ἐναγωνίου τε καὶ θεωρητικῆς ἵνα καὶ τοῖς περὶ τοὺς πολιτικοὺς διατρίβουσι λόγους καὶ τοῖς περὶ τὴν φιλόσοφον ἐσπουδακόσιν θεωρίαν καὶ εἴ τισιν ἀοχλήτου δεήσει διαγωγῆς ἐν ἱστορικοῖς ἀναγνώσμασιν ἀποχρώντως ἔχουσι φαίνηται [56]). Etiam de vitis excellentium imperatorum agendum esse alibi docet: Παντὸς μάλιστα τοῦτο νομίζω προσήκειν τοῖς γράφουσιν ἱστορίας, μὴ μόνον τὰς πολεμικὰς πράξεις τῶν ἐπισήμων ἡγεμόνων διεξιέναι, μηδ' εἰ πολίτευμα καλὸν καὶ σωτήριον ταῖς πόλεσιν ἀπεδείξαντο ἐξευρόντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς βίους αὐτῶν, εἰ μέτριοι καὶ σώφρονες καὶ μένοντες ἐπὶ τοῖς πατρίοις ἔθεσι καὶ ἐπιτηδεύμασι διετέλεσαν ἐπιδείκνυσθαι [57]). Quibus adjicit non summam modo rerum proponendam esse, sed exponi quoque debere de caussis earum et eventis, de locis in quibus gestae essent et id genus pluribus: Τοῖς ἀναγιγνώσκουσι τὰς ἱστορίας οὐχ ἱκανὸν εἰς ὠφέλειαν τὸ τέλος αὐτὸ τῶν πραχθέντων ἀκοῦσαι· ἀπαιτεῖ δὲ ἕκαστος καὶ τὰς αἰτίας ἱστορῆσαι τῶν γινομένων καὶ τοὺς τρόπους τῆς πράξεως καὶ τὰς διανοίας τῶν πραξάντων καὶ τὰ παρὰ τοῦ δαιμονίου συγκυρήσαντα καὶ μηδενὸς ἀνήκοος γενέσθαι τῶν πεφυκότων τοῖς πράγμασι παρακολουθεῖν· τοῖς δὲ πολιτικοῖς καὶ πάνυ ἀναγκαῖον ὑπάρχουσαν τὴν τούτων μάθησιν [58]). Similiter alio

56) T. I. p. 22. sqq.
57) V, 48. p. 255. sq.
58) V, 56. p. 978. ubi pro τρόπους leg. esse τόπους suspicatus sum p. 55.

loco disputat: Ἀλλὰ καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἱ πράξεις ἐγένοντο, βούλονται παρὰ τῆς ἱστορίας μαθεῖν καὶ τὰς αἰτίας ἀκοῦσαι, δι' ἃς τὰ θαυμαστὰ καὶ παράδοξα ἔργα ἐπετέλεσαν, καὶ τίνες ἦσαν οἱ τῶν στρατοπέδων ἡγέμονες τῶν τε βαρβαρικῶν καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορῆσαι καὶ μηδενός, ὡς εἰπεῖν, ἀνήκοοι γενέσθαι τῶν συντελεσθέντων περὶ τοὺς ἀγῶνας. Ἥδεται γὰρ ἡ διάνοια παντὸς ἀνθρώπου χειραγωγουμένη διὰ τῶν λόγων ἐπὶ τὰ ἔργα καὶ μὴ μόνον ἀκούουσα τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ τὰ πραττόμενα ὁρῶσα [59]). Caufas autem rerum vel propterea exponendas effe, ut narrata fidem habeant, fignificat: Ποθεῖ γὰρ ἕκαστος ἐπὶ τοῖς παραδόξοις ἀκούσμασι τὴν αἰτίαν μαθεῖν καὶ τὸ πιστὸν ἐν ταύτῃ τίθεται μόνῃ [60]). Internis autem hisce argumentis adjicienda effe teftimonia ait: οὐχ ἡγούμενος ἀποχρῆν τοῖς ἀναγράφουσι τὰς ἀρχαίας καὶ τοπικὰς ἱστορίας, ὡς παρὰ τῶν ἐπιχωρίων αὐτὰς παρέλαβον, ἀξιοπίστως διελθεῖν, ἀλλὰ καὶ μαρτυριῶν οἰόμενος αὐτοῖς δεῖν πολλῶν τε καὶ δυσαντιλέκτων, εἰ μέλλουσι πιστοὶ φανήσεσθαι [61]).

Ex his, quae de rerum varietate, qua hiftorias diftinctas effe vult, disputat, abunde patet, cur ei minus probata fit Thucydidis hiftoria, qui πόλεμον ἕνα καὶ τινας ἀπνευστὶ διεξέρχεται μάχας ἐπὶ μάχαις καὶ παρασκευὰς ἐπὶ παρασκευαῖς καὶ λόγους ἐπὶ λόγοις συντιθείς [62]). Nec immerito hoc nomine Herodoti varietatem praefert. Ac videatur Thucydides non quidem, quod Dionyfius vult, degreffiones plures facere potuiffe: nam earum quoque quas exhibet nonullae arceffitae funt et a propofito alienae: fed aliis de rebus per illa, quae defcripfit, tempora factis exponere debuiffe.

---

59) XI, 1. p. 2157. Hinc etiam τὰς καλουμένας ἐκφράσεις (Schilderungen), πολλαχοῦ (τὸν) χειμῶνα γράφειν καὶ λοιμοὺς καὶ λιμοὺς καὶ παρατάξεις καὶ ἀριστείας, in hiftorias probat Rhet. X, 17. Quibus in lenociniis ne quis nimius fit bene monet Lucian. l. l. p. 214. fq. et p. 209.

60) VII, 66. p. 1470.

61) VII, 70. p. 1481.

62) Ep. ad Pomp. III, 12.

Quis non de interno Graecorum ſtatu, de rebus forenſibus, de moribus, de litteris et artibus, pleraque ab eo vel omnino non tacta queratur, vel accuratius expoſita habere cupiat? Sed hanc reprehenſionem, utut ſpecioſa ſit, omnino concidere intelliget, qui cogitarit, ſcriptorem non res Graecas illorum temporum perſcribere, ſed ipſius belli Peloponneſiaci hiſtoriam exhibere voluiſſe. Quamquam cum ſic quoque multa de iis, quae dixi, exponere potuiſſet, dicendum eſt, ejus ingenium vel elatius fuiſſe, quam ut rebus minutis, quales multas ex Ariſtophane ejusque interpretibus atque oratoribus cognoſcimus, operam impenderet, vel ita belli ſummam contuitum eſſe, ut quae minus ad ejus rationem explicandam et illuſtrandam facerent, ea quae reſpiceret non ſatis digna habuerit. Ita factum eſt, ut cum ejus aetatis eſſet, qua res pacis omnino minus, quam par erat, hiſtoricorum animos adverterent, hunc defectum nec ipſe expleverit. Alioquin enim, occaſione invitante, dicere poterat de Gorgia [63]) et Diagora [64]) aliisque philoſophis, quos, cum plures eorum audiviſſe feratur, haud ignotos ei fuiſſe neceſſe eſt. Atque ſaeculi corruptos mores eum modo ἀρχῇ τῇ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν tribuiſſe [65]), nec a ſophiſtis repetiiſſe ex parte [66]), inde derivandum videtur, quod ipſe, Anaxagorae diſcipulus, ita eorum placita amplexus erat, ut ἄθεος cre-

---

63) III, 86. cl. Heindorf. ad Plat. Hipp. M. p. 125. et Ruhnken. de Antiph. orat. Att. in Reiskii oratt. Gr. T. VII. pag. 798. Schneider. ad Xenoph. Symp. II, 26. Matthaei ad Dionyſ. Jud. de Lyſ. pag. 458. ſq. Excerpt. e Scholl. ad Hermog. in Reisk. oratt. Gr. VIII. p. 197. ſq.

64) V, 116. cl. Suid. ſ. v. Lyſ. c. Andoc. p. 214. Schol. ad Ariſtoph. Av. 1072. et Nub. 827. ac Weſſeling. ad Diodor. XIII, 6.

65) III, 82.

66) V. ad Jud. de Thuc. p. 176. ſq. annot.

ditus, ſuperſtitionis radices ex animo ſuo evulſerit[67]); nec omnes nimium lucis ſplendorem, quem ſibi innoxium fuiſſe ſentiret, ferre poſſe perſpexerit. Illa autem, quam diximus, unitatis notione (qualis Herodoto obverſata magis, quam obſervata eſt) quod Dionyſius Thucydidem fuiſſe ductum non unimadverterit, id aliquatenus eo excuſaveris, quod non abſolutum ſcriptoris opus viderit ideoque minus totius hiſtoriae rationem animo complecti potuerit[68]). At vero ipſe hanc excuſationem reſpuit, cum alibi dicat, Thucydidem *οὔτ' ἐφ' ἑνὸς βουληθῆναι τόπου καθιδρύσαι τὴν ἱστορίαν, ὡς οἱ περὶ τὸν Ἑλλάνικον ἐποίησαν, οὔτε τὰς ἐξ ἁπάσης χώρας Ἕλλησιν ἢ βαρβάροις ἐπιτελεσθείσας πράξεις εἰς μίαν ἱστορίαν συναγαγεῖν μιμησάμενος Ἡρόδοτον, τῆς μὲν προτέρας ὑπεριδὼν ὡς εὐτελοῦς καὶ ταπεινῆς καὶ πολλὰ οὐ δυνησομένης τοὺς ἀναγινώσκοντας ὠφελῆσαι, τῆς δὲ ὑστεραίας ὡς μείζονος ἢ δυνατῆς πεσεῖν εἰς σύνοψιν ἀνθρωπίνου λογισμοῦ κατὰ τὸν ἀκριβέστατον τῶν τρόπων, ἕνα δὲ προχειρισάμενος πόλεμον, ὃν ἐπολέμησαν Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι*[69]). Tanto magis igitur mireris, quod Thucydidem quia de pugna ad Eurymedontem non tam copioſe quam de primis Athenienſium Spartanorumque proeliis navalibus expoſuerit[70]), de Euboea capta ſubjectaque brevius quam de ſimilibus rebus dixerit[71]) omninoque quae Athenienſes poſt Perſica bella geſſiſſent egregie, non perſecutus ſit, reprehenſione notandum exiſtimaverit[71]). Hoc queratur licet hiſtoriarum ſtudioſus, non artis hiſtoricae ſcriptor. Sed hic quoque patriae amor, cui ſcriptorem litare oportere cenſuit, eum induxit; id quod etiam ex eo patet, quod quae Thucydides de rebus vetuſtioribus in prooemio

---

67) V. Marcell. §. 22.
68) V. Ep. ad Pomp. III, 10. Jud. de Thuc. XII, 1. 2. et cf. Commentatt. p. 247. ſqq.
69) Jud. de Thuc. VI, 1.
70) ib. XIII, 2.
71) ib. XV, 3.

disputaverit, ea praetereunda fuisse pronunciat, scilicet quod Graeciae gloriam detrectent nec ad propositum pertineant [72]). Quam posteriorem rationem ita veram esse judico, ut ipsum auctorem haec minus copiose pertractaturum fuisse existimem, nisi inveteratos quosdam errores exstirpare voluisset [73]): quod quidem consilium satis inde manifestum est, quod ibi quae tradit non narrando exponit, sed disputando evincit.

Quemadmodum in his Dionysium propterea, quod Thucydidis historiam unum quasi corpus esse non satis perspexerit respexeritve, Thucydidi tractationis inaequalitatem immerito exprobrasse vidimus, ita se idem scriptori crimen injuria impegisse iccirco, quod res ipsas non bene judicaverit earumque gravitatem non recte aestimaverit, abunde ostendit, ubi quaerit, cur auctor de rebus circa Pylum gestis multis egerit [74]): Niciae expeditionem paucis absolverit [75]); cur Scionaeorum et Aeginetarum calamitates cursim tantum perstrinxerit [76]): Plataeensium, Mitylenaeorum Meliorumque clades copiose narraverit [76]); cur orationem Laconicae legationis, Spartanis in Sphacteria insula interclusis pacis petendae causa Athenas missae, proposuerit: quae Atheniensium legati eodem consilio aliquot annis ante Spartam profecti peroraverint non memoraverit [77]); cur Cleonis et Diodoti conciones, quas de Mitylenaeis puniendis habuerint, litteris consignaverit: quae de eodem argumento praegresso die habitae essent, silentio praetermiserit [78]); cur denique orationem funebrem eo, quo posuit, loco exhi-

---

72) Ep. ad Pomp. III, 9. ubi v. annot.
73) Jud. de Thuc. XIX, 1. sqq.
74) ib. XIII, 4. 5.
75) ib. XIV, 1. 2.
76) ib. XV, 2. sqq.
77) ib. XIV, 3. sqq.
78) ib. XVII, 1. 2.

buerit [79])? De quibus, cum ſuis quaeque locis cenſuerim, non eſt, quod hic pluribus differam.

Quod Dionyſius, cur Thucydides non aliis pluribusque orationes exhibendi occaſionibus uſus ſit requirit, id, cum ipſe, profuturus ſcilicet oratoribus futuris, totam hiſtoriam, ut Diodori verbis utar, propemodum *προςθήκην τῆς δημηγορίας* fecerit [80]), nequaquam miraremur, niſi, ubi Thucydidem cenſet, omnino orationibus huic abſtinendum fuiſſe ſignificaret, Cratippi ſententiam amplexus, qui *οὐ μόνον ταῖς πράξεσιν αὐτὰς ἐμποδὼν γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὀχληρὰς εἶναι* dixerit [81]). Quae quidem verba ſatis opinor teſtantur, Cratippo ſive potius Dionyſio [82]) „non tantum modum, quo ſcriptae ſint et nimium ſtudium in iis poſitum diſplicuiſſe", ſed ipſas eum omnino tollendum exiſtimaſſe. Quod judicium non poteſt, quin admiratione percellat eum, qui veterum rerumpublicarum conditionem reputaverit. In his enim fori libertatisque regina praeſidebat eloquentia: eloquentia de vita dignitateque ſingulorum civium decernebat; eloquentia leges dabat abrogabatque; eloquentia foedera fecit, bella movit motisque moderabatur; judices ſententias ferebant prout hic illeve ſuperarat orator; oratores quae populo perſuaſiſſent, rata habebat concio. Atqui cum veteres rerum ſcriptores, quos haud paulo evidentius quam nos eloquentiae vim gravitatemque perſpexiſſe par eſt, hiſtoriam veritatis imaginem et factorum quaſi tabulam eſſe debere ſentirent, mirumne eſt, eos etiam quae quomodo in foro agerentur exemplis propoſitis ſibi illuſtranda duxiſſe? Quorum exemplorum cum ingens copia adeſſet, quaeritur

---

79) ib. XVIII, 1. ſqq.
80) Diodor. XX, 1.
81) Jud. de Thuc. XVI, 2.
82) Commentatt. p. 256. ſqq.

quaenam potiſſimum fuerint eligenda. Id vero ex ipſius hiſtoriae natura judicare oportet. Cujus cum officium ſit res geſtas cum cauſis et rationibus ſuis referre atque exponere, quae orationes illud maxime adjuvent, eas aptiſſimas, eas vere hiſtoricas dixeris. Tales inprimis ſunt, quae vel potentium virorum mores et indolem ac ſtudia aperiant [83]); vel integrarum civitatum ingenia rationesque, quibus in rebus gerendis ſe duci paſſae ſint, declarent [84]); vel denique quibus quique cauſis argumentisque moti, quibus opibus adjuti, in quo ſtatu verſati egerint, oſtendant [85]). Quibus omnibus una ſaepe eademque oratione ſatisfieri poſſe vix opus eſt monere. Merae autem declamationes, quas ſcriptor, occaſione oblata exhibet, ut, ſua dicendi vi oſtentata, exemplaria praebeat oratoribus futuris, damnandae ſunt in juſta hiſtoria. Evitandum eſt igitur demonſtrativum genus (ἐπιδεικτικόν, πανηγυρικόν, ἐγκωμιαστικόν): nam Thucydidis orationem funebrem ſatis exhortandi conſilio excuſari alibi monui [86]): evitandum item judiciale (δικανικόν): Plataeenſium enim Thebanorumque

---

83) veluti Periclis oratio apud Thuc. II, 60—64. de qua v. Jud. de Thuc. XLIII. ſqq. c. annott. Ejusdem generis ſunt ex parte conciones Cleonis et Diodoti III, 37—40. 42—48. Niciae et Alcibiadis VI, 9—14. 20—23. Hermocratis et Athenagorae VI, 33 34. 36—40., qui non ſinguli cives, ſed ſuae quisque factionis principes habendi ſunt.

84) Huc pertinet colloquium Meliorum et Athenienſium Thuc. V, 85—111. de quo v. p. 176. ſq. dicta. Cf. orationem Corinthiorum et Athenienſium legatorum I, 68—71. 73—78.

85) Cf. orationes Corcyraeorum et Corinthiorum I, 32—36. 37—43. Archidami et Periclis I, 80—85. 140—144. Lacedaemoniorum IV, 17—20. Hermocratisque IV, 59—64. et Alcibiadis VI, 89—92. Huc etiam referenda Niciae epiſtola VII, 11—15.

86) V. p. 106.

ejusdem fcriptoris orationes [87]), pulcherrimas quidem illas, laudo potius quam probo. Periclis autem apologia quibus defendi poffit rationibus alio loco dictum eft [88]). Itaque hiftoricae orationes inprimis continebuntur genere deliberativo (συμβουλευτικῷ, δημηγορικῷ, ἐκκλησιαστικῷ [89])). Nec improbandae funt, quae proprie eodem pertinent, hortationes militum. Quis eft enim, quin ubi ad aliquod belli discrimen perventum eft, lubenter ducem quae fperanda, quae timenda fint, eloquentem hisque fuorum animos inftigantem audiat [90])? Δραματικώτερον certe hoc eft, quam fi fcriptor ipfe fimilia ex fua perfona disputat.

Sequitur, ut de difpofitione (διαιρέσει) agamus. Cujus quae lex fit bene perfpexit Dionyfius: τὰ πολλὰ μέρη σύμφωνον ἓν σῶμα ποιεῖν [91]). Idemque id non fieri

---

87) III, 43—59. 61—67.
88) Eft enim παραγραφή (v. Ernefti l. l. p. 213.) Periclis merita oftendens, v. ad Jud. de Thuc. XLV, 5. annot.
89) Cf. Ernefti Lex. Technol. Gr. Rhet. p. 326.
90) Unum tantum, fed pulcherrimum Thucydidis locum memorabo VII, 61—64. 66—68. et cf. Hannibalis orationem apud Liv. XXI, 43. 44. Cf. Lucian l. l. p. 209: ἐς τοὺς στρατηγοὺς μὲν τὰ πρῶτα (ὁράτω) καὶ εἴ τι παρεκελεύσαντο. κἀκεῖνο ἀκουέτω. De caeteris orationibus idem p. 215: Ἢν δέ ποτε καὶ λόγους ἐροῦντά τινα δεήσῃ εἰςάγειν, μάλιστα μὲν ἐοικότα τῷ προςώπῳ καὶ τῷ πράγματι οἰκεῖα λεγέσθω.
91) Ep. ad Pomp. III, 14. Cf. Lucian. l. l. pag. 211: τὸ τοῦ συγγραφέως ἔργον εἰς καλὸν διαθέσθαι τὰ πεπραγμένα καὶ εἰς δύναμιν ἐναργέστατα ἐπιδεῖξαι αὐτά. Καὶ ὅταν τις ἀκροώμενος οἴηται μετὰ ταῦτα ὁρᾷν τὰ λεγόμενα καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαινῇ, τότε δή τότε ἀπηκρίβωται καὶ τὸν οἰκεῖον ἔπαινον ἀπείληφε τὸ ἔργον τῷ τῆς ἱστορίας Φειδίᾳ et p. 213: Τὸ σαφὲς ἐπανθείτω τῇ λέξει μεμηχανημένον καὶ τῇ συμπεριπλοκῇ τῶν πραγμάτων. ἀπόλυτα (leg. ἀναπόλυτα) γὰρ καὶ εὐτελῆ πάντα ποιήσει καὶ τὸ πρῶτον ἐξεργασάμενος ἐπάξει τὸ δεύτερον ἐχόμενον αὐτοῦ καὶ ἁλύσεως τρόπῳ συνηρμοσμένον, ὡς μὴ διακεκόφθαι μηδὲ διηγήσεις πολλὰς εἶναι ἀλλήλαις παρακειμένας, ἀλλ' ἀεὶ τὸ πρῶτον τῷ δευτέρῳ μὴ γει-

poſſe intellexit, ſi quis accurate temporis ordinem ſequi vellet. Nam πολλῶν ἅμα πραγμάτων κατὰ πολλοὺς τόπους γινομένων εἰς μικρὰς κατακερματιζομένη τομὰς ἡ διήγησις οὐκ ἀπολαμβάνει τὸ τηλαυγὲς φῶς ἐκεῖνο καὶ καθαρὸν [92]), ταραττομένης ἐν τῷ διασπᾶσθαι τὰ πράγματα τῆς διανοίας καὶ τὰς ἡμιτελεῖς τῶν ἀκουσθέντων μνήμας οὐ ῥᾳδίως οὐδ' ἀκριβῶς ἀναφερούσης [93]). Ideoque Herodotum laudat, qui τὰς περιοχὰς τῶν πραγμάτων ſecutus ſit [94]) (quae distributio cum fere congruat cum ea quae ſecundum regiones res geſtas digerit non mirandum eſt, utramque a Dionyſio confuſam eſſe [95])) oſtenditque quot incommoda ordo, quem Thucydides, tempora ſecutus [96]) optaverit, genuerit [97]). Quae probabiliter disputata eſſe quivis intelligit. Nam quod Poppo pronunciat: „vidiſſe Thucydidem, ſi ſecundum regiones in quibus pugnatum ſit, res geſtas inde a belli initio usque ad finem vel certe usque ad intercapedinem quandam

---

τνιᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ κοινωνεῖν καὶ ἀνακεκρᾶσθαι κατὰ τὰ ἄκρα. Cf. Woltmann: Kleine hiſt. Schriften, T. I. p. VI. et pag. 110. Wachsmuth l. l. p. 141. ſqq. et p. 80. monui.

92) Jud. de Thuc. IX, 4.

93) ib. §. 6. Cf. Diodor. Sic. XVI, 1: Ἐν πάσαις μὲν ταῖς ἱστορικαῖς πραγματείαις καθήκει τοὺς συγγραφεῖς περιλαμβάνειν ἐν ταῖς βίβλοις ἢ πόλεων ἢ βασιλέων πράξεις αὐτοτελεῖς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ τέλους Οὕτω γὰρ μάλιστα διαλαμβάνομεν τὴν ἱστορίαν εὐμνημόνευτον καὶ σαφῆ γενέσθαι. Αἱ μὲν γὰρ ἡμιτελεῖς πράξεις οὐκ ἔχουσαι συνεχὲς ταῖς ἀρχαῖς τὸ πέρας, μεσολαβοῦσι τὴν ἐπιθυμίαν τῶν φιλαναγνωστούντων· αἱ δὲ τὸ τῆς διηγήσεως συνεχὲς περιλαμβάνουσαι μέχρι τῆς τελευτῆς, ἀπηρτισμένην τὴν τῶν πράξεων ἔχουσιν ἀπαγγελίαν. Ὅταν δὲ ἡ φύσις αὐτὴ τῶν πραχθέντων συνεργῇ τοῖς συγγραφεῦσι, τότ' ἤδη παντελῶς οὐκ ἀποστατέον ταύτης τῆς προαιρέσεως.

94) Ep. ad Pomp. III, 13.

95) l. l. et Jud. de Thuc. IX, 3.

96) ll. ll. c. annott.

97) Jud. de Thuc. IX, 5. ſqq.

perſecutus eſſet, nunquam totius belli imaginem lectorum animis poſſe obverſari": id propter adjecta verba [98]): *vel certe usque ad intercapedinem quandam*, amplecti nequeo. Quis enim, ne alia memorem, conciſis de Plataeis expugnatis [99]), deque priore Athenienſium in Siciliam expeditione [100]) non ſe conturbatum ſentiat? Quis non ipſum ſcriptorem hoc perſpexiſſe opinetur? Quaeritur itaque quae eum rationes, ut nihilominus hunc ordinem praetulerit, induxerint. Has, ipſo viam monſtrante, non difficile eſt indagare. Etenim cum qui ante ſe res geſtas litteris conſignaſſent, eos in temporibus notandis minus diligentes fuiſſe obſervaſſet [101]), ipſe, quo erat veritatis ſtudio, ne idem vitium incurreret, accurate quando quaeque geſta eſſent vel collocatione factorum ſignificandum duxit, ſimul ne variis vagisque, quae apud Graecos obtinebant, temporum rationibus confuſi lectores in errores delaberentur, notis uſus naturalibus [102]). Ex hac etiam diligentia intelligitur, in iis

---

98) Prolegg. ad Thuc. p. 71. ſq.

99) V. II, 71—78. III, 21—24. 52—68.

100) V. III, 86. 88. 90. 103. 115. ſq. Libro quarto 1. ſq. et 58—65. non poterat aliter.

101) V. I, 97: Ἑλλάνικος βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. Eundem Strabo X. 2. p. 131. Tauchn. dicit: πλείστην εὐχέρειαν ἐπιδεικνύμενον ἐν πάσῃ σχεδὸν τῇ γραφῇ.

102) V. V, 20. et hinc refutatam Dionyſii reprehenſionem pag. 79. Utitur autem praeter tempeſtates his quoque notis τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος II, 19. (cf. Schneider. ad Xenoph. Hiſt. Gr. I, 2, 4.) περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολάς c. 78. (ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ III, 15.) περὶ σίτου ἐκβολήν IV, 1. τοῦ ἦρος, πρὶν τὸν σίτον ἐν ἐκβολῇ (noſtrates: Schoſſen dicunt. cf. Phot. pag. 381. et Euſtath. pag. 1405. 12.) εἶναι cap. 2. τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος. cap. 6. (Ex his duobus locis ſatis, opinor, patet vocabula ἀκμή et ἀκμάζειν non intelligi poſſe de eo tempore, cum ſegetes ad ſummam pervenerint maturitatem, ſemen

quoque, quae de rebus intra Perſica et Peloponneſiacum bellum geſtis refert, ordinem, quo quidque propoſuerit, ſummae auctoritatis eſſe debere, ut graviter reprehendendi ſint, qui alios ſecuti tantae fidei ducem deſeruerint. Sed haec nunc accuratius perſequi non vacat.

Reſtat, ut de elocutione hiſtorica, qualem Dionyſius voluerit agamus: quem locum a Schulino plane praetermiſſum eſſe mireris. De ea ſic fere ſenſit Dionyſius. Quae omnino orationis virtutes ſunt, iis par eſt hiſtoricum quoque ſtudere: *puritati*, *proprietati* verborum et *perſpicuitati* [103]). Evitanda ſunt igitur verba peregrina, obſoleta, poëtica, novata et quaecunque intellectu ſunt difficilia [104]). Nam hiſtoria commune omnium bonum eſt ideoque ſic ſcripta eſſe debet, ut non interprete egeat [105]). Ex eadem cauſa damnanda eſt nimia brevitas [106]), damnandi tortuoſi verborum ambitus, abſtinendum quaeſitis translationibus, non diſcerpendae ſententiae, non utendum praepoſteris temporibus, confuſis perſonis, perturbato ordine, arcenda denique omnium inſolentia figurarum [107]). Porro cum hiſtoria etiam delectatio-

---

mox ſparſurae, ut viſum eſt Weiskio ad Xenoph. H. Gr. I, 2, 4. Tum enim non amplius virere poſſunt. Nec obſtat Dionyſii locus, quo vir doctus utitur, Antiqq. III, 34. p. 513. 8. cum *προνομεύειν* ibi non ſit *commeatus auferre*, ſed *pabulari*. Joſephi locum ab eodem laudatum, Archaeol. V, 10. nunc excutere non poſſum. Nec tamen dubito, quin *σίτου ἀκμή* ubique de eo quo *ſegetes florent* tempore (Getraideblüthe) dicatur) *περὶ ἡλίου τροπὰς* (*τὰς χειμερινάς*) VII, 16. VIII, 39. cf. Poppo l. l. p. 70. ſq.

103) Ep. ad Pomp. III, 16. c. n. cf. Jud. de Thuc. XXIII, 5. Lucian. de conſcr. hiſt. p. 206.

104) l. l. XXIV, 1. et Ep. ad Amm. II. ſqq. c. nn.

105) ib. LI, 1. 2. cf. egregium Luciani locum de conſcr. hiſt. p. 206. ſq.

106) Ep. ad Pomp. l. l.

107) Jud. de Thuc. XXIV, 3.

nem confectetur, non probanda est dictionis asperitas[108]), quamquam sublimitas ac vis et gravitas minime sunt fugiendae[109]). Poëticum enim quoddam inprimis historiae convenit[110]), idque tum ex his virtutibus, tum e suavitate (ἡδονῇ) et venustate (πειθοῖ), evidentia (ἐναργείᾳ) similibusque efflorescit[111]). Cum eadem evidentia arcte cohaeret morum et affectuum imitatio, quae inprimis in orationibus cernitur[112]).

Sic cum Dionysius simpliciter de oratione historica statueret, non mirandum est, parum ei probatam esse Thucydidis dicendi rationem: de qua haud dubie longe aliter judicasset, si, quod faciendum esse jam ab aliis criticis monitus erat[113]), antequam censorem ageret, interpretis munere functus esset, et quibus temporibus quo consilio quale argumentum Thucydides perscripsisset, satis cogitasset. Sed hic quoque hujus scriptoris luminibus offecit Theopompus, qui acerrimo ingenio praeditus[114]) „tum elatione atque altitudine orationis suae"[115]) tum „illa circumscriptione ambituque, ut tanquam in orbe inclusa curreret oratio, quoad insisteret in singulis perfectis absolutisque sententiis"[116]) rhetorem ita deliniverat ceperatque, ut occaecatus studio non videret, alios quoque in dispari genere pari laude dignos haberi posse. Quis enim in arte tragica Euripidem efferat, Aeschylum et Sophoclem deprimat? Atqui historicorum

108) l. l. §. 1.
109) Ep. ad Pomp. III, 18.
110) Jud. de Thuc. LI, 3. c. n.
111) Ep. ad Pomp. III, 17.
112) ib. §. 18.
113) Jud. de Thuc. L, 4. LI, 2.
114) Cic. Brut. 56. de orat. III, 9. cf. Göller. de Philisti vita et scriptis p. 138. sq.
115) Brut. 17.
116) orat. 62. probatque hanc rationem in historia Cicero.

quasi Aeschylum dixerim Thucydidem, Sophoclem Xenophontem, Euripidem Theopompum.

Est autem Thucydidi ejus, qua vixit aetatis color succusque, ac bene Cicero: illis temporibus, inquit, quod dicendi genus viguerit, ex Thucydidis scriptis, qui ipse tum fuit, intelligi maxime potest. Grandes erant verbis, crebri sententiis, comprehensione rerum breves et ob eam ipsam causam interdum subobscuri [117]. Ad hoc dicendi genus excolendum facile patet insignem vim exseruisse tum animos victoriis de Persis reportatis elatos [117 b]), tum philosophiae studia, hac aetate cummaxime florentia. Quis ignorat quantum magno auctorum consensu ex Anagorae disciplina Pericles traxisse dicatur [118])? Idem de aliis Cicero testatur. Idemque de Thucydide statuendum esse ipsius libri abunde ostendunt idoneis existimatoribus. Hinc cum elatiorem sentiendi rationem, ad quam ipsius natura sponte propensa erat, magis etiam excoluisset, non fieri potuit, quin elocutionem huic accommodatam affectaret, talem tanto magis historiae convenire arbitratus, cum eam non patrum matrumque familias lectioni [119]), sed virorum sui similium usui scribendum esse censeret. Sed haec causa neutiquam sufficeret, qua sublimius illud, quo Thucydidem usum esse monuimus, dicendi genus, a Dionysii reprehensione tutum

---

117) Brut. 7. cf. Schol. ad Aristoph. Eq. 461. sq.

117 b) V. Aristot. Polit. II, 9, 4. sq. V, 3, 5. Thuc. I, 73. sq. Herod. VII, 139. IX, 27, 27. Plato Legg. III. p. 693. a. 699. d. 707. c. Aristoph. Eq. 780. 1330. Acharn. 697. Nub. 986. Isocr. Paneg. 22. 27. Areop. 8. 20. Lycurg. c. Leocr. 12. Lys. or. fun. p. 105. Demosth. de falsa leg. p. 441. de Cor. 59, 4. sqq. al.

118) V. Cic. orat. 5. 34. de orat. III, 19. 34. Demosth. ἐρωτ. λόγ. p. 1414. sq. Heindorf. ad Plat. Phaedr. p. 327. et H. Ritter Gesch. der Ion. Philos. p. 204.

119) v. Jud. de Thuc. XLIX, 3.

praestaremus, nisi ostendere possemus, ipsius argumenti, quod pertractavit, naturae non aliam orationem fuisse aptam. Omnino enim, ut opinor, ex tribus, quae vulgo distingui solent, dicendi generibus nullum simpliciter historiae proprium dici potest, sed immutanda et temperanda est oratio, prout res perscribuntur vel tristes vel laetae, vel amplae vel exiguae. Jam vero cum Thucydides maximum atrocissimumque bellum, cujus vere tragica erat indoles, perscriberet, nonne ampliorem quandam scribendi rationem eum amplecti oportuit? quae cum ipse rebus gestis interfuisset et, quo erat ingenio, vehementissime iis commotus esset, sponte ex ejus ingenio non promanare non potuit. Nec mirum est, inprimis orationes, quas tragicae hujus historiae quasi choros dixeris, similesque locos citatiore cursu ferri. In his enim sensa mentis et consilia explicanda erant: contra in narrationibus auctor nudam rerum gestarum expositionem exhibendam duxit. Tali quoque argumento praecipue decuit austera et aspera compositio, eamque et ipsam in Thucydide sublimitatis fontem esse jam veteres observaverunt: quorum Demetrius Phalereus (personatus): ποιεῖ δὲ καί, inquit, δυςφωνία συνθέσεως ἐν πολλοῖς μέγεθος. — — καὶ ὁ Θουκυδίδης δὲ πανταχοῦ σχεδὸν φεύγει τὸ λεῖον καὶ ὁμαλὲς τῆς συνθέσεως καὶ ἀεὶ μᾶλλόν τι προςκρούοντι ἔοικεν, ὥσπερ οἱ τὰς τραχείας ὁδοὺς πορευόμενοι [120]). Eamque austeritatem partim vocalium, inprimis longarum [121]) (adde

120) de eloc. §. 48. Fisch.

121) ib. §. 72. cl. Cic. orat. II, 43. de orat. 44: In quo quidam etiam Theopompum reprehendunt, quod eas litteras tanto opere fugerit, etsi idem magister ejus Isocrates fecerat: at non Thucydides; ne ille quidem haud paullo major scriptor Plato. Egregie Quintilianus Instit. orat. IX, 4, 35: Non tamen id ut crimen ingens expavescendum est; ac nescio negligentia in hoc an solicitudo sit pejor. Inhibeat enim necesse est hic metus cursum

et consonantium, praecipue asperiorum[122]) concursu, partim circumductionum numerique gravitate gigni contendit [123]). Hinc etiam Cicero Thucydidem incitatius ferri et de bellicis rebus canere etiam quo-

---

dicendi et a potioribus avertat. Quare ut negligentiae est [pars] hoc pati, ita humilitatis ubique perhorrescere, nimiosque non immerito in hac cura putant omnes Isocratem secutos praecipueque Theopompum. [cf. Demetr. §. 68. et Dionys. Ep. ad Pomp. VI, 10. jam a Spaldingio laudatos. Adde de Compos. p. 336. sqq. Schaefer.]. At Demosthenes et Cicero modice respexerunt ad hanc partem. [Demosthenem tamen Cic. orat. 45. f. rectius magna ex parte crebram istam vocum concursionem fugisse]. Nam et coëuntes litterae quae συναλοιφαί dicuntur, etiam leniorem faciunt orationem, quam si omnia verbo suo fine cludantur, et nonnunquam hiulca etiam decent *faciuntque ampliora quaedam.* Cf. Cic. orat. 23. Dionys. de Compos. p. 330. sqq. 276. sq. ibique interprr.

122) Dionys. l. l. pag. 328. sqq. cf. Quintilian. l. l. §. 37: Consonantes quoque, earumque praecipue quae sunt asperiores in commissura verborum rixantur.

123) Demetr. §. 40. 44. 45. Ac Dionysius in l. de Compos. postquam prooemii Thucydidei verba: Θουκιδίδης Ἀθ.— οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο. excussit, p. 334. sq. haec pronunciat: Ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, δώδεκά που περιόδων οὐσῶν, ἃς παρεθέμην, εἴ τις αὐτὰς συμμέτρως μερίζοι πρὸς τὸ πνεῦμα, κώλων δὲ τῶν ἐμπεριλαμβανομένων ἐν αὐτῶν οὐκ ἐλαττόνων ἢ τριάκοντα, τὰ μὲν εὐεπῶς συγκείμενα καὶ συνεξεσμένα ταῖς ἁρμονίαις οὐκ ἂν εὕροι τις ἓξ ἢ ἑπτὰ τὰ πάντα κῶλα, φωνηέντων δὲ συμβολὰς ἐν ταῖς δώδεκα περιόδοις ὀλίγου δεῖν τριάκοντα, ἡμιφώνων τε καὶ ἀφώνων ἀντιτύπων καὶ πικρῶν καὶ δυσεκφορῶν παραβολάς, ἐξ ὧν αἵ τε ἀνακοπαὶ καὶ τὰ πολλὰ ἐγκαθίσματα τῇ λέξει γέγονε, τοσαῦτας τὸ πλῆθος, ὥστε ὀλίγου δεῖν καθ' ἕκαστον αὐτῆς μόριον εἶναί τι τῶν τοιούτων. Πολλὴ δὲ ἡ τῶν κώλων ἀσυμμετρία πρὸς ἄλληλα καὶ ἡ τῶν σχηματισμῶν καινότης καὶ τὸ τῆς ἀκολουθίας ὑπεροπτικόν, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα χαρακτηριστικὰ τῆς ἀκομψεύτου τε καὶ αὐστηρᾶς ἐπελογισάμην ὄντα ἁρμονίας. cf. p. 294. sqq.

dammodo bellicum dicit [123 b]). Itaque quamquam verum esse possit, quod idem pronunciat: Thucydidem si posterius fuisset, multo maturiorem fuisse et mitiorem [123 c]): at ego posterius eum fuisse nolim. Patet autem hinc quoque quantopere suae quique aetatis imaginem referant priorum temporum scriptores Graeci: quippe quorum ingeniis nondum multa lectione attritis, quae contingere viderent, inprimerentur altius, ut fere ex unoquoque eorum universi seculi vocem exaudire videaris.

Quapropter non fieri potest, quin magnopere fallantur, qui in ejusmodi scriptoribus ab arte quidque repetere conantur [124]). Optime igitur Cicero: „ordo verborum, ait, efficit numerum sine ulla aperta oratoris industria. Itaque si quae veteres illi (Herodotum dico et Thucydidem totamque eam aetatem) apte numeroseque dixerunt, ea non numero quaesito, sed verborum collocatione ceciderunt. Formae vero quaedam sunt orationis, in quibus ea concinnitas inest, ut sequatur numerus necessario. Nam cum aut par pari refertur [πάρισον], aut contrarium contrario opponitur [ἀντίθετον], aut quae similiter cadunt verba, verbis comparantur [ὁμοιόπτωτον]: quidquid ita concluditur, plerumque fit, ut numerose cadat [125]). Unde etiam apparet, quomodo intelligendum sit, quod Thucydidem omnes dicendi artificio sua sententia, facile vicisse dicit [126]). Neque enim de arte et studio,

---

123 b) Orat. 12. 123 c) Brut. 83. cl. Orat. 9.
124) Jud. de Thuc. XXIV. et de Compos. p. 328.
125) Orat. 65. cl. 55. 71: in Thucydide orbem modo orationis desidero [quem in historia requirit c. 62. dissentiens a Quint. I. l. IX, 4, 18.] ornamenta comparent. Nam „primis ab his [Herodoto et Thucydide], ut ait Theophrastus, historia commota est, ut auderet uberius quam superiores et ornatius dicere." c. 12. cf. Dion. Jud. de Thuc. XXIII, 6. XXIV, 1. sqq.
126) de orat. II, 13.

ſed de ingenio loquitur, id quod etiam ex iis patet quae ſubjicit: hunc ſcriptorem ita crebrum eſſe rerum frequentia, ut verborum prope numerum ſententiarum numero conſequatur; ita porro verbis aptum et preſſum, ut neſcias, utrum res oratione, an verba ſententiis illuſtrentur: quae omnia ingenii magis ſunt, quam ſtudii.

Non ignoro equidem illud Ciceronis judicium egregio critico, Quintiliano, improbatum eſſe: qui, „neque enim mihi," inquit, „quamlibet magnus auctor, Cicero perſuaſerit, Lyſiam [127]), Herodotum, Thucydidem parum ſtudioſos ejus [compoſitionis] fuiſſe. —— Hiſtoriae, quae currere debet ac ferri minus conveniſſent, clauſulae et debita actionibus reſpiratio et cludendi inchoandique ſententias ratio. In concionibus quidem etiam ſimiliter cadentia quaedam et contrapoſita deprehendas." [128]) Sed meminiſſe oportet non quidquid artificioſum ſit arte factum eſſe. Namque in eo praecipue cernitur ingenii vis, quod praeceptis ſatisfacit, etiamſi ea non didicerit ac praecipue compoſitionis ea ratio eſt, ut non tam regulae, quam animus hoc illove modo commotus et ſubactus decori ſenſus atque judicium eam moderentur regantque. Et hactenus profecto etiam illis antiquis ars et ſtudium tribui poteſt, nec aliter ſenſit Cicero: „Ante hunc (Gorgiam) enim, inquit verborum quaſi ſtructura et quaedam ad numerum compoſitio nulla erat; aut ſi quando erat, non apparebat, eam dedita opera eſſe quaeſitam; quae forſitan laus ſit; verumtamen natura

127) Haud ſcio, an Cicero hunc de hoc numero exemtum voluerit. Neque enim ſoli anni ſcriptorum aetatem definiunt, ſed indoles quoque, ex qua haud paulo antiquior Thucydides eſt Lyſia, qui propterea etiam recentiori aetate a Cicerone adſcriptus eſt. v. Brut. 7. ſq. cl. 85. et 12.

128) Quintil. IX, 4, 17. ſq. id. §. 129. hiſtoria non tam finitos numeros, quam orbem quendam contextumque

magis tum quam aut ratione aliqua aut obſervatione fiebat. Ipſa enim natura circumſcriptione quadam verborum comprehendit concluditque ſententiam: quae cum aptis conſtricta verbis eſt cadit etiam plerumque numeroſe. Nam et aures ipſae quid plenum, quid inane ſit judicant et ſpiritu quaſi neceſſitate aliqua verborum comprehenſio terminatur" [129]).

Sed cum non fieri poſſit, quin quibuscum verſemur quorumque exempla intueamur, ab iis multa vel inviti trahamus, alia, quae plerisque probata laudataque videamus, conſulto imitemur, mirandum ſane foret, ſi Thucydides ita natura ſua duce uſus eſſet, ut nihil omnino deberet aequalibus. Ita quis dubitet, quin multum ei profuerit poeſis tragica, illa potiſſimum aetate exculta, tum ut altiores ſenſus, quales belli Peloponneſiaci ſcriptori conveniebant, aleret foveretque, tum ut ſubacto pulchri judicio et apte et ornate et decore loqueretur. In quo cum, ut ſupra eſt obſervatum, argumentum, quod tragicae indolis eſt, elegerit, nullo modo vituperandus erit, niſi oſtendi poteſt, eum vel nimium fuiſſe in ejusmodi ornamentis uſurpandis vel ea adſciviſſe, quae hiſtoriae natura reſpuat. Ad poſterius quod attinet valde lubrica eſt disputatio. Atque ut primo loco de ſingulis vocabulis dicatur, quae inprimis ab hiſtoria videantur arcenda eſſe, „verba a vetuſtate repetita non ſolum magnos aſſertores habent, ſed etiam afferunt orationi majeſtatem aliquam, non ſine delectatione: nam et auctoritatem antiquitatis habent

---

deſiderat. Namque omnia ejus membra connexa ſunt, quoniam lubrica eſt ac fluit: ut homines, qui manibus invicem apprehenſis gradum firmant, continent et continentur. cf. Cic. orat. 20.

129) Brut. 8.

et, quia intermiſſa ſunt, gratiam novitati ſimilem parant" [130]).

Itaque etiamſi hic ibi Thucydides obſoletis vocabulis uſus ſit, nullo negotio poteſt excuſari. Quamquam perexiguus videbitur horum numerus, ſi reputaveris, multa, quae recentior aetas inſolentia duceret, Thucydidis aequalibus in uſu fuiſſe. Nam „ut ſilvae foliis pronos mutantur in annos; prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas [131])": qua quidem obſervatione jam veteres critici Thucydidem defenderant [132]), ipſeque Dionyſius ubi non cupide judicat ſimiliter ſe ſentire ſignificat [133]). Idem quod de obſoletis etiam de poëticis vocabulis valet. Omnino enim ſoli poëſi pauca tantum verba vindicari poſſint, niſi quae priſca ſunt et ab uſu remota; nec unquam proſae et poëticae dictionis ii fuerunt limites, ut facile

---

130) Quintil. l. l. I, 6, 39. cl. VIII, 3, 24. 27. 28. (ubi Cimber dicitur Thucydides Britannus Atticae febres: pro quo vepris emendat Eldik. in Schaeferi Theſ. crit. pag. 216. ſq.) Cic. de orat. III, 38. 52.

131) Horat. ep. ad Piſ. 60. ſq. cl. Quint. inſtitt. oratt. VIII, 6, 31. ſq.

132) Dionyſ. Jud. de Thuc. L, 4.

133) Jud. de Lyſ. p. 461: τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυςείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ δεόμενα ἐξηγητοῦ. et p. 454: (Λυσίας) καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανὼν οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης, ὡς ἔστι τεκμήρασθαι τοῖς τε Ἀνδοκίδου λόγοις καὶ τοῖς Κριτίου καὶ ἄλλοις συχνοῖς. Quibus verbis tolli quae disputavit loco e Jud. de Thuc. laudato quivis intelligit. — De novis vocabulis Dionyſius tacet, quamquam, invitante linguae ingenio plura Thucydidem formaſſe vix dubitari licet. Nam „fingere (verba) Graecis magis conceſſum eſt, qui ſonis etiam quibusdam et affectibus non dubitaverunt nomina aptare, non alia libertate, quam qua illi primi homines rebus appellationes dederunt." Quint. l. l. VIII, 3, 30. cf. Poppo l. l. p. 242. ſqq.

discerni possent: unde factum est, ut vel apud eos scriptores, qui tenue dicendi genus sectati sunt, veluti Xenophon, haud raro poëtica vocabula reperiantur [134]. Ac talia quis condemnare audeat, si non difficilia sunt intellectu. Qui autem condemnavit, Dionysius, eo, quod quae in Thucydide ex hoc genere reprobaverat, eorum ipse pleraque in Antiquitatibus suis passim usurpavit, postmodum aliter se sensisse ostendit. Nec iis alii abstinuerunt historici. Itaque in his quidem scriptorem nec nimium fuisse nec historiae, quae ab ejus natura abhorrerent, obtrusisse putares, etiamsi D. pluribus firmioribusque, quam quae proposuit, exemplis judicium suum adstruxisset.

Jam quaeritur an Thucydidem nec in transferendis verbis figurandaque oratione fines egressum esse probari queat. Audiamus primo Dionysium: qui ubi Lysiam poëticis ornamentis abstinuisse docuit, haec subjicit: *τοῖς δὲ προτέροις οὐχ αὕτη ἡ δόξα ἦν· ἀλλ' οἱ βουλόμενοι κόσμον τινὰ προςεῖναι τοῖς ὅλοις ἐξήλλαττον (τὸν) ἰδιώτην καὶ κατέφευγον εἰς τὴν ποιητικὴν φράσιν, μεταφοραῖς τε πολλαῖς χρώμενοι καὶ ὑπερβολαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τροπικαῖς ἰδέαις, ὀνομάτων τε γλωττηματικῶν καὶ ξένων χρήσει καὶ τῶν οὐκ εἰωθότων σχηματισμῶν τῇ διαλλαγῇ καὶ τῇ ἄλλῃ καινολογίᾳ καταπληττόμενοι τὸν ἰδιώτην. Δηλοῖ δε τοῦτο Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος ἐν πολλοῖς πάνυ φορτικήν τε καὶ ὑπέρογκον ποιῶν τὴν κατασκευὴν καὶ οὐ πόῤῥω διθυράμβων ἔνια φθεγγόμενος καὶ τῶν ἐκείνου συνουσιαστῶν οἱ περὶ Λικύμνιόν τε καὶ Πῶλον. Ἥψατο δὲ καὶ τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων ἡ ποιητική τε καὶ τροπικὴ φράσις, ὡς μὲν Τίμαιός φησι Γοργίου ἄρξαντος, ἡνίκα Ἀθήναζε πρεςβεύων κατεπλήξατο τοὺς ἀκούοντας ἐν τῇ δημηγορίᾳ* [135], *ὡς δὲ τἀληθὲς ἔχει ὁ καὶ παλαιότερον ἀεὶ θαυμαζόμε-*

---

134) v. Poppo praef. ad Cyrop. pag. XXXIX. Etiam in Anabasi unum alterumque reperitur, veluti δουπεῖν I, 8, 18. δοῦπος II, 2, 19. invito Luciano de conscr. hist. p. 184. Idem ib. ἐλελίζειν damnat, quod VIII, 2, 18. sed alia potestate legitur.

135) Cf. Göller. de situ et orig. Syrac. p. 267.

ως Θουκυδίδης τοὔνομα δαιμονιώτατος τῶν συγγραφέων ἔν τε τῷ ἐπιταφίῳ καὶ ἐν ταῖς δημηγορίαις ποιητικῇ κατασκευῇ χρησάμενος ἐν πολλοῖς ἐξήλλαξε τὴν ἑρμηνείαν εἰς ὄγκον ἅμα καὶ κόσμον ὀνομάτων ἀηθέστερον [136]). Qui locus jam, ut ita dicam, parturire videtur Judicium de Thucydide: de quo fcriptore cum in libro de Compofitione honorificentiffime locutus effet, haec verba vituperatione gravida effe facile agnofcas. Non tam facile perfpicias quomodo inter fe cohaereant. Nam cum Gorgiam argutum et poëticum dicendi genus in Atticam propagaffe negare videatur, fic pergit, ac fi Thucydidem ejus auctorem dicturus fit, nec tamen aliud quidquam eloquitur nifi hoc, ifta illum dictione ufum effe: quod etiamfi verum fit, quomodo inde effici poteft, a Gorgia eam, quam diximus, elocutionem non effe commotam, ut Thucydides eam fit imitatus? Idque ita factum effe alibi cenfor ipfe fignificat [137]).

Quod idem eo, quem propofuimus, loco declarat, Thucydidem praecipue in concionibus infolentius dicendi genus fectatum effe, hoc etiam in judicio de Thucydide pronunciat. Οὐκ ἐκβάλλομεν, ait, ἐκ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἅπασαν τὴν Θουκυδίδου λέξιν ὡς ἄχρηστον, ἀλλ' ὁμολογοῦμεν τὸ διηγηματικὸν μέρος αὐτῆς πλὴν ὀλίγων πάνυ θαυμαστῶς ἔχειν καὶ εἰς πάσας εἶναι τὰς χρείας εὔθετον, τὸ δὲ δημηγορικὸν οὐχ ἅπαν εἰς μίμησιν ἐπιτήδειον εἶναι, ἀλλ' ὅσον ἐστὶν αὐτοῦ μέρος γνωσθῆναι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις εὔπορον, κατασκευασθῆναι δ' οὐχ ἅπασι δυνατόν [138]). Quam quidem fententiam etiam Hermogenes et Cicero confirmant, quorum alter: Ὡς ἱστορικὸς, inquit, ὁ Θουκυδίδης κέχρηται καὶ μιμήσει κατά τε τὰς δημηγορίας καὶ ἔν τισι διαλόγοις. Ὁ αὐτός δέ ἐστι κἂν τούτοις, μᾶλλον δὲ

---

136) Jud. de Lyf. p. 456. fqq. Ante ἰδιώτην e Reg. 1. et 2. pro τὸν inferui τόν et pro μεταβολαῖς Sylburgio fuadente fcripfi μεταφοραῖς.

137) Jud. de Thuc. XXIV, 4. Ep. II. ad Amm. XVII, 1.

138) Jud. de Thuc. LV, 3.

μειζόνως ἐστὶ τοιοῦτος, οἷον αὐτὸν ἐχαρακτηρίζομεν, ἐπεὶ ἔν γε τῇ ἱστορίᾳ ἧττόν ἐστι σκληρὸς καὶ τραχύς· ἔχει γὰρ πολλὰ ἐνταῦθα καθαρά τε καὶ εὐκρινῆ καὶ τόν γε διδάσκαλον αὐτοῦ τὸν Ἀντιφῶντα πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, τούτοις δέ, οἶμαι, καὶ μᾶλλον, παρελήλυθεν [139]). Cicero autem, illas conciones ita multas habere obſcuras abditasque ſententias ait, vix ut intelligantur [140]). Haec tantae auctoritatis judicia quam vera ſint cum uſu quisque cognoſcere queat, operae pretium me facturum arbitror, ſi unde iſta concionum Thucydidearum obſcuritas repetenda ſit explicare conatus fuero. Quae quidem obſcuritas cum e diverſo, quod auctor in iis ſectatus eſt, dicendi genere orta eſſe videatur, inquirendum eſt, quae eum cauſae commoverint, ut in orationibus alia quam in narrationibus dictione uteretur. Sunt autem in univerſum ſtili moderatrices argumenti natura, ſcribentium indoles, lectorum, quibus ſcribunt, ingenium et eruditio [141]). Quod primum dixi quantam vim ad concionum diverſitatem habuerit neceſſe ſit ſponte intelligitur. Namque cum orationes quaſi chori ſint hiſtoriarum et cogitata contineant non eadem illarum atque factorum potuit eſſe elocutio. Et hinc quoque derivandum eſt ex parte earum obſcuritas. Nam cum per ſe res philoſophicae difficiliores ſint intellectu, tum pedeſtris Graecorum oratio quo Thucydides vixit tempore nondum ſatis ad eas exprimendas exculta tanto facilius, ut hic ibi minus expediti loci exiſterent, efficere potuit, quo altiores auctor ſententias exhibet, quoque magis πειρᾶται δι' ἐλαχίστων ὀνομάτων πλεῖστα σημαίνειν πράγματα καὶ πολλὰ συντιθέναι νοήματα εἰς ἕν [143]).

---

139) περὶ ἰδεῶν β'. p. 114. ed. Argentor. 1555.

140) Orat. 9.

141) Cic. orat. 8: Semper oratorum eloquentiae moderatrix fuit auditorum prudentia.

142) Cf. Ritter Geſch. der Jon. Philoſ. p. 82.

143) Dionyſ. Jud. de Thuc. XXIV, 5.

Sed quod alterum dixi, ſcriptoris indolem et ingenium, id etſi per ſe multum valet, nihil tamen ad noſtram rem facere videatur, cum idem orationum ſit auctor atque narrationum. At enimvero hic in concionibus non e ſua perſona dicit, ſed eorum, quos loquentes inducit, mores et indolem exprimit, ac tanta felicitate quemvis affectum omniumque ingenia effingit, ut lenem argumentantium tenorem, et acrem commotione aliqua incitatorum vehementiam, cunctabundos Lacedaemoniorum animos et promtam Atheniensium audaciam, ſtolidam Athenagorae ſecuritatem et cautam Hermocratis prudentiam ſtudioſumque patriae amorem, ignavam Cleonis ferociam et placidam Niciae moderationem, juvenilem Alcibiadis ardorem et fulgentem tonantemque Periclis ſapientiam pari arte imitetur. Sed hi, quos nominavimus, viri cum de rebus gravibus graviter perorarint, ſponte patet, quam facile elatior, quae eligenda erat auctori, ideoque a vulgi captu remotior oratio interdum ſubobſcura fieri potuerit.

Denique quod poſtremo loco poſui, lectorum judicium ad Thucydidem, qui ubique vulgi ſe contemtorem oſtendit, certe non hanc vim videtur habere potuiſſe, ut pravis aequalium judiciis obtemperaret. Neque enim aequales, ſed omnium aetatum prudentiſſimi quique ſapientiſſimique ejus animo obverſati ſunt: his ut placeret, his ut prodeſſet operam impendit. Nec tamen fieri potuit, ut omnino aetatis ſuae indolem exueret: quod ſi potuiſſet, non debuiſſet, cum etiam elocutionem quae tempora perſcribit referre oporteat. Id autem inprimis de orationibus valebit: quibus ſcriptor non modo loquentium affectus et mores, ſed etiam dicendi genus aliquatenus exprimere debet. Quod ſi Dionyſius cogitaſſet, auctorem non reprehendiſſet, quod ea, quae illis temporibus culta eſt dictione uſus eſſet, ſed cum Cicerone quae

dicendi ratio tum viguiſſet ex Thucydidis orationibus cognoſſet.

Quae adhuc in univerſum disputavi, ea lubenter rhetorica face adhibita diligentius exponerem probaremque. At coërcet redemtor. Sed cum hujus libri anno 1820. excudi coepti poſterior pars tam diu natalem ſudorem ſudaverit, ut per ea ego tempora Subrector Serveſtanus, Serveſtanus Conrector, Conrector Bernburgenſis fuerim, et interim alii libri iisdem in rebus verſantes prodierint, ipſeque die diem docente non pauca addidicerim; non poſſum, quin hoc loco aliquam addendorum meſſem una cum emendatis typothetae erroribus ſubjiciam.

p. 3. l. 10. cf. commentatt. pag. 296. et Poppo prolegg. ad Thuc. p. 210. ſq.
— l. 24. pro probalile l. probabile.
p. 4. l. 45. dele verba: praeeunte, opinor Hudſono, et poſt Sylburgiana adde: et Hudſoniana. Caeterum cf. ind. ſ. v. νῦν.
p. 5. l. 32. Cf. Dionyſ. Archaeol. XI, 22. p. 2210. cl. Herod. IV, 19. VIII, 20.
— l. 38. pro 28, 3. l. 28, 2.
— l. 45. Adde Matth. Gr. Gr. §. 487. 4.
p. 6. l. Faehſius in Sylloge p. 416. pro λόγους conjecit ψόγους et ἄνους ὢν pro νόμους. Male. Quod mihi olim in mentem venerat, νόμους mutandum eſſe in ἐναντίους, id Seidlero auctore repudiavi. Sed idem ſe conjeciſſe litteris me certiorem fecit Martin, nuperus Sophoclis editor.
p. 7. l. 10. Ad μανίας γὰρ τοῦτό γε ſubaudi ἂν εἴη cf. Jud. de Demoſth. p. 1062. 10. de Compoſ. p. 258. Sch.
— l. 23. corrig. eſt Jud. de Dem. p. 1127. 5.
— l. 28. adde Heindorf. ad Horat. Sat. I, 4, 79.
p. 8. l. 14. pro ἔπληξις l. ἔκπληξις. Ibidem l. 23. De re adde Dion. de Compoſ. pag. 274. Sch. Jud. de Iſ. p. 589. 5. Ariſtot. poët. XVII, 1. ibique Herm. Plut. Nic. 1. de glor. Athen. 3. de vita et poeſi Hom. 74. cl. Cic. de or. III, 53. or. 40. Quint. IX, 2, 40. Goerenz. ad Cic. Ac. p. 87. Leſſing. Laoc. c. 14. T. IX. p. 217.
— l. ult. adde Archaeol. VIII, 51. p. 1625. 10. Virg. Aen. II, 197.

p. 9. l. paenult. pro 70 l. 71. Caeterum Tayl. V. Lyf. pag. 154. conjecit: ἀλλὰ καὶ εἰς v. πρὸς κράτιστον. De re cf. Wyttenb. ad Plut. Mor. I. p. 301.

p. 10. l. 31. poft fqq. adde: quamquam non urgenda eft vocabuli notatio, quippe quod faepe fimpliciter fignificet *vituperare*. Cf. de Compof. p. 402. Athen. V, 62. Fifcher. ad Plat. Apol. p. 121.

p. 12. l. 5. pro ἄτοτον l. ἄτοπον.

— l. 29. pro p. 30. fq. l. p. 82. fq. 109. fq. Adde: Plut. de v. et poefi Homeri 92. fqq. et Nitfch. ad Plat. Ion. pag. 25. fq.

— l. 13. pro ἐγὼ Φ. l. ἐπεΦ.

— l. ult. pro Ἀριστοτέλην l. Ἀριστοτέλης.

p. 14. l. 18. adde Thierfch. fpec. ed. Symp. Plat. p. 10. fq.

— l. 30. dele num. IV, 8.

— l. 31. pro Tzetzi l. Tzetzae.

— l. 33. fq. l. πολυτέλειά.

p. 15. l. 28. adde ind. f. v. αὐτός.

— l. 38. adde T. V. p. 591.

p. 16. l. 7. pro αὖρα l. αὗρα. Cf. Buttm. Gr. Gr. I. pag. 142. „Porfon. ad Hec. 448. Schaefer. ad Soph. Trach. 956." Martin.

— l. 30. pro τεχνήσειος l. τεχνήσεως.

p. 17. l. 39. Εἰλωτῶν l. Εἰλώτων. De re adde Paufan. VII, 25, 1.

p. 18. l. 34. poft λόγος adde Jud. de Dem. p. 1063. 1.

p. 19. l. 3. Οὐ γὰρ ἂν οὕτω σκαιός, μηδ' ἀναίσθητος ἐγὼ γενοίμην] „Monere omififti in Jud. de Dem. pro οὐ legi μή. Deinde haec digna fane erant quae illuftrares. Nam plene dicendum erat: οὐ (mitto enim illud μή, quod locum habere non poteft, propter fequens μήδ' illatum) γὰρ ἂν οὕτω σκαιὸς εἴην f. γενοίμην, μήδ' ἀναίσθητος γενοίμην. Pofteriora εὐκτικῶς funt capienda. Vide, an ad explicanda haec faciat Soph. Antig. 500. Br. ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ. Cf. Schaefer. Melet. cr. p. 91." Martin.

p. 23. l. 6. pro ἔκπιπτον l. ἐκπίπτον.

p. 24. l. 18. pro ἀηθές l. ἄηθες.

p. 25. l. 24. dele num. V, 9.

p. 29. l. 7. τουν. l. τοὐν.

p. 30. l. 2. pro μεχρὶ l. μέχρι.

p. 31. l. 31. fq. poft Lucianum adde: 41. p. 204. (cl. Wyttenb. ad Plut. Mor. II. p. 335.)

p. 31. l. 44. „Adde Luciani de Dea Syr. 18. de Gymnaf. 11 Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 189. Werfer. in act. Philol. Mon. I, 2. p. 262." Jacob.

p. 32. l. 28. pro ἐςτὶν l. ἔστιν. De re cf. Poppo prolegg. p. 94. 102. fq. Drakenborch. ad Liv. XXIV, 46. Schaefer. ad Plin. ep. I, 10.

p. 33. l. 5. Μεγαρέων ψ.] V. Thuc. I, 139. ibique Duker. V, 53. Ariftoph. Acharn. 532. fqq. Pac. 609. Demofth. de claff. p. 175. ep. Phil. p. 159. Plut. Per. 30. Pauf. III, 4, 2. 5. Harpocr. et Suid. f. v. Ἀνθεμόκριτος et ὀργάς.

p. 34. l. 17. adde: cf. II, 12, 1. 2. Commentatt. p. 247. fqq.

p. 38. l. 5. μνησικακοῦσα] Dionyfium hic et II, 41, 8. disputatis ipfum repugnare II, 8, 1. fqq. monet Poppo prolegg. p. 37.

p. 40. l. 2. Forfitan poft τῆς Ἀτθίδος etiam excidit: τῆς ἀρχαίας, cum recentioris princeps dicatur Lyfias T. V. pag. 484. Caeterum Dionyfium laudem hic Thucydidi tributam tollere iis, quae II, 24, 2. 3. fq. III, 2, 3. 4. disputet, recte monet Poppo l. l. pag. 88. fq. cf. p. 207. fqq. De fcriptoris brevitate v. eund. p. 280. fqq.

— l. 32. pro T. v. l. T. V. Si nihil exciderit, παρὰ τοσοῦτον erit: *nihil huic rei tribuam.* Cf. Reiz. ad Vig. p. 862. Wyttenb. ad Plut. Mor. T. II. p. 485.

p. 41. l. 4. Herodoti fuavitatem ex parte repetendam effe a dialecto monet Quint. IX, 4, 18. quod minus recte negare videtur Dionyf. de Comp. p. 38.

p. 42. l. 3. Φοβερὸν δὲ τὸ Θουκυδίδου] Similia de eo veterum teftimonia exhibent Creuzer. de arte hift. p. 285. fq. et Poppo l. l. p. 294. fq. Hinc etiam nofter κάλλος Thucydidi tribuit, non item ἡδονήν de Comp. p. 114. cf. Jud. de Dem. p. 1100.

— l. 6. ad marg. adde: 779. et pro συνηθῆ l. συνήθη.

— l. 12. pro τάχεως l. ταχέως.

p. 48. l. 30. pro ἐκμέμαχθαι l. ἐκμεμάχθαι. Ad emendationem meam confirmandam cf. ed. Sylb. T. II. p. 73. 36.

p. 49. l. 15. dele colon poft οἶμαι.

p. 50. l. 14. dele lineolam poft Jud.

p. 51. l. 16. Quod loco relecto videram, comma poft ἀκουστής delendum et poft Ἐφόρῳ ponendum eft, id pofthac jam Meurfium perfpexiffe didici. V. Ruhnken. hift. cr. p. 164. R.

p. 52. l. 2. ἡ μὲν —. Cf. Diodor. XIV, 84. cl. Weffel. ad XIII. 42.

p. 52. l. 28. Cf. de hac confufione Lobeck. ad Phryn. et Becker. animadvv. ad Philoftr. p. 8. fq.

p. 56. l. 13. De hoc l. Weisk. de hyperb. I. p. 8. n. 8: „Non mirer fi alius ἕως βάθους conjiciat. Immo ὅσον βάθος legendum." Quae conjectura haud fcio, annon praeftet ei, quam recepi.

p. 57. l. 6. συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γρ.] Cf. Cic. orat. 45. 55. et Spalding. ad Quint. IX, 4, 35.

— l. 31. pro 167.

p. 63. l. 6. pro ἄνδρων l. ἀνδρῶν.

p. 65. l. 16. pro συνηθῆ l. συνήθη.

p. 68. l. 15. Ἀρχαῖοι μὲν οὖν συγγραφεῖς] De his commentatione, quae in Muf. crit. Cantabrig. extat, non uti potui.

p. 69. l. 8. De Thuc. cf. Poppo l. l. p. 209.

— l. 26. Cf. Valckenar. ad Herod. IV, 84. Weffel. ad Diod. XV, 40.

p. 72. l. 6. καὶ — οὐ] Cf. Schaefer. ad Apollon. Rh. T. II. p. 218.

p. 74. l. 5. dele comma poft ἰδίᾳ.

— l. 25. pro 5, 5. l. 5, 3. 9, 6. Creuzerum injuria in hujus reprehenfionis confortium traxi.

p. 76. l. 3. Similia veterum de Thuc. teftimonia exhibet Poppo l. l. p. 41. fq.

— l. 30. adde ad 20, 7. adnot. Lucian. de confcr. hift. p. 163. fq. Wachsmuth Entwurf e. Theorie d. Gefch. p. 128.

p. 78. l. 26. pro infra lege: Schaefer. ind. ad Gregor. Cor. f. v. adjectivum et Werfer. in Act. Philol. Mon. I, 2. p. 266.

p. 79. l. l. pro οἷ l. οἱ.

p. 83. l. 18. poft c. 1. adde et c. 22.

— l. 27. Cf. ad 25, 1. Jud. de Demofth. pag. 1006. 1. Arch. X, 58. pag. 2148. fq. Strabo VII, 7. pag. 117. Tauchn. Poppo l. l. p. 172. fq.

p. 85. l. 1. τὰς τριακοντούτεις σπονδάς] Ol. 83, 4. ictas. V. Commentatt. p. 310. Adde Pauf. V, 23, 3.

— l. 10. ἐστιν hic et in annot. inclina.

— l. 38. adde Jl. VI, 152. et l. 40: De Taulantiis cf. Strabo VII, 5. p. 106. T. Arrhian. Alex. exped. I, 5, 1. fqq.

p. 86. l. 24. pro ἴσ. l. ἶσ.
— l. 36. pro ad. l. ad 20, 3. p. 118.
p. 87. l. 10. πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι] inprimis Messeniaco tertio, de quo v. Thuc. I, 102. Diod. XI, 77. Plut. Cim. 16. Aristoph. Lysistr. 1138. sqq. Pausan. IV, 24. I, 29, 7. III, 11, 6. et de Xenoph. vita p. 25.
p. 88. l. 20. post suadent insere: Nam ut Quint. IX, 4, 25. ait: nimiae superstitionis, uti quaeque sint tempore, ea facere etiam ordine priora: non quin frequenter sit hoc melius, sed quia interim plus valent ante gesta ideoque levioribus superponenda (i. e. postponenda) sunt.
p. 90. l. 11. τρὶς ἐννέα ἔτη] cf. Plut. Nic. 9.
— l. 28. post ἐχυρῶς insere: [cf. Wass. ad Thuc. I, 35.]
p. 93. l. 22. post colligere adde: cf. Commentatt. pag. 314. De re v. Wessel. ad Diod. XI, 62. Gottl. ad Plat. Menex. 12. Harpocr. s. v. Εὐρυμέδων. Plut. de glor. Ath. 7. Pausan. I, 29, 14. X, 15, 3. Nep. Cim. II. 2.
— l. 35. Cf. Poppo l. l. p. 65. Schol. l. l. p. 16.
— l. ult. post Caeteri δ'. adde: De re cf. Comm. p. 246.
p. 94. l. 36. pro 154. l. 134.
p. 95. l. 25. post proferre adde: Cf. Poppo l. l. p. 66.
p. 97. l. 3. pro γινομένων fortasse leg. γενομένων.
p. 98. l. 30. post 96. adde: Poppo l. l. p. 67. Atheniensium legatis a Spartanis dicendi copiam factam esse negat. Sed hoc Thucydidem non taciturum fuisse arbitror. Rectius Schulin l. l. pag. 28. sq. monet, de laconica legatione Thucydidem vel propterea uberius exposuisse, quod „superbissimos illos Lacedaemonios pacis conditiones humillimis [?] precibus ab Atheniensibus petiisse novum inauditumque fuerit."
— l. 45. pro εὐξαμένοισι l. εὐξαμένοιο. Caeterum cf. Poppo l. l. p. 120. 123.
p. 99. l. 8. pro γὴν l. γῆν.
p. 100. l. 16. post conjecit adde: Quam sententiam inprimis confirmat Isocr. Plat. 20. Quapropter non assenserim Klützio de foed. Boeot. p. 46. sq.
— l. 23. adde Strabo X. p. 320. Tauchn. cl. Thuc. VII, 57. Caeterum e Thuc. verbis: κατεστρέψαντο πᾶσαν, et Philoch. ap. Schol. Aristoph. Nub. 213. iisdem uso collegerim, non universam, ut vulgo creditur (v. Wolf. ad Lept. p. 336.), Euboeam Ol. 68, 2. (v. 3. ut Pausan. V, 24, 3.

testatur) ab Atheniensibus subjectam fuisse. Haud dubie nec Tolmides Ol. 81, 4. (Diod. XI, 88.) totam insulam subegit, ut tradit Paus. I, 27, 6.

p. 100. l. 26. post putaverim adde: Falsus est enim Poppo l. l. pag. 187. Nam Thuc. I, 18. non eadem, quae in caeteris locis, quibus medium legitur, ad subjectum relatio locum habet.

p. 101. l. 35. Praesentis et aoristi infinitivorum discrimen egregie illustrat Xenoph. Anab. II, 1, 12. Caeterum cf. etiam Wunderlich. praef. ad Dem. de Cor. p. XVI. et quos laudat Kunisch. ad Plut. Timol. 2. ac Poppo l. l. p. 158. 275.

— l. 38. pro 118. l. 116.

p. 102. l. 21. Emendationem occupatam video a Tayl. V. Lys. p. 142. cf. Ruhnk. hist. crit. p. 127.

p. 104. l. 18. pro 118. l. 116.

p. 106. l. 36. post sunt adde: cf. Plut. Per. 33. Paus. I, 29, 5.

p. 108. l. 20. post credas adde: cf. tamen Poppo l. l. p. 215.

p. 109. l. 5. pro γὴν l. γῆν.

— l. 8. pro δὲ οὔτως l. δ' οὕτως.

p. 110. l. 4. dele comma post ῥηθέντα.

— l. 16. pro 89. l. 98.

— l. 37. verbis: Jud. de Lys. p. 494. 9. substitue: Heind. ad Plat. Phaed. p. 182. sq.

p. 113. l. 32. post πρώτῳ insere: [c. 10. ubi v. Gottl.] — Ad rem quod attinet vix ut moneatur opus est, haec omnia, quae ibi Dion. ex contextis evulsa carpit, optime a Thuc. ad veterum Graecorum conditionem illustrandam adhibita esse. Cf. Schulin. l. l. p. 18.

p. 114. l. 18. adde: cf. Pausan. I, 44, 1. Gregor. Cor. ap. Reisk. VIII. p. 896. sq.

p. 116. l. 44. adde Poppo l. l. p. 271.

p. 117. l. 9. pro ἀμάζοντες l. ἀκμάζοντες. — Caeterum cf. Poppo l. l. p. 202.

— l. 23. post 267. a. adde: et Poppo l. l. p. 104.

p. 118. l. 21. pro VIII, l. VII,. — Caeterum cf. Poppo l. l. p. 284. 287. Schaefer. ad Soph. Antig. 1284. Sic et explic. Lyc. c. Leocr. XVII, 5: ἀμφοτέρων περιγεγόνασι — ὡς ἑκατέρων προσῆκε sc. περιγίγνεσθαι.

p. 119. l. 6. post annotata adde: Caeterum laudat hunc l. Gregor. Cor. ap. Reisk. oratt. Gr. T. VIII. p. 892.

p. 120. l. 5. καὶ hic explicativum esse monet Walch. Emend. Liv. p. 68. sq.

— l. 28. ἐποίει recepit Bekker. recte. Cf. Arrhian. exped. II, 2, 5. Appian. B. C. I, 82.

p. 121. l. 5. pro μοι Bekker. recepit ἐμοί.

p. 122. l. 19. post vulgatum adde: quamquam Bekker. ἑκατέρῳ recepit.

p. 123. l. 34. pro 118. l. 116.

p. 124. l. 43. post 806. adde: Sine causa igitur Bekker. articulum uncis sepsit. Cf. etiam Herod. VIII, 108. Arrhian. exped. II, 8. 14. V, 14, 12. 15, 5. ubi καὶ ὡς scrib. quod saepius Schmiedero faciendum fuisse alio loco docebo.

p. 125. l. 28. pro 5, 5. lege 5, 1. sqq. cf. Poppo prolegg. p. 279.

p. 128. l. 12. pro πραγμάτα l. πράγματα.

p. 133. l. 33. post damnantem adde: quamquam ipse imitatur Antiqq. VIII, 73. p. 1658. 7.

p. 134. l. 26. adde: Medio utitur qui hunc locum expressit Longus p. 72. Sch.

— l. 33. Saepe enim haec vocabula sibi opponuntur. V. Lex. Xenoph. s. vv. Item ἀροῦν et φυτεύειν Tyrt. fragm. ap. schol. ad Plat. Alc. I. p. 122. d. et γῆ σπόριμος s. ἀρόσιμος (Strabo IX, 5. p. 311. Tauchn.) et πεφυτευμένη V. Wolf. ad Lept. pag. 336. et Hom. Jl. VI, 195. XII, 314. Xenoph. Hellen. III, 2, 10. ubi νομαί adduntur. Hinc εὔκαρπος et εὔδενδρος conjungit Strabo IX. 4. p. 289.

p. 135. l. 13. post 207. adde: et II, 2. pag. 262. Caeterum cf. ind. s. v. εἰ, Homer. Odyss. II, 233. Xenoph. Memor. I, 1, 8. cf. Spalding. ad Quint. I, 5, 19. 7, 24. VIII, 6, 24.

— l. 41. post 261. adde: interprr. ad Lycurg. c. Leocr. init. Reisig. ad Xenoph. Oec. IV, 8. Poppo l. l. p. 101.

p. 139. l. 13. pro Alt. l. Ast.

— l. 15. pro adjutum l. adjectum.

p. 140. l. 29. pro k. lege l.

p. 141. l. 23. post codd. adde: Caeterum totum hunc locum imitatur Arrhian. exped. VI, 3, 5.

p. 141. l. 32. pro ἠκούοννο l. ἠκούοντο.

p. 143. l. 12. poſt pag. 700. adde: Goellero in act. philol. Mon. II; 3. pag. 316. ſq. Poppone l. l. p. 285. qui locum diſſimillimum VI, 66. contendit. Non melius Bekkerus διὰ τὸ in δι' αὐτὸ mutandum eſſe pronuntiat, conferens IV, 55. V, 115. VII, 6. VIII, 88. nec tamen quem ſenſum haec verba iſto loco habere poſſint oſtendens. Caeterum nec in ea, quam ipſe propoſui, conjectura acquieverim, quamquam fruſtra meliorem circumſpicio. Nec ſuppeditat quidquam Plutarch. Nic. 25. hunc locum exprimens. — Paulo ante ξύντασιν verum videtur Goellero l. l. p. 317.

p. 144. l. 16. pro 825. l. 820. Caeterum cf. Schaefer. ad Julian. p. XVIII. Reiſig. Conjectt. p. 145. ſq.

p. 145. l. 34. pro 74. lege 72.

p. 146. l. 15. pro ψύχη l. ψυχή.

— l. 18. poſt videatur adde: Fortaſſe tamen non ſollicitandus eſt locus. Similiter certe locutus eſt Plato Phaed. p. 109. b.: περὶ τὰ τοιαῦτα λέγειν. Quem locum cum aliis laudavit Fiſcher. ad Phaed. p. 276.

p. 147. l. 15. pro τεχνὰς lege τέχνας. Sequentia fortaſſe ſic emendanda ſunt: ἐὰν δὲ χωρίσηται θάτερον (i. e. ſi quid alterutri judicio improbatur) θάτερον κ. τ. λ.

p. 154. l. 1. δικαίωσις hic, ut opinor, idem eſt quod alibi ἀξίωσις.

p. 154. l. 23. Sylburgium vere conjeciſſe oſtendunt verba περιφράσεως ποιητικῆς ἐστιν οἰκειότερα. Itaque D. non ſingulum vocabulum, ſed circumſcriptionem poëticam judicavit: mire profecto, cum ipſe τέχνας τῶν ἐπιχειρημάτων conjungat. Rectius igitur ſingulum περιτεχνήσεως verbum poëticum dixiſſet, quod ſi imitatorem Dionem Caſſ. excipis, fortaſſe fruſtra apud bonae notae proſaicum requiras. Aliter judicat Poppo l. l. p. 253.

p. 155. l. 18. Verba: Locum — 56. b dele deletisque ſubſtitue: De hoc ὑποκορισμῷ cf. Plut. Sol. 15. Phot. pag. 460. Ruhnken. ad Tim. pag. 266. ſq. Lex. Xenoph. IV. pag. 393. Wyttenbach. ad Plut. Moral. I. p. 362. qui plures noſtro ſimiles locos laudat.

p. 160. l. 34. δή merum Reiskianae ed. vitium eſt.

p. 162. l. 4. pro γνωμήν l. γνώμην.

p. 164. l. 28. post 244. adde: Wyttenb. ad Plut. Moral. I. p. 327.

p. 166. l. 35. post addubito adde: Cf. Poppo prolegg. pag. 221. sq.

p. 167. l. 26. post Wessel. adde; Strab. IX, 2. p. 266. Tauchn. Pausan. IX, 2, 4.

p. 168. l. 42. post offerunt adde: quod Bekkerum non obsecutum Haackio recepisse gaudeo. Caeterum similiter μηδεὶς dissecatur Xenoph. Hellen. VI, 4, 28: μηδ' ὑφ' ἑνός.

p. 169. l. 3. pro ἀνεὺ l. ἄνευ.
— l. 37. pro 144. l. 114.

p. 171. l. 8. pro ξυνίστορες ἔστε, quod Haackium quoque et Bekkerum dedisse video, restitue ξυνίστορές ἐστε. Sed ut hic infinitivus, ita infra l. 13. verus est imperativus: ξυγγνώμονες δὲ ἔστε.
— l. 11. παρέσχον αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγ.] Cf. Held. in act. phil. Mon. II, 1. p. 87. et ind. s. v. εὐμενής.
— l. 28. ἀνέχεσθαι Poppo quoque prolegg. pag. 142. praefert, quoniam ἀντέχεσθαι cum genit. rei potius quam personae jungatur.
— l. 38. post dixit adde: quem Dionys. IV, 83. p. 837. 1. imitatur.

p. 175. l. 27. pro κωλλ. l. καλλ.

p. 177. l. 18. post collustrant adde: Colloquium autem hic proposuit auctor, quod revera colloquium habitum erat. Popponi l. l. p. 50. sq. non auscultaverim.

p. 180. l. 3. pro ἀνεὺ l. ἄνευ.
— l. 9. Οὐδὲν — πράσσομεν] Imitatus est hunc l. Dionys. Arch. VIII, 34. p. 1582. 3.

p. 186. l. 14. pro ἡρμηνευμένον fortasse leg. εὑρημένον.

p. 193. l. 23. post ostenderet adde: (de qua παραγραφὴ v. Ernest. Lex. rhet. p. 213.).

p. 195. l. 13. post 425. 1) adde: De hac ἀκριβολογίᾳ quae Bauerus disputavit a Poppone probata l. l. p. 237. pleraque vituperanda videntur. Ac primum κατηγορίας vocabulo loquendi usum, inprimis forensem, inimicae accusationis significationem tribuisse egregie docet Isocratis l. a me laudatus. Ab hoc verbo αἰτία differt eo,

quod latioris potestatis est atque in bonam et malam partem accipitur. Itaque cum minus manifestam habeat inimicae accusationis notionem Thuc. cum κατηγορίᾳ vocem opponere vellet, αἰτίαν optavit, cujus loco rectius νουθέτησις dixisset. V. Isocr. l. l. Ἀδικεῖν et βιάζεσθαι quomodo distinguenda sint vel ex ipso Thucydidis loco I, 77 (non 71.) perspici poterat. Alterum enim omnino est injuria aliquem afficere quocunque modo sive par ei sis viribus sive inferior, inprimis παρὰ τὸν νόμον πλεονεκτεῖν; βιάζεσθαι est vim inferre, violenta ratione tractare, quod profecto nonnisi superiori viribus licet. Ac βίαν ullibi pro ἀδικίᾳ legi non locis false laudatis aut perperam intellectis demonstrari potest. Ξυμφοραί in universum sunt fortunae vices (malae praesertim) et VII, 77. in universum clades acceptas spectant, cum κακοπαθειαι miserandam exercitus conditionem c. 75. descriptam significent, ut ipse Bauerus sensit. Ἀπόστασις simpliciter est defectio; ἐπανίστασθαι dicuntur ii, qui non solum in libertatem se vindicaturi vel omnino conditionem suam meliorem redditurі deficiunt, contenti si illi, a quibus defecerunt, eos non aggrediuntur, sed ultro iis bellum inferunt. V. locos p. 328. laudatos, quibus adde Thuc. I, 115.

p. 199. l. 5. ἐφ' ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα] Imitatur hunc locum Plutarch. Timol. 12: ταῦτα πάλιν ἥκειν ἐπ' αὐτοὺς σοφίσματα καὶ δελεάσματα, μετ' ἐλπίδων χρηστῶν καὶ φιλανθρώπων ὑποσχέσεων εἰς μεταβολὴν δεσποτοῦ καινοῦ τιθασσευομένους, ὑπώπτευον. Sic enim haec verba distinguenda videntur: in quibus non erat, quod Bredowius verbo τιθασσεύειν consilium expressum exspectaret, cum participium commode interpretari possis: qui allicerentur.

p. 200. l. 6. post προςείληφε καὶ excidit τὸ τάχος. Item l. 26. ἔχω post ἐπαινεῖν.

p. 205. l. 28. post ἦν adde ἤ, quod in Hudf. et Reisk. excidit. Caeterum ad Sylburgii conjecturam confirmandam cf. de arte rhet. X, 8. p. 302. Schott. De re cf. Jud. de Lys. p. 461. de Dem. p. 999.

p. 206. l. 14. pro αὐτῷ l. αὐτῇ.

p. 208. l. 27. post hominibus adde: Ac πρᾶγμα quoque similiter usurpatum video a Luciano rhett. praec. 23. Wolf.

p. 209. l. 9. post ἁπλῶς interpres latinus καὶ legit; quod praeplacet.

p. 211. l. 25. post Nachtheil adde: Nec video, quidni, χρόνου notione subaudita, huc referendum sit ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον Thuc. I, 2. quod aliter explicandum esse censet Poppo prolegg. p. 150. sq.

p. 221. l. 6. ad marg. adde numerum 2.

— l. 31. sq. pro sequenticus l. sequentibus.

— l. ult. post est adde: II,.

p. 223. l. 23. pro ἰδίωματα l. ἰδιώματα.

— l. ult. cf. Poppo l. l. p. 240.

p. 224. l. 26, Adde Poppo l. l. p. 253. et Lobeck. ad Phryn. p. 532.

— l. 32. Cf. Poppo l. l. pag. 240. qui etiam de caeteris, quae ibi recensentur, vocabulis egit p. l. 242. et 253.

p. 225. l. 4. Ὅταν — νόησιν] Εἰς ὄγκον συμβάλλεσθαι τὸ λόγῳ χρῆσθαι ἀντ' ὀνόματος docet Aristot. Rhet. III, 6, 1.

— l. 20. Aliter hunc l. capiendum videri monui in ind. s. v. αὐτός 4), ubi pro Heind. ad Plat. Gorg. leg. H. ad Plat. Phaed. Adde Matth. §. 439. Wolf. ad Sympos. XIII, 6. Cf. Quintil. VIII, 3, 61. Diversi sunt loci Thuc. I, 59. VI, 47. ubi ἐφ' ὅπερ non ad praegressa Μακεδονίαν et Σελινοῦντα redeunt, cum ex terrae civitatisque nomine non commode πράγματος notio elici queat, sed potius ad infinitivos verborum praecedentium, τρέπεσθαι et πλεῖν referendum est. Haud scio, an sic voluerit Poppo l. l. p. 105.

p. 226. l. 41. post 41. adde: Post ἔχομεν Dionysius omisit ἱκανά. Δικαίωμα praeter hunc locum (cl. I, 40. in.) Thuc. usurpavit V, 97. VI, 79. 80. Cf. etiam Wess. ad Herod. V, 92.

p. 227. l. 17. post qui adde: Poppone l. l. p. 166. monente τὴν τοῦ Πλημμυρίου λῆψιν c. 25. s. ἅλωσιν c. 32. cum τῇ τῆς Λευκάδος οὐ περιτειχίσει III, 95. confudit.

— l. 25. pro βίβλφ l. βίβλῳ. Caeterum Popponi l. l. non I, 143. sed II, 51: τὰς ὀλοφύρσεις ἐξέκαμνον respectum videtur a Dionysio, qui illo loco spectato satis stulte locutus esset, quum ibi non solum nomen ὀλόφυρσιν, sed tota formula ὀλόφυρσιν ποιεῖσθει prorsus ex more Grae-

corum pro ὀλοφύρεσθαι posita sit. Sed nonne pleraque, quae D. ut Thucydidis idiomata proponit, omnibus Graecis communia fuerunt? Ac si hic locum II, 51. respexisset, non ὀλόφυρσιν, sed ὀλοφύρσεις apud eum legeremus.

— l. 37. post ἡγοῦμαι adde: Item paulo ante πρόφασιν pro αἰτίαν et ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ pro λόγῳ δὲ ἀφ. Mox plenius et emendatius Thucydidis exemplaria praebent: γιγνομένους καὶ φόβον παρέχοντας ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολ. De Dionysii explicatione Poppo l. l. „Quomodo, inquit, substantivum ἀνάγκη hic non modo necessarium sit, sed admitti possit, non video, nisi forte Dionysius ἀναγκάσαι pro τοῦ ἀναγκάσαι scriptum judicavit, et omnem structuram sic expedivit, τὴν τῆς ἀνάγκης τοῦ πολέμου αἰτίαν, quod fieri per ordinem verborum non licet." Haec ne vera credam officiunt Dionysii verba interpretandi causa subjecta. Mihi igitur locus censori videtur offensioni fuisse propterea, quod Athenienses proprie Lacedaemonios ad bellandum non coëgerunt, sed incrementis captis effecerunt, ut hi necessario sibi suscipiendum esse bellum intelligerent. Et haec profecto sententia accuratius, non tamen ornatius, exprimeretur verbis ἀνάγκην παρέσχον. Caeterum Poppo aut sic explicandum censet, ut τὴν ἀληθ. πρόφ. τοὺς Ἀθ. ἡγοῦμαι primaria verba esse dicantur, quae deinde reliquis accuratius definiantur (*verissimam causam Athenienses judico, quod hi potentiores facti coëgerunt eos ad bellum gerendum*), aut τοὺς Ἀθ. μεγ. γιγνομένους statim conjungendum et deinde, ut vulgo loquantur, ὥστε subaudiendum esse. Sed vide, ne facilior et Graecitati convenientior sit ea ratio, quam ipse proposui p. 85.

p. 229. l. 11. pro διαφορᾶς, ὅταν l. διαφορᾶς ὅταν.

— l. 19. post συνήλλαξαν adde: (de quo v. cf. Wyttenb. ad Plutarchi Mor. I. p. 283.)

— l. 27. adde: Dionysius ipse hoc imitatur I, 89. pag. 232. 4: οἱ περὶ τὸν πόντον ᾠκημένοι. Cf. Markl. ad Lys. de inval. pag. 754. Caeterum apud Thuc. legit: τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατῳκημένους. ubi Steph. hac structura offensus κατὰ τὴν μεσόγειαν Thucydidem scripsisse suspicatur. Sed etiam Herod. l. l. IV, 8. dixit κατοικημένον τὴν οἱ Ἕλληνες λέγουσι Ἐρύθειαν νῆσον. Aliter id. I, 27. VII, 9.

p. 229. l. 40. Nec erat quod aliam explicationem circumfpiceret Poppo l. l. pag. 91. fq. Appofite Quintilianus inftitt. VIII, 6, 21: Maxime autem in orando patebit numerorum illa libertas. Nam et Livius faepe fic dicit: Romanus proelio victor, quum Romanos viciffe fignificet; et contra Cicero ad Brutum: populo, inquit, impofuimus et oratores vifi fumus, cum de fe tantum loqueretur. Quod genus non orationes modo ornat, fed etiam quotidiani fermonis ufus recipit. Cf. ibi interprr.

p. 230. l. ult. adde Poppo p. 99. fq.

p. 231. l. 27. adde Poppo p. 100. 104. 149. fq.

p. 232. l. 6. προτιμήσασαι] Cf. pag. 32. et add. ad h. l. et p. 234.

— l. 38. Cf. etiam p. 4. not. et Poppo p. 126.

p. 233. l. 19. adde: Sed inprimis verba: μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον ἢ τρόπων ἀνδρείας κινδυνεύειν, collatis, quae Pericles antea dixit, oftendunt, hic fermonem effe de re certa et conceffa, non dubia et cogitata. Recte igitur Bekkerus ἐθέλομεν edidit, quod etiam Laur. obtulit. Fruftra Poppo pag. 143. et Reifig. ad Xenoph. Oec. XV, 13. conferri jubent Matth. Schaefer. ad Dionyf. p. 214. Wolf. ad Dem. Lept. 283. et Herm. de praecc. quib. Attic. pag. XI. Hi enim de ejusmodi locis agunt, ubi, futuro in apodofi fequente, in protafi optativus per cogitandi et loquendi leges de more ufurpatur. In vocabulo περιγίγνεται quomodo cum Poppone pag. 201. pleonaftici quidquam reperiam non video. Cf. ind. f. v.

p. 236. l. 31. adde: De verbo ἐξηγεῖσθαι cum accufativo conftructo cf. Poppo p. 259. De figura tritiffima, qua Πελοπόννησος pro οἱ Πελοποννήσιοι ponitur cf. Longin. XXIV, 1. Quintil. inftitt. oratt. VIII, 6, 23. ibique interprr.

p. 237. l. 22. pro 269. l. 267. l. 27. dele num. III.

p. 248. l. ult. Adde Appollod. II, 8, 1. ibique Heyn. p. 202. Ifocr. Archid. 6. 16. Thucydidis locus eft I, 9.

p. 240. l. 1. pro ἄκμη l. ἀκμῇ. Caeterum hunc locum imitatus eft Arrhian. exped. VII, 16, 12: ἄμεινον αὐτῷ ἦν ἐν ἀκμῇ τῆς τε ἄλλης δόξης καὶ τοῦ πόθου τοῦ παρ' ἀνθρώπων ἀπηλλάχθαι. Paulo poft §. 13. δοκῇ in δοκεῖ mutandum effe vidit b. Schneiderus. Poffideo enim viri

doctiffimi exemplar, cujus ille marginem non contemnendis copiis ditavit; quas ego, fcriptore relecto, meis obfervationibus auctas, publici juris facturus fum.

— l. 2. ad marg. adfcribe 2.

— l. 19. Cf. ind. f. v. ἡγεῖσθαι.

— l. 41. pro 449. l. 494. Similiter Alexandrum praedicat Arrhian. exped. VII, 28, 4: ξυνιδεῖν τὸ δέον ἔτι ἐν τῷ ἀφανεῖ ὢν δεινότατος καὶ ἐκ τῶν φαινομένων τὸ εἰκὸς ξυμβαλεῖν ἐπιτυχέστατος.

p. 241. l. 31. Cf. Quint. l. l. IX, 4, 1.

p. 242. l. 3. dele comma poft αὐτῶν.

p. 245. l. 12. pro caeteris l. prioribus.

p. 247. l. 31. poft 430. adde Poppo p. 97. fq.

p. 249. l. 32. poft 723. adde: Haec fi recte disputata funt, fruftra Paufaniam erroris infimulaverit Dodwell. Ann. Thuc. p. 647., Oenobii ψηφίσματι revocatum effe fufpicans Thucydidem Milefiae filium. Caeterum aegre fero, quod quae hic et in feqq. disputavi magnam partem a Popponis rationibus abhorrent. Hanc litem diremtam cupio a cenforibus aequis et prudentibus.

p. 252. l. 16. pro εἲς l. εἰς. l. 46. pro Looncl. l. Leoncl.

p. 256. l. 27. poft n. c. adde et Manfo Sparta (cujus libri infpiciendi nunc non copia eft.) Caeterum cf. Athen. XIII. p. 589. et Boeckh. Oec. Civ. I. p. 209. fq.

— l. 35. pro Spartanorum quidem abstinentiam lege: abstinentiam quidem Spartanorum.

p. 260. l. 23. dele num. 20. 75.

p. 264. l. 20. poft 14, 4. claude parenthefin.

p. 266. l. 17. pro ductum l. ductam.

p. 267. l. 34. adde: Sic etiam Arrhian. exped. I, 9, 9: apud quem τὸ παράλογον fubftantive me legere non memini.

p. 269. l. 41. pro ib. c. 66. lege ib. c. 74. et l. 47. pro Ariftoph. l. Ariftot.

p. 271. l. 9. poft fq. n. adde: Poppo prolegg. p. 139. fqq.

p. 275. l. 39. Poppo λόγον delet p. 133. cum Caff. Aug. (Parif. G. ac Bekker. A.) et interpretatur: ne hoc quidem Athenienfibus reliquis (reliquum?) conceffiffe —. Non fequar, quamquam ad attractionem non confugiendam ac λόγον proprio fenfu capiendum effe fateor. Ipfe enim Thucydides locum explicat, ubi fimilia profert VIII,

24: τοὺς Ἀθηναίους ᾔσθάνοντο οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφοράν, ὡς οὐ πάνυ πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη. Cf. Isocr. Paneg. 40: μηδένα λόγον ὑπολείπειν τοῖς εἰθισμένοις τὴν τῶν Περσῶν ἀνδρίαν ἐπαινεῖν.

p. 275. l. 43. pro l. lege I. p. 254. et l. 45. post 12. adde V, p. 56.

p. 280. l. 17. post nomine insere ibi. De harmostis cf. Appian. B. C. IV, 7.

p. 282. l. paenultimam dele.

p. 287. l. 21. pro χώριον l. χωρίον et l. 41. pro Lycymnium l. Licymnium.

p. 290. l. 35. Cf. Arrhian. III, 2, 7. 6, 5. Ut in ejusmodi locis confusio duarum locutionum statuatur cum Poppone l. l. p. 198. non opus videtur.

p. 291. l. 34. adde Poppo p. 101.

— l. 39. adde: Paulo diversa affert Schneiderus ad Xenoph. Memor. I, 1, 6.

p. 292. l. 12. pro ἔξεβαλε l. ἐξέβαλε.

p. 293. l. 12. post artificio insere Ol. 88, 2.

p. 294. l. paenult. pro πρώτης l. πρώτην. Caeterum quo discrimine utrumque dicatur, id vel ex Grotef. Gr. lat. §. 133. n. 3. disci potest. Loci Thucydidei supplementum Bekkerus in Vat. invenit hoc: καὶ καταλείπονται τέσσαρες νῆες ἐν αὐτῇ· καὶ αὖθις αἱ λοιπαὶ Μιτυλήνην ἀφιστᾶσιν. Unde patet ὁμοιοτέλευτον lacunae dedisse originem. Attamen vereor, ne plura interciderint.

p. 295. l. 32. adde Poppo l. l. p. 176. sqq. Voigtlaender. obss. in Xenoph. part. II. p. 23. n. et quae ipse monui p. 302.

p. 297. l. 17. Hunc locum cum schol. ita intelligit, ut ad τούς τε Πελ. κ. τ. λ. ἐβούλετο repetat. Atque ad hanc explicationem affert locum geminum scilicet III, 69: ἐβούλοντο οἱ Λακ. — ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῦσαι στασιάζουσαν, δώδεκα μὲν ναυσὶ μόναις παρόντων Ἀθηναίων περὶ Ναύπακτον· πρὶν δὲ πλέον τι ἐπιβοηθῆσαι ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ναυτικόν, ὅπως προφθάσωσι. Sed hic cum Haackio et Bekkero colon post Ναύπακτον commate permutandum est, ut post ναυτικόν repetatur ἐβούλοντο πλεῦσαι. Nec magis

transitus ex infinitivo in conjunctivum cum conjunctione statuendus est altero loco, quem v. d. contulit VII, 75: ἦσαν γὰρ ὕποπτοι αὐτοὺς οἱ Καμαριναῖοι μὴ προθύμως σφίσι μήτε ἐς τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ ἔπεμψαν ἔς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν. Hic enim ex ὕποπτοι ἦσαν ad ἔς τε τὸ λοιπὸν sumendum est ἐφοβοῦντο. Quae ratio latissime patet. Ita, ut nonnulla tantum afferam, eliciendum φοβήσῃ ad ὑπολίπησθε ex praegresso νομίσῃ Thuc. I, 140. ἔφασαν e πείθουσιν III, 75. ἵππους ex ἅρμα ad νεμομένας Herod. VIII, 115. γέφυραν ad τήν e γεφυροῦν VII, 34. Non absimiles sunt eorum plures locorum, quos p. 117. sq. laudavi. Cf. etiam Poppo p. 287. quem non dubito, quin quae de loco III, 51. statuit retrectaturus sit.

p. 298. l. 30. Ἑρμιονίδα] Hic non possum, quin C. Müllerum notem, ex Thuc. τριήρει Ἑρμιονίδι I, 128. peculiare navium genus fabricatum.

p. 300. l. 36. pro asse l. esse.

p. 303. l. 31. pro praemitur l. praemittitur, et l. 32 post ubi insere: inprimis majore numero posito. Cf. Thuc. VII, 22. nil expedivit Poppo p. 200. sq. De Xenophonteis locis hoc adde, in quibusdam articulum casus duntaxat notam esse. Hinc auctor cum Hell. IV, 7, 23. dicat οὐκ ἔλαττον τῶν εἴκοσιν VII, 1, 20. habes mutata constructione: πλέον ἢ εἴκοσιν. Ac nunquam in posteriore dicendi ratione articulum sic assumtum esse contendam. Quamquam hunc locum etiam iis accenseri possis, ubi numerus non accurate definiendus summa aliqua, circa quam ille vagetur, aliquatenus definiatur: quae proinde ut certa articulum adscisit, veluti Cyrop. I, 2, 15: λέγονται — Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι. Cf. II, 1, 6. III, 2, 3.

— l. 45. Thuc. locus est VIII, 79.

p. 309. l. 22. adde: Equites sospites praestitit Callistratus. V. Pausan. VII, 16, 3. De clade lectu digna disputat Arrhian. exped. I, 9, 3. sq.

p. 310. l. 16. Thuc. locus est II, 13.

p. 314. l. 24. Cf. Poppo prolegg. p. 314. Plura de his dicam in Arrhianeis.

p. 326. l. 15. post Thuc. I, insere 18. sq.

p. 326. l. 23. Obiter moneo in Zacynthi fylvis aliquot errores erraffe hiftoricos, veluti Diodor. XI, 84. et nuper C. Müller. Aegin. pag. 112. qui cum non memor effet ἐξελῶντες participium futuri effe ex Herod. III, 59. nobis narrat, Achaeos Zacynthi incolas a Samiorum exfulibus fummotos effe narrat.

p. 329. l. 30. pro dicat l. dicas, et l. 32. pro κοὔπω l. κοῦ πω.

p. 335. poft l. 29. adde: 70) Cf. Manfo Sparta III, 1. pag. 36. fq. n. et alia nunc disputantem Schneider. ad l. l.

p. 337. l. 10. pro deficiebant l. defecerunt.

p. 340. l. 17. pro Teiiorum l. Teiorum.

p. 343. l. 10. Hic ne quis ignorantiae me incufet, moneo, vetuftiorum fcriptorum exemplo Aeolida me ab Hellesponti civitatibus discreviffe. Alii aliter. Cf. Strabo XIII, 1. p. 82. 88. 111. Tauchn.

p. 347. l. 18. Singe fcripfi, quoniam Thuc. incolas Singaeos dicit, cum Herod. Steph. Byz. a Dukero laudati Σίγγος oppidum dicant: quibus Strabo exc. l. VII. p. 132. affentitur, Σιγγιτικὸν κόλπον memorans.

— l. 43. pro 51. l. 31.

p. 349. l. 28. pro anus l. unus. De Pheris praeter Mor. ad Xenoph. l. l. cf. Clark. ad Hom. Od. XXI, 15.

p. 350. l. 30. pro Artoxerais l. Artoxerxis.

p. 352. l. 46. pro νόμον l. νομόν. De tota re pluribus dicam in excurfu ad Xenoph. Anab. I, 1, 2.

p. 353. l. 32. poft σατραπείαν infere: (Thuc. I, 129.), et l. 35. pro 119. l. 129.

p. 355. l. 36. adde: et Andoc. de pace p. 103. Cf. Raumer. Vorleff. T. II. p. 1.

p. 356. l. 40. Cf. Demofth. in Dionyfiod. p. 1285.

p. 359. l. paenult. De hac quoque re in exc. ad Anab. l. l. copiofius agam.

p. 366. l. 29. adde Demofth. c. Mid. p. 561. fq.

p. 369. l. 30. dele verba Cf. — II. et l. 35. poft 239. fq. adde: Manfo Sparta II. p. 468. fq. De Mofchii et Dahlmanni disputationibus alibi dicam.

p. 370. l. 32. pro frequentibus l. frequentius et l. 42. pro fint l. fint.

p. 373. l. 27. De aliis Phrynichis cf. Perizon. ad Ael. V. H. III, 8.

p. 374. l. 32. Pudet me quod popularis mei manes ab hac criminatione non purgavi. Aliquoties enim vir eruditiſſimus locis dictis uſus eſt. V. p. 18. 19. 21. 22. ed. 1765. Antiphontis res geſtas exaggerat Pſeudoplut. X oratt. vitae β.

p. 375. l. 16. Adde: Quod factum eſſe ab eo diſerte teſtatur Plut. Comp. Sol. c. Popl. c. 2.

p. 380. l. 6. poſt hic inſere Alcibiades.

p. 382. l. 5. pro Ariſtarchus l. Ariſtocrates.

p. 383. l. 29. pro poteſtato l. poteſtate.

p. 386. l. 31. pro 91. l. 92.

p. 389. l. 33. poſt pag. 688. ſq. adde Andoc. de myſt. p. 50.

— l. 40. adde: Caeterum cf. Lyc. c. Leocr. XXX, 13. Quae idem §. 9. narrat haud dubie eidem tempori ſunt aſſignanda.

p. 443. a. l. 44. pro ακριβείκ l. ἀκρίβεια et l. 48. ἀκριβεία pro ἀκρίβεια.

p. 449. a. l. 18. pro εἶσε l. εἶπε. et l. 35. pro J. lege I.

p. 455. a. l. 50. pro bf. l. cf.

p. 463. b. poſt δικαιοῦν inſere: δικαίωμα III, 5, 2. cf. add. ad h. l.

p. 473. a. l. 19. poſt 6. 8. inſere: cf. Iſocr. Plat. 24.

— b. l. 27. pro Archian. l. Arrhian. Idem vitium tolle p. 483. b. l. 14.

p. 492. b. poſt κεφαλή inſere κεχαρισμένως I, 4, 3.

p. 530. a. l. 12. pro μνήσεως l. μιμήσεως.

Alia, quae vel minora ſint, vel oculorum meorum aciem multa legendo hebetiorem factam effugerint, vitia, ipſe, lector benevole, emendabis. De libri hujus conſilio ac ratione pauca habeo, quae dicam. Dionyſii hiſtoriographica quod codicum, quos fruſtra requiſivi, ope deſtitutus edere auſus ſum, diligentia in iis emendandis et illuſtrandis collocata excuſabit. Commentationes ſubjectae ſyllogen obſer-

vationum in rerum capita digeſtarum exhibent, quas ut perirent non dignas ratus in vulgus emittendas duxi, ut, ſi forte, futuris Thucydidis editoribus nonnihil adjumenti afferrent, cum ipſe, munere ſcholaſtico laboris pleniſſimo vires conſumente, ſcriptoris, ea, quam animo informavi, ratione edendi conſilium agitare nequeam. Caeterum hic liber ſi quid ad Thucydidem intelligendum et judicandum, ad Dionyſium aliosque ſcriptores vel emendandos vel explicandos, ad rhetorum dicendi uſum cognoſcendum, ad grammatica quaedam illuſtranda, denique ad hiſtoriam belli Peloponneſiaci accuratius exponendam contulerit: facile, ſpero, veniam impetrabit eorum, in quibus erraſſe deprehendatur. Quod quamquam non dubito, quin ſaepe acciderit, tamen rogatos volo judices ſeveros, ne ſi quid minus ipſis probandum videatur, confeſtim erroris me inſimulent, cum brevitati conſulere coactus non ſemper quibus quidque rationibus nitatur copioſius exponere potuerim. Scribebam Bernburgi VII. Cal. Nov. MDCCCXXII.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΠΡΟΣ

ΓΝΑΙΟΝ ΠΟΜΠΗΙΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΠΡΟΣ

ΓΝΑΙΟΝ ΠΟΜΠΗΙΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἐπιστολήν τινα παρὰ σοῦ κομισθεῖσαν ἐδεξάμην εὐπαίδευτόν τε καὶ πάνυ μοι κεχαρισμένην· ἐν ᾗ γράφεις, ὅτι

Διονυσίου Ἁλικαρνασσέως] Alibi interponitur Ἀλεξάνδρου τοῦ. Cf. Interprr. ad lib. de Compos. init. Stephan. ad Thuc. T. II. p. 745. ed. Beck. De duplici sigmate vocis Ἁλικαρνασσέως v. Mathaei differt. de Dionysio Halic. p. IV. Schaefer. Melet. crit. p. 1.

πρὸς Γναΐον Πομπήϊον ἐπιστολή] Debuerat titulus sic concipi: Dionysii responsio ad Epistolam, in qua Pompejus questus fuerat de acerbitate Dionysii, naevos dictionis Platonicae notantis. Pompejus ille (ne quis erret) non est ille celeberrimus imperator Romanus, rerum gestarum magnitudine et fortunae varietate clarus, sed est aliquis Graeculus grammaticus, illius Magni libertus aut cliens. Reisk. Recte. Nam de Magno Pompejo non cogitandum esse, vel temporum ratio ostendit, de qua v. Matthaei l. l. Ac grammaticum vel rhetorem quendam hujus nominis intelligendum esse, cum ex ejus ad Dionysium litterarum fragmentis, quae apud hunc 2, 14. 15. leguntur., tum ex familiari conjunctione, quam inter utrumque intercessisse epistolae hujus initium prodit, probalile fit. Hunc autem Cn. Pompejum Magni Pompeji fuisse libertum e nomine conjici potest. Et plures quidem imperatorem in familia sua doctos grammaticos habuisse, Suetonius docet, duos eorum, Curtium Niciam et Lenaeum nominans in libro de illustr. gramm. c. XIV. XV. Idemque in libro de clar. rhett. cap. I. quosdam historicos tradidisse narrat, Cnaeum Pompejum (Magnum) sub ipsum civile bellum, quo facilius Cajo Curioni, promtissimo juveni, causam Caesaris defendenti, contradiceret, repetisse declamandi consuetudinem.

τὰς συντάξεις τὰς ἐμάς, ἐπιχορηγοῦντός σοι Ζήνωνος, τοῦ κοινοῦ φίλου, διαπορευόμενος καὶ πάνυ διατιθέμενος οἰκείως ἐν αὐταῖς, τὰ μὲν ἄλλα θαυμάζεις, ἐνὶ δὲ μέρει δυσχεραίνεις τῶν ἐν αὐταῖς κατακεχωρισμένων, τῇ Πλάτωνος κατηγορίᾳ. Ὅτι μὲν οὖν σεβαστικῶς διάκεισαι πρὸς τὸν ἄνδρα,
751 ὀρθῶς ποιεῖς· ὅτι δὲ περὶ ἡμῶν ταῦτα ὑπείληφας, οὐκ
2 ὀρθῶς. Εἰ γάρ τις ἄλλος ἐκπλήττεται ταῖς Πλατωνικαῖς ἑρμηνείαις, εὖ ἴσθι νῦν, κἀγὼ τούτων εἷς εἰμι.

ὅτι τὰς συντάξεις τὰς ἐμάς, ἐπιχ.] Male in ed. Reisk. poſt ὅτι comma collocatur, quod poſt. ἐμάς poſui, Sylburgium ſecutus. Σύνταξις hic, ut §. 8. II, 5, 6., 7, 3. eſt γραφή, πραγματεία. Significat autem τὴν περὶ τῶν Ἀττικῶν πραγματείαν ῥητόρων, de qua v. Sylb. ad c. II. §. 1.

Ζήνωνος] De hoc non magis quidquam conſtat, quam de Pompejo.

διατ. οἰκ. ἐν α.] V. ind.

ταῦτα ὑπείληφας] ſc. ἡμᾶς κατηγορεῖν Πλάτωνος, quod ex Πλατῶνος κατηγορία eliciendum. Non enim κατήγορος eſſe vult, ſed τῶν ἰδίων τοῦ χαρακτῆρος ἔργων ἐξεταστὴς δίκαιος, ut II, 3, 2. profitetur. Τοῦτο ſaepe ad verbum redit in praegreſſo ſubſtantivo latens, veluti Herod. VI, 105: ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναίων μὲν ἄνδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα, ſc. τὸ ἡμεροδρομεῖν. Plat. Legg. IX, 853 e: ὧν δὴ χάριν οὐκ ἐπίχαριν λέγοιμ' ἂν πρῶτον νόμον ἱερῶν περὶ συλήσεως, ἄν τις τοῦτο δρᾷν τολμᾷ. Thuc. I, 6: Τοῖς Ἀσιανοῖς πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι. Xenoph. Cyrop. III, 3, 50. Οὐδεμία γάρ ἐστιν οὕτω καλὴ παραίνεσις, ἥτις τοὺς μὴ ὄντας ἀγαθοὺς αὐθήμερον ἀκούσαντας ἀγαθοὺς ποιήσει· οὐκ ἂν οὖν τοξότας γε εἰ μὴ ἔμπροσθεν τοῦτο μεμελετηκότες εἶεν. (Ad cujus loci ſententiam cf. §. 55. et Thuc. V., 69.)

2. Ἐκπλήττεσθαι ταῖς Πλατωνικαῖς ἑρμηνείας] Nota hic ἐκπλ. τ. Πλ. ἑρμ., cum in Thucydide hoc ſtructurae genus reprehendat, p. 135 [p. 800 Reisk.] ac pro dativo accuſativum caſum hic uſurpari velit. Incertum ergo, an Dionyſii voluntate, an librarii incuria, hic in ſtructura ſit facta ἐξαλλαγή, Sylb. Neutrum ſumendum eſt. Nam l. l. Dionyſius καταπλήσσεσθαι cum accuſativo conjunctum voluit poteſtate timendi; ἐκπλήσσεσθαι vero, qua vi hic uſurpatum eſt, de more dativo ſ. ablativo jungitur. Significat enim admiratione percelli. V. Lexic. Xenoph. II. p. 113. coll. Aſt. ad Plat. Phaedr. p. 315. Sylburgii auctoritate abuſus eſt Schirach. Diſſert. de vita et ſcribendi genere Iſocr. T. II. p. 58.

εὖ ἴσθι νῦν κἀγώ] Reiskius cum poſt ἴσθι diſtinxiſſet (praeeunte, opinor Hudſono: nam in Sylburgiana comma deeſt) pro νῦν legendum eſſe conjecit ὅτι, qua particula facile caremus. V. Abreſch. Dilucidd. Thuc. Auct. p. 422. Recte

Ὁ δὲ πέπονθα πρὸς ἅπαντας, ὅσοι τὰς αὐτῶν ἐπινοίας εἰς τὴν κοινὴν φέρουσιν ὠφέλειαν, ἐπανορθοῦντες ἡμῶν βίους τε καὶ λόγους, ἐρῶ σοι· καὶ πείσω γε, νὴ Δία, πιστεύειν καινὸν οὐδὲν εὑρεῖν οὐδὲ παράδοξον οὐδ᾽ ὃ μὴ πᾶσιν ὁμοίως δοκεῖ.

Ἐγὼ οὖν νομίζω δεῖν, ὅταν μὲν ἔπαινον προέληται 3
γράφειν τις πράγματος εἴτε σώματος ὁποιουγέτινος, τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ καὶ οὐ τὰ ἀτυχήματα, εἴ τι πρόσεστι τῷ πράγματι ἢ τῷ σώματι, δεῖν προφέρειν· ὅταν δὲ βουληθῇ

---

habet *νῦν* (ſive potius *νυν* ſine accentu) modo cum *ἴσθι* jungatur, ut in Ariſtoph. Acharn. 490 *ἴσθι νυν ἀναίσχυντος ὤν.* Cf. Hogeveen. de particc. p. 543. ed. Schütz. qui quae laudat, iis ſexcenta ex Ariſtophane aliisque addi poſſunt. V. Dorvill. ad Charit. p. 629. ed. Lipſ. et, qui ibi excitatur, Hemſterhuſ. ad Ariſtoph. Plut. 965.

εὑρεῖν] Dedi de meo *ἐρεῖν*. Reisk. Male. Non enim ſe purgare vult auctor, quod Platonem vituperaturus ſit, ſed quod eum vituperarit. Quare cum aoriſtus requiratur, *εὑρεῖν* reſtitui.

3. *νομίζω δεῖν*] *Δεῖν* delendum videtur. Sequitur enim verſu 11. loco convenientiore. Reisk. Fallitur. Plato Legg. VII. p. 801. a: *γνόντας δεῖ τοὺς ποιητάς, ὡς εὐχαὶ παρὰ θεῶν αἰτήσεις εἰσί, δεῖ δὴ τὸν νοῦν αὐτοὺς σφόδρα προσέχειν, μή ποτε λάθωσι κακὸν ὡς ἀγαθὸν αἰτούμενοι.* Polit. X. p. 601. a: *οὕτω δή, οἶμαι, καὶ τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματα ἄττα ἑκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν, αὐτὸν οὐκ ἐπαΐοντα, ἀλλ᾽ ἢ μιμεῖσθαι, ὥστε ἑτέροις τοιούτοις ἐκ τῶν λόγων θεωροῦσι δοκεῖν, ἐάν τε περὶ σκυτοτομίας τι λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ ἁρμονίᾳ πάνυ εὖ δοκεῖν λέγεσθαι* caet. ubi Aſt. prius *δοκεῖν* ſollicitat. Sic *εἰ* repetitum Xenoph. Oecon. II, 15. cf. Spohn ad Iſocr. Paneg. 17. *οὖν* Thuc. VIII, 57. *τι* Hom. Odyſſ. III, 99. ſq. Thuc. III, 52. coll. 54. 68. Alia alibi.

εἴτε σώματος] Ad *πράγματος* more ſatis frequente *εἴτε* omiſſum eſt. V. Heindorf. ad Plat. Sophiſt. §. 21. p. 302. Hermann. ad Viger. p. 834. Aſt. ad Plat. Legg. II. p. 59. Sic et Latini. V. Heindorf. ad Horat. Sat. II, 5, 10.

ἀτυχήματα] Alibi dicit *ἁμαρτήματα* II, 3, 1. *ἁμαρτίας* I, 3, 10. *ἡμαρτημένα* II, 28, 3. 52, 1. *κακίας* II, 5, 1. 28, 1. *κακά* I, 1, 3. *ἐλαττώματα* II, 35, 2. Omninoque rhetores verba ſucceſſum denotantia ad vitia et virtutes orationis ſignificandas transferunt.

εἴ τι] Malim *εἴ τινα* in plurali. Reisk. Non opus. Xenoph. de rep. Lacedd. I, 5. *Οὕτω δὲ συνόντων, ποθεινοτέρως μὲν ἀνάγκη σφῶν αὐτῶν ἔχειν, ἐῤῥωμενέστερα δὲ γίγνεσθαι, εἴ τι βλάστοιεν, οὕτω μᾶλλον ἢ διάκοροι ἀλλήλων εἶεν.*

προφέρειν] Recte quidem *ἀτυχήματα προφέρειν* dicitur, ex uſu Graecorum, *ἀρετὰς προφέρειν* autem non uſurpatur.

διαγνῶναι, τί τὸ κράτιστον ἐν ὁτῳδήποτε βίῳ καὶ τί τὸ βέλτιστον τῶν ὑπὸ ταὐτὸ γένος ἔργων, τὴν ἀκριβεστάτην ἐξέτασιν προφέρειν καὶ μηδὲν παραλείπειν τῶν προςόντων αὐ-
752 τοῖς εἴτε κακῶν εἴτ' ἀγαθῶν. Ἡ γὰρ ἀλήθεια οὕτως εὑ-
4 ρίσκεται μάλιστα, ἧς οὐδὲν χρῆμα τιμιώτερον. Τοῦτο δὲ προθέμενος ἐκεῖνο λέγω· εἰ μὲν ἔστι μοι κατὰ Πλάτωνος λόγος τις καταδρομὴν περιέχων τοῦ ἀνδρός, ὥςπερ Ζωΐλῳ, τῷ ῥήτορι, ἀσεβεῖν ὁμολογῶ, καὶ εἴ γε βουληθεὶς ἐγκώμιον αὐτοῦ γράφειν λόγους τινὰς συγκαταπλέκω τοῖς ἐπαίνοις νόμους. Οὐ γὰρ ὅτι διαβολὰς οἴομαι δεῖν γράφειν ἐν αὐ-
5 τοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀπολογίας. Εἰ δὲ χαρακτῆρας λόγου προελόμενος σκοπεῖν καὶ τοὺς πρωτεύοντας ἐν αὐτοῖς φιλοσόφους τε καὶ ῥήτορας ἐξετάζειν, τρεῖς μὲν ἐξ ἁπάντων ἐξελεξάμην τοὺς δοκοῦντας εἶναι λαμπροτάτους, Ἰσοκράτην τε καὶ Πλάτωνα καὶ Δημοσθένην, ἐκ δὲ τούτων αὐτῶν πάλιν προέκρινα

Verum latinismus hic eſt Dionyſio noſtro familiaris, ut *προφέρειν* uſurpet pro *εἰς φῶς ἄγειν*, quomodo Latini proferre uſurpant. Reisk.

4. *Ζωΐλῳ*] Zoilum in Platonem quoque invectum eſſe ut fuit in Homerum patet e p. 757, 12. Reisk. Idem memoratur in Jud. de Iſaco p. 627. ſq.; Aelianus V. H. XI, 10. diſertis verbis eum contra Platonem ſcripſiſſe narrat. Cf. ibi Perizon. et Villoiſon. Anecd. T. I. p. 205.

νόμους] Hoeſchelius pro *νόμους* legendum putat *παρανόμους*: ut *παράνομοι λόγοι* hoc loco idem ſint quod alibi *παρανόμων γραφαί*. Sed haud ſcio, an convenientius ſit *ἀνομοίους*, vel ut *Ilovius* interpres legit *ἀτόπους absurdas*. Sylb. Videtur leg. *λόγους τινὰς ἐγκαταπλέκω τοῖς ἐπαίνοις ψόγου μεμνημένους, innectam praedicationi meae locos, in quibus mentio fiat reprehenſionum ab aliis in eum intortarum*; aut *ἀπολογίας ἐχομένους*, vel *ἁπτομένους νομίμου*, *locos defenſioni finitimos legitimae*; aut pro *λόγους* leg. eſt *ψόγους τινὰς ἐγκαταπλέκω τοῖς ἐπαίνοις ἀνασκευάζειν βουλόμενος, ſi praedicationi reprehenſiones immiſceam cum propoſito eas refutandi*; aut ſic leg. *ψόγους τινὰς ἐγκ. τ. ἐπαίνοις ἀλλοτρίους, reprehenſiones ab aliis in Platonem conjectas*. Reisk. *Ἐγκαταπλέκω* non improbaverim, cf. de Compoſ. p. 146. Schaefer. De caeteris dicere non attinet. Quod Sylburg. conjecit, *ἀνομοίους*, idem Seidlero in mentem venerat. Sed ne ſic quidem locum perſanatum crediderim.

5. *Δημοσθένη*] Nota hic *Δημοσθένη* more perittoſyllaborum: et mox p. 753. v. 3. *Δημοσθένην*, more iſoſyllaborum nominum. Sylb. Moeris p. 134. *Δημοσθένην Ἀττικῶς*, *Δη-*

Δημοσθένην, οὐδὲν ᾤμην οὔτε Πλάτωνα οὔτ' Ἰσοκράτην ἀδικεῖν.

Νὴ Δία, φησίν· ἀλλ' οὐκ ἔδει σε τὰ Πλάτωνος ἁμαρ- 753 6
τήματα ἐξελέγχειν, βουλόμενον ἐπαινεῖν Δημοσθένην. Ἔπειτα πῶς ἄν μοι τὴν ἀκριβεστάτην βάσανον ὁ λόγος ἔλαβεν, εἰ μὴ τοὺς ἀρίστους λόγους τῶν Ἰσοκράτους τε καὶ Πλάτωνος τοῖς κρατίστοις Δημοσθένους ἀντιπαρέθηκα καὶ καθ' ὅ μέρος ἥττους οἱ τούτων λόγοι εἰσὶ τῶν ἐκείνου μετὰ πάσης ἀληθείας ἐπέδειξα; οὐχ ἅπαντα τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις ἡμαρτῆσθαι λέγων· μανίας γὰρ τοῦτό γε· ἀλλ' οὐδ' ἅπαντα ἐπ' ἴσης κατωρθῶσθαι. Εἰ δὲ τοῦτ' οὐκ ἐποίουν, ἐπῄνουν δὲ 7
Δημοσθένην, πάσας διεξιὼν αὐτοῦ τὰς ἀρετάς, ὡς μὲν ἀγαθὸς ὁ ῥήτωρ ἔπεισα πάντως ἂν τοὺς ἀναγνωσομένους· ὡς δὲ καὶ κράτιστος πάντων τῶν πρωτευσάντων περὶ λόγους οὐκ ἂν ἔπεισα, μὴ παρατιθεὶς αὐτῷ τοὺς ἀρίστους. Πολλὰ γὰρ τῶν καθ' αὑτὰ φαινομένων καλῶν τε καὶ θαυμαστῶν ἑτέροις ἀντιπαρατεθέντα κρείττοσιν, ἐλάττω τῆς δόξης ἐφάνη· οὕτω γέ τοι καὶ χρυσὸς ἑτέρῳ χρυσῷ παρατεθεὶς κρείττων τε 754
καὶ χείρων εὑρίσκεται, καὶ πᾶν ἄλλο χειρούργημα καὶ ὅσων ἐνάργεια τὸ τέλος.

μοσθένη, τὸ ἀνάλογον, Ἑλληνικῶς. ubi cf. Pierſon. Sed Dionyſius, quod ſciam, nusquam hac forma utitur. Itaque Δημοσθένην reſcripſi.

6. φησίν] Malim φήσεις, dices. Sylb. Recte habet vulgata lectio φησίν, ait, ſcil. adverſarius. Sic Latini quoque ait [et inquit] uſurpant, objectiones afferentes, quas protinus refutatum eunt. Reisk. V. interprr. ad Longin. de Sublim. II, 1.

ἔδει σε] Typothetae errore in Reiskiana editione ἔδεισε.

ἐπέδειξα] ἐπέδειξα in hac demonſtrandi ſeu oſtendendi ſignificatione legitur etiam ſupra p. 744. v. 12. et p. 746. v. 4. Alioqui uſitatius in ea ſignificatione ἀποδεῖξαι, ut illo ipſo in loco p. 744. v. pen. Ἐπιδεῖξαι enim oſtentandi ſignificationem habet frequentius, ut paulo poſt, p. 754. v. pen. et p. 760. v. 2. Sylb. Eadem qua noſtro loco poteſtate legitur etiam in Jud. de Iſocr. p. 548, 4. de Demoſth. p. 989 10. Cf. Lexic. Xenoph. T. II. p. 274. ſq.

7. ἀντιπαρατεθέντα] Παρατεθέντα in Ms. Reg. Hudſ.

ἐνάργεια] Forſan καὶ ὅσων ἐνέργεια τὸ τέλος. Hudſ. Hudſon ſibi magis placere ἐνέργεια, quam ἐνάργεια teſtatur. Ego vulgatam ſervo. Nam, ut in proverbio eſt, contraria

8 Εἰ δ' ἀχάριστον ὑπολήψεταί τις ἐν τοῖς πολιτικοῖς λό-
γοις τὴν ἐκ τῆς συγκρίσεως ἐξέτασιν καὶ καθ' ἑαυτὸ ἕκαστον
ἀξιώσει σκοπεῖν, οὐδὲν κωλύσει τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων ποιεῖν καὶ μήτε ποίησιν ἀντεξετάζειν ἑτέρᾳ ποιήσει,
μήθ' ἱστορικὴν σύνταξιν ἑτέρᾳ συντάξει, μήτε πολιτείαν πο-
λιτείᾳ, μὴ νόμον νόμῳ, μὴ στρατηγὸν στρατηγῷ, μὴ βασι-
λεῖ βασιλέα, μὴ βίῳ βίον, μὴ δόγματι δόγμα. Τοῦτο δ'
9 οὐκ ἄν τις συγχωρήσειε νοῦν ἔχων. Εἰ δὲ δεῖ καὶ τὰς ἐκ

---

juxta ſe poſita, magis eluceſcunt. Reisk. Haud dubie male Hudſonus *ἐνέργεια* legendum eſſe ſuſpicatur. Pertinet huc Longini locus XV, 2. *ὡς ἕτερόν τι*, inquit, *ἡ ῥητορικὴ φαντασία βούλεται καὶ ἕτερον ἡ παρὰ ποιηταῖς οὐκ ἂν λάθοι σε, οὐδ' ὅτι τῆς μὲν ἐν ποιήσει τέλος ἐστὶν ἔκπληξις, τῆς δ' ἐν λόγοις ἐνάργεια.* Sed ibi Weiskius voces *ἔπληξις* et *ἐνάργεια* transpoſuit „Nam contra naturam, ait, et uſum omnem poeſeos et eloquentiae et contra mentem ipſius auctoris, inſequenti hujus lectionis diſputatione clare demonſtratam fines *φαντασίας* in poeſi dicitur eſſe vehementiſſima commotio animi, in eloquentia vero maxima rei ob oculos poſitae claritas et evidentia. Immo contra, haec poetae, illa oratori convenit." Haec cum pronunciaret, de poeſi epica videtur cogitaſſe. Longinus vero, quod quae affert exempla oſtendunt, inprimis tragicam reſpexit. Atqui hujus eſt *ἡ ἔπληξις* ſive *ἡ ἔκστασις*, (cf I, 4.) ut egregie probat locus Polybii II, 56. a Toupio collatus. Proſa autem oratio maximam quidem partem nonniſi evidentiam conſectatur (cf. Quint. inſt. orat. IV, 2, 65. Aſt. ad Plat. de rep. II, 8. p. 410. ſq.) ipſeque Longinus XV, 8. eos carpit oratores, qui terrore auditores percellere annitantur. Cf. Interprr. ad Dionyſ. Jud. de Lyſ. p. 465. Hermog. Progymn. 10. ex emendatione Veeſenmeieri, Erneſti Lex. Techn. Rhett. Gr. p. 106. 374. Lat. p. 112. 151. 378. 421. Creuzer de arte hiſt. Gr. p. 217. ſq. Non tamen diſſimulabo eſſe locum, qui Hudſoni conjecturae favere videatur. In libro enim de Compoſ. p. 412. Dionyſ. *τέχνας* memorat, *ὧν ἐνέργειά τις ἢ ποίησις τὸ τέλος*. At vero ibi *τέχνας, ὧν ἐνέργεια τὸ τέλος* non de oratione intelligendas eſſe, ſequentia oſtendunt, ubi iis muſice accenſetur. Veramque eſſe noſtro loco vulgarem lectionem non dubitabit, qui, quae viri docti, quos laudavimus, propoſuerunt, inſpexerit. In hiſtoriis hanc *ἐνάργειαν* Lucianus quoque requirit libri de hiſtor. conſcr. p. 211. Bip. eamque in Xenophonte laudat Plutarch. Artax. 8.

8. *ἀντεξετάζειν*] Sic et §. 17.: *ἀγαθοὺς ἀγαθοῖς ἀντεξετάζων*. Alibi *ἀντιπαρεξετάζειν* dicit, V. II, 16, 4. 41, 8. Jud. de Demoſth. p. 1059. 13.

ἑτέρᾳ συντάξει] Sc. *ἱστορικῇ*, quod fortaſſe excidit.

μήτε — μή] V. Schaefer. ad Soph. Oed. Col. 972. Matthiae Gr. Gr. §. 602. Seidler. ad Eurip. Iphig. T. 345. Jacobſ. in Act. Philol. Monac. T. I. Faſc. 2. p. 159.

τῶν μαρτυριῶν παρασχέσθαι σοι πίστεις, ἐξ ὧν μᾶλλόν σοι
γενήσεται καταφανές, ὅτι κράτιστος ἐλέγχου τρόπος ὁ κατὰ
σύγκρισιν γινόμενος, ἀφεὶς τοὺς ἄλλους αὐτῷ χρήσομαι μάρ-
τυρι Πλάτωνι. Βουληθεὶς γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐπιδείξασθαι τὴν αὐ-
τοῦ δύναμιν, ἣν εἶχεν ἐν τοῖς πολιτικοῖς λόγοις, οὐκ ἠρκέσθη
ταῖς ἄλλαις γραφαῖς, ἀλλὰ καὶ κράτιστον τῶν τότε ῥητό- 755
ρων ἕτερον αὐτὸς ἐν τῷ Φαίδρῳ συνετάξατο λόγον, ἐρωτικὸν

---

10. *καὶ κράτιστον*] Sensum quidem loci hujus (inquit Steph.) mihi videor assequi, sed verborum series et contextus non video qui stare possit eo modo, quo est Hoc enim puto sibi velle hoc in loco Dionysium, Platonem studio reprehendi Lysiam adversus ipsum scripsisse dialogum, cujus tamen argumentum sit amatorium; sed captatam in eo exagitandi Lysiae occasionem. Lego igitur: *ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ κρατίστου τῶν τότε ῥητ.* Illud autem, quod sequitur, *ἐρωτικὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν* declarat quod infra legitur p. 762 v. 11. Haec *Steph.* Sylb. Sine dubio desunt h. l. nonnulla. Forte sic suppleas lacunam, ut sententia saltim cohaerens neque inconsentanea exeat: *ἀλλὰ καὶ τὸν κράτιστον τῶν τότε ῥητόρων, Λυσίαν, ὁρῶν ἐρωτικὸν λόγον συνταξάμενον, ἕτερον καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Φαίδρῳ συνετάξατο λόγον ἐρωτικόν, οὐδὲν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, videns Lysiam, qui tum temporum oratorum princeps esset libellum amatorium composuisse, ipse quoque alium libellum amatorium componebat, tametsi ad rem in Phaedro propositam nil facientem.* Reisk. Haec ut percenseantur, non opus videtur. Stephani conjectura propterea non placet, quod Platonis oratio Phaedr. p. 237. sqq. proprie non contra Lysiam scripta dici potest, cum is ea non accusetur. Neque Astio auscultandum videtur, *ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κράτιστον* emendanti, de Plat. Phaedr. p. 38. Articulum certe addere debebat, cum Lysias intelligatur (cf. Jud. de Lys. p. 459.), cujus orationem Plato proposuit, sive potius confinxit Phaedr. p. 230. sqq Steph. Eodem defectu laborat Heindorfii conjectura, *καί* in *κατά* mutantis ad Phaedr. p. 187. Suspicetur aliquis Dionysium dedisse: *ἀλλὰ παρὰ τὸν κράτιστον.* Nam quemadmodum post *ἄλλος* (V. Matthiae. Gr. Gr. §. 588. *γ.* Heindorf. ad Platon Phaed. p. 216. Stallbaum. ad Phileb. p. 51.) sic etiam post *ἕτερος* praepositio *παρά* infertur, veluti Platon. Legg. VI. p. 754. e: *ἐάν τις ἕτερον φαίνηταί τι παρὰ τὰ γεγραμμένα κεκτημένος δημόσιον ἔστω τὸ τοιοῦτον ἅπαν.* Cf. Dionys. de Compos. p. 116. ibique Schaefer. Haud scio tamen, an scripsisse sufficiat: *ἀλλὰ τοῦ κρατίστου*, ut Genitivus ab *ἕτερος* pendeat. V. Matthiae Gr. Gr. §. 344. Neque illud objiciendum est, quod proprie dici debuerit: *τοῦ κρατίστου τῶν τότε ῥητόρων λόγου ἕτερον.* Hoc enim dicendi compendium in comparationibus solenne est. V. Thuc. I, 70: *τὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλέον ὑμῶν κεκαίνωται.* Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 453. Hermann. ad Viger. p.

εἰς τὴν ὑπόθεσιν· καὶ οὐδ' ἄχρι τούτου προελθὼν ἐπαύσατο, καταλιπὼν ἐν τοῖς ἀναγνωσομένοις τὴν διάγνωσιν, ὁπότερός ἐστι κρείττων λόγος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἁρματημάτων ἥψατο τῶν Λυσίου, τὰς μὲν λεκτικὰς μαρτυρῶν τῷ ἀνδρὶ ἀρετάς,
11 τῶν δὲ πραγματικῶν ἐπιλαμβανόμενος. Ὁπότ' οὖν Πλάτων, τὸ φορτικώτατον καὶ ἐπαχθέστατον τῶν ἔργων προελόμενος, αὐτὸν ἐπαινεῖν κατὰ τὴν δύναμιν τῶν λόγων, οὐδὲν ᾤετο ποιεῖν κατηγορίας ἄξιον, εἰ παρὰ τὸν ἄριστον τῶν τότε ῥητόρων τοὺς ἰδίους ἐξετάζειν ἠξίου λόγους, ἐπιδεικνύμενος Λυσίαν τε ἐν οἷς ἡμάρτηκε καὶ ἑαυτὸν ἐν οἷς κατώρθωκε, τί θαυμαστὸν ἐποίουν ἐγώ, τοῖς Δημοσθένους λόγοις συγκρίνων
756 τοὺς Πλάτωνος, καὶ εἴ τι μὴ καλῶς ἐν αὐτοῖς ἔχειν ᾤμην
12 ἐπιλογιζόμενος; ἐῶ γὰρ τὰς ἄλλας αὐτοῦ γραφὰς παραφέρειν, ἐν αἷς κωμῳδεῖ τοὺς πρὸ ἑαυτοῦ, Παρμενίδην τε καὶ

---

717. Schaefer. Melet. Crit. p. 127. ad Apollon. Rhod. II. p. 164.

εἰς τὴν ὑπόθεσιν] i. e. κατὰ τ. ὑ. V. Plat. Polit. X. p. 615. e: ἀνιάτως ἔχειν εἰς πονηρίαν. Homer. Od. I, 411: οὐ μὲν γάρ τι κακῷ εἰς ὦπα ἐῴκει. Cf. Hermann. ad Viger. p. 857. Matthiae. Gr. Gr. § 578. p. 844. nuperum Xenophontis Oeconomici editorem ad XVIII, 1. Schneider. ad Cyrop. V, 4, 25. ed. alt.

καταλιπὼν ἐν τοῖς ἀναγν.] Aut delenda eſt praepoſitio ἐν, aut leg. ἐντελῆ ejus loco. Reisk. Non video, cur.

12. κωμῳδεῖν] κωμῳδεῖν hic aptius dictum, quam §. 16. cum Plato Sophiſtas, quorum ſententias exagitat, eosdem fere quaſi in ſcenam producat (cf. τέχνη X, 2. p. 248. Schott. Wolf. ad Sympoſ. p. LIII. ſqq.) et Ariſtophaneo more illudat, veluti Thraſymachum Polit. I, 10. p. 336. ſqq. (cf. Wieland. Ariſtipp, IV, 4. p. 50 ſq.) Protagoram, Prodicum et Hippiam in Protag. p. 314 ſqq. Hippiam etiam in cognominibus dialogis, quorum tamen authentia, neſcio, annon idoneis argumentis, nuper in dubium vocata eſt. Gorgiam in cognomine dialogo, Polum ib. p. 461 ſqq. traducit. Theodorum notat in Phaedr. p. 266. ſq. cf. Villoiſon. Anecd. T. I. p. 250. Parmenidem κωμῳδούμενον non dixerim in cognomine, quem Dionyſius ſignificat, dialogo. Nam Μέλισσον μέν, Socrates inquit in Theaet. p. 183. e, καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ ἓν ἑστὼς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυνόμενος, μὴ φορτικῶς σκώπτωμεν, ἧττον αἰσχύνομαι, ἢ ἕνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὁμήρου αἰδοῖός τέ μοι ἅμα δεινός τε. Συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτῃ (cf. Parmenid. §. 2. ibique Heindorf.) καί μοι

Ἱππίαν καὶ Πρωταγόραν καὶ Πρόδικον καὶ Γοργίαν καὶ Πῶλον καὶ Θεόδωρον καὶ Θρασύμαχον καὶ ἄλλους συχνούς, οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου πάντα περὶ αὐτῶν γράφων, ἀλλ', εἰ βούλει, καὶ ἀπὸ φιλοτιμίας. Ἦν γάρ, ἦν μὲν τῇ Πλάτωνος 13
φύσει, πολλὰς ἀρετὰς ἐχούσῃ, τὸ φιλότιμον· ἐδήλωσε δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τῆς πρὸς Ὅμηρον ζηλοτυπίας, ὃν ἐκ τῆς κατασκευαζομένης ὑπ' αὐτοῦ πολιτείας ἐκβάλλει, στεφανώ-

---

ἐφάνη βάθος τι ἔχειν πάνυ γενναῖον. Zeno in eodem Parmenide colloquitur. Cf. de eo Schol. ad Alcib. I. p. 119. a. Caeterum Athenaeus quoque hanc horum ſophiſtarum διαβολὴν Platoni exprobrat XI. p. 505. c. d.

ἀπὸ τοῦ βελτίστου] i. e. honeſto conſilio, mero veritatis ſtudio. V. §. 14: ἀπὸ τοῦ βελτίστου δι' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν. II, 2, 1: ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι χρῆμα τῆς ἀληθείας τιμιώτερον. Antiqq. III, 5: ἐκτὸς εἶναι φιλίας τε καὶ ἔχθρας τῆς πρὸς τὸν στρατηγὸν καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου κρίνειν τὸν ἄνδρα. Adde III, 22. p. 477. 2. p. 676. 11. Cf. Heindorf. ad Plat. Gorg. §. 125, p. 192 ſq. Aſt. ad Phaedr. p. 239.

13. ἦν γάρ, ἦν μέν] Pro poſteriori ἦν vel μέν rectius fortaſſe legemus ἐν, *in*. Sylb. Mihi videtur poſterius ἦν ſervandum, ut loco opportuno cum gravitate et efficacia iteratum, ut ſic procedat: ἦν γάρ, *erat enim*, ἦν, *erat utique, erat ſine controverſia*, ἐν τῇ Πλ. Reisk. Cf. Demoſth. Phil. I. p. 45. in.: εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ. Phil. III. p. 120. m.: ἦν τι τότ', ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν. De Corona p. 328. in.: ἔστι γάρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει. C. Ariſtog. I. p. 792: οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. Adde ib. p. 795. Olynth. I. p. 14. De reb. in Cherſ. p. 104. C. Mid. p. 529. Aſt. ad Plat. Legg. T. II. p. 5. ſq. Sed in his locis diplaſiaſmus proficiſcitur a vehementiore animi commotione: quae cum noſtro loco ὥσπερ ἐξ ἀέρος εὐδίου καὶ σταθεροῦ καταῤῥαγῆναι videatur (I, 2, 10.), Dionyſium ſcripſiſſe putarem: ἦ γὰρ ἦν ἐν (v. Hoogeveen. de particc. p. 334. Schütz.), niſi eum ſubinde minus apte Demoſthenem imitari meminiſſem. Itaque ſi locus ſanus eſt, particulae μέν poſt ἦν reſpondebit δέ poſt ἐδήλωσε.

διὰ τῆς πρὸς Ὅμηρον ζηλοτυπίας] Aemulationem etiam Longinus ſtatuit XIII, 4; eam vero cum Dionyſio aliisque non ab invidia repetendam eſſe, luculenter docet Morgenſtern. Comment. III. de Plat. Rep. p. 256. ſqq.

στεφανώσας καὶ μύρῳ χρίσας] V. Plat. Polit. III, 9. p. 398. a: Ἄνδρα δή, ὡς ἔοικε, δυνάμενον ὑπὸ σοφίας παντοδαπὸν γίγνεσθαι καὶ μιμεῖσθαι πάντα χρήματα, εἰ ἡμῖν ἀφίκοιτο εἰς τὴν πόλιν αὐτός τε καὶ τὰ ποιήματα, βουλόμενος ἐπιδείξασθαι, προσκυνοῖμεν ἂν αὐτὸν ὡς ἱερὸν καὶ θαυμαστὸν καὶ ἡδύν, εἴποιμεν δ' ἄν, ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει παρ' ἡμῖν, οὔτε θέμις

σας καὶ μύρῳ χρίσας, ὡς δὴ τούτου αὐτῷ δέον ἐκβαλλομένου, δι᾽ ὃν ἥ τ᾽ ἄλλη παιδεία πᾶσα παρῆλθεν εἰς τὸν βίον
14 καὶ τελευτῶσα ἡ φιλοσοφία. Ἀλλὰ θῶμεν ἀπὸ τοῦ βελτίστου δι᾽ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν πάντα λέγειν ἀληθῆ Πλάτωνα, τί οὖν ἄτοπον ἐποιοῦμεν, τοῖς ἐκείνου νόμοις χρώμε-

---

ἐγγενέσθαι, ἀποπέμποιμέν τε ἂν εἰς ἄλλην πόλιν, μύρον κατα τῆς κεφαλῆς καταχέαντες καὶ ἐρίῳ στέψαντες, ubi v. Aſt. p. 451. ſq. Cf. Morgenſtern. l. l. p. 238 ſqq.

ὡς δὴ τούτων αὐτῷ δέον ἐκβαλλομένῳ] Mihi videtur legendum *ὡς δὴ τούτου δέον αὐτῷ ἐκβαλλομένου*, *quaſi opus habuiſſet Plato eo viro ~ rep. ſua ejecto*, aut *quaſi Platoni neceſſe fuiſſet, ut ille vir ex ipſius civitate exularet.* Reisk. Idem (*τούτων* mutandum eſſe in *τούτου*, nam transpoſitio vocum *αὐτῷ δέον* non eſt neceſſaлia) ego conjeceram, antequam Reiskii notam inſpicerem. Quocirca in ordinem recipiendam putavi emendationem, quam ſenſus poſtulat, quaeque, qua ratione depravata ſit, in promptu eſt. Cf. II, 30, 3. 45, 3. 50, 2. Matthiae. Gr. Gr. §. 385, 9. Elmsl. ad Eurip. Med. v. 565.

ἥ τ᾽ ἄλλη παιδεία] Nam Homerum *τὸν ἄριστον καὶ θειότατον τῶν ποιητῶν* (Plat. Jon. p. 630. b.), *τὸν μεγίστην δόξαν ἐπὶ σοφίᾳ σχόντα* (Iſocr. c. Soph. 2.), *πεποιηκέναι σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων* (Xenoph. Symp. IV, 6.) *καὶ τὴν Ἑλλάδα πεπαιδευκέναι* (Plat. Polit. X. p. 606. e.) vulgata erat ſententia. Quod Dionyſius eundem philoſophiae auctorem praedicat, memimeris allegoricae interpretandi rationis, quam Theagenes Rheginus, Anaxagoras Clazomenius Metrodorus Lampſacenus, Steſimbrotus Thaſius, alii, poetae adhibuerunt. V. Wolf. Prolegg. ad Homer. p. CLXI ſq. Schlegel. Hiſt. Poeſ. I, 1. p. 30 ſq. De poetarum ſapientia cf. Aſt. de Plat. Phaedr. p. 43 ſqq.

τελευτῶσα φιλοσοφία] Malim cum articulo *ἡ φιλοσ.* Reisk. Reiskium ſecutus ſum. De *τελευτῶσα*, *poſtremo*, v. Matthiae. Gr. Gr. §. 557.

14. *ἐποιοῦμεν*] Additum expectaris *ἡμεῖς*. Sed pronomen perſonale ſaepe hoc modo reticetur. V. Bornemann. de gemin. Cyrop. rec. p. 28. Paulo diverſa ſunt haec: Thuc. III, 54: *φαμὲν — εἰ μὲν ὡς πολεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς, μὴ εὖ παθόντας, φίλους δὲ νομίζοντας, αὐτοὺς ἁμαρτάνειν μᾶλλον, τοὺς ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας.* VI, 18: *ἀνάγκη, ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν ὑφ᾽ ἑτέρων, αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχομεν*, ubi Cod. Dan. ex interpretatione *ἡμῖν* addit. Pertinet huc I, 74. quem locum Haackius ſic edididit: *καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων.* (cf. Herod. VIII, 124. ibique interprr.) De mutata poſitura deque *ὑμεῖς* ejecto (vulgo enim ita legitur: *καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμ. μάλ. δή* —) non multum refragabor: quamquam *δή* poſt *μάλιστα* collocatum malim, cf. III, 59. IV, 55. Sed pro *αὐτόν* e Reg. (G.) Caſſ. Pariſſ. D. H. J. *αὐτοί* ſcribo. Cf. Goeller. Act. Philol. Monacc. T. II. Faſc. 2. p. 222.

νοι καὶ ἀντιπαρεξετάζειν αὐτῷ τοὺς τῶν ἐπακμασάντων λόγους βουλόμενοι;

Ἔπειτ' οὔτε μόνος οὐδὲ πρῶτος ἐπιφανήσομαι περὶ 15
Πλάτωνος ἐπιχειρήσας τι λέγειν· οὐδ' ἂν τις ἔχοι κατ' αὐ- 757
τὸ τοῦτο μέμψασθαί με τὸ μέρος, ὅτι τὸν ἐπιφανέστατον
τῶν φιλοσόφων καὶ πλείοσιν ἢ δώδεκα γενεαῖς ἐμαυτοῦ πρε-
σβύτερον ἐξετάζειν ἐπεβαλόμην, ὡς δὴ διὰ τοῦτο δόξης τινὸς τευ-
ξόμενος. Πολλοὶ γὰρ εὑρεθήσονται πρὸ ἐμοῦ τοῦτο πεποιη- 16
κότες, οἱ μὲν κατὰ τὸν ἐκείνου γενόμενοι χρόνον, οἱ δὲ λίαν
ὕστερον ἐπακμάσαντες. Καὶ γὰρ τὰ δόγματα διέβαλον αὐ-
τοῦ τινες καὶ τοὺς λόγους ἐμέμψαντο· πρῶτον μὲν ὁ γνη-
σιώτατος αὐτοῦ μαθητής, Ἀριστοτέλης, ἔπειτα οἱ περὶ

---

15. *οὐδὲ μόνος, οὐδὲ πρῶτος ἐγὼ φανήσομαι*] Malim *οὔτε μόνος, οὔτε πρῶτος ἐγὼ φανήσομαι.* Reisk. Sufficiebat prius *οὐδέ* in *οὔτε* mutaſſe. V. Werfer. in Act. Philoll. Monacc. T. I. F. 2. p. 260. Aſt. ad Plat. Legg. I., 4. Reiſig Conjectt. p. 213 ſq. Poppo obſervv. in Thuc. p. 26[illegible]. de uſu part. *ἄν*. p. 36. Erravit in hoc genere Reisk. ad Dionyſ. Antiqq. R. p. 252. 6. et ſaepius. At dixerit aliquis, mutatione omnino non opus fuiſſe, cum *οὐδέ* — *οὐδέ* et *οὐδέ* — *οὔτε* ſubinde ſibi reſpondeant. Sed qui loci ex hoc genere laudari poſſunt, eorum vel alia ratio eſt, vel corrigendi ſunt, veluti Hymn. in Cerer. 22. *ἰάχησε δ' ἄρ' ὄρθια φωνῇ, Κεκλομένη πατέρα Κρονίδην ὕπατον καὶ ἄριστον. Οὐδέ τις ἀθανάτων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων Ἤκουσεν φωνῆς.* Ibi *οὐδέ* diſpeſcendum videtur in *οὐ δέ*, quomodo cum Ilgenius ediderit, miror non ſecutos eſſe Hermannum et Wolfium. Eadem correctione opus Odyſſ. VIII, 344. *Ὣς ἔφατ'. ἐν δὲ γέλως ὦρτ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν. Οὐ δὲ* (v. *οὐδὲ*) *Ποσειδάωνα γέλως ἔχε* caet. De loco Thucydideo III, 48. ubi *μηδέ* — *μήτε* ante Haackium legebatur, corrigendo monuerunt Elmſlej. ad Med. 4. 5. Hermann. in hujus cenſ. Claſſic. Journ. nr. XXXVIII. Jun. 1819. p. 273. Poppo obſſ. p. 136. Quod harum, quas diximus, particularum reſponſionem improbandam putamus, id ea ratione nititur, quod cum *δέ* particula adverſativa ſit, *οὐδέ* non uſurpari poſſe videtur, niſi, cui opponatur, praeceſſerit.

τι λέγειν] Modeſte dictum puta pro reprehendere. Eadem quae hic infra diſputat II, 3, 3 ſqq.

γενεάν] *aetatem*, triginta circiter annorum eſſe docent Alberti ad Heſych. ſ. v. T. I. p. 814. n. 18. Goeller de ſitu Syrac. p. 196. ſq.

16. *διέβαλον*] *rejiciebant.* V. Schaefer. ad libr. de Compoſ. p. 120.

Ἀριστοτέλην] V. ad II, 3, 4.

Κηφισόδωρόν τε καὶ Θεόπομπον καὶ Ζωΐλον καὶ Ἱπποδάμαντα καὶ Δημήτριον καὶ ἄλλοι συχνοί, οὐ διὰ φθόνον ἢ διὰ φιλαπεχθημοσύνην κωμῳδοῦντες, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν ἐξετά-
17 ζοντες. Τοσούτοις δὴ καὶ τηλικούτοις ἀνδράσι παραδείγμασι χρώμενος καὶ παρὰ πάντας τῷ μεγίστῳ Πλάτωνι, οὐδὲν ἡγούμην τῆς φιλοσόφου ῥητορικῆς ποιεῖν ἀλλότριον, ἀγαθοὺς ἀγαθοῖς ἀντεξετάζων. Περὶ μὲν οὖν τῆς προαιρέσεως, ἣν

Κηφισόδωρον] Eundem memorat Jud. de Iſocr. p. 577 6. de Iſaeo p. 626. 14. Epiſt. ad Amm. I. p. 722. 16. Plura de eo dabit Schirach. diff. de vita et genere ſcribendi Iſocr. P. II. p. 52. n. 5. Idem quatuor libros adverſus Ariſtotelem ſcripſerat, teſte Athenaeo II. p. 60. e.

Θεόπομπον] Is enim teſte Athenaeo XI. p. 508. e. *ἐν τῷ κατὰ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς· τοὺς πολλούς φησιν τῶν διαλόγων αὐτοῦ* (Platonis) *ἀχρείους καὶ ψευδεῖς ἄν τις εὕροι, ἀλλοτρίους δὲ τοὺς πλείους, ὄντας ἐκ τῶν Ἀριστίππου διατριβῶν, ἐνίους δὲ κἀκ τῶν Ἀντισθένους, πολλοὺς δὲ κἀκ τῶν Βρύσωνος τοῦ Ἡρακλεώτου.*

Ζωΐλον] V. ad §. 4.

Ἱπποδάμαντα] Non celebrem illum architectum et philoſophum eſſe, ὃς *καὶ τὴν τῶν πόλεων διαίρεσιν εὗρε καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέτεμε — πρῶτός τε τῶν μὴ πολιτευσαμένων ἐνεχείρησέ τι περὶ πολιτείας εἰπεῖν τῆς ἀρίστης*, (Ariſtot. Polit. II, 5, 1. ubi v. Schneider. et eundem ad Xenoph. Hell. II, 4, 11. Phot. ſ. v. *Ἱπποδαμεία ἀγορᾶς* (l. *ἀγορά*) tempora docent. Sed alius hujus nominis ſophiſta mihi quidem non innotuit, ſuſpicorque, reſtituendum eſſe *Ἀλκιδάμαντα*. Alcidamas enim, Gorgiae diſcipulus (V. Jud. d. Iſaeo p. 625.) non obſcuri nominis rhetor eſt. V. Epiſt. I. ad Amm. p. 722. 13. Ariſtot. Rhet. I, 13. II, 25. III, 3. IV, 8. Spalding. ad Quint. Inſt. Orat. III, 1, 10. Tzetzi Chil. XI. p. 672. Plutarch. Demoſth. 6. Fabric. Bibl. Gr. T. II. p. 776. ed. Harles.

Δημήτριον] Phalereum intelligi, oſtendit 2, 6: *πολυτέλειά τίς ἐστι παρ' αὐτῷ* (*Πλάτωνι*), *ὡς καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς εἴρηκέ που.*

καὶ ἄλλοι συχνοί] Adeo Muſici contra Platonem diſputaraut. V. Ariſtot. Polit. VIII, 7, 11. Unde conjicias, quam multi extiterint, qui eum reprehenderent.

17. *παρὰ πάντας τῷ μεγίστῳ* (repete *παραδείγματι*) *Πλάτωνι*] Cf. 2, 12: *ἀκριβής τε καὶ λεπτὴ παρ' ἡντινοῦν ἑτέραν.* V. Matthiae. Gr. Gr. §. 588. p. 864.

τῆς φιλοσόφου ῥητορικῆς ποιεῖν ἀλλότριον] Cf. II, 52, 1: *ἀφορμὴ ἀλλοτρία τῆς ἐπιεικείας, ᾗ κεχρήμεθα καὶ περὶ τοὺς λόγους καὶ περὶ τὰ ἤθη.* V. Matthiae. Gr. Gr. §. 344. *φιλόσοφον ῥητορικὴν* hic et 6, 5. eam videtur intelligere, cui non ſatisfacit res ipſa cognita, niſi cauſis et rationibus perſpectis. Cf. Cic. Or. 4. Erneſt. Lex. Rhett. Gr. p. 301.

10 ἔσχον ἐν τῇ συγκρίσει τῶν χαρακτήρων, ἱκανῶς ἀπολελόγημαι καὶ σοί γε, ἡμῖν φίλτατε.

II. Λοιπὸν δ' ἐστί μοι καὶ περὶ αὐτῶν, ὧν εἴρηκα, λόγων 758
περὶ τἀνδρὸς ἐν τῇ περὶ τῶν Ἀττικῶν πραγματείᾳ ῥητόρων, εἰπεῖν· θήσω δ' αὐταῖς λέξεσιν, ὡς ἐκεῖ γέγραφα· Ἡ δὲ 2
δὴ Πλατωνικὴ διάλεκτος βούλεται μὲν εἶναι καὶ αὐτὴ μίγμα ἑκατέρων τῶν χαρακτήρων, τοῦ τε ὑψηλοῦ καὶ ἰσχνοῦ, καθάπερ εἴρηταί μοι πρότερον· πέφυκε δ' οὐχ ὁμοίως πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς χαρακτῆρας εὐτυχής. Ὅταν μὲν οὖν τὴν 3
ἰσχνὴν καὶ ἀφελῆ καὶ ἀποίητον ἐπιτηδεύῃ φράσιν, ἐκτόπως ἡδεῖά ἐστι καὶ φιλάνθρωπος· καθαρά τε γὰρ ἀποχρώντως γίνεται καὶ διαυγής, ὥσπερ τὰ διαφανέστατα τῶν ναμάτων·

ἀπολελόγισμαι] Malim *ἀπολελόγημαι*, non ab *ἀπολογίζειν* [*ἀπολογίζεσθαι*], fed ab *ἀπολογεῖσθαι*. Forte quoque leg. *καὶ ἄλλοις καὶ σοί γε πρώτῳ, ὦ ἡμῖν φίλτατε*. Reisk. *Ἀπολελόγημαι* repofui. Ammon. p. 19. *ἀπολογεῖσθαι καὶ ἀπολογίζεσθαι διαφέρει· ἀπολογεῖσθαι μὲν γάρ ἐστι τὸ ἐπὶ τῷ λόγῳ τὴν κατηγορίαν ἀνασκευάζειν· ἀπολογίζεσθαι δὲ τὸ ἀποδοῦναι τὸν λόγον τῶν δαπανημάτων*. Altera correctio non neceffaria videbatur.

II, 1. *ἐν τῇ περὶ τῶν Ἀττικῶν πραγματείᾳ ῥητόρων*] Ex hoc loco intelligimus, tertiam partem de Atticis fcriptoribus, cujus fupra meminit in Praefatione ad Ammaeum p. 451. pen. a Dionyfiio abfolutam quidem fuiffe, fed non ad nos perveniffe integram. Sylb.

αὐταῖς λέξεσιν] *iisdem verbis*, cf. II, 11, 3. *θήσω δὲ καὶ τὴν λέξιν αὐτοῦ* dicit II, 13, 2. 39, 3. *Κατὰ λέξιν*, *ad verbum*, quavis fere pagina legitur. V. I, 2, 14. II, 7, 3. 12, 2. 13, 4. 25, 2. 40, 1.

2. *μίγμα*] Pro *δεῖγμα* [quemadmodum vulgo legitur] quidam codices habent *μίγμα*, tefte Steph. Sylb. Atque ita in cod. Reg. quo ufus eft forfan Stephanus, cujusque variantes lectiones ad nos fumma cum humanitate transmifit vir egregius, *Jacobus Lequien*. Incertum plane, utram fcripturam fecutus eft *Sigonius*, qui loci hujus interpretationem elegantiffimam inferuit in *Librum de Dialogo*. Hudfon. Non dubitavi recipere vocem ad fenfum unice aptam, cum eadem in Jud. de Demofth. p. 964. ubi nofter locus repetitur, nulla varietate legatur.

3. *καθαρά τε γάρ*] *Τε* in Jud. de Demofth. p. 965. 5. deerat atque ex noftro loco a Sylburgio infertum eft.

ναμάτων] Idem Stephanus adnotat quosdam codd. hic *σωμάτων* habere pro *ναμάτων* et §. 4. *ἱλαρόν* pro *χλοερόν* et §. 5. *κάλλιστον* pro *κάλλιον*. Sed ibi rectius forfan compofite legerimus *καλλιεπεῖν*, ficut praecedit *περιττολογίαν*. Sylb. In codd. quibusdam, notante Stephano, *ναμάτων* pro *σωμάτων*. In cod.

759 ἀκριβής τε καὶ λεπτὴ παρ' ἡντινοῦν ἑτέραν τῶν εἰς τὴν αὐτὴν
4 διάλεκτον εἰργασμένων· τήν τε κοινότητα διώκει τῶν ὀνομάτων καὶ τὴν σαφήνειαν ἀσκεῖ, πάσης ὑπεριδοῦσα κατασκευῆς ἐπιθετοῦ· ὅ, τε πῖνος αὐτῇ καὶ χνοῦς ὁ τῆς ἀρχαιότητος ἠρέμα καὶ λεληθότως ἐπιτρέχει· χλοερόν τέ τι καὶ τεθηλὸς καὶ μεστὸν ὥρας ἄνθος ἀναδίδωσι· καὶ ὥσπερ ἀπὸ τῶν εὐωδεστάτων λειμώνων αὖρά τις ἡδεῖα ἐξ αὐτῆς φέρεται· καὶ

Reg. *ναγμάτων* et *σωμάτων*, et mox p. 759, 4. *ἱλαρόν* et *χλοερόν*. Hudſ. Ut vulgo editur, etiam in Jud. de Demoſth. l. l. ſcribitur.

4. *πῖνος*] In exemplari illo, ex quo transſcriptum eſt Bodlejanum, annotatum eſt ad marginem: *πῖνος ὁ ῥύπος ἤτοι* (ὁ) *ἐπικείμενος χνοῦς, ὡς ἐπὶ μήλων καὶ ἀπίων καὶ δαμασκηνῶν.* Hudſ. Idem ſcholion Sylburgius exhibuerat ad Jud. de Demoſth. l. l. unde articulum *ὁ* poſt *ἤτοι*, qui noſtro loco deerat, mutuavimus. Proprie *πῖνος* eſt *ſitus, ſordes*, (cf. Ariſtoph. Lyſiſtr. 279: *πινῶν, ῥυπῶν, ἀπαράτιλτος, ἓξ ἐτῶν ἄλουτος.*) deinde, ut Latinorum *ſqualor* (v. Quintil. inſt. orat. II, 5, 23.), translata poteſtate incultum orationis genus ſignificat (cujus modicum uſum Noſter non improbat. V. Jud. de Demoſth. p. 1071. 1074.). Cf. Toup. ad Longin. XXX, 1. p. 580 ed. Weisk. interprr. ad l. de Compoſ. p. 300. ſq. 329. Schneider. Lexic. ſ. v. *εὐπινής*. Erneſt. Lexic. Rhet. Gr. p. 265. Vix autem monitu opus eſt, *ἠρέμα καὶ λεληθότως* cum *ἐπιτρέχειν* debere conjungi, non cum *πῖνος καὶ χνοῦς*, quomodo Morus ad Longin. l. l. ſtatuere videtur, vertens: *das ſanfte Rauhe.*

χνοῦς] Proprie *χνοῦς* eſt lanugo, (v. de Compoſ. p. 411. Jud. de Demoſth. p. 1114. 4. Ariſtoph. Nub. 974.) translata vi fere idem ſignificat, quod *πῖνος*. In Judic. de Demoſth. p. 1071. Noſter: *πολλῆς — δεῖ τῆς τεχνήσεως, ἵνα — ἐπανθῇ τις αὐταῖς* (*ταῖς συζυγίαις*) *χνοῦς ἀρχαιοπινὴς καὶ χάρις ἀβίαστος.*

ἐπιτρέχει] Malim *ἐπιτρέχων* in participio. Reisk. Qua correctione admiſſa major diſtinctio ante *χλοερόν* tollenda eſſet. Sed vulgaris lectio bene habet. Caeterum cf. II, 5, 4. *ἐπιτρέχει τις ὥρα τοῖς ἔργοις αὐτῶν καὶ χάρις.* Jud. de Demoſth. p. 994, 12: *φυσική τις ἐπιτρέχει τοῖς Λυσίου λόγοις εὐστομία καὶ χάρις.* Jud. de Dinarch. p. 644, 11. *ἐπιπρέπειν* dicit: *πᾶσι τοῖς ἀρχετύποις αὐτοφυής τις ἐπιπρέπει χάρις καὶ ὥρα.* quod cave corrigendum putes. V. Schneider. Lexic. ſ. v. Alibi eodem ſenſu *ἐπανθεῖν* uſurpat, ut Jud. de Demoſth. p. 992. 12: *ἡδονῆς δ' ἄρα καὶ πειθοῦς καὶ χαρίτων, — ἃ τοῖς Λυσιακοῖς ἐπανθοῦσιν, ἆρα οὐχὶ πολλὴ μοῖρα.* Adde De Compoſ. p. 268. 386. Lucian. Quom. hiſt. ſit conſcr. p. 215.

φέρεται] *Διαφέρεται* in cod. Reg. et mox *κάλλιστον*. In margine tamen: *γρ. φέρεται.* Sed loco poſteriore [§. 5.] ut notat *Sylb.*, rectius forſan compoſite *καλλιεπεῖν*, ſicut praecedit *περιττολογίαν*. Hudſ. Eadem vox nunc Thucydidi

οὔτε τὸ λιγυρὸν ἔοικεν ἐμφαίνειν λάλον οὔτε τὸ κομψὸν θεατρικόν. Ὅταν δ' εἰς τὴν περιττολογίαν καὶ τὸ κάλλιον εἰπεῖν — ὃ πολλάκις εἴωθε ποιεῖν — ἄμετρον ὁρμὴν λάβῃ, πολλῷ χείρων ἑαυτῆς γίγνεται. Καὶ γὰρ ἀηδηστέρα τῆς ἑτέρας καὶ κάκιον ἑλληνίζουσα καὶ παχυτέρα φαίνεται· Μελαίνει τε γὰρ τὸ σαφὲς καὶ ζόφῳ ποιεῖ παραπλήσιον, ἕλκει τε μακρὸν ἀποτείνουσα τὸν νοῦν, συστρέψαι δὲ δέον ἐν ὀλίγοις ὀνόμασι, ἐκχεῖται εἰς ἀπειροκάλους περιφράσεις, 760

---

reddita est VI, 83. poteratque adstrui comparando loco gemino V, 89. Sed in Dionysium eam non invexerim, cum vulgaris lectio eundem sensum fundat et in Jud. de Demosth. repetita legatur. Eadem vi *καλλιλογεῖσθαι* dicitur De Compos. p. 38. et *καλλωπίζειν* II, 30, 1. Jud. de Demosth. p. 1008. 6. 1034. 11. cf. Ernest. l. l. p. 169. *καλλιγραφεῖσθαι* Longin. XXXIII, 5. ubi v. Morus. De adjectivo *καλλιεπής* v. Schaefer. ad l. de Compos. p. 236. *Καλλιλογία* cum *σεμνότης* conjungitur ib. p. 214. de Vett. Script. Cens. p. 427. 10 cum *μεγαλοπρέπεια* ib. p. 425. 6. cum utroque de Compos. p. 210. Jud. de Demosth. p. 963.

5. *γίγνεται*] In Jud. de Demosth. *γίνεται*.

τῆς ἑτέρας] sc. *λέξεως*, ejus, quam modo ut egregiam descripsit.

μελαίνει τε γάρ] Quid si abesset *γάρ*? Huds. Scilicet e Jud. de Demosth., ubi h. l. *γάρ* non legitur, hanc conjecturam duxit!

ζοφῷ ποιεῖ] *ζοφοποιεῖ* in Cod. Reg. Huds.

ἕλκει τε μακρὸν ἀποτ.] Vide, ne legendum sit: *ἕ. τ' εἰς μ. ἀ.* Cf. Phot. Bibl. Cod. 177: *εἰς μήκιστον ὁ νοῦς ἀποτείνεται τῶν προκειμένων.* Idem valet *μηκύνειν*. Contrarium est *συστρέφειν*. Cf. *Τέχνη Ῥητορ.* p. 310. Schott. Ernest. l. l. p. 99. *Τὸν νοῦν* ad utrumque verbum pertinet, ad *ἕλκει* et ad *ἀποτείνουσα* (pro quo in Jud. de Demosth. male *ἀποτείνασα* scribitur.) Cf. Plat. Phaed. p. 99. b. *ὃ δή μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκότει ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν*, ubi v. Heindorf. Thuc. I, 124: *Τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι* (repete *ἄρχειν*), *παραστησώμεθα ἐπελθόντες.* Ib. c. 128: *Ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἱλωτῶν* [τοὺς] *ἱκέτας ἀπαγαγόντες διέφθειραν.* (cf. Schol. ad Aristoph. Acharn. 509.) VII, 1. *ἔπεισαν — τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις, ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν.* ubi, ut in similibus, commata non recte adhiberi puto. — Distinctionem maximam post *νοῦν* minima permutavi. In Jud. de Demosth. legitur: *τὸν νοῦν, συστρέψαι δέον ἐν ὀλ. ὀν. ἐκχεῖται δ' εἰς.*

πλοῦτον ὀνομάτων ἐπιδεικνυμένη κενόν· ὑπεριδοῦσά τε τῶν κυρίων καὶ ἐν τῇ κοινῇ χρήσει κειμένων τὰ πεποιημένα ζητεῖ
6 καὶ ξένα καὶ ἀρχαιοπρεπῆ. Μάλιστα δὲ χειμάζεται περὶ τὴν τροπικὴν φράσιν. Πολλὴ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἐπιθέτοις, ἄκαιρος δ' ἐν ταῖς μετωνυμίαις, σκληρὰ δὲ καὶ οὐ σώζουσα τὴν ἀναλογίαν ἐν ταῖς μεταφοραῖς γίγνεται· ἀλληγορίας τε περιβάλλεται μακρὰς καὶ πολλὰς οὔτε μέτρον ἐχούσας οὔτε καιρόν· σχήμασί τε ποιητικοῖς ἐσχάτην προςβάλλουσιν ἀηδίαν, καὶ μάλιστα τοῖς Γοργιείοις, ἀκαίρως καὶ μειρακιωδῶς ἐναβρύνεται· καὶ πολυτέλειά τις ἔστιν ἐν τοῖς τοιούτοις παρ' αὐτῷ, ὡς καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς εἴρηκέ που καὶ ἄλλοι συχνοὶ πρότερον· οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος.

πλοῦτον — κενόν] *Πλοῦτον ὀνομάτων ἐπιδεικνυμένη κενὸν τῶν κυρίων* in Ms. Reg. Hudſ.

6. *ἐπωνυμίαις*] Procul dubio legendum *μετωνυμίαις*. Nam *ἐπωνυμίαι* ad *τὴν τροπικὴν φράσιν* parum faciunt. Sylb. *Μετωνυμίαις* haud cunctanter recepi, cum praeſertim in Jud. de Demoſth. ita legatur. Ibidem *γάρ* poſt *μέν* e noſtro loco inſertum.

γίγνεται] Iterum *γίνεται* in Jud. de Demoſth. ſcribitur.

Γοργείοις] Malim *Γοργιείοις*· non enim *Gorgus* eſt, ſed *Gorgias*, a quo appellativum deductum eſt. Reisk. *Γοργιείοις* exhibui, quomodo et in Jud. de Demoſth. Reiskius dedit.

ἐστιν] *Ἔστιν* in Jud. de Demoſth. e noſtro loco inſertum.

πρότερον] Incluſum *πρότερον* in quibusdam tantum codicibus legi, adnotat Steph. Sylb. Adeſt tamen in Jud. de Demoſth. nec dubitavi, quin uncis liberarem. Cf. I, 1, 16.

οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος] Haec non ſine acerbitate ex Platonis Sympoſio V, 2. Wolf. p. 177. a. Steph. traducta ſunt, ubi ad Euripidis Melanippae verſum alluditur, quem Noſter ſervavit in Arte Rhet. VIII, 10. p. 152. Schott.: *οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρὸς πάρα.* Eundem reſpicit in Jud. de Iſocr. p. 559. 10: *οὗτος οὐκ ἐμὸς ὁ λόγος.* Eodem modo in Epiſt. prima ad Ammaeum p. 725. 7: *οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος*, Platonis verba ſunt, ſive potius Steſichori, quem ille expreſſit, Phaedri c. 22. ed. Aſt. p. 244. a. Steph.: *οὐκ ἔστ' ἔτυμος ὁ λόγος.* Jisdem utitur Athenaeus V. p. 216. b: *οὐκ ἐστὶ δ' ἔτυμος ὁ λόγος οὗτος*, et XI. p. 505. b: *οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος.* Quos locos propoſui, ne quis apud Dionyſium ante *λόγος* articulum inſerendum cenſeat: qui etſi addi potuit, non tamen neceſſarius eſt. Eo enim deficiente conſtructio haec eſt: *οὗτος* (ſc. *ὁ λόγος*) *οὐκ ἔτυμος λόγος ἐστίν.* Nonniſi collocatione differt Thucydidei hujus loci ratio I, 1: *κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο.* Eidem Euripidis verſui alludit Plutarch. Sympoſiac. IV, 1, 2. p. 661. a.

Μηδεὶς δέ με ταῦτα ἡγείσθω λέγειν ἁπάσης καταγινώ- 7
σκοντα τῆς ἐγκατασκεύου καὶ ἐξηλλαγμένης λέξεως, ᾗ κέ- 761
χρηται Πλάτων· οὐ γὰρ ἂν οὕτω σκαιὸς, μηδ᾽ ἀναίσθητος
ἐγὼ γενοίμην, ὥστε ταύτην τὴν δόξαν περὶ ἀνδρὸς τηλικούτου
λαβεῖν· ἐπεὶ πολλὰ καὶ περὶ πολλῶν οἶδα μεγάλα καὶ θαυ-
μαστὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας δυνάμεως ἐξενηνεγμένα ὑπ᾽ αὐτοῦ·
ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἐνδείξασθαι βουλόμενον, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἁμαρτή-
ματα ἐν ταῖς κατασκευαῖς εἴωθεν ἁμαρτάνειν καὶ χείρων μὲν
αὐτὸς αὑτοῦ γίνεται, ὅταν τὸ μέγα διώκῃ καὶ περιττὸν ἐν τῇ
φράσει, μακρῷ δέ τινι ἀμείνων, ὅταν τὴν ἰσχνὴν καὶ ἀκρι-
βῆ καὶ δοκοῦσαν μὲν ἀποίητον εἶναι, κατεσκευασμένην δ᾽ ἀμω-
μήτῳ καὶ ἀφελεῖ κατασκευῇ διάλεκτον εἰςφέρῃ· ἢ γὰρ οὐδὲν
ἁμαρτάνει καθάπαξ, ἢ βραχύ τι κομιδῇ καὶ οὐκ ἄξιον κατ-
ηγορίας. Ἐγὼ δ᾽ ἠξίουν τηλικοῦτον ἄνδρα πεφυλάχθαι πᾶ- 8
σαν ἐπιτίμησιν. Ταῦτα μέντοι καὶ οἱ κατ᾽ αὐτὸν ἐκεῖνον γε-

---

7. *ταῦτα*] In Jud. de Demosth. *τὰ τοιαῦτα.*

ἡγείσθω] Ib. *ὑπολάβῃ.*

ᾗ κέχρηται] Ib. *ᾗ* e nostro loco insertum, ut mox *καί* ante *περὶ πολλῶν* et deinde *τά* ante *τοιαῦτα.*

μεγάλα καὶ θαυμαστά] Fuit, cum *καλὰ καὶ θαυμαστά* legendum putarem, quae verba conjunguntur I, 1, 7. cf. 3, 6. Sed v. I, 3, 18. II, 28, 1. Ernest. l. l. p. 205. f.

βουλόμενος] Malim *βούλομαι*, *volo.* Sylb. *Βουλόμενον* dedi de meo pro vulgari *βουλόμενος* [quod vitium in Jud. de Demosth. tollere oblitus est], qui accusativus aptus est e superioribus: *μηδείς με ταῦτα λέγειν ἡγείσθω, ἁπάσης καταγινώσκοντα* — Reisk.

αὐτὸς αὑτοῦ] Vulgo *αὐτοῦ.* V. Matthiae. Gr. Gr. §. 452.

8. *ταῦτα γὰρ οἵ τε κατ᾽ αὐτὸν γενόμενοι πάντες ἐπιτιμῶσιν, ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δεῖ με λέγειν*] Quid. codd. *ταῦτα μέντοι καὶ οἱ κατ᾽ αὐτὸν ἐκεῖνον γενόμενοι ὡς ἁμαρτάνοντι τῷ ἀνδρὶ ἐπιτιμῶσιν, ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι λέγειν*, teste Stephano. Sylb. Atque ita quidem in Ms. Reg. Huds. Sic plane est in Jud. de Demosth., nisi quod ibi pro *οὐδέν* legitur *οὐθέν.* Suspiceris igitur ex illo loco codicum istorum lectionem fluxisse. Sed quamquam *οἵ τε* nihil offensionis habet, *γάρ* tamen aegre defendi potest, minus etiam *πάντες*, cum Dionysius vix dicere potuerit, ea, quae notaverit, vitia Platoni ab omnibus, qui ea aetate vixerint, exprobrata esse. Tum vocibus *τῷ ἀνδρί* non lubenter careas. Denique pro *δεῖ με* Dionysium *δέομαι* scripsisse, equidem persuasum habeo. V. II, 8, 3: *παραδείγμα-*

νόμενοι ὡς ἁμαρτάνοντι τῷ ἀνδρὶ ἐπιτιμῶσιν, ὧν τὰ ὀνόματα
762 οὐδὲν δέομαι λέγειν, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ. Τοῦτο γὰρ δὴ τὸ
λαμπρότατον. Ἤισθετο γὰρ, ὡς ἔοικε, τῆς ἰδίας ἀπειροκαλίας καὶ ὄνομα ἔθετο αὐτῇ τὸν διθύραμβον· ὃ νῦν ἂν ἠδέσθην ἐγὼ λέγειν, ἀληθὲς ὄν. Τοῦτο δὲ παθεῖν ἔοικεν, ὡς ἐγὼ νομίζω, τραφεὶς μὲν ἐν τοῖς Σωκρατικοῖς διαλόγοις, ἰσχνοτάτοις οὖσι καὶ ἀκριβεστάτοις, οὐ μείνας δ' ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ τῆς Γοργίου καὶ Θουκυδίδου κατασκευῆς ἐρασθείς. ὥστ' οὐδὲν ἔξω τοῦ εἰκότος ἔμελλε πείσεσθαι, σπάσας τινὰ καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς, ὧν ἔχουσιν οἱ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων χαρακτῆρες.

τα περὶ αὐτῶν φέρειν οὐ δέομαι τοῖς διεληλυθόσιν αὐτοῦ τὰς ἱστορίας. 15, 2: οὐδὲν δέομαι τὰς λέξεις ἐκείνας φέρειν, ἐν αἷς ἀπὸ τῆς ἄκρας δυνάμεως ἐξείργαστο τὰς συμφορὰς αὐτῶν. 26, 1: (τὰς ἀρετὰς) οὐδὲν δέομαι πάλιν ἐξαριθμεῖσθαι. 49, 1: Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα ἐν τῇ δημηγορίᾳ ταύτῃ μέμψεως ἄξια, περὶ ὧν οὐδὲν δέομαι τὰ πλείω λέγειν. Haec cum ita ſint, ſine dubio vulg. lectionem mutavi, quae quomodo ex altera orta ſit, facile perſpicitur.

αὐτὸς ἑαυτῷ] Dionyſium falli, alibi monebimus. *Αὐτός* e noſtro loco inſertum in Jud. de Demoſth.

τοῦτο γὰρ δὴ τὸ λ.] Male interpres: *quod apertiſſimum eſt*, videlicet ipſum iſta ſibi vitio vertiſſe. Senſus eſt: *hoc enim teſtimonium praecipue rem declarat.*

ἔοικε] Sic pro ἔοικεν e Jud. de Demoſth. ſcripſi.

ὃ νῦν — ὄν] Interpres: *quod me in praeſentia, quamvis a veritate alienum non ſit, referre puderet.* Debebat: *quod* (nomen διθυράμβου puta) *ego nunc proloqui veritus eſſem*, (V. Matthiae. Gr. Gr. §. 509. d.) ſc. niſi ipſe eo uſus eſſet. Talia ſaepe reticentur, ubi ſponte intelliguntur, veluti Thuc. III, 59: χρῆν δὲ Μιτυληναίους καὶ πάλαι μηδὲν διαφέροντας (cf. Goeller. ad Dionyſ. de Compoſ. p. 211. et Iſocr. Areop. 1.) τῶν ἄλλων ὑφ' ὑμῶν τετιμῆσθαι καὶ οὐκ ἂν ἐς τόδε ἐξύβρισαν. Eurip. Hippol. 938: φεῦ· χρῆν βροτοῖσι τῶν φίλων τεκμήριον σαφές τι κεῖσθαι — — κοὐκ ἂν ἠπατώμεθα. Platon. Legg. XI. p. 931: οὐκ ἄρα τὰ τοιαῦτα ἀκούειν ἐξ ἴσου καὶ νέμειν ἡμῖν αὐτοὺς ἡγησόμεθα; ἀλλ' οὐκ ἄν ποτε δίκαιοι νομεῖς εἶεν ἀγαθῶν. ſc. ſi non exaudirent; male Cornar. Herod. I, 124: σὲ θεοὶ ἐπορέωσι· οὐ γὰρ ἄν κοτε ἐς τοσοῦτον τύχης ἀπίκευ. Cf. Demoſth. de Cor. p. 241. R. XV, 2. Bekker. Aeſch. de falſ. leg. p 209. Ariſtoph. Eq. 1279. Lyſiſtr. 25. 301. Thuc. I, 75. III, 84. IV, 126. VII, 66.

τραφείς] Sic Julian. Laud. Conſt. p. 3. c. τρέφεσθαι ἐν μαθήμασι dicit pro παιδεύεσθαι. Cf. Phot. ſ. v. τροφή p. 446. Paulo ante in Jud. de Demoſth. poſt ὡς adjectum eſt μέν. Ibidem οὖσι poſt ἰσχνοτάτοις et δ' poſt μείνας exciderant.

Παράδειγμα δὲ ποιοῦμαι τῆς γε ὑψηλῆς λέξεως ἐξ ἑνὸς 9
βιβλίου τῶν πάνυ περιβοήτων, ἐν ᾧ τοὺς ἐρωτικοὺς διατίθε-
ται λόγους πρὸς ἕνα τῶν γνωρίμων, Φαῖδρον, ἀφ᾽ οὗ τὴν
ἐπιγραφὴν εἴληφε τὸ βιβλίον. Ἐν γὰρ δὴ τῷ συγγράμματι
τούτῳ πολλὴν μὲν ὥραν ἔχει καὶ χαρίτων ἐστὶ μεστὰ τὰ
πρῶτα ταυτί· „Ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; Φαι. 10
Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τοῦ Κεφάλου· πορεύομαι δὲ
πρὸς περίπατον ἔξω τείχους. Συχνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα
χρόνον καθήμενος ἐξ ἑωθινοῦ“ — μέχρι τῆς ἀναγνώσεως 765
τοῦ Λυσιακοῦ λόγου καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἕως τινός. Εἶτ᾽,
ὥσπερ ἐξ ἀέρος εὐδίου καὶ σταθεροῦ πολὺς ἄνεμος καταῤῥα-
γείς, ταράττει τὸ καθαρὸν τῆς φράσεως, εἰς ποιητικὴν ἐκ-
φέρων ἀπειροκαλίαν, ἐνθένδε ἀρξάμενος· „Ἄγετε δή, ὦ
Μοῦσαι, εἴτε δι᾽ ᾠδῆς εἶδος λίγειαι εἴτε διὰ γένος τὸ Λι-
γύων μουσικὸν ταύτην ἔσχετε τὴν ἐπωνυμίαν, ξύμ μοι λαβέ-
σθε τοῦ μύθου.“ Ὅτι δὲ ψόφοι ταῦτ᾽ ἐστὶ καὶ διθύραμ- 11

---

10. *χρόνον, καθήμενος*] Comma ſuſtuli. Nam *διέτριψα καθήμενος* arcte jungenda ſunt. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 552. 1.

(*μέχρι — ἕως τινός.*)] Incluſa in excuſis Platonis exemplaribus deſiderari annotat Stephanus. Recte: ſunt enim Dionyſii. Sylb. Uncos ſuſtuli, quibus verba *μέχρι τῆς ἀναγνώσεως* usque ad *ἕως τινός* in vulgatis ſunt incluſa. Reisk. Idem faciendum in Jud. de Demoſth., ubi *Φαι.* et mox *ὦ* ante *Μοῦσαι* exciderat.

σταθεροῦ] Vox in Phaedro ipſo p. 242. b. legitur, ubi Schol. *σταθερόν, τὸ σφόδρα θερμόν, ἀπὸ τῆς ἐν τῷ θέρει μεσημβρίας.* Plura dabit Ruhnken. ad Tim. p. 235. ſq. Adde Phot. p. 395. ſq. *ἀὴρ εὔδιος* idem eſt, quod *εὐδία* de qua voce v. Lexic. Xenoph. T. II. p. 388.

„*Ἄγετε δή — τοῦ μύθου.*“] Phaedr. p. 237. a. ubi *διὰ γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων ταύτην ἔσχετ᾽ ἐπωνυμίαν.* Cf. ibi interprr.

ξύμμοι λαβέσθε] Nota poeticam tmeſin ſive hypallagen, *ξύμμοι λαβέσθε* pro *ξυλλαβέσθε μοι.* Sic paullo poſt v. 13. *καὶ ὑπὸ αὖ τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν.* Sylb. Apud proſarios quoque haec tmeſis non tam rara eſt, quam nonnulli opinantur. Cf. Xenoph. Cyrop. IV, 1, 13. Sympoſ. VIII, 17. Ariſtoph. Veſp. 1290 (1281). Julian. Caeſ. p. 217. c. Matthiae Gr. Gr. §. 594, 2. Schaefer. ad Long. p. 417. ſq. Spohn. ad Iſocr. Paneg. c. 2. Neque eſt, cur cum Aſtio ſtatuatur Platonis locum vel ex carmine quopiam deſumtum vel ad poetae alicujus verſus adumbratum eſſe.

11. *ψόφοι ταῦτ᾽ ἐστί*] Cf. Xenoph. Cyrop. IV, 2, 1: *συμφορὰν τοῦτο ἡγούμεθα εἶναι.* Thuc. I, 35: *πολλὰ — τὰ ξυμφέ-*

βοι, κόμπον ὀνομάτων πολύν, νοῦν δ' ὀλίγον ἔχοντες, αὐτὸς
ἐρεῖ. Διεξιὼν γὰρ ἀφ' ἧς αἰτίας ἔρως ἐτέθη τῷ πάθει τοὔ-
12 νομα καὶ τοῖςδε ἐχρήσατο· „Ἡ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ
ὀρθὸν ὁρμώσης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα
κάλλους, καὶ ὑπὸ αὖ τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν ἐπὶ
σωμάτων κάλλος ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα, νικήσασα ἀγωγή,
764 ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα, ἔρως ἐκλήθη.
Ἀτὰρ ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τι σοί, ὥςπερ ἐμαυτῷ, πάθος
πεπονθέναι; Φαι. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, παρὰ
τὸ εἰωθὸς εὔροιά τίς σε εἴληφε. Σω. Σιγῇ τοίνυν μου

ροντα ἀποδείκνυμεν καὶ μέγιστον,' ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν (sic leg.) ἦσαν, ὅπερ σαφεστάτη πίστις, καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς. VI, 77: οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσίν. Lucian. quom. hiſt. ſit conſcr. p. 195: οὐκ ὑπόσχεσις ταῦτα μόνον. Odyſſ. I, 226: οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν. Eurip. Troad. 100. Seidler. οὐκέτι Τροία τάδε. Infra I, 6, 4. μηδεὶς ὑπολάβῃ ψυχαγωγίαν ταῦτ' εἶναι μόνον. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 440. 8. In Jud. de Demoſth. εἰσί pro ἐστί legitur. Ad rem quod attinet, Noſter immerito, argumenti, quod in Phaedro pertractatur, ratione non habita, locum lepidiſſimum vituperat. Socrates enim, de amore propoſiturus, quae, qua erat ironia, ſibi vindicare nolebat, haec ut ad Deas referrentur auctores, divino ſe afflatu correptum ſimulat, et, ſicuti poeta, Muſas invocat eodem fere artificio, quo quae in Sympoſio c. 22. ſqq. de eodem argumento diſputat, fatidicae mulieri, Diotimae, accepta refert. Poetae autem perſonam cum induerit, ineptus eſſet, ſi tenui ſermone uteretur, nec poeticis coloribus orationem ornaret. Cf. Aſt. de Plat. Phaedr. p. 42.

αὐτὸς ἑαυτῷ] Mirare critici acumen, exſculpentis, quae praeter ipſum nemo poterit; mirare exſtitiſſe, qui talia recoquerent.

12. ἡ γὰρ ἀνεὺ λόγου δόξης —] Phaedr. p. 238. Reiskius: „malim ἀνεὺ εὐλόγου δόξης.“ Cur? ipſe non dicit, nec ego poſſum exputare. Λόγος hic eſt λογισμός. Cf. Plat. Polit. IV, 8. p. 431. c: τὰς δέ γε ἁπλᾶς τε καὶ μετρίας (ἐπιθυμίας), αἳ δὴ μετὰ νοῦ καὶ δόξης ὀρθῆς λογισμῷ ἄγονται, ἐν ὀλίγοις ἐπιτεύξει. Quod Aſtius contendit, imaginem ab exercitu deſumtam eſſe, qui cibo et potu ad conferendum quaſi proelium ſeſe corroboret atque confirmet, equidem ut ita ſtatuatur, non ſatis cauſae video. De notatione vocabuli ἔρως plura dabit id. De Plat. Phaedr. p. 83. In Jud. de Demoſth. legitur: — τῇδε χρησάμενος, — ἐπὶ τἄγαθον ὁρμώσης — πρὸς ἡδονὴν ἄγουσα — ἐπιθυμίαν λαβοῦσα, ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα καὶ νικήσασα. Ὑπὸ αὖ ib. exciderat; ut et ἔοικεν poſt θεῖος. Deinde ὥςτε ἄν ibi ſcribitur et poſt διθυράμβων adjectum eſt τινῶν.

ἄκουε. Τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι, ὥςτ᾽ ἐὰν
ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος, προϊόντος τοῦ λόγου, γένωμαι,
μὴ θαυμάσῃς. Τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόῤῥω διθυράμβων φθέγ-
γομαι." Ἐν τούτοις μὲν οὖν τὸ μὲν πραγματικὸν οὐδαμῇ 13
μέμφομαι τοῦ ἀνδρός, τῆς δὲ λέξεώς τι μόριον τὸ περὶ τὴν
τροπικήν τε καὶ διθυραμβικὴν φράσιν ἔκπιπτον, ἐν οἷς οὐ κρα-
τεῖ τοῦ μετρίου· ἐπιτιμῶ τ᾽ οὐχ ὡς τῶν τυχόντων τῷ, ἀλλ᾽
ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ ἐγγὺς τῆς θείας ἐληλυθότι φύσεως,
ὅτι τὸν ὄγκον τῆς ποιητικῆς κατασκευῆς ἐπὶ λόγους ἤγαγε
φιλοσόφους, ζηλώσας τοὺς περὶ Γοργίαν, ὥςτε καὶ διθυ-
ράμβοις τινὰ ποιεῖν ἐοικότα καὶ μηδ᾽ ἀποκρύπτεσθαι τοῦτο
τὸ ἁμάρτημα, ἀλλ᾽ ὁμολογεῖν. Καὶ σύ γ᾽ αὐτός, ὦ βέλτι- 14
στε Γναῖε, ὁμοίαν ἐμοὶ γνώμην περὶ τἀνδρὸς ἔχων φαίνῃ δι᾽ 765
αὐτῆς γέ τοι τῆς ἐπιστολῆς, ἐν οἷς κατὰ λέξιν οὕτω γρά-
φεις· „Ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἑτέροις σχήμασι ῥᾴδιον πεσεῖν μέ-

ἐὰν ἄρα πολλάκις] *ſi forte*, v. Heindorf. ad Phaed. p. 19.

13. *τι μόριον*] An *τὸ μ.*?

ἐπιτιμῶ τ᾽ οὐχ] [Pro *τ᾽*] malim *δέ*. Reisk. Non opus.

ἐπὶ λόγους] *ἐπί* pro vulgatis *καί* cum Hoeſchelio repoſui nec dubito, quin ea ſit vera lectio. Sylb. Haud ſcio tamen, an verius ſit *εἰς*. Cf. fragm. libri de Imit. ap. Schol. Hermog. in Maji Ined. p. 102. ed. Francof.: *Πρῶτον* (l. *πρῶτος*) *ἐκεῖνος* (*Γοργίας*) *τὴν ποιητικὴν καὶ διθυραμβώδη λέξιν εἰς τοὺς πολιτικοὺς εἰςήνεγκε λόγους*. et ib. *Γοργίας τὴν ποιητικὴν ἑρμηνείαν μετήνεγκε εἰς λόγους πολιτικούς, οὐκ ἀξιῶν ὅμοιον τὸν ῥήτορα τοῖς ἰδιώταις εἶναι.*

14. *ἐν οἷς*] Conjecerit aliquis *ἐν ᾗ*, quod interpres expreſſit. Sed *ἐν οἷς* jungendum eſt cum *φαίνῃ*, quamquam ita potius *ἐξ ὧν* expectaris. Caeterum quod dicit, apertum eſſe, Cnejum eandem, quam ſe, de Platonis dictione ſententiam habere, id mihi quidem ex illius litterarum fragmentis, quae Dionyſius propoſuit, elucere non videtur.

„Ἐν μὲν γὰρ τοῖς —] Locum ſubdifficilem hoc modo convertit interpres: *In aliis quidem dicendi formis facile eſt tenere medium quiddam inter laudem et reprehenſionem; in compoſitione vero, quod non ſucceſſit, omni ex parte aberrat. Itaque mihi ſentire videris hos viros, non ex rebus periculoſiſſimis neque paucioribus, ſed ex plurimis et ex iis, in quibus rectum curſum tenuerunt, perpendendos eſſe.* Horum fere nihil probari poteſt. Ac primum *ῥᾴδιόν ἐστι* hic non ſignificare *facile eſt*, ſed *ferri poteſt, veniam habet*, oppoſitio oſtendit.

σόν τι ἐπαίνου καὶ μέμψεως, ἐν δὲ τῇ κατασκευῇ τὸ μὴ ἐπι-
τυχθὲν πάντῃ, ἀποτυγχάνεται. Διό μοι δοκεῖ τούτους τοὺς
ἄνδρας οὐκ ἐκ τῶν ἐπικινδυνοτάτων, οὐδὲ ἐλασσόνων, ἀλλ'
15 ἐκ τῶν πλείστων καὶ εὐτυχηθέντων ἐξετάζειν.“ Καὶ μετ'
ὀλίγα πάλιν ἐπιλέγεις ταυτί· „Ἐγὼ δέ, καίπερ ἔχων ἀπο-
λογήσασθαι ὑπὲρ ἁπάντων, ἢ τῶν γε πλείστων, οὐ τολ-
μῶ σοι ἐναντία λέγειν, ἓν δὲ τοῦτο διϊσχυρίζομαι, ὅτι οὐκ ἔστι
μεγάλων ἐπιτυχεῖν ἐν οὐδενὶ τρόπῳ μὴ τοιαῦτα τολμῶντα καὶ
16 παραβαλλόμενον, ἐν οἷς καὶ σφάλλεσθαί ἐστιν ἀναγκαῖον.“ Οὐ-
δὲν διαφερόμεθα πρὸς ἀλλήλους. Σύ τε γὰρ ὁμολογεῖς ἀναγ-
καῖον εἶναι τὸν ἐπιβαλλόμενον μεγάλοις καὶ σφάλλεσθαί πο-
τε, ἐγώ τέ φημι τῆς ὑψηλῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς καὶ παρα-
κεκινδυνευμένης φράσεως ἐφιεμένον Πλάτωνα μὴ περὶ πάντα
766 τὰ μέρη κατορθοῦν, πολλοστὴν μέντοι μοῖραν ἔχειν τῶν κατ-
ορθουμένων τὰ διαμαρτανόμενα ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ καθ' ἓν
τοῦτο Πλάτωνά φημι λείπεσθαι Δημοσθένους, ὅτι παρ' ᾧ
μὲν ἐκπίπτει ποτὲ τὸ ὕψος τῆς λέξεως [τῶν λόγων] εἰς τὸ
καινὸν καὶ ἀηθές, παρ' ᾧ δ' οὐδέποτε, ἢ σπανίως γε κομι-
δῇ. Καὶ περὶ μὲν Πλάτωνος τοσαῦτα.

Deinde πεσεῖν μέσον τι ἐπαίνου καὶ μέμψεως ſignificent neceſſe eſt, *excidere, quae non omnino laudanda ſint, ſed ex parte etiam vituperari queant.* *Κατασκευήν* autem cum omnibus numeris velit abſolutam eſſe, eas videtur figuras cogitaſſe, quibus poeticus quidam color orationi conciliatur. Cf. Erneſt. Lex. Rhett. Gr. p. 174. Lat. p. 165. ſq. *Διό μοι δοκεῖ* ſponte patet, non poſſe eſſe: *itaque mihi ſentire videris.* Videtur tamen interpres *δοκεῖς* legiſſe. *Τὰ ἐπικινδυνότατα* Pompejus intelligit *τὴν κατασκευήν* ipſam; *τὰ πλεῖστα καὶ εὐτυχηθέντα* reliquam orationis conformationem. Illa ſi quando minus Platoni ſucceſſerit, condonandum cenſet, cum in caeteris plerisque laudem mereatur. Pro *ἐπιτευχθέν*, quomodo vulgo editur, repoſui *ἐπιτυχθέν*.

16. *τῶν λόγων*] *Τῶν λόγων* redundat hoc loco et pro ſq. *καινόν* leg. forraſſe *κενόν*, *inane.* Sylb. Vix dubitari poteſt quin verba *τῶν λόγων* ex interpretamento irrepſerint, quapropter ea uncis includenda curavi. Falſum autem eſſe Sylburgium, *κενόν* pro *καινόν* conjicientem, monſtrabit index.

τοσαῦτα] ſc. *εἰρήσθω.* Jud. de Iſocr. p. 542. 10. *ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς λέξεως τοῦ ῥήτορος.* Herodot. IV, 199. verbum addit: *ταῦτα μέν νυν ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.*

III. Περὶ δὲ Ἡροδότου καὶ Ξενοφῶντος ἐβουλήθης μαθεῖν, τίνα περὶ αὐτῶν ὑπόληψιν ἔχω, καὶ γράψαι με περὶ αὐτῶν [ἐβουλήθης]. Πεποίηκα καὶ τοῦτο εἰς Δημήτριον ὑπομνηματισμὸν περὶ μιμήσεως. Τούτων ὁ μὲν πρῶτος αὐτὴν περιείληφε τὴν περὶ τῆς μιμήσεως ζήτησιν· ὁ δὲ δεύτερος περὶ τοῦ τίνας ἄνδρας μιμεῖσθαι δεῖ, ποιητάς τε καὶ φιλοσόφους, ἱστοριογράφους καὶ ῥήτορας· ὁ δὲ τρίτος περὶ τοῦ πῶς 767

III, 1. Ἐβουλήθης] Mihi non placet illud eadem in ſententia iteratum ἐβουλήθης. Quare ſuſpicor poſt περὶ αὐτῶν deeſſe pauca quaedam ad hunc ferme modum: ἐγὼ δὲ πάλαι ὃ ἐβουλήθης πεποίηκα, συντιθεὶς τοὺς πρὸς Δημήτριον ὑπομνηματισμοὺς περὶ μιμήσεως. Reisk. Alterum ἐβουλήθης ut ſuſpectum uncis ſepiendum putavi; facile enim ex praegreſſis repetitur. Cf. II, 17, 2: τούς τ' αἰχμαλώτους ἀποκτεῖναι ὁ δῆμος ἐψηφίσατο καὶ τοὺς ἄλλους Μιτυληναίους ἡβηδόν, γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας ἀνδραποδίσαι. Thuc. I, 109: τὰς ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἤπειρον. II, 29: ὁ Νυμφόδωρος τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον. VI, 7. Τῇ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι — κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου. VI, 75: ἐτείχιζον δὲ καὶ Συρακούσιοι ἐν τῷ χειμῶνι πρός τε τῇ πόλει τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι τεῖχος —, καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον (cf. II, 32. Xenoph. Cyrop. III, 2, 1.) καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο. Adde I, 87. V, 9. VI, 63. 102. VIII, 79. Paulo diverſa eſt horum ratio locorum Herod. V, 25: Ταῦτα Δαρεῖος εἴπας καὶ καταστήσας Ἀρταφέρνεα ἀδελφεὸν ἑωυτοῦ ὁμοπάτριον, ὕπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπήλαυνε ἐς Σοῦσα, ἅμα ἀγόμενος Ἱστιαῖον, Ὀτάνεα δὲ ἀποδέξας στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν. Thuc. VII, 6: ὁ Γύλιππος τοὺς μὲν ὁπλίτας ἔξω τῶν τειχῶν μᾶλλον ἢ πρότερον προεξαγαγὼν (ad hanc lectionem tuendam cf. c. 37. 70 in. VIII, 25.) συνέμισγεν αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἱππέας καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθηναίων. In his quae ab aliis peccata ſunt, ſilentio transmittere praeſtat.

πεποίηκα — περὶ μιμήσεως] Legendum hic videtur vel cum Hoeſchelio πεποίηκα καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρὸς Δημήτριον ὑπομνηματισμοῖς, vel (quod minus aptum eſt) πεποίηκα καὶ εἰς τοῦτο πρὸς Δημήτριον ὑπομνηματισμούς, ut infra III, 1, 1. Hujus commentarii, inquit Steph., Dionyſius meminit etiam in tractatu de Thucydide, [II, 1, 1. cf. Schott. Prolegg. ad Τέχν. Ῥητ. p. XXI.] quem Aelio Tuberoni dicavit. Sylb.

τὴν περὶ τῆς ζητήσεως μίμησιν] Rectius τὴν περὶ τῆς μιμήσεως ζήτησιν. Sylb. Correxi ad mentem Sylburgii τῆς ζητήσεως μίμησιν. Reisk.

ὁ δὲ δεύτερος] Vel ἐστί ſubaudiendum eſt, vel ex praegreſſis περιείληφε τὴν ζήτησιν repetendum.

δεῖ μιμεῖσθαι, περὶ τούτου δ' ἀτελής. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ Ἡροδότου τε καὶ Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος καὶ Φιλίστου καὶ Θεοπόμπου — τούτους γὰρ ἐκκρίνω τοὺς ἄνδρας
2 εἰς μίμησιν ἐπιτηδειοτάτους — τάδε γράφω· Εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, περὶ μὲν Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου ταῦτα φρονῶ· Πρῶτον ὅ, τι καὶ σχεδὸν ἀναγκαιότατον ἔργον ἁπάντων ἐστὶν τοῖς γράφουσιν ἱστορίας, ὑπόθεσιν ἐκλέ-

---

περὶ τούτου δ' ἀτελής] Forſan legendum *οὗτος δὲ ἀτελής*. **Sylb.** Vel poteſt etiam legi *περὶ δὲ τούτου ἀτελὴς μὲν ἔτι μοί ἐστιν ἡ πραγματεία*. **Reisk.** Equidem locum non ſollicitaverim.

ἄνδρας εἰς] Interponendum videtur *ὡς*. **Reisk.** Facile hac particula caremus.

2. *πρῶτον, ὅτι — τοῖς ἀναγνωσομένοις τοῦτο Ἡρ.*] Inverte: *ὅ, τι πρῶτον καὶ* — *quod primum et paene inter omnia factu maxime neceſſarium eſt — id fecit Herodotus*. Latinismus hic eſt Dionyſio familiaris. **Reisk.** Quem Latinismum dicat, non perſpicio. Scribendum autem fuiſſe locum ea, qua Reiskius ſuaſit, ratione, quivis intelligit. Relativum ſecundo loco poſitum nihil offenſionis habet. V. Xenoph. Sympoſ. IV, 22: *τί δῆτα, οὕτως ὅμοιον εἴδωλον ἔχων πράγματά μοι παρέχεις ἄγεις τε, αὐτὸν ὅπου ὄψει*. Thuc. II, 96: *Ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγριᾶνας καὶ Λαιαίους καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη Παιονικά, ὧν ἦρχε — καὶ ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν — μέχρι Γρααίων καὶ Λαιαίων Παιόνων*. ubi nihil tento, *ὧν* ad *ἔθνη Παιονικά* referens et *μέχρι Γρ. κ. λ. Π.* arcte cum *ἦρχε* jungens. Alia alio loco dabimus.

ἱστορίας] *Ἱστορίαν* in Ms. Reg. **Hudſ.** Ad rem quod attinet, eadem in Archaeologiae prooemio diſputat: *ἐπείσθην*, inquit, *ὅτι τοὺς προαιρουμένους μνημεῖα τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς τοῖς ἐπιγινομένοις καταλιπεῖν, ἃ μὴ συναφανισθήσεται τοῖς σώμασιν ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ πάντων μάλιστα τοὺς ἀναγράφοντας ἱστορίας, ἐν αἷς καθιδρύσθαι τὴν ἀλήθειαν πάντες ὑπολαμβάνομεν, ἀρχὴν φρονήσεώς τε καὶ σοφίας οὖσαν, πρῶτον μὲν ὑποθέσεις αἱρεῖσθαι καλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ πολλὴν ὠφέλειαν τοῖς ἀναγνωσομένοις φέρουσαν, ἔπειτα παρασκευάζεσθαι τας ἐπιτηδείους εἰς τὴν ἀναγραφὴν ἀφορμὰς μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας τε καὶ φιλοπονίας. Οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ ἀδόξων πραγμάτων ἢ πονηρῶν ἢ μηδεμιᾶς σπουδῆς ἀξίων ἱστορικὰς καταβαλλόμενοι πραγματείας, εἴτε τοῦ προελθεῖν εἰς γνῶσιν ὀρεγόμενοι καὶ τυχεῖν ὁποιουδήποτε ὀνόματος, εἴτε περιουσίαν ἀποδείξασθαι τῆς περὶ λόγων δυνάμεως βουλόμενοι, οὔτε τῆς γνώσεως ζηλοῦνται παρὰ τοῖς ἐπιγινομένοις οὔτε τῆς δυνάμεως ἐπαινοῦνται, δόξαν ἐγκαταλείποντες τοῖς ἀναλαμβάνουσιν αὐτῶν τὰς ἱστορίας, ὅτι τοιούτους ἐζήλωσαν αὐτοὶ βίους, οἵας ἐξέδωκαν τὰς*

ξασθαι καλὴν καὶ κεχαρισμένην τοῖς ἀναγνωσομένοις, τοῦτο
Ἡρόδοτος κρεῖττόν μοι δοκεῖ πεποιηκέναι Θουκυδίδου. Ἐκεῖ- 3
νος μὲν γὰρ κοινὴν Ἑλληνικῶν τε καὶ βαρβαρικῶν πράξεων ἐξενήνοχεν ἱστορίαν, „ὡς μήτε τὰ γενόμενα ἐξ ἀνθρώπων ἐξίτηλα γένηται μήτε τὰ ἔργα“ — καὶ ἅπερ αὐτὸς εἴρηκε. Τὸ γὰρ αὐτὸ προοίμιόν τε καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος ἐστὶ τῆς ἱστο-
ρίας. Ὁ δὲ Θουκυδίδης πόλεμον ἕνα γράφει καὶ τοῦτον οὔ- 4
τε καλὸν οὔτ' εὐτυχῆ· ὃς μάλιστα μὲν ὤφειλε μὴ γενέ- 768
σθαι· εἰ δὲ μή, σιωπῇ καὶ λήθῃ παραδοθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιγι-

γραφάς. Ἐπιεικῶς γὰρ ἅπαντες νομίζουσιν εἰκόνας εἶναι τῆς ἑκάστου ψυχῆς τοὺς λόγους. Horum cum alia minus probabilia videri, tum poſtrema ſummae confuſionis eſſe, monuiſſe ſufficit. Cf. Tac. Annal. IV, 32 ſq. Lucian. Quom. hiſt. ſit conſcr. p. 169. 174. et Beck. Judic. artis hiſtoricor. vett. in cauſis et eventis bellor. exp. p. X.

3 *βαρβάρων*] Quod Schaefer. ad l. de Compoſ. p. 15. conjecit, *βαρβαρικῶν*, haud cunctanter recepi V. ej. Melet. Crit. p. 59. ſqq.

„*ὡς — ἔργα.*“] Deſumta ſunt ex principio Hiſtoriarum Herodoti; ſequuntur ibi verba *μεγάλα τε καὶ θωϋμαστά, τὰ μὲν Ἕλλησι, τὰ δὲ βαρβάροισι ἀποδεχθέντα ἀκλεᾶ γένηται.* Ibidem *τά* ante *ἔργα* abeſt, adjectum illud a Dionyſio ſequentium immemore, niſi forte a librariorum incuria repetendum eſt.

καὶ ἅπερ] Principium quidem Herodoteae hiſtoriae cum his Dionyſianis conſentit, at non finis. Ibidem fortaſſe legendum *καθάπερ* pro *καὶ ἅπερ*. Sylb. Bene habet dictio *καὶ ἅπερ* — ſignificans, et reliqua, quae ipſe Herodotus ibi loci praedicat et quae ego operae taedio exſcribere et recitare parco. Reisk.

4. *μάλιστα μὲν — εἰ δὲ μή*] Cf. Xenoph. *Ἱππαρχ.* V, 6: *ἔτι δ' ἂν πλεῖόν σοι τὸ ἱππικὸν τοῦ ὄντος φαίνοιτο, εἰ τοὺς ἱπποκόμους εἰς τοὺς ἱππέας ἐνισταίης, μάλιστα μὲν δόρατα, εἰ δὲ μὴ ὅμοια δόρασιν ἔχοντας.* Hellen. I, 4, 4: *ἐβούλοντο μὲν μάλιστα παρὰ βασιλέα ἀναβῆναι, εἰ δὲ μή, οἴκαδε ἀπελθεῖν.* ubi *μάλιστα μὲν* emendandum puto. V. Viger. p. 416. ſq. Schneider. ad Anab. VII, 7, 19. *Μάλιστα μὲν — εἰ δέ* habet Herod. VIII, 100: *μάλιστα μέν νυν ταῦτα ποιέειν· εἰ δ' ἄρα τοι βεβούλευται, αὐτὸν ἀπελαύνοντα ἀπάγειν τὴν στρατιήν, ἄλλην ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε βουλήν.* ib. c. 22: *μάλιστα μὲν πρὸς ἡμέων γίνεσθε· εἰ δὲ ὑμῖν ἐστὶ τοῦτο μὴ δυνατὸν ποιῆσαι, ὑμέες δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐκ τοῦ μέσου ἡμῖν ἕζεσθε.*

σιωπῇ] Miror haec viro docto excidiſſe potuiſſe. Ergo debebas tu quoque, Dionyſi, in conſcribenda hiſtoria Romana operam non perdere. Ergo quotquot ſunt hiſtoriae, nulla

γνομένων ἠγνοῆσθαι. Ὅτι δὲ πονηρὰν εἴληφε ὑπόθεσιν, καὶ
5 αὐτός γε τοῦτο ποιεῖ φανερὸν ἐν τῷ προοιμίῳ. „Πόλεις τε
γὰρ δι᾽ αὐτὸν ἐξερημωθῆναί φησιν Ἑλληνίδας πολλάς, τὰς μὲν ὑπὸ βαρβάρων, τὰς δὲ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν, καὶ φυγὰς καὶ φόνους ἀνθρώπων, ὅσους οὔπω πρότερον γενέσθαι, σεισμούς τε καὶ αὐχμοὺς καὶ νόσους καὶ ἄλλας πολλὰς συμφοράς·“ ὥστε τοὺς ἀναγνόντας τὸ προοίμιον ἠλλοτριῶσθαι πρὸς τὴν
6 ὑπόθεσιν, Ἑλληνικῶν μέλλοντας ἀκούειν. Ὅσῳ δὲ κρείτ-

---

omnium digna eſt commentatione. Reisk. Jam a pluribus hoc nomine taxatus eſt Noſter, veluti a Schirachio Diſſ. de Iſocr. P. II. p. 55. Heilmanno de Thuc. ingenio et ſcrib. gen. p. 92. ſqq. et Poppone Obſervv. crit. in Thuc. p. 47. Ejus refutandi otium fecit Lucianus, qui ex ipſo Thucydide, quae quomodo hiſtorico exponenda ſint, egregie oſtendit. *Οὐ Κλέων*, inquit p. 201. ſq. *αὐτὸν φοβήσει, μέγα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δυνάμενος καὶ κατέχων τὸ βῆμα, ὡς μὴ εἰπεῖν, ὅτι ὀλέθριος καὶ μανικὸς ἄνθρωπος οὗτος ἦν·* (v. Thuc. III, 36. cf. Hemſterh. ad Luc. Tim. p. 395. ſ.) *οὐδὲ ἡ σύμπασα πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἢν τὰ ἐν Σικελίᾳ κακὰ ἱστορῇ καὶ τὴν Δημοσθένους λῆψιν* (VII, 82.) *καὶ τὴν Νικίου τελευτὴν* (VII, 86.) *καὶ ὡς ἐδίψων καὶ οἷον τὸ ὕδωρ ἔπινον καὶ ὡς ἐφονεύοντο πίνοντες οἱ πολλοί.* (VII, 84.) *Ἡγήσεται γάρ, ὅπερ δικαιότατον, ὑπ᾽ οὐδενὸς τῶν νοῦν ἐχόντων αὐτὸς ἕξειν τὴν αἰτίαν, ἢν τὰ δυστυχῶς ἢ ἀνοήτως γεγενημένα ὡς ἐπράχθη διηγῆται. Οὐ γὰρ ποιητὴς αὐτῶν ἀλλὰ μηνυτὴς ἦν· ὥστε κἂν καταναυμαχῶνται τότε οὐκ ἐκεῖνος ὁ καταδύων ἐστὶ κἂν φεύγωσιν οὐκ ἐκεῖνος ὁ διώκων, ἐκτὸς εἰ μὴ* (Hoogev. ad Viger. p. 510.) *εὔξασθαι δέον, μή τι παρέλειπεν.* (Matthiae. Gr. Gr. 520. n. 3. Hermann. ad Viger. p. 810. Male Gesner. melius Marcil.) *ἐπείτοιγε εἰ σιωπήσας αὐτὰ ἢ πρὸς τοὐναντίον εἰπὼν ἐπανορθώσασθαι ἐδύνατο, ῥᾷστον ἦν, ἑνὶ καλάμῳ λεπτῷ τὸν Θουκυδίδην ἀνατρέψαι μὲν τὸ ἐν Ἐπιπολαῖς παρατείχισμα* (VII, 43.) *καταδῦσαι δὲ τὴν Ἑρμοκράτους τριήρη* (quem Thucydidis locum ſignificet, non habeo dicere) *καὶ τὸν κατάρατον Γύλιππον διαπεῖραι μεταξὺ ἀποτειχίζοντα καὶ ἀποταφρεύοντα τὰς ὅδους* (VII, 74. 79.) *καὶ τέλος Συρακουσίους μὲν εἰς τὰς λιθοτομίας ἐμβαλεῖν* (VII, 86 ſq.) *τοὺς δ᾽ Ἀθηναίους περιπλεῖν Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν μετὰ τῶν πρώτων τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐλπίδων* (VI, 17. ſqq.). Plura de mira Dionyſii criſi dabunt prolegg.

5. *„πόλεις τε γὰρ — συμφοράς.“*] Thuc. I, 23. Locum integrum Noſter proponit II, 20, 8. ſqq. ubi v. quae annotabuntur.

καὶ φυγὰς καὶ φόνους] *Καὶ φυγάδας καὶ φθόρους* in Ms. Reg. Hudſ.

Ἑλληνικῶν] Aut ante aut poſt *Ἑλληνικῶν* deeſſe videtur *κακῶν*. Reisk. Vix repeti poteſt *συμφορῶν*, atque excidiſſe

των ἢ τὰ θαυμαστὰ ἔργα δηλοῦσα Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων γραφὴ τῆς τὰ οἰκτρὰ καὶ δεινὰ πάθη τῶν Ἑλλήνων διαγγελλούσης, τοσούτῳ φρονιμώτερος Ἡρόδοτος Θουκυδίδου κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὑποθέσεως. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἔνεστιν εἰπεῖν, ὅτι δι᾽ ἀνάγκην ἦλθεν ἐπὶ ταύτην τὴν γραφήν,
ἐπιστάμενος ἐκεῖνα καλλίω, βουλόμενος δὲ μὴ ταὐτὰ ἑτέροις 769
γράφειν. Πᾶν γὰρ τουναντίον, ἐν τῷ προοιμίῳ διασύρων τὰ παλαιὰ ἔργα, κάλλιστα καὶ θαυμασιώτατα τὰ καθ᾽ αὑτὸν ἐπιτελεσθέντα φησὶν εἶναι καὶ φανερός ἐστι ταῦτα ἑκὼν ἑλόμενος. Οὐ μὴν Ἡρόδοτός γε τοῦτ᾽ ἐποίησεν, ἀλλά, τῶν πρὸ 7
αὐτοῦ συγγραφέων γενομένων Ἑλλανικοῦ τε καὶ Χάρωνος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν προεκδεδωκότων, οὐκ ἀπετράπετο, ἀλλ᾽ ἐπίστευσεν αὐτῶν κρεῖσσόν τι ἐξοίσειν· ὅπερ καὶ πεποίηκε.

κικῶν, recte conjeciſſe puto Reiskium. Quod tamen quo loco poſitum fuerit, ambigas. Fortaſſe nec ante nec poſt Ἑλληνικῶν, ſed poſt ἀκούειν.

6. *οὐδὲ γὰρ οὐδέ*] V. Hemſterh. ad Lucian. T. I. p. 256.

ἐκεῖνα] quaenam? Omnino ea, quae contra barbaros Graeci geſſerant.

μὴ ταὐτά] Ms. Reg. *μετὰ ταῦτα*, et *μάλιστα* pro *κάλλιστα*. Hudſ. Hoc ex §. 10. manaſſe videatur, niſi forte *μέγιστα* inde eliciendum eſt. Maxima enim fuiſſe quae aetate ſua geſta eſſent, toto prooemio Thucydides adſtruit, *κάλλιστα* eadem nusquam dicit. Quamquam quae in tota hac Dionyſii diſputatione conſpicua eſt, magnitudinis et pulchritudinis ac felicitatis notionum confuſio, eadem hic quoque locum habuiſſe poteſt.

ταῦτα ἑκὼν ἑλόμενος.] Aut *ταύτῃ ταῦτα ἑκὼν προελόμενος* leg. eſſe videtur, aut *ᾗ καὶ φανερός ἐστι ταῦτα ἑκὼν προελ.* *qua ratione*, vel *unde quoque conſtat* [eum] *data opera hoc argumentum delegiſſe.* Reisk. Quid in vulg. lectione offenſioni ſit, non video; *προελόμενος* tamen non ſpreverim.

7. *Χαίρωνος*] Henr. Steph. mavult *Χάρωνος*, cujus mentio fit etiam in libro ad Q. Aelium Tuberonem 5, 2. Apud Suidam tres ſunt Charones hiſtorici: primus Lampſacenus, ſecundus Carthaginienſis, tertius Naucratita. At *Χαίρων* apud eundem alius. Sylb. *Χάρωνος* (ſc. *Λαμψακηνοῦ* cujus meminit infra l. l.) cum H. Stephano legendum puto. Hudſ. Librariorum errorem propagare non placebat. Cf. Creuzer. hiſt. Gr. antiquiſſ. fragmm. T. I. p. 90. ſqq. Sylburgii annotatio in Reiskiana editione deeſt.

τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν] *Τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν* in Ms. Reg. Hudſ. Male.

8 Δεύτερόν ἐστι τῆς ἱστορικῆς πραγματείας ἔργον, γνῶναι, πόθεν τ' ἄρξασθαι καὶ μέχρι τοῦ προελθεῖν δεῖ. Φαίνεται δὴ κἂν τούτῳ Θουκυδίδου πολὺ Ἡρόδοτος φρονιμώτερος· ἄρχεται τ' ἀφ' ἧς αἰτίας ἤρξαντο πρῶτον κακῶς ποιεῖν τοὺς Ἕλληνας οἱ βάρβαροι καὶ προελθὼν εἰς τὴν βαρβάρων
9 κόλασιν καὶ τιμωρίαν λήγει. Ὁ δὲ Θουκυδίδης ἀρχὴν μὲν
770 ἐποιήσατο ἀφ' ἧς ἤρξατο κακῶς πράττειν τὸ Ἑλληνικόν·

---

8. *μέχρι τοῦ*] *Τοῦ* interrogative hic accipiendum pro *τίνος*, vel legendum *ποῦ*. Sylb. Simplicius fuerit *μέχρις οὗ* legi. Reisk. Conjecturis abstinere poterant.

φρονιμώτερος. ὃς ἄρχεται] *Ὃς* interposui de meo, quod facile potuit a fine vocabuli praecedentis absorberi. Reisk. Nec tamen omnino necessarium est. Quare ego illud expunxi.

καὶ προελθών] Num sic dedit Dionysius: *καὶ προελθὼν εἰς τὴν βαρβάρων ὕβριν, εἰς τὴν αὐτῶν κόλασιν* — Reisk. Non credo. Ante *βαρβάρων* fortasse *τῶν* excidit. *Εἰς τὴν — τιμωρίαν* cum *λήγει* jungendum est. Eodem modo §. 10. dicit: *εἰς τὴν ναυμαχίαν τελευτᾷ τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα γεγενημένην.* Cf. Thuc. II, 51. IV, 48. et Ducker. ad. III, 108.

κόλασιν καὶ τιμωρίαν] „Poenae, ut generis, sunt hae formae: *τιμωρία* refertur ad exigendam vindictam legibus debitam, *κόλασις* ad emendationem et cohibitionem peccantis. Ita ratio distinguit: usus potestatem utriusque vocabuli subinde confundit. Videatur Gellius N. A. VI, 14." Wyttenbach. ad Eclog. hist. p. 372.

9. *ἀρχὴν μὲν —*] F. leg. *ἀρχὴν μὲν ἐποιήσατο τὴν στάσιν, ἀφ' ἧς ἤρξατο κακῶς πράττειν* — *ordiebatur historiam suam a tumultu, a quo res Graecorum coeperunt in pejus ire.* Nisi si volumus existimare, vocabulum *ἀρχήν* tacite esse repetendum, vel subaudiendum, ut sententia sit: *principium faciebat illud, ταύτην τὴν ἀρχήν.* Quicquid est, semper pro *καλῶς* leg. est *κακῶς*, id quod etiam Latinus interpres expressit. Reisk. *Κακῶς* legendum esse pro vulg. *καλῶς*, docet etiam II, 19, 4. ideoque sine dubio recepi. Solennis est utriusque vocis confusio. V. Seidler. ad Eurip. Iphig. T. 342. Deinde haud injuria Reiskium offenderunt verba *ἀφ' ἧς*, ad quae si *ἀρχῆς* subaudias, sensum existere ineptum, sponte patet; si *αἰτίας* repetas, id et durius est, nec rei satis aptum, cum Thucydidis prooemium non in causas inquirat exiguae veterum Graecorum potentiae, sed hanc ipsam tantummodo declaret atque commonstret. Quocirca legendum esse puto *ἀφ' οὗ*.

τὸ Ἑλληνικόν] Hic deesse videtur alterum membrum priori respondens et quodammodo oppositum. Vide num sic reliquerit Dionysius: *ἀρχὴν μὲν ἐποιήσατο — Ἑλληνικόν, ἔληξε δέ*, vel *τελευτὴν δέ, ἐν οἷς δυστυχέστατα καὶ ἀκλεέστατα ἀπήλλα-*

ὅπερ Ἕλληνα ὄντα καὶ Ἀθηναῖον οὐκ ἔδει ποιεῖν, καὶ ταῦτα οὐ τῶν ἀπεῤῥιμμένων ὄντα, ἀλλ' ὧν ἐν πρώτοις ἦγον Ἀθηναῖοι, στρατηγιῶν τε καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν ἀξιοῦντες· καὶ οὔτι γε φανερῶς, ὥςτε καὶ τῇ πόλει τῇ ἑαυτοῦ τὰς φανερὰς αἰτίας.

ξαν οἱ Ἀθηναῖοι, vel ſimile quid. Reisk. Fallitur: verbis ἀρχὴν μὲν reſpondent τὰ δὲ τέλη — §. 10. Μὲν et δὲ ſaepe magnis intervallis disjunguntur, veluti Thuc. VI, 30: οἱ μὲν ἐπιχώριοι — quibus reſpondent οἱ δὲ ξένοι — c. 31. et Xenoph. Hellen. I, 4, 13: λέγοντες οἱ μὲν — ad quae refer οἱ δὲ §. 17. V. et infra c. 4, 1. et 5, 1.

ὅπερ Ἕλληνα ὄντα καὶ Ἀθηναῖον —] Audi contra Lucianum: *Τοιοῦτος*, inquit, *μοι ὁ συγγραφεὺς ἔστω, ἄφοβος, ἀδέκαστος, ἐλεύθερος, παῤῥησίας καὶ ἀληθείας φίλος, ὡς ὁ κωμικός φησι τὰ σῦκα σῦκα, τὴν σκάφην δὲ σκάφην ὀνομάζων* (revocandum puto ὀνομάσων) *οὐ μίσει οὐδὲ φιλίᾳ νέμων, οὐδὲ φειδόμενος, ἢ ἐλεῶν, ἢ αἰσχυνόμενος, ἢ δυςωπούμενος, ἴσος* (ἴσοις?) *δικαστὴς εὔνους ἅπασιν, ἄχρι τοῦ μὴ θατέρῳ τι ἀπονεῖμαι πλεῖον τοῦ δέοντος, ξένος ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ ἄπολις, αὐτόνομος, ἀβασίλευτος, οὐ τί τῷδε, ἢ τῷδε δόξει λογιζόμενος, ἀλλὰ τὸ πέπρακται λέγων.* Ibi quod Wyttenbach. Epiſt. Crit. p. 271. ed. Schaefer. pro ἐν τοῖς βιβλίοις leg. eſſe conjicit ἐν τοῖς βιβήλοις egregie fallitur. Hoc enim aptum ſenſum non praebet, illud valet: *in libris ſuis*, i. e. *quatenus ſcriptorem agit.* Appoſite Polyb. I, 14, 4: *ἐν τῷ λοιπῷ βίῳ*, inquit, *τὴν τοιαύτην ἐπιείκειαν* (quali erga ſuos Phabium ac Philinum, hiſtoricos, uſos eſſe teſtatur.) *ἴσως οὐκ ἄν τις ἐκβάλοι. Καὶ γὰρ φιλόπολιν δεῖ εἶναι τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατριν καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθροὺς καὶ συναγαπᾷν τοὺς φίλους. Ὅταν δὲ τὸ ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνῃ τις, ἐπιλαθέσθαι χρὴ πάντων τῶν τοιούτων.* Egregie idem de eadem re diſputat XVI, 14. debebatque Dionyſius ab eo potius diſcere, quam cupide virum egregium vituperare.

τῶν ἔτι εἰρημένων] Dedi de meo ἀπεῤῥιμμένων, *abjectorum*, *contemtorum.* Reisk. Egregie.

οὔτε γε] Num οὕτω γε. Reisk. Male. Edidi οὔτι γε. Cf. Lucian. Quom. hiſt. ſit conſcr. p. 192: *Ἄλλος — οὐδὲ τὸν ἕτερον πόδα ἐκ Κορίνθου πώποτε προβεβηκώς*, (cf. Seidler. ad Eurip. Electr. 94.) *οὐδ' ἄχρι Κεγχρειῶν ἀποδημήσας, οὔτι γε Συρίαν ἢ Ἀρμενίαν ἰδών, ὧδε ἤρξατο.* Plat. Phaed. p. 81. c.: *εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης, καὶ οὔτι γε τὰς τῶν ἀγαθῶν* (ψυχὰς) *ταύτας εἶναι.* ubi v. Heindorf., quamquam quae is affert, non ſatis appoſita videntur. Cf. Hoogev. de particc. p. 667. ſq. Aliis praeplacuerit οὔτοι γε. V. Hermann. ad Viger. p. 803. ſq.

τὰς φανερὰς αἰτίας] Φανερὰς videtur delendum eſſe, ut ex hujus verſus initio perperam iteratum, aut πλείστας leg.

τοῦ πολέμου περιάπτειν, ἑτέραις ἔχοντα πολλαῖς ἀφορμαῖς περιάψαι τὰς αἰτίας, καὶ ἄρξασθαί γε τῆς διηγήσεως μὴ ἀπὸ τῶν Κερκυραϊκῶν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῶν κρατίστων τῆς πατρίδος ἔργων, ἃ μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον εὐθὺς ἔπραξαν· ὧν ὕστερον καὶ ἐν ἐπιτηδείῳ τόπῳ μνήμην ἐποιήσατο φαύλως πως καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς· διελθόντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῆς

Reisk. Male utrumque: diſtinguit enim Thucyd. I, 23. τὰς φανερὰς καὶ τὰς ἀφανεῖς αἰτίας, illasque Athenienſibus ab eo tribui eatenus dicitur, quatenus hi, cum Corcyraeis adverſus Corinthios auxilia miſiſſent, auctores exſtitiſſe videbantur, ut foedera tricennalia rumperentur. V. Thuc. I, 40. 53. 55.

περιάψαι τὰς αἰτίας] Τὰς αἰτίας videtur del. Reisk.

καὶ ἄρξασθαί γε] Pro particula γε malim μέν. Infinitivi hi, ἄρξασθαι et ἐπενεγκεῖν, apti ſunt ex οὐκ ἔδει. Reisk. Recte monet poſterius; ſed γε cave ſollicitandum putes. Eſt enim hic ſenſus: *incipere quidem debebat a clariſſimis patriae factis, ne ſtatim ab initio lectorum animos abalienaret, cum, prava materie electa, ut ad ejusdem calamitates pergeret, coactus eſſet.*

ἔπραξαν] ſc. οἱ πολῖται quod ex πατρίς eliciendum. Frequentiſſima apud optimos quosque ſcriptores ſunt ſimilia. V. Lyſ. orat. fun. p. 116. ſq.: ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε κείρασθαι τῇ Ἑλλάδι καὶ πενθῆσαι τοὺς ἐνθάδε κειμένους, ὡς συγκαταθαπτομένης τῆς αὑτῶν (i. e. τῶν Ἑλλήνων) ἐλευθερίας τῇ τούτων ἀρετῇ. Xenoph. Hellen. VII. 1, 18: στρατευσάμενοι εἰς Ἐπίδαυρον ἐδῄωσαν αὐτῶν πᾶσαν τὴν χώραν. Ib. V, 2, 12: τῶν ἐπὶ Θρᾴκης μεγίστη πόλις Ὄλυνθος —. οὗτοι τῶν πόλεων προσηγάγοντο ἔστιν ἅς. Cf. Morus ad VI, 2, 26 (37.) Herod. VII, 8: οὐ πρότερον παύσομαι πρὶν ἢ ἕλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἵ γε ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες. Thuc. VI, 50: διαπλεύσας ἐς Μεσήνην καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμαχίας πρὸς αὐτούς, ὡς οὐκ ἔπειθεν — ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 434. 2. Poppo. Obſſ. p. 52. ſq. Eodem modo Latini, veluti Corn. Nepos V. Tim. c. 2.

ὧν ὕστερον καὶ ἐν ἐπιτηδείῳ] Num ὧν καὶ ὕστερον ἐν ἀνεπιτηδείῳ? Reisk. Ἐπιτηδείῳ a Dionyſio non profectum eſſe, praegreſſa oſtendunt, ubi Thucydidi vitio vertitur, quod non a praeſtantiſſimis patriae factis initium fecerit. Transpoſitione autem particulae καὶ propterea non opus eſt, quia quod ſcriptor poſtea demum, (I, 89 ſqq.) non primo loco, de illis expoſuerit, id ipſum reprehenditur. Facillima igitur mutatione ſcripſeris: ὧν ὕ. κἂν ἀνεπιτηδείῳ. Cf. Schaefer. ad l. de Compoſ. p. 112.

εὐνοίας, ὡς ἄνδρα φιλόπολιν, ἔπειτ' ἐπενεγκεῖν, ὅτι τού-
των φθόνῳ καὶ δέει προελθόντες Λακεδαιμόνιοι, προφάσεις
ὑποθέντες ἑτέρας, ἦλθον ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ τότε λέγειν
τὰ Κερκυραϊκὰ καὶ τὸ κατὰ Μεγαρέων ψήφισμα καὶ εἴ τι 771
ἄλλο τοιοῦτο λέγειν ἐβούλετο. Τὰ δὲ τέλη πλείονος ἁμαρ-

ὡς ἄνδρα φιλόπολιν] Hic videtur ἔδει deesse. Reisk. Nescio, cur videatur. Facile enim repeti potest ex praegressis. Caeterum haec Dionysii censurae pars sane quam confusa est. Thucydides enim bellum Peloponnesiacum perscripturus, quae de rebus ante gestis narraret, ea nonnisi digressionum loco intexere poterat, ideoque paucis exponere debebat. Differunt autem hae digressiones ab aliis ejusdem scriptoris (II, 102. III, 104. VI, 54. sqq.) et Herodoti plerisque eo, quod ad argumentum propositum collustrandum necessariae videntur. Etenim totus historiae Thucydideae primus liber prolegomena tantum exhibet eorum, quae auctor narraturus est. De universo enim bello ut rectius lectores judicarent, opus erat primum ut exponeretur, quem illud locum inter res Graecas obtineret, atque hoc ut declararetur, antiquitates revolvendae erant, refutandaque, si qua vulgo minus recte crederentur (c. 2. sqq.); deinde, ut quibus instructi opibus utrique bellum suscepissent explicaretur, quod non fieri poterat, nisi, quae ante gesta essent, respicerentur (c. 89. sqq.); tum, ut populi utriusque mores et ingenia depingerentur quae quantam vim ad bellum exseruerint, haud dubium esse potest; denique, ut verae praetextaeque belli causae aperirentur, propositis, quae ante quam bellum erumperet, facta erant. Reprehendendus autem esset scriptor, si de rebus ante gestis copiosius exposuisset, quam opus esset, ut lectores belli momentum, originem, rationemque accuratius perspicerent. Ac nescio, an brevior subinde fuisset, nisi hic ibi opportunitate sibi utendum putasset, qua aliorum errores refelleret. Uno quidem loco, c. 97., id ipse profitetur, alibi haud obscure significat. V. Creuzer. Herodot. et Thuc. p. 22, sqq. Goeller. in Act. Philoll. Monac. II, 2. p. 216.

τούτων φθόνῳ] In Reg. τούτῳ. Huds.

προελθόντες] Num προαχθέντες. Reisk. Causam ego non comminiscor.

ἑτέρας] In exemplari [et Ms. Reg. Huds.] ἑτέροις. Ego ἑτέρας, a *Stephano* ex aliis codicibus adnotatum, sequi malui. Sylb.

λέγειν ἐβούλετο] Λέγειν si abesset, nemo desideraret. Nolim tamen sollicitare. Sic v. c. Herod. VII, 238: οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίευν, τοῖσι ἐπετέτακτο ποιέειν. Apud Thuc. ejusdemmodi exempla perpauca reperias. Nam VI, 93 et VIII, 15 cur πέμπειν et πληροῦν repetitum sit, sponte patet.

10. τὰ δὲ τέλη — πλήρη] Malim το δὲ τέλος ἔτι πλείονος ἁμαρτίας ἐστὶ πλῆρες. Reisk. Ἐστὶ cur additum velit, non

τίας πλήρη. Καίπερ γὰρ λέγων, ὅτι παντὶ τῷ πολέμῳ παρεγένετο, καὶ πάντα δηλώσειν ὑποσχόμενος, εἰς τὴν ναυμαχίαν τελευτᾷ τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα γεγενημένην Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων, ἣ συνέβη κατὰ ἔτος εἰκοστὸν καὶ δεύτερον. Κρεῖττον δ' ἦν, διεξελθόντα τὰ πάντα τελευτὴν ποιήσασθαι τῆς ἱστορίας τὴν θαυμασιωτάτην καὶ μάλιστα τοῖς ἀκούουσι κεχαρισμένην, τὴν κάθοδον τῶν φυγάδων τῶν ἀπὸ Φυλῆς, ἀφ' ὧν ἡ πόλις ἀρξαμένη τὴν ἐλευθερίαν ἐκομίσατο.

11 Τρίτον ἐστὶν ἀνδρὸς ἱστορικοῦ, τίνα τε δεῖ παραλαβεῖν ἐπὶ τὴν γραφὴν πράγματα καὶ τίνα παραλιπεῖν. Δοκεῖ δή μοι κἀν τούτῳ λείπεσθαι Θουκυδίδης. Συνειδὼς γὰρ Ἡρόδοτος, ὅτι πᾶσα μῆκος ἔχουσα ἀπὸ λόγου διήγησις, ἂν μὲν ἀναπαύσεις τινὰς λαμβάνῃ, τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροωμένων

---

assequor; ἔτι non improbaverim. V. ind. s. v. Nec pluralem τὰ δὲ τέλη sollicitaverim.

καίπερ γὰρ λέγων —] Hoc crimen alibi diluemus.

κατὰ ἔτος εἰκοστὸν καὶ δεύτερον] Sic etiam II, 12, 1. At Thuc. ne unum quidem et viginti annos se complexum esse testatur VIII, 109. Hic dissensus quomodo tollatur, docet Wesseling. ad Diod. XIII, 42. p. 572.

κεχαρισμένην] In marg. cod. Reg. κεχαρμένην. Hudſ.

τὴν κάθοδον] Τὴν potest servari et omitti; malim tamen equidem abesse. Reisk. Si abesset verba τὴν θαυμ. — κεχαρισμένην cum κάθοδον jungenda forent, nunc vero nulla offensione cum τελευτὴν construi possunt. De reditu exulum v. Xenoph. Hellen. II, 4. ibique interprr.

ἀφ' ὧν] Malim ἀφ' ἧς (καθόδου puta). Reisk. Poterat sic scribere Dionysius.

11. τρίτον ἐστὶν] Post τρίτον ἐστὶν subaudiendum ἔργον, ut §. 8. 15. [ubi additum est.] Sylb. Facile subaudiatur ἔργον: at minus facile σκοπεῖν quod utique post ἀνδρὸς ἱστορικοῦ addendum videtur. Reisk.

λείπεσθαι] sc. Ἡροδότου. Cf. §. 5. 8. De praecepto ipso, operis Herodotei et Thucydidei consilium atque indoles nimis diversa est, quam ut, qua Dionysius fecit, ratione satis apte utrumque comparatum esse videatur. Thucydides quidem pro argumenti, quod elegerat, natura narravit quae, ut narrarentur, digna putaret: quae ab instituti sui ratione aliena viderentur, res parvas et fabulosas silentio praeterire satius duxit. Contulisse juvabit Lucian. l. l. p. 189. sqq. 209. 214. sq.

ἡδέως διατίθησιν, ἐὰν δ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένῃ πραγμάτων, 77a
κἂν τὰ μάλιστα ἐπιτυγχάνηται, λυπεῖ τὴν ἀκοὴν τῷ κόρῳ,
ποικίλην ἐβουλήθη ποιῆσαι τὴν γραφήν, Ὁμήρου ζηλωτὴς
γενόμενος. Καὶ γὰρ τὸ βιβλίον ἣν αὐτοῦ λάβωμεν, μέχρι
τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς ἀγάμεθα καὶ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἐπιζητοῦ-
μεν. Θουκυδίδης δὲ πόλεμον ἕνα καί τινας ἀπνευστὶ διεξέρ- 12
χεται μάχας ἐπὶ μάχαις καὶ παρασκευὰς ἐπὶ παρασκευαῖς
καὶ λόγους ἐπὶ λόγοις συντιθείς, ὥστε μοχθεῖν [μὲν] τὴν
διάνοιαν τῶν ἀκροωμένων. „Κόρον δ' ἔχει, Φησὶν ὁ Πίνδα-
ρος, καὶ μέλι καὶ τὰ τέρπν' ἄνθε' ἀΦροδίσια." Ἤδη δ' ἐγὼ
κἀκεῖνο ἐνεθυμήθην, ὡς ἡδὺ χρῆμα ἐν ἱστορίαις γραΦῆς μετα-
βολὴ καὶ ποικίλον. Καὶ τοῦτ' ἐν δύο ἢ τρισὶ τόποις ἐποίη-

ζηλωτὴς γενόμενος] Poſt *γενόμενος* deeſſe videtur, menti ſaltim tacite ſubjiciendum eſt, *καὶ ἐπέτυχε* vel *ἐφίκετο τοῦ σκοποῦ*. Reisk.

12. *καί τινας*] Videtur *ἀεὶ* vel *καινὰς ἀεὶ* interponendum eſſe. Reisk. Locum equidem ſanum non praeſtiterim, falſam tamen praeſtiterim Reisk. emendationem.

ἀπνευστί] *Ἀψευστὶ* in cod. Reg. In margine *ἴσ. ἀπνευστί.* Hudſ. De re cf. Creuzer de arte hiſt. Gr. p. 271. ſq.

ὥστε μοχθεῖν μέν] Aut delendum eſt *μέν*, aut poſt *τῶν ἀκροωμένων* deeſſe videtur aliquid, e. c. *κόρον δ' εὐθέως ἐπέρχεσθαι*. Nam proximum *δέ* [poſt *κόρον*] huic *μέν* non reſpondet. Reisk. Non magis alterum *δέ* poſt *ἤδη*. Equidem vocem illam ſuſpectam habui et includendam curavi Non me fugit quidem *μέν* ſaepe dici, non ſubſequente *δέ*, quod ei reſpondeat, veluti Xenoph. Cyrop. I, 6, 9., ſed horum locorum alia ratio eſt, atque noſtri. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 606. 4. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 5. Porſon. ad Eurip. Oreſt. 8. Hermann. ad Viger. p. 841. ſq.

κόρον δ' ἔχει — τὰ τερπνὰ ἀφροδίσια] Apud Pindarum in Nemeis Od. VII. v. 78. ſic ſe habet: — „*κόρον δ' ἔχει καὶ μέλι καὶ τὰ τέρπν' ἄνθε' ἀφροδίσια.*" atque ita Dionyſium ſcripſiſſe ſuſpicor ex veſtigiis corruptae lectionis in Mſſ. Reg. *καὶ τὰ τερπίθεα ἀφροδίσια*. Hudſ. Hanc conjecturam recepi. De ſententia cf. Hom. Il. XIII, 636. *Πάντων μὲν κόρος ἐστί, καὶ ὕπνου καὶ φιλότητος, Μολπῆς τε γλυκερῆς καὶ ἀμύμονος ὀρχηθμοῖο, Τῶν πέρ τις καὶ μᾶλλον ἐέλδεται ἐξ ἔρον εἶναι, Ἢ πολέμου.* Alia dabimus ad II, 51, 3.

καὶ ποικίλον] Aut *καὶ ποικιλία* (in ſubſtantivo, ſine articulo leg. ut modo *μεταβολή*) aut *καὶ τὸ ποικίλον* in adjectivo cum articulo. Neſcio quoque, an Dionyſius dederit *ἐν ἱστο-*

σὰν, ἐπί τε τῆς Ὀδρυσῶν ἀρχῆς, δι' ἃς αἰτίας ἐγένετο μεγάλη, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων.

773 13 Μετὰ τοῦτο ἔργον ἐστὶν ἱστορικοῦ διελέσθαι τε καὶ τάξαι τῶν δηλουμένων ἕκαστον ἐν ᾧ δεῖ τόπῳ. Πῶς οὖν ἑκάτερος διαιρεῖ τε καὶ τάττει τὰ λεγόμενα; Θουκυδίδης μὲν τοῖς χρόνοις ἀκολουθῶν, Ἡρόδοτος δὲ ταῖς περιοχαῖς τῶν πραγμάτων· καὶ γίνεται Θουκυδίδης μὲν ἀσαφὴς καὶ δυςπαρακολούθητος· πολλῶν γὰρ κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος ἢ χειμῶνα γιγνομένων ἐν διαφόροις, ὡς εἰκός, τόποις, ἡμιτελεῖς τὰς πρώτας πράξεις καταλιπὼν, ἑτέρων ἅπτεται τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος ἢ χειμῶνα γιγνομένων. πλανώμε-

---

ρίαις καὶ γραφαῖς, *in hiſtoriis et picturis*. Reisk. Picturis hic nullis locus. Equidem leg. puto *ἐν ἱστορικαῖς γραφαῖς*. *Ποικιλία* an *τὸ ποικίλον* praeferas, dubites: alterutrum quidem neceſſarium eſt: mihi praeplacet prius. Cf. II, 23, 6. 53, 2. Caeterum nonnihil confuſionis in Noſtri diſputatione mihi deprehendere videor. Nam verbis *ἤδη δὲ* cum alii, tum ipſe alibi (v. II, 17, 1. 47, 1. 50, 4.) uti ſolet, ubi ad novum progreditur argumentum: at vero de qua hic dicit *ποικιλίᾳ*, eam modo in Herodoto laudaverat.

καὶ τοῦτ' — ἐποίησεν] id eſt *μετέβαλε καὶ ἐποίκιλλε* [*Ποιεῖν* eodem modo uſurpatum II, 17, 1.; de *τοῦτο* v. ad I, 1, 1.] Sed nomen Thucydidis aegre patior abeſſe. Forte quoque plenior et dilucidior ſic ſit oratio: *καὶ τοῦτο Ἡρόδοτος μὲν ἁπανταχοῦ, Θουκυδίδης δ' ἐν δύο ἢ τρισὶ τόποις ἐποίησεν*. Reisk. Sed de Herodoto auctor jam dixit; Thucydidis vero nomen ex praegreſſis facile repetas.

ἐν δύο ἢ τρισί] Immo pluribus. Magis tamen fallitur, qui Thucydidem digreſſiones vitaſſe affirmat, Haack. de Thuc. vit. dic. gen. caet. p. XX. V. Heilmann. de Thuc. indole et dic. gen. p. 121. ſq. in ej. opuſcc. a Danov. ed.

ἐπὶ τῆς —] Sic II, 14, 5: *τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἐφύλαξε ἐπὶ τῶν ἐκ Σπάρτης ἀφικομένων*. II, 37, 2: *ἐπὶ μιᾶς ἀποκρίσεως τοῦτο τὸ σχῆμα διατηρήσας*. — Jud. de Lyſ. p. 463. 6. *ἐπὶ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτος ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἀκαιρός τις καὶ μακρός*. Cf. I, 6, 9. II, 35, 1. 53, 2. de Compoſ. p. 94. 146. 214. Schaefer. ad Julian. p. XVII. — Thucydidis locos Noſter ſignificat II, 97. ſqq. VI, 2. ſqq.

15. *τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος ἢ χειμῶνα*] *Τῶν κατὰ θέρος ἢ τὴν αὐτὴν χειμῶνα* in Ms. Reg. Hudſ. Poſt *ἢ* Dionyſium *τὸν αὐτὸν* addidiſſe arbitror, quo corrupta Reg. lectio ducit. Caeterum Thucydides, cum, optimo ille conſilio, preſſe tem-

θαι δή, καθάπερ εἰκός, καὶ δυσκόλως τοῖς δηλουμένοις πα-
ρακολουθοῦμεν, ταραττομένης τῆς διανοίας· Ἡρόδοτος δὲ 14
ἀπὸ τῆς Λυδῶν βασιλείας ἀρξάμενος καὶ μέχρι τῆς Κροίσου
καταβὰς ἐπὶ Κῦρον εὐθέως τὸν καταλύσαντα τὴν Κροίσου
ἀρχὴν μεταβαίνει, Αἰγυπτίων τ' ἄρχεται διηγημάτων καὶ
Σκυθικῶν καὶ Λιβυκῶν, τὰ μὲν ὡς ἀκόλουθα δηλῶν, τὰ δὲ
ὡς χαριεστέραν ποιήσοντα τὴν διήγησιν ἐπεισάγων· διεξελθὼν
τε πράξεις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἔτεσιν ὁμοῦ διακοσίοις 774
καὶ εἴκοσιν γενομένας ἐν ταῖς τρισὶν ἠπείροις καὶ παραγρά-
ψας τῆς Ξέρξου φυγῆς τὴν ἱστορίαν οὐ διέσπασε τὴν διήγησιν,
ἀλλὰ συμβέβηκε τῷ μέν, μίαν ὑπόθεσιν λαβόντι, πολλὰ
ποιῆσαι μέρη τὸ ἓν σῶμα, τῷ δέ, τὰς πολλὰς καὶ οὐδὲν
ἐοικυίας ὑποθέσεις προελομένῳ, σύμφωνον ἓν σῶμα πεποιη-
κέναι.

Μιᾶς δὲ ἰδέας ἐπιμνησθήσομαι πραγματικῆς, ἣν οὐδε- 15
μιᾶς τῶν εἰρημένων ἧττον ἐν ἁπάσαις ἱστορίαις ζητοῦμεν;

---

pora sequi statuisset, res non aliter, atque fecit, dispensare potuit. Cf. Creuzer. de arte hist. Gr. p. 267. sqq.

14. *ἀπὸ τῆς Λυδῶν β. ἀρξ.*] I, 7. sqq.

μέχρι τῆς Κρ. κ.] Ib. c. 26.

ἐπὶ Κῦρον μετ.] c. 46. 73. 76. sqq. 25. sqq.

Αἰγ. τ' ἄρχ. διηγ.] II, 2. sqq. *Διήγημα* et *διήγησις* quomodo differant, docent Etym. M. s. v. Thom. M. p. 134. sqq. Ammon. p. 43. Zonaras s. v. *ποίησις* p. 1564. Hermog. Progymn. c. 2. Aphthon. Progymn. p. 2. ed. Genev. et, quod leniter corruptum est, Etym. Gud. p. 145.: *διήγημα διηγήσεως διαφέρει· διήγησις μὲν γάρ ἐστιν οἷον ἡ πᾶσα διήγησις Ὁμήρου, διήγημα δὲ μέρος τι ποιήσεως* (leg. *ἡ πᾶσα ποίησις Ὁμήρου, διήγημα δὲ μέρος τι διηγήσεως*), *οἷον* (*ἡ*) *Αἴαντος μονομαχία πρὸς Ἕκτορα.*

Σκυθικῶν] IV, 1. sq. *Λιβυκῶν* ib. c. 168. sqq.

διακοσ. κ. εἴκ.] V. ad II, 5, 6.

καὶ παραγράψας —] F. *καὶ περιγράψας τῇ Ξέρξου φυγῇ τὴν ἱστορίαν*, *cum definisset et sepi quasi circumsepsisset historiam suam fuga Xerxis, h. e. in ea scribendi finem fecisset.* Reisk. Non satis causae video, cur a vulg. recedatur. De Xerxis fuga v. Herod. VIII, 100. sqq.

15. *ἐπιμνησθήσομαι*] Possis etiam legere *ἔτι μνησθήσομαι.* Sylb. Vulgatum non deterius puto. Est enim: *dein-*

τὴν αὐτοῦ τοῦ συγγράφεως διάθεσιν, ᾗ κέχρηται πρὸς τὰ πράγματα, περὶ ὧν γράφει. Ἡ μὲν Ἡροδότου διάθεσις ἐν ἅπασιν ἐπιεικὴς καὶ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς συνηδομένη, τοῖς δὲ κακοῖς συναλγοῦσα· ἡ δὲ Θουκυδίδου διάθεσις αὐθέκαστός τις καὶ πικρὰ καὶ τῇ πατρίδι τῆς φυγῆς μνησικακοῦσα. Τὰ μὲν γὰρ ἁμαρτήματα ἐπεξέρχεται καὶ μάλα ἀκριβῶς, τῶν δὲ κατὰ νοῦν κεχωρηκότων καθάπαξ οὐ μέμνηται ἢ ὥςπερ
775 ἠναγκασμένως. Καὶ κατὰ μὲν τὸν πραγματικὸν τύπον ἥττων ἐστὶν Ἡροδότου διὰ ταῦτα Θουκυδίδης, κατὰ δὲ τὸν λεκτικὸν τὰ μὲν ἥττων, τὰ δὲ κρείττων, τὰ δ' ἴσος. Ἐρῶ δὲ καὶ περὶ τούτων, ὡς ὑπείληφα.

---

ceps mentionem faciam. V. Polyb. III, 1, 5. Lucian. quom. hiſt. ſit conſcr. p. 189. Lexic. Xenoph. T. II. p. 303.

ἡ μὲν Ἡρ] F. *ἡ μὲν οὖν Ἡροδότου.* Reisk. Non opus. V. Haack. ad Thuc II, 102. extr. Hinc Thuc. I, 62. *στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ δὴ πεζοῦ παντὸς ᾕρηντο Ἀριστέα, τῆς δὲ ἵππου Περδίκκαν.* et *οὖν* et *δή* cum optimis codd. omittendum puto.

τῆς φυγῆς μνησικακοῦσα] V. Matthiae. Gr. Gr. §. 345. De re dicetur infra.

ἠναγκασμένως] Malim *κατηναγκασμένος*, *coactus*, in nominativo participii non adverbialiter, *coacte.* Reisk. Retinui *ἠναγκασμένως.* Adverbium enim defendi poteſt ſimilibus, veluti Thuc. IV, 21: *οἱ Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους, — διδομένης εἰρήνης, ἀσμένως δέξασθαι*, ubi Haackius e nonnullis codd. *ἀσμένους* exhibuit, quod ſcilicet vulgatum correctionem ſapiat. Ib. II, 8: (*ἡ*) *νεότης οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπειρίας ἥπτετο τοῦ πολέμου.* VIII, 68: *ἐς δῆμον οὐ παριών, οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἑκούσιος οὐδένα.* Caſſ. Aug. Reg. Ar. C. Mosq. et Paris. K. (in aliis a Gailio nil varietatis repertum eſſe mireris.) offerunt *ἑκουσίως*, quod ſine dubio recipiendum cenſeo. VIII, 66: *ἀλλήλοις ἅπαντες ὑπόπτως προςῄεσαν.* Diverſa, nec tamen ſollicitanda, ſunt haec: Plat. de Leg. VII. p. 795. e: *κολάζειν ἀτίμως.* Ib. VI. p. 781 b.: *τὸ περὶ τὰς γυναῖκας ἀκοσμήτως περιορώμενον*, Aſtius dedit *ἀκόσμητον.* Caeterum ſponte patet diverſam eſſe eam rationem, qua adverbia cum verbis *εἶναι* et *γίγνεσθαι* conjunguntur: de qua v. Schaefer. ad Dionyſ. de Compoſ. p. 76. ſq. Matthiae. Gr. Gr. §. 308 604. aliosque.

τύπον] In exemplari [et Ms. Reg. Hudſ.] *τοῦτον*: perperam. *τύπον* vero in hoc loquendi genere ſupra quoque habuimus aliquoties, [*τέχνη* II, 6. p. 54. Schott., qui non *τόπος* ſubſtituere debebat. V. Epiſt. ad Pomp. 4, 2.] et pro eodem *χαρακτῆρα* dicit alibi. [V. ind. ſ. v.] Reperitur tamen

Πρώτη τῶν ἀρετῶν γένοιτ' ἂν, ἧς χωρὶς οὐδὲν τῶν ἄλ- 16
λων τῶν περὶ τοὺς λόγους ὄφελος, τίς ἢ ἡ καθαρὰ τοῖς ὀνόμασι καὶ τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτῆρα σώζουσα διάλεκτος. Ταύτην ἀκριβοῦσιν ἀμφότεροι. Ἡρόδοτός τε γὰρ τῆς Ἰάδος

---

et *τόπου* vocabulum in eadem significatione, ut supra adnotavi ad p. 3. v. ult. [De Compos. p. 8. ed Schaefer. cf. p. 22.] Sylb.

16. *ὄφελος. τις; ἡ καθ.*] In Ms. Reg. *τις ἦ; ἡ καθ.* Hudſ. Haec duplici modo expediri possunt. Aut enim post *ὄφελος* lineola ponenda est, quam rationem hoc loco defendas: *Τελευταῖόν ἐστι τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ χαρακτηρικώτατον, ὃ παρ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων συγγραφέων οὕτως ἀκριβῶς ἐξείργασται οὔτε τῶν πρεσβυτέρων οὔτε τῶν νεωτέρων — τί δὲ τοῦτο ἔστιν;* I, 6, 7. et Jud. de Lys. p. 435 10: *ἑτέραν δὲ οὐδὲν ἐλάττω ταύτης (εὑρίσκω), ἣν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἀπεδείξατο — τίς δ' ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα.* aut e vestigiis Reg. scribendum *ὄφελος, τίς ἦ ἡ καθ.* Similiter Noster in Epist. I. ad Ammae. p. 748. 3: *τίς οὖν ἐστιν ἡ Δημοσθένους δίκη — ἢ ἡ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὲρ Κτησιφῶντος* —; Cf. Xenoph. Oecon. III, 3: *Ἀλλὰ τί* (sine causa Schneiderus e Weiskii conjectura *ἄλλο τι* dedit.) *οὖν τούτων ἐστὶν, ὦ Σώκρατες, αἴτιον, ἢ ὅτι τοῖς μὲν ὅπου ἔτυχεν ἕκαστον καταβέβληται, τοῖς δὲ ἐν χώρᾳ ἕκαστα τεταγμένα κεῖται;* Eadem fere ratione Nostri locum in Jud. de Lys. p. 472. 6. refinxerim hunc; *τίς δ' ἔστιν ἥδε ἀρετή, ἥτις* (vel cum Sylburg. leg. *ἥδε ἡ ἀρετὴ ἧ*, vel *ἡ ἀρετὴ ἥδε ἧ*) *πᾶσιν ἐπανθοῦσα τοῖς ὀνόμασι; καὶ τίς ἡ χάρις; Χάρις* ibi in responsione esse debere, recte monet Marklandus, emendationem tamen proposuit violentiorem; equidem leg. puto *καὶ τίς ἦ ἡ χάρις;* Ac nostro loco posteriorem rationem propterea praetuli, quod ex priore pronomen *τίς* abruptius positum videbatur. Caeterum Dionysius Demosthenis imitatione ejusmodi interrogationibus saepissime utitur, veluti Antiqq. IV, 73. 60. VI, 85. Jud. de Lys. p. 464. 11. Similia dabunt Heusd. specim. crit. in Plat. p. 87. Heindorf. ad Phaedr. §. 30. Ast ad Legg. T. II. p. 29.

Ἡρόδοτός τε γὰρ — Θουκυδίδης τε —] Expectarit quis *μέν — δέ.* Sed cf. Xenoph. R. L. I, 9: *καὶ πολλὰ μὲν τοιαῦτα συνεχώρει. Αἵ τε γὰρ γυναῖκες διττοὺς οἴκους βούλονται κατέχειν, οἵ τε ἄνδρες ἀδελφοὺς τοῖς παισὶ προςλαμβάνειν.* ubi Stob. *αἱ μέν — οἱ δέ* habet. Thuc. VII, 34: *ἐνόμισαν δι' αὐτὸ οὐχ ἡσσᾶσθαι, δι' ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν. Οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ πολὺ ἐκρατοῦντο, οἵ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσσᾶσθαι, εἰ μὴ πολὺ ἐνίκων.* Adde c. 44. a. m. VIII, 92. p. m. Caeterum ad Dionysii judicium cf. Gregor. Cor. p. 5. sqq. *Αὐτοὶ τοίνυν*, inquit, *Ἀττικῆς μὲν φράσεως κανόνα τὸν κωμικὸν Ἀριστοφάνην προθέμενοι καὶ Θουκυδίδην τὸν συγγραφέα καὶ Δημο-*

17 ἄριστος κανών, Θουκυδίδης τε τῆς Ἀτθίδος. * * * Τρί-
την ἔχει χώραν ἡ καλουμένη συντομία. Ἐν ταύτῃ δοκεῖ
προέχειν Ἡροδότου Θουκυδίδης. Καίτοι λέγοι τις ἄν, ὡς
μετὰ τοῦ σαφοῦς ἐξεταζόμενον ἡδὺ φαίνεται τὸ βραχύ, εἰ δ'
776 ἀπολείποιτο τούτου, πικρόν. Ἀλλὰ μηδὲν ἔστω παρὰ τοῦ-
το. Ἐνάργεια μετὰ ταῦτα τέτακται πρώτη [μετὰ] τῶν
ἐπιθέτων ἀρετῶν. Ἱκανῶς ἐν ταύτῃ κατορθοῦσιν ἀμφότε-
18 ροι. Μετὰ ταύτην συνίσταται τὴν ἀρετὴν ἡ τῶν ἠθῶν καὶ
παθῶν μίμησις. Διῄρηνται τὴν ἀρετὴν ταύτην οἱ συγγρα-
φεῖς. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὰ πάθη δηλῶσαι κρείττων,
Ἡρόδοτος δὲ τά γ' ἤθη παραστῆσαι δεινότερος. Μετὰ ταῦ-
τα αἱ τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν ἐκφαίνουσαι τῆς κατασκευῆς

σθένην τὸν ῥήτορα, Ἰάδος δὲ Ἱπποκράτην τὸν Ἴωνα (*Κῷον?*) *καὶ τὸν Ἁλικαρνασσέα Ἡρόδοτον, Δωρίδος δὲ τὸν Ταραντῖνον Ἀρχύταν καὶ Θεόκριτον τὸν τὰ βουκολικὰ συγγραψάμενον καὶ τῆς Αἰολίδος Ἀλκαῖον, ἴσως ἂν περὶ τῶν διαλέκτων ἱκανῶς διαλάβοιμεν.* Adde Creuzer. de arte hiſt. Gr. p. 191.

τῆς Ἀτθίδος * * *] Secunda dicendi virtus hic omiſſa eſt, *τὸ κυρίαις καὶ κοιναῖς λέξεσι χρῆσθαι*: ut ex Lyſia [Jud. de L.] videre licet p. 455. v. ult. p. 482. v. 2. et ex Iſocrate p. 537. v. pen. Sylb. Lacunae notas appoſui. Non omnino easdem, atque Dionyſius, orationis virtutes enumerat Grammaticus a Valkenario cum Ammonio editus p. 193 *τοῦ λόγου ἀρεταὶ μέν εἰσιν ἕξ· Ἑλληνισμός, σαφήνεια, κυριολογία, συντομία, εὐσυνθεσία, εὐπρέπεια· κακίαι δὲ ταύταις ἀντικείμεναι ὁμοίως ἕξ· βαρβαρισμός, ἀσάφεια, ἀκυρολογία, μακρολογία, κακοσυνθεσία, ἀπρέπεια.*

17. *μηδὲν ἔστω παρὰ τοῦτο*] Adde quo carere nequit oratio, *κρείττων Ἡροδότου κατὰ τὸ σύντομον Θουκυδίδης, nihil ideo minus eſto Thucydides, quoad brevitatem in dicendo, potior Herodoto.* Reisk. Immo nihil aliud deeſt, niſi *ἥττων* vel *ἐλάττων* (cf. T. v. p. 426. 5.): *ſed nihil propterea* (quod ejus brevitas ſubinde obſcura eſt) *inferior ſit* (Thucydides). *Παρά* dictum pro *διά*, ut Jud. de Lyſ. p. 472. 3: *παρ' αὐτὸ τοῦτο κρείσσους ἑτέρων ἔδοξαν εἶναι.* II, 42, 3: *τὴν Πλαταιέων ἀπολογίαν τεθαύμακα παρ' οὐδὲν οὕτως ἕτερον, ὡς τὸ μὴ βεβασανίσθαι.* Adde de Compoſ. p. 196. Jud. de Lyſ. p. 472. 5. Schaefer. ad Julian. p. VIII. et ad l. de Compoſ. p. 137.

πρώτη μετά] *Μετά* ut ex praegreſſis male repetitum uncis ſepſi.

18. *Θουκυδίδης μὲν γὰρ* —] Cf. Creuzer. de Arte hiſt. Gr. p. 194. ſqq.

ἀρεταί. Ἴσοι κἂν ταύταις οἱ συγγραφεῖς. Ἕπονται ταύ- 19
ταις αἱ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸν τόνον καὶ τὰς ὁμοιοτρόπους δυνά-
μεις τῆς φράσεως [ἀρεταὶ] περιέχουσαι. Κρείττων ἐν
ταύταις Ἡροδότου Θουκυδίδης. Ἡδονὴν δὲ καὶ πειθὼ καὶ
τέρψιν καὶ τὰς ὁμοιογενεῖς ἀρετὰς εἰςφέρεται μακρῷ Θου-
κυδίδου κρείττονας Ἡρόδοτος. Τῆς δὲ φράσεως τῶν ὀνομά-
των τὸ μὲν κατὰ φύσιν Ἡρόδοτος ἐζήλωκε, τὸ δὲ δεινὸν
Θουκυδίδης, ὁμοειδὴς πᾶς ὤν. Ἐν λόγοις ἀρετῶν ἡ κυριω- 20
τάτη τὸ πρέπον. Ταύτην ὁ Ἡρόδοτος ἀκριβοῖ μᾶλλον ἢ
Θουκυδίδης. Ὁμοειδὴς γὰρ οὗτος ἐν πᾶσιν κἂν ταῖς δημηγο-
ρίαις μᾶλλον ἢ ταῖς διηγήσεσιν. Ἐμοὶ μέντοι καὶ τῷ φιλτά- 777
τῳ Καικιλίῳ δοκεῖ τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ μάλιστά γε καὶ ζη-
λῶσαι Δημοσθένης. Ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, καλαὶ μὲν αἱ 21

---

19. φράσεως ἀρεταί] Ἀρεταί vel loco, quo positum est, glossematis damnatur.

τῆς δὲ φράσεως τῶν ὀνομάτων] Videntur idem esse ἡ φράσις et τὰ ὀνόματα. Num ergo leg. τῆς δὲ φράσεως (sine ὀνομάτων), an τῆς δ' ἐκφράσεως τῶν ὀνομάτων, an denique, si ἡ φράσις et τὰ ὀνόματα differunt, leg. τῆς δὲ φράσεως καὶ τῶν ὀνομάτων, ut φράσις sit *elocutio*, seu effectum, ὀνόματα, *vocabula*, seu materia elocutionis. Reisk. Admiror perennem conjecturarum scaturiginem, non video tamen, cur hic scaturiat.

ὁμοειδὴς πᾶς ὢν ἐν λόγοις· ἀρετῶν —] Sic vulgo distinguitur. Mutatione facta, faciendam fuisse, quivis videbit. Ἐν λόγοις est *in orationibus*, *concionibus*. Praeterea si quis verba ὁμοειδὴς πᾶς ὢν exterminanda censeat, non multum refragrabor. Nam hic nec satis apta videntur, et facile e sqq. orta esse possunt.

Καικιλίῳ] V. de eo Prolegg.

ζηλῶσαι Δημοσθένης] Videtur in hac regione aliquid deesse. Nam Demosthenis imitationi enthymematum Thucydideorum quid est commune cum Thucydidis studio decori? Reisk. Fortasse recte vidit. Potest tamen quodammodo locus explicari. Eo enim, quod Demosthenem Thucydidis enthymemata expressisse dicit auctor, haec laude digna esse significat. Est igitur hujusmodi sententiarum series: *Reprehendendus quidem est Thucydides, quod cum alibi, tum inprimis in concionibus varietati non studuerit, laudandus tamen idem ob sententiarum gravitatem et pondus, ideoque eas mihi atque Caecilio Demosthenes videtur imitatus esse.* Nolo tamen diffiteri, huic explicationi aptiorem videri hunc verborum ordinem: τὰ μέντοι ἐνθυμήματα ἐμοὶ καὶ τ. β. K. — De Demosthene

ποιήσεις ἀμφότεραι· οὐ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην, ποιήσεις αὐτὰς λέγων· διαφέρουσι δὲ κατὰ τοῦτο μάλιστα ἀλλήλων, ὅτι τὸ μὲν Ἡροδότου κάλλος ἱλαρόν ἐστι, φοβερὸν δὲ τὸ Θουκυδίδου. Ἀπόχρη ταῦτ' εἰρῆσθαι περὶ τούτων τῶν συγγραφέων, πολλῶν καὶ ἄλλων ἐνόντων λέγεσθαι, περὶ ὧν καὶ ἕτερος ἔσται καιρός.

IV. Ξενοφῶν δὲ καὶ Φίλιστος οἱ τούτοις ἐπακμάσαντες οὔτε φύσεις ὁμοίας εἶχον οὔτε προαιρέσεις. Ξενοφῶν μὲν γὰρ Ἡροδότου ζηλωτὴς ἐγένετο κατ' ἀμφοτέρους τοὺς χαρακτῆρας, τόν τε πραγματικὸν καὶ τὸν λεκτικόν.

Thucydidis imitatore appofite Wolf. in Prolegg. ad Demofth. Lept. p. LI. poftquam Thucydideam brevitatem fruftra apud Demofthenem quaeri monuit: „at, inquit, octies Thucydidem ipfe Demofthenes defcripferat, fi vera narravit Lucian. adv. Indoct. T. III. p. 102. Conf. Agathiae Hift. II. p. 48. Venet. Nimirum in magnis fcriptoribus aliud legit homo ingeniofus, illorum fimilis, aliud ferva natio imitatorum. Id docent rara in Demofthene veftigia imitationis Thucydideae."

21. οὐ γάρ — λέγων] Similiter Demetr. περὶ ἑρμην. 221. de Ctefia: καὶ ὅλως δὲ ὁ ποιητὴς οὗτος· ποιητὴν γὰρ αὐτὸν καλοίη τις εἰκότως· ἐναργείας δημιουργός ἐστιν ἐν τῇ γραφῇ συμπάσῃ.

περὶ ὧν καὶ ἕτερος ἔσται καιρός] Hic contuliffe juvabit, quae in Cenf. de vett. fcript. p. 424. fq. de utroque hiftorico difputat: Τῶν μέντοι συγγραφέων, inquit, Ἡρόδοτος μὲν ἐξείργασται [τὸ] βέλτιον τὸ πραγματικὸν εἶδος· τῷ δὲ λεκτικῷ ποτὲ μὲν πλεονεκτεῖ Θουκυδίδης, ποτὲ δ' ἔμπαλιν, ἔστι δ' ἐν οἷς ἐξισοῦνται. Τῇ μὲν ἀκριβείᾳ τῶν ὀνομάτων, ἐν οἷς ἑκάτεροι προήρηνται διαλόγοις (leg. ἧς ἑκάτεροι προήρ. διαλέκτου. Cf. II, 22, 5: σώζειν τὸν ἴδιον ἑκάστης διαλέκτου χαρακτῆρα.) ἀποσώζουσι τὸ ἴδιον· τῆς δὲ σαφηνείας ἀναμφισβητήτως Ἡροδότῳ τὸ κατόρθωμα δέδοται. Καὶ τὸ μὲν σύντομον ἔστι παρὰ Θουκυδίδῃ, τὸ δ' ἐναργὲς παρ' ἀμφοτέροις, ἐν μέντοι τοῖς ἠθικοῖς κρατεῖ Ἡρόδοτος, (Cf. Creuzer. de arte hift. p. 191. fq.) ἐν δὲ τοῖς παθητικοῖς ὁ Θουκυδίδης. Πάλιν καλλιλογίᾳ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ διαφέρουσιν οὐδὲν ἀλλήλων (??), ἀλλ' ἑκάτεροι τούτων τε καὶ τῶν τοιούτων ἀρετῶν κρατοῦσι· ῥώμῃ δὲ καὶ ἰσχύϊ καὶ τόνῳ καὶ τῷ περιττῷ καὶ πολυσχηματίστῳ παρηυδοκίμησε Θουκυδίδης· ἡδονῇ δὲ καὶ πειθοῖ καὶ χάριτι καὶ τῷ ἀφελεῖ αὐτοφυεῖ ἀβασανίστῳ μακρῷ διενεγκόντα τὸν Ἡρόδοτον εὑρίσκομεν καὶ μετὰ τοῦτον τὸν τρόπον πραγματείαν καὶ προσωποποιΐαν μᾶλλον οὐ τετήρηκε. Poftrema aperte corrupta funt, fortaffe fic reftituenda: καὶ μετὰ τοῦτο τῶν τρόπων τὴν πραγματείαν κ. προς. μ. διατετήρηκεν.

Πρῶτον μὲν γὰρ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἱστοριῶν ἐξελέξατο καλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἀνδρὶ φιλοσόφῳ προσηκούσας, τήν τε Κύρου παιδείαν, εἰκόνα βασιλέως ἀγαθοῦ καὶ εὐδαί- 778
μονος, καὶ τὴν Ἀνάβασιν τοῦ νεωτέρου Κύρου, ᾧ καὶ αὐτὸς συνανέβη, μέγιστον ἐγκώμιον ἔχουσαν τῶν συστρατευσαμένων Ἑλλήνων, καὶ τρίτην ἔτι τὴν Ἑλληνικὴν, [καὶ] ἣν κατέλιπεν ἀτελῆ Θουκυδίδης· ἐν ᾗ καταλύονταί τε οἱ τριάκοντα καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ἃ Λακεδαιμόνιοι καθεῖλον, αὖθις ἀνίστανται. Οὐ μόνον δὲ τῶν ὑποθέσεων χάριν ἄξιος 2
ἐπαινεῖσθαι, ζηλωτὴς Ἡροδότου γενόμενος, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκονομίας. Ταῖς τε γὰρ ἀρχαῖς αὐτῶν ταῖς πρεπωδεστάταις κέχρηται καὶ τελευτὰς ἑκάστῃ τὰς ἐπιτηδειοτάτας ἀποδέδωκε· μεμέρικέ τε καλῶς καὶ τέταχε καὶ πεποίκιλκε τὴν

IV, 1. *τήν τε Κύρου παιδείαν εἰκόνα β. α. κ. ε.*] Veriffimam hanc de Cyri difciplina fententiam copiofius pertractat Weisk. difp. de nat. et ufu difcipl. Cyri. p. LXXXI fqq. Sainte-Croix nouv. obff. de la Cyrop. in Schneideri ed. alt. p. 663. fqq. Adde Schulz. de Cyrop. Epil. p. 12.

τὴν Ἑλληνικὴν] Subaudiendum vel ex *ἱστοριῶν* repetendum eft *ἱστορίαν*, nifi forte ita pro fequente *καὶ* fcribendum videtur, quod cum hujus loci non fit, uncis inclufi.

καταλύονται τ. οἱ τρ.] V. II, 4.

ἃ Λ. καθεῖλον] V. II, 2, 23.

αὖθις ἀνίστανται] V. IV, 8, 9. fqq.

2. *ζηλωτὴς Ἡρ. γεν.*] Haec fi abeffent, non aegre ferrem; adfcripta videntur ex §. 1.

αὐτῶν] fc. *τῶν ὑποθέσεων*. „In enarranda hiftoria cujuscunque generis, quae non a rerum humanarum primordiis proficifcatur, videndum eft, ut neque jufto altius res repetas et ita dicas, quae dicere nihil attinet, neque juftae brevitatis ftudio aliquid omittas, fine quo ipfa facta, de quibus exponere velis, non fatis intelligi poffint. Haec funt *ἀρχαί*, quibus dicit Xenophontem ufum effe *aptiffimis* f. *commodiffimis*. Pari modo illud curae effe debet, ne in narrando longius progrediaris, quam neceffe eft. Hoc fenfu dicit eum *feciffe, ut initiis extrema refponderent*" Weisk. de ingen. Xenoph. p. XLVI. Probo caetera; fed quae in poftremis Dionyfium dicentem facit, vereor ut ab eo dicta fint. Etenim ad *ἑκάστῃ* vides Weiskium fubaudire *ἀρχῇ*, quod nec rei nec orationi fatis accommodatum videtur. Intelligendum eft potius *ὑποθέσει* vel *ἱστορίᾳ*.

γραφήν· ἦθός τ᾽ ἐπιδείκνυται θεοσεβὲς καὶ δίκαιον καὶ καρ-
τερικὸν καὶ εὐπετές, ἁπάσαις τε συλλήβδην κεκοσμημένον
3 ἀρεταῖς. Καὶ ὁ μὲν πραγματικὸς τύπος αὐτῷ τοιοῦτος. Ὁ
δὲ λεκτικὸς πῇ μὲν ὅμοιος Ἡροδότου, πῇ δὲ ἐνδεέστερος.
Καθαρὸς μὲν γὰρ τοῖς ὀνόμασιν ἱκανῶς καὶ σαφής, καθάπερ
ἐκεῖνος. Ἐκλέγει δ᾽ ὀνόματα συνηθῆ τε καὶ προςφυῆ τοῖς
πράγμασι καὶ συντίθησιν αὐτὰ ἡδέως πάνυ καὶ κεχαρισμένως,
οὐχ ἧττον Ἡροδότου. Ὕψος τε καὶ κάλλος καὶ μεγαλοπρέ-
πειαν καὶ τὸ λεγόμενον ἰδίως πλάσμα ἱστορικὸν Ἡρόδοτος
4 ἔχει. Οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἴσχυσε τοῦτο παρ᾽ αὐτοῦ λαβεῖν,
ἀλλὰ κἂν ποτε διαγεῖραι βουληθείη τὴν φράσιν, ὀλίγον ἐμ-
πνεύσας, ὥςπερ ἀπόγειος αὔρα, ταχέως σβέννυται. Μι-
κρότερος γὰρ γίνεται τοῦ δέοντος ἐν πολλοῖς καὶ τοῦ πρέπον-

ἦθος — θεοσεβὲς] Cf. Creuzer. de Xenophonte historico p. 2. sq. de Arte hist. p. 291. sq. quem semel laudasse sufficiat, cum ad totam hanc Dionysii disputationem vel accuratius intelligendam, vel rectius judicandam conferendus sit. Adde Bornemann. de Cyrop. Epil. p. 11. sq. not.

5. *αὐτὰ ἡδέως*] *Πάντα ἡδέως* in Ms. Reg. Hudſ.

Ἡρόδοτος ἔχει] Stephano videtur legendum *Ἡροδότου οὐκ ἔχει.* nisi mavis, inquit, particulam quae ex adverso respondeat *τῷ ἧττον* reponere. Sed sive hoc sive illo modo legas, desideratur negatio. Sylb. In marg. cod. Reg. *ἴσ. Ἡρόδοτος μεῖζον ἔχει.* Hudſ. Mihi videtur locus hic ita restaurandus esse: *καὶ τὸ λεγόμενον πλάσμα ἱστορικὸν ἰδίως Ἡρόδοτος ἔχει. ἰδίως*, id est *μόνως καὶ ἐξαιρέτως.* Reisk. Conjectura Reg. margini appicta placuit Creuzero l. l. p. 315. Equidem Reiskii transpositionem praetulerim. Erunt tamen fortasse, qui adverbium *ἰδίως* trajectum esse statuant ea ratione, cujus similia infra exhibebimus exempla. Sed ea h. l. durior foret.

4. *οὐ γὰρ μόνον — ἀλλὰ κἂν*] In marg. Reg. *ἴσ. οὔτε γὰρ μόνον — ἀλλὰ καὶ μίαν* etc. Hudſ.

ἀπόγειος αὖρα] Abterranea aura, id est, quae a terra consurgens per altum pergit: quos altanos ventos Latine nominari docet Plin. lib. 2. c. 43. Sylb., ut videtur, annot. marg. Interpretat. lat., quae 1615. ap. Wechel. prodiit.

Μακρότερος γάρ] Pro *γάρ* aptius fortasse legeris *δέ.* Sylb. Ego nil cunctatus *μικρότερος* edidi pro vulg. *μακρότερος*, quod corruptum esse Sylburgius sensit, cum *δέ* pro *γάρ* leg. esse conjecit. Nam neque Xenophontem in multis justo copiosiorem esse, videtur argui posse, nec Dionysius unquam ei hoc vitium exprobravit. Quod si hoc loco fecisset, ineptus

τος καὶ οὐχ, ὡς Ἡρόδοτος, ἐφάπτεται τῶν προςώπων εὐτυχῶς, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ὀλίγωρός ἐστιν, ἄν τις ὀρθῶς σκοπῇ.

V. Φίλιστος δὲ Θουκυδίδῃ μᾶλλον δόξειεν ἐοικέναι καὶ κατ' ἐκεῖνον κοσμεῖσθαι τὸν χαρακτῆρα. Οὔτε γὰρ

---

videretur, ut qui Xenophontem *μακρολογώτερον* diceret, quam Herodotum. Contra ea cum hujus modo *μεγαλοπρέπειαν* laudarit, consentaneum erat, ut vitium huic virtuti oppositum in Xenophonte notaret. Eodem modo Philistum 5, 6. *μικρὸν* dicit *περὶ πᾶσαν ἰδέαν*. Hic contulisse juvabit locum. De vett. script. cens. p. 426: *Φιλίστου δὲ καὶ Ξενοφῶντες ὁ μὲν Ξενοφῶν Ἡροδότου ζηλωτὴς ἐγένετο κατά τε τὰς πραγματικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς οἰκονομικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς τῶν διαλέκτων* (Sylb suadet: *τὰς ἠθικάς, τῷ δὲ λεκτικῷ.* — bene, ut opinor; *τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς* ita intellexeris *τὴν αὐτοῦ τοῖ συγγραφέως διάθεσιν*. v. I, 3, 15. quo nomine quae censor in Xenophonte laudet, v. I, 4, 2.) *πῇ μὲν ὅμοιος* (*Ἡροδότου*, quod fortasse excidit. v. I, 4, 5.) *πῇ δ' ἐλάττων. Ἐλεγκτικὸς* (bene Sylb. *ἐκλεκτικός* suadet.) *μὲν γὰρ καὶ καθαρὸς ὀνόμασι καὶ σαφὴς καὶ ἐναργὴς καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν ἡδὺς καὶ εὔχαρις, ὡς καὶ πλεῖον ἐκείνου* (scriptus liber habet: *καὶ εὔχαρις καὶ πλείων ἐκείνου*. Sed verius fortasse, ut infra p. 131. *οὐ μεῖον ἐκείνου*. Sylb. Immo ibi (I, 4, 3.) *οὐχ ἧττον*, quod hic quoque legerim pro *ὡς καὶ πλεῖον*.) *Ὕψους δὲ καὶ μεγαλοπρεπείας καθόλου τοῦ ἱστορικοῦ πράγματος* (leg. *πλάσματος*. v. l. l. et Ernest. Lex. Rhett. Gr. p. 68. sqq.) *οὐκ ἐπέτυχεν. Ἀλλ' οὐδὲ τοῦ πρέποντος τοῖς προςώποις πολλάκις ἐστοχάσατο, περιτιθεὶς ἀνδράσιν ἰδιώταις καὶ βαρβάροις ἔσθ' ὅτε λόγους φιλοσόφους, λέξει χρώμενος λόγοις* (*διαλόγοις?*) *πρεπούσῃ μᾶλλον ἢ στρατιωτικοῖς κατορθώμασι.* Postrema simul ostendunt, male quae nostro loco sequuntur intellecta esse a *Weiskio* l. l. p. XLIX., Dionysium de hominum moribus a Xenophonte descriptis agere rato. In his enim describendis *ὕψος* et *μεγαλοπρέπεια* non admodum desideratur, desideratur in orationibus, quas censor negat a Xenophonte loquentium personis accommodate esse compositas. Cf. I, 3, 20. 5, 6. Hoc quo jure neget, alibi copiosius exponere, propositum est.

V, 1. *κατ' ἐκεῖνον*] Goeller. de situ Syrac. p. 135. *κατ' ἐκείνου* conjicit. Male. V. Jud. de Demosth. p. 1059: *πίστεις ὑπὲρ τοῦδε παρειχόμην — λέξεις τινὰς αὐτοῦ λαμβάνων, αἷς ἀντιπαρεξήταζον ἑτέρας ὁμοειδεῖς, λόγου μὲν ἀξίας, οὐ μὴν ἀνεπιλήπτους γε τελέως, οὐδ' ὥςπερ ἐκείνη* (i. e. *ἡ Δημοσθένους λέξις*) *πάσας τὰς ἀρετὰς ἐχούσας*. Jud. de Dinarcho p. 645: *οἱ μὲν Ὑπερίδην μιμούμενοι, διαμαρτόντες τῆς χάριτος ἐκείνης — αὐχμηροί τινες ἐγένοντο.* ubi Sylburg. *ἐκείνου* conjecit. Thuc. VII, 63: *ἡ ὑμετέρα ἐπιστήμη κρείσσων ἐστὶν ἑτέρας εὐτυχούσης ῥώμης.* Id. VII, 17: *ναῦς τε οἱ Κορίνθιοι πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως*

780 ὑπόθεσιν εἴληφε πολυωφελῆ καὶ κοινήν, ὥσπερ Θουκυδίδης· ἀλλὰ μίαν καὶ ταύτην τοπικήν· διήρηκε δ' αὐτὴν εἰς ἐπιγραφὰς

— τὰς ὁλκάδας αὐτῶν ἧσσον οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν ἀπαίρειν, πρὸς τὴν σφ·τέραν ἀντίταξιν τῶν τριηρῶν τὴν φυλακὴν ποιούμενοι Id. V, 26 ξυνέβη μοι — γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. Dionyſ. Jud. de Demoſth. p. 999 ſq.: ὁ μὲν οὖν τῶν ὀλίγων καὶ εὐπαιδεύτων στοχαζόμενος λόγος οὐκ ἔσται τῷ φαύλῳ καὶ ἀμαθεῖ πλήθει πιθανός· ὁ δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἰδιώταις ἀρέσκειν ἀξιῶν καταφρονηθήσεται ὑπὸ τῶν χαριεστέρων· ὁ δ' ἀμφότερα τὰ κριτήρια πείθειν ζητῶν ἧττον ἀποτεύξεται τοῦ τέλους (ubi Reiskii commentum τἀκροατήρια pro τὰ κριτήρια exterminandum duxi). Cf. Antiqq. R. p. 419, ubi non auſcultandum Vaticano. Nec ſollicitandus eſt locus Herod. VIII, 102: οὐδεμία ξυμφορὴ μεγάλη ἔσται σέο τε περιεόντος καὶ ἐκείνων τῶν πραγμάτων περὶ οἶκον τὸν σόν. Transſcribenda hic ſunt ob ſqq. quae de Philiſto in Vett. ſcriptt. cenſ. Noſter diſputat p. 426. ſqq. Φίλιστος, inquit, μιμητής ἐστι Θουκυδίδου, ἔξω τοῦ ἤθους. Τὸ μὲν γὰρ (eodem modo dictum, ut κατὰ ἐκεῖνον τὸν χαρακτῆρα noſtro loco. Male Reisk τῷ μὲν γὰρ ſuadet.) ἐλεύθερον καὶ φρονήματος μεστόν, τοῦτο δὲ θεραπευτικὸν τῆς τυράννων καὶ ἄλλων πλεονεξίας. (Scriptus liber pro ἄλλων habet δούλων; ſed convenientius δοῦλον; infra p. 131. [I, 5, 2.] ταπεινόν eſt pro eodem. Sylb. Probarem δοῦλον, ſi pro τῆς τυράννων ſcriptum eſſet, τῶν τ.) Ἐζήλωκε δὲ πρῶτον μὲν τὸ τὴν ὑπόθεσιν ἀτελῆ καταλιπεῖν, τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ τρόπον, (diſputat de hoc loco Goeller. l. l. p. 126. Vereor tamen, ne operam perdiderit. Vulgaris enim lectio tam abſurda eſt, ut a Dionyſio profectam eſſe mihi perſuadere nequeam. Nam cum ineptum ſit credere, hiſtoricum de induſtria opus ſuum non abſolviſſe, tum longe ineptius eſt, hanc primam ejus cum Thucydide ſimilitudinis notam ponere, cum potius de argumenti, quod elegerit, natura dicendum fuiſſe videatur. Equidem Dionyſium pro ἀτελῆ καταλιπεῖν ſcripſiſſe puto ὠφελῆ ἐκλέγειν. Nam de ἐκλογῇ ὑποθέσεως ſemper primo loco diſputat Noſter. Cf. I, 3, 4. II, 6, 1. 2.) οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀταξίαν αὐτοῦ τῆς οἰκονομίας, καὶ δυσπαρακολούθητον τὴν πραγματείαν τῇ συγχύσει τῶν εἰρημένων πεποίηκε. Τῆς δὲ λέξεως τὸ μὲν γλωσσηματικὸν καὶ περίεργον οὐκ ἐζήλωκε Θουκυδίδου, τὸ δὲ στρογγύλον καὶ πυκνὸν καὶ εὔτονον καὶ ἐναγώνιον πάνυ ἀκριβῶς ἀπεμάξατο, οὐ μὴν ὁμοίως τὴν καλλιλογίαν καὶ τὴν σεμνότητα καὶ τὴν ἀφθονίαν τῶν ἐνθυμημάτων καὶ τὰ βάρη καὶ τὰ πάθη καὶ τοὺς σχηματισμούς, μικρὸς δέ ἐστι καὶ ταπεινὸς κομιδῇ ταῖς ἐκφράσεσιν ἤτοι τόπων ἢ ναυμαχιῶν ἢ πεζῶν παρατάξεων ἢ οἰκισμοῦ πόλεων, οὐδὲ ὁ λόγος τῷ μεγέθει τοῦ πράγματος (τῶν προσώπων? v. I, 5, 6. Simul emendaverim οἱ λόγοι — ἐξισοῦνται, cum de orationibus ſermo eſſe videatur.) ἐξισοῦται. Συνετὸς μέντοι καὶ κατὰ τὴν ἑρμηνείαν Θουκυδίδου πρὸς τοὺς ἀληθεῖς ἀγῶνας ὠφελιμώτερος.

δύο, περὶ Σικελίας μὲν τὴν προτέραν ἐπιγράφων, περὶ Διονυσίου δὲ τὴν ὑστέραν. Ἔστι δὲ μία· καὶ τοῦτο γνοίης ἂν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς Σικελικῆς. Τάξιν δ' οὐ τὴν κρατίστην ἀπο- 2
δέδωκε τοῖς δηλουμένοις, ἀλλὰ δυσπαρακολούθητον, χεῖρον τῆς Θουκυδίδου. Καὶ πρᾶγμα ἔξωθεν οὐ βούλεται παραλαμβάνειν, ὥςπερ οὐδὲ Θουκυδίδης, ἀλλ' ἔστιν ὁμοειδής. Ἦθός τε κολακικὸν καὶ φιλοτύραννον ἐμφαίνει καὶ ταπεινὸν καὶ μικρολόγον. Τῆς δὲ λέξεως, ᾗ Θουκυδίδης κέχρηται, 3
τὸ μὲν σημειῶδες καὶ περίεργον πέφευγε, τὸ δὲ στρογγύλον

οὔτε γάρ] Particulae οὔτε respondet τάξιν δ' οὐ §. 2.

πολυωφελῆ] Sane pro πολὺ ἀφελῆ [quod vulgatae dant] rectius, meo judicio, πολυωφελῆ: ut infra p. 161. [II, 51, 1.] Sequentium vero expofitionem e Cicerone habes in Epift. ad Quintum fratrem, l. 2. [ep. 13.]: „Siculus ille, capitalis, creber, acutus, brevis, paene pufillus Thucydides: fed utros ejus habueris libros (duo enim funt corpora) an utrosque, nefcio. Me magis de Dionyfio delectat. Ipfe enim eft veterator magnus et perfamiliaris Philifto." De quo loco vife Petr. Victor. Var. lect. lib. 32. c. 19. [et Goeller. l. l. p. 125. fqq.] Sylb. Dedi πολυωφελῆ, ut Sylburgius, vel res potius ipfa monftrabat. Reisk.

ὥςπερ Θουκ.] Exfpectes ὥςπερ οὐδὲ Θ. ut §. 2.

εἰς ἐπιγραφάς] Fuit cum legendum putarem γραφάς pro ἐπιγραφάς, ἐπι ex fq. ἐπιγράφων ortum ratus. Sed eft hic eadem breviloquentia, quae in l. de Compof. p. 68. fq.: τέχνας τινὰς ἐπέγραψαν ὑπὲρ τῆς συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μορίων. i. e. τέχνας τ. ἔγραψαν ἐπιγραφθέντας caet. Quamquam noftro loco fq. ἐπιγράφων offendit. Sed fimilis redundantia eft in Plat. Menex. 5. p. 236. a: (Θουκυδίδης) ἐμοῦ κάκιον ἐπαιδεύθη, μουσικὴν μὲν ὑπὸ Λαμπροῦ παιδευθείς, ῥητορικὴν δὲ ὑπ' Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου.

2. χεῖρον] Forfan rectius χείρονα et mox παραλαμβάνειν. Sylb. Bene habet χεῖρον. Si quid tamen mutandum fit, malim ἔτι χεῖρον legi. Reisk. Equidem exfpectabam οὐχ ἧσσον. Mox pro ἐπιλαμβάνειν, Sylburgio fuafore, exhibui παραλαμβάνειν, Cf. I, 3, 11. II, 23, 4. 41.

ἦθός τε κολ.] Cf. Goeller. l. l. p. 123. et, quem is laudat, Plut. Dion c. 36. Magnus Apollonii, Peregrini, Afpafiae, Juliae, Fauftinaeque patronus, Philiftum quoque ingeniofe fe purgantem induxit in Ariftippo T. IV. p. 331. fqq.

3. ᾗ μὲν σ. κ. π. πέφυκε] Pro ᾗ μὲν convenientius legemus τὸ μέν. Seq. etiam verfu pro πέφυκε legendum videtur πέφευγε, et mox μεμίμηται pro μέμικται: quae confer cum

καὶ πικρὸν καὶ ἐνθυμηματικὸν ἐκμέμακται. Τῆς μέντοι καλ-
781 λιλογίας τῆς ἐκείνου καὶ τοῦ πλούτου τῶν ἐνθυμημάτων κα-
4 τὰ πολὺ ὑστερεῖ. Οὐ μόνον δὲ τούτοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ
τοὺς σχηματισμούς. Ἡ μὲν γὰρ πλήρης σχημάτων· καὶ

---

p. 427. v. 7. sqq. Sylb. *Τὸ μέν* et *πέφευγε* recepi: de *μεμίμηται* mox dicetur.

σημειῶδες] *Σημειῶδες* quid ſit, fateor me neſcire. Num *pompaticum, ornatum, comtum*, quod refert *τὰ σημεῖα τῶν ἐσθήτων*, icunculas veſtibus intextas. Reisk. Id longius repetitum. Copioſe de hoc verbo diſputat Erneſti Lex. technol. Gr. Rhet. p. 307. ſq. pluribusque locis comparatis, „ex his omnibus, inquit, opinor, planum eſt, *τὸ σημειῶδες* in elocutione dici, quicquid ex vetuſtatis vel raritatis vel audaciae obſcuritatem et difficultatem habet. Unum addo, cujus tamen judicium doctioribus relinquo. Videndum exiſtimo, annon fortaſſe *τὸ σημειῶδες* dictum ſit *ἀπὸ τῶν σημείων*, h. e. a notis et ſiglis, quales Tironianae fuerunt, et uſurpatae ſunt a notariis, quos *σημειογράφους* dixerunt. V. interprr. ad Cic. Lib. XIII. ad Att. ep. 32.“ Fortaſſe res eſt ſimplicior. Etenim cum *σημεῖα* ſint ſigna non neceſſaria (v. Erneſti l. l. p. 306. ſq. coll. Lex. technol. Rom. Rhet. p. 359.) *σημειώδεις λέξεις* improprias dictiones intellexerim eas, quae a rerum notis fortuitis repetitae ſint, eoque obſcuritatem habeant.

πικρόν] In Cenſ. eſt *πυκνόν*.

μέμικται] Sylburg. ſuadet *μεμίμηται*. Poſſis etiam *ἐμμέμικται*. Sed praeplacuit *ἐκμέμακται*. V. Jud. de Demoſth. p. 963. 9: *τὴν ἐπίθετον καὶ κατεσκευασμένην φράσιν τῶν περὶ Γοργίαν ἐκμέμακεν.* (an *ἐκμέμακται*?). Ib. 994. 5: *τὸν Λυσιακὸν χαρακτῆρα ἐκμέμακται εἰς ὄνυχα.* De Compoſ. p. 378: (*Δημοσθένην*) *ἐν τοῖς μάλιστα οἶμαι τὴν ποιητικὴν ἐκμέμαχθαι.* ubi v. Schaefer. Confirmat emendationem noſtram, quod in Cenſ. l. l. legitur, *ἀπεμάξατο.*

κατὰ πολύ] Schol. ad Ariſtoph. Plut. 445: *παρὰ πολύ*] *κατὰ πολύ, σφόδρα, ὡς παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν πρώτῳ* (c. 29.)· *καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παρὰ πολύ.* Sic quoque Thom. M. p. 687. At vero *παρὰ πολύ* hoc ſenſu longe uſitatius eſt, quam *κατὰ πολύ.* V. Matthiae. Gr. Gr §. 588. δ. Obiter moneo Thuc. II, 89: *οὐκ ἂν ἡγοῦνται μὴ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ παραπολὺ πράξειν ἀνθίστασθαι.* ad *παραπολύ* cogitandum eſſe *νενικηκέναι*, aut ſimile quid. Gemina ſunt VII, 66: *τῷ παρ᾽ ἐλπίδα τοῦ αὐχήματος σφαλλόμενοι καὶ παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδιδόασιν.* VIII, 41: *ἀφεὶς τὸ ἐς τὴν Χίον ἔπλει ἐς τὴν Καῦνον.* — Pro *παρὰ πολύ* etiam *πολύ* ſine praepoſitione dicitur. V. Valkenar. ad Herod. V, 1.

4. *ἡ μὲν γάρ*] ſc. *ἡ Θουκυδίδου λέξις.*

οὐδὲν οἶμαι περὶ τῶν Φανερῶν ἐπὶ πλέον δεῖν λέγειν· ἡ δὲ
Φιλίστου Φράσις ὁμοειδὴς πᾶσα δεινῶς καὶ ἀσχημάτιστός ἐστι
καὶ πολλὰς εὕροι τις ἂν περιόδους ὁμοίως ἐΦεξῆς ὑπ' αὐτοῦ
σχηματιζομένας, οἷον ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας τῶν περὶ Σικε-
λίας· „Συρακούσιοι δὲ παραλαβόντες Μεγαρεῖς καὶ Ἐν- 5
ναίους, Καμαριναῖοι δὲ Σικελοὺς καὶ τοὺς ἄλλους συμμά-
χους, πλὴν Γελῴων, ἀθροίσαντες — Γελῷοι δὲ Συρακου-
σίους οὐκ ἔΦασαν πολεμήσειν — Συρακούσιοι δὲ πυνθανό-
μενοι Καμαριναίους τὸν Ὑρμινὸν διαβάντας“ —. Ταῦτα 6
δ' ἀηδῆ πάνυ ὄντα ἐμοὶ Φαίνεται. Μικρός τε περὶ πᾶσαν
ἰδέαν ἐστὶ καὶ ἀτελὴς ἐάν τε πολιορκίας διηγῆται, ἐάν τ'
οἰκισμούς, ἐάν τ' ἐπαίνους, ἐάν τε ψόγους διαπορεύηται· 782
ἀλλ' οὐδὲ τοῖς μεγέθεσι τῶν ἀνδρῶν συνεξισῶν τοὺς λόγους,
ἀλλὰ ψοΦοδεεῖς καὶ τοὺς δημηγοροῦντας καταλείπειν τὰς

καὶ οὐδὲν — λέγειν] Illa *καὶ οὐδὲν οἶμαι· περὶ τῶν φανερῶν ἐπὶ πλέον δεῖν λέγειν*, i. e. *minimeque neceſſarium puto de manifeſtis plura dicere*, quaſi non ſuo loco poſita praetermiſit interpres. Hudſ. Habent ſane haec verba, quo offendaris, ſed ea proſcribere quis audeat?

5. *Γελῷοι δέ*] Pro *δέ* malim *γάρ*. Reisk. Non opus. V. Viger. p. 543. ibique Hermann. p. 845.

Συρακουσίους —]. Stephano legendum videtur *Συρακουσίοις οὐκ ἔφασαν πολεμήσειν*. Sylb. *Συρακουσίοις* cum Stephano legi vult Goeller. l. l. p. 154. Ferri poteſt vulgatum: *πολεμεῖν τινα* dicit Dionyſ. Antiqq. IV, 64. V, 36. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 399. n. 1.

Ὑρμινόν] „De fluvio Hyrminio ſive Hyrmino, quem memorat etiam Plin. H. N. III, 8. adi Cluver. S. A. c. 235. E. Spectat hoc fragm. ad hiſtoriam Syracuſarum antiquiſſimam et bellum contra Camarinaeos geſtum Ol. 67. v. ad hiſt. Syr. II, 5.“ Goeller. l. l. p. 155.

6. *μικρός*] Num *μειοῦρος*? Reisk. Mire. *Μικρός*, eſt *puſillus*, *exilis*, eique opponitur *μέγας*.

καὶ τοὺς δημηγοροῦντας] Fort. *καὶ δειλοὺς τοὺς δημηγοροῦντας καταλείπει, καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς προαιρέσεις ὁμοίους ἅπαντας ποιεῖ*: *omnes oratores relinquit* (*h. e. repraeſentat in hiſtoria ſua*) *pavidos et imbelles et omnes ſimiles exhibet quoad facultates et voluntates*. Reisk. Mihi quoque vulgaris lectio non ſatis placet; minus tamen, quam illa, placent quae Reiskius commentus eſt. Quibus quoad meliora quis proferat, in vulgato acquieſcam, idque hoc modo interpre-

δυνάμεις καὶ τὰς προαιρέσεις ὁμοίως ἅπαντας ποιεῖ. Εὐστομίαν δέ τινα φυσικὴν εἰσφέρεται κατὰ τὴν ἑρμηνείαν καὶ σύνεσιν ἐπιτευκτικὴν τοῦ μετρίου. Πρὸς δὲ τοὺς ἀληθινοὺς ἀγῶνας ἐπιτηδειότερος Θουκυδίδου.

1 VI. Θεόπομπος δ' ὁ Χῖος, ἐπιφανέστατος πάντων Ἰσοκράτους μαθητῶν γενόμενος καὶ πολλοὺς μὲν πανηγυρι-

---

tor: *neque vero orationes virorum, quos loquentes inducit, dignitati accommodatas fingit, sed eos nimium timidos facit,* (secundum Hesychium enim ψοφοδεής est δειλός, κενοφόβος, ὁ καὶ τοὺς ψόφους καὶ τὰ ἐλάχιστα φοβούμενος. Vox igitur metaphoricam habet significationem) *omninoque omnes, quos concionantes inducit, ita repraesentat, ut et facultatibus et studiis suis non constent.* Ad συνεξισῶν repet ἐστίν; ad ψοφοδεεῖς intelligo αὐτοὺς f. τοὺς ἄνδρας ποιεῖ. Cf. Jud — de Demosth. p. 1007. 4. de Isocrate: ἀτολμός ἐστι περὶ τὰς προπικὰς κατασκευὰς καὶ ψοφοδεής· καὶ οὐκ εἰσφέρεται τόνους κραταιούς· καίτοι γε τοῖς ἀθληταῖς τῆς ἀληθινῆς λέξεως (i. e. τῶν ἀληθινῶν ἀγώνων) ἰσχυρὰς τὰς ἁφὰς προσεῖναι δεῖ καὶ ἀφύκτους τὰς λαβάς· παθαίνειν τ' οὐ δύναται τοὺς ἀκροωμένους.

VI, 1. *Θεόπομπος δὲ X.*] Supra p. 428. v. 4. cum articulo habuimus ὁ Χῖος. Sylb. Eum ego hic quoque necessarium putavi, ideoque exigua mutatione (v. Schaefer. Melet. crit. p. 26. 90. sqq.) δ' ὁ pro δὲ edidi. Noli objicere Matthiae Gr. Gr. §. 273. Est enim additi et omissi articuli discrimen hoc. *Θεόπομπος Χῖος* est Theopompus, Chius quidam vel Chiorum aliquis; addito autem articulo vel notus ille Chius intelligitur vel ab alio alius nationis Theopompo distinguitur, v. c. Milesio. Caeterum articulus legitur etiam in Cens. p. 428. ubi quae nostro loco copiosius disputantur, paucis exposita sunt hoc modo: *Θεόπομπος δὲ ὁ Χῖος πρῶτον μὲν ἐν τῷ προελέσθαι τοιαύτης ἱστορίας ὑποθέσεις ἄξιος ζήλου· μετὰ δὲ οἰκονομίας·* ἔχει οὖν (malim γοῦν) τὸ εὐπαρακολούθητον καὶ σαφὲς ἡ γραφή· ἔτι δὲ καὶ τῆς ποικιλίας τῆς ἐν τοῖς πράγμασιν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐφ' ἑκάστης παῤῥησίας· καὶ μὴν οὐδὲ τοῦ (an τοῦ οὐδὲ?) τὰς ἀποῤῥήτους τῶν γινομένων ἢ λεχθέντων αἰτίας ἐγκρύψασθαι, στοχάσασθαι δ' ἀκριβῶς τῆς τῶν εἰπόντων ἢ πεποιηκότων γνώμης. Τὸ λεκτικὸν αὐτῷ τῷ Ἰσοκρατικῷ παραπλήσιον, πλὴν ὅσον πικρὸν (sic pro μικρὸν leg esse, jam vidit Sylb. coll. I, 6, 9.) ἐστι καὶ σφόδρα εὔτονον, τὰ δ' ἄλλα ὅμοια ἡ λέξις. *Καὶ γὰρ κοινὴ καὶ σαφὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς καὶ σεμνὴ καὶ πομπική, συνθέσεως τετυχηκυῖα τῆς πρὸς ἡδονήν. Πονηρὰ δὲ καὶ ἡ πολλή τις τῶν φωνηέντων ἡ σύγκρουσις·* (Talis quaepiam hujus membri lectio requiritur: *πονηρὰ δὲ ἡ πολλὴ τῆς τῶν φωνηέντων συγκρούσεως εὐλάβεια,* Sylb. coll. I, 6, 10.) *καὶ κατ' ἐπιτήδευμα* (conjunctim scribendum esse κατεπιτήδευμα monet Ruhnken. ad Longin. XXX, 1. Equidem malim καὶ κατεπιτετηδευμέναι αἱ κυκλικαὶ — cf. Jud. de Thuc. 42, 3.) *μὲν αἱ κυ-*

κούς, πολλοὺς δὲ συμβουλευτικοὺς συνταξάμενος λόγους, ἐπιστολάς τε τὰς ἀρχαϊκὰς γραφομένας καὶ ὑποθηκα: ἄλλας, λόγου ἀξίαν ἱστορίαν πεπραγματευμένος ἄξιος ἐπαι-

---

κλικαὶ περίοδοι καὶ ὁμοειδεῖς (ὁμοείδειαι Dionyſium ſcripſiſſe puto, cl. I, 6, 10. vel αἱ ὁμοειδεῖς) τῶν σχηματισμῶν. Διήμαρτε δὲ καὶ ὃ μάλιστα ἐντὸς πρακτικῆς (Vera lectio procul dubio haec eſt: διήμαρτε δὲ καὶ [ἔστιν ἃ] ἐν τοῖς πραγματικοῖς, ſ. ἐν τῷ πραγματικῷ τύπῳ [v. τόπῳ], καὶ μάλιστα κατα τὰς τ. ut ex p. 152. [I, 6, 11.] ſatis manifeſtum eſt. Sylb.) κατὰ τὰς τῶν παρεκβάσεων ἐπεισαγωγάς. Καὶ γὰρ ψυχρῶς ἔνιαι καὶ ἀκαίρως λέγονται, καθάπερ τὰ περὶ τὸν ἐν Μακεδονίᾳ Σειληνὸν ἱστορηθέντα καὶ τὰ περὶ τὸν δράκοντα τὸν πρὸς τῇ τριήρει ναυμαχοῦντα. In Villoiſoni Anecdotis T. I. p. 230. de Theopompo haec traduntur: Θεόπομπος, Χῖος, ῥήτωρ, υἱὸς Δαμασιστράτου, γ γονὼς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναρχίας Ἀθηναίων ἐπὶ τῆς ργ' Ὀλυμπιάδος, ὅτε καὶ Ἔφορος· Ἰσοκράτους ἀκουστής, ὅμα Ἐφόρῳ ἔγραψεν ἐπιτομὴν τῶν Ἡροδότου ἱστοριῶν ἐν δυσὶ βιβλίοις· φιλικὰ (leg. Φιλιππικὰ) ἐν βιβλίοις οβ'· Ἑλληνικὰς ἱστορίας· ἕπονται δὲ ταῖς Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος καὶ εἰσὶν ἐν βιβλίοις ια', ἔχουσαι τὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ (inſer. τὰ) λοιπά. Ἔγραψε δὲ καὶ ἕτερα πλεῖστα.

τὰς ἀρχαϊκὰς γραφομένας] Pro ἀρχαϊκάς quidam codices, teſte Stephano, habent Ἀχαϊκάς. quae lectio trahi poſſit ad famoſos libellos ab Anaximene ſub Theopompi nomine divulgatos; vel ἀρχαϊκαί ſunt antiquo ſtilo ſcriptae: vel de priſci ſaeculi virtutibus. Athenaeus [XIII. p. 595. a] meminit epiſtolae ad Alexandrum ſcriptae; et alius praeterea ad Chios [περὶ τῆς Χίου ἐπιστολαί XIII. p. 586. c.] Forſan etiam compoſite legendum ἐπιγραφόμενος. Sylb. „Theopompi ἀρχαϊκὰς ἐπιστολάς nominavit Dionyſ. Hal. in Epiſt. ad Pomp. p 782. et 786. R. ubi tamen de ſcriptura dubitatur, cum Ἀχαϊκάς in codd. nonnullis ſe reperiſſe profeſſus ſit H. Stephanus: quam ſcripturam ibi latinus interpres ſecutus eſt. Priori loco, ubi vulgo ſcribitur ἐπιστολάς τε τὰς ἀρχαϊκὰς γραφομένας, Valkenarius, ſuffragante Ruhnkenio in hiſt crit. or. Gr. p. 163. R. τὰς ἀρχαϊκῶς γραφομένας legendum cenſuit: probabiliter ſane; attamen poſteriore loco rurſus ἐκ τῶν ἀρχαικῶν ἐπιστολῶν ſcribitur.“ Schweighaeuſer. ad Athenaei l. l. Ego vero etiamſi uno tantum loco hae epiſtolae a Dionyſio memorarentur, tamen iſtam conjecturam non probarem, cum ejusmodi inſcriptio neſcio quid inepti habeat. Sed cum Achaeos optimis legibus uſos eſſe conſtet (v. Strabo. VIII, 7. p. 219. ſq. ed. Tauchn. et Polyb. II, 58.) non improbabile videtur, Theopompum Ἀχαϊκὰς ἐπιστολάς ſcripſiſſe eo quidem conſilio, ut, quo erat ingenio, alias civitates hoc nomine reprehenderet. Quae quidem conjectura optime convenit cum eo, quod Dionyſius poſteriori loco dicit, Theopompum has epiſtolas τῷ πνεύματι ἐπιτρέψαντα γεγραφέναι. Porro γραφομένας corruptum eſſe patet. Dubi-

2 νεῖσθαι· πρῶτον μὲν τῆς ὑποθέσεως τῶν ἱστοριῶν· καλαὶ
783 γὰρ ἀμφότεραι, ἡ μὲν τὰ λοιπὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέ-
μου περιέχουσα, ἡ δὲ τὰ Φιλίππῳ πεπραγμένα· ἔπειτα
τῆς οἰκονομίας· ἀμφότεραι γάρ εἰσιν εὐπαρακολούθητοι καὶ
σαφεῖς· μάλιστα δὲ τῆς ἐπιμελείας τε καὶ φιλοπονίας τῆς
κατὰ τὴν συγγραφήν· δῆλος γάρ ἐστιν, εἰ καὶ μηδὲν ἔγρα-
ψε, πλείστην μὲν παρασκευὴν εἰς ταῦτα παρεσκευασμένος,
μεγίστους δὲ δαπάνας εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν τετελεκώς,
3 καὶ πρὸς τούτοις πολλῶν μὲν αὐτόπτης γεγενημένος, πολ-

---

tes tamen, ἐπιγραφομένας fubftituendnm fit, an γραψάμενος. De συμβουλευτικοῖς et πανηγυρικοῖς Theopompi orationibus v. Koch. Prolegg. ad Theop. p. 47.

2. τῆς ὑποθέσεως] Supra I, 4, 2. χάριν addidit. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 345.

Δῆλος γάρ ἐστιν — παρεσκευασμένος] Interpres: *perfpicuum enim eft, eum, etiamfi nihil pofteritati reliquiffet, multum apparatum huic rei impendiffe.* Quorum fenfus ineptus eft, five potius nullus. Verba εἰ καὶ μηδὲν ἔγραψε cum ob potestatem vocum εἰ καί, de quibus v. Hermann. ad Viger. p. 832. fq. rationemque temporum tum ob rem ipfam nihil aliud videntur fignificare poffe quam hoc: *tametfi* (Theopompus) *horum nihil prodidit*, fc. fe magnum apparatum hiftoriis fuis componendis impendiffe. Sed verba μηδὲν ἔγραψε fortaffe aliquid vitii contraxerunt. In mentem mihi venerat μὴ ἐνέγραψε. Verum ne hoc quidem fatis placet. Caeterum fi recte loci fenfum conftituimus, haec Theopompo laus accrefcet, quod aerumnas, quas hiftoriarum caufa fuarum exhaufiffet, lectoribus non jactanter venditarit.

μεγίστας δὲ δαπάνας] Athenaeus quoque III. p. 85. a. eum dicit ἄνδρα φιλαλήθη καὶ πολλὰ χρήματα καταναλώσαντα εἰς τὴν περὶ τῆς ἱστορίας ἐξέτασιν ἀκριβῆ.

3. *πολλῶν μὲν αὐτόπτης γεγενημένος* —] „Δυοῖν γὰρ ὄντων κατὰ φύσιν ὡσανεί τινων ὀργάνων ἡμῖν, οἷς πάντα πυνθανόμεθα καὶ πολυπραγμονοῦμεν ἀκοῆς καὶ ὁράσεως, ἀληθινωτέρας δ' οὔσης οὐ μικρῷ τῆς ὁράσεως κατὰ τὸν Ἡράκλειτον· (v. Schleiermacher in Muf. Antiq. Stnd. T. I. p. 565.) ὀφθαλμοὶ γὰρ τῶν ὤτων ἀκριβέστεροι μάρτυρες· (Cf. Wyttenbach. ad Julian. Laud. Conft. p. 37. C.) τούτων Τιμαῖος τὴν ἡδίω μέν, ἥττω δὲ τῶν ὁδῶν ὥρμησε πρὸς τὸ πολυπραγμονεῖν· — Ἡ δὲ πολυπραγμοσύνη πολλῆς μὲν προσδεῖται ταλαιπωρίας καὶ δαπάνης, μέγα δέ τι συμβάλλεται καὶ μέγιστόν ἐστι μέρος τῆς ἱστορίας. Δῆλον δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἐξ αὐτῶν τῶν τὰς συντάξεις πραγματευομένων. Ὁ μὲν γὰρ Ἔφορός φησιν· εἰ δυνατὸν ἦν, αὐτοὺς παρεῖναι πᾶσι τοῖς πράγμασι, ταύ-

λοῖς δ' εἰς ὁμιλίαν ἐλθὼν ἀνδράσι τοῖς τότε πρωτεύουσι καὶ στρατηγοῖς δημαγωγοῖς τε καὶ φιλοσόφοις διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας ἐποιήσατο· ἔργον δὲ τὸ πάντων ἀναγκαιότερον. Γνοίη δ' ἂν τις αὐτοῦ τὸν πόνον ἐνθυμηθεὶς τὸ πολύμορφον τῆς γραφῆς. Καὶ γὰρ καὶ ἐθνῶν εἴρηκεν οἰκισμοὺς καὶ πό- 4
λεων κτίσεις ἐπελήλυθε, βασιλέων τε βίους καὶ τρόπων ἰδιώ-

την δὴ διαφέρειν πολὺ τῶν ἐμπειριῶν· ὁ δὲ Θεόπομπος· τοῦτον μὲν ἄριστον ἐν τοῖς πολεμικοῖς, τὸν πλείστοις κινδύνοις περιτετευχότα, τοῦτον δὲ δυνατώτατον ἐν λόγῳ, τὸν πλείστων μετεσχηκότα πολιτικῶν ἀγώνων." Polyb. XII, 27. Cf. c. 28. Lucian. Quom. hift. fit confcr. p. 200. 208.

πολλοῖς δ' εἰς ὁμιλίαν ἐλθὼν — φιλοσόφοις διὰ τὴν σ. — ἐποιήσατο· ἔργον δὲ τὸ πάντων ἀναγκαιότερον] Pro πολλοῖς e Ms. Reg. πολλήν enotavit. Hudf. Inter φιλοσόφοις et διά videntur nonnulla deeffe, e. c. πρὸς οὓς πυκνάς (vel συχνάς) τὰς συνουσίας (vel διατριβάς). Reisk. Διά tollenda videtur; vel addendum ei genitivi cafus nomen, τούτων, aut aliud confimile; vel denique fic legendum: διὰ τὴν συγγραφήν, τὰς ἱστορίας ἐποιήσατο. Pro ἀναγκαιότερον rectius fuperl. ἀναγκαιότατον. Sylb. Δέ poft ἔργον delendum videtur Reiskio. Ego locum fic refingendum puto: πολλοῖς δὲ δι' ὁμιλίας ἐλθὼν — φιλοσόφοις τὴν συγγραφὴν τ. ἱ. ἐποιήσατο, ἔργον δὴ τὸ π. ἀναγκαιότατον. De dictione δι' ὁμιλίας ἔρχεσθαι v. Matthiae Gr. Gr. §. 580. e Heindorf. ad Plat. Protag. p. 512. Elmfl. ad Eurip. Med. 842. Vulgatum εἰς ὁμιλίαν ex interpretamento ortum, quod cum genuinam lectionem loco pepuliffet, διά alienum locum occupavit. Facilius quidem videatur, quod Sylburg. conjecit, διὰ τὴν συγγραφὴν τὰς ἱστ. Sed haud fcio, an Dionyfius τὰς ἱστορίας ποιεῖσθαι hac poteftate non dixerit. Δέ et δή quoties confufa fint, nemo ignorat. Pro ἀναγκαιότερον cum Sylb. ἀναγκαιότατον praetulerim. Cf. I, 5, 2. De Compof. p. 6. Superlativi et comparativi confufione nihil eft frequentius. V. Hermann. ad Viger. p. 717. fq. Schaefer. ad Apoll. Rhod. T. II. p. 618. Elmfl. ad Eurip. Med. 67. — Praeterea offendit καί ante στρατηγοῖς pofitum, quod poft hanc vocem collocatum malis.

4. τρόπων] Et τρόπων retineri poteft, et τόπων admitti. Sylb. Ego τόπων utique praeferendum arbitror. Reisk. Sed de locis deinceps dicit; hic autem, ubi de regum vitis dixit, confentaneum eft, de eorundem moribus mentionem injici. Neque quidquam mutandum effe locus verbo δεδήλωκε affignatus oftendere videtur. Tacitus vulg. probat Beck. in examine artis et rat. hiftoric. vett. in judic. ing. et moribus p. VIII. Poffint tamen τρόπων ἰδιώματα non fatis de more dicta videri; contra τόπων ἰδιότητας dicit Polyb. III, 58, 2. Strab. I, 1. p. 11. et ἰδίωμα τῆς χώρας id. ib. p. 13. Verumtamen βίων ἰδιότητας habes ap. Aelian. V. H. III, 18. Cf. Polyb. IX, 22, 7.

784 ματα δεδήλωκε καὶ εἴ τι θαυμαστὸν ἢ παράδοξον ἑκάστη γῆ καὶ θάλασσα φέρει συμπεριείληφεν ἐν τῇ πραγματείᾳ. Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ ψυχαγωγίαν ταῦτ' εἶναι μόνον· οὐ γὰρ οὕτως ἔχει· ἀλλὰ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὠφέλειαν παρέ-
5 χει. Ἵνα δὲ πάντ' ἀφῶ τἄλλα, τίς οὐχ ὁμολογήσει, τοῖς ἀσκοῦσι τὴν φιλόσοφον ῥητορικὴν ἀναγκαῖον εἶναι πολλὰ μὲν ἔθη καὶ βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων ἐκμαθεῖν, πολλοὺς δὲ νόμους ἀκοῦσαι (καὶ) πολιτειῶν σχήματα καὶ βίους ἀνδρῶν
6 καὶ πράξεις καὶ τέλη καὶ τύχας. Τούτων τοίνυν ἅπασιν ἀφθονίαν δέδωκεν, οὐκ ἀπεσπασμένην τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ συμπαροῦσαν· πάντα δὲ ταῦτα ζηλωτὰ τοῦ συγγραφέως· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, ὅσα φιλοσοφεῖ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν περὶ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας καὶ περὶ τῶν ἄλλων
7 ἀρετῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς διεξερχόμενος λόγους. Τελευ-

ἐν τῇ πραγματείᾳ] Ἐν e fine vocis praegreſſae iteratum putem. Sic Noſter dicit περιλαμβάνειν γραφῇ II, 1, 1. συντάξει II, 5, 6. ἐνθυμήμασι Jud. de Lyſ. p. 490. 14. neque unquam, quod meminerim, ἐν addidit.

5. ἀκούουσι] Malim ἀσκοῦσι. Reisk. Recepi conjecturam, quae cuilibet in mentem venire debebat. Idem vitium eluendum eſſe De oratt. antiq. p. 450. 7. jam monuit Matthaei. Diſſ. de Dionyſ. Hal. p. VIII. Cf. §. 11. II, 50, 2. De Compoſ. p 6. Sic Jud. de Iſaeo. p. 588. 9: γένους λόγων ἑνὸς ἀσκητὴς ἐγένετο.

ἔθνη] Imo vero ἔθη, *mores*. Reisk. Veriſſimam emendationem in ordinem recipere non dubitavi. V. Antiqq. Prooem. ἔθη τε τὰ κράτιστα καὶ νόμους τοὺς ἐπιφανεστάτους διηγοῦμαι. Cf. l. IV. p. 745. 15.

ἀκοῦσαι, πολιτειῶν] Interpone καί. Reisk. Facile καὶ a praegreſſa ſyllaba elidi potuit. Equidem illud cum Reiskio neceſſarium puto h. l. ideoque inſerui, uncis tamen notavi.

6. Τούτοις τοίνυν] Ad ἀφθονίαν δέδωκεν additum deſideramus cujus rei copiam fecerit. Leg. eſt igitur τούτων pro τούτοις.

παρ' ὅλην τὴν δικαιοσύνην καὶ εὐσέβειαν] Forſan legendum παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν περὶ δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας καὶ π. Sylb. Mihi videtur locus ita quodammodo integrandus: παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν, ἐπαινῶν τὴν δικαιοσύνην. Reisk. Sylburgii emendatio non modo facilior eſt, ſed etiam ad ſenſum accommodatior. Nam qui virtutem tantummodo laudat, is de ea non philoſophatur.

ταῖόν ἐστι τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ χαρακτηρικώτατον, ὃ παρ'
οὐδενὶ τῶν ἄλλων συγγραφέων οὕτως ἀκριβῶς ἐξείργασται 785
καὶ δυνατῶς οὔτε τῶν πρεσβυτέρων οὔτε τῶν νεωτέρων —
τί δὲ τοῦτό ἐστι; τὸ καθ' ἑκάστην πρᾶξιν μὴ μόνον τὰ φα-
νερὰ τοῖς πολλοῖς ὁρᾷν καὶ λέγειν, ἀλλὰ ἐξετάζειν καὶ τὰς
ἀφανεῖς αἰτίας τῶν πράξεων καὶ τῶν πραξάντων αὐτὰς καὶ
τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἃ μὴ ῥᾴδια τοῖς πολλοῖς εἰδέναι, καὶ
πάντα ἐκκαλύπτειν τὰ μυστήρια τῆς τε δοκούσης ἀρετῆς καὶ
τῆς ἀγνοουμένης κακίας. Καί μοι δοκεῖ ὡς ὁ μυθευόμενος 8
εἶναι τῶν ψυχῶν ἀπολυθεισῶν τοῦ σώματος ἐξετασμὸς ἐπὶ
τῶν ἐκεῖ δικαστῶν, οὕτως ἀκριβὴς εἶναι ὁ διὰ τῆς Θεοπόμ-
που γραφῆς γιγνόμενος· διὸ καὶ βάσκανος ἔδοξεν εἶναι, προς-
λαμβάνων τινὰ τοῖς ἀναγκαίοις ὀνειδισμοῖς κατὰ τῶν ἐνδόξων
προσώπων οὐκ ἀναγκαῖα πράγματα, ὅμοιόν τι ποιῶν τοῖς ἰα-

---

7. *καὶ δύναται*] Commation istud, *καὶ δύναται*, tollendum est: aut pro *δύναται* reponendum *διαπεπόνηται*, *διεσκεύασται*, vel simile quid. Sylb. Num *διήνυσται*, *elaboratum est*. Reisk. Rescripsi *δυνατῶς*. Cf II, 13, 4: *τὰ γεγενημένα κατὰ τὰς μαχὰς ὑπ' ἀμφοτέρων διελήλυθεν ἀκριβῶς καὶ δυνατῶς.*

τῶν πραξάντων αὐτάς] Post *αὐτάς* deesse videtur *τὰς διανοίας*. Reisk. Mihi in mentem venerat, *καί* ante *τὰ πάθη* expungendum esse. Quod tametsi facilius videtur, tamen Reiskii conjecturam non improbo, coll., qui locus omnino nostrum illustrat, Antiqq. V, 56. p. 978: *τοῖς ἀναγινώσκουσι τὰς ἱστορίας οὐχ ἱκανὸν εἰς ὠφέλειαν τὸ τέλος αὐτὸ τῶν πραχθέντων ἀκοῦσαι· ἀπαιτεῖ δὲ ἕκαστος καὶ τὰς αἰτίας ἱστορῆσαι τῶν γενομένων καὶ τοὺς τρόπους* (f. leg. *τόπους*. Sic XI, 1. p. 2156: *τοὺς τόπους ἐν οἷς αἱ πράξεις ἐγένοντο βούλονται παρὰ τῆς ἱστορίας μαθεῖν.*) *τῆς πράξεως καὶ τὰς* *διανοίας* *τῶν πραξάντων καὶ τὰ παρὰ τοῦ δαιμονίου συγκυρήσαντα καὶ μηδενὸς ἀνήκοος γενέσθαι τῶν πεφυκότων τοῖς πράγμασι παρακολουθεῖν· τοῖς δὲ πολιτικοῖς καὶ πάνυ ἀναγκαῖον ὑπάρχουσαν τὴν τούτων μάθησιν.*

8. *προλαμβάνων*] F. *προςλαμβάνων*, cum sigmate. Reisk. Vulg. non poterat ferri, ideoque non dubitavi, quin facillimam emendationem (v. Schaefer. ad Apollon. Rhod. T. II. p. 92.) reciperem. Cf. II, 19, 3: *αὐτὰ τὰ κεφάλαια τῶν μελλόντων δηλοῦσθαι προςλαμβάνειν.*

καὶ τὰ τῶν] Num *κατὰ τῶν*? Reisk. Idem mihi in mentem venerat, recipiendumque putavi, cum vulg. aperte corruptum sit. Eadem confusio est in codd. Thuc. VIII, 77. Mox in locum vocis *πράγματα* sufficiendum puto: *κατηγορήματα*. Illa vox saepius minus tritas sede deturbavit. Recte autem dici *κατηγορήματα κατά τινος*, docet Lobeck. ad Soph. Ajac. p. 376.

τροῖς, οἱ τέμνουσι καὶ καίουσι τὰ διεφθαρμένα τοῦ σώματος, εἰς βάθος τὰ καυτήρια καὶ τὰς τομὰς φέροντες, οὐδὲ τῶν
786 ὑγιαινόντων καὶ κατὰ φύσιν ἐχόντων στοχαζόμενοι. Τοιοῦτος μὲν δή τις ὁ πραγματικὸς Θεοπόμπου χαρακτήρ.

9 Ὁ δὲ λεκτικὸς Ἰσοκράτει μάλιστα ἔοικε. Καθαρὰ γὰρ ἡ λέξις καὶ κοινὴ καὶ σαφὴς ὑψηλή τε καὶ μεγαλοπρεπὴς καὶ τὸ πομπικὸν ἔχουσα πολύ, συγκειμένη τε κατὰ τὴν μέσην ἁρμονίαν, ἡδέως καὶ μαλακῶς ῥέουσα. Διαλλάττει δὲ τῆς Ἰσοκρατείου κατὰ τὴν πικρότητα καὶ τὸν τόνον ἐπ' ἐνίων, ὅταν ἐπιτρέψῃ τοῖς πάθεσι, μάλιστα δ', ὅταν ὀνειδί-

---

ὡς βάθους] Hoeſchelius legit εἰς βάθος. Poſſis etiam legere ὡς οἷόν τε βάθους. Sylb. Ego cum Hoeſchelio h. l. facio, εἰς βάθος legente. Reisk. Hoc repoſui.

στοχαζόμενοι] Malim φειδόμενοι. Reisk. Uſitatiſſimum Dionyſio verbum, στοχάζεσθαι, veram lectionem, φειδόμενοι vel ἀποσχόμενοι, quod propius ad litterarum ductus accedit, loco moviſſe videri poſſit, cum e vulgari comparatio claudicet, ſi cum interprete lat. vertas: *non tamen ſanas corporis partes et bene affectas attingunt.* Si locus ſanus eſt, ita reddi debet: *quamquam ſanas beneque affectas corporis partes laedendi conſilium iis non eſt*, tametſi has quoque laedere coguntur, ut corrupta tollant. Caeterum Dionyſii de Theopompo judicium magnopere eos ſublevat, qui hunc a criminandi libidine purgare conati ſunt, Koch. l. l. p. 13. ſqq. Boeckh. Oec. Civ. T. I. p. 316. Quorum ego auctoritatem tanti facio, ut in contrariam ſententiam abire non auderem, niſi graviſſimum ejus aſſertorem haberem Lucianum, Quom. hiſt. ſit conſcr. §. 59. p. 215. ſq. Qui, ſint, inquit, *ἔπαινοι ἢ ψόγοι πάνυ πεφεισμένοι καὶ περιεσκεμμένοι καὶ ἀσυκοφάντητοι καὶ μετὰ ἀποδείξεων καὶ ταχεῖς καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου ἐκεῖνοί εἰσι· καὶ τὴν αὐτὴν Θεοπόμπῳ αἰτίαν ἕξεις, φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦντι τῶν πλείστων καὶ διατριβὴν ποιουμένῳ τὸ πρᾶγμα, ὡς κατηγορεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν τὰ πεπραγμένα.* Graviorem etiam auctorem advocarem Polybium (VIII, 10. ſq.) niſi huic invidiae crimen impactum eſſet (etiam a Schweighauſero T. VII. p. 124. et Goellero de Timaei vita et ſcriptis p. 187.) At vero ut Theopompum et Timaeum defendas, quos aliorum laudes iniquius ſaepe detrectaſſe, veteres fere omnes conſentiunt, virum egregium invidiae incuſare ne audeam, ejus manium verecundia facit. Audeo potius Dionyſium, qui, cum, ubicumque de Polybio loquitur, ei obtrectet, eo quoque ejus ſe adverſarium oſtendere videtur, quod, quos ille reprehenderat, eosdem ipſe laudibus ornat, uti Theopompum et Fabium (de cujus fide non immemor ſum eorum, quae diſputavit Erneſt. in opuſc. philol. et crit. p. 102. ſqq.).

ζῃ πόλεσιν ἢ στρατηγοῖς πονηρὰ βουλεύματα καὶ πράξεις ἀδίκους. Πολὺς γὰρ ἐν τούτοις καὶ τῆς Δημοσθένους δεινό- 10
τητος οὐδὲ κατὰ μικρὸν διαφέρει, ὡς ἐξ ἄλλων πολλῶν ἄν τις ἴδοι κἀκ τῶν ἀρχαϊκῶν ἐπιστολῶν, ἃς τῷ πνεύματι ἐπιτρέψας γέγραφεν. Εἰ δ' ὑπερεῖδεν ἐν τούτοις, ἐφ' οἷς μάλιστ' ἂν ἐσπούδακε, τῆς τε συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γραμμάτων καὶ τῆς κυκλικῆς εὐρυθμίας τῶν περιόδων καὶ τῆς 787
ὁμοειδείας τῶν σχηματισμῶν, πολὺ ἀμείνων ἂν ἦν αὐτὸς ἑαυτοῦ κατὰ τὴν φράσιν. Ἔστι δὲ ἃ καὶ κατὰ τὸν πραγμα- 11
τικὸν τόπον ἁμαρτάνει καὶ μάλιστα κατὰ τὰς παρεκβολάς. Οὔτε γὰρ ἀναγκαῖαί τινες αὐτῶν οὔτ' ἐν καιρῷ γινόμεναι, πολὺ δὲ τὸ παιδιῶδες ἐμφαίνουσαι. Ἐν οἷς ἐστι τὰ περὶ Σιληνοῦ τοῦ φανέντος ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τὰ περὶ τοῦ δρά-

---

10. *ἀρχαϊκῶν*] De *Ἀχαϊκῶν* dictum ad §. 1. In sq. periodo, inquit Stephanus, non video quid sit opus particula *ἄν*. Sed nec illud *ἐν τούτοις* mihi satis placet. Sensus autem planus est: Reprehendit enim Theopompi nimiam curam et diligentiam in vitando concursu et hiatu vocalium: quam etiam Cicero [Orat. 45.] et Quintilianus [IX, 4.] reprehenderunt. Sylb. *Ἐν τούτοις* ad omnia Theopompi scripta (*λόγους*) refer. Pro *μάλιστ' ἄν* facile conjicias *μάλιστα*. Sed v. Hermann. ad Viger. p. 820. Seidler. ad Eurip. Electr. 1116.

11. *τόπον*] Et *τόπον* ferri potest et *τύπον* reponi: qua de re ad p. 5. v. ult. [de Compos. p. 8. Sch.] Sylb. Cf. quae ad 5, 15. annotata sunt.

παραβολάς] Videtur appellare *τὰ παρεμβεβλημένα*, quae alii *ἐπεισόδια* appellant, *adscititias, aliunde petitas, praeter rem ingestas, a re alienas narrationes.* Reisk. Repetiit haec Ernesti Lex. Gr. Rhet. p. 241. sq. Velim ostendisset, vocem *παραβολή* hanc potestatem habere. Quod jam Valkenar. ad Herod. IV, 167. suaserat, *παρεκβολάς*, nil cunctatus reposui. In Censura Noster dicit *παρέκβασις*, ut Polyb. III, 9, 6. al. Thuc. I, 97. eodem sensu dicit *ἐκβολή*. A et *εκ* eodem modo confusa Thuc. VIII, 74.

τὰ περὶ Σ.] Quod pro *τά* vulgo legitur, *καί*, ex Cens. emendavi. Fabula de Sileno ex Theopompo narratur ab Aelian. III, 18. ubi cf. Perizon. Verum ibi Silenus non in Macedonia apparuisse traditur, sed in Phrygia, ubi cum Mida suam rerum geographicarum cognitionem (incredibilem illam scriptori satis credulo, Aeliano) communicaverit. Eandem rem ne nostro loco significari putemus, impediunt verba *ἐν Μακεδονίᾳ*, quae tamen in Cens. desunt. Herod. VIII, 138. Midae hortos in Macedonia memorat, in quibus ὁ *Σιληνὸς ἥλω, ὡς λέγεται ὑπὸ Μακεδόνων.* Cf. Schneider. ad Xenoph. Anab. I, 2, 13. Caeterum Cicero de Legg. I, 1. Apud Theopompum, ait, sunt innumerabiles fabulae.

κοντος τοῦ διαναυμαχήσαντος πρὸς τὴν τριήρη καὶ ἄλλα τούτοις οὐκ ὀλίγα ὅμοια. Οὗτοι παραληφθέντες οἱ συγγραφεῖς ἀρκέσουσι τοῖς ἀσκοῦσι τὸν πολιτικὸν λόγον ἀφορμὰς ἐπιτηδείους παραδειγμάτων παρασχεῖν εἰς ἅπασαν ἰδέαν.

πρὸς τὴν τριήρη] In Cenſura Scriptorum veterum p. 429. v. ult. (ubi eadem fere habet de Sileno et dracone) *πρὸς τῇ τριήρει.* Sylb. Corruptum haud dubie eſt quod in Cenſ. legitur, *πρὸς τῇ τριήρει.*

τούτοις παραληφθέντες] Senſus eſt: *ταῦτα παραληφθέντα παρὰ τῶν συγγραφέων.* Sylb. Ego, deleto primo *τούτοις* et puncto ſublato, quod eſt pone *ὅμοια* malim poſterius *τούτοις* cum *ὅμοια* copulari, ut ſit: *καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ὅμοια τούτοις.* Tum deſunt nonnulla, quae conjectura conſequi difficile ſit. Fortaſſe non multa deſunt, e. c. *ὅμως* [?] *δὲ οὗτοι*, *nihilominus tamen hi auctores adſciti* vel *aſſumti*, h. e. delecti, quibus aſſueſcas et quos diligenter tractes. Reisk. Equidem nihil excidiſſe puto, ſed pro poſteriore *τούτοις* ſcribendum cenſui *οὗτοι.* Ad finem epiſtolae nonnulla videntur deeſſe.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ

ΛΟΙΠΩΝ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

Ἐν τοῖς προεκδοθεῖσι περὶ τῆς μιμήσεως ὑπομνηματισμοῖς ἐπεληλυθώς, οὓς ὑπελάμβανον ἐπιφανεστάτους εἶναι ποιητάς τε καὶ συγγραφεῖς, ὦ Κόϊντε Αἴλιε Τουβέρων, καὶ δεδηλωκὼς ἐν ὀλίγοις τινάς, ἃς ἕκαστος αὐτῶν εἰςφέρεται,

---

Διονυσίου Ἀλεξάνδρου Ἁλικαρνασσέως] Variant codd. in titulo exprimendo, nunc quidem *Διονυσίου Ἀλεξ. τοῦ Ἁλικαρ.* nunc vero ſimplicius *Διονυσίου Ἁλικαρ.* nunc demum *Διονυσίου Ἀλεξ. Ἁλικαρ.* Hudſ. Articulum ante *Ἀλεξάνδρου* non putat abeſſe poſſe Schaefer. ad L. Boſ. p. 507. Ante *Ἁλικαρνασσέως* melius abeſt, ſi quidem ab ipſo Dionyſio inſcriptio profecta eſt.

ποιητάς τε καὶ συγγραφεῖς] *Συγγραφεῖς* hic omnes ſunt *proſae orationis ſcriptores.* Cf. Creuzer. Ars hiſt. Gr. p. 178. Interprr. ad l. de Compoſ. p. 105. ſ. 185. Aſt ad Plat. Phaedr. p. 248. Interprr. ad Thomam M. p. 813. ſq.

ὦ Κόϊντε Αἴλιε Τουβέρων] Quantum e nomine conjici poteſt, intelligendus eſt Lucii Tuberonis, hiſtorici, filius. V. Schütz. ind. Cicer.

τινάς, ἃς ἕκαστος] Dionyſium ſcripſiſſe ſuſpiceris: —, *τίνας ἕκ.* vel: —, *ἅςτινας ἕκ.* cum eo quem laudat, libro non quasdam ſcriptorum virtutes complexus fuerit, ſed potiſſimas quidem haud dubie omnes. Noli objicere, eum modeſte loqui. Talis enim modeſtia ab ejus indole aliena.

πραγματικάς τε καὶ λεκτικὰς ἀρετάς, καὶ πῆ μάλιστα χεί-
811 ρων ἑαυτοῦ γίνεται κατὰ τὰς ἀποτυχίας, εἴτε τῆς προαιρέσεως οὐχ ἅπαντα κατὰ τὸν ἀκριβέστατον λογισμὸν ὁρώσης, εἴτε τῆς δυνάμεως οὐκ ἐν ἅπασι τοῖς ἔργοις κατορθούσης, ἵνα τοῖς προαιρουμένοις γράφειν τε καὶ λέγειν εὖ καλοὶ καὶ δεδοκιμασμένοι κανόνες ὦσιν, ἐφ᾽ ὧν ποιήσονται τὰς κατὰ μέρος γυμνασίας, μὴ πάντα μιμούμενοι τὰ παρ᾽ ἐκείνοις κείμενα τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρετὰς αὐτῶν λαμβάνοντες, τὰς δ᾽ ἀποτυχίας φυλαττόμενοι· ἁψάμενός τε τῶν συγγρα-

---

ἵνα — ὦσιν] Jungenda haec cum δεδηλωκώς. De conjunctivo v. Matthiae Gr. Gr. §. 518. p. 735. Hermann. ad Viger. p. 850. ſq. Schaefer ad Argum Sophocl. Oed. R. Heindorf. ad Plat. Protag. p. 501. ſq. 504. ſq.

γράφειν τε καὶ λέγειν εὖ] De poſitione particulae εὖ v. Xenoph. Cyrop I, 5, 9: ἐλπίζοντες τῷ λέγειν εὖ πείθοντες πολλοὺς ἀνθρώπους πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ διαπράξεσθαι. Dionyſ. de Compoſ. p. 8: τοῦ λέγειν εὖ στοχάζονται. Cf. ibi Schaefer. p. 112. ſq.

ἐφ᾽ ὧν] Poteſt ſic accipi, ac ſi dixiſſet ἐπὶ τούτων, ſc. τῶν ἔργων, ὧν τὰς γυμνασίας ποιήσονται, *illis in operibus, quorum exercitationes ſuſcipient.* Malim tamen aut ὑφ᾽ ὧν ὁδηγούμενοι legi, aut ἀφ᾽ ὧν ὁρμώμενοι, *unde orſi*, vel *quibus praeſuppoſitis.* Reisk. Nec conjecturis opus, nec ea, quam Reiskius ſuadet, explicatione. Ἐπὶ κανόνων ποιεῖσθαι τὰς γυμνασίας eodem modo dicitur, ut ἐπεξιέναι ἐπὶ παραδειγμάτων de Compoſ. p. 336. ἀποδεικνύναι ἐπὶ παραδειγμάτων ib. p. 358. σκοπεῖν et ὁρᾷν ἐπὶ παραδειγμάτων ib. et Antiqq. XI, 1. ubi recte vulgatum e Vatic. emendavit Grimm. κανόνας ἐπὶ τῶν θεωρημάτων ὑποτίθεσθαι. II, 35, 1. Conſimilia ſunt II, 3, 3: ἐπὶ τούτων γίγνεται τῶν ἔργων φανερά. Plat. Polit. X. p. 597. a: ἐπ᾽ αὐτῶν τούτων ζητήσωμεν τὸν μιμητὴν τοῦτον, τίς ποτ᾽ ἐστίν. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 584. p. 856.

τὰ παρ᾽ ἐκείνοις κείμενα] *ab illis uſurpata.* Cf. 24, 4: εὕροι δ᾽ ἄν τις οὐκ ὀλίγα τῶν θεατρικῶν σχημάτων κείμενα παρ᾽ αὐτῷ. 29, 5: τὰ ἐπίθετα καλλωπισμοῦ χάριν κεῖται. Paulo diverſa ſunt I, 2, 5. II, 18, 1. 48, 2. 52, 2. Cf. Schaef. ad l. de Compoſ. p. 214.

ἁψάμενός τε] Malim δέ: *in diſputatione autem de hiſtoricis.* Nam poetas quoque a ſe recenſitos et luſtratos fuiſſe ait. Reisk. Sed haec oppoſitio hic non expreſſa eſt. Cohaerent ἐπεληλυθώς — καὶ δεδηλωκώς — ἁψάμενός τε. Καὶ — τε eodem modo habes Plat. de Legg. VII. p. 792. c: τὸ ἵλεων καὶ εὐμενὲς, πρᾷόν τε. Cf. ib. p. 807. b: γυναῖκές τε καὶ παῖδες οἰκήσεις τε.

Φέων ἐδήλωσα καὶ περὶ Θουκυδίδου τὰ δοκοῦντά μοι, συντόμῳ τε καὶ κεφαλαιώδει γραφῇ περιλαβών, οὐ δι᾽ ὀλιγωρίαν καὶ ῥᾳστώνην, οὐδὲ διὰ σπάνιν τῶν δυνησομένων βεβαιῶσαι τὰς προθέσεις, ἀλλὰ τῆς εὐκαιρίας τῶν γραφομένων στοχαζόμενος, ὡς καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐποίησα. Οὐ 2
γὰρ ἦν ἀκριβῆ καὶ διεξοδικὴν δήλωσιν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν ἀνδρων ποιεῖσθαι, προελόμενον εἰς ἐλάχιστον ὄγκον συναγαγεῖν τὴν πραγματείαν. Σοῦ δὲ βουληθέντος ἰδίαν συντάξα- 812
σθαί με περὶ Θουκυδίδου γραφήν, ἅπαντα περιειληφυῖαν τὰ δεόμενα λόγων, ἀναβαλόμενος τὴν περὶ Δημοσθένους πραγματείαν, ἣν εἶχον ἐν χερσίν, ὑπεσχόμην τε ποιήσειν, ὡς προῄρου, καὶ τελέσας τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδίδωμι.

II. Μέλλων δὲ τῶν κατὰ μέρος ἅπτεσθαι λόγων, 1
ὀλίγα περὶ ἐμαυτοῦ τε καὶ τοῦ γένους τῆς πραγματείας βου-

τῶν γραφομένων] Subandi τότε: *sed serviens opportunitati eorum, quae tum temporis commentabar atque tractabam et habebam mihi proposita in illa scriptione, in qua Thucydidis laudesque naevosque obiter perstrinxeram.* h. e. tantum solummodo hujus rei attingens, quantum rei propositae serviret, exclusis illis, quae a proposito aliena et ab eo me essent avocatura. Reisk.

περὶ τῶν ἄλλων] Περὶ hoc loco per ellipsin quandam significat idem quod ἐπί, seu ἐν. Idem enim est, ac si dixisset auctor ἐπὶ τῶν ἄλλων, seu ἐν τοῖς περὶ τῶν ἄλλων. Sylb. Ista ellipsis qualis sit, ignoro. Sed cum ἐποίησα vice verbi δηλοῦν fungatur, patet, legitime περί cum genitivo dictum esse. Cf. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 5. et not. ad. c. 17, 3.

2. οὐ γὰρ ἦν] Aut pro ἐνῆν accipi debet ἦν: *non enim datum erat, non licebat;* aut leg. est οὐ γὰρ προκείμενον ἦν: *non enim erat mihi propositum hoc, ut* — Reisk. Conjectura non opus. V. ind. s. v. εἶναι.

ποιεῖσθαι προελόμενον, εἰς.] Correxi distinctionem sic: ποιεῖσθαι, προελόμενον εἰς: *non enim poteram de unoquoque copiose disputare, quippe qui mihi proposuissem tractationem in spatium quam angustissimum contrahere.* Reisk.

τελέσας, τὴν ὑπ.] Comma post τελέσας sustuli: nam τὴν ὑπόσχεσιν ad utrumque verbum pertinet, arctius tamen a legente cum τελέσας jungitur.

II, 1. τῶν κατὰ μ. ἅ. λόγων] Οἱ κατὰ μέρος λόγοι hic sunt *singulae disputationis partes.* De κατὰ μέρος v. Hoogeven. ad Viger. p. 108. Lexic. Xenoph. T. III. p. 119. coll. Wesseling. ad Herod. VII, 212. Ἅπτεσθαι λόγων est *ingredi disputationem.* V. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 132.

λομαι προειπεῖν, οὐ σοῦ, μὰ Δία, καὶ τῶν σοὶ παραπλησίων ἕνεκα, τῶν ἀπὸ παντὸς τοῦ βελτίστου κρινόντων τὰ πράγματα καὶ μηδὲν ἡγουμένων χρῆμα τιμιώτερον τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ τῶν ἄλλων, ὅσοις τὸ αὐτὸ φιλαίτιον ἔνεστι τῶν ἀρχαίων γινομένων, εἴτε κατὰ τὴν ταῦτα τὰ πάθη κοινὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὄντα φύσεως.
2 Ὑποπτεύω γὰρ ἔσεσθαί τινας τῶν ἀναγνωσομένων τὴν γραφὴν τοὺς ἐπιτιμήσοντας
813 ἡμῖν, ὅτι τολμῶμεν ἀποφαίνειν Θουκυδίδην, τὸν ἁπάντων κράτιστον τῶν ἱστοριογράφων, καὶ κατὰ τὴν προαίρεσίν ποτε τῶν λόγων ἁμαρτάνοντα καὶ κατὰ τὴν δύναμιν ἐξασθενοῦντα.
3 Καὶ οὐδ' οὗτος ἡμᾶς ὁ λογισμὸς εἰσῆλθεν, ὅτι παράδοξα καινοτομεῖν πράγματα πρῶτοι καὶ μόνοι δόξομεν, εἴ τι τῶν ὑπὸ Θουκυδίδου γραφέντων συκοφαντεῖν ἐπιβαλοίμεθα, οὐ

τὸ αὐτὸ φ. — φύσεως] Vitiatum hoc loco exemplar eſt. Dudithius ſic vertit: *ſed ad illos ſpectavi, qui veterum ſcripta plus aequo admirantur, ſuam aetatem aſpernantes; quo plerique homines vitio laborant.* ut talis quaedam conſtitui poſſit lectio: *ὅσοις τὸ αὐτὸ φιλαίτιον ἔνεστι, τὰ μὲν τῶν ἀρχαίων μόνα ἀγάμενον, τὰ δὲ τῶν κατ' αὐτοὺς παντελῶς περιορῶν· ἃ κοινά ἐστι τῆς ἀνθρωπίνης πάθη φύσεως.* Sylb. Pro τὸ αὐτό, quod non intelligo, legendum videtur τοῦτο τό, qua ratione τὸ φιλόνεικον τοῦτο §. 4. contemtim dicitur. Pro *γινομένων* facili emendatione reſtitueris *κρινομένων*. Caetera ſine codd. ope ſanari nequeunt, cum plura intercidiſſe manifeſtum ſit.

2. ἐπιτιμήσοντας] Scriptus liber habet *ἐπιτιμήσαντας*: minus recte. Sic p. 814. v. 7. (§. 4.) idem perperam habet *συνήθει*, dandi caſu. Sylb.

τὸν ἁπάντων κρ. τ. ἱστ.] ſc. e mente eorum, quos ipſum reprehenſuros eſſe ſperat. Ipſe enim Herodoto primas defert.

καὶ κατὰ τὴν πρ. ποτε τ. λ. —] Non video, quid ſibi velit h. l. ποτε. Num ergo leg. *καὶ κατὰ τὴν προαίρεσιν τὴν καθόλου ἁμαρτάνοντα καὶ κατὰ τὴν δύναμιν ἔστιν ὅτε ἐξασθενοῦντα* Reisk. Conjectandi periculum cur ſubierit, non perſpicio; ποτέ eſt *nonnunquam, interdum*, et ſequens quoque membrum afficit. Emendatio a Reiskio propoſita, critici menti repugnat.

3. καὶ οὐδ' οὗτος ἡ. ὁ λ. εἰσῆλθεν] Interpres: *neque vero illud quidem nos fugit.* Sed hanc ſententiam vulgaris lectio reſpuit. Quae ſi bene habet, ſenſus hic ſit neceſſe eſt: *neque vero haec cogitatio mentem ſubiit*, i. e. *non veremur, ne —*.

δόξομεν, εἰ — ἐπιβαλοίμεθα] Cf. Plat. de Legg. II. p. 658. d: εἰ τὰ πάνυ σμικρὰ κρίνοι παιδία, κρινοῦσι τὸν τὰ θαύμα-

ταῖς κοιναῖς μόναις ἐναντιούμενοι δόξαις, ἃς ἅπαντες, ἐκ
τοῦ μακροῦ χρόνου παραλαβόντες, ἀναφαιρέτους ἔχουσιν,
ἀλλὰ καὶ ταῖς ἰδίαις τῶν ἐπιφανεστάτων φιλοσόφων τε καὶ
ῥητόρων μαρτυρίαις ἀπιστοῦντες, οἳ κανόνα τῆς ἱστορικῆς
πραγματείας ἐκεῖνον ὑποτίθενται τὸν ἄνδρα καὶ τῆς περὶ
τοὺς πολιτικοὺς λόγους δεινότητος ὅρον· ὧν οὔτε προαιρέσεις
ἰσχυράς. Ταύτας δὴ τὰς ἐπιτιμήσεις ἀπολύσασθαι βουλόμε- 4
νος, ἐχούσας τι θεατρικὸν καὶ τῶν πολλῶν ἀγωγόν, περὶ
μὲν ἐμαυτοῦ τοσοῦτον ἀρκεσθήσομαι μόνον εἰπεῖν, ὅτι τὸ
φιλόνεικον τοῦτο καὶ δύσερι καὶ προσυλακτοῦν εἰκῇ τισιν ἐν
παντὶ πεφυλαγμένος τῷ βίῳ μέχρι τοῦ παρόντος καὶ οὐδε- 814
μίαν ἐκδεδωκὼς γραφήν, ἐν ᾗ κατηγορῶ τινος, ἔξω μιᾶς
πραγματείας, ἣν συνεταξάμην ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς φιλοσο-
φίας πρὸς τοὺς κατατρέχοντας αὐτῆς ἀδίκως, οὐκ ἂν ἐπε-
χείρησα νῦν πρῶτον εἰς τὸν ἐπιφανέστατον τῶν συγγραφέων
τὴν οὔτ᾽ ἐλευθέροις ἤθεσι πρέπουσαν, οὔτ᾽ ἐμαυτῷ συνηθῆ
κακοήθειαν ἐναποδείκνυσθαι. Περὶ δὲ τοῦ γένους τῆς γρα-
φῆς πλείονα μὲν εἶχον λέγειν, ἀρκεσθήσομαι δ᾽ ὀλίγοις. Εἰ
δ᾽ ἀληθεῖς τε καὶ προσήκοντας ἐμαυτῷ προήρημαι λόγους, σύ
τε κρινεῖς καὶ τῶν ἄλλων φιλολόγων ἕκαστος.

να ἐπιδεικνύντα. Thuc. I, 107: εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι, Ἀθηναῖοι — ἔμελλον κωλύσειν. Ib. c. 121: εἰ ἀντίσχοιεν μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς. Dionyſ. De Compoſ. p. 68: ἁπάντων τὰ ὀνόματα εἰ βουλοίμην λέγειν, ἐπιλείψει με ὁ τῆς ἡμέρας χρόνος. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 524. n. 5.

ὧν οὔτε —] Rurſus hic eſt lacuna. Reisk. Mihi legendum videbatur: ὧν οὗτοι αἱ προαιρέσεις ἰσχυραί: *qui quod ſtatuerunt, neutiquam firma ratione nititur.* Sed fortaſſe plura interciderunt. Minimam diſtinctionem, quae poſt ἰσχυράς erat, maxima permutavi.

4. πρὸς τοὺς κατατρέχοντας αὐτῆς] Videtur Epicureos intelligere, quos rhetorices ſtudia contemſiſſe conſtat. V. Quintil. II, 17, 15. ibique Spalding. cf. Dionyſ. de Compoſ. p. 376.

προσήκοντας ἐμαυτῷ] Exſpectaveris πρ. ἐμοί. Sed cf. Antiqq. II, 66. p. 577: οὐκ ἀξιῶ πολυπραγμονεῖν οὔτ᾽ ἐμαυτὸν οὔτ᾽ ἄλλον οὐδένα. Jud. de Lyſ. p. 508. e Lyſ. περὶ τούτων ἐγὼ θέλω τοὺς παῖδας παραστησαμένη, καὶ τούτους καὶ τοὺς ὕστερον ἐμαυτῇ γενομένους, ὀμόσαι, ὅπου ἂν αὐτὸς λέγῃς.

1 III. Ἔστι δὴ τὸ βούλημά μου τῆς πραγματείας οὐ
καταδρομὴ τῆς Θουκυδίδου προαιρέσεώς τε καὶ δυνάμεως,
οὐδ' ἐκλογισμὸς τῶν ἁμαρτημάτων, οὐδ' ἐξευτελισμός, οὐδ'
ἄλλο τι τοιοῦτον ἔργον οὐδέν, ἐν ᾧ τὰ μὲν κατορθώματα καὶ
τὰς ἀρετὰς οὐδενὸς ἠξίωκα λόγου, τοῖς δὲ μὴ κατὰ τὸ κρά-
τιστον εἰρημένοις ἐπιφύομαι, ἐκλογισμὸς δέ τις τοῦ χα-
815 ρακτῆρος τῶν λόγων, ἅπαντα περιειληφὼς, ὅσα συμβέβηκεν
αὐτῷ κοινά τε πρὸς ἑτέρους καὶ διαφέροντα παρὰ τοὺς ἄλ-
λους, ἐν οἷς ἀναγκαῖον ἦν μὴ τὰς ἀρετὰς λέγεσθαι μόνον,
2 ἀλλὰ καὶ τὰς γειτνιώσας αὐταῖς κακίας. Οὐδεμία γὰρ αὐτάρ-
κης ἀνθρώπου φύσις οὔτ' ἐν λόγοις οὔτ' ἐν ἔργοις ἀναμάρ-
τητος εἶναι· κρατίστη δὲ ἡ πλεῖστα μὲν ἐπιτυγχάνουσα,
ἐλάχιστα δὲ ἀστοχοῦσα. Ἐπὶ ταύτην δὴ τὴν ὑπόθεσιν ἀνα-
φέρων ἕκαστος τὰ ῥηθησόμενα μὴ τῆς προαιρέσεώς μου γενέ-
σθω κατήγορος, ἀλλὰ τῶν ἰδίων τοῦ χαρακτῆρος ἔργων ἐξε-
3 ταστὴς δίκαιος. Ὅτι δ' οὐκ ἐγὼ τοῦτο πρῶτος ἐπικεχεί-
ρηκα ποιεῖν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ πάλαι καὶ καθ' ἡμᾶς, οὐ φι-
λαπεχθήμονας προελόμενοι γραφάς, ἀλλὰ θεωρητικὰς τῆς
ἀληθείας, μυρίους παρασχέσθαι δυνάμενος μάρτυρας, δυοῖν
ἀνδράσιν ἀρκεσθήσομαι μόνοις, Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτωνι.
4 Ἀριστοτέλης τε γὰρ οὐχ ἅπαντα κατὰ τὸ κράτιστον εἰρῆ-
σθαι πείθεται τῷ καθηγητῇ Πλάτωνι· ὧν ἐστι καὶ τὰ περὶ
816 τῆς ἰδέας καὶ τὰ περὶ τἀγαθοῦ καὶ τὰ περὶ τῆς πολιτείας,
αὐτός τε ὁ Πλάτων Παρμενίδην καὶ Πρωταγόραν καὶ Ζήνωνα

III, 1. οὐδ' ἐκλογισμός] Cum ἐκλογισμός mox paulo diverſa ratione uſurpetur, videndum, ne hic alia voce auctor uſus ſit, v. c. ἐξετασμός, v. I, 6, 8.

2. ἀστοχοῦσα] In cod. Bodl., qui transſcriptus erat ex exemplari Dudithiano, ἀποτυχοῦσα. Hudſ.

3. τοῦτο — ποιεῖν] ſc. reprehendere, quae antiquiores in medium protulerunt. Male interpres: *quod vero non ego primus hoc ſcribendi genus aggrediar.* Similiter auctor diſputat I, 1, 9. ſqq.

4. τὰ περὶ τῆς ἰδέας] V. Ariſtot. Metaph. I, 7. XIII, 4. τὰ περὶ τἀγαθοῦ] V. Ethic. ad Nicom. I, 2. ſqq. τὰ περὶ τῆς πολιτείας] Ariſtot. Polit. l. II. et paſſim. αὐτός τε ὁ Πλάτων] V. ad I, 1, 12.

καὶ τῶν ἄλλων Φυσιολόγων οὐκ ὀλίγους ἡμαρτηκότας ἀπο-
δεικνύναι βούλεται, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ κατ' αὐτό γε τοῦτο
ἐπιτιμᾷ, ἐνθυμούμενος, ὅτι τῆς Φιλοσόφου θεωρίας σκοπός
ἐστιν ἡ τῆς ἀληθείας γνῶσις· ἀφ' ἧς καὶ τὸ τοῦ βίου τέλος
γίνεται Φανερόν. Ὅπου δὴ τοὺς περὶ δογμάτων διαφερομέ- 5
νους οὐδεὶς μέμφεται τῆς προαιρέσεως, εἰ μὴ πάντα τὰ τῶν
πρεσβυτέρων ἐπαινοῦσιν, ἦ που τούς γε προελομένους χα-
ρακτήρων ἰδιότητα δηλῶσαι μέμψαιτ' ἄν τις, εἰ μὴ πάσας
μαρτυροῦσι τοῖς πρὸ αὐτῶν καὶ τὰς μὴ προσούσας ἀρετάς;

IV. Ἓν ἔτι λείπεταί μοι μέρος ἀπολογίας δεόμενον, 1
ἐπίφθονον μέντοι κατηγόρημα καὶ τοῖς πολλοῖς κεχαρισμένον,
ῥᾳδίως δ' ἐξελεγχθῆναι δυνησόμενον, ὡς οὐκ ἔστιν ὑγιές.
Οὐ γάρ, εἰ τῇ δυνάμει λειπόμεθα Θουκυδίδου τε καὶ τῶν 817
ἄλλων ἀνδρῶν, καὶ τὸ θεωρητικὸν αὐτῶν απολωλέκαμεν.
Οὐδὲ γὰρ τὰς Ἀπελλοῦ καὶ Ζεύξιδος καὶ Πρωτογένους καὶ 2

ἀφ' ἧς — φανερόν] Haec alieno loco illata videntur, ut obelis notanda putarem, nisi Dionysium me tractare recordarer.

5. ἰδιότητα] Malim ἰδιότητας.

μαρτυροῦσι τοῖς πρὸ αὐτῶν (v. αὑτῶν) — ἀρετάς] Cf. 54, 4: ὑπὸ τῆς μιᾶς ταύτης ἀρετῆς κεκαρωμένοι τὴν διάνοιαν ἅπαντα καὶ τα μὴ προσόντα τῷ συγγραφεῖ μαρτυροῦσιν. De Compos. p 70: δεῖ γὰρ αὐτοῖς τἀληθῆ μαρτυρεῖν. Jud. de Demosth. p. 1104: μηδεὶς ὑπολάβῃ, θαυμαστὸν εἶναι τὸν λόγον, εἰ καὶ τῇ πεζῇ λέξει φημὶ δεῖν εὐμελείας (sic leg. pro ἐμμελείας. V. Sylb. ad h l. et Schaefer ad l. de Compos. p. 409.) καὶ εὐρυθμίας καὶ μεταβολῶν — μηδὲ κακουργεῖν ὑπολάβῃ, τὰ προσόντα τῇ ψιλῇ λέξει προσμαρτυροῦντα. ubi pro προσμαρτυροῦντα leg. puto μαρτυροῦντα: nam προς e προσόντα repetitum videtur: et ante προσόντα cum Sylb. et Reisk. μή insero. Negandi particulae millies elisae.

IV, 1. μέν τι] In scripto libro particula post μέν pinguiori litura est obscurata, ita ut nescius, τινε sit, an το, an mixta ex his τοι; sed cum accentus habeat enclisin, videtur referre voluisse μέν τι aut μέντοι. Sylb. Posterius edendum putavi

οὐ γάρ —] Κατηγόρημα ipsum non enuntiavit, quia id ex oratione contexta sponte intelligitur. Similes omissiones ante γάρ frequentes sunt.

τὸ θεωρητικὸν αὐτῶν] Id est τὴν δύναμιν τοῦ θεωρεῖν αὐτοὺς h. e. τὰς αὐτῶν ἀρετάς τε καὶ κακίας. Reisk. Cf. Matthiae. Gr. Gr. § 322. p. 441.

2. Ἀπελλου] Frequentius Ἀπελλοῦ, ut cum alibi, tum supra p. 644. v. 16. etiam in manuscripto. Sylb. Sic edidi.

τῶν ἄλλων γραφέων τῶν διωνομασμένων τέχνας οἱ μὴ τὰς
αὐτὰς ἔχοντες ἐκείνοις ἀρετὰς κρίνειν κεκώλυνται· οὐδὲ τὰ
Φειδίου καὶ Πολυκλείτου καὶ Μύρωνος ἔργα οἱ μὴ τηλικοῦτοι
3 δημιουργοί. Ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι πολλῶν ἔργων οὐχ ἧττων
τοῦ τεχνίτου κριτὴς ὁ ἰδιώτης, τῶν γε δι' αἰσθήσεως ἀλό-
γου τοῖς πάθεσι καταλαμβανομένων, καὶ ὅτι πᾶσα τέχνη
τούτων στοχάζεται τῶν κριτηρίων καὶ ἀπὸ τούτων λαμβάνει
τὴν ἀρχήν. Ἅλις ἔστω μοι προοιμίων, ἵνα μὴ λάθω περὶ
ταῦτα κατατρίψας τὸν λόγον.

1 V. Μέλλων δὲ ἄρχεσθαι τῆς περὶ Θουκυδίδου γρα-
φῆς ὀλίγα βούλομαι περὶ τῶν ἄλλων συγγραφέων εἰπεῖν, τῶν
τε πρεσβυτέρων καὶ τῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀκμασάντων ἐκείνῳ
χρόνους· ἐξ ὧν ἔσται καταφανής ἥ, τε προαίρεσις τοῦ ἀν-
818 δρός, ᾗ χρησάμενος διήλλαξε τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ ἡ δύναμις.
2 Ἀρχαῖοι μὲν οὖν συγγραφεῖς πολλοὶ καὶ κατὰ πολλοὺς τό-
πους ἐγένοντο πρὸ τοῦ Πολοποννησιακοῦ πολέμου· ἐν οἷς

---

5. *τῶν τε δι' αἰσθ.*] Malim *τῶν γε*. Reisk. Sic emendavi.

τοῖς πάθεσι] *Καὶ τοῖς πάθεσι*. H. Steph. Ego malui aliquando *τοῖς πᾶσι*: *ab omnibus facile comprehendendarum, vel percipiendarum.* Verum bene habere vulgatum docent insequentia *τούτων τῶν κριτηρίων*. Sunt enim artium *κριτήρια* senſus et *τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων παραγιγνόμενα πάθη* affectiones in mente per ſenſus excitatae. Reisk. Poſtrema ſunt *ἀπροςδιόνυσα*. Lectionem ſanam puto ſenſumque hunc: *ea quidem* (non deterius judicat vulgus, quam eruditi,) *quae, ſenſu obſcuro rationeque carente,* (*δι' αἰσθήσεως ἀλόγου*) *ab animo percipiuntur.* Sed pro *τούτων τῶν κριτηρίων* exſpectes *τούτου τοῦ κριτηρίου*, nempe *τοῦ ἀλόγου* V. 27, 1. 3. Jud. de Lyſ. p. 474. ſqq. Jud. de Demoſth. p. 1000. 4. ubi Reiskii commentum exterminandum eſſe ſupra diximus.

V, 2. *Πελοπονησιακοῦ*] Nota hic *Πελοπονησιακοῦ* ſimplici *ν* ſcriptum, in ſequentibus autem gemino: quam poſteriorem ſcripturam agnoſcit apud Dionyſium Afrum etiam Euſtathius. Pro ſequenti etiam *Εὐγέων* apud Suidam diphthongως eſt *Εὐγαίων*: contra *Προκονήσιος* apud Stephanum Byzant. monophthongως. Rurſum pro *Φυγελεύς* apud eundem Stephanum eſt *Φιγαλεύς* et *Φιαλεύς*. Eſt autem Phigalea ſeu Phialea oppidulum Arcadiae, a Phialo quodam denominatum, ut tradit idem Stephanus. Pro *Ἀμελησαγόρας* vero Dudithius ſublata privativa mavult *Μελησαγόρας*. Sylb. Malim gemi-

ἐστὶν Εὐγέων τε ὁ Σάμιος καὶ Δηΐοχος ὁ Προικοννήσιος καὶ Εὔδημος ὁ Πάριος καὶ Δημοκλῆς ὁ Φυγαλεὺς καὶ Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος ὅ, τε Ἀργεῖος Ἀκουσίλαος καὶ ὁ Λαμψακηνὸς Χάρων καὶ ὁ Χαλκηδόνιος Ἀμελησαγόρας· ὀλίγῳ δὲ πρεσβύ-

---

nare liquidam auctoritate Strabonis, l. XIII. p. 618. ed. Paris. Hudſ. Haec auctoritas hic quidem nihil probat; probat Dionyſii, alibi ſemper *Πελοπόννησος* ſcribentis, conſtantia. Quare librariorum in noſtro loco lapſum propagare nolui.

Εὐγέων] Apud Suidam diphthongως habemus *Εὐγαίων*. An is ipſe ſit, cujus hic loci meminit Dionyſius plane incertum. Sed de eo non opus eſt, ut contendamus, cum et *γέα* et *γαῖα* dicatur. Hudſ.

Προικονήσιος] Gentile eſt *Προκονήσιος* apud Steph. Byzant. Verum Straboni cum duplici *ν* *Προκοννήσιος* l. XIII. p. 618. Hudſ. Cf. Weſſeling. ad Herod. VI, 33. ad Diodor. XIII, 49. p. 577. Quomodo infra 23, 2. legitur, *Προικοννήσιος*, hic quoque exhibui.

Φυγελεύς] Ita quidem in omnibus Dionyſii codd. legitur. Sed vera lectio eſt *Φυγαλεύς*. Nam de prima quidem et ultima ſyllaba diſcrepant ſcriptores, quia alii *Φυγάλεια* malunt, ſit Polybius libro V. [imo IV, 3, 5. ſqq. IV, 79, 5.] alii *Φιγάλεια*, ut Rhianus in Meſſeniacis, Stephano teſte; alii item *Φιγαλέα*, ut eſt apud eundem Stephanum: alii *Φιγαλία*, ut eſt apud Athenaeum lib. XI [X, 12. coll. IV, 13. ed. Bip. ſect. XXXI.] Sed tamen de ſecunda vocali omnes conſpirant. Voſſ. de hiſt. Gr. p. 10.

Ἑκαταῖος] V. de eo Voſſ. l. l. p. 7. cf. p. 352. ſqq. et quos laudat Creuzer. de art. hiſt. Gr. p. 65. Ejus et Charonis fragmentorum collectionem debemus Creuzero.

Ἀκουσίλαος] Villoiſon. Anecd. T. I. p. 49. *Ἀκουσίλαος Κάβα υἱός, Ἀργεῖος, ἀπὸ Κεκάδος, πόλεως οὔσης πλησίον Αὐλίδος, ἱστορικὸς πρεσβύτατος, ἔγραψε γενεαλογίας ἐκ δέλτων χαλκῶν, ἅς λόγος εὑρεῖν τὸν πατέρα, ὀρύξαντά τινα τόπον τῆς οἰκίας αὐτοῦ.* Cf. Voſſ. l. l. p. 4. ſq. 350. Creuzer. l. l. p. 76.

Ἀμελησαγόρας] Clementi Alexandrino Meleſagoras vocatur lib. VI. *Στρωματ.* [p. 267. 7. Sylb.] niſi codices fallunt. Verba ejus ſunt: *Μελησαγόρου γὰρ ἔκλεψεν Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ Εὔδημος ὁ Νάξιος, οἱ ἱστορικοί.* [Vide, ne hic Eudemus idem ſit, qui Noſtro Parius dicitur.] Eo autem lubentius locum hunc attuli, quia inde cognoſcimus, quantis viris profuerit Chalcedonii illius opera. Utrum vero Ameleſagoras an Meleſagoras, quomodo Andreas Dudithius apud Dionyſium legendum putabat, rectius vocetur, non facile dixerim: quando, uti Meleſagoras quoque legitur apud Heſychium Grammaticum (in *ἐπ' ἐπευρυγύῃ ἀγών.*) ita etiam Ameleſagorae cujusdam, ſed Athenienſis, qui Atticam deſcripſerit, mentio eſt apud Antigonum Caryſtium Hiſtoriarum Mirabilium cap. XII. Voſſ. l. l.

τεροι τῶν Πελοποννησιακῶν καὶ μέχρι τῆς Θουκυδίδου παρ-
εκτείναντες ἡλικίας Ἑλλάνικός τε ὁ Λέσβιος καὶ Δαμάστης
819 ὁ Σιγειεὺς καὶ Ξενομήδης ὁ Χῖος καὶ Ξάνθος ὁ Λυδὸς καὶ ἄλ-
3 λοι συχνοί. Οὗτοι προαιρέσει τε ὁμοίᾳ ἐχρήσαντο περὶ τὴν
ἐκλογὴν τῶν ὑποθέσεων καὶ δυνάμεις οὐ πολύ τι διαφερούσας
ἔσχον ἀλλήλων, οἱ μὲν τὰς Ἑλληνικὰς ἀναγράφοντες ἱστο-
ρίας, οἱ δὲ τὰς βαρβαρικάς, καὶ αὐτὰς δὲ ταύτας οὐ συνά-
πτοντες ἀλλήλαις, ἀλλὰ κατ' ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις διαι-
ροῦντες καὶ χωρὶς ἀλλήλων ἐκφέροντες, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν
φυλάττοντες σκοπόν, ὅσαι διεσώζοντο παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις
μνῆμαι κατὰ ἔθνη τε καὶ κατὰ πόλεις, εἴτ' ἐν ἱεροῖς, εἴτ' ἐν
βεβήλοις ἀποκείμεναι, γραφαῖς ταύτας εἰς τὴν κοινὴν ἁπάν-
των γνῶσιν ἐξενεγκεῖν, οἵας παρέλαβον, μήτε προστιθέντες
αὐταῖς τι, μήτ' ἀφαιροῦντες· ἐν αἷς καὶ μῦθοί τινες ἐνῆσαν
ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πεπιστευμένοι χρόνου, καὶ θεατρικαί τινες
4 περιπέτειαι πολὺ τὸ ἠλίθιον ἔχειν τοῖς νῦν δοκοῦσαι. Λέξιν
τε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν αὐτὴν ἅπαντες ἐπετήδευσαν, ὅσοι
τοὺς αὐτοὺς προείλοντο τῶν διαλέκτων χαρακτῆρας, τὴν σα-
820 φῆ καὶ κοινὴν καὶ καθαρὰν καὶ σύντομον καὶ τοῖς πράγμασι
προσφυῆ καὶ μηδεμίαν σκευωρίαν ἐπιφαίνουσαν τεχνικήν·
ἐπιτρέχει μέντοι τις ὥρα τοῖς ἔργοις αὐτῶν καὶ χάρις τοῖς
μὲν πλειων, τοῖς δ' ἐλάττων· δι' ἣν ἔτι μένουσιν αὐτῶν αἱ

Σιγεύς] Al. *Σιγειεύς*. Hudf. Sic edidi. De Damafte v. Voff. l. l p. 11. 366. et, qui nuper de eo egit, Ukerti *Unterfuchungen über Hecataeus und Damaftes.* Xanthi fragmentorum collectionem Creuzero debemus.

3. *προαιρέσει τε ὁμοίᾳ* —] Cf. 23, 3. et Creuzer. de art. hift. Gr. p 90. fqq.

καὶ αὐτάς τε ταύτας] Poffis etiam legere *καὶ αὐτὰς δὲ ταύτας*, repofita fc. *δέ* pro *τε*, et mox pro *ἕνα* perperam in exemplari eft *ἵνα*. Sylb. Correxi ut Sylburg. volebat, *αὐτὰς δὲ ταύτας*. Reisk. Ad rem cf. Creuzer. l. l. p. 77. fqq. 113. fqq.

ἀποκείμεναι γραφαί, ταύτας] Rectius *γραφαῖς*, dandi cafu Sylb. [Pro *ἱεροῖς*] malim *ἱεραῖς*. Liquet enim, h. l. *τὰς ἱερὰς γραφάς*, *monumenta litterarum facra*, *ταῖς βεβήλοις* opponi et cum iis copulari. Reisk. Equidem de templorum quodam quafi tabulario non cogitaverim, cumque *γραφαί* ferri nequeat, edidi, quod Sylburg. fuaferat, *γραφαῖς*, ita tamen, ut, diftinctione mutata, eam vocem cum *ἐξενεγκεῖν* junxerim. De re cf. Creuzer. l. l. p. 132. 186. fqq.

γραφαί. Ὁ δ᾽ Ἁλικαρνασσεὺς Ἡρόδοτος, γενόμενος ὀλίγῳ 5
πρότερον τῶν Περσικῶν, παρεκτείνας δὲ μέχρι τῶν Πελο-
ποννησιακῶν, τήν τε πραγματικὴν προαίρεσιν ἐπὶ τὸ μεῖζον
ἐξήνεγκε καὶ λαμπρότερον, οὔτε πόλεως μιᾶς οὔτ᾽ ἔθνους
ἑνὸς ἱστορίαν προελόμενος ἀναγράψαι, πολλὰς δὲ καὶ διαφό-
ρους πράξεις ἔκ τε τῆς Εὐρώπης ἔκ τε τῆς Ἀσίας ἐς μίαν
περιγραφὴν πραγματείας ἀγαγεῖν. Ἀρξάμενος οὖν ἀπὸ τῆς 6
τῶν Λυδῶν δυναστείας μέχρι τοῦ Περσικοῦ πολέμου κατεβί-
βασε τὴν ἱστορίαν, πάσας τὰς ἐν τοῖς τεσσαράκοντα καὶ
διακοσίοις ἔτεσι γενομένας πράξεις ἐπιφανεῖς Ἑλλήνων τε
καὶ βαρβάρων μιᾷ συντάξει περιλαβών. Καὶ τῇ λέξει προς- 821
απέδωκε τὰς παραληφθείσας ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ συγγρα-
φέων ἀρετάς.

---

5. *ὀλίγῳ πρότερον*] Herodotum eo anno, in quem incidit *ἡ Ξέρξου διάβασις*, annorum fuiſſe quatuor, ſatis ex citatis Pamphilae verbis [apud Gell. N. A. XV, 23] eſt manifeſtum. — Quare non *ἁπλῶς* de bello Perſico, ſed de expeditione Xerxis in Graeciam [quam a Dionyſio *κατ᾽ ἐξοχήν* dici *τὰ Περσικά* ſtatuendum] verum eſt, quod Dionyſius Hal. ſcribit in Jud. ſuo de Thuc. *ὁ δ᾽ Ἁλικ. — τῶν Περσικῶν.* Voſſ. de hiſtt. Gr. p. 13. Non opus ideo eſt conjectura T. Fabri, qui in notis ad Longinum *ὀλίγῳ ὕστερον* reponit pro *ὀλίγῳ πρότερον*. Vide Scaligeri Animadverſiones in Euſebium ad ann. MDLXXII. Hudſ. Cf. Larcher. Chronol. Herod. V. VII. p. 559.

ἐς μίαν] Fortaſſe emendandum eſt *ἐς μιᾶς*. *Μίαν* originem traxit a ſubſequente accuſativo. Simili erroris cauſa Jud. de Demoſth. p. 1039. 12. *οὕτως ἐχρῆν ὑπὸ Πλατῶνος εἰρῆσθαι τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ποσειδῶνος ὑπὲρ τῆς Ἀττικῆς στάσιν*; *τῆς* ante *Ἀθηνᾶς* ex *τὴν* ortum, quod reponendum eſt. Item antiqq. p. 2319. pro *τῶν Ῥωμαίων δῆμον* leg. *τὸν Ῥ. δ.* Hoc corruptionum fonte nihil eſt frequentius.

6. *ἐν τοῖς τεσσαράκοντα*] Pro *τεσσαράκοντα* ſupra [I, 5, 14.] legitur *εἴκοσι*, per librariorum incuriam confuſis notis numeralibus *κ΄*. et *μ΄*. Sylb. Atque *ρκ΄*. non *ρμ΄* legendum eſſe docuit Scalig. in Animadverſionibus ad Euſebium, ann. MCCCXVIII. Hudſ.

παραληφθείσας] Dudithius mavult *παραλειφθείσας*, *omiſſas*. Videtur tamen et haec ferri poſſe lectio: ſicut ſcilicet infra dicit auctor [24, 1.] *συνιδὼν ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἔσχεν ἀρετάς*. Sylb. Recte. Deinceps *πρὸ. αὑτοῦ* mutavi in *πρὸ αὐτοῦ*.

1 VI. Τούτοις ἐπιγενόμενος Θουκυδίδης οὔτ' ἐφ' ἑνὸς
ἐβουλήθη τόπου καθιδρύσαι τὴν ἱστορίαν, ὡς οἱ περὶ τὸν Ἑλ-
λάνικον ἐποίησαν, οὔτε τὰς ἐξ ἁπάσης χώρας Ἕλλησιν ἢ
βαρβάροις ἐπιτελεσθείσας πράξεις εἰς μίαν ἱστορίαν συναγα-
γεῖν, μιμησάμενος Ἡρόδοτον, τῆς μὲν προτέρας ὑπεριδὼν
ὡς εὐτελοῦς καὶ ταπεινῆς καὶ πολλὰ οὐ δυνησομένης τοὺς ἀνα-
γινώσκοντας ὠφελῆσαι, τῆς δὲ ὑστεραίας ὡς μείζονος, ἢ δυ-
νατῆς πεσεῖν εἰς σύνοψιν ἀνθρωπίνου λογισμοῦ κατὰ τὸν
ἀκριβέστατον τῶν τρόπων, ἕνα δὲ προχειρισάμενος πόλεμον,
ὃν ἐπολέμησαν Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι πρὸς ἀλλήλους,
τοῦτον ἐσπούδασεν ἀναγράψαι, ἐῤῥωμένος τε τὸ σῶμα καὶ
822 τὴν διάνοιαν ὑγιαίνων καὶ μέχρι παντὸς αὐτοῦ βιώσας, καὶ

VI, 1. *ἐφ' ἑνὸς τόπου καθιδρύσαι τὴν ἱστορίαν*] Id eſt *uni loco hiſtoriam adſtringere*, h. e unius tantum vel civitatis vel regionis res complecti, quod fecerant v. c. *κτίσεων* auctores: qui quanquam ſubinde multas hiſtorias confecerant, non tamen ſatis arte callebant, ut, quemadmodum Herodotus, unum corpus ex iis compingerent. Haec quidem Dionyſii mens, quem tamen nollem hoc nomine hiſtoricos Herodoto antiquiores reprehendiſſe Cf. 5, 3. Nam ſi v. c Hellanicus omnia, quae ſingulatim perſecutus erat, (v. Sturz. Hellan. fragm. p. 58 ſqq.) ea, quam Dionyſius probat, ratione contexuiſſet, vereor, ne indigeſta moles extitiſſet. Sed critici noſtri id eſt comparandi ſtudium, ut diverſiſſima contendat, eoque in errores ſe induci patiatur.

καὶ πολλὰ οὐ] Poſſis etiam, transpoſita negativa, legere *καὶ οὐ πολλὰ δυν.* Sylb.

τῆς δὲ ὑστεραίας] *Ὑστεραίας* poſitum pro *ὑστέρας*, ut infra p. 144. [17, 2.] Sylb. Cf. Ducker. ad Thuc. VII, 11.

κατὰ τὸν ἀκριβέστατον τῶν τρόπων] Iſocr. Paneg. XVI. *ὁ ἀκριβέστατος τῶν λόγων*, pro quo in orat. de *ἀντιδ.* *ὁ ἀκριβέστατος λόγος*. Sic *οὗτος τῶν χρηματισμῶν* Ariſtot. Polit. I, 3, 23. *αὕτη τῶν ὁδῶν* Herod. VII, 12. *οὗτοι τῶν ἀνθρώπων* Thuc. I, 71. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 442. Valkenar. ad Herod. IV, 198. Schaefer. ad L. Boſ. p. 274.

πρὸς ἀλλήλους] Typothetae errore in ed. Reisk. *πρὸς ἀλλήλοις* legitur. Reſpicit auctor Thuc. I, 1.

ἐῤῥωμένος — βιώσας] E Thuc. V, 26. cujus integra verba v. 12, 3 Seqq. ex eod. ducta ſunt. V. I, 22. aut infra 20, 6. *Διὰ τὴν φυγήν* nolim a Dionyſio additum eſſe. Nam etiamſi Thucydides non extorris fuiſſet, tamen omnibus rebus adeſſe non potuiſſet. Quid quod ſcriptor exilio ſuo hoc nomine

οὐκ ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων ἀκουσμάτων τὰς πράξεις συντιθείς, ἀλλ' οἷς μὲν αὐτὸς παρῆν, ἐξ ἐμπειρίας, ὧν δ' ἀπελείφθη διὰ τὴν φυγήν, παρὰ τῶν ἄριστα γινωσκόντων πυνθανόμενος.
Πρῶτον μὲν δὴ κατὰ τοῦτο διήλλαξε τῶν πρὸ αὐτοῦ συγγρα- 2
φέων, λέγω δὲ κατὰ τὸ λαβεῖν ὑπόθεσιν μήτε μονόκωλον παντάπασι, μηδ' εἰς πολλὰ μεμερισμένην καὶ ἀσυνάρτητα κεφάλαια· ἔπειτα κατὰ τὸ μηδὲν μυθῶδες προςάψαι μηδ' εἰς ἀπάτην καὶ γοητείαν τῶν πολλῶν ἐκτρέψαι τὴν γραφήν, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ πάντες ἐποίησαν, λαμίας τινὰς ἱστοροῦντες ἐν ὕλαις καὶ νάπαις ἐκ γῆς ἀνιεμένας, καὶ ναΐδας ἀμφιβίους ἐκ ταρτάρων ἐξιούσας καὶ διὰ πελάγους νηχομένας καὶ μιξόθηρας καὶ ταύτας εἰς ὁμιλίαν ἀνθρώποις συνερχομένας καὶ ἐκ θνητῶν καὶ θείων συνουσιῶν γονὰς ἡμιθέους καὶ ἄλλας τινὰς ἀπίστους τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ καὶ πολὺ τὸ ἀνόητον ἔχειν δοκούσας ἱστορίας.

---

adjutus eſt. V. V, 26. Poſſint igitur verba *διὰ τὴν φυγήν* cum *πυνθανόμενος* jungenda videri. Sed, ut omittam, Dionyſium, ſi hoc voluiſſet, verba aliter collocaturum fuiſſe, ſenſus, qui hac ratione exiſtit, et ipſe habet, quo offendat. Nam Thucydidem propter exilium potiſſimum eos potuiſſe conſulere, qui res optime cognoſſent, id nec ipſe dixit, nec per ſe admodum probabile eſt. Itaque qua vulgo fit ratione locum intelligendum puto, ſumendumque Dionyſium, ut ſaepius, minus accuratum fuiſſe.

2. *πρὸ αὐτοῦ*] Vulgo *πρὸ αὐτοῦ.*

ἐντρέψαι] Imo vero *ἐκτρέψαι*, ut dedi de meo. De rivis ſimile ductum, qui alio, non quo tendunt, ſed quo tu vis, derivantur. Reisk. Sic 33, 5. *ἐκτρέπειν τὴν διάλεκτον ἐκ τῆς συνήθους ἐπὶ τὰ ξένα ὀνόματα καὶ βεβιασμένα σχήματα.*

Λαμίας] De his vid. Schol. Ariſtophanis Pac. 757. Suid. in *Λαμία* et Phot. p. 150. qui: *ταύτην*, inquit, *ἐν τῇ Λιβύῃ Δοῦρις ἐν δευτέρῳ Λιβυκῶν ἱστορεῖ γυναῖκα καλὴν γενέσθαι· μιχθέντος δὲ αὐτῇ Διός, ὑφ' Ἥρας ζηλοτυπουμένην ἃ ἔτικτεν ἀπολλύναι, διόπερ ἀπὸ τῆς λύπης δύςμορφον γεγονέναι καὶ τὰ τῶν τικτουσῶν παιδία* (ſic leg. cum D.) *ἀναρπάζουσαν διαφθείρειν.* Adde Plutarch. de curioſ. c. 3. Schol. ad Horat. Epiſt. ad Piſ. 340. Villoiſon. Anecd. p. 274. ſqq.

Ναΐδας] Fortaſſe huc pertinet Phot. p. 218. *Νηΐς —. ἔνιοι — ἐν Σάμῳ θήρια γενέσθαι φασίν, ὧν φθεγγομένων ῥήγνυσθαι τὴν γήν.* Cf. Suid.

825 VII. Ταῦτα δ' εἰπεῖν προήχθην οὐκ ἐπιτιμῶν ἐκεί-
νοις τοῖς ἀνδράσι, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἔχων συγγνώμην, εἰ καὶ
τῶν μυθικῶν ἥψαντο πλασμάτων, ἐθνικάς τε καὶ τοπικὰς
2 ἐκφέροντες ἱστορίας. Ἐν ἅπασι γὰρ ἀνθρώποις καὶ κοινῇ
κατὰ τόπους καὶ κατὰ πόλεις ἰδίᾳ, μνῆμαί τινες ἐσώζοντο
καὶ τῶν τοιούτων ἀκουσμάτων, ὥσπερ ἔφην· ἃς διαδεχό-
μενοι παῖδες παρὰ πατέρων ἐπιμελὲς ἐποιοῦντο παραδιδόναι
τοῖς ἐκγόνοις καὶ τοὺς βουλομένους αὐτὰς εἰς τὸ κοινὸν ἐκφέ-
ρειν, οὕτως ἠξίουν συγγράφειν, ὡς παρὰ τῶν ἀρχαίων ἐδέ-
3 ξαντο. Ἐκείνοις μὲν οὖν τοῖς ἀνδράσιν ἀναγκαῖον ἦν ποικίλ-
λειν τοῖς μυθώδεσιν ἐπεισοδίοις τὰς τοπικὰς ἀναγραφάς·
Θουκυδίδῃ δέ, τῷ προελομένῳ μίαν ὑπόθεσιν, ᾗ παρεγίνετο
αὐτός, οὐχ ἥρμοττεν ἐγκαταμιγνύειν τῇ διηγήσει τὰς θεα-
τρικὰς γοητείας, οὐδὲ πρὸς τὴν ἀπάτην ἁρμόττεσθαι τῶν
ἀναγνωσομένων, ἣν ἐκεῖναι πεφύκασι φέρειν αἱ συντάξεις,
ἀλλὰ πρὸς τὴν ὠφέλειαν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς
4 ἱστορίας δεδήλωκε κατὰ λέξιν οὕτω γράφων· „Καὶ ἐς μὲν
ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον φανεῖται·
824 ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν καί, τῶν

VII, 2. *καὶ κοινῇ — ἰδίᾳ*] Hoc dicit, has *μνήμας* partim regionibus quibusdam communes fuisse, partim singulis civitatibus proprias. Moneo propter interpretes Latinum et Germanicum Jidem, ut et Creuzer. l. l. p. 77. 89. *μνήμας* interpretantur monumenta, *Denkmäler*, quasi *μνήματα* scriptum esset: *μνῆμαι* sunt *narrationes a patribus traditae.* Cf. 5, 5. Caeterum falsa puto, quae Dionysius ad historicos illos excusandos disputat. Horum certe plerique ipsi superstitione tenebantur, credebantque, quas audirent, fabulas. Has autem existimare ea demum conditione iis fuisse narratas, ut eas fideliter posteris traderent, hoc, ne quid gravius dicam, ratione caret. Non igitur iis *ἀναγκαῖον ἦν ποικίλλειν τοῖς μυθώδεσιν ἐπεισοδίοις τὰς τοπικὰς ἀναγραφάς*, sed illa recipiebant tum quod vera putarent, tum ut lectores allicerent. Hecataeorum (v. Demetr. de Eloc. §. 12.) ista aetas non ferax erat.

3. *οὕτω γράφων*] I, 22. Celebratissimum locum Noster etiam in Arte Rh. XI, 5. p. 329. sqq. laudat usque ad *ὠφέλιμα.* Integrum locum proponit infra 20, 7.

4. *ἀνθρώπινον*] Sic et infra l. l. sed in Arte Rh. l. l. *ἀνθρώπειον*, quod Wasseo jubente, Duckerus edidit. Cf. Poppo obss. in Thuc. p. 144.

μελλόντων ποτὲ αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοιούτων καὶ παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτά, ἀρκούντως

τοιούτων καὶ] Sic recte recitat Dionyf. Halic. locum Thucydidis, cujus in vulgaribus exemplis [quotquot e Duckeri editione manarunt] ὄντων hic infertum legitur; perperam. Idem enim eft ac fi dixiffet καὶ ὅσα μέλλει αὖθις ποτε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια ἔσεσθαι, ubi futurum ἔσεσθαι recte ufurpatur, ibi praefenti ὄντων locus eft nullus. Reisk. Idem monuerunt Wyttenbach. Schaefer. ad Soph. Trach. 1066. Poppo l. l. p. 99. Goeller. in Act. Philoll. Monac. II, 2. p. 215.

ὠφέλιμα] Malim cum articulo τὰ ὠφέλιμα. [id. vifum Wyttenbachio et Hermanno, v. Poppo. obff. p. 101.] Vocab. αὐτά fignificat μόνα: *fola utilia feligere, excerpere;* ἕξει impersonaliter; fubaudi τὸ παρὸν σύγγραμμα, vel ἡ παροῦσα ἐμὴ πραγματεία. Reisk. Locus eft, fi quis alius, impeditus. Poppo refutatis aliorum fententiis, Wolfio auctore, fic interpretatur: *Für das Gehör wird vielleicht das Nichtfabelhafte diefer Begebenheiten minder ergötzend erfcheinen: wenn aber Männer, die das Gefchehene und das, was fich einft wieder nach dem Gange menfchlicher Schickfale, auf gleiche und ähnliche Art ereignen möchte, in klarem Lichte betrachten wollen, (wenn folche Männer, fage ich,) diefe Begebenheiten (und deren Erzählung) für nützlich achten, fo wird dies genügen.* Sed in hac quoque interpretatione infunt, quae reprobanda videantur. Omnino enim me non perfpicere fateor, quid lucremur, τὸ σαφὲς vertentes *perfpicuum, in clara luce pofitum.* Quis enim, quaefo, Thucydidis hiftoria adhibita, futura in clara luce pofita videat five, ut ipfius verbis paulo immutatis utar (V, 113.) τὰ μέλλοντα τῶν ὁρωμένων μὴ ἀσαφέστερα κρίνοι ἄν; aut quis auctorem tam arrogantem crediderit, ut hunc tale quid de opere fuo profeffum dicat? Is, opinor, nihil aliud praedicare potuit, quam fe omnia fideliter perfcripfiffe, ἀφ' ὧν ἄν τις σκοπῶν, εἴποτε καὶ αὖθις ἐπιπέσοι, μάλιστ' ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν (II, 48). Contra ea Poppo Wolfio obfecutus, ut fictam fcriptoris arrogantiam, leniret, non τούτοις ad ἀρκούντως ἕξει fed τούτους ad ὠφέλιμα κρίνειν fubaudiendum putabat. Quae ratio mihi quidem dura videtur. Sed pluribus, quibus ifta interpretatio refutetur, argumentis abftineo, nec refpiciendus videtur nuperus ejus defenfor Lehnerus in Act. Philoll. Monacc. T. III F. 1. p. 15. fqq. Jam circumfpiciamus aliam. Bredovius commate poft κρίνειν pofito, genitivum τῶν μελλόντων — παραπλησίων ἔσεσθαι ab ὠφέλιμα pendentem facit, nec articuli defectu offenditur, cum et Germanice dicere liceat: *der Zukunft Wohlthätiges ausfcheiden*, ut fine caufa Wyttenbachius in ecl. hiftorr. p. 369. articulum addere voluerit. Hoc tamen vereor, ut multi fibi perfuaderi patiantur. Equidem non perfuafus Seidlerum confului, qui, ejecto ὄντων, locum hoc modo explicat. Primum commate ante τῶν μελλόντων pofito, τῶν

ἕξει· κτῆμά τε ἐς αἰεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται."

1 VIII. Μαρτυρεῖται δὲ τῷ ἀνδρὶ τάχα μὲν ὑπὸ πάντων φιλοσόφων τε καὶ ῥητόρων, εἰ δὲ μή, τῶν γε πλείστων, ὅτι καὶ τῆς ἀληθείας, ἧς ἱερὰν εἶναι τὴν ἱστορίαν βουλόμεθα, πλείστην ἐποιήσατο πρόνοιαν, οὔτε προστιθεὶς τοῖς πράγμασιν οὐδέν, ὃ μὴ δίκαιον, οὐδὲ ἀφαιρῶν οὐδὲ ἐν-

---

μελλόντων — παραπλησίων ἔσεσθαι genitivum abfolutum putat, *μελλόντων* bis cogitans, quomodo et a Valla locum intellectum video, vertente: *cum aliquando talia iterum fimiliaque, ut funt res humanae, ventura fint.* Deinde ad *ὠφέλιμα* repetit *σκοπεῖν* et infinitivum *κρίνειν* ab *ὠφέλιμα* pendentem facit, *αὐτά* ad *τὰ μέλλοντα* referens, ut totius loci fenfus hic fit: *fed qui volent et factorum veritatem confiderare, et, quum quae futura funt fecundum rerum humanarum curfum iterum talia et fimilia futura fint, utilia ad haec judicanda, his fatisfactum erit.*

κτῆμά τε —] De hoc loco ita Plinius Ep. lib. 5. ep. 8. [§ 11] *Nam plurimum refert, ut Thucydides ait, κτῆμα fit an ἀγώνισμα: quorum alterum oratio alterum hiftoria eft.* *Κτῆμα* res perpetuae poffeffionis eft, ut memoria hiftoriarum: *ἀγώνισμα* conflictus, ut in contentione oratorum. Quinctilianus l. 10. c. 1. [§. 31.] huc videtur refpexiffe. *Hiftoria*, inquit, *fcribitur ad narrandum, non ad probandum: totumque opus non ad actum rei pugnamque praefentem, fed ad memoriam pofteritatis et ingenii famam componitur.* Cellar. Hudf. Pro *τε* malim *γάρ*. [non opus] *Ἀγώνισμα* eft h. l. opus litteris configuatum, cujus auctor hoc contendit, ut apud lectores opinionem eloquentiae adipifcatur, eaque alios fimilium operum auctores vincere judicetur. Reisk. Cf. Erneft. Lex. Gr. Rhett. p. 18. Creuzer. Herod. et Thuc. p. 21. fqq.

ἐς αἰεί] Sic et infra 20, 7. pro *ἐς ἀεί*, quemadmodum ap. Thuc. legitur. Cf. quos laudat Creuzer. Commentatt. Herod. p. 309. Paulum immutata loci noftri pars proponitur de Compof. 22. p. 328 *εἰς μὲν ἀκρόασιν ἧττον ἐπιτερπὴς ἡ γραφὴ ἐστι* (l. *ἔσται*), *κτῆμα δὲ εἰς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα εἰς τὸ παραυτίκα ἀκούειν σύγκειται.*

VIII, 1. *ἱεράν*] In marg. cod. Bodl. *ἴσως ἱέρειαν.* Hudf. Malim *ἱέρειαν*, *facerdotem.* quam conjecturam etiam in codicis Bodlejani margine annotatam effe, incertum a quo, teftatur Hudfonus. Reisk. Idem mihi quoque in mentem venerat, cum, Reiskiana editione nondum ufus, conjecturam hanc occupatam effe ignorarem. Etenim recte quidem dicitur *ἡ ἀλήθεια ἱερά ἐστι τῆς ἱστορίας*; fed *ἡ ἱστορία ἱερά ἐστι τῆς ἀληθείας* non aptius dicitur, quam *ὁ θεὸς ἱερός ἐστι τοῦ τεμένους.* Eodem modo Diodorus (v. Voff. Ars hift. p. 47.) hiftoriam

ἐξουσιάζων τῇ γραφῇ, ἀνέγκλητον δὲ καὶ καθαρὰν τὴν προαί-
ρεσιν ἀπὸ παντὸς φθόνου καὶ πάσης κολακείας φυλάττων, 825
μάλιστα δ' ἐν ταῖς περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν γνώμαις. Καὶ 2
γὰρ Θεμιστοκλέους ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ μνησθεὶς τὰς ὑπαρ-
χούσας αὐτῷ ἀρετὰς ἀφθόνως ἐπελήλυθε καὶ τῶν Περι-
κλέους πολιτευμάτων ἀψάμενος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῆς
διαβεβοημένης περὶ αὐτὸν δόξης ἄξιον εἴρηκεν ἐγκώμιον· περί
τε Δημοσθένους τοῦ στρατηγοῦ καὶ Νικίου τοῦ Νικηράτου
καὶ Ἀλκιβιάδου τοῦ Κλεινίου καὶ ἄλλων στρατηγῶν τε καὶ
ῥητόρων ἀναγκασθεὶς λέγειν, ὅσα προσήκοντα ἦν ἑκάστῳ δε-
δήλωκε. Παραδείγματα δὲ περὶ αὐτῶν φέρειν οὐ δέομαι 3
τοῖς διεληλυθόσιν αὐτοῦ τὰς ἱστορίας. Ταῦτα μὲν οὖν ἂν
ἔχοι τις εἰπεῖν, ἃ περὶ τὸν πραγματικὸν τόπον ὁ συγγραφεὺς
κατορθοῖ, καλὰ καὶ μιμήσεως ἄξια. Κράτιστον δὲ πάντων
τὸ μηδὲν ἑκουσίως ψεύδεσθαι μηδὲ μιαίνειν τὴν αὐτοῦ συνεί-
δησιν.

IX. Ἃ δ' ἐλλιπέστερον κατεσκεύασε καὶ ἐφ' οἷς ἐγ- 1
καλοῦσιν αὐτῷ τινες, περὶ τὸ τεχνικώτερον μέρος ἐστὶ τοῦ 826

---

vocat *προφῆτιν τῆς ἀληθείας*. Ac similiter Noster de Compos. p. 58. sqq. de Hegesia *τούτων τῶν λήρων ἱερεὺς ἐκεῖνος ἀνήρ*. ubi v. Upt. De sententia v. praeter locos a Vossio excitatos (Polyb. I, 14, 6. XIII, 5, 4.) Dionys. Antiqq. V, 53. Lucian. quom. hist. sit conscr. 9. p. 169. 39. p. 203. (*μόνῃ θυτέον τῇ ἀληθείᾳ, εἴ τις ἱστορίαν γράψων ἴοι.*) Polyb. II, 56, 12. XII, 7.

ἀνέγκλητον — φυλάττων] Inepte interpres Germ.: *Er wählte einen Stoff, der frei von Tadel, der vom Neide und aller Schmeichelei entfernt war.* *προαίρεσις* hic est *mens et voluntas* (Cic. Catil. III, 9. 22.).

2. *ἐν τῇ πρώτῃ β.*] c. 138. Cf. ad III, 4, 2.

ἐν τῇ δευτέρᾳ β.] c. 65. Demosthenem, quod meminerim, scriptor non tam laudat, quam res ab eo gestas refert ob prudentiam et strenuitatem laude dignas. De Nicia paucis judicat VII, 86. de Alcibiade VI, 15. Omnino autem dixeris, neminem fere rarius hominum ingenia describere, quam Thucydidem, a nemine tamen clarius eadem depicta esse. Verbis enim dedita opera describere ita demum solet, si factis satis declarare nequit.

Νικίου τοῦ Νικοστράτου.] Omnino cum Thucydidis exemplaribus scribendum *Νικηράτου*. Hudf. *Νικηράτου* correxi. Reisk.

αὐτοῦ συνείδησιν] Vulgo *αὐτοῦ σ.*

IX, 1. *ἐγκαλοῦσιν αὐτῷ τινες*] Animadverte hic, ut infra 10, 1. rhetoris artificium. Nimirum non ignoravit vir calli-

πραγματικοῦ, τὸ λεγόμενον μὲν οἰκονομικόν, ἐν ἁπάσαις δὲ
γραφαῖς ἐπιζητούμενον, ἐάν τε φιλοσόφους προέληταί τις
2 ὑποθέσεις, ἐάν τε ῥητορικάς. Ταῦτα δέ ἐστι τὰ περὶ τὴν
διαίρεσιν καὶ τὰ περὶ τὴν τάξιν καὶ τὰ περὶ τὰς ἐξεργασίας.
Ἄρξομαι δ᾽ ἀπὸ τῆς διαιρέσεως, προειπών, ὅτι, τῶν πρὸ
αὐτοῦ γενομένων συγγραφέων ἢ κατὰ τόπους μεριζόντων
τὰς ἀναγραφὰς ἢ κατὰ χρόνους εὐπαρακολουθήτους, ἐκεῖνος
3 οὐδετέραν τούτων τῶν διαιρέσεων ἐδοκίμασεν. Οὔτε γὰρ
τοῖς τόποις, ἐν οἷς αἱ πράξεις ἐπετελέσθησαν, ἀκολουθῶν
ἐμέρισε τὰς διηγήσεις, ὡς Ἡρόδοτός τε καὶ Ἑλλάνικος καὶ
ἄλλοι τινὲς τῶν πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων ἐποίησαν, οὔτε τοῖς

---

diſſimus magis ſolere odioſum eſſe odioſa ipſum dicere, quam ab aliis dicta propugnare. At vero illos τινάς fere ipſum eſſe Dionyſium, perſpicitur partim inde, quod antea dixit (v, 2, 3. cf. 50, 2.) clariſſimos quosque philoſophos rhetoresque hiſtoricorum principem judicaſſe Thucydidem, partim ex eo, quod in ſeqq. ex ſua ſolius perſona ſcriptorem vituperare non cunctatur.

τοῦ πραγματικοῦ] Vereor, ne *τόπου* exciderit.

2. *περὶ τάξιν*] Malim cum articulo *περὶ τὴν τάξιν*, ut in praec. et ſeq. commate. Sylb. Interpoſui *τήν*, auctore Sylburgio. Reisk.

εὐπαρακολουθήτους] Hoc adjectivum ad *ἀναγραφάς* pertinet, non, ut interpretes Lat. et Germ. ceperunt, ad *χρόνους*. *Μερίζειν τὰς ἀναγραφὰς εὐπαρακολουθήτους* eſt pro *μερίζειν τὰς ἀναγραφὰς οὕτως, ὥστε εὐπαρακολουθήτους εἶναι*. V. infra. Sed huic rationi adverſari dixeris, quod auctor I, 5, 19. propoſuit, Thucydidem tempora ſecutum eſſe. Noſtro autem loco, ex illa quidem interpretatione, manifeſto contrarium affirmari. Hanc vero repugnantiam evaneſcere, ſi *εὐπαρακολουθήτους* cum *χρόνους* conjungatur. Ita enim diſtributionem ſecundum locos diſcerni ab ea, quae ſecundum talia, quae quis facile ſequi queat, temporum ſpatia (periodos) facta ſit. Sed hac ratione primum non ſatis apta exſiſtit oppoſitio; deinde commode quidem dicuntur *εὐπαρακολούθητοι ἀναγραφαί*, non item *εὐπαρακολούθητοι χρόνοι*, *tempora*, non *apte continuata*, quemadmodum interpretes vertunt, ſed *quae facile ſequi* i. e. percipere poſſis. Denique Noſter §. 3. non aliam, quam quae ex ea, quam propoſuimus explicatione, prodit, diſtributionem ſequitur. Ad repugnantiam quod attinet, eam in Dionyſio, ſaepius ſui oblito, non magnopere miramur. Ita cum I, 5, 13. Herodotum *τὰς περιοχὰς τῶν πραγμάτων* ſecutum eſſe dixerit, hic eum res ſecundum locos digeſſiſſe ait. Poſterius quatenus verum ſit, docet Creuzer. de art. hiſt. Gr. p. 140.

χρόνοις, ὡς οἱ τὴν τοπικὴν ἐκδόντες ἱστορίαν προείλοντο, ἤτοι ταῖς διαδοχαῖς τῶν βασιλέων μερίζοντες τὰς ἀναγραφὰς ἢ τοῖς τῶν ἱερέων ἢ ταῖς περιόδοις τῶν Ὀλυμπιάδων ἢ τοῖς ἀποδεικνυμένοις ἄρχουσιν ἐπὶ τὰς ἐνιαυσίους ἀρχάς· καινὴν
δέ τινα καὶ ἀτριβῆ τοῖς ἄλλοις πορευθῆναι βουληθεὶς ὁδὸν 827
θερείαις καὶ χειμερείαις ἐμέρισε τὴν ἱστορίαν. Ἐκ δὲ τού- 4

---

3. ἤτοι — ἀρχάς] Horum cur nihil probaverit Thucydides, ab ipso discere debebat censor V. V, 20.

χειμερίοις] Dedi de meo χειμερείαις, a nominativo χειμερεία, quod est nomen substantivum a verbo χειμερεύειν ductum, ut δουλεία a v. δουλεύειν. Significat spatium vel ambitum temporis hibernum, id, quod hieme quadam geritur aut evenit. Infra p. 830. [§. 7.] usurpat χειμῶσι. Reisk. At vereor, ne hic quoque codd. aliquando χειμῶσιν exhibeant: ερι et ω facile permutari poterant; facilius etiam σ et ν. Certe nollem, χειμερεία a Schneidero ex uno hoc loco sine suspicionis significatione Lexico illatum.

θερείαις καὶ χειμερείαις ἐμέρισε τὴν ἱστορίαν] Carpit hic Thucyd. quod in aestates et hiemes historiam suam diviserit, quo factum sit, ut res, minime perpetua serie cohaerentes, sed brevibus concisae segmentis obscuram et difficilem narrationem effecerint. Haec ille. Ego autem non video, quomodo haec in aestates et hiemes rerum divisio ita concisam et minutam efficiat narrationem. Tollatur enim hiemis, tollatur aestatis mentio, nihilo minus eodem res ordine stabunt. Nec dubito, quin, si, omissa hac partitione, secundum Archontum vel Olympiadum annos Thucydides narrasset, eadem intervalla et eundem rerum ordinem observaturus fuerit. Inspiciatur autem totus Thucydides, nusquam aestatis vel hiemis mentione narrationem conscindere vel in medio rerum ordine abrumpere coactum scriptorem reperies. Nec dubia causa est: cum hiemis namque adventu arma plerumque et res omnes ponuntur, interim alia tempori apta et convenientia aguntur: aestatis initio omnia resumuntur et res de integro geruntur. Unde qui secundum aestates et hiemes scribit auctor, ipsam rerum gestarum naturam sequitur, neque res cohaerentes divellit, sed per se separatas separatim recenset. Quod vero non semper integram aliquam absolvit, sed, aliquo usque perducta narratione, subsistit et aliis quibusdam interjectis, tandem coepta pertexit: id profecto cum omnibus fere historicis, qui modo vel paulo amplam historiam scripsere, Thucydidi commune est. Nec id eorum vitio evenit, sed rerum gestarum conditio et eventus requirit. Nam cum in uno bello saepe res quatuor aut quinque, locis diversae, gerantur; et saepe in alio loco res fiant, sine quarum cognitione ea, quae postea in hoc evenerunt, intelligi non possint: non sane video, quid aliud agere historicus possit, quam ut una narra-

828 του συμβέβηκεν αὐτῷ τοὐναντίον ἢ προςεδόκησεν. Οὐ γὰρ σαφεστέρα γέγονεν ἡ διαίρεσις τῶν χρόνων, ἀλλὰ δυςπαρακολουθητοτέρα κατὰ τὰς ὥρας. Ἐφ᾽ ᾧ θαυμάζειν ἄξιον,

---

tione ad ſtabilem quendam terminum, ut urbis alicujus obſidionem, inducias, aut ſimile, perducta, ea, quae in aliis locis eodem tempore geſta, recenſeat, indeque ad priora reverſus una cum modo rerum geſtarum vel ſubſiſtat in narrando vel pergat. Si hoc a ſcriptore requiras, ut ſingula plane ſeparatim et ſecundum loca potius, quod placet Dionyſio, recenſeat: de uno plerumque bello hiſtoriae decem vel plures erunt ſcribendae; ut de praeſente bello alio libro erunt explicanda, quae per 27. annos in Attica geſta, alio, quae in Peloponneſo (niſi et hanc in quinque ſuas regiones dividere malis) alio, quae in Thracia, alio, quae apud Acarnanes, alio, quae in Aſia, etc. quo modo hiſtoria fieret plane nulla et nec intelligi nec retineri quidquam poſſet. Unum enim hoc fuit et cohaerens bellum et ſaepe, quae in Sicilia vel Thracia evenerunt, cauſſa fuerunt illorum, quae in Attica aut Peloponneſo acciderunt: rurſus in his locis geſta ſunt, quae in illis effectum ſunt ſortita. *Acacius*. Hudſ. Quod Lucian. quom. hiſt. ſit conſcr. 50. p. 209. ſq. praecipit: *στήσας ἐνταῦθά που ταῦτα ἐπ᾽ ἐκεῖνα μεταβαινέτω, ἢν κατεπείγῃ· εἶτα ἐπανίτω λυθείς, ὁπόταν ἐκεῖνα καλῇ καὶ πρὸς πάντα σπευδέτω καὶ ὡς δυνατὸν ὁμοχρονείτω καὶ μεταπετέσθω ἀπ᾽ Ἀρμενίας μὲν εἰς Μηδίαν, ἐκεῖθεν δὲ ῥοιζήματι ἑνὶ εἰς Ἰβηρίαν, εἶτα ἐς Ἰταλίαν, ὡς μηδενὸς καιροῦ ἀπολείποιτο* — hanc rationem Thucydides eſt ſecutus. Neque tamen negari poteſt, ordinem ab eo optatum pluribus laborare incommodis; ſed haec majoribus compenſantur utilitatibus. Namque ſcriptor cum accuratiſſimae rerum cognitioni proſpiceret, preſſe tempora non ſequi non poterat (nam non ſecutum eſſe Dionyſio credet, qui Thucydidem non legerit.). Ac ſecundum locos eum res non potuiſſe diſpenſare, ſponte patet. Ita enim non hiſtoriam compoſuiſſet, ſed hiſtoriarum lacinias conſarcinaſſet. Sed quod Dionyſium quoque, etſi obſcure confuſeque diſputantem requiſiviſſe puto, videatur Thucydides ita rem inſtituere potuiſſe, ut ad novam narrationem non progrederetur, niſi abſoluta praegreſſa, neque, ut hoc utar exemplo, de Pachetio bello diceret, antequam Plataearum obſidionem ad finem perduxiſſet. Hanc rationem quod hiſtoricus ſequi noluerit, inprimis inde explices, quod non tam certis, quam nos, uſus eſt notis temporum: quae cum accurate ſignificare vellet, non poterat alium, quam quo uſus eſt, ordinem rebus adhibere. Omittam alia. V. Dodwell. Appar. ad Ann. Thuc. T. II. p. 597. Heilmann. de Thuc. ind. et ſcrib. genere p. 148. ſqq. Creuzer. De art. hiſt. Gr. p. 267. ſq.

4. *κατὰ τὰς ὥρας*] Malim ἢ κατὰ τ. ὥ. Reiſk. Articulum, ſi adeſſet, ejicerem. Nam ſine eo ſenſus hic eſt: *non*

πῶς αὐτὸν ἔλαθεν, ὅτι, πολλῶν ἅμα πραγμάτων κατὰ πολλοὺς τόπους γινομένων, εἰς μικρὰς κατακερματιζομένη τομὰς ἡ διήγησις οὐκ ἀπολήψεται τὸ τηλαυγὲς φῶς ἐκεῖνο καὶ καθαρόν, ὡς ἐξ αὐτῶν γίνεται τῶν πραγμάτων φανερόν. Ἐν γοῦν τῇ τρίτῃ βίβλῳ — ταύτῃ γὰρ ἀρκεσθήσομαι μόνον — τὰ περὶ Μιτυληναίους ἀρξάμενος γράφειν, πρὶν ὅλην ἐκπληρῶσαι τὴν διήγησιν, ἐπὶ τὰ Λακεδαιμονίων ἄπεισιν ἔργα· καὶ οὐδὲ ταῦτα συγκορυφώσας τῆς Πλαταιέων μέμνηται πολιορκίας· ἀφεὶς δὲ καὶ ταύτην ἀτελῆ τοῦ Μιτυληναϊκοῦ μέμνηται πολέμου· εἶτ᾽ ἐκεῖθεν ἄγει τὴν διήγησιν ἐπὶ τὰ περὶ Κέρκυραν, ὡς ἐστασίασαν, οἱ μὲν Λακεδαι- 829 μονίους, οἱ δ᾽ Ἀθηναίους ἐπαγόμενοι· ἀφεὶς δὲ καὶ ταῦτα ἡμιτελῆ περὶ τῆς εἰς Σικελίαν στρατείας τῆς προτέρας Ἀθηναίων ὀλίγα λέγει· εἶτα Ἀθηναίων ἔκπλουν ἐπὶ Πελοπόννησον ἀρξάμενος λέγειν καὶ Λακεδαιμονίων τὴν ἐπὶ Δωριεῖς στρατείαν τὰ περὶ Λευκάδα πραχθέντα ὑπὸ Δημοσθένους

---

lucidior facta est distributio eo, quod secundum tempestates eam instituit. Recepto articulo haec prodiret sententia: *distributio secundum tempestates, quam optavit, non facta est lucidior.* In quibus vides caussam desiderari, quare non lucidior facta sit distributio. Sed hic ne imperitiae insimuler, moneatur oportet, ea, quae de positione articuli Schaeferus Melet. p. 8. 72. sq. et Matthiae. Gr. Gr. §. 276. sq. disputant, magnopere restringenda esse. Plura alibi.

5. *μόνον*] Malim *μόνῃ*. Cf. 3, 3. *δυοῖν ἀνδράσι ἀρκεσθήσομαι μόνοις.*

ἐπὶ τὰ Λακεδαιμονίων] c. 15. Sed haec, sicuti quae c. 25. sqq. de iisdem Lacedaemoniis referuntur arcte cum Mitylenaeorum rebus cohaerere legenti patebit.

τῆς Πλαταιέων μ. π.] c. 20. sqq. De hac ut hoc loco scriptor diceret, temporum ratio cogebat. De Plataeis expugnatis v. c. 52. sqq. cf. Diodor. XII, 56.

τοῦ Μιτυλ. μ. πολέμου] c. 35. sqq. cf. Diodor. XII, 55. Strab. XIII, 1. p. 111. 2. p. 138. Tauchn. Schol. ad Aristoph. Eq. 831.

τὰ περὶ Κέρκυραν] cf. 70. sqq. Diodor. XII, 57.

τῆς εἰς Σικ. στρατείας —] c. 86. 88. 90. Diodor. XII, 53. sqq.

Ἀθηναίων ἔκπλουν] c. 91. sqq. Diodor. XII, 56. ibique Wesseling.

Λακεδαιμονίων —] c. 92. Diodor. XII, 59. ibique Wess.

τὰ περὶ Λευκάδα —] c. 94. sqq. Diodor. XII, 60. Quae deinceps enumerat, cum his cohaerent.

τοῦ στρατηγοῦ καὶ τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς πόλεμον ἐπιπορεύεται· ἐκεῖθεν δ' ἄπεισιν ἐπὶ Ναύπακτον· ἀτελεῖς δὲ καὶ τοὺς ἠπειρωτικοὺς πολέμους καταλιπὼν Σικελίας ἅπτεται πάλιν, καὶ μετὰ τοῦτο Δῆλον καθαίρει καὶ τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος πολεμούμενον ὑπὸ Ἀμβρακιωτῶν καταλείπει.
6 Καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν; Ὅλη γὰρ ἡ βίβλος οὕτω συγκέκοπται καὶ τὸ διηνεκὲς τῆς ἀπαγγελίας ἀπολώλεκε. Πλανώμεθα δὴ, καθάπερ εἰκός, καὶ δυςκόλως τοῖς δηλουμένοις παρακολουθοῦμεν, ταραττομένης ἐν τῷ διασπᾶσθαι τὰ
830 πράγματα τῆς διανοίας καὶ τὰς ἡμιτελεῖς τῶν ἀκουσθέντων
7 μνήμας οὐ ῥᾳδίως οὐδ' ἀκριβῶς ἀναφερούσης. Χρὴ δὲ τὴν ἱστορικὴν πραγματείαν εἰρομένην καὶ ἀπερίσπαστον εἶναι, ἄλλως τε ἐπειδὰν περὶ πολλῶν γίνηται πραγμάτων καὶ δυςκαταμαθήτων. Ὅτι δ' οὐκ ὀρθὸς ὁ κανὼν οὗτος οὐδ' οἰκεῖος ἱστορίᾳ δῆλον. Οὐδεὶς γὰρ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων θερείαις καὶ χειμῶσι διεῖλε τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ πάντες τὰς τετριμμένας ἄγειν ἐπὶ τὴν σαφήνειαν μετῆλθον.

1 X. Αἰτιῶνται δὲ καὶ τὴν τάξιν αὐτοῦ τινες, ὡς οὔτ' ἀρχὴν τῆς ἱστορίας εἰληφότος, ἣν ἐχρῆν, οὔτε τέλος ἐφηρμοκότος αὐτῇ τὸ πρέπον, οὐκ ἐλάχιστον μέρος εἶναι λέγον-

---

Σικελίας ἅ. π.] c. 103.

Δῆλον καθαιρεῖ] Barytonως legendum *καθαίρει, purgat, expiat*, ut manifestum est ex his Thucyd. [III, 104.] *τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθηραν Ἀθηναῖοι κατὰ χρησμὸν δή τινα.* Sylb. Correxi *καθαίρει*. Reisk.

καταλείπει] Ante hoc verbum nonnulla intercidisse puto, hac sententia: *Ἀθηναίων βοηθησάντων ἐπικρατῆσαι διηγεῖται καὶ ἐν Σικελίᾳ τοὺς Ἀθηναίους* —. Nam vulgarem lectionem Thucydidis narrationi repugnare manifestum est. V. c. 105. sqq.

7. *ἄλλως τε ἐπειδὰν*] V. Hermann. ad Viger. p. 780. sqq.

ὁ κανὼν οὗτος] sc. quo secundum hiemes et aestates res enarravit.

ἄγειν] Hic deesse videtur aliquid. Num sic leg. *τὰς τετριμμένας καὶ εἰωθυίας ἄγειν.* Reisk. Sanum puto vulg. Nam quod Reisk. insertum vult *καὶ εἰωθυίας*, hujus vocis notio etiam in *τετριμμένας* inest, ut commode ab hoc verbo infinitivus *ἄγειν* pendere queat. Ad *τὰς τετριμμένας* cogitandum esse *ὁδοὺς* monet Hudſ. V. Schaefer. ad L. Bos. p. 336.

τες οἰκονομίας ἀγαθῆς, ἀρχήν τε λαβεῖν ἧς οὐκ ἂν εἴη τι
πρότερον, καὶ τέλει περιλαβεῖν τὴν πραγματείαν, ᾧ δόξῃ μη-
δὲν ἐνδεῖν· ὧν οὐδετέρου πρόνοιαν αὐτὸν πεποιῆσθαι τὴν
προσήκουσαν. Τὴν δ' ἀφορμὴν αὐτοῖς τῆς κατηγορίας ταύτης 2
ὁ συγγραφεὺς παρέσχηται. Προειπὼν γὰρ ὡς μέγιστος ἐγένετο 831
τῶν πρὸ αὐτοῦ πολέμων ὁ Πελοποννησιακὸς χρόνου τε μήκει
καὶ παθημάτων πολλῶν συντυχίαις, τελευτῶν τοῦ προοι-
μίου τὰς αἰτίας βούλεται πρῶτον εἰπεῖν, ἀφ' ὧν τὴν ἀρχὴν
ἔλαβε. Διττὰς δὲ ταύτας ὑποθέμενος, τήν τ' ἀληθῆ μέν, 3
οὐκ εἰς ἅπαντας δὲ λεγομένην, τὴν αὔξησιν τῆς Ἀθηναίων 832

X, 1. *ἧς οὐκ ἂν εἴη τι πρότερον*] Explicatius dicere debebat, quale hoc intelligeret. Sic enim pronuntiata vindicare non audeo.

2. *ὁ συγγραφεὺς παρέσχηται*] Hic vereor, ne quid exciderit. Dicendum enim erat, non fcriptorem accufationis anfam praebuiffe, id quod fponte intelligitur, fed quare anfam praebuerit.

προειπὼν γάρ] l. I. c. 1.

πρὸ αὐτοῦ] Cave *αὑτοῦ* conjicias. Nam *τοῦ πολέμου τοῦδε* intelligendum eft. Sic Thuc. l. l. *ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων* dicit bellum Pelop. Id. I, 10. *τὴν στρατιὰν ἐκείνην μεγίστην γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς.* Ib. c. 11. *αὐτά γε δὴ ταῦτα ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα*, ubi nihili eft Stephani conjectura *ὀνομαστότερα* legentis. Similiter VI, 31. *παρασκευὴ αὕτη πολυτελεστάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐγένετο.* Adde I, 50. VI, 13. VII, 66. VIII, 96. Xenoph. Sympof. VIII, 40. Plutarch. Lyf. XI.

ἔλαβε] Sc. *ὁ πόλεμος*. Hudf. Fortaffe *ὁ πόλεμος* excidit. V. §. 7.

3. *Διττὰς δὲ ταύτας ὑποθέμενος*] Hic ordinem narrationis Thucydideae reprehendit Dionyfius, quod cum duas pofuiffet belli caufas, alteram veram, de potentia Athenienfium, alteram fictam et praetextam, de rebus ad Epidamnum et Potidaeam geftis, falfam tamen et pofteriorem prius, veram de incrementis et viribus Athenienfium pofterius narrarit. At vero naturam poftulare ut priora pofterioribus, vera falfis prius narrentur. Ego autem viciffim non video, cur femper priora fequentibus, et multo minus, cur vera falfis in narrando fint praeponenda. Fabius certe oratorem non femper eo ordine quo quid eft actum, narrare jubet, fed eo modo, quo expedit: itaque interim, ait, re expofita cauffas fubjungi poffe, quae antecefferunt. Quod fi Thucydides, praemiffa falfa cauffa, ipfum bellum narrare orfus, poftea demum veram aperuiffet, reprehendi fortaffe poffet. Nunc, antequam belli initium faciat, utramque cauffam abfolute, tam veram, quam falfam, enarrans, nihil hac in parte pervertit. Sed nec

πόλεως, καὶ τὴν οὐκ ἀληθῆ μέν, ὑπὸ δὲ Λακεδαιμονίων πλαττομένην, τὴν Ἀθήνηθεν ἀποσταλεῖσαν Κερκυραίοις κατὰ Κορινθίων συμμαχίαν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς καὶ αὐτῷ
853 δοκούσης τὴν ἀρχὴν πεποίηται, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑτέρας, κατὰ
4 λέξιν οὕτω γράφων· „Ἤρξαντο δὲ Ἀθηναῖοι αὐτοῦ καὶ

---

illud omnino verum est, quod Thucydides falsas caussas ante veras enarret. Veram enim caussam ait fuisse Atheniensium potentiam, quae, Lacedaemoniis nimis crescere visa, eos in arma compulerit. Hanc vero in ipso prooemio (utpote rem sui judicii non ab omnibus approbatam et conclamatam) statim indicaverat, ostendens, quomodo ex parva et humili maximam et florentissimam remp. fecerint Athenienses, quomodo cum Medis bella gesserint, quomodo Graecos sibi subjecerint, quomodo cum Lacedaemoniis contenderint. Tandem vero, apertissimis verbis indicata vera caussa, ad reliquas belli occasiones, quibus tamdiu sopitus ignis eruperit, enarrandas transit. Nam ut illas priores pluribus explicaret, nec Dionysius, nec alius iniquior requirere potuisset: peculiarem enim illa potius et longiorem instituto historiam flagitarent: et caussae bellorum repetendae sunt proximae, non ultimae, ut monet Ant. Viperanus in lib. de scribenda hist. Potius igitur longe fuit, Thucydidem, indicata perspicuis et paucis verbis vera belli caussa inde ad occasiones (et illas belli caussas tantas, ut, si non intervenissent, nondum protinus bellum cooriturum fuisse, multae circumstantiae doceant) percensendas transire, quam ab ipsis Athenarum primordiis auspicando ingens sibi praeter animi sententiam onus imponere; quod si faciendum necessario esset, nemo quisquam particularem historiam scribere, sed omnes quam longissime res arcessere deberent; quandoquidem is est rerum humanarum ordo, ut mutuo quodam nexu omnia cohaereant et semper posteriora habeant aliquam cognationem cum prioribus. At vero, inquit Dionysius, ipse Thucydides hunc locum historia dignum, utpote ab aliis praetermissum, judicavit: itaque et suo ordine et copiosius omnia narrare debuisset. Sed nego id ex Thucydidis verbis sequi: digressione enim illum locum Thucyd. non absoluta historia se expositurum dicit. Id vero non potuisset commodiore loco facere: posuit enim ante initium belli et posuit eo in loco, ubi maxime de bello suscipiendo deliberatur. Quod si ab initio hanc historiam collocasset, copiosius omnia, praeter institutae historiae argumentum, explicari oportuisset, ne vel principium sequenti narrationi belli Peloponnesiaci inaequale videretur, vel ipse negligentiae alicujus, aut imprudentiae accusari posset. *Acacius.*

αὐτῷ δοκούσης] Vulgo *αὐτῷ δ.* Cf. 11, 1.

4. *ἤρξαντο δὲ Ἀθηναῖοι αὐτοῦ*] In Thucyd. [I, 23.] transposito pronomine sic legitur: *ἤρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθ. καὶ Πελ.* itidemque infra p. 146. [20, 11.] Sylb.

Πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τριακοντούτεις σπονδάς, αἳ αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ τὴν Εὐβοίας ἅλωσιν. Διότι δὲ ἔλυσαν τὰς αἰτίας προέγραψα πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς, τοῦ μή τινας ζητῆσαί ποτε, ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη. Τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλους γιγνομένους καὶ φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν· αἱ δὲ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι αἵδ᾽ ἦσαν ἑκατέρων, ἀφ᾽ ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν. Ἐπίδαμνος ἔστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐςπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον, προςοικοῦσι δ᾽ αὐτὴν Ταυλάντιοι, βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος.“ Καὶ μετὰ τοῦτο διεξέρχεται τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ τὰ περὶ Κέρκυραν καὶ τὰ περὶ Ποτίδαιαν καὶ τὴν Πελοποννησίων σύνοδον εἰς Σπάρτην

μετὰ τὴν Ε. ἁ.] *Μετὰ Ε. ἁ.* in Thucydidis exemplaribus et mox *δ᾽ ἔλυσαν* et *ἔγραψα*. Hudſ. Articulus in tritis his *μετὰ Ἰλίου, μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν*, non adſciſci ſolet. *Δὲ ἔλυσαν* cum Noſtro habent Caſſ. Aug. Gr. Paris. C. *Προέγραψα* recte Haackius e codd. reſtituit. Sic etiam infra 20, 11. Monuerant jam de hac re Steph. Beck. Judic. art. hiſtt. vett. in cauſ. et ev. bell. exp. p. 7. n. Poppo obſſ. p. 206.

τοῦ μή τινας ζητῆσαι] V. Matthiae. Gr. Gr. §. 549. n. 1. Heindorf. ad Plat. Gorg. §. 30. Aſt. ad Legg. T. II. p. 56. Similis Polybii profeſſio I, 3, 8. ſqq. Pro *τινάς*, quod etiam infra 20, 11. legitur, ut vulg. Thuc. edd. habent, Haack. e marg. Schol. Reg. (G.) Caſſ. Aug. Priſc. Pariſſ. A. F. recepit *τινά*. Cf. Schaefer. ad Soph. Oed. R. 107.

ἀναγκάσαι] Subaudi *τούτους*. Athenienſes mihi videntur hos, Lacedaemonios puta, coegiſſe. Reisk. Structura hujus loci e duabus conflata eſt dictionibus his: *τὴν πρόφασιν τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλους γιγνομένους* et *τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μ. γ. ἀναγκάσαι ἐς τὸ πολεμεῖν*. Commatis igitur abstinendum putavi.

ἑκατέρων, ἀφ᾽ ὧν λύσαντες —] V. Matthiae. Gr. Gr. §. 295. p. 411.

Ἐπίδαμνος ἔστι πόλις] Adverte epicum narrationis initium. Sic Homer. Od. XIX, 172. *Κρήτη τις γαῖ᾽ ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ* — Cf. III, 293. IV, 354. 844. Ovid. Metam. I, 568. Herod. IV, 154. Dionyſ. Antiqq. IV, 55. V. et Ariſtoph. Eq. 1056.

5. *τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ τὰ περὶ Κέρκ.*] c. 24 — 55. *τὰ περὶ Ποτίδαιαν*. c. 56 — 66. *τὴν Πελοπ. σύνοδον* c. 66 — 88.

καὶ τοὺς ῥηθέντας ἐκεῖ κατὰ τῆς Ἀθηναίων πόλεως λόγους.
834 Ταῦτα δὲ μέχρι δισχιλίων ἐκμηκύνας στίχων τότε περὶ τῆς
ἑτέρας αἰτίας τὸν λόγον ἀποδίδωσι, τῆς ἀληθοῦς τε καὶ αὐ-
6 τῷ δοκούσης, ἐνθένδε ἀρξάμενος· „Ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελύσθαι καὶ πολεμεῖν Ἀθηναίοις,
οὐ τοσοῦτον τῶν συμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις, ὅσον
φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν, ὁρῶν-
τες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα. Οἱ
γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ πράγματα, ἐν
7 οἷς ηὐξήθησαν.“ Οἷς ἐπιτίθησι τὰ ἔργα τῆς πόλεως, ὅσα
μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον ἕως τοῦ Πελοποννησιακοῦ διε-
πράξαντο, κεφαλαιωδῶς καὶ ἐπιτροχάδην ἐν ἐλάττοσιν ἢ
πεντακοσίοις στίχοις. Ἀναμνησθεὶς δ' ὅτι πρότερα τῶν
Κερκυραϊκῶν ἦν καὶ οὐκ ἀπ' ἐκείνων ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ὁ πό-
λεμος, ἀλλ' ἀπὸ τούτων, ταῦτα πάλιν κατὰ λέξιν γράφει·
8 „Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ
835 προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκὰ καὶ τὰ Ποτιδαιατικὰ καὶ

ἐνθένδε ἀρξάμενος] c. 88. Paulo ante *αὐτῷ* dedi pro vulg. *αὐτῷ*. V. ad §. 3.

6. *πολεμεῖν*] In Thuc. *πολεμητέα εἶναι*. Hudſ. *Πολεμεῖν* Dionyſii eſt vel librariorum lapſus. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 443. p. 618. Phot. p. 342. Zonar. p. 849. Schol. ad Ariſtoph. Acharn. 593. locum ſic laudat: *πολεμιστέα τοῖς Ἀθηναίοις εἶναι.*

ἐπὶ μεῖζον] In marg. Cod. Bodl. ἴσ. ἔτι. Hudſ. Male. Cf. Thuc. I, 16: *προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμάτων*. Ib. c. 118: *ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως*. II, 97: *ἐπὶ μέγα ἡ βασιλεία ἦλθεν ἰσχύος*. IV, 100: *ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου ξύλου*. IV, 117: *ἐπὶ μεῖζον χωρήσαντος αὐτοῦ*. I, 21: *ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμεῖν*. VIII, 24: *ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ μεῖζον*. Plat. Legg. X. p. 900. c: *ἵνα μὴ ἐπὶ μεῖζον ἔλθῃ σοι πάθος πρὸς ἀσέβειαν τὸ νῦν παρὸν δόγμα*, cum Aſtio *πάθος* ejiciendum puto. Eodem modo dicitur *ἐπὶ μᾶλλον*. veluti Herod. I, 94. IV, 181. cf. Aſt. ad Plat. Legg. II. p. 672. b. T. II. p. 132. et not. ad.

7. *Ἀναμνησθεὶς* —] Gatterer: *Nachdem er hernach erinnert.* Vellem *ἀναμνησθεὶς* hoc ſignificare poſſet. Nunc vero vituperandus eſt cenſor, quod ita loquatur, ac ſi forte fortuna prudentiſſimus hiſtoricus ad illas res ſit delapſus, immemor adeo, ſi Diis placet, quo tempore, quae referat, geſta fuerint. Scriptoris conſilium ab ipſo doceri debebat Dionyſius. V. c. 97.

γράφει] c. 118.

ὅσα πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. Ταῦτα δὲ ξύμπαντα, ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες πρός τε ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα, μεταξὺ τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν οἷς οἱ Ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι οὔτε ἐκώλυον, εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ, ἡσυχάζοντες τὸ πλέον τοῦ χρόνου, ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο, τὸ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ἤρετο καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. Τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἐπι-

---

8. *πρόφασις τοῦδε*] Inclusum *μεταξύ* additum e vulg. editionibus, et rursum ab iisdem abest inclusa *πρός*. Sylb. *Μεταξύ*, male a Sylburgio ante *τοῦδε* intrusum, rursus expunxi. Liquet enim e proxime insequentibus male huc relatum esse. Et ab ipsius Thucydidis plerisque et optimis codicibus abesse *μεταξύ* testantur interpretes. Denique non supervacaneum modo est, sed etiam officit sententiae. Reisk. Recte monuit. Abest enim haec vox a Reg. Cass. Aug. Gr. Cl. Ar. C. Dan. Vindob. et Pariss. C. G. H. J. Mirarer tamen, si Gailius in caeteris eam invenisset. Vallam quoque eam non legisse, annotat Stephanus, qui et ipse adverbium inutile commode abesse posse pronunciat. Quomodo Kistemakerus *μεταξύ* loco lib. III, 21. defendi censere potuerit, equidem non assequor. Cf. Bredow. Annot. Heilmanni versioni praem. p. 47. et Poppo obss. p. 96.

πρὸς τὸν βάρβαρον] *Πρός* Thucydidis codd. non agnoscunt, ac tametsi proprie vel sic, ut Dionysius habet, dicendum erat, vel *πρὸς ἀλλήλους τε καὶ τὸν βάρβαρον*, tamen *πρός τε ἀλ. καὶ τὸν β.* non sollicitandum est, id quod innumeris doceri potest ejusdem trajectionis exemplis.

τῆς τε Ξέρξου] *Τε* cum optimis codd. ejecit Haack.

ἡσυχάζοντες] In eisdem vulg. ed. legitur *ἡσύχαζόν τε*, *quiescebantque.* Seq. v. *τὸ δέ τι* significat *partim etiam.* Sylb. In Thuc. et cod. Bodl. *ἡσύχαζόν τε*, quiescebantque. [Neque ex Thucydidis codd. ulla varietas est enotata.] Seq. v. (ut notavit Sylb.) *τὸ δέ τι* significat *partim etiam.* Huds. Mihi leg. videtur *τότε δ' ἔτι*, *tunc autem adhuc quoque* — Reisk. Fallitur. Nam quemadmodum dicitur *ὁ μὲν — ὁ δέ τις*, ita quoque dici potest *τὸ μὲν — τὸ δέ τι —;* cumque prius saepe reticeatur, simpliciter *τὸ δέ τι*, ut Thuc. I, 107. VII, 48. in. ubi quae Benedictus tentat, non opus est, ut refutentur. Nostro autem loco *τὸ δέ τι* refertur ad *ὄντες μέν*.

836 χειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ καὶ καθαιρετέα ἡ ἰσχύς, ἣν δύνωνται, ἀραμένοις τόνδε τὸν πόλεμον."

1 XI. Ἐχρῆν δ᾽ αὐτόν, ἀρξάμενον τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου ζητεῖν, πρώτην ἀποδοῦναι τὴν ἀληθῆ καὶ ἑαυτῷ δοκοῦσαν. Ἥ τε γὰρ φύσις ἀπήτει τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων ἄρχειν καὶ τἀληθῆ πρὸ τῶν ψευδῶν λέγεσθαι, ἥ τε τῆς διηγήσεως εἰςβολὴ κρείττων ἂν ἐγίνετο μακρῷ τοιαύτης οἰκονο-
2 μίας τυχοῦσα. Οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό τις ἂν εἰπεῖν ἔχοι τῶν ἀπολογεῖσθαι περὶ αὐτοῦ βουλομένων, ὅτι μικρὰ καὶ οὐκ ἄξια λόγου τὰ πράγματα ἦν ἢ κοινὰ καὶ κατημαξευμένα τοῖς πρὸ αὐτοῦ, ὥςτε μηδὲν δεῖν ἀπὸ τούτων τὴν ἀρχὴν ποιεῖσθαι. Αὐτὸς γὰρ ὡς ἐκλειφθέντα τὸν τόπον τοῦτον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἄξιον ἱστορίας ὑπείληφεν, αὐταῖς λέξεσιν οὕτω γρά-
3 φων. „Ἔγραψα δὲ αὐτὰ καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιη-

ἣν δύνωνται] Pro ἣν fcriptus liber habet articulum ἡν: perperam. Sylb.

XI, 1. *Ἐχρῆν δ᾽ αὐτὸν* —] Haec argumentatio plane nova eft. Ac primum priora pofterioribus praeponi debere, non fimpliciter verum eft, licetque fcriptori ordinem invertere, fi aliae rationes hoc fuadent. Deinde ut vera prius quam falfa enarrentur, nulla poftulat natura. Sic qui falfam fententiam refutaturus eft, primo hanc proponat oportet, deinceps veram explicaturus. Similis autem Thucydidis eft ratio, qui de falfis, fed vulgo creditis belli Peloponnefiaci caufis, primo exponit, easque tantummodo praetextas fuiffe, eo oftendit, quod, re altius repetita, belli originem ab invidia, quam de Athenienfium incrementis Lacedaemonii conceperant, derivandam effe commonftrat. Aliam rationem Thucydidis defendendi iniit Heilmann. l. l. p. 94. fq.

2. *κατημαξευμένα*] *Κατημαξευμένα* legitur etiam apud Hefychium; apud Suidam vero *καθημαξευμένα*: [fic etiam apud Noftrum de oratt. ant. p. 450. 9.] ficut etiam ἅμαξαν alii malunt, alii ἄμαξαν: hi, quafi ἅμας ἄγουσαν; illi, velut ἅμα ἄγουσαν τὰ ἐπιτιθέμενα. Sylb. „Vide Phavorin. p. 281. v. 39. et Hefych. T. II. p. 201, 195. Cyrilli Lexicon Ms. *κατημαξευμένος· τετριμμένος*. Eodem modo aliud Lexicon Ms. Utitur etiam hoc vocabulo Origenes T. IV. p. 297. A. Philo. p. 266. edit. Col. Allobrog. 1613. et Aelianus in fragmentis p. 806. edit. Kuhn. [p. 348. feq. ed Kühn.]" Matthaei. l. l. p. VIII.

οὕτω γράφων] c. 97.

3. *τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου*] Laudat haec, articulis abjectis, Cic. ad Att. VII, 1, 3. Schütz. Pro *ἐκβολή* alios dicere *παρεκβολή, ἔκβασις, παρέκβασις*, monuimus ad I, 6, 11.

σάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ἐκλιπὲς τὸ χω-
ρίον τοῦτο ἦν καὶ ἢ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνετί-
θεσαν ἢ αὐτὰ τὰ Μηδικά· τούτων δὲ ὧνπερ καὶ ἥψατο 837
ἐν τῇ Ἀττικῇ συγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς
χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. Ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς
ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη."

XII. Ἱκανὸν μὲν οὖν καὶ τοῦτο τεκμήριον ἦν τοῦ μὴ 1
κατὰ τὸν ἄριστον τρόπον ᾠκονομῆσθαι τὴν διήγησιν ὑπ' αὐ-
τοῦ, λέγω δὲ τὸ μὴ κατὰ φύσιν ἔχειν. Πρόσεστι δὲ τούτῳ
καὶ τὸ μὴ εἰς ἃ δεῖ κεφάλαια τετελευτηκέναι τὴν ἱστορίαν.
Ἔτη γὰρ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι περιειληφότος τοῦ πολέμου πάντα 2

ἐκλιπὲς τὸ χωρίον τοῦτο ἦν] In Thuc. *ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον* et [pro *ὧνπερ*, ut ante Reiskium vulgabatur] *ὅςπερ*. in Editis tamen quibusdam [Steph. I. ut et in cod. Ar. atque ex em. in Gr.] *ὥςπερ*. Hudſ. Ego praetuli quidem *ὅςπερ* e recentiſſimis Thucydidis editionibus. Haud diſſimulabo tamen, me ſuſpicari, Thucydidem dediſſe *τούτων δ', ἐν ᾧπερ*: *harum autem rerum, ubi, vel quo loco meminit Hellanicus, ibi breviterque et parum in ratione temporum diligenter meminit.* Reisk. De inutili conjectura dicere non attinet. *Ὧνπερ* revocavi. cum ſenſu non careat, etſi Thucydidem *ὅςπερ* ſcripſiſſe, non dubito.

ἐπεμνήσθη] „Perperam poſt *ἐπεμν.* Bauer. et Gail. [etiam Haack.] colon ponunt, ac ſi ſequentia ad Hellanicum pertineant; ſed referuntur ad *αὐτά* et *τούτων*, h. e ad ea, quae Thucyd. conſcripſit; tantillae rei ignoratio ineptam peperit Reisk. emendationem [*οὐκ* ante *ἔχει* inſerentis in Anim. p. 15.] Non haec ad Hellanicum pertinere, animadvertiſſe etiam Sturz. ad Hell. Fragm. p. 12. videtur." Beck. Novae rec. Thuc. librr. ſpec. p. XVII. Etenim *ἅμα δὲ* — alteram cauſam continet, cur hanc digreſſionem fecerit auctor, ideoque ad *ἔχει* facile *ἐκβολή* vel ex *ἔγραψα* — *τὰ γεγραμμένα* repetitur.

ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη] Miror cum Dionyſio omnes Thucydidis codices vocem *τρόπῳ* agnoſcere. Equidem ut a ſcriptore eam profectam eſſe credam, nondum animum inducere poſſum.

XII, 1. *λέγω δέ*] Sic emendavi vulg. *δή*, quod hac ratione poſt *λέγω*, dico, *ich meine*, nunquam inſeritur. Exempla illius ubivis obvia. V. 2, 2. Jud. de Lyſ. p. 454. 13. 473. 8. 491. 12. De Compoſ. p. 92. 136. Schaefer.

εἰς ἃ δεῖ] Leg. puto *εἰς ἃ ἔδει*. Cf. 17, 1. *τιθέναι μέν, ἃς οὐκ ἔδει, παραλιπεῖν δέ, ἃς ἔδει λέγεσθαι ῥητορείας*. Adde I, 5, 9. II, 14, 5.

2. *ἑπτὰ καὶ εἴκοσι*] Sic Thuc. V, 26. Aliter Xenophon. Hell. II, 3, 9. Sed de hujus rationibus adhuc ſub judice lis

τὸν χρόνον τοῦτον ἕως τῆς καταλύσεως βιώσας, μέχρι τοῦ δευτέρου καὶ εἰκοστοῦ κατεβίβασεν ἔτους τὴν ἱστορίαν, τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα ναυμαχίᾳ τὴν ὀγδόην βίβλον παρεκτείνας, καὶ ταῦτα προειρηκὼς ἐν τῷ προοιμίῳ πάντα περιλήψεσθαι τὰ πραχθέντα κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον· καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ βίβλῳ πάλιν συνανακεφαλαιῶν [τε] τοὺς χρόνους, ἀφ' οὗ
838 τ' ἤρξατο καὶ μέχρις οὗ προελθὼν κατελύθη, ταῦτα κατὰ
3 λέξιν γέγραφε· „Καὶ τοῖς (ἀπὸ) χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ὀχυρῶς ξυμβάν. Ἀεὶ γὰρ ἐγὼ μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν, ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. Ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ καὶ προσέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβῶς τι εἴσομαι.

---

eſt, quam equidem eo non diremtam putaverim, quod quae explicare nequeas, ab interpolatore profecta dicas.

μέχρι τοῦ δευτέρου κ. ε.] V. ad 1, 3, 10.

τῇ περὶ Κ. — παρεκτείνας] Hujus ſtructurae exempla fruſtra quaeſivi. Fortaſſe legendum *μέχρι τῆς π. Κ. σ. ναυμαχίας*. Cf. 5, 2. 23, 3. Jud. de Iſaeo p. 586. ſq. Poſt *παρεκτείνας* male major diſtinctio ponitur. De *καὶ ταῦτα* v. Matthiae. Gr. Gr. §. 471. 7.

συνανακεφαλαιῶν τε] *Τε* cum non habeat quo referatur, uncis includendum curavi. Saepius vocula haec e ſequenti τ orta.

ταῦτα κ. λ. γέγραφε] c. 26.

3. *καὶ τοῖς (ἀπὸ) —*] Incluſa praepoſitio *ἀπό* addita ex vulgatis Thucydidis exemplaribus; in iisdem pro *ὀχυρῶς* legitur *ἐχυρῶς*: et mox *ἔγωγε* pro *ἐγώ*. Iidem libri [pro *ἀκριβῶς τι*] habent *ἀκριβές τι*, Alioqui *ἀκριβῶς τι* ſic accipiendum foret, ut *διαφερόντως τι* ſupra [III, 4, 2.] Iidem libri habent *τοῖς Πελοποννησίων*, ſc. *πράγμασιν*: ex iisdem poſt *μετά* inſertus eſt incluſus articulus *τά*. Sylb. Praeterea in Reiskiana editione in. §. pro *μόνον δή* excuſum *μ. δέ*, quod ex Sylb. correxi. De caeteris non attinet dicere, cum ad Thucydidem emendandum nihil ex iis proficiatur.

αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ] Heilmanno l. l. p. 113. his auctor ſignificare videtur, ſe et ineunte bello ea jam aetate fuiſſe, ut vera a falſis discernere poſſet, et ad finem ejus usque eum animi virium retinuiſſe vigorem, ut accurate quidque notare, notatumque dijudicare valeret. Ambigue Dionyſius 6, 1. Obſcure Haackius Prolegg. p. XII. ſcriptorem *innuere* ait, ſe belli Peloponneſiaci tempore jam florente atate

Καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίοις διὰ τὴν φυγὴν καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. Τὴν οὖν μετὰ (τὰ) δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα, ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι."

---

fuiſſe. Quonam quaeſo hujus belli tempore? initio, an fine? Illud intelligerem, niſi quae idem vir doctus ad noſtrum locum annotat: „integris ad cognoſcendum ſenſibus valens per aetatem." finem ſignificare viderentur. Ego potiſſimum poſteriorem belli partem reſpici puto, cum ejus initio Thucydidem florente aetate fuiſſe, ſponte intelligatur. Nam qui initio belli quod multorum annorum fore praevidet, ejus hiſtoriam ſe inſtituiſſe dicit, is eo tempore non παρηβηκὼς eſſe poterat: poterat eodem exeunte. Quod ſi fuiſſet, de facultate ejus rerum veritatem explorandi dubitari potuiſſe apparet, atque ejusmodi dubitationes ut removeret ſcriptor, declarandum ſibi eſſe duxit, ſe fine quoque belli αἰσθέσθαι τῇ ἡλικίᾳ. Fuerit autem Thucydides bello extremo circiter quinquaginta annos natus, ſi verum eſt, quod Marcellinus p. 726. tradit, eum παύσασθαι τὸν βίον ὑπὲρ τὰ π ε ν τ ή κ ο ν τ α ἔτη. Sed hic antiquitus ſcriptum fuiſſe π' ἔτη i. e. ὀγδοήκοντα ἔτη ſuſpicatur Dodwellus, probantibus Bredowio l. l. p. 9. ſq. et Haackio l. l. p. XII. At hos falſos eſſe, quovis pignore contenderim. Admiſſa enim hac emendatione (quae Pamphilae fide nititur, Thucydidem belli Pelop. initio quadraginta annos natum, fuiſſe referentis ap. Gellium N. A. XV, 23.) Viri docti efficiunt, ſcriptorem bello exeunte ſeptem et ſexaginta annos natum eique plus tredecim ſuperſtitem fuiſſe. Quod ſi fuiſſet, nec tanta fiducia ſe omnia τῇ ἡλικίᾳ αἰσθέσθαι dixiſſet, nec, quod graviſſimum eſt, hiſtoriam ſuam imperfectam reliquiſſet. Praeterea quod veterum plures tradunt, Thucydidem puerum Olympiae Herodotum hiſtorias ſuas recitantem audiviſſe, bene cum ea, quam mihi probari dixi, ratione conciliari poteſt: non item cum altera. Quod qui perſpexit, Bredovius, huic narrationi fidem denegavit. Omitto alia.

μετὰ τὴν ἐς Ἀ. στρατηγίαν] V. de ea IV, 104. ſqq. Cf. Marcellin. p. 724. 728. Quod Timaeus ap. eund. p. 724. extr. et Anonym. p. 734. produnt, Thucydidem exilio multatum, in Italiam habitatum conceſſiſſe, id vereor, ut omnino confictum ſit. Poterat quidem, ut Niebuhr. H. R. T. I. p. 41. 131. ſtatuit, multa de Italia Siciliaque diſcere ex Antiocho, ſed quae de Syracuſis ſcripſit αὐτόπτην prodere videntur.

τι αὐτῶν] V. Matthiae. Gr. Gr. §. 487. 2. Lexic. Xenoph. T. IV. p. 298. 13.

ὡς ἐπολεμήθη] Cf. Thuc. I, 1. VII, 63. Ariſtoph. Pac. 264. Weſſeling. ad Herod. I, 163. VIII, 67. Matthiae. Gr.Gr. §. 295. Elmsl. ad Eurip. Med. 440.

1 XIII. Ὅτι δὲ καὶ περὶ τὰς ἐξεργασίας τῶν κεφα-
839 λαίων ἧττον ἐπιμελής ἐστιν, ἢ πλείονας τοῦ δέοντος λόγους
ἀποδιδοὺς τοῖς ἐλαττόνων δεομένοις ἢ ῥαθυμότερον ἐπιτρέχων
τὰ δεόμενα πλείονος ἐξεργασίας, πολλοῖς τεκμηρίοις βεβαιῶ-
2 σαι δυνάμενος ὀλίγοις χρήσομαι. Τὰς μὲν πρώτας Ἀθη-
ναίων καὶ Πελοποννησίων ναυμαχίας ἀμφοτέρας περὶ τὴν τε-
λευτὴν τῆς δευτέρας βίβλου γράφειν ἀρξάμενος, ἐν αἷς πρὸς
ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς Πελοποννησίων εἴκοσι ναυσὶν
Ἀθηναῖοι * * * μόνοι πρὸς πολλαπλασίους τῶν βαρβάρων
ναυμαχήσαντες ἃς μὲν διέφθειραν, ἃς δὲ αὐτάνδρους ἔλαβον,
840 οὐκ ἐλάττους ἢ ὅσας ἔστειλαν ἐπὶ τὸν πόλεμον. Θήσω δὲ καὶ
3 τὴν λέξιν αὐτοῦ· „Ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυ-
μέδοντι ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ ναυμαχία

XIII, 1. ἢ ῥαθυμότερον] Scriptus liber copulative habet καὶ ῥαθ. ſed disjunctivam ἢ ſenſus ipſe poſtulat; et ſic legendum eſſe declarant etiam ſequentia p. 840. 8. [§. 4.] et p. 846. v. 12. [16, 1.] Sylb.

2. τὰς μὲν πρώτας —] Mutilatus eſt locus et hoc fere modo complendus. Primum poſt ὀλίγοις χρήσομαι ponenda eſt diſtinctio periodica; deinde poſt μόνοι tale quidpiam inſerendum: ἐμαχέσαντο, μακρᾷ καὶ διεξοδικῇ χρῆται διηγήσει· τοὐναντίον δὲ ἐν τῇ προτέρᾳ βίβλῳ βραχέως πάνυ ἐπιτρέχει τήν τε πεζομαχίαν καὶ τὴν ναυμαχίαν, ἐν ᾗ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς πολλ. τ. β. Significare enim vult, alterum navale proelium, in quo minore virtutis ſplendore cum Peloponneſiis dimicatum fuit, prolixius a Thucydide denarratum eſſe: alterum vero, quo terra marique, uno eodemque die, ſumma cum gloria Perſae ſuperati fuerant, admodum breviter ab eo eſſe perſtrictum. Sylb. Lacunae ſigna poſui, non tamen poſt μόνοι, ſed ante hoc verbum: quod ſi ad praegreſſa pertineret, auctor μόνον ſcripſiſſet, quod fortaſſe poſt Ἀθηναῖοι ab eo poſitum fecit, ut ὁμοιοτέλευτον lacunae cauſa extiterit. Sententiam cenſoris haud dubie recte exprimit Sylburgii ſupplementum. Reprehendit enim Dionyſius Thucydidem, quod de primis Athenienſium ac Peloponneſiorum pugnis navalibus accurate fuſeque expoſuerit II, 83—93. at proelium terreſtre navaleque ad Eurymedontem, multo iſtis majus graviusque, paucis modo tetigerit 1, 100. Nimirum non advertit criticus, de hoc in tranſcurſu tantum agere ſcriptorem, cum ad propoſitum ſuum eatenus tantum pertineret, quatenus eo Athenienſium opes incrementa ceperant.

3. Ἐγένετο δέ] Δέ quod ex Thuc. addiderant, rurſus expunxi.

'Αθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Μήδους καὶ ἐνίκων τῇ
αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα 'Αθηναῖοι, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου
στρατηγοῦντος, καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων καὶ διέφθειραν τὰς
πάσας ἐς διακοσίας." Ὅμοια δ' ἔστι παρ' αὐτῷ καὶ τὰ 4
κατὰ τὰς πεζικὰς μαχάς, ἢ μηκυνόμενα πέρα τοῦ δέοντος ἢ
συναγόμενα εἰς ἔλαττον τοῦ μετρίου. Τὰ μέν γε περὶ Πύ-
λον 'Αθηναίοις πραχθέντα καὶ τὰ περὶ τὴν Σφακτηρίαν κα-
λουμένην νῆσον, ἐν ᾗ Λακεδαιμονίους κατακλείσαντες ἐξεπο-
λιόρκησαν, ἀρξάμενος ἐν τῇ τετάρτῃ βίβλῳ διηγεῖσθαι καὶ
μεταξὺ τοῦ πολέμου τοῦδε πράξεις τινὰς ἑτέρας παραδιηγη-
σάμενος, εἶτ' αὖθις ἐπιστρέψας ἐπὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἑξῆς
ἅπαντα τὰ γεγενημένα κατὰ τὰς μάχας ὑπ' ἀμφοτέρων
διελήλυθεν ἀκριβῶς καὶ δυνατῶς, πλείους ἢ τριακοσίους στί-
χους αὐτοῖς ἀποδεδωκὼς [ταῖς μάχαις], καὶ ταῦτα οὐ 841
πολλῶν ὄντων οὔτε τῶν ἀπολομένων οὔτε τῶν παραδόντων
τὰ ὅπλα. Αὐτός γέ τοι συγκεφαλαιούμενος τὰ περὶ τὴν
μάχην κατὰ λέξιν οὕτω γράφει· „'Απέθανον δὲ ἐν τῇ νήσῳ 5

τὰς πάσας ἐς διακ.] Comma, quod in Thuc. edd. post *πάσας* collocatur, miror non sustulisse Haackium. Fortasse tamen non rectius locum cepit Dionysius, etsi certi quicquam ex ejus verbis: *οὐκ ἐλάττους ἢ ὅσας ἔστειλαν ἐπὶ τὸν πόλεμον*, non licet colligere.

4. *τὰ μέν γε* —] His respondent: *τῆς δὲ Νικίου στρατηγίας μνησθεὶς* —. 14, 1. Caeterum *μέν γε* differt a *μὲν γάρ*. Hoc si Dionysius usus esset, simpliciter diceret, ea, quae sequantur, argumento esse praegressae enunciationis. Contra cum *μέν γε* dicat, significat tantum, ea, quae sequantur, exemplum esse, quod, quae dixerit, probet. Hoc tamen exemplo censorem velim elegisse aptius. Illud enim nihil probat, nisi hoc, Dionysium non, qua debebat tanti scriptoris censor, diligentia Thucydidem versasse. Etenim pauci quidem erant, qui in Sphacteria capti sunt, sed erant Spartani. Hinc invicti videri Lacedaemonii desierunt, hinc postmodum pax est composita. Sed lepidissimum est, quod, monente Heilmanno l. l. p. 26. s. de eadem re 18, 5. ut de gravissima loquitur.

αὐτὸς ἀποδεδωκὼς ταῖς μαχαῖς] Pro *αὐτός* rectius fortasse legerimus *ταύταις*, *hisce*. Sylb. Ego pro *αὐτός* exhibui *αὐτοῖς*, quod ad *τὰ γεγενημένα* referatur: *ταῖς μαχαῖς* autem, ut ex interpretamento ortum uncis circumscripsi.

οὕτω γράφει] IV, 38.

5. *'Απέθανον δέ*] *Δέ* etiam exhibent Ar. C. Pariss. D. J. Caeteri *δ'*.

καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι ἀπέθανον· καὶ Σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν.“

1 XIV. Τῆς δὲ Νικίου στρατηγίας μνησθείς, ὅτι ναῦς
ἑξήκοντα καὶ δισχιλίους ὁπλίτας Ἀθηναίων ἐπαγόμενος ἐπὶ
Πελοπόννησον ἔπλευσε, κατακλείσας δὲ Λακεδαιμονίους εἰς
τὰ Φρούρια τοὺς ἐν Κυθήροις κατοικοῦντας ἐξεπολιόρκησε
καὶ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου πολλὴν ἐδήωσεν, ἐξ ἧς αἰχμα-
λώτων πλῆθος ἐπαγόμενος ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, οὕ-
842 τως εἴρηκεν ἐπιτροχάδην, περὶ μὲν τῶν ἐν Κυθήροις πραγ-
2 μάτων· „Καὶ μάχης γενομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέ-

οἱ δ' ἄλλοι] Apud Thuc. οἱ δὲ ἄλλοι.

ζώντων εἴκοσι] Περὶ quod ex Thuc. edd. interpoſuerat Sylb. rurſus ejeci.

XIV, 1. τῆς δὲ Νικίου στρατηγίας μνησθείς —] IV, 53. ſqq. Diodor. XIII, 65. ibique Weſſeling.

ἐπαγόμενος, ἐπὶ Πελ.] Comma ſuſtuli.

Κυθάροις] Nota hic Κυθάροις et mox Κυθήροις: vereor, ne librariorum vitio. Alioquin illud Doricae, hoc communi linguae adſcribendum foret. Sylb. Librariorum errorem correxi.

τῆς ἄλλης Πελ. πολλήν] V. Schaefer. ad Bos. p. 274. Matthiae. Gr. Cr. §. 442. 2. Articulum ante πολλή non ſemper inferri jam monuit Weſſel. ad Diodor. XIV, 42. p. 502. Eſt tamen additi et omiſſi articuli diſcrimen. Nam τῆς γῆς πολλή eſt terrae pars magna; τῆς γῆς ἡ πολλή *maxima terrae pars.*

ἐπαγόμενος] In marg. cod. Bodl. ἴσ. ἀπαγόμενος. Hudſ. Non opus. Athenas enim reſpicit. Cf. Antiqq. VII, 7. p. 1325. 13: τοῖς αἰχμαλώτοις, οὓς ἐπηγάγετο, προῖκα δοὺς τὴν ἐλευθερίαν. Sic enim recte ibi pro ὑπήγαγετο emendaſſe puto Reiskium, praeeunte Gelenio.

2. καὶ μάχης γενομένης] Thuc. IV, 54. ubi quod vulgo legebatur κ. μ. γιγνομένης e codd. emendavit Haackius. Mox ἔπειτα refertur ad ὀλίγον μέν τ. χρ. Cf. I, 154. αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν Καιάδαν, (cf. Manſo. Spart. T. I. p. 175. Lex. Seg. p. 219. 8.) οἶπερ τοὺς κακούργους εἰώθεσαν (hoc teneo: loquitur enim reſpecto eo tempore quo quae narrat facta eſſent.) ἐμβάλλειν· ἔπειτα ἔδοξε πλησίον που κατορύξαι. V, 7. ὁ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι, ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. Adde I, 98. 115. II, 4. III, 4. 22. 47. (ubi Haack. colon poſt πόλιν tollere debebat.), 94. VI, 39. VII, 19. 78. 79. Sic et εἶτα V, 65.

στησαν οἱ Κυθήριοι· ἔπειτα τραπόμενοι κατέφυγον εἰς τὴν
ἄνω πόλιν· καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν καὶ τοὺς ξυν-
άρχοντας, Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν
θανάτου.“ Περὶ δὲ τῆς Αἰγινητῶν ἁλώσεως τῶν ἐν Θυρέᾳ·
„Ἐν τούτῳ δ' οἱ Ἀθηναῖοι κατασχόντες καὶ χωρήσαντες εὐ-
θὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ αἱροῦσι τὴν Θυρέαν καὶ τήν τε πόλιν
κατέκαυσαν καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν, τούς τε Αἰγινήτας
ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες ἀφίκοντο εἰς τὰς
Ἀθήνας.“ Γενομένων δὲ περὶ τὰς πόλεις ἀμφοτέρας εὐθὺς 3
ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου μεγάλων συμφορῶν, δι' ἃς ἐπεθύ-
μησαν ἀμφότεραι τῆς εἰρήνης, περὶ μὲν τῆς προτέρας, ὅτε
Ἀθηναῖοι, τετμημένης μὲν αὐτοῖς τῆς χώρας, ᾠκοφθορη-
μένης δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ λοιμοῦ, πᾶσαν ἀπογνόντες βοήθειαν
ἄλλην ἀπέστειλαν πρεσβείαν εἰς Σπάρτην, εἰρήνης τυχεῖν
δεόμενοι, οὔτε τοὺς ἀποσταλέντας ἄνδρας εἴρηκεν οὔτε τοὺς
ῥηθέντας ἐκεῖ λόγους ὑπ' αὐτῶν οὔτε τοὺς ἐναντιωθέντας, 845
ὑφ' ὧν πεισθέντες Λακεδαιμόνιοι τὰς διαλλαγὰς ἀπεψηφίσαν-
το, φαύλως δέ πως καὶ ῥᾳθύμως, ὡς περὶ μικρῶν καὶ ἀδό-

εἰς τὴν ἄνω π.] Apud Thuc. ἐς τ. ἄ. π.

εἰς τὰς Ἀθήνας] Apud Thuc. ἐς τὰς Ἀθ.

ἐν τούτῳ δ' οἱ] Apud Thuc. ἐν τ. δὲ οἱ, ſine varietate c. 57. De re cf. Diodor. XII, 65. ibique Weſſel. Caeterum ſponte patet, Dionyſium Thucydidi exprobrare, quod non plura retulerit, quam quae, ut referrentur, digna eſſent, mirorque Heilmannum l. l. p. 145. ſq. non meliora proferre.

3. τὰς πόλεις ἀμφοτέρας] Id eſt Spartam et Athenas. Hudſ.

περὶ μὲν τῆς προτέρας] Referri poteſt ad Athenas. Hudſ. Num deeſt hic μνησθείς aut μεμνημένος. Nam ſubaudiri συμφορᾶς e praemiſſis liquet, quamquam ex inſequentibus probabilius ſit πρεσβείας ſubaudiri. Reisk. Neque Ἀθηναίων πόλις, nec συμφορᾶς commode ad προτέρας intelligi poteſt; minus etiam ex ſeqq. πρεσβείας. Equidem locum mutilatum cenſeo et tale quid poſt εἰρήνης excidiſſe puto: ὥστε καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν· cf. §. 4. Ut μνησθείς cum Reiskio excidiſſe ſtatuatur non opus videtur. Cf. §. 4.

τετμημένης — τῆς χώρας] V. Thuc. II, 20. ſqq. 47. 55. ſq. Diodor. XII, 42. Plutarch. Pericl. 33.

οἰκοφθορημένης] Nota hic οἰκοφθορημένης ſine augmento initiali: at non item ᾠκονομῆσθαι 12, 1. Sylb. Reſcripſi ᾠκοφθ. De re v. Thuc. II, 47. ſqq. Diodor. XII, 45. Plutarch. l. l.

4 ξων πραγμάτων, ταῦτα εἴρηκε· „Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰςβολὴν τῶν Πελοποννησίων οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο τὰς γνώμας καὶ τὸν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον, ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς συμφοραῖς περιπεπτωκότες, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὥρμηντο συγχωρεῖν, καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες πρὸς αὐτοὺς ἄπρακτοι ἐγένοντο.“ Περὶ δὲ τῆς ὑστέρας, ὅτε Λακεδαιμόνιοι τοὺς περὶ Πύλον ἁλόντας τριακοσίους κομίσασθαι προθέμενοι πρεσβείας ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ τοὺς λόγους εἴρηκε τοὺς ὑπὸ τοῦ Λακεδαιμονίου ῥηθέντας τότε καὶ

ταῦτα εἴρηκε] II, 59.

4. εἰςβολήν] Apud Thuc. ἐςβολήν fine varietate.

καὶ τὸν Περικλέα] Omiffum eft, vel Dionyfii vel librariorum culpa, μέν poft τόν, quam particulam Thucydidis libri agnofcunt.

καὶ — περιπεπτωκότες] Repete ὡς.

πρὸς αὐτούς] In vulgatis Thucydidis [fine varietate] ὡς αὐτούς. Hudf.

περὶ δὲ τῆς ὑστέρας] Spartam quidem innuit. Hudf. Imo fubaudiendum πρεσβείας. Cf. §. 3. ibique notata. De legatione v. Thuc. IV, 15. fqq. Falfum eft autem quod Nofter dicit, Lacedaemonios eam mififfe τοὺς περὶ Πύλον ἁλόντας τριακοσίους κομίσασθαι προθεμένους. Nam quo tempore haec legatio miffa eft, trecenti illi nondum capti erant. Neque, ut fcriptorem negligentem excufem eo confugerim, ut ἁλόντας *interceptos* interpreter.

πρεσβείας ἀπέστειλαν] Num πρεσβείαν; nifi fi plures miffae fuere legationes, de quo confule Thucydidem, id quod nunc non vacat. Reisk. Πρεσβείας corruptum effe, fenfit Reiskius, docetque, cujus infpiciendi viro aliis negotiis distracto otium deerat, Thucydides. Legendum eft igitur πρεσβείαν, quod Reiskius fuadet, vel πρέσβεις. Utrum optandum fit cum dubitari queat, emendatione abftinui, quamquam πρεσβείας propterea minus placet, quod haec vox jam ad ὑστέρας fubaudienda fuit.

τοὺς λόγους εἴρηκε] c. 17 — 20. Hujus legationis princeps fuit Archeptolemus. V. Ariftoph. Eq. 793. ubi nugari Scholiaften, Thuc. IV, 117. allegantem, recte monet Palmer. Ille autem Archeptolemus haud dubie idem eft, qui a Noftro fimpliciter dicitur ὁ Λακεδαιμόνιος.

τὰς αἰτίας ἐπελήλυθε, δι' ἃς οὐκ ἐπετελέσθησαν αἱ σπονδαί.
Εἰ μὲν οὖν ἡ ἐπὶ τῆς Ἀθηναίων πρεσβείας τὰ κεφάλαια τῶν 5
γινομένων περιειληφυῖα δήλωσις ἤρκει, λόγων δὲ καὶ πα- 844
ρακλήσεων, αἷς ἐχρήσαντο οἱ πρέσβεις, οὐδὲν ἔδει, μήτε
πεισθέντων μήτε δεξαμένων τὰς σπονδὰς Λακεδαιμονίων, τί
δήποτε οὐ τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἐφύλαξε καὶ ἐπὶ τῶν
ἐκ τῆς Σπάρτης ἀφικομένων εἰς τὰς Ἀθήνας; Οὐδὲ
γὰρ ἐκεῖνοι διαπραξάμενοι τὴν εἰρήνην ἀπῆλθον. Εἰ δ'
ἀκριβῶς δεῖ ταῦτα εἰρῆσθαι, διὰ τί παρέλιπε ῥαθύμως
ἐκεῖνα; Οὐ γὰρ δή γε ἀσθενείᾳ δυνάμεως ἐξείργετο περὶ 6
ἀμφοτέρων τοὺς ἐνόντας εὑρεῖν τε καὶ ἐξειπεῖν λόγους. Εἰ
δὲ δὴ κατὰ λογισμόν τινα τὴν ἑτέραν προείλετο πρεσβείαν
ἐξεργάσασθαι, οὐκ ἔχω συμβαλεῖν κατὰ τί τὴν Λακωνικὴν
τῆς Ἀττικῆς προέκρινε μᾶλλον, τὴν ὑστέραν τοῖς χρόνοις
ἀντὶ τῆς προτέρας καὶ τὴν ἀλλοτρίαν ἀντὶ τῆς ἰδίας καὶ τὴν
ἐπ' ἐλάττοσι κακοῖς γενομένην ἀντὶ τῆς ἐπὶ μείζοσι.

τὰς αἰτίας] V. Thuc. IV, 21. sq. Schol. ad Aristoph. Eq. 665.

ὑπελήλυθε] Rectius forsan *ἐπελήλυθε*: itidemque paulo infra 15, 2. *ἐπιτρέχει* [pro vulgari *ὑποτρέχει*.] Sic enim et 13, 1. *ῥαθυμότερον ἐπιτρέχων*, et 15, 1. *ῥαθύμως ἐπιτετροχασμένα*, *negligenter percursa*, *leviter perstricta*. Sylb. *Ἐπελήλυθε* correxi ad Sylburgii mentem, et paulo post *ὑποτρέχει*. Reisk. *Ἐπέρχεσθαι* eodem modo habes I, 3, 15. 6, 4. II, 1, 1. 8, 2. *Ἐπ* — et *ὑπ* — quoties confundantur docet Schaefer. Melett. p. 105. sq.

5. *Εἰ μὲν οὖν ἡ ἐπὶ τῆς Ἀθ. πρ. τὰ κεφάλαια*] Dionysium scripsisse suspiceris: *εἰ μὲν οὖν ἐπὶ τῆς Ἀθ. πρ. ἡ τὰ κεφ.* ut *ἐπὶ τῆς Ἀθηναίων πρεσβείας* cum *ἤρκει* jungatur. Plura hujus trajectionis exempla infra proferam. Mox pro *γινομένων* fortasse praestat *γενομένων*.

εἰ δ' ἀκριβῶς δεῖ] Fortasse pro *δεῖ* leg. *ἔδει*, ut paulo ante dictum est *εἰ ἤρκει*. Cf. ad 12, 1.

6. *οὐ γὰρ δή γε*] Antiquiores inter *δή* et *γέ* plerumque verbum interponunt, veluti Herod. III, 156. Thuc. IV, 87. Xenoph. Cyrop. V, 1, 22. VI, 1, 41. Demosth. in Timocr. p. 738 1. Epist. p. 1485. 1. Eodem modo *καὶ μὲν δὴ* — *γε* id. III, 113. Lys. p. 796. et *οὐ μὲν δὴ* — *γε* Xenoph. Anab. II, 2, 3. Cf. Schaefer. ad Dionys. de Compos. p. 230. et ad Theocrit. p. 211. sqq.

ἀντὶ τῆς προτέρας] *Ἀντὶ* hic et in sqq. si abesset, nemo desideraret, neque tamen sollicitandum est, quamquam potius *πρό* exspectaveris. Sed hoc, sequente *προτέρας*, aures offenderet. Caeterum hae praepositiones similiter, inprimis post

1 XV. Πόλεων δὲ ἁλώσεις καὶ κατασκαφὰς καὶ ἀνδρα-
845 ποδισμοὺς καὶ ἄλλας τοιαύτας συμφορὰς πολλάκις ἀναγκα-
σθεὶς γράφειν, ποτὲ μὲν οὕτως ὠμὰ καὶ δεινὰ καὶ οἴκτων
ἄξια φαίνεσθαι ποιεῖ τὰ πάθη, ὥςτε μηδεμίαν ὑπερβολὴν
μήτε ἱστοριογράφοις μήτε ποιηταῖς καταλιπεῖν, ποτὲ δὲ οὕ-
τω ταπεινὰ καὶ μικρά, ὥςτε μηδ᾽ εἰς αἴσθησιν ἡμῶν τι πε-
2 σεῖν γνώρισμα τοῖς ἀναγινώκουσι τὸν ἄνδρα. Λέγων τε αὖ

---

comparativos, ſaepe reduudant. V. Heind. ad Plat. Phaed. p. 185. Schaef. ad Soph. Ant. 182. Matth. Gr. Gr. §. 450. not. 1.

καὶ την ἀλλοτρίαν ἀντὶ τῆς ἰδίας] Idem jam dixerat aliis verbis: *κατὰ τί τὴν Λακωνικὴν τῆς Ἀττικῆς προέκρινε.* Agnoſce rhetorem ſimilia exaggerantem, ut plura argumenta protuliſſe videatur. Veniam haberet hoc artificium, ſi caeterae, quas proponit, rationes probabiles eſſent. Sed ut demonſtratione non eget, Thucydidem, niſi aliae cauſae accederent, Atticam legationem Laconicae non potuiſſe praeferre, licet illa prior eſſet tempore: ſic ne hoc quidem quidquam efficit, quod ob majores calamitates Athenienſes legatos miſerunt. Nam etiamſi ſumamus ab his Spartae orationem habitam fuiſſe, ea vel propterea non referenda erat, quod omni ſucceſſu carebat. Meram autem orationem, quemadmodum ſaepe Dionyſius, Thucydides nec alibi proponit, nec illo loco exhibere poterat, cum res graviores urgerent. Plane alia erat Laconicae legationis ratio. Haec enim non ſolum Spartanorum ſuperbiam a magna ſpe dejectam oſtendit, ſed etiam uberior ejus expoſitio multa de utriusque civitatis rationibus aperit. Fortaſſe etiam propterea copioſius de hac egit ſcriptor, quod quae de ea refert, eorum ipſe videtur teſtis fuiſſe, cum de Athenienſium legatione quae alii, fortaſſe non ſatis locupletes auctores, referrent, prodere cogeretur. Cf. Heilmann. l. l. p. 96.

XV, 1. *ἡμῶν — τοῖς ἀναγινώσκουσι*] Caſuum diverſitas ferri poteſt. Conſimili ratione Thuc. VI, 82. *ἡμεῖς, Ἴωνες ὄντες, Πελοποννησίοις, Δωριεῦσι, καὶ πλείοσιν οὖσι καὶ παροικοῦσιν ἐσκεψάμεθα, ὅτῳ τρόπῳ ἥκιστ᾽ ἂν* (ſic emendandum puto vulg. *ἥκιστα* cum Caſſ. Aug. Mosq. Pariſſ. C. G. Cf. quos laudat Poppo. obſſ. p. 140. et Spohn. ad Iſocr. Paneg. 48.) *αὐτῶν ὑπακουσόμεθα.* ubi *αὐτῶν* eodem modo redundat, quo *αὐτῷ* IV, 93. *τῷ Ἱπποκράτει, ὄντι περὶ τὸ Δήλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη, ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα, κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι.* Plura dabit nuperus Xenophontis Oeconomici editor ad VII, 23. Alia quidem ratione locum VI, 82. non puto explicari poſſe; neque haec duri quidquam habere videtur, cum *ὑπακούειν* aeque cum genitivo atque cum dativo jungatur. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 340. 3. not. (qui appoſite laudat Homer. Il. XVI, 531. *ὅττι οἱ ὦκ᾽ ἤκουσε μέγας θεὸς εὐξαμένοισι*) Lexic. Xenoph. T. IV. p. 361. 4. Ejusdem fere rationis eſt Thuc. IV, 128. *τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου.* ubi Kiſtemakeri explicatio, *αὐτοῖς* ad Lacedaemonios referentis, admitti nequit.

περὶ τῆς Πλαταιέων πόλεως εἴρηκε καὶ περὶ τῆς Μιτυληναίων καὶ περὶ τῆς Μηλίων οὐδὲν δέομαι τὰς λέξεις ἐκείνας φέρειν, ἐν αἷς ἀπὸ τῆς ἄκρας δυνάμεως ἐξείργασται τὰς συμφορὰς αὐτῶν. Ἐν αἷς δ' ἐπιτρέχει καὶ μικρὰ ποιεῖ τὰ πάθη αὐτῶν, κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς ἱστορίας, τούτων μνησθήσομαι· „Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους Σκιωναίους Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖ- 3
δας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν

---

2. *περὶ τῆς Πλαταιέων πόλεως*] V. III, 52. sqq. cl. Diodor. XII, 56. ibique Weff. p. 514.

περὶ τῆς Μιτυληναίων] V. III, 27. sq. 55. sq. cf. Diodor. XII, 55. ibique Weff. p. 514.

περὶ τῆς Μηλίων] V, 84. sqq. cf. Commentatt. c. 2. n. 10. Caeterum Dionyfius ita loquitur, ac fi Thucydides harum calamitates urbium tragicis defcriptionibus exornaffet. Minime vero. Ipfa infortunia paucis exponit, copiofus tantum eft in iis, quae praegreffa erant, enarrandis. Ita, ut hoc exemplo utar, Meliorum fatum his verbis complectitur: *κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινός, ἀφ' ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥστε ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι· οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων, ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.* Quid quaefo haec narratio differt ab ea, quae eandem fortunam Scionaeos expertos effe refert? Nimirum tragicas iftas defcriptiones veteres *ἀγεννεῖς καὶ γυναικώδεις* judicarunt, (V. Polyb. II, 56, 9.) elatiusque erat Thucydidis ingenium, quam ut oppidorum excidiis immoraretur. De Plataeis cur fcriptor copiofius expofuerit, quam v. c. de Scione, facile intelligitur. Clariffimae enim civitatis excidium quis non videt uberius defcribendum fuiffe vel propterea, quod novis operibus infignique virtute oppidum et oppugnatum fuerat et defenfum.

3. *περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους — νέμεσθαι*] Thuc. V, 32. Cf. Commentatt. c. 5. n. 9.

τούτους] Pro *τούτους* in Thucyd. legitur *τοῦ θέρους τούτου*, et mox *Σκιωναίους* [pro *Σικυωνείους*, quod ante Reisk. vulgabatur] quam vocis *Σκιωναίους* fcripturam confirmat diphthongus *ει* in corrupto *Σικυωνείους*. Sequens locus de Euboea legitur apud Thucydidem p. 56. ubi pro *κατέστησαν* media forma *κατεστήσαντο*. Tertium locum de Aegina occupata non potui reperire. Sylb. Dedi Σκιωναίους. Reisk.

παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας] Solennis eft in his articuli omiffio. V. Thuc. I, 89. II, 14. 78. III, 36. 70. 78. V, 5. 32. 82. 116. Demofth. c. Neaer. p. 1380. 13. Plat. Polit. IX. p. 578. e. Heindorf. ad Plat. Gorg. §. 145. Schaefer. Melett. p. 116. fq.

ἔδωκαν νέμεσθαι.“ „Καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν δια-
846 βάντες Περικλέους στρατηγοῦντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν·
καὶ τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατέστησαν, Ἑστιαιεῖς δ' ἐξοι-
4 κίσαντες, αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον.“ „Ἀνέστησαν δὲ Αἰγινή-
τας τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτούς τε
καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἐπικαλέσαντες, οὐχ ἥκιστα τοῦ

Πλαταιεῦσι] Iis scil., qui eruptione facta Ol. 88, 2. Athenas evaserant (V. Thuc. III, 20. sqq.) ibique civitate donati fuerant. V. Taylor. ad Lys. c. Pancleon. p. 728. sq. Meier. de bonis damn. p. 52. sq. n. 165. Eos tamen jam ante civitate donatos fuisse, Thuc. declarat III. 55. 63. Atque haud scio, an plus auctoritatis hujus, quam oratorum testimoniis tribuam. Non spreverim tamen eam rationem, qua dissensum tollit Meierus l. l., qui civitatis nomine *ἐπιγαμίαν, ἔγκτησιν, ἀτέλειαν τοῦ μετοικεῖν, ἰσοτέλειαν*, al. comprehendisse oratores conjicit.

ἔδωκαν] In Thucydidis exemplaribus *ἔδοσαν*: in margine tamen *ἔδωκαν*. Huds.

καὶ Ἀθηναῖοι — ἔσχον] I, 114. Hoc exemplo vel propterea non uti debebat, quod quae l. l. a Thucydide narrantur ad Peloponnesiacum bellum non pertinent. De re cf. Diodor. XII, 7. 22. Plutarch. Pericl. 23. Valkenar. ad Herod. VIII, 23.

κατέστησαν] In Thucydidis exemplaribus *κατεστήσαντο*; haud dubie rectius. Cf. I, 76. 95. III, 18. 35. IV, 107. VIII, 23. Nec ipsum Dionysium *κατέστησαν* scripsisse putaverim.

Ἑστιαιεῖς δ' ἐξοικίσαντες] Apud Thuc. *Ἑστιαιᾶς δ' ἐξ.* Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 82. n. 5 — Plutarch. l. l. *Ἑστιαιεῖς δὲ πάντας ἀναστήσας (ὁ Περικλῆς) ἐκ τῆς χώρας, Ἀθηναίους κατῴκισε, μόνοις τούτοις ἀπαραιτήτως χρησάμενος, ὅτι ναῦν Ἀττικὴν αἰχμάλωτον λαβόντες ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας.*

4. *Ἀνέστησαν — ἔχειν*] Thuc. II, 27. Cf. Commentatt. c. 3. n. 7. Mülleri Aeginetic. p. 178. seqq. Apud Thuc. legitur: *ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι αὐτούς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας — ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην αὐτῶν πέμψαντας* (olim *πέμψαντες*; sed *πέμψαντας* jam Steph. exhibuerat. Illud merum Hudsonianae editionis vitium puto.) *ἐποίκους ἔχειν.*

ἐπικαλέσαντες —] Nam *Αἰγινῆται, φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δέ, οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν (τῶν Κορινθίων) ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς.* Thuc. I, 67. ubi recte post *κρύφα δέ* incidit Haackius. Cf. c. 95. *ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δέ.* 125. *ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δέ.* II, 98. *πορευομένῳ αὐτῷ ἀπεγίγνετο μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ, —*

πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι. Καὶ τὴν Αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἂν ἐφαίνοντο, τῇ Πελοποννησίων ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντες ἐποίκους, ἔχειν."

προςεγίγνετο δέ. Xenoph. Hellen. III, 2, 8, *τὰ αἴτιον τοῦ νῦν μὲν μὴ ἐξαμαρτάνειν, τότε δέ, αὐτοὶ ἤδη ἱκανοί ἐστε γιγνώσκειν.* Cf. Wyttenb. ad Julian p. 196.

ἀσφαλέστερον ἂν ἐφαίνοντο] Poſſes etiam conjuncte legere *ἀνεφαίνοντο*: vel *ἂν* cum infinitivo *ἔχειν* juncta futuri ſignificationem efficit. Sylb. Mihi videtur leg. *ἀσφαλέστερον ἂν ἀπεφαίνοντο — ἔχειν.* aut omiſſo illo *ἄν*, quod a vulgaribus Thucydidis exemplis abeſt, *ἕξειν*. Reisk. Ex ea, quam e Thucydide enotavimus, ſcriptura, loci ſenſus hic eſt: *tutius videbatur, Aeginam, Peloponneſo imminentem, de ſuis eo miſſa colonia, tenere.* Contra Dionyſii ſcriptura hanc praebet ſententiam: *Exiſtimabant, ſeſe Aeginam, Peloponneſo imminentem, tutius habituros, ſi de ſuis colonos eo miſiſſent.* His ſpes tantummodo exprimitur futuri, illis rei conſilium. Neutram rationem contextus reſpuit: Dionyſii tamen lectionem Thucydidis libri non agnoſcunt. Caeterum *τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην* arcte jungendum puto cum *ἔχειν*, ut Athenienſes Aeginam quaſi quoddam *ἐπιτείχισμα* habere voluiſſe dicantur, quemadmodum Cythera, v. IV, 54. cl. Herod VII, 235. *Ἐφαίνοντο ἂν ἔχειν* recte dici de re futura ne quis dubitet, v. Thuc. I, 2: *τῆς — τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν.* VII, 28. extr.: *πλείω νομίζοντες ἂν σφισι χρήματα οὕτω προςιέναι.* Fortaſſe etiam Thuc I, 139: *προὔλεγον — μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον* e bonis codd. reſtituendum, coll. c. 140. Xenoph. Vect. III, 6: *ὅσαι δ' ἂν ἄλλαι δοκοῦσί μοι πρόσοδοι γίγνεσθαι, γιγνώσκω, ὅτι ἀφορμῆς δεήσει εἰς αὐτάς.* ubi non auſcultandum Schneidero. De praeſentis et aoriſti infinitivis ſine *ἂν* ſimili modo uſurpatis v. Poppo obſſ. p. 149. ſqq. Heindorf. ad Plat. Soph. §. 38. p. 329. ad Phaed. §. 52. p. 48. ad Protag. §. 19. p. 478. Lobeck. ad Phrynich. p. 751. ſqq. Hermann. ad Soph. Ajac. 1061. qui quae disputat, iis vereor, ut omnia, quae excitari poſſunt, hujus rationis exempla conveniant.

πέμψαντες ἐποίκους] Zonaras p. 238. et Schol. ad h. l. *ἄποικοι μὲν οἱ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ πεμπόμενοι οἰκῆσαι· ἔποικοι δὲ οἱ ἐν πόλει ὥςπερ νῦν.* Eodem modo alii. At Thuc. II, 70 V, 118. Athenienſes in urbes *ἀποίκους* dicuntur miſiſſe. Item *Κορίνθιοι ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον* I. 27. Ariſtot Polit. V, 2, 11. *Ἀμφιπολῖται δεξάμενοι Χαλκιδέων ἀποίκους ἐξέπεσον ὑπὸ τούτων οἱ πλεῖστοι αὐτῶν.* (Iidem tamen *ἔποικοι* dicuntur V, 5, 6.) Contra Thuc. IV, 102. Athenienſes in locum tunc deſertum *ἐποίκους* miſiſſe dicuntur. Itaque videndum eſt, ne illud, de quo diximus, utriusque vocis discrimen non rectum ſit. Equidem ita diſtinguendum puto, ut colonos *ἐποίκους* dictos eſſe ſtatuam, reſpectu ejus loci, quo irent, *ἀποίκους*, ejus ratione habita, unde mitterentur. De alia *ἐποικίας* ſignificatione egit Schaefer. ad Apollon. Rhod. T. II. p. 339.

1 XVI. Πολλὰ καὶ ἄλλα τις ἂν εὕροι δι᾽ ὅλης τῆς ἱστορίας ἢ τῆς ἄκρας ἐξεργασίας τετυχηκότα καὶ μήτε πρόςθεσιν δεχόμενα μήτ᾽ ἀφαίρεσιν, ἢ ῥαθύμως ἐπιτετροχασμένα καὶ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔμφασιν ἔχοντα τῆς δεινότητος ἐκείνης, μάλιστα δ᾽ ἐν ταῖς δημηγορίαις καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις καὶ ἐν
2 ταῖς ἄλλαις ῥητορείαις. Ὧν προνοούμενος ἔοικεν ἀτελῆ τὴν
847 ἱστορίαν καταλιπεῖν, ὡς καὶ Κράτιππος ὁ συνακμάσας αὐτῷ καὶ τὰ παραλειφθέντα ὑπ᾽ αὐτοῦ συναγαγὼν γέγραφεν, οὐ

XVI, 1. τῆς δεινότητος ἐκείνης] i. e. *notae illius, quae in aliis locis conſpicua eſt.* Eodem modo δεικτικῶς uſurpatum ἐκεῖνο 9, 4.

2. *Κράτιππος*] Hunc mirum eſt, cum non ignobilis fuerit hiſtoricus, ita deperditum eſſe, ut nullum, quod equidem ſciam, usquam ejus exſtet fragmentum. Quae tempora complexus fuerit, conjicere licet ex Plutarcho, qui initio libri de Gloria Athenienſium de eo haec exhibet: *Ἀνεῖλε τὰ περὶ Ἑλλήσποντον Ἀλκιβιάδου νεανιεύματα καὶ τὰ περὶ Λέσβον Θρασύλλου* (ſignificat inſtituto ſuo accomodate modo ea, quae feliciter geſſerat Thraſyllus, v. Xenoph. Hellen. I, 2, 12, eam, quae praegreſſa erat, cladem ſilens.) *καὶ τὴν ὑπὸ Θηραμένους τῆς ὀλιγαρχίας κατάλυσιν καὶ Θρασύβουλον καὶ Ἄρχιππον* (leg. *Ἀρχῖνον.* V. Vita X. oratt. p. 835 f. Aeſch. c. Cteſiph. 62, 8. ed. Bekker. et Iſocr. c. Callim. init.) *καὶ τοὺς ἀπὸ Φυλῆς ἑβδομήκοντα κατὰ τῆς τῶν Σπαρτιατῶν ἡγεμονίας ἀνισταμένους καὶ Κόνωνα πάλιν ἐμβιβάζοντα τὰς Ἀθήνας, καὶ Κράτιππος ἀνῄρηται.* Continuavit igitur Thucydidis hiſtoriam ad ea usque tempora, quibus Conon profligatas Athenienſium opes aliquatenus erexit. Sed non continuavit ſolum; deſcripſit enim dominatum paucorum a Theramene ſublatum, de quo jam egerat Thuc. VIII, 89. ſqq. Hinc perſpicitur, quomodo intelligenda ſint haec Dionyſii: *ὁ τὰ παραλειφθέντα ὑπ᾽ αὐτοῦ συναγαγών.* Etenim continuationi hiſtoriae Graecae Cratippus nonnulla videtur praemiſiſſe, quibus quae Thucydides libro octavo minus accurate perſecutus eſſet, ſuppleret. Sed fortaſſe etiam eorum quaedam uberius pertractavit, quae Thucydides prioribus libris enarraverat. Certe Plutarchus perſonatus de vit. X. Rhett. p. 834. d. ubi de circumciſis Hermis loquitur, Cratippi auctoritate utitur. Quamquam hic ea de re ibi quoque mentionem injicere potuiſſe videatur, ubi de reditu Alcibiadis expoſuerit, v. Xenoph. Hellen. I, 4, 13. ſqq. Ac praeterea de Thucydidis vita et ſcriptis eum expoſuiſſe, e noſtro loco conjicias. Conjicerem idem e Marcellino p. 726. ſi de hujus loco omnes ſcrupuli eſſent exemti.

παραλειφθέντα] Scriptus liber habet *παραληφθέντα*: parum apte In eodem [pro *αὐτόν* §. 3.] perperam ſcriptum *αὐτῶν*. Sylb.

μόνον ταῖς πράξεσιν αὐτὰς ἐμποδὼν γεγενῆσθαι λέγων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὀχληρὰς εἶναι. Τοῦτό γέ τοι συνέντα αὐ- 3
τὸν ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς ἱστορίας Φησὶ μηδεμίαν τάξαι ῥητορείαν, πολλῶν μὲν κατὰ τὴν Ἰωνίαν γενομένων, πολλῶν δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις, ὅσα διὰ λόγων καὶ δημηγοριῶν ἐπράχθη. Εἴ 4
γέ τοι τὴν πρώτην καὶ τὴν ὀγδόην βίβλον ἀντιπαρεξετάζοι τις ἀλλήλαις, οὔτε τῆς αὐτῆς ἂν προαιρέσεως δόξειεν ἀμφοτέρας ὑπάρχειν οὔτε τῆς αὐτῆς δυνάμεως. Ἡ μὲν γάρ, ὀλίγα πράγματα καὶ μικρὰ περιέχουσα, πληθύει τῶν ῥητορειῶν, ἡ δέ, περὶ πολλὰς καὶ μεγάλας συνταχθεῖσα πράξεις, δημηγορικῶν σπανίζει λόγων.

XVII. Ἤδη δ' ἔγωγε καὶ ἐν αὐταῖς ἔδοξα ταῖς ῥη- 848
τορείαις τοῦτο συμβεβηκέναι τῷ ἀνδρὶ τὸ πάθος, ὥστε περὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ τιθέναι μὲν ἃς οὐκ ἔδει, παραλιπεῖν δὲ ἃς ἔδει λέγεσθαι, οἷόν τι καὶ περὶ τῆς Μιτυληναίων πόλεως ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ πεποίηκε. Μετὰ 2
γὰρ τὴν ἅλωσιν αὐτῆς καὶ τὴν τῶν αἰχμαλώτων ἄφιξιν, οὓς ἀπέστειλεν ὁ στρατηγὸς Πάχης, διττῶν ἐκκλησιῶν γενομένων ἐν ταῖς Ἀθήναις, τοὺς μὲν ἐν τῇ προτέρᾳ ῥηθέντας ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν λόγους παρέλιπεν, ὡς οὐκ ἀναγκαίους· ἐν

ταῖς πράξεσιν αὐταῖς] Malim αὐτάς, ſc. τὰς ῥητορείας, ad quod vocabulum referri orationem, ἐμποδὼν γεγενῆσθαι, docent inſequentia, ὀχληρὰς εἶναι. Reisk. Recepi conjecturam, in quam ipſe incideram. Αὐταῖς a praegreſſo dativo originem traxiſſe patet.

ἐν ταῖς Ἀθήναις] Malim ἐν αὐταῖς Ἀθήναις. Reisk. Non video, cur.

διὰ λόγων] In margine Cod. Bodl. ἴσ. διαλόγων. Hudſ. Haud dubie conjector διὰ διαλόγων voluit, quod valde arridet.

διὰ λόγων — ἐπράχθη] Cf. de Compoſ. p. 6. χρῆμα πρὸς ἁπάσας τὰς ἐν τῷ βίῳ χρείας, ὁπόσαι γίνονται διὰ λόγων, ὠφέλιμον. —

4. περὶ πολλὰς καὶ μεγάλας συνταχθεῖσα πράξεις] Non bene convenit huic conſtructioni v. συνταχθεῖσα; melius conveniret σπουδάζουσα. Reisk. Sed eadem ſtructura iteratur 17, 2. — De tota hac ſectione plura dicentur in Commentatt.

XVII, 2. ὁ στρατηγὸς Πάχης] Sic 19, 6. ὁ Σάμου τύραννος Πολυκράτης et ὁ ναυπηγὸς ὁ Κορίνθιος Ἀμεινοκλῆς. De re v. Thuc. III, 36. ſqq. Pro Pachete corrupte Charetem expeditionis ducem vocat Schol. Ariſtoph. Eq. 831.

παρέλιπεν] Vulgo παρέλειπεν, quod ferri nequit. Cf. 14. 5. 17, 1. 19, 1. 20, 1. 53, 2.

ἢ τούς τ' αἰχμαλώτους ἀποκτεῖναι ὁ δῆμος ἐψηφίσατο καὶ τοὺς ἄλλους Μιτυληναίους ἡβηδὸν, γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας ἀνδραποδίσαι· τοὺς δ' ἐν τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν
849 ῥηθέντας, ἐν ᾗ μετάνοιά τις ὑπεισῆλθε τοὺς πολλοὺς, περὶ τὴν αὐτὴν συνταχθέντας ὑπόθεσιν, παρέλαβεν, ὡς ἀναγκαίους.

τούς τ' αἰχμαλώτους] Aut τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἀποκτεῖναι leg. fine τε, aut cum eo fic: τοὺς μὲν αἰχμαλώτους τ' ἀποκτ. Reisk. Pofterius nihili eft; nec magni faciendum prius. Falfum eft enim, quod Reiskius videtur opinatus effe, τοὺς αἰχμαλώτους et γυναῖκας δέ — fibi opponi; immo τούς τ' αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ἄλλους Μιτυληναίους componit; illique intelliguntur Mitylenaeorum ii, quos, capta urbe, Paches in Tenedum transmiferat. V. Thuc. III, 28. 35.

ἀνδραποδίσαι] Imo vero ἀνδραποδίσασθαι. Non enim quod equidem meminerim, in activo, fed folummodo in paffivo et medio, hoc verbum ufurpatur. Reisk. Fallitur. V. Thuc. I, 98. V, 32. 118. Xenoph. Hellen. II, 2, 20.

τοὺς δ' ἐν τῇ ὑστεραίᾳ] V. ad 6, 1. Quod Duckerus ad Thuc. VII, 11. putat etiam explicari poffe, *in concione poftridie habita*, id verum effe non cenfeo. Facile tamen in hanc fententiam emendari poffit τοὺς δὲ τῇ ὑστεραίᾳ. Cf. Thuc. III, 36. τῇ ὑστεραίᾳ μετάνοιά τις [εὐθὺς] ἦν αὐτοῖς.

συνταχθέντας] Malim συναχθέντας a συνάγειν, ut non ad λόγους quod jam fuum habet participium, ῥηθέντας, fed ad πολλοὺς redeat: *congregatos in concionem.* Reisk. Περὶ ὑπόθεσίν τινα συνάγεσθαι vereor ut quisquam dixerit. Bene habet vulg. V. 16, 4. De duplici participio v. Matthiae. Gr. Gr. §. 556. 2. Heindorf. ad Plat. Protag. p. 562.

παρέλαβεν ὡς ἀναγκαίους] Inceffit hic Thucydidem Dionyfius, quod prioribus orationibus, quibus impulfi Athenienfes decretum de nece Mitylenaeorum fecerant, omiffis, pofteriores has, non aeque magni momenti, prodiderit. At ego multis de caufis ita evenire potuiffe puto, ut melius et commodius fuerit, illis omiffis, has potius nobis relinqui. Et cum ita fecerit Thucydides, pro eo potius praefumendum puto, ita confultius fuiffe, donec aliud edoceamur. Nam fi fibi vult credi Dionyfius, neceffe eft, ut illas priores nobis orationes proferat, unde judicemus, fuerintne aeque, aut potius, ac hae pofteriores, edendae. *Acacius.* Hudf. Hoc equidem non poftulaverim. Sed Thucydidem recte feciffe nullo negotio probari poteft. Verifimillimum eft enim orationes in priore concione habitas non magni momenti fuiffe, cum populus iracundia inflammatus vix adhortatore eguerit, ut Mitylenaeos morte ple-

XVIII. Ὁ δὲ περιβόητος ἐπιτάφιος, ὃν ἐν τῇ δευτέ- 1
ρᾳ βίβλῳ διελήλυθε, κατὰ τίνα δή ποτε λογισμὸν ἐν τούτῳ
κεῖται τῷ τόπῳ μᾶλλον, ἢ οὐκ ἐν ἑτέρῳ; Εἴτε γὰρ ἐν ταῖς
μεγάλαις συμφοραῖς τῆς πόλεως, ἐν αἷς Ἀθηναίων πολλοὶ
καὶ ἀγαθοὶ διεφθάρησαν, τοὺς εἰωθότας ὀλοφυρμοὺς ἐπ᾽
αὐτοῖς ἔχρην λέγεσθαι, εἴτ᾽ ἐπὶ ταῖς μεγάλαις εὐπραγίαις,
ἐξ ὧν δόξα τις ἐπιφανὴς ἢ δύναμις ἐγένετο τῇ πόλει, τιμᾶ-
σθαι τοῖς ἐπιταφίοις ἐπαίνοις τοὺς ἀποθάνοντας, ἐν ᾗ βού-
λεταί τις μᾶλλον βίβλῳ, ἢ ἐν ταύτῃ, τὸν ἐπιτάφιον ἡρμοτ- 850

---

stendos decerneret, dehortatoribus autem non admodum auscultasse videatur. Certe eorum orationibus nihil effectum est. Quod contra fuit in altera concione. In qua quae orationes habitae sunt, eas vel propterea scriptor exhibuit, quod iis multa de Atheniensium civitatis rationibus deque Cleonis, tunc eas moderantis, ingenio ac studiis explicare potuit. Quod cur minus facere potuisset referendis, quae praegressa concione habitae erant, orationibus, ratio in promptu est. Tunc enim, quod jam significavimus, haud dubie minus acris fuerat Cleonis ac Diodoti contentio. Ac ne quae utroque die dictae erant orationes auctor exhiberet, brevitatis studium impediebat, quod hoc loco neutiquam obscuritatem genuit, cum quae omiserit facile quivis conjectura assequatur. Meris autem declamationibus nunquam utitur Thucydides.

XVIII, 1. *Ὁ δὲ περιβόητος ἐπιτάφιος*] II, 55. sqq.

μᾶλλον, ἢ οὐκ —] Hanc loquendi rationem, qua Thucydides et Herod. (v. V, 94. VII, 16.) passim utuntur, Nostrum imitatum esse docet Ducker. ad Thuc. III, 36. Accuratius, quam Matthiae. Gr. Gr. §. 455. n. 1. d. de ea disputat Hermann. ad Viger. p. 801. et ad Soph. Ajac. 1260.

τοὺς εἰωθότας — λέγεσθαι] Interpres Lat. *usitatos luctus commemorare necesse fuit.* Quae Gattererum induxerunt, ut verteret: *die hieruber entstandenen Klagen angeführt werden mussten.* Ad τοὺς εἰωθότας e sqq. intellig. λέγεσθαι (cf. ad 20, 2.) *ὀλοφυρμοί* autem sunt *λόγοι ἐπιτάφιοι. Ἐπ᾽ αὐτοῖς* cum εἰωθότας jungendum puto. Cf. §. 5. Cui rationi collocationem non obstare, alibi videbimus.

ἐν ᾗ βούλεταί τις μᾶλλον βίβλῳ, ἢ ἐν ταύτῃ] Objicit hoc loco Thucydidi, cur ex multis funebribus laudationibus, quae hoc toto bello in honorem pro patria caesorum habitae sunt, hanc unam et solam exposuerit: cum hoc primo anno perpauci nec insigni morte, aliis vero annis, ad Pylum, in Sicilia, multo plures et fortiores, majoreque praeconio digni, occubuerint. Sed multae potuerunt esse caussae, cur hanc et non alias nobis tradiderit Thucyd. laudationem: quas etsi nec Dionysio nec nobis indicavit, [at significavit, nec obscure; quod si non fecisset, profecto reprehendendus esset.] non tamen id-

2 τεν εἰρῆσθαι. Ἐν ταύτῃ μὲν γὰρ οἱ κατὰ τὴν πρώτην τῶν Πελοποννησίων εἰςβολὴν πεσόντες Ἀθηναῖοι κομιδῆ τινες ἦσαν ὀλίγοι καὶ οὐδ᾽ οὗτοι λαμπρόν τι πράξαντες ἔργον, ὡς αὐτὸς ὁ Θουκυδίδης γράφει. Προειπὼν γὰρ περὶ τοῦ Περικλέους, ὅτι „τὴν πόλιν ἐφύλασσε καὶ δι᾽ ἡσυχίας μάλιστα, ὅσον

---

circo poterit reprehendi. Forte enim illas, quas maxime voluit, cognoſcere nequivit: aut nullam reliquarum dignam, quae huic operi insereretur judicavit: aut quia nihil aliae ab hac prima (quod verba ejus aliquo modo velle videntur, cum dicit, hunc fuiſſe ritum ſepeliendi, quo toto bello ſint uſi Athenienſes) differebant, hisque primis et laudator Pericles et omnium pulcherrima oratio contigit, primo ſtatim anno exemplum inſequentium dare voluit. *Acacius*. Hudſ. Optime Dionyſium refutat Dionyſius Art. R. VIII, 9. p. 144. *Θουκυδίδης*, inquit, *δύο ὑποθέσεις συμπλέκει ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ἐπιταφίῳ. Τῆς μὲν γὰρ ἐγκωμιαστικῆς ἰδέας ἐστὶν ὁ ἐπιτάφιος, συμπλέκεται δὲ ἰδέα συμβουλευτική. Οὐ γὰρ μᾶλλον ἐπαινεῖ τοὺς τεθνεῶτας ἢ τοὺς ζῶντας ἐπὶ τὸν πόλεμον παρακαλεῖ· τοῦτο μέντοι ἀναγκαίως ποιεῖ· ὁ γὰρ λέγων ἐστὶ τὸν ἐπιτάφιον Περικλῆς, ἀνὴρ τοῦ πολέμου αἴτιος. Ἔτι μέντοι τριῶν ὄντων κεφαλαίων τοῦ ἐπιταφίου, ἐπαίνου, θρήνου, παραμυθίας, τὸ ἓν τῶν κεφαλαίων ὑπερβαίνει τὸν θρῆνον· οὐ γὰρ συνέφερε τῷ συμβουλευτικῷ, οὐδὲ τῇ προτροπῇ τὸ θρηνεῖν, ὥς φησιν αὐτὸς ὁ Θουκυδίδης* (c. 44.) *λέγων ὧδε· „διόπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον, ἢ παραμυθήσομαι.“ ποιεῖ δὲ τοῦτ᾽ ἀναγκαίως. ἐπειδὴ ἀρχομένου τοῦ πολέμου τὸν λόγον ποιεῖται, ὡς εἰ ἐθρήνησε τοὺς πρῶτον ἀποθανόντας, ἀθύμους ἂν ἐποίησε τοὺς μέλλοντας πολεμεῖν.* Cf. Heilmann. l. l. p. 97. ſqq. Gottleber. ad Plat. Menex. et Pericl. Thuc. or. fun. p. 67. ſqq. Caeterum de hac Thucydidis oratione haud dubie eodem modo ſtatuendum, quo, ipſo monſtrante I, 22. de omnibus ejus orationibus. Habuit enim Pericles orationem funebrem, eamque reddidit, ſuis tamen verbis uſus, Thucydides. Miror eſſe, qui ſecus cenſeant. V. Schott. ad Art. R. VI, 1. p. 68.

2. *τὴν πόλιν ἐφύλασσε — τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστησαν*] Haec ad verbum e Thuc. II, 22. transſcripta ſunt. Ante *πόλιν* ibi additum *τε*.

μάλιστα, ὅσον ἐδύνατο] Vide, ne comma ante *μάλιστα* collocandum ſit, ut Thuc. I, 17: *δι᾽ ἀσφαλείας, ὅσον ἠδύναντο μάλιστα, τὰς πόλεις ᾤκουν.* Poteſt tamen *μάλιστα* cum *εἶχεν* jungi, quod eodem, quo hic, modo collocatum habuimus 15, 4. (Thuc. II, 27.) Cf. Thuc. I, 37: *ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα αὐτάρκη θέσιν κειμένη, παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλάπτουσί τινας — μᾶλλον ἢ κατὰ συνθήκας — γίγνεσθαι.* quem locum ſic ordino: — *παρέχει αὐτοὺς μᾶλλον ἢ κατὰ συνθήκας δικαστὰς γίγνεσθαι τούτων, ἃ βλάπτουσί τινας: opportunitas urbis facit, ut* (nulla ſocietate inita. v. praegrr.) *magis, quam ſi foedere teneren-*

ἐδύνατο, εἶχεν· ἱππέας μέντοι τινὰς ἐξέπεμπεν ἀεί, τοῦ μὴ προδρόμους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐπιπίπτοντας ἐς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν· καὶ ἱππομαχίαν φησὶ γενέσθαι βραχεῖαν ἐν Φρυγίοις τῶν τε Ἀθηναίων τέλει ἑνὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας, ἐν ᾗ οὐκ ἔλαττον ἔσχον οἱ Θεσσαλοὶ καὶ Ἀθηναῖοι, μέχρις οὗ, προςβοηθησάντων τοῖς Βοιώτοις τῶν ὁπλιτῶν,

---

rur, eorum, quae aliis inferunt damna, ipsi sint arbitri. IV, 125. *οἱ Ἰλλυριοὶ μετ' Ἀῤῥιβαίου, προδόντες Περδίκκαν, γεγένηνται.*

εἶχεν] i. e. *συνεῖχεν, continuit.* Reisk. Male. *Δι' ἡσυχίας ἔχειν τινά* eodem modo dicitur, quo *δι' ὀργῆς ἔχειν τινά,* (Thuc. II, 37. V, 46.) pro quo alibi dicitur *ἐν ὀργῇ ἔχειν τινά,* veluti Thuc. II, 18. 21. 65. Non autem satis recte disputare Hoogeveen. ad Viger. 585. sq. aliosque (v. Matthiae. Gr. Gr. §. 580. c.) noster locus ostendit, ubi *δι' ἡσυχίας ἔχειν* non resolvi potest in *ἡσυχάζειν.*

ἱππέας μέντοι —] Hinc demum Thucydidis verba incipere vulgo statuitur.

τινὰς ἐξέπεμπεν] *τινάς* abest a vulgatis exemplaribus Thucydidis: et sq. v. in iisdem legitur *ἐςπίπτοντας.* Sylb. *ἐπιπίπτοντας* etiam e Mosq. enotatum; vereor tamen, ut recte: nam caeteri ejusdem familiae libri Ar. C. Dan. et Paris. E. *ἐμπίπτοντας* habent.

καὶ ἱππομαχίαν φησὶ γενέσθαι βραχεῖαν] Apud Thuc. *καὶ ἱππομαχία τις ἐγένετο βραχεῖα. Βραχύς* hic valet *μικρός,* ut Thuc. I, 78: *βουλεύεσθε οὖν βραδέως, ὡς οὐ περὶ βραχέων.* c. 141: *ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει.* Cf. c. 140. II, 99. Alibi pro *ὀλίγος* ponitur, veluti Thuc. II, 83. Plat. Phaedr. p. 244. d. Xenoph. Sympos. 4, 34. Omnino autem longitudinis ac magnitudinis et multitudinis notiones non raro inter se permutantur. Cf. Valkenar. ad Eurip. Hippol. v. 1. Goeller. ad Dionys. de Compos. p. 132. sq.

ἑνὶ τέλει] Schol. *ἑνὶ τάγματι.* Cf. Wessel. ad Herod. I, 104.

καὶ Θεσσαλοῖς] Nam *τοῖς Ἀθηναίοις ἀεί ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρχεν.* Thuc. IV, 78. Cf. Boeckh. Oec. Civ. T. I. p. 277.

ἐν ᾗ οὐκ ἔλαττον (apud Thuc. *ἔλασσον.*) *ἔσχον*] i. e. *non inferiores fuerunt, aequo Marte pugnaverunt.* Cf. III, 5. VII, 36. VIII, 61. Xenoph. fere dicit *οὐ μεῖον ἔχειν.*

οἱ Θεσσαλοὶ καὶ Ἀθηναῖοι] Apud Thuc. *οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλοί.*

μέχρις οὗ] Haackius edidit *μέχρι οὗ,* quomodo hic Thucydidem scripsisse Benedictum ait docere ad IV, 4. At is non

τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν. Καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ
851 Ἀθηναίων οὐ πολλοί, ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθήμερον
ἀσπόνδους. Καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ
3 ἔστησαν.“ Ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ βίβλῳ οἱ μετὰ Δημοσθένους
περὶ Πύλον ἀγωνισάμενοι πρὸς Λακεδαιμονίων δύναμιν καὶ ἐκ
γῆς καὶ ἐκ θαλάττης καὶ νικήσαντες ἐν ἀμφοτέραις ταῖς μά-
χαις, δι' οὓς ἡ πόλις αὐχήματος ἐπληρώθη, πολλῷ πλείους
καὶ κρείττους ἦσαν ἐκείνων. Τί δή ποτ' οὖν ἐπὶ μὲν τοῖς
ὀλίγοις ἱππεῦσι καὶ οὐδεμίαν οὔτε δόξαν οὔτε δύναμιν τῇ πό-
λει κτησαμένοις τάς τε ταφὰς ἀνοίγει τὰς δημοσίας ὁ συγγρα-
φεὺς καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν δημαγωγῶν, Περικλέα,
τὴν ὑψηλὴν τραγῳδίαν ἐκείνην εἰσάγει διατιθέμενον, ἐπὶ δὲ
τοῖς πλείοσι καὶ κρείττοσι, δι' οὓς ὑπέπεσον Ἀθηναίοις οἱ
τὸν πόλεμον ἐξενέγκαντες κατ' αὐτῶν, ἐπιτηδειοτέροις οὖσι
ταύτης τῆς τιμῆς τυγχάνειν, οὐκ ἐποίησε τὸν ἐπιτάφιον;
4 Ἵνα δὲ πάσας ἀφῶ τὰς ἄλλας μάχας τάς τε κατὰ γῆν καὶ
κατὰ θάλατταν, ἐν αἷς πολλοὶ διεφθάρησαν, οὓς πολὺ δι-

---

docet, fed dicit: *μέχρι οὗ* tantummodo exhibent Caff. Gr. Pariff. C. H. J. Cave autem in ejusmodi rebus veteres fibi conftitiffe credas.

οὐ πολλοί] Marg. Ar. C. Dan. Ald. Flor. Steph. I. *οἱ πολλοί* habent, quod miror Gailium in nullo cod. inveniffe. Sed ejus diligentiam non uno loco fufpectam habeo.

ἀσπόνδους] Non igitur fe victos confitebantur. Juftin. VI, 6: Corpora interfectorum ad fepulturam pofcere (*ὑποσπόνδους*) eft apud Graecos fignum victoriae traditae. Cf. Schol. et Ducker. ad Thuc. I, 63. Weffel. ad Herod. IX, 27.

3. *ἐν ἀμφοτέραις ταῖς μαχαῖς*] V. c. 9. fqq. 31. fqq.

τί δή ποτ' οὖν —] *Διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ.* Thuc. II, 34. Atque hiftorico, etiamfi aliae caufae non acceffiffent, (quae accefferint, dictum ad §. 1.) tamen de hoc more exponendum erat, ubi primum Athenienfes eo in hoc bello ufi funt. Quas autem alio tempore alii orationes funebres habuerant, eas fi recepiffet, vituperium mereretur, cum quid utilitatis inde ad rerum cognitionem redundaret, non perfpiciatur. Etenim, quod Dionyfius faepius non cogitavit, damnandae funt in hiftoria orationes vel pulcherrimae, fi merae orationes funt nec res geftas illuftrant.

οἱ τὸν πόλεμον ἐξενέγκαντες] fc. Lacedaemonii, quos tamen non debebat dicere Athenienfibus *ὑποπεσεῖν*.

καιότερον ἦν κοσμεῖσθαι τοῖς ἐπιταφίοις ἐπαίνοις ἢ τοὺς περι- 852
πόλους τῆς Ἀττικῆς, ἱππεῖς δέκα ἢ πεντεκαίδεκα ὄντας, οἱ
ἐν Σικελίᾳ μετὰ Νικίου καὶ Δημοσθένους ἀποθανόντες Ἀθη-
ναίων καὶ τῶν συμμάχων ἔν τε ταῖς ναυμαχίαις ἔν τε τοῖς
κατὰ γῆν ἀγῶσι καὶ τὸ τελευταῖον ἐν τῇ δυστήνῳ φυγῇ, τε-
τράκις μυρίων οὐκ ἐλάττους ὄντες, καὶ οὐδὲ ταφῆς δυνηθέν-
τες τυχεῖν τῆς νομίμου, πόσῳ μᾶλλον ἦσαν ἐπιτηδειότεροι
τυγχάνειν οἴκτων τε καὶ κόσμων ἐπιταφίων; Ὁ δὲ οὕτως 5
ἠμέλησε τῶν ἀνδρῶν, ὥστε μηδὲ τοῦτ' αὐτὸ εἰπεῖν, ὅτι πέν-
θος δημοσίᾳ προὔθετο ἡ πόλις καὶ τοὺς εἰωθότας ἐναγισμοὺς
τοῖς ἐπὶ ξένης ἀποθανοῦσιν ἐπετέλεσε καὶ τὸν ἐροῦντα ἐπ'
αὐτοῖς ἀπέδειξεν, ὃς τῶν τότε ῥητόρων λέγειν ἦν ἱκανώτατος. 853
Οὐ γὰρ δὴ εἰκὸς ἦν, Ἀθηναίους ἐπὶ μὲν τοῖς πεντεκαίδεκα 6
ἱππεῦσι δημοσίᾳ πενθεῖν, τῶν δ' ἐκ καταλόγου πλείους δια-

---

4. περιπόλους] Pro πολλούς [ut vulgo legitur] rectius cum Dudithio legemus περιπόλους, *circuitores*: quo vocabulo etiam Thucyd. lib. IV. p. 252. [c. 67. ubi v. Ducker. adde interprr. ad Polluc. VIII, 105.] ubi Scholiaſtes adnotat, duo eſſe φυλάκων genera: nam alteros vocari ἱδρυμένους, qui ſcilicet perpetuo unum eundemque locum inſident, vel obſident: alteros autem περιπόλους dici, qui agros et caſtella obeunt ad hoſtiles incurſiones vel arcendas vel ſignificandas. Sic Ariſtoph. in Avib. [v. 1177.] περιπόλους ἐχρῆν πέμψαι, et Simocatus apud Suidam: τῆς περιπόλου δυνάμεως. Ejusmodi περιπόλους intelligit etiam Dionyſius ipſe Antiq. Rom. p. 179. v. 35. [p. 524. 4. ed. Reisk.] 573, 32. 618, 30. [p. 1782, 6. et 1917, 10.] at p. 135, 9. [p. 401. 2. Reisk.] περιπόλους ἀγρῶν tales circuitores vocat, qui obſervant, an agri diligenter a ruſticis colantur. Sylb. Num τοὺς οὔτε πολλούς, οὔτε πάντας ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ſc. ὄντας, *neque multos numero, neque omnes ex Attica oriundos.* Intererant enim Theſſali quoque equites. Reisk. Dudithii conjecturam ſine cunctatione in ordinem recepi.

δέκα ἢ πεντεκαίδεκα] Fieri quidem poteſt, ut non plures fuerint. Dionyſium tamen opinor, rem imminuere ſtudentem, hunc numerum de ſuo poſuiſſe.

τετράκις μυρίων] V. Commentatt. c. 4. n. 3.

ἐπιταφίων] Ἐπιταφίων h. l. adjectivum eſt. cf. §. 1. et 7.

5. τὸν ἐροῦντα — ἱκανώτατος] Unde, hoc factum eſſe, reſciverit Dionyſius, me quidem fugit.

6. ἐκ καταλόγου] V. Hemſterhuſ. ad Lucian. T. I. p. 425. Schneider. ad Ariſtot. Polit. V, 2, 8. Lexic. Xenoph. T. II. p. 688. ſq. Boeckh. Oecon. Civ. Athen. T. II. p. 55.

7 φθαρέντας ἢ πεντακισχιλίους μηδεμιᾶς ἀξιῶσαι τιμῆς. Ἀλλ' ἔοικεν ὁ συγγραφεύς — εἰρήσεται γὰρ ἃ φρονῶ — τῷ Περικλέους προσώπῳ βουλόμενος ἀποχρήσασθαι καὶ τὸν ἐπιτάφιον ἔπαινον ὡς ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, συνθεῖναι· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἐτελεύτησεν ἀνὴρ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ οὐδεμιᾷ τῶν μετὰ ταῦτα γενομένων τῇ πόλει συμφορῶν παρεγένετο, εἰς ἐκεῖνο τὸ μικρὸν καὶ οὐκ ἄξιον σπουδῆς ἔργον τὸν ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τοῦ πράγματος ἔπαινον ἀποθέσθαι.

XIX. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἴδοι τις ἂν τὸ περὶ τὰς ἐξεργασίας τοῦ συγγραφέως ἀνώμαλον, ἐπιλογισάμενος, ὅτι

πλείους — ἢ πεντακισχιλίους] Hunc numerum ex Thucydide aegre conficias. Is enim Nicia duce ὁπλίτας ἐκ καταλόγου tantum mille quingentos trajeciſſe refert VI, 43. et cum Demoſthene mille ducentos VII, 20. His etiamſi cum alios tum equites ſubmiſſos (VI, 89.) addas, ne ſic quidem ratio conſtat. Sed Dionyſius hic ex oratore videtur hauſiſſe, numerum exaggerante, niſi ſtatuere mavis, locum Thuc. VI, 43. ubi Athenienſes ὁπλίταις τοῖς ξύμπασιν ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίοις (qui non omnes Athenienſes, nedum omnes ἐκ καταλόγου erant) in Siciliam trajeciſſe referuntur, negligenter ab eo inſpectum eſſe.

7. ἐπεὶ δέ] Δέ redditive accipienda: vel legendum ἐπειδή. Seq. v. malim ὁ ἀνήρ, cum articulo. Sylb. Fallitur Sylburgius, ὁ ἀνήρ cum articulo praeferens. Reisk. Fallitur idem, δέ hic redditive accipi poſſe opinatus. Si, quod illum ſtatuiſſe patet, συνθεῖναι a βουλόμενος pendeat (cf. ad I, 3, 1.), haud dubie ἐπειδή reponendum eſt; quae quidem ratio magis mihi placet, quam ut καί poſt ἀποχρήσασθαι etiam vertatur et συνθεῖναι cum ἔοικεν jungatur. De emendatione ὁ ἀνήρ, faciliori mutatione, ſcribere potuiſſem, nonnullorum exemplo, (cf. Reiſig. Conject. in Ariſtoph. p. 182.) ἀνήρ. Retinui tamen vulgatum. V. Soph. Ajac. 59. Ἐγὼ δὲ φοιτῶντ' ἄνδρα (Ajacem) μανιάσιν νόσοις ὤτρυνον. Ariſtoph. Lyſiſtr. 152. Στύοιντ' ἂν ἄνδρες κἀπιθυμοῖεν πλεκοῦν. Cf. 51, 3. de Compoſ. 328. Sch. Jud. de Lyſ. p. 494. 9. Sylburg. ad Jud. de Demoſth. p. 117. Adde Jud. de Lyſ. p. 494, 9. Pertinent huc nonnulla eorum, quae, diverſa confundens, exhibet Aſt. ad Plat. Phaedr. p. 365. ſqq. repetitque ad locum Politiae, quem laudat. Ad ἄνθρωποι articulum ſaepius reticeri, nonnullis exemplis oſtendit Bornemann. de gem. Cyrop. rec. p. 65. n. quibus multa addi poſſunt, veluti Thuc. I, 41. VI, 49. VII, 47. Xenoph. Oecon. VI, 8. Ariſtot. Polit. VII, 12, 4. Athenag. Leg. p. Chriſt. 10. Rechenb.

πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα παραλιπὼν, προοίμιον τῆς 854
ἱστορίας μέχρι πεντακοσίων ἐκμηκύνει στίχων, τὰ πρὸ τοῦδε
τοῦ πολέμου πραχθέντα τοῖς Ἕλλησι μικρὰ βουλόμενος ἀπο- 855
δεῖξαι καὶ οὐκ ἄξια τῷδε παραβάλλεσθαι. Οὔτε γὰρ τἀλη- 2
θὲς οὕτως εἶχεν, ὡς ἐκ πολλῶν ἐστι παραδεῖξαι πραγμά-

XIX. *προοίμιον*] Malim *τὸ προοίμιον*.

προοίμιον τῆς ἱστορίας μέχρι πεντακοσίων ἐκμηκύνει στίχων] Thucydidem, multis magnisque rebus praetermissis, prooemium suum ad quingentos versus protraxisse, ut ea, quae ante hoc bellum a Graecis sunt gesta, parvi fuisse momenti ostenderet: hanc vero non artificiosam amplificationem esse: nec enim quod inter minima excellat, sed quod magna exsuperet, vere magnum esse: adhuc prooemia notas tantum esse debere, quibus capita eorum de quibus dicturi sumus, demonstremus. Sic Dionysius. At vero, quae illa multa magnaque ab Thucydide praetermissa sint, non video: nec Dionysius ullum ostendit. Sed postea id prooemium corrigens nihil adjicit, sed, detractis solum quibusdam, caetera ut recta relinquit; tacite quasi nihil abesse confessus. Quod vero de comparationis ratione dicit, quod omnia praecedentia parva fuisse absolute Thucydides contendat, id falsum est, nec ab Thucydide institutum. Manifeste quippe demonstrat, imo argumentis aliquando probat, priorum quoque rerum a Graecis gestarum aliquas magnas fuisse. Non autem ab una parte narrationis de toto, quod Dionysius facit, argumentatio justa est. Antiquissimas enim res Graecorum parvas et humiles fuisse dicit; nec id dissimile veri est, cum nulla gens non aliquando parva fuerit et obscura. Postea vero paulatim crevisse hominum numero, urbibus, opibus, armis, imperiis, sociis, rebus gestis terra marique auctam Graeciam, multis argumentis, multis exemplis ostendit. Simul hoc uno labore multa utilia nobis et necessaria praestat. Primo namque continua comparatione, quantae res praecedentes fuerint, non tamen Peloponnesiaco bello fuisse majores, demonstrat. Inde pulcherrime faciem nobis et imaginem priscae Graeciae depingit et historiam a poetarum fabulis, veritatem a figmentorum involucris separando, quid de unoquoque posteritas credere debeat, ostendit. Denique eadem opera totam historiam sequentem mirifice illustrat et multa, quae alias per digressionem ab historia fieri debuissent, in exordio praemittit. Si enim alioquin gentis alicujus vel civitatis, cujus in historia mentio occurrit, originem, mores, incrementa, memorari ab historico, utile et necessarium est; quis hoc loco id alienum putabit, si ea gens, cujus longe maximum hic et internecinum ad narrandum propositum est bellum, pauló diligentius describatur? in praefatione praesertim et principio, quod inprimis in historia liberum esse gravissimi scriptores tradiderunt. Ipse quidem Dionysius, tam rigidus Thucydidis censor, in praefatione suae historiae bene longa, argumentum se de-

των, οὔτε ὁ τῆς τέχνης ὑπαγορεύει λόγος, οὕτω μεθοδεύειν τὰς αὐξήσεις. Οὐ γὰρ εἴ τι τῶν μικρῶν μεῖζόν ἐστι, διὰ τοῦτό ἐστιν ἤδη μέγα, ἀλλ' εἴ τι τῶν μεγάλων ὑπερέχει.
3 Γέγονέ τε αὐτῷ τὸ προοίμιον, τοσαύτας εἰληφὸς ἀποδεικτικὰς τῆς προθέσεως ἐξεργασίας, ἱστορία τις αὐτὴ καθ' αὑτήν. Οἱ δὲ τὰς ῥητορικὰς συνταξάμενοι τεχνὰς παραγγέλλουσι, δείγματα τῶν λόγων τὰ προοίμια ποιεῖν, αὐτὰ τὰ κεφάλαια τῶν μελλόντων δηλοῦσθαι προσλαμβάνοντας. Ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ προοιμίου, μέλλων ἄρχε-

---

legiſſe elegans, magnificum, utile oſtenſurus, Romanum imperium, de quo ſcribere propoſuit, comparat cum Aſſyrio, Medico, Perſico, Macedonico, Attico, Lacedaemonio, imperiis; hisque omnibus illud velut exemplo Thucydidis, majus fuiſſe contendit. In ipſa vero hiſtoria ſua de antiquiſſimis Italiae cultoribus, Aboriginibus, Pelasgis, Oenotris etc. dum ſedes ſingulorum et migrationes inveſtigat, dum ab Graecis oriundos Romanos, ambitioſo magis, quam utili, aut certo labore, contendit, tam copioſus, tam minutus eſt, ut qui eum carpere vellet, juſtius id profecto et ſpecioſius, quam ipſe Thucydidem reprehendit, facere poſſet. *Acacius.* Hudſ.

2 *οὔτε ὁ τῆς τέχνης ὑπαγορεύει λόγος*] Adverte rhetorem, nihil non ad artis ſuae praecepta exigentem, quod tamen non nimis acerbe in Graeco cenſore vituperandum eſt, cum Graecorum non ſolum criſis, ſed quodammodo etiam ipſa hiſtoria e rhetorum officinis profecta fuerit. Caeterum ſi ſolum Thucydidis prooemium nobis ſervatum eſſet, nemo non ſummum hiſtoricum agnoſceret. Pauca enim haec capita veram rerum Graecarum inveſtigandarum judicandarumque rationem caeteris praeiverunt omnibus. Quod cum ita ſit, facile Dionyſio largiri poſſumus, partem prooemii Thucydidei a ſcriptoris argumento alienam eſſe, ſtudioseque eum opportunitatem quaeſiviſſe, qua, quae accuratius, quam alii, de Graecorum antiquitate exploraſſet, in medium proferret. At vide quanta arte hoc ſtudium occuluerit. Non enim ſimpliciter, quaſi digreſſione facta, (de qua non cogitare debebat Acacius) de vetuſtis Graecorum rebus disputat, ſed quae de his proponit, iis modo ut argumentis utitur, quibus quem locum bellum Peloponneſiacum magnitudine ac gravitate inter res Graecas obtineat, demonſtret.

5. *δείγματα τῶν λόγων*] Ariſtot. Rhet. III, 14. ante med. (*τὸ προοίμιον*) *ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἔπεσι δεῖγμά ἐστι τοῦ λόγου, ἵνα προειδῶσι, περὶ οὗ ἦν ὁ λόγος.*

προσλαμβάνοντας] Malim ς e prima ſyllaba tolli. Reisk. Non opus; *προσλαμβάνειν*, ut alibi *παραλαμβάνειν* eſt *aſſumere, adhibere.*

ἐπὶ τῷ τέλει] c. 21 — 23.

σθαι τῆς διηγήσεως, ἐν ἐλάττοσιν ἢ πεντήκοντα στίχοις. 856
Ὥςτε τὰ πολλὰ ἐκεῖνα καὶ καταβλητικὰ τοῦ μεγέθους τῆς 4
Ἑλλάδος οὐκ ἀναγκαίως αὐτῷ παρέλκεσθαι, ὅτι κατὰ τὸν
Τρωϊκὸν πόλεμον οὔπω σύμπασα ἐκαλεῖτο ἑνὶ ὀνόματι ἡ Ἑλ-
λάς, καὶ ὅτι περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους οἱ τροφῆς ἀπο-
ρούμενοι ἤρξαντο καὶ προςπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ
κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου
ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο. Τί δ' ἦν ἀναγκαῖον περὶ τῆς Ἀθηναίων 5
τρυφῆς, ᾗ τὸ παλαιὸν ἐχρῶντο, λέγειν, ὅτι κρωβύλους τε

παρέλκεσθαι, ὅτι —] Ante ὅτι videtur haec brevis ſententia deeſſe: *τί γὰρ ἔδει εἰπεῖν*, aut ſimilis quaedam, id quod patet e [verbis §. 5. in.] *τί δ' ἦν ἀναγκαῖον*. Reisk. Fallitur; ὅτι cum *ἐκεῖνα* jungendum eſt; quare majorem, quae vulgo poſt *παρέλκεσθαι* ponitur, diſtinctionem minima permutavi.

4. *κατὰ τὸν Τρωϊκὸν —*] c. 5. Cf. Interprr. ad Homer. Il. II, 528. ſqq. Thierſch. in Commentt. Acad. Reg. Monac. an. 1813. p. 11.

ὅτι περαιοῦσθαι —] c. 5. *ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων, κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθενέσι* (v. Valckenar. ad Herod. VIII, 51.) *τροφῆς, καὶ προςπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις, ἥρπαζον καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο.* De re cf. Clark. ad Homer. Odyſſ. II, 167. Uckert. Geogr. Gr. et Rom. T. I. p. 9.

κατὰ κώμας] Phot. p. 144: *κώμην οἱ πλεῖστοι τῶν στενωπῶν καὶ τὴν οἷον* (an *τὸν στενωπὸν κ. τ. οἴκων*?) *γειτνίασιν· οἱ δὲ τοὺς ἐν τῇ πόλει δήμους κώμας φασὶ προσαγορεύεσθαι καὶ κωμήτας τοὺς δημότας ἐν πόλει καὶ οἷον ἐν τῇ αὐτῇ τάξει καὶ μοίρᾳ τῆς πόλεως οἰκοῦντες* (l. *οἰκοῦντας*)· *οὕτως Ἀριστοφάνης· εἴρηκεν δὲ καὶ Θουκυδίδης κώμας τοὺς δήμους ἐν πρώτῳ· κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τρόπῳ οἰκηθεῖσα.* Cf. Thuc. I, 5. Iſocr. Areop. c. 18: *διελόμενοι τὴν μὲν πόλιν κατὰ κώμας, τὴν δὲ χώραν κατὰ δήμους ἐθεώρουν τὸν βίον ἑκάστου.* De latiore verbi poteſtate v. Schneider. Lex. ſ. v.

5. *περὶ τῆς Ἀθηναίων τρυφῆς*] c. 6. *ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν· καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων οὐ πολὺς χρόνος, ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρώβυλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν.* Cf. Lexic. Seg. p. 522. 18. p. 596. 22. Harpocr. ſ. v. *κρώβυλον*. Phot. p. 134. 427. Euſtath. p. 395. c. Schol. ad Ariſtoph. Nub. 980. ad ej. Eq. 577. 1330. Creuzer. Symbol. et Mythol. T. 1. p. 136. ed. prior.

ἀνεπλέκοντο καὶ χρυσοῦς τέττιγας εἶχον ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς, καὶ ὅτι Λακεδαιμόνιοι ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι καὶ εἰς τὸ φα-
6 νερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο; Ὁ δὲ δὴ ναυπηγὸς ὁ Κορίνθιος, Ἀμεινοκλῆς, ὁ κατασκευάσας Σαμίοις πρῶτος τέτταρας τριήρεις, καὶ ὁ Σάμου τύραννος Πολυκράτης ὁ Ῥήνειαν ἑλὼν καὶ ἀναθεὶς τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ, καὶ οἱ Φωκαεῖς οἱ Μασσαλίαν οἰκίσαντες, ὅτι ναυμα-
857 χίᾳ Καρχηδονίους ἐνίκων, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα τούτοις ἐστὶν ὅμοια, τίνα καιρὸν εἶχε πρὸ τῆς διηγήσεως λέγεσθαι;

1 XX. Εἰ δ' ἐστὶν ὅσιόν μοι καὶ θεμιτὸν εἰπεῖν, ὦ Φρονῶ, δοκεῖ μοι κράτιστον ἂν γενέσθαι προοίμιον, εἰ τὸ

ὅτι Λακεδαιμόνιοι —] Ib. *μετρίᾳ δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι ἰσοδίαιτοι μάλιστα κατέστησαν, ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι πρῶτοι ἠλείψαντο.* Cf. Homer. Il. XXIII, 683. ibique Schol. Plat. Polit. V. p. 452. c. Theaet. p. 162. c. J. H. Voſſ. Epiſt. Mythol. T. II. p. 95.

6. *ὁ δὲ δὴ ναυπηγὸς —*] c. 13. *φαίνεται δὲ καὶ Σαμίοις Ἀμεινοκλῆς, Κορίνθιος, ναυπηγός, ναῦς ποιήσας τέσσαρας· ἔτη δ' ἐστι μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθε.* Cf. Uckert. l. l. p. 40.

ὁ Σάμου τύραννος —] ib. *Πολυκράτης, Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου, ναυτικῷ ἰσχύων ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ.* Cf. Thuc. III, 104. Herod. III, 39. 122. ibique Valckenar. De Rhenea v. Weſſel. ad ej. VI, 97.

καὶ οἱ Φωκαεῖς —] ib. *Φωκαεῖς τε Μασσαλίαν οἰκίζοντες Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες.* Cf. Herod. I, 166. ibique Schweighaeuſer. Haec omnia autem cur Thucydides tetigerit, nemo non intelligit, qui vel obiter ipſum inſpexerit.

οἰκίσαντες] Scriptus liber habet *οἰκήσαντες*: et mox *Καλχηδονίους*: ego impreſſos ſequi malui. Porro ſequens prooemium a Dionyſio correctum hoc uno discrepat a Thucydideo, quod Dionyſius ea omnia quae a pagina primae verſu 15. usque ad paginae octavae verſum 7. [c. 2 — 21. in.] interjecta ſunt, omittit. Sylb.

XX, 1. *γενέσθαι προοίμιον*] Hic quoque ut 19, 1. articulus videtur inſerendus eſſe. Caeterum Thucydides ſi, quale vult Dionyſius, exhibuiſſet prooemium, haud dubie ridiculus aequalium ſuorum plerisque viſus eſſet, qui ſententiam omnium opinionibus repugnantem, non magna fuiſſe, quae prioribus ſaeculis geſta eſſent, pronunciaſſet quidem, ſed nullis argumentis adſtruxiſſet.

τελευταῖον αὐτοῦ μέρος τῇ προθέσει προσήρμοσε, πάντα τὰ ἐν μέσῳ παραλιπών, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον αὐτὸ κατεσκεύασε· „Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν 2
Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας μέγαν τε

---

2. *Θουκυδίδης Ἀθηναῖος*] Schol. *Πάντως μέμνηται τοῦ οἰκείου ὀνόματος κατ' ἀρχάς, ἀντιδιαστέλλων ἑαυτὸν τῶν ὁμωνύμων ἐν τοῖς ἔτεσιν, ἅμα μὲν τῆς αὐτῆς* (leg. *ταύτης τῆς*) *αἰτίας ἕνεκεν, ἅμα δὲ καὶ τοῦ μὴ ἕτερόν τινα τὸ αὐτοῦ σφετερίσασθαι σύνταγμα.* Recte monet posterius, eademque de causa quod toties recurrit, — *ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε*, a scriptore repetitum videtur. Cf. Gail. Obss. T. IV. p. 1. Sed de priore scholii parte ambigas, quodnam dicatur *οἰκεῖον ὄνομα.* Equidem verbum *Ἀθηναῖος* respici puto, quo Scholiastes significet nostrum Thucydidem ab aliis discerni voluisse, qui ex aliis populis oriundi idem nomen habuerint, veluti Thucydides Pharsalius, cujus ipse meminit historicus VIII, 92. ubi v. interprr. Eodem modo Poppo videtur sensisse, cum pro *ἐν τοῖς ἔτεσιν* conjiceret *ἐν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν.* Facilius est sensumque praebet eundem *ἐν τοῖς ἐκτός.* De Stephani conjectura, auctorem scripsisse *Θουκυδίδης τοῦ Ὀλόρου Ἀθηναῖος* vel *Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἀθηναῖος* suspicantis, prius ne Graecum quidem est; posterius, tametsi per linguam admitti possit, omni tamen auctoritate caret. Nam scholiastae verbis hanc emendationem confirmari, ut Stephanus putabat, refutatione non eget. Nec magis ei favet Luciani locus Quom. hist. sit conscr. 15. p. 176., ubi ineptus Thucydidis imitator sic exorsus esse refertur: *Κρεπέριος Καλπουρνιανὸς Πομπηϊου πολίτης συνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Παρθυαίων καὶ Ῥωμαίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς ξυνισταμένου.* Nam ibi nunc haud dubie recte conjunctim scriptum est *Πομπηϊουπολίτης.* Monui propter Abreschium, ex hoc loco Stephani conjecturae praesidium accrescere putantem. Denique Thucydides nunquam, ubi de se ut scriptore loquitur, patris nomen suo adjicit. — Eustath. p. 1502. 28. legit *Θουκυδίδης ὁ Ἀθ. συνεγράψατο.*

ὡς ἐπολέμησαν] V. ad II, 6, 1.

καθισταμένου] sc. *τοῦ πολέμου.* In Luciani l. l. pro *καθισταμένου* legitur *ξυνισταμένου*, quod in vetustis Thuc. codd. scriptum fuisse non affirmaverim cum Gottlebero. Dionysius quidem, Luciano vetustior, hoc in suo libro non invenit. Neque verum videtur, quod idem Gottleberus monet, *συνίστασθαι* hac ratione usitatius dici. Thucydides quidem magis frequentat alterum. V. I, 101. 105. II, 2. 65. (ubi Aristides *συνέστη* habet.) III, 3. 11.

καὶ ἐλπίσας] *Καὶ* si abesset, nemo desideraret. Nec tamen sollicitandum est. Cf. IV, 97. (*ὁ κῆρυξ*) *αὐτὸν ἀποστρέ-*

ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμαιρόμενος, ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρα-

---

ψας καὶ εἰπών, ὅτι οὐδὲν πράξει, πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν, καταστὰς ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν. VIII, 66. Ἀντέλεγε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλλων, δεδιὼς (intellige ἕκαστος ex οὐδείς. Cf. Wolf. ad Xenoph. Hellen. p. 114. ap. Schneider. Heindorf. ad Platon. Gorg. 29. ad Horat. Sat. I, 1, 3.) καὶ ὁρῶν πολὺ τὸ συνεστηκός. Simili modo τε otiosum est Eurip. Hippol. 139. τριτάταν δέ νιν κλύω τάνδε κατ' ἀμβροσίου στόματος ἀμέραν Δάματρος ἀκτᾶς δέμας ἁγνὸν ἴσχειν, κρυπτῷ τε πένθει θανάτου θέλουσαν κέλσαι ποτὶ τέρμα δύστανον. Cf. Hermann. ad Aristoph. Nub. 180. Alia de hac dicendi ratione, late patente, alibi dicentur. Obiter moneo huc non pertinere Diodor. XIII, 15. οἱ Ἀθηναῖοι θρασέως ἐκινδύνευον καὶ τὸν ἐν τῇ μάχῃ θάνατον εὐγενῶς ὑπομένοντες, ubi particula καί verba θρασέως et εὐγενῶς ὑπομένοντες copulantur. Male igitur Wessel. eam abesse mavult. — Ἐλπίζειν hic ut saepius est praevidere, exspectare. V. Hoogeveen. ad Viger. p. 244. sqq. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 383. Apud Herodotum hoc verbum subinde existimandi potestatem habet, veluti I, 30. ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος. Cf. c. 27. III, 157. — Caeterum verba ἐλπίσας — προγεγενημένων paulo immutata exhibet Lucian. Quom. hist. sit conscr. §. 54. p. 212.

ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων] V. ad 10, 2.

τεκμαιρόμενος, ὅτι — τε — ἦσαν — καὶ — ὁρῶν] Fuerunt, qui καὶ ὁρῶν cum τεκμαιρόμενος — ἦσαν jungendum esse censerent, quos falsos fuisse particula τε ostendit. Recte igitur Stephanus aliique mutatam esse structuram statuerunt, ut καὶ ὁρῶν dictum sit pro καὶ ὅτι ἑώρα, quod nihil difficultatis habet, cum τεκμαίρεσθαι aeque dicatur sequente participio (etiam genitivo absoluto, ut Thuc. III, 53.) atque sequente ὅτι, ut Plato Polit. III. p. 405. d. Dionys. Antiqq. VI, 56. (vel ὡς, Plat. Sympos. XXXVIII, 3. etiam sequente ἀπό, Thuc. IV, 123. vel ἐκ, Plat. Polit. IX. p. 579. c. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 221. vel dativo, Xenoph. Apol. 12. Isocr. Paneg. 39. Heindorf. ad Sophist. p. 351.) Simili mutatione Xenoph. Sympos. VIII, 11. τεκμαίρομαι τῇ τοῦ ἐρωμένου καλοκαγαθίᾳ καὶ ὅτι σὲ ὁρῶ τὸν πατέρα αὐτοῦ παραλαμβάνοντα εἰς τὰς πρὸς τοῦτον συνουσίας. Neque quemquam in nostro loco offendet particulae τε trajectio, quae eadem est in loco gemino Thuc. IV, 116. Καὶ ὁ Βρασίδας, ὡς ᾔσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὸ γιγνόμενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ εὐθὺς τὸ τείχισμα λαμβάνει. Caeterum structurae tali modo mutatae exempla apud Thucydidem tam crebra sunt, vix ut numerari queant.

ἀκμάζοντες ἦσαν] Egregie falluntur, qui (sicuti Suidas, Zonaras. p. 969. et praef. XXXII. Schol. ad Plat. Polit. V. in. quem Bast. in Comment. palaeogr. Gregorio Cor. subjecta p. 782 frustra tentat ὅτι in τό mutari jubens. Cf. Phot.

σκευῇ τῇ πάσῃ καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. Κι- 5

---

p. 47: καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ οὕτως ἀναγνωστέον, ὅτι ἀμάζοντές τε ᾔισαν (sic) ἐς αὐτόν) ἤϊσαν vel ᾖσαν legendum putant. Saepe quidem dicitur ἰέναι ἔς τι, veluti Thuc. I, 78. 118. 121. 123. II, 2. III, 45. 55. VII, 21. sed nec ἤϊσαν nec ᾖσαν unquam pro ᾔεσαν usurpavit Thucydides, et, quantum observavi, prosaicorum qui Attica vel communi dialecto usi sunt, nemo. Itaque acquiescendum puto in vulgato: ἀμάζοντες ἦσαν dictum est pro ἤκμαζον, ratione inprimis Herodoto frequentata, nec Thucydidi insolita. V. I, 99. 158. II, 12. 80. III, 3. Cf. Wessel. ad Diodor. II, 5. Matthiae. Gr. Gr. §. 559. Ast. ad Plat. Legg. T. II. p. 212. Ἀκμάζειν ἔς τι autem eodem modo dictum, ut II, 8. ἐῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον, qua voce illam explicat Zonar. p. 984. Caeterum ἀκμή, ἀκμάζειν, ἄνθος, ἀνθεῖν saepe similiter transferuntur. V. II, 42. VIII, 46. — II, 22. 31. III, 5. Herod. I, 29. Cf. Jens. ad Lucian. T. I. p. 251. — Thuc. IV, 131. — II, 19. Herod. IV, 1. Homer. Hymn. in Apoll. 135. sqq ex interpretatione Hermanni.

τὸ Ἑλληνικόν] i. e. οἱ Ἕλληνες. Haec dicendi ratio nemini magis frequentata est, quam Thucydidi, generis neutrius multa una complectentis amanti. V. I, 5. 15. II, 9. IV, 118. al. et Matthiae. Gr. Gr. §. 267. a.

πρὸς ἑκατέρους] Haec verba in nonnullis codd. desunt eoque Benedictus ac, praeeunte Wolfio, Poppo l. l. p. 128. sq. ea abjicienda putaverunt. Vereor tamen, ut salvo sensu abesse possint. Nam si abessent, nemo, opinor, cogitaret de Graecis in duas partes divisis. Certe auctor tum non ξυνιστάμενον scripsisset, sed διϊστάμενον. Cf. I, 15: οὐ ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις οἱ ὑπήκοοι. ib. extr.: τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη. c. 18: διεκρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους.

τὸ δὲ καὶ διανοούμενον] Repete ξυνίστασθαι. Cf. I, 124: ὥςτε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι. V, 80: οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα. ubi ad ἑώρα eodem modo repetendum ἀποστάντας. Cf. I, 80. II, 11. 86. III, 16. VIII, 105. Plato Polit. X. p. 619. d. Eadem ratio ad alia quoque verba pertinet, veluti περιορῶ, Thuc. I, 96. Plat. Legg. XI. p. 954. d. (ubi φανερὸν εἶναι repetendum esse non vidit Cornar.) οἶμαι, Xenoph. Sympos. VIII, 7. Heindorf. ad Protag. p. 479. δοκεῖν, Soph. Oed. R. 1180. ibique Erf. ed. min. αἰσθάνομαι, Thuc. VII, 69. ἔλπομαι, Homer. Od. III, 275. βούλομαι, v. Commentatt. III, 1. n. 1. ἀξιῶ, Thuc. III, 14. Demosth. de fals. leg. p. 372. 27. de Chers. p. 101. 7. Soph. Antig. 1253. ed. Erf. min. e Seidleri explicatione. ἐπαγγέλλομαι, Demosth. Phil. IV. p. 140. 10. προςποιεῖσθαι, Lys. c. Agor. p. 462. παρακελεύομαι, Xenoph. Cyrop. III, 3, 66. δύναμαι, Thuc. III, 11. VI, 96. Xenoph.

νησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δ' εἰπεῖν καὶ ἐπιπλεῖστον ἀνθρώπων.
858 Τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὑ-

Hellen. VII, 3, 7. ἀδυνατῶ, Plat. Legg. IX. p. 875. d. εὐλαβοῦμαι, Polit. V. p. 467. c. πειρῶμαι, Thuc. VI, 76. ἐῶ, Thuc. I, 70. VII, 62. ἀναγκάζω, Xenoph. Hellen. VI, 2. 14. προςαναγκάζω, Thuc. V, 42. VI, 88 VIII, 76. κωλύω, Thuc. VI, 91. (αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύσετε, fc. ὠφελεῖσθαι.) VI, 56. ἀποκωλύω, VI, 88. (ἐπὶ τοὺς μὴ προςχωροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύοντες τοὺς μὲν προςηνάγκαζον, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Συρακουσίων φρουρούς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων ἀπεκώλυον. fc. προςαναγκάζεσθαι, quod cum Viri docti non viderent, de emendatione cogitarunt.) διακωλύω, III, 64. VI, 102. μέλλω, Thuc. I, 134. IV, 93. (τεταγμένοι ὥςπερ ἔμελλον. fc. τάσσεσθαι. Falli enim puto eos. qui cum Schol. μαχέσασθαι fubaudiunt.) VII, 15. VIII, 51, (ubi fic diftinguendum: καὶ οἱ μὲν τὸν τειχισμόν [τε] παρεσκευάζοντο, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ὡς μέλλουσα, Σάμος θᾶσσον ἐτειχίσθη.) Xenoph. Vectig. IV, 38. Hemfterh. ad Lucian. T. II. p. 546. παύω, Thuc. IV, 87. λήγω, Aefch. Prom. 340. coll. Hermann. ad Soph. Aj. 1358. λανθάνω et φθάνω, Thuc. VIII, 15. διατελεῖν, Ifocr. Paneg. 17. εἴωθα, Thuc. I, 132. III, 1. VIII, 97 ὤφελον, Eurip. Iphig. T. 503. Seidler. ἐξόν, ib. 670. Ifocr. Paneg. 20. ibiqne Spohn.

3. *μεγίστη δή*] Schol. Ariftoph. Acharn. 1. ὁ δὲ δὴ συμπαραπληρωματικὸς αὔξησιν δηλοῖ· ἐχρήσατο δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυδίδης ἐν τῷ προοιμίῳ· κίνησις γὰρ αὕτη δὴ μεγίστη. (fic.) Cf. I, 50. VI, 31. 54 Steph. ad I, 18 ubi tamen correctionem ejus non admiferim. Hoogeveen. de particc. p. 201. Viger. p. 489. Quod ad rem attinet, facile intelligitur, verba κίνησις μεγίστη δὴ perperam accepta effe ab Heilmanno, Bredovio, Creuzero de arte hift. p. 262. vertentibus: *eine der ftärkften Bewegungen, eine der gröfsten Erfchütterungen*, cum auctor contendat, omnibus omnino rebus, quae adhuc geftae a Graecis effent, magnitudine gravitateque praeftare bellum Peloponnefiacum, id quod ipfe declarat I, 21. Noftrum locum refpicere videtur Liv. XXI, 1: *In parte operis mei licet mihi praefari, quod in principio fummae totius profeffi plerique funt rerum fcriptores, bellum maxime memorabile omnium quae unquam gefta fint me fcripturum.* Peloponnefiaci momenta belli bene expofuit Heilmann. Commentatt. crit. de Thuc. ingenio et dicendi genere in opufcc. fuis a Danov. ed. T. II. p. 104. fqq.

ὡς εἰπεῖν] V. Commentatt. III, 1. n. 1.

ἐπιπλεῖστον ἀνθρώπων] Cf. Werfer. in Act. Philol. Monac. T. I. p. 258.

τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν] intellige τούτων τῶν πραγμάτων, *belli Peloponnefiaci.* Cf. VII, 55. σφαλλόμενοι τὰ πλείω τά τε πρὸ αὐτῶν ἠπόρουν καὶ ἐπειδή γε ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, ὃ οὐκ ἂν

ρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατον ἦν, ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μα-

---

φόντο, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι (ἔτι e codd. reposuit Haack.) ἠθύμουν. ubi postremam vocem delendam esse cum optimis codd. monuit Poppo in Ephemer. litter. Jen. Dec. 1820. nr. 235. p. 453. Cf. ad I, 3, 1. annotata.

χρόνου πλῆθος] Sic Xenoph. Anab. VII, 8, 26. Aristot. Polit. II, 5, 14. πλῆθος ἐτῶν Aristoph. Nub. 852.

ἀδύνατον] Sic etiam infra. Sed in l. de Compos. p. 524. ubi Rhetor eundem hunc Thucydidis locum proponit, legitur ἀδύνατα, quomodo an recte ediderit Gottleberus, in dubium vocat Poppo Obss. p. 49. Haud scio, an injuria: ἀδύνατον enim a correctore profectum esse potest, rationis illius, qua cum alii tum Thucydides pluralem vocis ἀδύνατος adamant, ignaro. Cf. Valken. ad Herod. VI, 13. Deinde quamquam ἀδύνατα e Cass. Aug. Reg. non enotatum est, ita tamen in melioribus libris Gailius videtur reperisse. Denique ἀδύνατα nostro loco longe aptius est, nec apposita sunt exempla quae contra affert Poppo. Cf. Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 1055. s. v.: *Pluralis numerus pro singulari.* Servandum etiam puto vulg. VII, 43.

ὧν — πιστεῦσαι] Ὡς pro ὧν in marg. cod. Bodl. Huds. Quae Bauerus et Haackius de hoc loco statuerunt, non operae pretium est referre. Rectius Schaefer. ad l. de Compos. p. 325. „Repete praepositionem: ἐξ ὧν. quae simplicissima interpretandi ratio. V. Meletem. Crit. p. 124." Simplicissimam tamen hanc rationem non dixerim. Mihi quidem videtur ὧν pro ἃ positum esse atque a σκοπεῖν pendere. Solenni enim more Graeci, ubi participium cum verbo finito diversi regiminis conjungitur, eo casu utuntur, quem prius postulat. V. Thuc. II, 44: λύπη — οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθείη. Cf. VI, 11. VII, 5. extr. — ib. I, 105: τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκράτησαν. Cf. I, 20. 144. III, 54. VI, 76. 77. VII, 6. VIII, 10. Herod. I, 47. 66. Xenoph. Hellen. I, 5, 6. Plat. Legg. VIII. p. 837. e. IX. p. 856. e. — Thuc. III, 105: ὃ τειχισάμενοι κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο. VI, 92. med. Herod. I, 94. in. Fortasse etiam Thuc. VIII, 52. τῷ Τισσαφέρνει θεραπεύων προςέκειτο e Cass. et Aug. rescribendum τὸν Τισσαφέρνην θ. πρ. — Haec ratio adeo ad praepositiones cum casibus suis pertinet. V. Herod. V, 45. ἐπ' ὃ ἐστάλη ἐποίεε. Cf. Thuc. I, 114. II, 25. 30. IV, 18. VI, 1. 77. VII, 3. Plat. Polit. VIII. p. 558. c.

ἐπὶ μακρότατον] Cf. Herod. II, 29. ἀλλὰ τοσόνδε μὲν ἄλλο ἐπὶ μακρότατον ἐπυθόμην. ib. c. 34. περὶ δὲ τοῦ ῥεύματος αὐτοῦ, ἐπ' ὅσον μακρότατον ἱστορεῦντα ἦν ἐξικέσθαι, εἴρηται. Quem l. cum aliis jam laudatum video ab Abreschio in Auctar. dilucidd. Thucydd. p. 213. Caeterum ἐπὶ μακρότατον rectius divisim scribi, monet Hemsterh. ad Lucian. T. II. p. 454. Eandem ego rationem in similibus ubique sequerer, si res mei arbitrii esset.

ξυμβαίνει] Sic 25, 2. et de Compos. l. l. reddiditque hoc pro vulg. συμβαίνει Thucydidi Haackius.

γάλα νομίζω γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα, οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμοῦντες μᾶλλον πιστεύων οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προςαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέστερον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα, εὑρῆσθαι δὲ ἡγησάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων, ὡς παλαιὰ εἶναι, ἀποχρώντως.
4 Καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καίπερ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κρινόντων, παυσαμένων δέ, τἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔρ-
5 γων σκοποῦσι δηλώσει ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν. Καὶ

οὔτε ὡς ποιηταὶ —] Ante οὔτε videtur e Thucydidis I, 21. ſupplendum eſſe: καὶ οὐκ ἂν ἁμαρτάνοιμι. Reisk. Imo cenſor participia πιστεύων — ἡγησάμενος cum νομίζω conjunxit.

λογογράφοι] Cf. Creuzer. Herod. et Thuc. p. 30. ſqq. id. de art. hiſt. Gr. p. 178.

ἐπὶ τὸ προςαγωγότερον τ. α. ἢ ἀλ.] Concinnius hic ξυνταξάμενοι aut ſimile participium addidiſſet, quod praegreſſo κοσμοῦντες reſponderet. Hoc enim, commate poſt ξυνέθεσαν poſito repetere, durius videtur.

τὰ πολλά] Conſentit haec Dionyſii lectio cum vulgatis Thucydidis libris. Nihilominus tamen vitioſam eſſe ſuſpicor et ſic leg. καὶ τὰ πολλὰ τῷ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστῳ, id eſt διὰ τὸ ἄπιστον, vel διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, τὴν ὑπὸ τοῦ χρόνου αὐτῶν συμβᾶσαν. Reisk. Αὐτῶν a τὰ πολλά pendet. Hujusmodi trajectiones in Thucydide ſunt frequentiſſimae. V. I, 138: τὰ ὀστᾶ φασι κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προςήκοντες οἴκαδε. II, 8: ἡ δὲ εὔνοια παραπολὺ ἐπῄει (al. ἐποίει.) τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. Cf. II, 1. 23. 29. 34. 49. 77. 87. 88. 92. al. Reiskium refutare non vacat.

εὑρῆσθαι — ἀποχρώντως] Haec cenſor prudentius omiſiſſet. Nam prooemio, qua Dionyſius fecit ratione, mutilato, inepte cognitionem jactaret, nulla re probatam.

4. παυσαμένων δέ] ſc. αὐτῶν. Sic ſexcenties Graeci, ut mirari ſubeat, quae a nonnullis in hoc genere peccata ſunt. V. Wolf. ad Xenoph. Hellen. p. 114. Matthiae. Gr. Gr. §. 563. Caeterum vides in noſtro loco ſtructuram eſſe variatam; concinnius enim ſcriptum foret ἐὰν δὲ παύσωνται.

αὐτῶν] ſc. τῶν ἀρχαίων.

ἐν αὐτῷ] ſc. τῷ πολεμεῖν. Cf. Thuc. I, 69. οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ. Cf. ad I, 1, 1.

ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι, ἢ μέλλοντες πολεμήσειν ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν (ἀκρίβειαν) αὐτὴν τῶν λε- 859
χθέντων (διαμνημονεῦσαι) ἦν ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα καὶ τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν. Ὡς δ' ἂν ἐδόκουν μοι ἕκαστοι περὶ τῶν αἰεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. Τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέν- 6
των ἐν τῷ πολέμῳ οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθανόμενος ἠξίωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, ὅσον δυνατόν, ἀκριβείᾳ περὶ

---

5. *λόγῳ εἶπον*] *Reapſe dixerunt*, tum, cum dicerent, ſervatis ipſorum verbis, nihil mutatis. Reisk. Fallitur: *ὅσα λόγῳ εἶπον* nihil aliud eſt, quam *quae orationibus habitis dixerunt* eique oppoſitum eſt *τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων* §. 6.

(*ἀκρίβειαν*) — (*διαμνημονεῦσαι*)] Incluſa in ſcripto libro deſunt. Sylb.

ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα] id eſt *καὶ ἐμοὶ ἐν τούτοις τοῖς λόγοις, οὓς αὐτὸς ἤκουσα*. Reisk. Aſpernatur hanc interpretationem linguae ratio; *ὧν* pendet ab *ἀκρίβειαν* dictumque eſt trito more pro *τούτων, ἅ*.

ἀπαγγέλλουσιν] *Ἀπαγγέλλουσιν* legitur etiam in vulg. [Thuc.] libris, cum aptius eſſe videatur praeteritum *ἀπαγγείλασιν*. Sylb. Bene habet *ἀπαγγέλλουσιν*. Saepe enim de re praeterita participium praeſentis uſurpatur, ubi de actione vel durante vel ſaepius repetita ſermo eſt.

ἐχομένῳ —] Cf. 31, 5.

6. *τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων*] Haec jam monitum eſt oppoſita eſſe praegreſſis *ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον*, quibus concinnius reſponderet *τὰ δὲ τῷ ἔργῳ πραχθέντα*; nec offenſionem haberent *τὰ πραχθέντα τῶν ἔργων* ſive *αἱ πράξεις τῶν ἔργων*. Cf. Dorvill. ad Charit. p. 640. Sed illa quoque *τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων* ferri poſſunt, ſi verba *ἐν τῷ πολέμῳ* arcte cum *τῶν πραχθέντων* conjunguntur.

ἀλλ' οἷς τε —] Mihi videtur ſic leg. eſſe: *ἀλλ' οἷς γε οὐκ αὐτὸς παρῆν, παρὰ τῶν ἄλλων*: *ſed ubi res narro, quibus ego ipſe non interfui, narro eas diligentia qua fieri poteſt maxima ab aliis percontatus.* Vulgatam ſi defendemus, ſic erit interpretanda: *ἀλλ' ἠξίωσα γράφειν ταῦτά τε, οἷς αὐτὸς παρῆν, καὶ οἷς οὐκ αὐτὸς παρῆν, ταῦτα ἐπεξελθών*. Reisk. Recte vulgata defendit, quae, variata ſtructura, dicta ſunt pro: *ἀλλὰ ταῦτά τε (ἠξίωσα γράφειν), οἷς αὐτὸς παρῆν καὶ ἃ παρὰ τῶν ἄλλων — ἐπεξῆλθον*. Dionyſius quomodo loci ſententiam exprimat, v. 6, 1.

ἑκάστου ἐπεξελθών. Ἐπιπόνως δὲ εὑρίσκετο, διότι οἱ πα-
ρόντες τοῖς ἔργοις ἑκάστοις οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον,
7 ἀλλ' ὡς ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι. Καὶ ἐς μὲν
ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον φανεῖται,
ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν καί,
τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοιούτων
καὶ παρπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτά, ἀρκούντως
ἕξει. Κτῆμά τε ἐς αἰεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα
8 ἀκούειν ξύγκειται. Τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπρά-
χθη τὸ Μηδικόν, καὶ τοῦτο ὅμως δυεῖν ναυμαχίαιν (καὶ πε-
ζομαχίαιν ταχείαιν) τὴν κρίσιν ἔσχε. Τούτου δὲ τοῦ πο-
λέμου μῆκός τε μέγα προὔβη, παθήματά τε ξυνηνέχθη γε-

ἐπεξελθών] Participium ἐπεξελθών agnoſcit etiam ſcholiaſtes Thucydidis, qui expl. ἐρευνῶν, *inveſtigans.* Sylb.

ἑκατέρων] Perinde eſt, genitivum hunc ſerves, an e codicibus quibusdam [Reg. Caſſ. Aug. G. A. F.] ἑκατέρῳ adſciſcas, εὔνοιά τινος idem eſt atque εὔνοια πρός τινα: *prout quisque bene alterutri parti vellet.* Reisk. Sanum praeſtare poterat vulgatum. Certe ſcriptor ſi dativo uſus eſſet, ἑκατέροις dixiſſet. Sed de hujus ſtructurae uſu adhuc dubito, quamquam me non fugit locus Thuc. VII, 57. *Τοσοίδε ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας — ἐπολέμησαν — ὡς ἑκάστοις τῆς ξυντυχίας — ἢ ἀνάγκης ἔσχον.* Hunc enim locum corruptum eſſe, vix dubitare licet. Equidem reſtituendum puto: — *ὡς ἕκαστός τις — ἔσχεν. Ἔσχεν* praebent codd. Reg. Caſſ. Aug. G. K. X. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 515.

7. *καὶ ἐς μὲν — ξύγκειται*] V. 7, 4. ubi inter hujus loci imitatores etiam Polyb. III, 51. extr. referendus erat.

8. *τῶν δὲ πρότερον ἔργων —*] Cf. Plat. Menex. 9. p. 239. ibique Gottleber.

δυεῖν] *Δυοῖν* hic et tantum non ubique Thucydidis codd.

(*καὶ πεζομαχίαιν ταχεῖαν*)] Incluſa deſunt in ſcripto libro: itidemque articulus *τόν* [§. 9. aute *πόλεμον*]. Sylb.

τούτου δὲ τοῦ πολέμου —] Haec usque ad *ἡ λοιμώδης νόσος* etiam in Jud. de Demoſth. p. 1074. ſq. leguntur, ſed corruptiora. Nam pro *ξυνηνέχθη* ibi *ξυνέβη* ſcriptum, *ἐν αὐτῷ* omiſſum et poſt *τῇ Ἑλλάδι* inſertum *πολλά*. Reſpicit huc Lucian. Quom. hiſt. ſit. conſcr. 54. p. 212: *καὶ γὰρ παθήματα ἐν αὐτῷ μεγάλα συνέβη γενέσθαι.*

μῆκός τε —] Reſpexit Noſter hunc locum 10, 2.

νέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι, οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ.
Οὔτε γὰρ πόλεις τοσαίδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν 9
ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀντιπολεμούντων,
εἰσὶ δὲ αἳ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον ἁλισκόμεναι, οὔτε φυγαὶ
τοσαίδε ἀνθρώπων καὶ φόνος, ὁ μὲν κατ' αὐτὸν (τὸν) πό-
λεμον, ὁ δὲ διὰ τὸ στασιάζειν. Τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν 10
λεγόμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα οὐκ ἄπιστα
κατέστη σεισμῶν τε πέρι, οἳ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς

ἕτερα] Aut *ἑτέροις* malim, aut ſaltim *ἑτέρᾳ* in dativo ſingulari, ſc. *χθονί*, vel *χώρᾳ*. Reisk. Neutrum horum vulgari lectioni praeſtat, cum auctor non Graeciae calamitates cùm alius terrae calamitatibus comparare voluerit, ſed hoc tantum dicat, nullo alio tempore tot, quot bello Peloponneſiaco, infortunia Graecos fuiſſe expertos.

9. *ἠρημώθησαν*] Subaudi *ὅσαι νῦν* [ſ. *ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ*] *ἠρημώθησαν*. Reisk. Recte quidem ad ſenſum. Patet autem confuſionem hic ſubeſſe, cujus in promptu eſt ratio. Etenim in verbis *οὔτε — ἠρημώθησαν* ſimul ſententia latet *πλεῖσται γὰρ πόλεις ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἠρημώθησαν*, et quaſi ita ſcripſiſſet auctor orationem continuat.

αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων] Mycaleſſum ſignificari, (v. VII, 29. ſq.) monet Haackius. Velim plures nominaſſet, ne ſcriptor rem exaggeraſſe crederetur. Certe is de pluribus oppidis, a barbaris expugnatis vaſtatisque nihil, quod meminerim, tradit, neque apud Xenophontem quod huc trahi poſſit, quidquam reperio.

αἱ δὲ —] Recte Haackius Plataeas ſignificari monet; quod Mitylenas addit vereor ut eodem jure fecerit: has enim everſas eſſe nec Thucydides tradit III, 50. nec Diodorus XII, 55. Rectius de Thyrea cogitaveris. V. IV, 57. Caeterum hic quoque ſcriptoris verba non urgeam. *Ὑπὸ* ante *σφῶν* in Jud. de Demoſth. omiſſum eſt.

εἰσὶ δὲ αἳ —] Aeginam (II, 27.) et Potidaeam (II, 70.) intelligi, Schol. notat. Addo Scionen V, 32. et Melum V, 118.

οὔτε φυγαὶ — καὶ φόνος] Cave *καὶ* pro *οὔτε* poſitum dicas; nam *φυγαὶ* et *φόνος* non disjunguntur, ſed conjunguntur, et *οὔτε* praegreſſo *οὔτε* reſpondet. Male igitur in vulgg. Thuc. edd. ante *καὶ φόνος* colon ponitur. Caeterum ſubaudi *ἐγένετο*.

10. *σεισμῶν τε πέρι, οἳ —*] Non diſſimilem hic vides confuſionem ejus, quam §. 9. deprehendimus. Nam poſt *οἳ* cogitandum eſt *ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ*. Pro *ἰσχυρότεροι* in Jud. de Demoſth. p. 1074. ult. ut in Thuc. edd. *ἰσχυρότατοι* legitur. Caeterum Thucydides terrae motus plures notavit. V. II, 8. III, 87. 89. IV, 52. V, 45. 50. VI, 95. VIII, 6. 41.

861 καὶ ἰσχυρότεροι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον, ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἳ
πυκνότεραι παρὰ τὰς ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευομένας
ξυνέβησαν· αὐχμοί τε ἔστι παρ' οἷς μεγάλοι καὶ ἀπ' αὐτῶν
καὶ λιμοὶ καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα καὶ μέρος τι φθείρασα
ἡ λοιμώδης νόσος. Ταῦτα γὰρ πάντα μετὰ τοῦδε τοῦ πο-
11 λέμου ἅμα ξυνεπέθετο. Ἤρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ
Πελοποννήσιοι, λύσαντες τὰς τριακοντούτεις σπονδάς, αἳ
αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν. Διότι δὲ ἔλυσαν, τὰς

ἐκλείψεις] Imo vero *ἐκλείψεων*. Aptus enim hic genitivus eſt ex illo *περί*: *τὰ λεγόμενα περὶ ἐκλείψεων ἡλίου*. Reisk. Merito offendit. Ne tamen *ἐκλείψεων* corrigendum putem officiunt ſqq. *αὐχμοί τε*. Itaque ex praegreſſis rep. *κατέστησαν*. — De ſolis defectionibus v. II, 28. IV, 52.

παρὰ τὰς — μνημονευομένας] Vulgati libri Thucydidis habent *παρὰ τὰ — μνημονευόμενα*. Sylb. In Jud. de Demoſth. p. 1075. 1. ut in Thuc. edd. *παρὰ — τὰ μνημονευόμενα* legitur. Praepoſitionem *παρά* eodem modo uſurpatam habes IV, 6. *χειμὼν ἐπιγενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν ἐπίεσε τὸ στράτευμα*. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 454. n. 1. a. Hermann. ad Viger. p. 862.

αὐχμοί τε —] Subjice tacite e proximo *ξυνέβησαν*. Reisk. In Jud. de Demoſth. *αὐχμοί τ' ἔστι — καὶ οὐχ ἥκιστα καὶ ἡ βλάψασα*.

ἡ λοιμώδης νόσος] Nota articulum iteratum. Cf. Thuc. VIII, 90. *ἐπ' αὐτὸν τὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος, στενοῦ ὄντος, τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα*. ib. c. 64. *τἆλλα τὰ ὑπήκοα χωρία*. Herod. VII, 196. *ὁ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρβάρων στρατός*. VIII, 42. *ὁ λοιπὸς ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατός*. c. 92. *εἷλε τὴν προφυλάσσουσαν ἐπὶ Σκιάθῳ τὴν Αἰγιναίην* (*νῆα*). Ariſtoph. Nub. 186. *τοῖς ἐκ Πύλου ληφθεῖσι τοῖς Λακωνικοῖς*. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 276. Sander. in Biblioth. crit. a Seebod. edita T. II. Faſc. 2. p. 790. ubi typothetae errore Schaefer. ad Soph. Oed. R. 506. laudatur; legitur enim ejus annotatio ad v. 806. Non huc pertinet Thuc. I, 2. ubi *οἱ ἐκπίπτοντες* (nam articulum, in ed. Lipſ. operarum errore omiſſum, reſtituendum eſſe, jam monuit Poppo p. 138.) *οἱ δυνατώτατοι* dictum eſt pro *τῶν ἐκπιπτόντων οἱ δυνατώτατοι*. Idem valet de aliis locis, quos quis huc retulerit.

ξυνεπέθετο] In ſcripto libro *ξυνετίθετο*: minus apte Sylb.

11. *Ἤρξαντο — κατέστη*] V. 10, 4. ibique annotata.

αἰτίας] προέγραψα πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς, τοῦ μή τινας ζητῆσαί ποτε, ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη."

XXI. Τὰ μὲν δὴ περὶ τὸ πραγματικὸν μέρος ἁμαρτήματά τε καὶ κατορθώματα τοῦ συγγραφέως ταῦτά ἐστι. Τὰ δὲ περὶ τὸ λεκτικόν, ἐν ᾧ μάλιστα ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ διάδηλός ἐστι, μέλλω νυνὶ λέγειν. Ἀνάγκη δ' ἴσως καὶ περὶ ταύτης τῆς ἰδέας προειπεῖν, εἰς πόσα μέρη διαιρεῖσθαι πέφυκεν ἡ λέξις καὶ τίνας περιείληφεν ἀρετάς· ἔπειτα δη- 862
λῶσαι, πῶς ἔχουσαν αὐτὴν ὁ Θουκυδίδης παρὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ γενομένων συγγραφέων παρέλαβε καὶ τίνα μέρη πρῶτος ἁπάντων ἐκαίνωσεν, εἴτ' ἐπὶ τὸ κρεῖττον, εἴτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον, μηδὲν ἀποκρυψάμενον.

XXII. Ὅτι μὲν οὖν ἅπασα λέξις εἰς δύο μέρη διαιρεῖται τὰ πρῶτα, εἴς τε τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων, ὑφ' ὧν δηλοῦται τὰ πράγματα, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἐλαττόνων τε καὶ μειζόνων μορίων, καὶ ὅτι τούτων αὖθις ἑκάτερον εἰς ἕτερα μόρια διαιρεῖται — ἡ μὲν ἐκλογὴ τῶν στοιχειωδῶν μορίων, ὀνοματικῶν λέγω καὶ ῥηματικῶν καὶ συνδετικῶν, εἴς τε τὴν κυρίαν φράσιν καὶ εἰς τὴν τροπικήν, ἡ δὲ σύνθεσις εἴς τε τὰ κόμματα καὶ τὰ κῶλα καὶ τὰς περιόδους — καὶ ὅτι τούτοις ἀμφοτέροις συμβέβηκε, λέγω δὲ τοῖς τε ἁπλοῖς καὶ ἀτόμοις ὀνόμασι καὶ τοῖς ἐκ τούτων συνθέτοις, τὰ καλούμενα σχήματα, καὶ ὅτι τῶν καλουμένων ἀρετῶν 863
αἱ μὲν εἰσὶν ἀναγκαῖαι καὶ ἐν ἅπασιν ὀφείλουσι παρεῖναι τοῖς

προέγραψα] Vulgati libri Thucydidis habent ἔγραψα, fine praepofitione. Sylb.

XXI. ἔπειτα δηλῶσαι —] Jam dixit de hac re 5, 5.

πρὸ αὐτοῦ] Vulgo πρὸ αὐτοῦ.

ἀποκρυψάμενος] Convenientius ἀποκρυψάμενον, vel pluraliter ἀποκρυψαμένους. Sylb. Praetuli accufativum in fingulari. Reisk.

XXII. λέγω δή] Correxi λ. δέ. Cf. ad 12, 1. Caeterum offendit collocatio verbornm λέγω — συνθέτοις, quae poft ἀμφοτέροις exfpectaveris.

λόγοις, αἱ δ' ἐπίθετοι καὶ ὅταν ὑφεστῶσιν αἱ πρῶται, τότε τὴν ἑαυτῶν ἰσχὺν λαμβάνουσιν, εἴρηται πολλοῖς πρότερον, ὥστε οὐδὲν δεῖ περὶ αὐτῶν ἐμὲ νυνὶ λέγειν, οὐδ' ἐξ ὧν θεωρημάτων τε καὶ πραγμάτων τούτων τῶν ἀρετῶν ἑκάστη γίνεται, πολλῶν ὄντων. Καὶ γὰρ ταῦτα τῆς ἀκριβεστάτης τέτευχεν ἐξεργασίας.

XXIII. Τίσι δ' αὐτῶν ἐχρήσαντο πάντες οἱ πρὸ Θουκυδίδου γενόμενοι συγγραφεῖς καὶ τίνων ἐπὶ μικρὸν ἥψαντο, ἐξ ἀρχῆς ἀναλαβὼν, ὥσπερ ὑπεσχόμην, κεφαλαιωδῶς διέξειμι. Ἀκριβέστερον γὰρ οὕτως γνώσεταί τις τὸν ἴδιον τοῦ
2 ἀνδρὸς χαρακτῆρα. Οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι πάνυ καὶ ἀπ' αὐτῶν μόνον γινωσκόμενοι τῶν ὀνομάτων ποίαν τὴν λέξιν ἐπετήδευσαν, οὐκ ἔχω συμβαλεῖν, πότερα τὴν λιτὴν καὶ ἀκόσμητον καὶ μηδὲν ἔχουσαν περιττὸν, ἀλλ' αὐτὰ τὰ χρήσιμα καὶ
864 ἀναγκαῖα, ἢ τὴν πομπικὴν καὶ ἀξιωματικὴν καὶ ἐγκατάσκευον καὶ τοὺς ἐπιθέτους προςειληφυῖαν κόσμους. Οὔτε γὰρ διασώζονται τῶν πλειόνων αἱ γραφαὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, οὔθ' αἱ διασωζόμεναι παρὰ πᾶσιν, ὡς ἐκείνων οὖσαι τῶν ἀνδρῶν, πιστεύονται· ἐν αἷς εἰσὶν αἵ τε Κάδμου τοῦ Μιλησίου καὶ Ἀρισταίου τοῦ Προικοννησίου καὶ τῶν πα-
3 ραπλησίων τούτοις. Οἱ δὲ πρὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ γενόμενοι πολέμου καὶ μέχρι τῆς Θουκυδίδου παρεκτείναντες ἡλι-

---

ὑφιστῶσιν] Ὑφιστῶσιν positum hic videtur pro ὑποστῶσι. Sylb. Dedi de meo ὑφεστῶσιν, in conjunctivo perfecti. Reisk.

πραγμάτων] Vide ne legendum sit παρατηρημάτων.

XXIII, 2. ποίαν τε λέξιν] Aut delendum prorsus est τε, quod natum videri possit ex initio proximi vocabuli λέξιν, aut leg. potius ποίαν ποτὲ λέξιν: *quamnam tandem.* Reisk. Τε ferri non posse, manifestum est; sed ποτέ non satis huic loco conveuire videtur. Equidem emendandum putavi ποίαν τὴν λέξιν. Sic saepius adhibetur articulus, veluti 20, 8: ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχεν. 46, 2: ἀσαφεστέραν ἔχει τὴν δήλωσιν al.

Προικοννήσιος] supra quoque [V, 2. ubi v. not.] diphthongωs scriptum, sed unico ν. Apud Herodotum [IV, 13. sqq.] legitur Ἀριστέης Προκοννήσιος aliquoties: apud Suidam Ἀριστέας Προικοννήσιος, ut hic. Sylb. Cf. quos laudat Creuzer. de art. hist. Gr. p. 62. et de Cadmo ib. p. 63. sq. cl. Voss. de hist. Gr. p. 4. 258. 344.

κίας ὁμοίας ἔσχον ἅπαντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς προαιρέσεις, οἵ τε τὴν Ἰάδα προελόμενοι διάλεκτον, τήν τε τοῖς τότε χρόνοις μάλιστ᾽ ἀνθοῦσαν, καὶ οἱ τὴν ἀρχαίαν Ἀτθίδα, μικράς τινας ἔχουσαν διαφορὰς παρὰ τὴν Ἰάδα. Πάντες γὰρ οὗ- 4
τοι, καθάπερ ἔφην, περὶ τὴν κυρίαν λέξιν μᾶλλον ἐσπούδασαν ἢ περὶ τὴν τροπικήν, ταύτην δὲ ὥςπερ ἥδυσμα παρελάμβανον. Σύνθεσίν τε ὀνομάτων ὁμοίαν ἅπαντες ἐπετήδευσαν, τὴν ἀφελῆ καὶ ἀνεπιτήδευτον, καὶ οὐδ᾽ ἐν τῷ σχηματί- 865
ζειν τὰς λέξεις, τὰς νοήσεις ἐξέβησαν ἐπὶ πολὺ τῆς τετριμμένης καὶ κοινῆς καὶ συνήθους ἅπασι διαλέκτου. Τὰς μὲν οὖν 5
ἀναγκαίας ἀρετὰς ἡ λέξις αὐτῶν πάντων ἔχει· καὶ γὰρ καθαρὰ καὶ σαφὴς καὶ σύντομός ἐστιν ἀποχρώντως, σώζουσα τὸν ἴδιον ἑκάστης διαλέκτου χαρακτῆρα· τὰς δ᾽ ἐπιθέτους, ἐξ ὧν μάλιστα διάδηλος ἡ τοῦ ῥήτορος γίνεται δύναμις, οὔτε ἁπάσας οὔτ᾽ εἰς ἄκρον ἠκούσας, ἀλλ᾽ ὀλίγας καὶ ἐπὶ βραχύ, ὕψος λέγω καὶ καλλιῤῥημοσύνην καὶ σεμνολογίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, οὐδὲ δὴ τόνον, οὐδὲ βάρος, οὐδὲ πάθος, διεγείροντα τὸν νοῦν, οὐδὲ τὸ ἐῤῥωμένον καὶ ἐναγώνιον πνεῦμα,

---

3. τήν τε τοῖς τότε] Illud τε poſt articulum τήν rectius expungetur. Sylb. Niſi forte in γε mutandum eſt.

4. ὥςπερ ἥδυσμα] Cf. Ariſtot. Rhet. III, 3. οὐ γὰρ ἡδύσματι χρῆται, ἀλλ᾽ ὡς ἐδέσματι τοῖς ἐπιθέτοις. V. Erneſt. Lex. Gr. Rhett. p. 149. ſq.

τὰς λέξεις] Poſt τὰς λέξεις videtur aliquid deeſſe, e. c. οὐδ᾽ ἐν τῷ ποικίλλειν (vel. πυκνοῦν) τὰς νοήσεις. Reisk. Equidem poſt λέξεις particulam καὶ inſeruerim, ut h. l. diſtributio in figuras τῆς λέξεως καὶ τῆς διανοίας reſpiciatur. Cf. Erneſti l. l. p. 338. ſqq.

5. ἀποχρώντως, σώζουσα] Vulgo ante ἀποχρώντως inciditur. Minus apte. Solent autem Graeci hujusmodi adverbia in fine inciſorum collocare. V. Xenoph. Apol. Socr. 15. ταῦτ᾽ ἀκούσαντες οἱ δικασταὶ ἔτι μᾶλλον ἐθορύβουν εἰκότως. Thuc. II, 36. κτησάμενοι πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως, ἡμῖν τοῖς νῦν προςκατέλιπον. IV, 62. Τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται. c. 118. περὶ τῶν χρημάτων [τῶν] τοῦ θεοῦ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας ἐξευρήσομεν, ὀρθῶς καὶ δικαίως, τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι, ubi itidem adverbia vulgo ad ſqq. trahuntur, cum ad ἐπιμελεῖσθαι pertinere videantur.

καλλιῤῥημοσύνην] Scriptus codex habet καλιῤῥημοσύνην, uno λ. contra morem. Sylb.

διεγείροντα] Aut οὐδὲ πάθος διεγεῖρον in ſingulari leg. aut οὐδὲ πάθη διεγείροντα in plurali. Reisk. Non opus vi-

ἐξ ὧν ἡ καλουμένη γίνεται δεινότης, πλὴν ἑνὸς Ἡροδότου.
6 Οὗτος δὲ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν καὶ κατὰ τὴν τῶν σχηματισμῶν ποικιλίαν μακρῷ δή τινι τοὺς ἄλλους ὑπερεβάλετο καὶ παρεσκεύασε τῇ κρατίστῃ ποιήσει τὴν πεζὴν φράσιν ὁμοίαν γενέσθαι, πειθοῦς τε καὶ
866 χαρίτων καὶ τῆς εἰς ἄκρον ἡκούσης ἡδονῆς ἕνεκα· ἀρετάς τε τὰς μεγίστας καὶ λαμπροτάτας ἔξω τῶν ἐναγωνίων οὐδὲν ἐν ταύταις ἐνέλιπεν, εἴτ' οὐκ εὖ πεφυκὼς πρὸς αὐτάς, εἴτε κατὰ λογισμόν τινα ἑκουσίως ὑπεριδών, ὡς οὐχ ἁρμοττουσῶν ἱστορίαις. Οὐδὲ γὰρ δημηγορίαις πολλαῖς ὁ ἀνήρ, οὐδ' ἐναγωνίοις κέχρηται λόγοις, οὐδ' ἐν τῷ παθαίνειν καὶ δεινοποιεῖν τὰ πράγματα τὴν ἀλκὴν ἔχει.

1 XXIV. Τούτῳ δὲ δὴ τῷ ἀνδρὶ Θουκυδίδης ἐπιβαλὼν καὶ τοῖς ἄλλοις, ὧν πρότερον ἐμνήσθην, καὶ συνιδών, ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἔσχεν ἀρετάς, ἰδιόν τινα χαρακτῆρα καὶ παρεωραμένον ἅπασι πρῶτος εἰς τὴν ἱστορικὴν πραγματείαν ἐσπούδασεν εἰσαγαγεῖν, ἐπὶ μὲν τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων τὴν τροπικὴν καὶ γλωττηματικὴν καὶ ἀπηρχαιωμένην καὶ ξέ-

---

detur. Poteſt enim *διεγείροντα* ad tria, quae praecedunt, verba referri.

6. *παρεσκεύασε — γενέσθαι*] Cf. de Compoſ. p. 283. 376 ſqq.

ἕνεκα] *quod attinet.* V. Matthiae. Gr. Gr. §. 576. Aſt ad Plat. Phaedr. p. 376.

λαμπροτάτας —] Forte ſic integrandus eſt hic locus, ut ſaltim cohaerens et conſentanea ſecum ſententia exeat: *λαμπροτάτας κέκτηται, ἔξω τῶν ἐναγωνίων, ὧν ἔχει οὐδέν, ἀλλ' ἐν ταύταις ἐνέλιπεν.* Reisk. Faciliori emendatione reſcripſeris: — *ἔξω τῶν ἐναγωνίων ἔχει· ἐν δὲ ταύταις ἐνέλιπεν.* Sed ſine codd. ope quomodo auctor dederit vix definiveris. De re cf. Creuzer. de arte hiſt. Gr. p. 166.

XXIV, 1. *Τούτῳ δὲ δὴ — διήνεγκε* §. 7.] Hic locus iisdem fere verbis repetitur 3, 2, 2. ſqq.

ἰδιόν τινα — εἰς τὴν ἱστ. πρ.] Infra l. l. haec uberius leguntur hoc modo: *ἰδιόν τι γένος χαρακτῆρος οὔτε πεζὸν αὐτοτελῶς οὔτ' ἔμμετρον ἀπηρτισμένως, κοινὸν δέ τι καὶ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν ἐργασάμενος εἰς τὴν ἱστ. πρ.* Indidem Reisk. pro *ἀγαγεῖν* ſcripſit *εἰσαγαγεῖν*.

νην λέξιν προελόμενος ἀντὶ τῆς κοινῆς καὶ συνήθους τοῖς κατ'
αὐτὸν ἀνθρώποις, ἐπὶ δὲ τῆς συνθέσεως τῶν τ' ἐλαττόνων 867
καὶ τῶν μειζόνων μορίων τὴν ἀξιωματικὴν καὶ αὐστηρὰν καὶ στι-
βαρὰν καὶ βεβηκυῖαν καὶ τραχύνουσαν ταῖς τῶν γραμμάτων ἀν-
τιτυπίαις τὰς ἀκοὰς ἀντὶ τῆς λιγυρᾶς καὶ μαλακῆς καὶ συνε-
ξεσμένης καὶ μηδὲν ἐχούσης ἀντίτυπον, ἐπὶ δὲ τῶν σχημα-
τισμῶν, ἐν οἷς μάλιστα ἐβουλήθη διενεγκεῖν τῶν πρὸ αὐτοῦ,
πλείστην εἰσενεγκάμενος σπουδήν. Διετέλεσέ γέ τοι τὸν ἑπτα- 2
καιεικοσαετῆ χρόνον τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἕως τῆς τε-
λευτῆς τὰς ὀκτὼ βίβλους, ἃς μόνας κατέλιπε, στρέφων
ἄνω καὶ κάτω καὶ καθ' ἓν ἕκαστον τῶν τῆς φράσεως μορίων
ῥινῶν καὶ τορεύων, καὶ τοτὲ μὲν λόγον ἐξ ὀνόματος ποιῶν, το-
τὲ δ' εἰς ὄνομα συνάγων τὸν λόγον, καὶ νῦν μὲν τὸ ῥηματικὸν
ὀνοματικῶς ἐκφέρων, αὖθις δὲ τοὔνομα ῥῆμα ποιῶν καὶ αὐ-
τῶν γε τούτων ἀναστρέφων τὰς χρήσεις, ἵνα τὸ μὲν ὀνομα-
τικὸν προσηγορικὸν γένηται, τὸ δὲ προσηγορικὸν ὀνοματικῶς
λέγηται, καὶ τὰ μὲν παθητικὰ ῥήματα δραστήρια, τὰ δὲ
δραστήρια παθητικά, πληθυντικῶν τε καὶ ἑνικῶν ἐναλλάτ- 868
των τὰς φύσεις καὶ ἀντικατηγορῶν ταῦτα ἀλλήλων, θηλυκά

προελόμενος] Infra παραλαμβάνων πολλάκις.

κάτ' αὐτόν] Infra καθ' ἑαυτόν. Quare vide, ne hic quoque καθ' αὑτόν fcriptum fuerit.

ἐπὶ δὲ τῆς συνθέσεως — ἀντίτυπον] Haec omnia, haud dubie librariorum culpa, infra omiſſa ſunt.

πρὸ αὐτοῦ] Ita pro vulg. πρὸ αὑτοῦ hic et infra exhibui.

σπουδήν] Infra πραγμάτειαν.

2. Διετέλεσε — τορεύων καί] Haec quoque infra omiſſa ſunt, fortaſſe auctore volente. Caeterum rhetorem Thucydidi ſcribenti adſtitiſſe credideris. Quis tam putida diligentia elatioris ſpiritus ſcriptorem uſum eſſe ſibi perſuadeat?

ὀνοματικῶς] Sic edidi pro ὀνομαστικῶς, et mox ὀνοματικόν et ὀνοματικῶς. V. ad III, 2, 3.

ἵνα — γένηται] Infra ἵνα τὸ μὲν ὀνοματικὸν ῥηματικόν, τὸ δὲ ῥηματικὸν ὀνοματικὸν λέγηται. V. ibi annot.

τὰ δὲ δραστήρια παθητικά] Repete ποιῶν.

ἐναλλάττων] Infra ἀλλάττων, praepoſitione a praegreſſo v. abſorpta.

ἀντικατηγορῶν] Scriptus codex habet ἐγκατηγορῶν: parum convenienter. Sylb.

ταῦτα ἀλλήλων] Infra ταῦτ' ἀλλήλων.

τ' ἀρσενικοῖς καὶ ἀρσενικὰ θηλυκοῖς καὶ οὐδέτερα τούτων τισὶ συνάπτων, ἐξ ὧν ἡ κατὰ φύσιν ἀκολουθία πλανᾶται, τὰς δὲ τῶν ὀνοματικῶν ἢ μετοχικῶν πτώσεις ποτὲ μὲν πρὸς τὸ σημαινόμενον ἀπὸ τοῦ σημαίνοντος ἀποστρέφων, ποτὲ δὲ πρὸς τὸ σημαῖνον ἀπὸ τοῦ σημαινομένου, ἐν δὲ τοῖς συνδετικοῖς καὶ τοῖς προθετικοῖς μορίοις καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς διαρθροῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων δυνάμεις ποιητοῦ τρόπον ἐνεξουσιάζων.
3 Πλεῖστα δ' ἄν τις εὕροι παρ' αὐτῷ σχήματα προσώπων τ' ἀποστροφαῖς καὶ χρόνων ἐναλλαγαῖς καὶ τοπικῶν σημειώσεων μεταφοραῖς ἐξηλλαγμένα τῶν συνήθων καὶ σολοικισμῶν λαμβάνοντα φαντασίας· ὁπόσα τε γίγνεται πράγματα ἀντὶ σωμάτων ἢ σώματα ἀντὶ πραγμάτων· καὶ ἐφ' ὧν ἐνθυμημάτων αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις πολλαὶ γινόμεναι διὰ πολλοῦ
869 τὴν ἀκολουθίαν κομίζονται· τά τε σκολιὰ καὶ πολύπλοκα
4 καὶ δυσεξέλικτα καὶ τὰ ἄλλα τὰ συγγενῆ τούτοις. Εὕροι δ' ἄν τις οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν θεατρικῶν σχημάτων κείμενα παρ' αὐτῷ, τὰς παρισώσεις λέγω καὶ παρονομασίας καὶ ἀντιθέ-

---

καὶ ἀρσενικά] Corrupte infra *καὶ ἄῤῥενα*.

τὰς δὲ τῶν ὀνοματικῶν] Infra, eliſo articulo, quo hic aegre careas, *τὰς δ' ὀνοματικῶν*.

ποτὲ μὲν — ποτὲ δέ] Infra *τοτὲ μὲν — τοτὲ δέ*.

ὀνομάτων] Corrupte infra *νοημάτων*. Cur utroque loco *ῥημάτων* leg. eſſe cenſeat Reisk. non aſſequor, cum *ὀνόματα* hic latiori ſignificatu accipi queant.

3. *τοπικῶν*] Sic etiam infra, nec tamen dubito, quin legendum ſit *τροπικῶν*.

μεταφοραῖς] Hoc, quod infra legitur, hic pro *διαφοραῖς* repoſuit Reisk.

τῶν συνήθων] Haec, haud dubie librariorum lapſu, infra omiſſa ſunt.

φαντασίας] Infra *φαντασίαν*.

ὁπόσα τε γίγνεται] Infra *ἀποστέγειν ἢ τά*. Mox ib. *τά* ante *σώματα* intruſum.

ἐνθυμημάτων] Infra additur *τε καὶ νοημάτων*.

διὰ πολλοῦ] Infra *διὰ μακροῦ*, quod fortaſſe verum eſt.

τά τε σκολιά —] Repete *πλεῖστα ἄν τις εὕροι*.

δυσεξέλικτα] *Δυσέλικτα* in cod. Bodl. vitioſe ut puto, cum et antea [infra III, 2, 4.] habuerimus *δυσεξέλικτα*. Sylb.

4. *λέγω*] Infra additur *καὶ παρομοιώσεις*.

σεις, ἐν αἷς ἐπλεόνασε Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ οἱ περὶ Πῶ-
λον καὶ Λικύμνιον καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν κατ' αὐτὸν ἀκμα-
σάντων. Ἐκδηλότατα δ' αὐτοῦ καὶ χαρακτηρικώτατά ἐστι 5
τό τε πειρᾶσθαι δι' ἐλαχίστων ὀνομάτων πλεῖστα σημαίνειν
πράγματα καὶ πολλὰ συντιθέναι νοήματα εἰς ἓν καὶ ἔτι προς-
δεχόμενόν τι τὸν ἀκροατὴν ἀκούσεσθαι καταλιπεῖν, ὑφ' ὧν
ἀσαφὲς γίνεται τὸ βραχύ. Ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, τέτταρα 6
μέν ἐστιν ὥςπερ ὄργανα τῆς Θουκυδίδου λέξεως· τὸ ποιητι-
κὸν τῶν ὀνομάτων, τὸ πολυειδὲς τῶν σχημάτων, τὸ τραχὺ
τῆς ἁρμονίας, τὸ τάχος τῆς σημασίας. Χρώματα δ' αὐ-
τῆς τό τε στρυφνὸν καὶ τὸ πυκνὸν καὶ τὸ πικρὸν καὶ τὸ αὐ- 870
στηρὸν καὶ τὸ ἐμβριθὲς καὶ τὸ δεινὸν καὶ τὸ φοβερόν, ὑπὲρ
ἅπαντα δὲ ταῦτα τὸ παθητικόν. Τοιοῦτος μὲν δή τίς ἐστιν 7
ὁ Θουκυδίδης κατὰ τὸν τῆς λέξεως χαρακτῆρα, ᾧ παρὰ τοὺς
ἄλλους διήνεγκεν. Ὅταν μὲν οὖν ἥ τε προαίρεσις αὐτοῦ καὶ
ἡ δύναμις συνεκδράμῃ, τέλεια γίνεται κατορθώματα καὶ δαι-
μόνια· ὅταν δ' ἐλλείπῃ τὸ τῆς δυνάμεως, οὐ παραμείναντος
μέχρι πάντων τοῦ τόνου, διὰ τὸ τάχος τῆς ἀπαγγελίας ἀσα-

κατ' αὐτόν] Significat Thucydidem.

5. *χαρακτηρικώτατα*] Rectius *χαρακτηριστικώτατα* ut ſupra [infra III, 2, 6.] Sed et alibi tamen *χαρακτηρικώτατα* legitur perſaepe. Sylb. V. ind.

καταλιπεῖν] Rectius infra *καταλείπειν*.

6. *τὸ τάχος*] Hic poſuit pro *βραχύτης καὶ ὀλιγότης*. Pro *σχημάτων* autem [ut pro *σημασίας* vulgo legitur] aut *ῥημάτων* malim aut *τῆς ἐξεργασίας* aut *τῆς ἀπαγγελίας*. Reisk. Pro *σχημάτων* congruentius legemus *τῆς σημασίας* ut ſupra [infra III, 2.] quomodo etiam paulo poſt [§. 7.] hic ſequitur *τὸ τάχος τῆς ἀπαγγελίας*, *enunciationis celeritas*. Sylb. *Σημασίας* recepi; de *τάχος* v. Ind.

καὶ τὸ πυκνὸν καὶ τὸ πικρόν] Infra mutato ordine *καὶ τὸ πικρὸν καὶ τὸ πυκνόν*.

7. *τοιοῦτος*] Infra *τοιουτοσί*.

περὶ τοὺς ἄλλους] Pro *περί* rectius legemus *παρά*, ut ſupra p. 793. v. 11. et p. 864. v. 12. Sylb. Dedi *παρά* τ. α. Reisk. Cf. 5, 1. Matthiae Gr. Gr. §. 588. p. 864. De confuſione harum praepoſitionum v. Schaefer. Melett. crit. p. 25. var. lect. Thuc. IV, 8. VI, 46. et Xenoph. Hellen. IV, 5, 5.

τοῦ τόνου, διὰ —] Vulgo comma poſt *τόνου* deeſt et poſt *ἀπαγγελίας* inciditur.

φής τε ἡ λέξις γίνεται καὶ ἄλλας τινὰς ἐπιφέρει κῆρας οὐκ εὐπρεπεῖς. Τὸ γὰρ ἐν ᾧ δεῖ τόπῳ τὰ ξένα καὶ πεποιημένα λέγεσθαι καὶ μέχρι πόσου προελθόντα πεπαῦσθαι, καλὰ καὶ ἀναγκαῖα θεωρήματα ἐν πᾶσιν ὄντα τοῖς ἔργοις, οὐ διὰ πάσης τῆς ἱστορίας φυλάττει.

1 XXV. Προειρημένων δὲ τούτων κεφαλαιωδῶς, ἐπὶ
τὰς ἀποδείξεις αὐτῶν ὥρα τρέπεσθαι. Ποιήσομαι δ' οὐ χω-
ρὶς ὑπὲρ ἑκάστης ἰδέας τὸν λόγον, ὑποτάττων αὐταῖς τὴν
871 Θουκυδίδου λέξιν, ἀλλὰ κατὰ περιοχάς τινας καὶ τόπους,
μέρη λαμβάνων τῆς τε διηγήσεώς τε καὶ τῶν ῥητορειῶν καὶ
παρατιθεὶς τοῖς τε πραγματικοῖς καὶ τοῖς λεκτικοῖς κατορ-
θώμασιν ἢ ἁμαρτήμασι τὰς αἰτίας, δι' ἃς τοιαῦτά ἐστι,
δεηθεὶς σου πάλιν καὶ τῶν ἄλλων φιλολόγων, τῶν ἐντευξο-
μένων τῇ γραφῇ, τὸ βούλημά μου τῆς ὑποθέσεως, ἧς προή-
ρημαι, σκοπεῖν, ὅτι χαρακτῆρός ἐστι δήλωσις, ἅπαντα πε-
ριειληφυῖα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ καὶ δεόμενα λόγου, σκο-
πὸν ἔχουσα τὴν ὠφέλειαν αὐτῶν τῶν βουλησομένων μιμεῖσθαι
2 τὸν ἄνδρα. Ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν τοῦ προοιμίου προθέσει χρη-

τόπῳ] *Τρόπῳ* agnoſcit etiam Dudithii verſio. Si quis malit *τόπῳ* per me licet. **Sylb.** Ego *τόπῳ* praetuli. **Reisk.** Merito.

XXV, 1. *αὐταῖς*] Leg. puto *εὐθύς*. Cf. 28, 1. *ὀλίγα παρέξομαι δείγματα, παρατιθεὶς εὐθὺς τὰς αἰτίας.* Nihil harum vocum confuſione frequentius. Sic Plat. Legg. V. p. 730. c. pro *εὐθύς* Monac. *αὐτός* habet, et Xenoph. Hellen. IV, 1, 15. 5, 16. pro *αὐτῶν* priori loco marg. L. poſteriori marg. L. et Steph. *εὐθύς* exhibent: non male. Ib. V, 2, 29. ob vicinum *αὐτός* eliſum eſt *εὐθύς*, quod commode praebent L. Steph. Contra II, 4, 10. *αὐτοῖς*, ut e praegreſſo *εὐθύς* natum, delendum arbitror cum Leuncl. et Steph. Thuc. III, 36: *μετάνοιά τις εὐθὺς ἦν αὐτοῖς.* C. et H. *αὐτοῖς* omittunt, Reg. (G.) *ἦν αὐτοῖς εὐθύς* habent, contra Valla et I. *εὐθύς* non agnoſcunt, quod ſi abeſſet, nemo deſideraret. An Dionyſius legerit ex II, 17, 2. non colligi poteſt. Suſpectum eſt etiam IV, 54. *εὐθύς* ante *αὐτούς*, quorum hoc omittunt D. I. illud ſ. l. tantum habet G. nec Valla expreſſit. Cf. Haack. ad VIII, 72. 100.

τῇ γραφῇ] *Τῇ γραφῇ ταύτῃ* in cod. Bodl. **Hudſ.** Haud dubie ex interpretatione. Nam *οὗτος* ſexcenties eo, quo hic, modo reticetur.

αὐτῶν τῶν] Malim *τῶν* ſimplex. **Reisk.** Male.

σάμενος, ὅτι μέγιστος ἐγένετο τῶν πρὸ αὐτοῦ πολέμων ὁ Πελοποννησιακός, κατὰ λέξιν οὕτω γράφει· „Τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατον ἦν, ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα. Φαίνεται γὰρ 3
ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ 872
μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων.

πρὸ αὐτοῦ] fc. *τοῦδε τοῦ πολέμου*, ut I, 10, 3. ubi v. annot. Adde Dionyf. Archaeol. IX, 13. p. 1771. 13: *αὕτη μεγίστη λέγεται τῶν πρὸ αὐτῆς γενέσθαι Ῥωμαίοις μάχη.*

2. *τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν — ἐς τὰ ἄλλα*] V. 20, 3. ibique annot.

3. *φαίνεται*] Quamquam *φαίνεσθαι* fubinde idem valet, quod *δοκεῖν*, veluti Xenoph. Oecon. X, 2. Ariftoph. Acharn. 44. Plut. 1040. Plat. Legg. X. p. 860. c. (non igitur omnino vera funt, quae tradit Gedik. ad Plat. Menon. p. 14.) recte tamen ftatuit Wolf. ad Demofth. Lept. p. 259. hoc verbum, ubi cum participio jungatur, fignificare *palam*, *compertum*, *notum effe*. Cf. Thuc. I, 10. 11. 13. 14. 138. VI, 2. (et cum adjectivo I, 102. 122. IV, 27. 62. cum fubftantivo I, 52.) Demofth. Lept. §. 116. Xenoph. Hellen. VII, 1, 35. (24.) ibique Morus; id. in ind. ad Ifocr. Paneg. f. v. *ὄπτεσθαι*, Fifcher ind. ad Aefch. f. v.

καλουμένη — οἰκουμένη] Schol. *τὸ σχῆμα τοῦ ὁμοιοκαταλήκτου Γοργίειον καλεῖται.* Talia apud optimos quosque fcriptores reperiuntur, nec femper quaefita funt. Sic *φιλήματα — ὑποδήματα* Xenoph. Sympof. V, 9. *γνώμη — ῥώμη* Oecon. XXI, 8. *χρημάτων καὶ κτημάτων* Plat. Legg. V. p. 729. a. *φήμη — μνήμη* Ifocr. Paneg. 50. Ejusdem generis plura notavit Spohn ib. 20. p. 89. Non audiam Dionyfium Jud. de Demofth. p. 1056. ea damnantem. Caeterum quod hic fcriptor fignificat, Graeciae antiquitus non unum idemque nomen fuiffe; id copiofius pertractat c. 3. Cf. Herod. I, 1. II, 56.

ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι] Repete *φαίνονται*. Sic et Latini, veluti Horat. Carm. III, 4, 49. fqq. Virg. Aen. X, 552. fq. *Μεταναστάσεις* Schol. non fatis accurate interpretari videtur *μετοικήσεις*. Nam *μετανίστασθαι* eos dici puto, qui fedibus expulfi in alias regiones commigrant.

ἕκαστος] Dedi e Thucydidis I, 2. *ἕκαστοι*, in quo codices omnes confentiunt. Reisk.

βιαζόμενοι] Hoc verbum et activa et paffiva poteftate ufurpari, ut Plat. Legg. IX. p. 874. c., notum eft. Obiter moneo Thuc. IV, 10: *ἀξιῶ ὑμᾶς Ἀθηναίους ὄντας καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν ἐπ᾽ ἄλλους ἀπόβασιν (ὅτι εἴ τις ὑπομένοι καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν δεινότητος κατάπλου ὑποχωροίη οὐκ*

Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν Φυτεύοντες, [ἄδηλον ὄν, ὁπότε τις ἐπελθών, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν αναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο.] * * * * * * * *

ἄν ποτε βιάζοιτο) parentheseos signa tollenda et locum sic interpretandum esse, ut, trita ratione, ἐπισταμένους τὴν ἀπόβασιν, ὅτι βιάζοιτο dictum esse statuatur pro ἐπισταμένους, ὅτι ἡ ἀπόβασις βιάζοιτο. Quod neminem dum vidisse miror.

ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων] „Edit. Aldin. Dionysii H. de Comp. V. p. 326. Schaefer. hanc scripturam habet: ὑπὸ τῶν ἀεὶ πλ quam cum Schaefero ad h. l. praefero. Nam ita Noster solet scribere, ut I, 11. 22. 97. II, 43." Goeller. in Actt. Philol. Monac. T. II. Fasc. II. p. 205. Equidem tanto codicum omnium consensu vulgatum tuear, cum de re incerta sit sermo. Non dissimilis est locus II, 79: ἐδόκει δὲ καὶ προςχωρήσειν ἡ πόλις ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων.

ἐμπορίας] Scriptus codex habet ἐμπειρίας: minus apte; ἐμπορίας legitur non tantum in vulg. editionibus Thucydidis, sed etiam supra p. 164. [de Comp. p. 326.] et p. 797. v. 7. [III, 7.] et p. 805. v. 11. [III, 15, 2.]. Sylb.

ἐπιμιγνύντες] Activum pro medio positum esse notant Schol. et Dionys. III, 7. Cf. Thuc. I, 13. Matthiae. Gr. Gr. §. 496. 5. Poppo l. l. p. 75.

ὅσον ἀποζῆν] V. III, 49: ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον, ὅσον Πάχητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδογμένα. Cf. Matthiae. Gr. Gr. § 543. p. 784. Schaefer. ad L. Bos. p. 607. Ἀποζῆν non puto esse εὐτελῶς ζῆν, ut Schol. aliique interpretantur, sed *vitam inde sustentare*, *davon leben*.

οὐδὲ γῆν φυτεύοντες] Bene Schol.: ἀλλὰ (μόνον ex Aug. addiderim.) σπείροντες.

φυτεύοντες] Thucydidis verba, quae sententiae explendae desunt, facile potuissent e vulgatis libris addi. Sed quia non constat, quousque locum citarit Dionysius, et qua phrasi planiore Thucydidis mentem expresserit, ideo manca haec relinquere malui. In sequenti autem loco ex Thucydide addenda putavi sine quibus Dionysiana non potuissent intelligi; ea scilicet quae his signis [ ] inclusa sunt. Quae vero mox iisdem signis inclusa sunt, οὖν et αὐτῶν a vulgatis Thucydidis exemplaribus absunt. Sylb.

ἄδηλον ὂν — ἀπανίσταντο] Ut locus intelligi possit, haec e Thucydidis exemplaribus addidi. Nec plura videtur Rhetor

[τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν, ᾗ προσπί- 4
πτοιεν, δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ ξυνει-

---

exſcripſiſſe. V. de Comp. p. 326. Ipſius tamen cenſura hujus loci periit, non magno litterarum detrimento.

ἄδηλον ὂν] V. Viger. p. 330. Matthiae, Gr. Gr. §. 564. p. 822.

ἄδηλον ὄν, ὁπότε —] V. VIII, 96: *ἄδηλον ὄν, ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυῤῥάξουσι.* Pindar. Ol. II, 60: (*οὐ*) *κέκριται — ἁσύχιμον ἁμέραν ὁπότε, παῖδ' ἁλίου, Ἀτειρεῖ σὺν ἀγαθῷ τελευτάσομεν.* in quo loco, monente Thierſchio in Actis Philol. Monac. T. I. Faſc. 2. p. 207. duplex conſtructio in unam conflata eſt: *ὁπότε τελευτάσομεν* et *εἰ συν ἀγαθῷ τελευτάσομεν.* Eadem eſt Thucydideorum ratio locorum, niſi quod in his pro affirmativa *ὁπότε* negativam exſpectaveris, ſi e noſtrae linguae legibus rem judices. Secus in tali orationis conformatione Graeci loquuntur. Cf. Thuc. II, 53: *ἄδηλον νομίζων, εἰ πρὶν ἐπ' αὐτὸ ἐλθεῖν διαφθαρήσεται.* Lyſ. de caede Eratoſth. p. 45: *τί γὰρ ᾔδειν, εἴ τι κἀκεῖνος εἶχε σιδήριον.* Nec diſſimile eſt Lyſ. c. Agor. p. 501: *ὑπολαμβάνειν* (occurrere interrogando) *χρή, εἰ Ἄνυτος αὐτῷ ἐγένετο αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν*, ubi cum homo ab Anyto ſervatus eſſe ſumatur, itidem *εἰ μή* e noſtra dicendi ratione exſpectes. Caeterum h. l. articulum *τοῦ*, quem, ſuadente Marklando, Reiskius ante *αἴτιος* intruſit, omiſi. Qui etſi p. 500: *τοῦ μὴ ἀποθανεῖν Ἄνυτος ἐγένετο αὐτῷ αἴτιος* recte ponitur, hic tamen commode poteſt abeſſe. V. Thuc. I, 74: (*Θεμιστοκλῆς*) *αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο.* Xenoph. Hellen. VII, 5, 17: *αἴτιοι ἐγένοντο σωθῆναι πάντα τὰ ἔξω τοῖς Μαντινεῦσιν.* Ib. VII, 4, 19: *αἴτιος ἐδόκει εἶναι συνάψαι τὴν μάχην*, ubi ſine cauſa Schneiderus articulum interpoſuit. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 541. p. 780. Schaefer. Melett. crit. p. 23.

καὶ ἀτειχίστων] *Καί* h. l. eſt *etiam*, *praeterea*, atque refertur ad ea, quae ante ſcriptor dixit in cauſa fuiſſe, ut facile veteres Graeci ſedibus ſuis ceſſerint.

τῆς καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς] Eodem fere ſenſu dicitur *τὰ καθ' ἡμέραν.* V. Iſocr. Paneg. 44. ibique Spohn. Ad *ἀναγκαίου.* Schol. *Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ ἀναγκαίας.* Cf. Gottleber. ad h. l. Matth. Gr. Gr. §. 118. n. 5. Aſt. ad Legg. T. II. p. 147. Porſoni Adverſ. p. 261.

4. *Τῶν δὲ Λακεδαιμονίων — τῇ γνώμῃ*] Haec ex Thuc. IV, 34. addidit Sylb.

τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες] VI. 31. *τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν.* VI, 49 *τῇ γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀνθρώπους καὶ τῇ ὄψει, καταφρονεῖν μᾶλλον.* ubi male vulgo non poſt *ὄψει*, ſed poſt *ἀνθρώπους* inciditur.

θισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνε-
873 σθαι (ὅτι οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν) ὥςπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον, τῇ γνώμῃ] δεδουλωμένοι, ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους — καταφρονήσαντες οὖν αὐτῶν καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς." Ἦν δὲ ἡ περιοχὴ ὠφελίμη κατεσκευάσθαι μὴ τοῦτον ὑπ' αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἀλλὰ κοινότερον μᾶλλον καὶ ὠφελιμώτερον, τοῦ τελευταίου μορίου τῷ πρώτῳ προστεθέντος, τῶν δὲ διὰ μέσου τὴν μετὰ ταῦτα χώραν λαβόντων. Ἀγκυλωτέρα μὲν οὖν ἡ φράσις οὕτω σχηματισθεῖσα γέγονε καὶ δεινοτέρα, σαφεστέρα δὲ καὶ ἡδίων ἐκείνως ἂν κατασκευασθεῖσα· „Τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ἀπελθεῖν ἢ προςπίπτειν δυναμένων, γνόντες

ὥςπερ ὅτε —] Haec jungenda ſunt praegreſſo *ὁμοίως*.

ἀπέβαινον] Imo vero *ἐπέβαινον*, *invadebant*, *procedebant adverſus eos*, *utpote Lacedaemonios*. Patet ex inſequentibus *ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους*, ubi tacite ſubauditur *ἐπιβαίνοντες*. Et nullus dubitavi ſic corrigere. Reisk. Argumento, quod affert, nihil tribuo, cum non perſpiciatur, cur ad *ὡς ἐπὶ Λακ.* non eodem jure *ἀποβαίνοντες* repeti queat. Neque vero urgenda ſunt verba *ὅτε πρῶτον*, quae hic non valent *cum primo*, ſed *cum primum*.

τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι] Plat. Menex. p. 240: *αἱ γνῶμαι δεδουλωμέναι ἁπάντων ἀνθρώπων ἦσαν.* Legg. VIII. p. 839. c: *φαμὲν καθιερωθὲν τοῦτο ἱκανῶς τὸ νόμιμον πᾶσαν ψυχὴν δουλώσεσθαι καὶ παντάπασι μετὰ φόβου ποιήσειν πείθεσθαι τοῖς τεθεῖσι νόμοις.*

οὖν αὐτῶν] Haec apud Thucydidem non leguntur.

5. *ὠφελιμώτερον*] Num *ἀφελέστερον*. Reisk. Non opus. Poſſit quidem *ὠφελιμώτερον* ex praegreſſo *ὠφελίμη* ortum videri. Verum neque ejusdem vocis repetitio, cujus ſimiles apud optimos quosque ſcriptores reperiuntur, offendere debet, neque ſenſu illud vocabulum caret. Eſt enim *τρόπος ὠφελιμώτερος ratio ad uſum dicendi accommodatior.*

ἀπελθεῖν ἢ προςπίπτειν] Suſpicatur Duckerus ad Thucydidem p. 260. de *ἐπελθεῖν*. Recte vero, ſi certum eſt, Dionyſium in ſuo codice idem habuiſſe, atque nos hodie habemus in noſtris h. l. Verum non eſt improbabile, eum legiſſe *ἀπελθεῖν ἢ προςπίπτειν*, non *ἐπελθεῖν ἢ προςπίπτοιεν*. Reisk. Fieri quidem poteſt, ut Dionyſius in exemplari ſuo corruptam ſcripturam invenerit: nam veram eſſe eam, quam Thucydidis codd. praeſtant, demonſtratione non eget: ſed in tanta Noſtri librorum depravatione equidem non dubito, quin emendandum ſit *ἐπελθεῖν ἢ προςπίπτοιεν*. *Ἀπελθεῖν* et *ἐπελθεῖν*, ἢ

αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη, συστραφέντες καὶ ἐμβοή-
σαντες ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς ἀθρόοι, ἔκ τε τῆς ὄψεως τὸ θαῤ-
ῥεῖν προςειληφότες, ὅτι πολλαπλάσιοι ἦσαν, καὶ ἐκ τοῦ μη-
κέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι καταφρονήσαν- 874
τες, ἐπειδὴ οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς προςδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ἣν
ἔσχον ὑπόληψιν, ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδου-
λωμένοι, ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους.

XXVI. Ὑπεξαιρουμένης δὲ τῆς περιγραφῆς πάσης, 1
τἄλλα πάντα ὠνόμασταί τε τοῖς προςφυεστάτοις ὀνόμασι καὶ
περιείληπται τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις σχήμασι, ἀρετῆς τ' οὐδε-
μιᾶς, ὡς εἰπεῖν, οὔτε λεκτικῆς οὔτε πραγματικῆς, ἐνδεῶς
ἔσχηκεν, ἃς οὐδὲν δέομαι πάλιν ἐξαριθμεῖσθαι. Ἐν δὲ τῇ 2
ἑβδόμῃ βίβλῳ τὴν ἐσχάτην ναυμαχίαν Ἀθηναίων καὶ Συ-
ρακουσίων ἀφηγούμενος οὕτως ὠνόμακέ τε καὶ ἐσχημάτικε
τὰ πραχθέντα· „Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐ-
θύδημος — οὗτοι γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατη-

---

et ἤ, quam facile confundi potuerint ſponte patet. Facile quoque προςπίπτοιεν in προςπίπτειν abire poterat. Sic Lyſ. Δήμου καταλ. ἀπολ. p. 762: ἐκ τούτων γὰρ ἂν μάλιστα χρηματίζειν, ubi Reisk. οἴδασι vel εἰώθασι vel πεφύκασι excidiſſe putabat, leg. eſt χρηματίζοιεν. Caeterum ante ἐπελθεῖν videtur excidiſſe ὀξέως, quod apud Thuc. h. l. legitur, vel ejusdem poteſtatis verbum, ſicuti ὄντας poſt ἤδη. Τῷ ἀμύνασθαι ipſe forſitan omiſit Dionyſius.

ἣν ἔσχον ὑπόληψιν] Ὑπόληψιν videtur delendum. Nam ἣν non ad ὑπόληψιν redit, ſed ad praemiſſum προςδοκίας. Reisk. Ὑπόληψιν pro interpretamento exquiſitius eſt, quam ut ejicere audeam; fortaſſe pro ἣν leg. eſt ἧς: *cujus exſpectationis opinionem conceperant*, i. e. *quam animis informarant.* Si vera ſit vulgaris lectio, ſubaudiendum eſt tale quid: *ſe gravem experturos hoſtem;* quod ex ἄξια τῆς προςδοκίας ἐπεπόνθεσαν ſumendum.

ἀπέβαινον] Iterum ἐπέβαινον ajo leg. eſſe, non ἀπέβαινον, ut in vulgatis legitur. Reisk. Hic, ut ſupra, ἀπέβαινον revocavi.

XXVI, 1. ἃς —] Ita loquitur ac ſi in praegreſſis dixiſſet ἀρετὰς πάσας ἔχει. Cf. Schaefer. ad l. de Compoſ. p. 11. ſq. Eadem ratione Romani utuntur, veluti Liv. XXII, 57: *ſcriba pontificis, quos nunc minores pontifices adpellant.*

2. Ὁ δὲ Δημοσθένης —] Locus Thucydidis legitur libro 7. a fine capitis 69. ad initium capitis 72. Reisk.

Εὐθύδημος] Thucydidis exemplaria habent Εὔδημος. Sylb. Hudſonus et ſecundum eum Duckerus operam dede-

γοὶ ἐπέβησαν — ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου εὐθὺς ἔπλεον πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος καὶ τὸν παραλειφθέντα
3 διέκπλουν, βουλόμενοι βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω. Προεξαναγό-
875 μενοι δὲ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ παραπλησίαις τὸν ἀριθμὸν καὶ πρότερον, κατά τε τὸν ἔκπλουν μέρει αὐτῶν ἐφύλασσον καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λιμένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα παρεβοήθει, ἧπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. Ἦρχον δὲ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακουσίοις — Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγάθαρχος κέρας ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων, Πυθὴν δὲ
4 καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. Ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι

---

runt, ut nunc quoque in Thucydide legatur nomen Euthydemi. Reisk.

τοῦ λιμένος· καὶ τὸν παραλειφθέντα διέκπλουν βουλ. β. εἰς τ. ἔ.] *Καί* videtur delendum aut cum *κατά* mutandum. Reisk. Consulere debebat Duckerum, quem recte sequitur Haackius. Idem ego feci.

παραλειφθέντα] Apud Thucyd. *καταλειφθέντα*. Dudithius legit *καταληφθέντα*, *occupatum*. Sylb. Sic etiam Valla et cod. Mosq. Sed verum est, quod Thucydidi reddidit Haackius, *παραλειφθέντα*, ut Noster etiam habet.

3 *προεξαναγόμενοι*] Apud Thuc. legi *προεξαγαγόμενοι* annotavit Sylburg. quod quamquam e codd. nil varietatis enotatum est, tamen non verum puto. Nam recte quidem *προεξάγειν* de peditatu dicitur VII, 6. 37. VIII, 28. non item *προεξάγεσθαι* de navibus. Quare genuinum servasse puto Dionysium, idemque visum esse gaudeo Duckero et Jacobsio, qui in Attica sic edidit.

καὶ πρότερον] Respicitur c. 52.

παρεβοήθει] In Duckerana est *παραβοηθῇ*. Reisk. Ita in omnibus edd., haud dubie recte; nec morandi sunt codd. ii, qui optativum exhibent, quem aliquis ob praegressum *προσπίπτοιεν* substituit. Cf. III, 22: *παρανίσχον — φρυκτοὺς — ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ᾖ καὶ μὴ βοηθοῖεν.* VI, 96: *λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν —, ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἴησαν φύλακες καί, ἢν ἐς ἄλλο τι δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται.*

Σικανός] Scriptus liber habet *Εἰκανός*: perperam. Sylb.

4. *Ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι*] Thucyd. exempl. *ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι*, omisso *καί* et *ἄλλοι*. Sylb. Sed voces *οἱ ἄλλοι* tanto consensu codd. fere omnes exhibent, ut Haackium mirer, hanc lectionem ex inepti interpretis correctione ortam esse suspicantem. Quis enim quaeso interpres tale

προςέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ῥύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλείσεις, μετὰ δὲ τοῦτο, πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακουσίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐπιφερομένων, οὐ μόνον πρὸς τῷ ζεύγματι ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα ἐγίγνετο καὶ ἦν καρτερὰ καὶ οἵα οὐχ ἑτέρα τῶν πρότερον. Πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέροις προθυμία ἀπὸ τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν, ὁπότε κελευσθείη, ἐγίγνετο, πολλὴ δ' ἡ ἀντιτέχνη- 876

---

quid addidiffet? Sed omnino Vir doctiff. faepius ab interpretibus repetit quae eos commentos effe nemo fibi perfuaderi patiatur. Nimirum fugit eum Graecismus notiffimus, cujus exempla habuit Thuc. IV, 118. VII, 61. Cf. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 236. Alt ad Phaedr. p. 241. Bornemann. de gem. Cyrop. rec. p. 30. De cujus origine rationis ita ftatuo, ut nomen vocabulo *ἄλλος* adjutum explicationis caufa appofitum effe exiftimem. Eodem modo *τοιοῦτος* ufurpari docuit Heindorf. ad Phaed. p. 113. *Καὶ* poft *ἐπειδή* librariorum culpa ex *δέ*, quomodo recte apud Thucydidem legitur, natum videtur. Cf. Schaefer. Melet. Crit. p. 59.

τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ] Eodem ordine Xenoph. Hellen. II, 4, 11: *τὸ καταβὰν στράτευμα παρὰ βασιλέως.* ubi Weiskius transpofitionem meditabatur, quam fimili Longini loco ab eo adhibitam effe memini. Legerat tamen l. l. §. 1: *τὸ πρῶτον ἀναγόμενον πλοῖον ἐς τὴν Ἑλλάδα.* V, 2, 4: *τὸν ῥέοντα ποταμὸν διὰ τῆς πόλεως.* VI, 5, 27: *τὰ πεπραγμένα ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων.* Adde Lyf. c. Erat. p. 452: *οἱ εἰρημένοι τρόποι ὑπ' ἐμοῦ.* Aefch. c. Ctef. 40, 4. Bekker.: *οἱ τεταγμένοι χρόνοι ὑπὸ τῶν προγόνων.* Polyb. I, 22, 1: *τὸ γεγονὸς σύμπτωμα περὶ τὸν Γναῖον.* Diodor. XIV, 2: *αἱ συμμαχοῦσαι νῆες τοῖς Πελοποννησίοις.*

κλείσεις] Thucyd. exempl. habent *κλῄσεις*: quod Suidas quoque Thucydidi cum tragicis commune effe adnotat. Sylb. Cf. Valkenar. ad Eurip. Phoen. 268. Sed neque hos, neque illum fibi conftitiffe puto. In Thucydidis quidem libris, praecipue in prioribus, toties codd. *κλει* — exhibent, ut audacior effet, qui ubique alteram formam reponeret. Ac magnopere falli puto eos, qui in his minutiis doctos fcilicet veteres doctam conftantiam affectaffe opinantur, quemadmodum Fifcherus in praef. ad Aefch. p. XXV. aliique.

καὶ τῶν ξυμμάχων] In Thucyd. *καὶ ξυμ.* et mox *οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία.* Sylb.

τῶν πρότερον] Sic etiam apud Thuc. vulgatur, fed Caff. Aug. Cl. Gr. Ar. C. Mosq. Marg. et Pariff. I. K. (nimirum e pluribus non enotavit Gail.) *τῶν προτέρων* habent, quod non fpreverim.

πολλὴ δ' ἡ] Apud Thuc. *πολλὴ δὲ ἡ*

σις τῶν κυβερνητῶν καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους, οἵ τε ἐπιβάται ἐθεράπευον, ὅτε προςπέσοι ναῦς νηΐ, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης, πᾶς τέ τις, ἐν ᾧ προςετέτακτο, αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνε-
6 σθαι. Ξυμπεσουσῶν δ' ἐν ὀλίγῳ πολλῶν νεῶν — πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐν ἐλαχίστῳ ἐναυμάχησαν· βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι διακόσιαι γενέσθαι — αἱ μὲν ἐκβολαὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους ὀλίγαι ἐγίγνοντο, αἱ δὲ προςβολαί, ὡς τύχοι ναῦς νηῒ προςπεσοῦσα, ἢ
7 διὰ τὸ φυγεῖν ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα, πυκνότεραι ἦσαν. Καὶ ὅσον μὲν χρόνον προςφέροιτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις ἀφθόνως ἐπ' αὐ-
877 τὴν ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δὲ προςμίξειαν οἱ ἐπιβάται εἰς χεῖρας
8 ἰόντες ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. Ξυνετύγχανέ τε πολλαχοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν τὰ μὲν ἄλλοις ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμβεβλῆσθαι, δύο τε περὶ μίαν καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πλείους ναῦς κατ' ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι καὶ τοῖς

---

6. δ' ἐν ὀλίγῳ] Apud Thuc. δὲ ἐν ὀλ. Cum Dionysio consentit Gr.

ἐν ἐλαχίστῳ] Scriptus liber habet ἐν ὀλίγῳ, ut in praeced. membro. Mihi vulgata scriptura visa est magis consentanea. Sylb. Haud dubie scripti libri lectio e praegr. ἐν ὀλίγῳ nata est.

ἐκβολαί] Vulgata Thucyd. exempl. habent ἐμβολαὶ et [mox pro φυγεῖν] φεύγειν pr. temp. Sylb. Dedi ἐμβολαί. Reisk. Habent tamen ἐκβολαί Thucydidis codd. non quidem fere omnes, ut affirmat, qui, ut saepius, var. lect. negligenter inspexit, Benedictus, sed Cass. Aug. Reg. (G.) Ar. C. Marg. et Paris. K., D. ἐςβολαί exhibet, I. ἐκβολαί et ς s. κ. Reposui igitur ἐκβολαί, quamquam apud Thucydidem recte legi puto ἐμβολαί. V. Haack. et cf. II, 89. Φυγεῖν cum Nostro habent Reg. Cass. Aug. Mosq. Gail. nihil enotavit.

τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους] Aut utrobique omittendi sunt articuli, aut utrobique addendi, ut aut sit ἀνακρούσεις (sine τὰς) καὶ διέκπλους, aut τὰς ἀνακρούσεις καὶ τοὺς διέκπλους. Reisk. Fallitur. V. I, 143: χρὴ ὅτι ἐγγύτατα τούτων διανοηθέντας τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας ἀφεῖναι —. VII, 71. in.: πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε. Plat. Polit. IX. p. 586. c: τῇ ἐπιστήμῃ καὶ λόγῳ. VIII. p. 557. c: οἱ παῖδές τε καὶ γυναῖκες. Legg. VI. 784. e: ὁ σωφρονῶν καὶ σωφρονοῦσα. Ib. p. 771. e: τῇ παρούσῃ φήμῃ καὶ λόγῳ.

κυβερνήταις τῶν μὲν φυλακήν, τῶν δ' ἐπιβουλήν, μὴ καθ' ἓν ἕκαστον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν περιεστάναι καὶ τὸν κτύπον ἀπὸ πολλῶν νεῶν ξυμπιπτουσῶν. ἔκπληξίν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς ὧν οἱ κελευσταὶ ἐφθέγγοντο παρέχειν. Πολλὴ γὰρ δὴ παρακέλευσις καὶ ἡ βοὴ ἀφ' ἑκατέ- 9
ρων τοῖς κελευσταῖς κατά τε τὴν τέχνην καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐγίγνετο, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ἐπιβοῶντες καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἴ ποτε καὶ αὖθις, προθύμως ἀντιλαμβάνεσθαι, τοῖς δὲ Συρακουσίοις καὶ ξυμμάχοις, καλὸν εἶναι κωλῦσαί τε αὐτοὺς διαφυγεῖν καὶ τὴν οἰκείαν ἑκάστου πατρίδα νικήσαντες ἐπαυ- 878
ξῆσαι. Καὶ οἱ στρατηγοὶ προςέτι ἑκατέρων, εἴ τινά που 10

τὸν κτύπον] Inclusa [μέγαν post κτύπον et τῶν ante νεῶν] addita sunt e vulg. exemplaribus. Eadem habent φθέγγοιντο et mox omittunt inclusum articulum ἡ [ante βοή]. Sylb. Μέγαν, quod addiderat Sylburg. ego expunxi, cum incertum sit, an Dionysius id in exemplari suo invenerit, quamquam a Thucydide profectum esse codicum consensus testatur. Noli objicere posituram. Nam post κτύπον incidendum et ad μέγαν intelligendum est ὄντα. Male Reisk. ad μέγαν ἀπό adscripsit: „Videtur ὡς inserendum." Articulum τῶν ante νεῶν quem Sylburg. ex Thuc. edd. addiderat itidem omisi, eumque damnant meliores codd.

9. καὶ ἡ βοή] Aut etiam hic omittendus est articulus, ut abest a vulgatis Thucydidis libris [neque codd. eum agnoscunt] aut etiam ad παρακέλευσις addendus est, ut sit πολλὴ γὰρ δὴ ἡ παρακέλευσις. Reisk. Ἡ ex praegresso καὶ natum.

ἐγίγνετο· τοῖς μὲν —] Sic et vulgati Thucydidis libri. Et excusat hanc constructionis perturbationem Duckerus more Thucydidis ἀνακόλουθα affectantis; cujus moris exempla quaedam affert: mihi tamen probabile sit, hic deesse aliquid post ἐγίγνετο, e. c. οἳ ἠκούοντο, *qui portisculi audiebantur*, *Atheniensibus quidem cum vociferatione imperantes.* Reisk. Sanus est locus si quis alius. V. Ducker. et Commentatt. IV, a. n. 17.

ἀντιλαμβάνεσθαι] Thucyd. ex. habent ἀντιλαβέσθαι [ἀντιλαμβάνεσθαι tamen Reg. offert.] et [mox pro ἑκάστου] ἑκάστους, *singulos.* Sylb. Ἑκάστου cum Dionysio praebent Reg. Cass. Aug. Marg. F. G. I. et s. l. K.

νικήσαντες] Apud Thuc. νικήσαντας.

ὁρῷεν μὴ κατ' ἀνάγκην πρύμναν κρουόμενον, ἀνακαλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον ἠρώτων — οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ τὴν πολεμιωτάτην (γῆν) οἰκειοτέραν ἤδη τῆς οὐ δι' ὀλίγου πόνου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι ἀποχωροῦσιν, οἱ δὲ Συρακούσιοι, εἰ οὓς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους Ἀθηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντας φεύγου-
11 σιν. Ὅ τε ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, ἰσοῤῥόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε, φιλονεικῶν μὲν ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ, δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες, μὴ τῶν παρόντων ἔτι
12 χείρω πράξωσιν. Πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς, ὅ τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος οὐδενὶ
879 ἐοικὼς καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας

---

10. [γῆν] Incluſum γῆν additum ex iisdem [Thuc. ex.]. Ex iisdem etiam mox τῆς οὐ δι' ὀλίγου repoſitum pro eo, quod in ſcripto libro vitioſe legitur τοῖς οὐδὲ ὀλίγου. Sequens πόνου abeſt quidem a vulg. exemplaribus: ſed agnoſcit illud cum ſcripto Dudithii libro etiam ſcholiaſtes Thucydidis, cum ait τῆς μετὰ πόνου κεκτημένης θαλάσσης. Sylb. Non extruſerim γῆν, ubi ſit; nolim tamen rurſus intrudere quod elegantius omittatur. Ego equidem id hic abeſſe malim. Reisk. Non ego. Requiritur enim propter oppoſitum τῆς οὐ δι' ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης. Τὴν πολεμιωτάτην, ſine γῆν, intelligeremus hoſtilem unius alicujus populi terram, hic Syracuſanorum, cum terra omnino Athenienſibus iniqua dicatur. Verbum πόνου quamquam ſchol. in interpretatione poſuit, non tamen in cod. ab eo repertum fuiſſe dixerim.

11. ξύστασιν] ξύστασιν ſi bene habet, accipio pro ξύντασιν, *intentionem*, *contentionem*: quamquam hoc mallem. Reisk. Praeſtat vulgatum, quamquam quod ſchol. legiſſe videtur, ξύντασιν, cum Duckero probat Haackius. Sed melius cum ἀγῶνα congruit ξύστασιν, quod et ipſum a pugna translatum eſt. Appoſite Schneiderus in Lex. ſ. v. ex Plutarcho affert ὅταν μάλιστα σύστασιν ὁ ἀγὼν ἔχῃ. His jam ſcriptis, Stallbaumio quoque ad Plat. Phileb. p. 142. ξύστασιν unice verum videri cognovi. Apud Plutarchum, hunc locum laudantem, de Glor. Athenn. p. 347. b. corrupte ξύνταξιν legitur.

φιλονεικῶν μὲν — δεδιότες δὲ —] V. Matthiae Gr. Gr. §. 562. 1. n.

12. καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ] Ad διὰ τό in ſcripti exemplaris margine appoſitum hoc epexegema: διὰ τοῦτο. Sylb. Mihi videtur hic parum quid deeſſe ad hunc fere modum: καὶ

ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. Δι' ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας καὶ οὐ πάντων ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ σκοπούντων, εἰ μέν τινες ἴδοιέν

διὰ τὸ τῶν γιγνομένων ἀνώμαλον, ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν — vel sic: καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον τῶν γιγνομένων, ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν: *et propter inaequalitatem rerum contingentium etiam inaequalis erat adſpectus.* Reisk. H. Steph. in App. ad alior. ſcripta de dial. p. 184. Scholiaſten ſecutus διὰ τό accipit pro διὰ τοῦτο. Hanc explicationem qui amplectitur, Duckerus, non animadvertit, locos a Stephano ad eam probandam allatos plane alius eſſe generis. Non ignoro equidem idem ſtatuere Reizium de inclin. acc. p. 9. probantibus Wolfio et Hermanno ad Viger. p. 700. Sed quem ille locum ad hanc interpretationem tuendam affert, Plat. Euthyd. p. 305. d., is, jam a Stephano collatus, diſſimillimus eſt: πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα οἱ λόγοι ὑμῶν καλὰ ἔχουσιν — ἐν δὲ τοῖς καὶ τοῦτο. cujus gemina infra laudabimus ad 32, 2. Loci a Wolfio comparati, non magis appoſiti videntur. Primus eſt Plat. Phaed. p. 99. b. de quo v. Heindorf. p. 186. ſq., alter ſic ut laudatur non legitur Plat. Cratyl. p. 434. e., ſed σὺ δὲ γινώσκεις: certe ſic habent Baſil. Heindorf. Beck. Bekker.; de tertio denique Sympoſ. XX, 7. v. Wyttenb. ad Jul. laud. in Conſt. p. 15. c. Schaefer. ad Soph. Trach. 1174. coll. Herod. IX, 48. Plutarch. Mar. 32. Jam ad noſtrum locum revertamur. In quo Bauerus ἀνώμαλον ſemel excidiſſe et Jacobſius in Attica eam vocem bis cogitandam eſſe ſtatuit: τῆς ναυμαχίας ἐν διαφόροις τόποις ἀνωμάλου οὔσης, καὶ τὴν ἔποψιν τοιαύτην (i. e. ἀνώμαλον) ἠναγκάζοντο ἔχειν. Kaltwaſſerus in praefatione ad Atticam Jacobſii interpretatur: καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον *und bei der ſo ungleichen und ſchwankenden Lage*, ἠναγκάζοντο ἔχειν καὶ τὴν ἔποψιν *muſsten ſie auch noch das Seegeſecht vom Lande her mit anſehn.* Quam interpretationem vereor, ut praepoſitio διά admittat. Haackius denique ſatis fidenter pronunciat, ἀνώμαλον bis cogitandum et prius intelligendum eſſe de locorum, ubi quisque pugnam ſpectaturus conſtitiſſet, inaequalitate. Senſum enim eſſe: *propter inaequalitatem loci etiam inaequaliter proelium ex terra ſpectare cogebantur*, ut totidem verbis Valla recte interpretatus ſit. Sed primum etſi non ignoro, ſaepe vocabulum bis cogitandum eſſe, eorum tamen, quos ego ex hoc genere obſervavi, exemplorum tam diverſa eſt ratio, ut vel hoc nomine iſtam explicationem rejicere audeam. Deinde hoc locorum ſitu non aſſequor, qui inaequalitas eorum varium pugnae adſpectum efficere potuerit. Quod autem vir doctus Benedicti auctoritate iſtam interpretationem Vallae dicit, miror in meis Vallae exemplaribus (utor autem tribus, eo, quod 1550 Coloniae apud Genopaeum excuſum eſt, ac Steph 1. et 2.) locum ſic eſſe converſum: *Inerat eis futuri metus, ut nemini tantus, et eo vehementior, quod ſuperne ex edito loco pugnam navalem ſpectare cogebatur* (ſic.). Quae interpretatio confirmare videtur quod, antequam eam inſpicerem, mihi in mentem venerat, pro ἀνώμαλον leg. eſſe ἄνω μᾶλλον: *quia editum*

πη τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησάν τε ἂν καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν, μὴ στερῆσαι σφᾶς τῆς σωτηρίας, ἐτρέποντο, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ ἡσσώμενον βλέψαντες ὀλοφυρμῷ τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο καὶ ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο. Ἄλλοι δὲ καὶ πρὸς ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἁμίλλης, καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες, ἐν τοῖς χαλεπώτατα διῆ-
13 γον. Ἀεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ διέφευγον ἢ ἀπώλλυντο. Ἦν τε ἐν τῷ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμός, βοή, νικῶντες,

---

locum occupabant, magis etiam adspectum pugnae habere cogebantur, i. e. *clarius quam pugnantes ipsi omnia contuebantur*, ideoque ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως καὶ τὴν γνώμην μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο.

ἀνεθάρσησάν τε ἂν] V. Hermann. ad Viger. p. 825. Matthiae. Gr. Gr. §. 598. a. Buttmann. Gr. Gr. §. 126. n. 5. p. 522. ed. oct.

οἱ δὲ] Idem [scriptum Dudithii] exemplar habet οὐδέ. Rectius in libris vulg. οἱ δέ. Sylb. Perpetua haec confusio. V. Thuc. VI, 55. Lucian. Somn. §. 7. p. 8. cum var. lect.

ἀντιπάλου τι] Iidem libri habent ἀντίπαλόν τι eodem casu; et mox [§. 13.] τῷ αὐτῷ στρατ. Sylb. Ἀντιπάλου τι haud dubie librario debetur. Post ἄλλοι δέ comma sustuli, quia καί arcte cum his verbis jungendum est.

ἐν τοῖς χαλεπώτατα] V. Hermann. ad Viger. p. 787. Matthiae Gr. Gr. §. 289. Buttmann. Gr. Gr. p. 584. sq. Bredow. et Haack. ad Thuc. III, 17.

13. τῷ στρατεύματι] Quod in Thuc. edd. interponitur, αὐτῷ, non agnoscunt Reg. Cass. Aug. Ar. C. Dan. Mosq. In Pariss. tantum duobus C. I. hanc vocem non legi vix crediderim Gailio. Valla tamen eam expressit.

νικῶντες, κρατούμενοι] Verba sic nuda in se, extra connexionem, spectata, vitii nihil, nihil suspicionis habent. Bene Graecum est, Thucydideum quidem, ἦσαν ἀκοῦσαι νικῶντες, ἦσαν ἀκοῦσαι κρατούμενοι pro ἦσαν ἀκοῦσαι φωναὶ καὶ νικώντων καὶ κρατουμένων. Verum insequentia ὅσα ἄλλα στρατόπεδον ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι subjiciunt, paulo ante recitatas esse voces ingentis exercitus in tanto discrimine. Atqui ejusmodi exercitus non clamat νικῶντες, sed νικῶμεν, neque κρατούμενοι, sed κρατούμεθα. Praeferam equidem primam personam pluralis indicativi utroque loco, nominativo participii; *vincimus*, *vincimur*. Reisk. De ejusmodi emendatione silere satius duco.

κρατούμενοι, ἄλλα, ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγγεσθαι. Παραπλήσια δὲ 880
καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἔπασχον, πρίν γε δὴ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐπὶ πολὺ ἀντισχούσης τῆς ναυμαχίας, ἔτρεψάν τε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐπικείμενοι λαμπρῶς, πολλῇ κραυγῇ καὶ διακελευσμῷ χρώμενοι κατεδίωκον ἐς τὴν γῆν.
Τότε δὴ ὁ μὲν ναυτικὸς στρατός, ἄλλος ἄλλῃ, ὅσοι μὴ μετέωροι ἑάλωσαν, κατενεχθέντες, ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον, ὁ δὲ πεζός, οὐκέτι διαφόρως, ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς οἰμωγῇ τε καὶ στόνῳ, πάντες δυςανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα, οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβοήθουν, οἱ δὲ πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους ἐς φυλακήν, ἄλλοι δὲ καί, οἱ πλεῖστοι, ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπη σωθήσονται, διεσκόπουν. Ἦν τε ἐν 14

ἄλλα] Cf. Plat. Gorg. p. 517. d: *ἱμάτια, στρώματα, ὑποδήματα, ἄλλα, ὧν ἔρχεται σώματα εἰς ἐπιθυμίαν.* ubi Heindorfius citra necessitatem *τἄλλα* edidit. Demosth. Phil. IV. p 133. 28: *πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φερὰς, τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδόν, τὰς ἐν Ἤλιδι σφαγάς, ἄλλα μυρία.* Cf. Philipp. III. p. 124. 15 Dionys. Antiqq. VI, 76. p. 1214. 2. Plat. Polit. X. p. 598. c. De asyndeto sublimitatis fonte cf. Longin. XIX. qui Xenoph. Hellen. IV, 3, 19. laudat. Adde II, 4, 33. Cyrop. VII, 1, 38. III, 3, 59. V, 2, 5. Plutarch. Lys. 11. Thucydidem in hac pugna describenda aemulari videtur Lys. orat. fun. p. 98. sqq.

14. *τότε δή*] Sic etiam Aug. atque ita pro *τότε δέ* ediderat Wass. Gail. nihil enotavit, unde tamen non conjecerim Pariss. omnes *δή* exhibuisse, recteque Haackium reposuisse puto *τότε δέ*, quamquam *τότε δή* *aperte* corruptum non dixerim.

ἄλλος ἄλλῃ — κατενεχθέντες] V. Matthiae. Gr. Gr. §. 301. b.

ἄλλοι δὲ καί, οἱ πλεῖστοι, ἤδη] Male vulgo ante *καί* et post *ἤδη* inciditur. *Ἄλλοι δὲ καί* supra §. 12. eodem modo habuimus, et infra 28, 5. eadem ratione *οἱ δέ τινες καὶ* — usurpatum; *οἱ πλεῖστοι* appositionem, quam dicunt, facit ad *ἄλλοι* V. II, 4. Cf. Commentatt. III, 11. n. 74. Caeterum *καί* a vulg. Thuc. edd. abest; reposuit ex codd. Haackius, secus tamen ac nos intellexit, cum *οἱ πλεῖστοι* conjungens. Quam quidem rationem non adstruit locus ab eo collatus VII, 80. med.: *τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ τὸ πλέον ἀπεσπάσθη.*

περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπη σωθήσονται διεσκόπουν] Aut deest hic aliquid, aut leg. est *πρὸς σφᾶς αὐτοὺς ὅπη σωθ. δ.* Nam *περί τινα διασκοπεῖν* Graecum esse nego. Reisk. Facilius feram vulgatum, si *καί* post *αὐτούς* deleatur, quod commode Valla omittit atque ex praegressis huc irrepsisse arbi-

τῷ παραυτίκα οὐδὲ μιᾶς δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις. Παραπλήσιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύλῳ· διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, προσαπώλλυντο αὐτοῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες διαβεβηκότες· καὶ
881 τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἦν τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι ἢν μή τι παρὰ λόγον γίγνηται. Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνδρῶν ἀπολομένων, οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατοῦντες τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν τρόπαιον ἔστησαν.“

1 XXVII. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ἄξια ζήλου τε καὶ μιμήσεως ἐφάνη, τήν τε μεγαληγορίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν καλλιλογίαν καὶ τὴν δεινότητα καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ἐπείσθην τελειοτάτας εἶναι, τεκμαιρόμενος, ὅτι πᾶσα ψύχη τούτῳ τῷ γένει

---

tror. Etenim cum probum ſit σφᾶς αὐτοὺς διεσκόπουν, ὅπῃ σωθήσονται, quodam attractionis genere accuſativus etiam addita praepoſitione ſervatus eſſe videatur.

15. ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν] Non me fugit os Thucydideum. Vereor tamen, ne ille dederit ἐπεπόνθεσαν οἷς καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ τοὺς ἐν Πύλῳ. Reisk. Ut οἷς addatur non opus eſt, cum idem ſit ſenſus e vulgari lectione. V. Heindorf. ad Plat. Theaet. p. 321. Cur additum velit τούς non magis aſſequor. Caeterum quae Thuc. ſignificat, narravit IV, 23. ſqq. Unde patet διαφθαρεισῶν hic pro ληφθεισῶν dici.

αὐτοῖς] Quidam codices habent αὐταῖς, foeminino genere. Sylb. Ego foemininum praetuli e vulgaribus Thucydidis libris. Reisk. Sine cauſa; revocavi igitur αὐτοῖς, quod cum Reg. Caſſ. Aug. Marg. Schol. exhibeant, Thucydidi quoque reddidit Haackius. E Pariſſ. codd. Gailius nihil enotavit.

καὶ τότε] Imo vero οὕτω καὶ τότε. Reisk. Non opus.

ἢν μὴ —] Scriptus liber pro ἢν habet εἰ. Sed cum ea conjunctione mutato verbi modo legendum eſſet γένοιτο. Ibidem vulgati libri compoſite habent παράλογον et ἀνθρώπων pro ἀνδρῶν. Sylb. Παρὰ λόγον unice verum eſt. Nam Thuc. adjectivum παράλογος ignorat, id quod alibi oſtendemus. Contra ἀνδρῶν haud dubie corruptum eſt.

ἐπικρατοῦντες] In vulgatis Thucydidis exemplaribus legitur ἐπικρατήσαντες, praet. aor. Sylb. Corruptam Dionyſii lectionem nullus codex confirmat.

XXVII, 1. πᾶσα ψυχή] Malim ἡ πᾶσα ψυχή. Nam πᾶσα ψυχή eſt *quivis animus, hominis cujuscunque animus;* con-

τῆς λέξεως ἄγεται καὶ οὔτε τὸ ἄλογον τῆς διανοίας κριτήριον,
ᾧ πεφύκαμεν ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἡδέων ἢ ἀνιαρῶν, ἀλλο-
τριοῦται πρὸς αὐτό, οὔτε τὸ λογικόν, ὑφ' οὗ διαγιγνώσκεται 882
τὸ ἐν ἑκάστῃ τέχνῃ καλόν. Οὐδ' ἂν ἔχοιεν οὔθ' οἱ μὴ πάνυ 2
λόγων ἔμπειροι πολιτικῶν εἰπεῖν, ἐφ' ὅτῳ δυσχεραίνουσιν ὀνό-
ματι ἢ σχήματι, οὔθ' οἱ πάνυ περιττοὶ καὶ τῆς τῶν πολλῶν
ὑπερορῶντες ἀμαθίας μέμψασθαι τὴν κατασκευὴν ταύτης τῆς
λέξεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν πολλῶν καὶ τῶν ἀλόγων τὴν αὐ-
τὴν ὑπόληψιν ἕξει. Ὁ μέν γε πολὺς ἐκεῖνος ἰδιώτης οὐ δυς- 3
χεραίνει τὸ φορτικὸν τῆς λέξεως καὶ σκολιὸν καὶ δυςπαρακο-
λούθητον, ὁ δὲ σπάνιος καὶ οὐδ' ἐκ τῆς τυχούσης ἀγωγῆς γι-
γνόμενος τεχνίτης οὐ μέμψεται τὸ ἀγενὲς καὶ χαμαιτυπὲς καὶ
ἀκατάσκευον, ἀλλὰ συνῳδὸν ἔσται τό τε λογικὸν καὶ τὸ ἄλο-
γον κριτήριον, ὑφ' ὧν ἀμφοτέρων ἀξιοῦμεν ἅπαντα κρίνεσθαι
κατὰ τὰς τεχνὰς ἐργάσηται θάτερον οὐκέτι καλόν, οὐδὲ τέ-
λειον ἀποδίδωσι τὸ ἕτερον.

---

tra *ἡ πᾶσα ψυχή totus animus*, quod huic loco unice aptum esse sequentia declarant.

2. *τὸ τῶν πολλῶν*] Subaudi *πλῆθος*. Reisk. Immo repete *κριτήριον*.

τῶν ἀλόγων] Pro *ἀλόγων* legendum fortasse *ἀκριβολόγων*. §. 1. dicit *λόγων πολιτικῶν ἔμπειροι*: et mox *περιττοί*. Sylb. Num *καὶ τὸ τῶν ὀλίγων*. Opponuntur *οἱ ὀλίγοι τοῖς πολλοῖς*. Reisk. Hoc praeplacet. Cf. §. 3.

3. *δυςχεραίνει*] Lege *δυςχερανεῖ* in futuro, ut paulo post *μέμψεται* [et §. 2. *ἕξει*]. Reisk.

καὶ οὐδ'] Aut *καὶ οὐκ* leg. aut *καί* ejiciendum puto. Nam *οὐδέ* pro *οὐ* poni non probant exempla in Lexic. Xenoph. T. III. p. 354. allata.

χαμαιτυπές] Usitatius est *χαμαιπετές*. V. Ernesti Lex. Gr. Rhett. p. 379. Adde Lucian. Quom. hist. sit conscr. 16. p. 178. De praegresso *ἀγενές* v. ind.

ἐργάσηται] Mutilus est locus: et aliquis quidem elici potest sensus, si pro *ἐργάσηται* reponantur haec: *ἔργα, εἰ γὰρ ἁμάρτοι θάτ.* Sed vereor, ne majus subsit mendum. Sylb. Sententia qualiscunque, loco sic constituto, exibit: *ἀξιοῦμεν ἅπαντα κρίνεσθαι τὰ τῆς τεχνης, ὧν ὅτῳ ἐνδέηται θάτερον, quibus ambobus spectari debere volumus omnia artis opera, quorum operum cuicunque desit horum amborum criteriorum alterutrum, efficit ille defectus, ut alterum minus sit perfectum.*

1 XXVIII. Ἐγὼ γοῦν οὐκ ἔχω, πῶς ἐκεῖνα ἐπαινέσω τὰ δοκοῦντα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ εἶναί τισιν, ὅσα μηδὲ τὰς πρώτας ἀρετὰς ἔχει καὶ κοινοτάτας, ἀλλ᾽ ἐκνενίκηται τῷ περιέργῳ καὶ περιττῷ μήτε ἡδέα εἶναι μήτ᾽ ὠφέλιμα· ὧν ὀλίγα παρέξομαι δείγματα, παρατιθεὶς εὐθὺς ἑκάστοις τὰς αἰτίας, δι᾽ ἃς περιέστηκεν εἰς τὰς ἐναντίας ταῖς ἀρεταῖς κακίας.

883

2 Ἐν μὲν οὖν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τὰ περὶ Κέρκυραν ὠμὰ καὶ ἀνόσια ἔργα διὰ τὴν στάσιν εἰς τοὺς δυνατωτάτους ἐκ τοῦ δήμου γενόμενα διεξιὼν, ἕως μὲν ἐν τῷ κοινῷ καὶ συνήθει τῆς διαλέκτου τρόπῳ τὰ πραχθέντα δηλοῖ, σαφῶς τε καὶ συντόμως καὶ δυνατῶς ἅπαντα εἴρηκεν· ἀρξάμενος δὲ ἐπιτραγῳδεῖν τὰς κοινὰς τῶν Ἑλλήνων συμφορὰς καὶ τὴν διάνοιαν ἐξαλλάττειν ἐκ τῶν ἐν ἔθει μακρῷ τινι γίγνεται χείρων αὐτὸς ἑαυτοῦ. Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα, ὧν οὐδεὶς ἂν ὡς ἡμαρτημένων ἐπιλάβοιτο, ταῦτα·

3 „Κερκυραῖοι δὲ αἰσθανόμενοι τάς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας, τάς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τούς τε Μεσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον,

---

Verum utique plura desunt. Reisk. Opem exspecto a codicibus. Neque quidquam colligere audeo e verbis similibus Judic. de Demosth. p. 1100. 9: *χωρισθὲν γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν θατέρου πρὸς τῷ μὴ τέλειον εἶναι καὶ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ἀμαυροτέραν ἴσχει.*

XXVIII, 1. *πῶς — ἐπαινέσω*] Sic etiam Antiqq. I. p. 270. 3: *οὐκ ἔχω, πῶς ἐπαινέσαιμι* e Vatic. *ἐπαινέσω* rescribendum.

2. *ἐπιτραγῳδεῖν*] Plutarch. Pericl. 28: *Δοῦρις ὁ Σάμιος τούτοις ἐπιτραγῳδεῖ, πολλὴν ὠμότητα τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Περικλέους κατηγορῶν.* Demosth. 21: *οὐκ ἀγεννῶς φέρων τὸ συμβεβηκός, ὡς γράφει καὶ τραγῳδεῖ Θεόπομπος.* Cf. Demosth. de Cor. p. 229. 18. de falsa leg. p. 400. 17. R. Ernesti Lex. techn. Gr. Rhett. p. 355. Sed harum exaggerationum Thucydidem expertem praestare audeo.

3. *Κερκυραῖοι δὲ —*] Locus Thucyd. est III, 81. et 82. Reisk.

αἰσθανόμενοι] Vulgata Thucydidis exemplaria habent *αἰσθόμενοι.* Mox scriptus liber habet *τούς τε*: et tamen mox foem. gen. *οἰχομένας.* Sylb.

Μεσηνίους] Sic etiam Ar. C. Dan. Gr. Paris. D. In Thuc. edd. σ geminatur. Videntur tamen recte statuere, qui semper apud eum *Μεσήνη* caet. leg. putant.

πρότερον ἔξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες, 884
ἃς ἐπλήρωσαν, ἐς τὸν Ὑλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ περιεκομί-
ζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν ἀπέκτεινον καὶ ἐκ τῶν
νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχώρησαν, ἐς τὸ
Ἡραιόν τε ἐλθόντες, τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δί-
κην ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν ἀπάντων θάνατον. Οἱ 4
δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἑώρων τὰ
γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους καὶ ἐκ
τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο
ἀνηλοῦντο. Ἡμέρας τε ἑπτά, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων
ταῖς πεντήκοντα ναυσὶ παρέμεινεν, οἱ Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν
τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπι-

ὄντας, καί] Male vulgo post *ὄντας* major distinctio ponitur, cum *καί* ad *τε* post *Μεσηνίους* referatur.

Ὑλαϊκόν] Vulgati libri *Ὑλλαϊκόν*, gemino *λλ*. Eadem ex. [pro *ἀνεχώρησαν*] habent *ἀπεχώρησαν*, et mox *Ἡραῖόν τε*. Apud Suid. quoque legitur *Ἡραῖον, ὁ τῆς Ἥρας ναός*. Sed agnoscit tamen idem etiam *Ἥραιον*. Stephanus Byzantius hoc videtur statuere discriminis, ut adjective quidem dicatur *Ἥραιον τεῖχος*, substantive autem *Ἡραῖον*, sive oppidi nomen sit, sive Junonis aedem significet. Sylb.

ἀνεχώρησαν] Apud Thuc. legi *ἀπεχώρησαν*, jam annotavit Sylburg. Pro quo quod, non admodum difficili confusione (v. var. lect. ad VIII, 40. a. m.), nonnulli codices habent, *ἀπεχρῶντο*, ad sensum optimum judicat Poppo p. 50. ideo vulgari lectione offensus, quod non narretur, quid de his hominibus factum sit. Sed eadem difficultate laborat, quam probat, Hermanni conjectura *ἀπεχώρισαν*. Posthac enim nulla eorum mentio injicitur. Equidem, si vulgatum sanum est, id ita explicandum puto, ut statuatur, eos supplices, qui navibus vecti fuerant, caeteros Corcyraeos ad Heraeum comitatos, ibique eandem, atque illos, qui eo confugerant, sortem expertos esse. Fortasse ipsis insidiose utebantur populares, ut caeterorum supplicum parti persuaderent *δίκην ὑποσχεῖν*.

ἀπάντων] Hoc pro *πάντων*, invitis libris, in Thucydide substituerat Wass. Revocavit veterem lectionem Haack.

4. *ἱκετῶν*] Scriptus liber *οἰκετῶν*. Sed verius esse *ἱκετῶν* satis tum praecedentia declarant, tum sequentia. Sylb.

παρέμεινεν, οἱ Κερκυραῖοι] Ex plerisque codd. *παρέμεινε, Κερκ.* scripsit Haack.

δοκοῦντας] Idem liber habet *δοκοῦντες*, nominandi casu, quod retinere si velis accipiendum erit pro *νομίζοντες*. Sylb. Nullo modo ferri potest *δοκοῦντες*.

φέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ 885 ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα καὶ ἄλλοι, χρημάτων σφίσι ὀφειλομένων, ὑπὸ τῶν λαβόντων. Πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅ,τι οὐ ξυνέβη

τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσι] Vituperatis, qui τοῖς pro αὐτοῖς dictum putaverint, Haackius cum Bauero interpretatur: *democratiam evertere conantibus.* Eodem redit Hermanni explicatio ad Viger. p. 700: *Corcyraei suspectos necando in semet ipsos saeviebant, accusantes hostes reipublicae* (immo: *status popularis*) *sed eo praetextu etiam privatas ulciscentes injurias.* Quae explicatio hac difficultate laborat, quod ex ea populares nonnisi parti adversariorum illud crimen intulisse viderentur, quod ad omnes pertinuisse apparet. Ad sensum itaque aptior est ea ratio, quae τοῖς pro αὐτοῖς accipit, eaque hujusmodi locis defendi queat. Thuc. IV, 46: οἱ τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδε τι. ubi τοὺς ἐλθόντας dictum est pro αὐτοὺς ἐλθόντας, *eos*, optimates in Ptychiam trajectos, *ubi advenissent.* V, 27: Κορίνθιοι, ἐς Ἄργος τραπόμενοι, πρῶτον (sic dist.) λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρὴ — ἀποδεῖξαι ἄνδρας ὀλίγους, ἀρχὴν αὐτοκράτορας καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς (articulum praebent codd. Cf. IV, 118. extr. VI, 103. med.) λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. Xenoph. Anab. V, 4, 21: τοῖς πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο, ubi τοῖς ἀτάκτοις intell. ἡμῖν ἀτάκτοις οὖσιν. Eodem refero Thuc. V, 65: ἐβούλετο τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι, τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, ubi verba τοὺς Ἀ. κ. τ. ξυμ. epexegesin faciunt, cujus similes locos ex ipso Thucydide bene multos alibi proponam. IV, 131: προςβαλόντες αὐτῷ (τῷ λόφῳ) κατὰ κράτος καὶ μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπιόντας ἐστρατοπεδεύσαντο. ubi τοὺς ἐπιόντας, pro quo τοὺς ἐπόντας ex Popponis conjectura edidit Haack. explico *eos*, hostes, *sibi occurrentes*, *impetum excipientes.* Sic et Herod. VII, 139. extr.: ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα (regem Persarum, de quo modo dixit) ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι. Sed haec tamen ad nostrum locum non satis apposita videntur, propterea quod in hoc, illa ratione admissa, ὡς subaudiendum foret. Itaque hic post αἰτίαν ἐπιφέρειν articulum eodem modo adhibitum esse puto, quo post nominandi verba inferri solet. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 266. p. 374. sq.

χρημάτων σφίσι ὀφειλομένων] Haec commatis inclusi, mirorque, non idem fecisse Haackium.

5. καὶ οἷον — ξυνέβη] Portus: *et (quemadmodum in hujusmodi rerum statu solet accidere) nihil est., quod non contigerit.* Sed si omnino nihil non contigisse dixisset auctor, inepte addidisset καὶ ἔτι περαιτέρω. Rectius igitur Valla, quem

καὶ ἔτι περαιτέρω. Καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δέ τινες καὶ [οἱ] περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον. Οὕτως ὠμὴ στάσις προὐχώρησε καὶ ἔδοξε μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο, ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν, ὡς εἰπεῖν, τὸ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δήμων προστάταις, τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις, τοὺς Λακεδαιμονίους."

XXIX. Ἃ δὲ τούτοις ἐπιφέρει, σκολιὰ καὶ δυςπαρακολούθητα καὶ τὰς τῶν σχηματισμῶν πλοκὰς σολοικοφανεῖς ἔχοντα καὶ οὔτε τοῖς κατ' ἐκεῖνον τὸν βίον γενομένοις ἐπιτηδευθέντα οὔτε τοῖς ὕστερον, ὅτε μάλιστα ἤκμασεν ἡ πολιτικὴ δύναμις· ἃ μέλλω νυνὶ λέγειν· „Ἐστασίαζόν τε οὖν τὰ 2

Heilmannus sequitur: *nihil non contigit eorum, quae in hujusmodi casu fieri solent.* Ita enim alia tempora cogitari possunt iis, de quibus narratur, etiam graviora. Idem sensit Reiskius, qui ad οἷον: „In se, inquit, non male. Verum insequentia, καὶ ἔτι περαιτέρω subjiciunt, leg. esse ὧν. Idem est ac si dixisset οὐδὲν οὐ ξυνέβη τούτων, ἃ φιλεῖ γίγνεσθαι ἐν τῷ τοιούτῳ (scil. χρόνῳ vel κακῷ) καὶ ἔτι περαιτέρω τούτων: *nihil non contingebat eorum, quae solent in ejusmodi tempore contingere.*" Faciliore mutatione legeris οἵων. Sed non opus videtur emendatione.

[οἱ] περιοικοδομηθέντες] Inclusus articulus abest a vulgatis libris. Sylb. Saepe articulus post καί irrepsit. V. Haack. ad I, 71. Adde V, 37. et 44. var. lect.

ὠμὴ στάσις] Interponendum videtur ἡ.

ἐν τοῖς πρώτη] Quidquid agant, mihi non eripient, ἐν τοῖς sic nude positum nihili faciendum et vitiosum esse. Sine dubio deest τέως, ἐν τοῖς τέως, sc. γεγενημένοις, *in rebus adhuc gestis*, aut *in superiori omni rerum gestarum memoria.* Cui opponitur statim post ὕστερον. Reisk. Fallitur. V. ad 26, 12.

ἑκασταχοῦ] Post ἑκασταχοῦ deesse videtur aliquid, fort. hoc minutum καὶ προὔργου ὄντος, *et cum in hoc laborarent*, vel *contenderent* —. Reisk. Induxit eum prava distinctio. Nam commate post ἑκασταχοῦ sublato, verba τοῖς τε τοῦ δήμου προστάταις καὶ τοῖς ὀλίγοις jungenda sunt cum διαφορῶν, in qua voce cum simul studii et voluntatis notio insit, ei annectitur infinitivus ἐπάγεσθαι, qui etiam ad τοὺς Λακεδαιμονίους repetendus est. De re dicetur infra.

XXIX, 2. ἐστασίαζόν τε οὖν] Iidem libri singulari fine habent ἐστασίαζέ τε οὖν: more Attico [immo Graeco]. Sylb. In indice Lysiae exempla compluscula dedi neutrius generis

τῶν πόλεων καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που πύστει τῶν προγενο-
μένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς δια-
νοίας τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν
3 ἀτοπίᾳ.“ Ἐν τούτοις τὸ μὲν πρῶτον τῶν κώλων περιπέ-
φρασται πρὸς οὐδὲν ἀναγκαῖον· „ἐστασιάζετο οὖν τὰ τῶν
πόλεων.“ Ὑγιέστερον γὰρ ἦν εἰπεῖν· ἐστασίαζον αἱ πόλεις.
Τὸ δ' ἐπὶ τούτῳ λεγόμενον· „Καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που·“
δυσείκαστόν ἐστι· σαφέστερον δ' ἂν ἐγένετο ῥηθὲν οὕτω· αἱ δ'
ὑστεροῦσαι πόλεις. Οἷς ἐπίκειται· „Ἐπιπύστει τῶν προγε-
γενημένων πολλὴν ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν ἐς τὸ καινοῦσθαι

ſubſtantivorum in numero plurali cum verborum item numeris pluralibus copulatorum. In *τὰ τῶν πόλεων* ſubauditur *τέλη*, *ordines*; id eſt *αἱ πόλεις*. Reisk. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 284. 2. Lectionem *ἐστασίαζον* librarii culpa corruptam eſſe, docet §. 3.

πολύ] Sine dubio praeferenda eſt lectio libri Dudithiani *πολλήν* [v. infra Sylb.] neque dubitavi eam praeferre. Reisk. Modo addicerent codd. At Dionyſius quoque, ubi iterum hunc locum laudat, Jud. de Demoſth. p. 953. 2. *πολύ* exhibet.

ἐστασιάζετο οὖν] Rectius *ἐστασίαζέ τε οὖν*: ut modo dictum eſt. Sylb. Niſi conſtantia eſſet ſervanda nihil offenderer hac lectione, quae hoc poſſit ſignificare, *in tumultum concitabantur*. Reisk. Quid in frequentatiſſima circumſcriptione rhetorem offenderit, non perſpicio.

ὑστεροῦσαι] Dionyſium ſcripſiſſe puto *ὑστερίζουσαι*, quo verbo mox utitur rectius. Caeterum eam, quam Dionyſius uſurpat, dictionem magis perſpicuam eſſe Thucydidea, nondum mihi perſuadere potui.

ἐπὶ πύστει] Praepoſitio *ἐπί* ante *πύστει* nec in vulgatis Thucydidis exemplaribus legitur nec paulo ante. Pro *προγεγενημένων* etiam habemus *προγενομένων* [illud tamen e Pariſ. G. enotatum, ex eodemque *ἀπό* ante *πύστει*]: et pro *πολλήν* ibid. *πολύ* [in vulgatis puta. Reisk.] Sylb. Poſſit quidem *ἐπί* delendum videri, ut cujus prima ſyllaba perperam e fine vocabuli praecedentis *ἐπίκειται* eſſet iteratum, poſterior e prima ſyllaba vocabuli inſequentis *πύστει*. Verum tamen e v. *ἐπιπυνθανόμενοι* [quo mox utitur Dionyſius] ſatis perſpicue conſtat, Dionyſium in ſuo Thucydide non ſimplex *πύστει* legiſſe, ſed compoſitum *ἐπιπύστει*, quod affectatione Thucydideа quaeſitae dictionis haud eſt indignum. Reisk.

ἐς τὸ καινοῦσθαι] Sic etiam Judic. de Demoſth. p. 953. 3. Unde patet ſic in ſuo exemplo inveniſſe Dionyſium. Nam quod ſupra habuimus, *τοῦ καινοῦσθαι*, ex Thuc. edd. correctum videtur.

τὰς διανοίας.“ Βούλεται μὲν γὰρ λέγειν· οἱ δὲ ὑστερίζοντες, ἐπιπυνθανόμενοι τὰ γεγενημένα παρ᾽ ἑτέρων, ἐλάμβανον ὑπερβολὴν ἐπὶ τὸ διανοεῖσθαί τι καινότερον. Χωρὶς δὲ τῆς πλοκῆς οὐδὲ οἱ τῶν ὀνομάτων σχηματισμοὶ ταῖς ἀκοαῖς εἰσιν ἡδεῖς. Τούτοις ἐπιφέρει κεφάλαιον ἄλλο ποιητικῆς, 4
μᾶλλον δὲ διθυραμβικῆς σκευωρίας οἰκειότερον· „Τῶν τ᾽ 887
ἐπιχειρήσεων ἐπιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπίᾳ. Καὶ τὴν εἰωθυῖαν τῶν ὀνομάτων ἀξίωσιν ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν

---

4. τῶν τ᾽ ἐπιχειρήσεων — ἀτοπίᾳ] Haec jam ſupra §. 2. habuimus, ubi tamen, quamquam aptius, quam hic, proferuntur, ab aliquo ex Thucydide adſcripta videri poſſint, cum §. 3. nulla eorum habeatur ratio. Unde conjeceris, cenſorem, perverſe quidem, haec cum ſeqq. junxiſſe: — ἀτοπίᾳ καὶ τὴν εἰωθυῖαν —. Nam noſtro loco, iſta verba, quamquam ſatis inepte, a rhetore propoſita eſſe declarant ſeqq. Sed qui locum accuratius inſpexerit, intelliget, negligentiam ſubeſſe, non librarii, ſed auctoris, qui hic, ut ſaepius non lente feſtinavit. De mira ejus interpretatione non operae pretium eſt dicere.

ἐπιτεχνήσει] Rectius περιτέχνησις, ut §. 2. Sylb. Περιτεχνήσει etiam Jud. de Demoſth. I. l. et apud Thuc. Dubitari tamen poteſt, an ſic in libro ſuo invenerit Dionyſius, cum mox ἐπιτέχνησις repetat, qua voce Thuc. utitur I, 71.

τὴν εἰωθυῖαν — ἀργόν] Haec Thucydidis verba laudat Plutarch. De discr. adul. et am. p. 56. b.

τὴν εἰωθυῖαν τῶν ὀνομάτων ἀξίωσιν ἐς τὰ ἔργα] Repugnat hujus loci conformatio iis, quae de poſitione articuli Matthiae. Gr. Gr. §. 276. disputat, quem miror eadem repetiiſſe in Gramm. minore, cum ſexcenta exempla huic regulae adverſentur. Promam hic tantummodo ea, quae noſtro loco conſimilia ſunt: Herod. IV, 145: τῶν Τυνδαριδέων ἡ ναυτιλίη ἐν τῇ Ἀργοῖ. V, 63: ὁ πρῶτος στόλος ἐκ Λακεδαίμονος. V, 108: ἡ ἀγγελίη περὶ τῶν Σαρδίων. Thuc. II, 52: ἡ συγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ. III, 44: ἡ νῦν ὑμετέρα ὀργὴ ἐς Μιτυληναίους. V, 20: ἡ ἐςβολὴ ἐς τὴν Ἀττικήν, ubi articulum poſt ἐςβολή, quem praebent Caſſ. Aug. Pariſſ. H. X. inſertum voluit Schaefer. Melett. crit. p. 8. Plat. Polit II. p. 358. a: εὐδοκιμήσεις διὰ δόξαν (quomodo ibi recte junxiſſe Aſtium oſtendit locus p. 363. a: ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσαπερ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι.) p. 378. a: τὰ τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ υἱέως. p. 378. d: Ἥρας δεσμοὶ ὑπὸ υἱέως (υἱέος repoſitum vult Lobeck. ad Phryn. p. 68. De re v. Aſt. ad h. l. et Phot. ſ. v. Ἥρας δεσμός) καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός. III. p. 411. d: πειθὼ διὰ λόγων. (ubi mox pro ἀχαριστίας leg. videtur ἀναρμοστίας.) Legg. VII.

τῇ δικαιώσει.“ Ὃ γὰρ βούλεται δηλοῦν ἐν τῇ δυσεξελίκτῳ πλοκῇ τοιοῦτόν ἐστι· „Πολλὴν τὴν ἐπίδοσιν ἐλάμβανον εἰς τὸ διανοεῖσθαί τι καινότερον περὶ τὰς τέχνας τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ περὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν τιμωριῶν· τά τ' εἰωθότα ὀνόματα ἐπὶ τοῖς πράγμασι λέγεσθαι μετατιθέντες, ἄλλως ἠξίουν αὐτὰ καλεῖν. Ἡ δ' ἐπιτέχνησις καὶ ἡ τῶν τιμωριῶν ἀτοπία καὶ ἡ εἰωθυῖα τῶν ὀνομάτων ἀξίωσις καὶ ἡ εἰς τὰ ἔργα ἀντηλλαγμένη δι-
5 καίωσις περιφράσεως ποιητικῆς ἐστιν οἰκειοτέρα. Οἷς ἐπιτίθησι τὰ ποιητικὰ σχήματα ταυτί· „Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία εὐπρεπής.“ Παρομοιώσεις γὰρ ἀμφότερα ταῦτα καὶ παρισώσεις περιέχει καὶ τὰ ἐπίθετα καλλωπισμοῦ χάριν
888 κεῖται. Τὸ γὰρ οὔτε θεατρικόν, ἀλλ' ἀναγκαῖον τῆς λέξεως σχῆμα τοιοῦτ' ἂν ἦν· Τὴν μὲν γὰρ τόλμαν ἀνδρίαν
6 ἐκάλουν, τὴν δὲ μέλλησιν δειλίαν. Ὅμοια δὲ τούτοις ἐστὶν καὶ τὰ συναπτόμενα· „Τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπίπαν ἀργόν.“ Κυριώτερον δ'

---

p. 796. e: οἱ ἄλλοι πόνοι τε καὶ παιδιαὶ καὶ σπουδαὶ κατα σώματα. VIII. p. 843. b: διτταῖς δίκαις ἔνοχος ἔστω, μιᾷ μὲν παρὰ θεῶν καὶ πρώτῃ, δευτέρᾳ δὲ ὑπὸ νόμου.

ἡ δ' ἐπιτέχνησις] Rectius legemus ἡ δὲ τῶν ἐπιχειρήσεων περιτέχνησις. Sylb.

ἡ εἰς τὰ ἔργα ἀντηλλαγμένη δικαίωσις] Vide, quam fibi non conftet. Modo enim verba εἰς τὰ ἔργα recte cum ἀξίωσις conjunxit, hic autem omnia confundit. Nam quomodo τὴν εἰς τὰ ἔργα ἀντηλλαγμένην δικαίωσιν ex Thucydidis verbis elicere potuerit, equidem non perfpicio. Nec magis video, quaenam fit periphrafis poetica, quam in iisdem inveniffe fibi videtur.

5. οὔτε θεατρικόν] Aut deeft colon, alterum οὔτε ifti priori refpondens, e. c. οὔτε κομψόν, vel tale quid, aut pro οὔτε fimplex οὐ eft adfciscendum. Reisk. Neutrum verum puto. Nam quemadmodum οὔτε et δὲ fubinde fibi refpondent (v. Reifig. Conjectt. p. 215. fq.), ita etiam οὔτε — ἀλλά videtur ferri poffe. Cf. Long. Paft. IV. p. 142. Schaef.: οὔτε θυγατρίου γενέσθαι πατὴρ ηὐτύχησα, ἀλλ' ὥσπερ οἱ θεοὶ γέλωτά με ποιούμενοι νύκτωρ ὀνείρους μοι ἐπιπέμπουσι δηλοῦντας, ὅτι με πατέρα ποιήσει ποίμνιον. ubi Schaefer. οὐδέ edidit. De infelici Dionyfii emendatione filere praeftat.

6. τὸ δὲ σῶφρον — ἀργόν] Hunc, ut praegreffum locum, etiam III, 13. proponit, ubi cf. annot. Thucydidem aemu-

ἂν οὕτως ἐλέχθη· οἱ δὲ σώφρονες ἄνανδροι καὶ οἱ συνετοὶ
πρὸς ἅπαντα ἐν ἅπασιν ἀργοί.

XXX. Εἰ μέχρι τούτων προελθὼν ἐπαύσατο, τὰ 1
μὲν καλλωπίζων, τὰ δὲ σκληραγωγῶν τὴν λέξιν, ἧττον ἂν
ὀχληρὸς ἦν· νῦν δ' ἐπιτίθησιν· „ἀσφαλείᾳ [ἀσφάλεια] δὲ
τὸ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος. Καὶ ὁ
μὲν χαλεπαίνων πιστὸς ἀεί, ὁ δ' ἀντιλέγων αὐτῷ ὕποπτος.“
Καὶ γὰρ ἐν τούτοις πάλιν ἄδηλον μέν ἐστι, τίνα βούλεται
δηλοῦν τὸν χαλεπαίνοντα καὶ περὶ τίνος, τίνα δὲ τὸν ἀντιλέ-
γοντα καὶ ἐφ' ὅτῳ. „Ἐπιβουλεύσας δέ τι, φησί, τυχών 2
τε ξυνετὸς καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος, προβουλεύσας δέ, 889
ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσει, τῆς τε ἑταιρίας διαλυτὴς καὶ τοὺς
ἐναντίους ἐκπεπληγμένος.“ Οὔτε γὰρ ὁ τυχὼν ἐμφαίνει

---

latur Plato Polit. VIII. p. 560. d: *τὴν μὲν αἰδῶ ἠλιθιότητα ὀνομάζοντες ὠθοῦσιν (οἱ ἀλαζόνες λόγοι) ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην, ὡς ἀγροικίαν οὖσαν πείθοντες, ὑπερορίζουσι.* Item Dionyſ. Arch. IX, 53. p. 1891. Locum inde a *τὴν εἰωθυῖαν* usque ad *ἀργόν* exſcripſit Plutarch. de discr. adulat. et amici §. 12. p. 56. b. Verba *τὸ δὲ σῶφρον — πρόσχημα* laudat Thom. M. p. 758.

XXX, 1. *ἀσφαλείᾳ (ἀσφάλεια)*] Poſterius *ἀσφάλεια* nominandi caſu legitur etiam in vulgatis exemplaribus Thucydidis et infra [Jud. de Demoſth. p. 954. 5. ſq.] Sed cum Scholiaſtes ſic exponat: *τὸ ἐπὶ πολὺ βουλεύσασθαι δι' ἀσφάλειαν*, videtur et ille dandi caſu legiſſe *ἀσφαλείᾳ*, et is, qui haec transſcripſit utramque lectionem in contextum inferſiſſe. Veriorque ſcriptura videtur eſſe haec: *νῦν δ' ἐπιτίθησιν· Ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβ.* Sylb. Facile aſſentiar Sylburgio, prius horum vocabulorum eſſe delendum. Quod ſi tamen malimus ejus veſtigia quaedam ſervare, poſſit locus ſic legi: *νῦν δ' ἐπιτίθησιν ἀσαφέστατα· Ἀσφάλεια δὲ* — Reisk. Vulgo ſic diſtinguitur: *ἐπιτίθησιν ἀσφαλείᾳ· „Ἀσφάλεια δὲ* —. Dativum unice verum eſſe certatim monuerunt VV. DD. De ſqq. quae Dionyſius disputat ea refutatione non egent, cum, quod ad orationis conformationem attinet, nihil inſoliti in loco inſit. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 269.

2. *ἐπιβουλεύσας δέ τι*] Rectius maſc. gen. *τις*, ut in vulg. libris eſt et infra [Jud. de Demoſth. p. 954. 8.] Conjunctio *τέ* poſt *τυχών* abeſt a vulg. libris; ſed infra quoque in altero exemplari ſcripto exſtat, et ſenſum magis explet. Sylb. Sed deeſt in omnibus Thuc. codd. neque ſenſus eam flagitat.

αὐτῶν] Ejusmodi artium, *τοῦ ἐπιβουλεύειν* et *ὑπονοεῖν*.

δεήσει] Vulg. libri habent *δεήσοι*, opt. verbi modo. Noſtrum *δεήσει* legitur etiam infra [Jud. de Demoſth. p. 954. 10.] Sylb. Et ſic ex codd. ſcripſit Haack.

τῷ παραυτίκα οὐδὲ μιᾶς δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις. Παραπλήσιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύλῳ· διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, προσαπώλλυντο αὐτοῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρες διαβεβηκότες· καὶ
881 τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλπιστον ἦν τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι ἢν μή τι παρὰ λόγον γίγνηται. Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας καὶ πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνδρῶν ἀπολομένων, οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατοῦντες τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο καὶ ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν τρόπαιον ἔστησαν."

1 XXVII. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ἄξια ζήλου τε καὶ μιμήσεως ἐφάνη, τήν τε μεγαληγορίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν καλλιλογίαν καὶ τὴν δεινότητα καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ἐπείσθην τελειοτάτας εἶναι, τεκμαιρόμενος, ὅτι πᾶσα ψύχη τούτῳ τῷ γένει

---

tror. Etenim cum probum ſit σφᾶς αὐτοὺς διεσκόπουν, ὅπῃ σωθήσονται, quodam attractionis genere accuſativus etiam addita praepoſitione ſervatus eſſe videatur.

15. ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν] Non me fugit os Thucydideum. Vereor tamen, ne ille dederit ἐπεπόνθεσαν οἷς καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ τοὺς ἐν Πύλῳ. Reisk. Ut οἷς addatur non opus eſt, cum idem ſit ſenſus e vulgari lectione. V. Heindorf. ad Plat. Theaet. p. 321. Cur additum velit τοὺς non magis aſſequor. Caeterum quae Thuc. ſignificat, narravit IV, 25. ſqq. Unde patet διαφθαρεισῶν hic pro ληφθεισῶν dici.

αὐτοῖς] Quidam codices habent αὐταῖς, foeminino genere. Sylb. Ego foemininum praetuli e vulgaribus Thucydidis libris. Reisk. Sine cauſa; revocavi igitur αὐτοῖς, quod cum Reg. Caſſ. Aug. Marg. Schol. exhibeant, Thucydidi quoque reddidit Haackius. E Pariſſ. codd. Gailius nihil enotavit.

καὶ τότε] Imo vero οὕτω καὶ τότε. Reisk. Non opus.

ἢν μὴ —] Scriptus liber pro ἢν habet εἰ. Sed cum ea conjunctione mutato verbi modo legendum eſſet γένοιτο. Ibidem vulgati libri compoſite habent παράλογον et ἀνθρώπων pro ἀνδρῶν. Sylb. Παρὰ λόγον unice verum eſt. Nam Thuc. adjectivum παράλογος ignorat, id quod alibi oſtendemus. Contra ἀνδρῶν haud dubie corruptum eſt.

ἐπικρατουντες] In vulgatis Thucydidis exemplaribus legitur ἐπικρατήσαντες, praet. aor. Sylb. Corruptam Dionyſii lectionem nullus codex confirmat.

XXVII, 1. πᾶσα ψυχή] Malim ἡ πᾶσα ψυχή. Nam πᾶσα ψυχή eſt *quivis animus, hominis cujuscunque animus;* con-

τῆς λέξεως ἄγεται καὶ οὔτε τὸ ἄλογον τῆς διανοίας κριτήριον,
ᾧ πεφύκαμεν ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἡδέων ἢ ἀνιαρῶν, ἀλλο-
τριοῦται πρὸς αὐτό, οὔτε τὸ λογικόν, ὑφ' οὗ διαγιγνώσκεται 882
τὸ ἐν ἑκάστῃ τέχνῃ καλόν. Οὐδ' ἂν ἔχοιεν οὔθ' οἱ μὴ πάνυ 2
λόγων ἔμπειροι πολιτικῶν εἰπεῖν, ἐφ' ὅτῳ δυςχεραίνουσιν ὀνό-
ματι ἢ σχήματι, οὔθ' οἱ πάνυ περιττοὶ καὶ τῆς τῶν πολλῶν
ὑπερορῶντες ἀμαθίας μέμψασθαι τὴν κατασκευὴν ταύτης τῆς
λέξεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν πολλῶν καὶ τῶν ἀλόγων τὴν αὐ-
τὴν ὑπόληψιν ἕξει. Ὁ μέν γε πολὺς ἐκεῖνος ἰδιώτης οὐ δυς- 3
χεραίνει τὸ φορτικὸν τῆς λέξεως καὶ σκολιὸν καὶ δυςπαρακο-
λούθητον, ὁ δὲ σπάνιος καὶ οὐδ' ἐκ τῆς τυχούσης ἀγωγῆς γι-
γνόμενος τεχνίτης οὐ μέμψεται τὸ ἀγενὲς καὶ χαμαιτυπὲς καὶ
ἀκατάσκευον, ἀλλὰ συνῳδὸν ἔσται τό τε λογικὸν καὶ τὸ ἄλο-
γον κριτήριον, ὑφ' ὧν ἀμφοτέρων ἀξιοῦμεν ἅπαντα κρίνεσθαι
κατὰ τὰς τεχνὰς ἐργάσηται θάτερον οὐκέτι καλόν, οὐδὲ τέ-
λειον ἀποδίδωσι τὸ ἕτερον.

---

tra ἡ πᾶσα ψυχή *totus animus*, quod huic loco unice aptum esse sequentia declarant.

2. τὸ τῶν πολλῶν] Subaudi πλῆθος. Reisk. Immo repete κριτήριον.

τῶν ἀλόγων] Pro ἀλόγων legendum fortasse ἀκριβολόγων. §. 1. dicit λόγων πολιτικῶν ἔμπειροι: et mox περιττοί. Sylb. Num καὶ τὸ τῶν ὀλίγων. Opponuntur οἱ ὀλίγοι τοῖς πολλοῖς. Reisk. Hoc praeplacet. Cf. §. 3.

3. δυςχεραίνει] Lege δυςχερανεῖ in futuro, ut paulo post μέμψεται [et §. 2. ἕξει]. Reisk.

καὶ οὐδ'] Aut καὶ οὐκ leg. aut καὶ ejiciendum puto. Nam οὐδέ pro οὐ poni non probant exempla in Lexic. Xenoph. T. III. p. 354. allata.

χαμαιτυπές] Usitatius est χαμαιπετές. V. Ernesti Lex. Gr. Rhett. p. 379. Adde Lucian. Quom. hist. sit conscr. 16. p. 178. De praegresso ἀγενές v. ind.

ἐργάσηται] Mutilus est locus: et aliquis quidem elici potest sensus, si pro ἐργάσηται reponantur haec: ἔργα, εἰ γὰρ ἁμάρτοι θάτ. Sed vereor, ne majus subsit mendum. Sylb. Sententia qualiscunque, loco sic constituto, exibit: ἀξιοῦμεν ἅπαντα κρίνεσθαι τὰ τῆς τέχνης, ὧν ὅτῳ ἐνδέῃται θάτερον, *quibus ambobus spectari debere volumus omnia artis opera, quorum operum cuicunque desit horum amborum criteriorum alterutrum, efficit ille defectus, ut alterum minus sit perfectum.*

1 XXVIII. Ἐγὼ γοῦν οὐκ ἔχω, πῶς ἐκεῖνα ἐπαινέσω
τὰ δοκοῦντα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ εἶναί τισιν, ὅσα μηδὲ τὰς
883 πρώτας ἀρετὰς ἔχει καὶ κοινοτάτας, ἀλλ᾽ ἐκνενίκηται τῷ πε-
ριέργῳ καὶ περιττῷ μήτε ἡδέα εἶναι μήτ᾽ ὠφέλιμα· ὧν ὀλίγα
παρέξομαι δείγματα, παρατιθεὶς εὐθὺς ἑκάστοις τὰς αἰτίας,
2 δι᾽ ἃς περιέστηκεν εἰς τὰς ἐναντίας ταῖς ἀρεταῖς κακίας. Ἐν
μὲν οὖν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τὰ περὶ Κέρκυραν ὠμὰ καὶ ἀνόσια
ἔργα διὰ τὴν στάσιν εἰς τοὺς δυνατωτάτους ἐκ τοῦ δήμου
γενόμενα διεξιών, ἕως μὲν ἐν τῷ κοινῷ καὶ συνήθει τῆς δια-
λέκτου τρόπῳ τὰ πραχθέντα δηλοῖ, σαφῶς τε καὶ συντόμως
καὶ δυνατῶς ἅπαντα εἴρηκεν· ἀρξάμενος δὲ ἐπιτραγῳδεῖν
τὰς κοινὰς τῶν Ἑλλήνων συμφορὰς καὶ τὴν διάνοιαν ἐξαλ-
λάττειν ἐκ τῶν ἐν ἔθει μακρῷ τινι γίγνεται χείρων αὐτὸς
ἑαυτοῦ. Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα, ὧν οὐδεὶς ἂν ὡς ἡμαρτη-
μένων ἐπιλάβοιτο, ταῦτα· „Κερκυραῖοι δὲ αἰσθανόμενοι
3 τάς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας, τάς τε τῶν πολεμίων
οἰχομένας, λαβόντες τούς τε Μεσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον,

Verum utique plura desunt. Reisk. Opem exspecto a codicibus. Neque quidquam colligere audeo e verbis similibus Judic. de Demosth. p. 1100. 9: *χωρισθὲν γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν θατέρου πρὸς τῷ μὴ τέλειον εἶναι καὶ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ἀμαυροτέραν ἴσχει.*

XXVIII, 1. *πῶς — ἐπαινέσω*] Sic etiam Antiqq. I. p. 270. 3: *οὐκ ἔχω, πῶς ἐπαινέσαιμι* e Vatic. *ἐπαινέσω* rescribendum.

2. *ἐπιτραγῳδεῖν*] Plutarch. Pericl. 28: *Δοῦρις ὁ Σάμιος τούτοις ἐπιτραγῳδεῖ, πολλὴν ὠμότητα τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Περικλέους κατηγορῶν.* Demosth. 21: *οὐκ ἀγεννῶς φέρων τὸ συμβεβηκός, ὡς γράφει καὶ τραγῳδεῖ Θεόπομπος.* Cf. Demosth. de Cor. p. 229. 18. de falsa leg. p. 400. 17. R. Ernesti Lex. techn. Gr. Rhett. p. 355. Sed harum exaggerationum Thucydidem expertem praestare audeo.

3. *Κερκυραῖοι δὲ —*] Locus Thucyd. est III, 81. et 82. Reisk.

αἰσθανόμενοι] Vulgata Thucydidis exemplaria habent *αἰσθόμενοι.* Mox scriptus liber habet *τούς τε*: et tamen mox foem. gen. *οἰχομένας.* Sylb.

Μεσηνίους] Sic etiam Ar. C. Dan. Gr. Paris. D. In Thuc. edd. *σ* geminatur. Videntur tamen recte statuere, qui semper apud eum *Μεσήνη* caet. leg. putant.

πρότερον ἔξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες, 884
ἃς ἐπλήρωσαν, ἐς τὸν Ὑλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν ἀπέκτεινον καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχώρησαν, ἐς τὸ Ἡραιόν τε ἐλθόντες, τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν ἀπάντων θάνατον. Οἱ 4
δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἑώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο. Ἡμέρας τε ἑπτά, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς πεντήκοντα ναυσὶ παρέμεινεν, οἱ Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπι-

---

ὄντας, καί] Male vulgo poſt ὄντας major diſtinctio ponitur, cum καί ad τε poſt Μεσηνίους referatur.

Ὑλαϊκόν] Vulgati libri Ὑλλαϊκόν, gemino λλ. Eadem ex. [pro ἀνεχώρησαν] habent ἀπεχώρησαν, et mox Ἡραῖόν τε. Apud Suid. quoque legitur Ἡραῖον, ὁ τῆς Ἥρας ναός. Sed agnoſcit tamen idem etiam Ἥραιον. Stephanus Byzantius hoc videtur ſtatuere discriminis, ut adjective quidem dicatur Ἥραιον τεῖχος, ſubſtantive autem Ἡραῖον, ſive oppidi nomen ſit, ſive Junonis aedem ſignificet. Sylb.

ἀνεχώρησαν] Apud Thuc. legi ἀπεχώρησαν, jam annotavit Sylburg. Pro quo quod, non admodum difficili confuſione (v. var. lect. ad VIII, 40. a. m.), nonnulli codices habent, ἀπεχρῶντο, ad ſenſum optimum judicat Poppo p. 50. ideo vulgari lectione offenſus, quod non narretur, quid de his hominibus factum ſit. Sed eadem difficultate laborat, quam probat, Hermanni conjectura ἀπεχώρισαν. Poſthac enim nulla eorum mentio injicitur. Equidem, ſi vulgatum ſanum eſt, id ita explicandum puto, ut ſtatuatur, eos ſupplices, qui navibus vecti fuerant, caeteros Corcyraeos ad Heraeum comitatos, ibique eandem, atque illos, qui eo confugerant, ſortem expertos eſſe. Fortaſſe ipſis inſidioſe utebantur populares, ut caeterorum ſupplicum parti perſuaderent δίκην ὑποσχεῖν.

ἀπάντων] Hoc pro πάντων, invitis libris, in Thucydide ſubſtituerat Waſſ. Revocavit veterem lectionem Haack.

4. ἱκετῶν] Scriptus liber οἰκετῶν. Sed verius eſſe ἱκετῶν ſatis tum praecedentia declarant, tum ſequentia. Sylb.

παρέμεινεν, οἱ Κερκυραῖοι] Ex plerisque codd. παρέμεινε, Κερκ. ſcripſit Haack.

δοκοῦντας] Idem liber habet δοκοῦντες, nominandi caſu, quod retinere ſi velis accipiendum erit pro νομίζοντες. Sylb. Nullo modo ferri poteſt δοκοῦντες.

φέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ
885 ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα καὶ ἄλλοι, χρημάτων σφίσι ὀφειλομένων, ὑπὸ τῶν λαβόντων. Πᾶσα τε ἰδέα κατέστη θανάτου καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅ,τι οὐ ξυνέβη

τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσι] Vituperatis, qui *τοῖς* pro *αὐτοῖς* dictum putaverint, Haackius cum Bauero interpretatur: *democratiam evertere conantibus.* Eodem redit Hermanni explicatio ad Viger. p. 700: *Corcyraei ſuſpectos necando in ſemet ipſos ſaeviebant, accuſantes hoſtes reipublicae* (immo: *ſtatus popularis*) *ſed eo praetextu etiam privatas ulciſcentes injurias.* Quae explicatio hac difficultate laborat, quod ex ea populares nonniſi parti adverſariorum illud crimen intuliſſe viderentur, quod ad omnes pertinuiſſe apparet. Ad ſenſum itaque aptior eſt ea ratio, quae *τοῖς* pro *αὐτοῖς* accipit, eaque hujusmodi locis defendi queat. Thuc. IV, 46: *οἱ τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδε τι.* ubi *τοὺς ἐλθόντας* dictum eſt pro *αὐτοὺς ἐλθόντας*, *eos*, optimates in Ptychiam trajectos, *ubi adveniſſent.* V, 27: *Κορίνθιοι, ἐς Ἄργος τραπόμενοι, πρῶτον* (ſic diſt.) *λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρὴ — ἀποδεῖξαι ἄνδρας ὀλίγους, ἀρχὴν αὐτοκράτορας καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς* (articulum praebent codd. Cf. IV, 118. extr. VI, 103. med.) *λόγους εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος.* Xenoph. Anab. V, 4, 21: *τοῖς πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο*, ubi *τοῖς ἀτάκτοις* intell. *ἡμῖν ἀτάκτοις οὖσιν.* Eodem refero Thuc. V, 65: *ἐβούλετο τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι, τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους*, ubi verba *τοὺς Ἀ. κ. τ. ξυμ.* epexegeſin faciunt, cujus ſimiles locos ex ipſo Thucydide bene multos alibi proponam. IV, 131: *προσβαλόντες αὐτῷ* (*τῷ λόφῳ*) *κατὰ κράτος καὶ μάχῃ ἐκκρούσαντες τους ἐπιόντας ἐστρατοπεδεύσαντο.* ubi *τοὺς ἐπιόντας*, pro quo *τοὺς ἐπόντας* ex Popponis conjectura edidit Haack. explico *eos*, hoſtes, *ſibi occurrentes*, *impetum excipientes.* Sic et Herod. VII, 139. extr.: *ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα* (regem Perſarum, de quo modo dixit) *ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι.* Sed haec tamen ad noſtrum locum non ſatis appoſita videntur, propterea quod in hoc, illa ratione admiſſa, *ὡς* ſubaudiendum foret. Itaque hic poſt *αἰτίαν ἐπιφέρειν* articulum eodem modo adhibitum eſſe puto, quo poſt nominandi verba inferri ſolet. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 266. p. 374. ſq.

χρημάτων σφίσι ὀφειλομένων] Haec commatis incluſi, mirorque, non idem feciſſe Haackium.

5. *καὶ οἷον — ξυνέβη*] Portus: *et* (*quemadmodum in hujusmodi rerum ſtatu ſolet accidere*) *nihil eſt., quod non contigerit.* Sed ſi omnino nihil non contigiſſe dixiſſet auctor, inepte addidiſſet *καὶ ἔτι περαιτέρω.* Rectius igitur Valla, quem

καὶ ἔτι περαιτέρω. Καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δέ τινες καὶ [οἱ] περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον. Οὕτως ὠμὴ στάσις προὐχώρησε καὶ ἔδοξε μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο, ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν, ὡς εἰπεῖν, τὸ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δήμων προστάταις, τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι, καὶ τοῖς ὀλίγοις, τοὺς Λακεδαιμονίους."

XXIX. Ἃ δὲ τούτοις ἐπιφέρει, σκολιὰ καὶ δυςπαρακολούθητα καὶ τὰς τῶν σχηματισμῶν πλοκὰς σολοικοφανεῖς ἔχοντα καὶ οὔτε τοῖς κατ' ἐκεῖνον τὸν βίον γενομένοις ἐπιτηδευθέντα οὔτε τοῖς ὕστερον, ὅτε μάλιστα ἤκμασεν ἡ πολιτικὴ δύναμις· ἃ μέλλω νυνὶ λέγειν· „Ἐστασίαζόν τε οὖν τὰ 2

Heilmannus sequitur: *nihil non contigit eorum, quae in hujusmodi casu fieri solent.* Ita enim alia tempora cogitari possunt iis, de quibus narratur, etiam graviora. Idem sensit Reiskius, qui ad οἷον: „In se, inquit, non male. Verum insequentia, καὶ ἔτι περαιτέρω subjiciunt, leg. esse ὧν. Idem est ac si dixisset οὐδὲν οὐ ξυνέβη τούτων, ἃ φιλεῖ γίγνεσθαι ἐν τῷ τοιούτῳ (scil. χρόνῳ vel κακῷ) καὶ ἔτι περαιτέρω τούτων: *nihil non contingebat eorum, quae solent in ejusmodi tempore contingere.*" Faciliore mutatione legeris οἵων. Sed non opus videtur emendatione.

[οἱ] περιοικοδομηθέντες] Inclusus articulus abest a vulgatis libris. Sylb. Saepe articulus post καί irrepsit. V. Haack. ad I, 71. Adde V, 37. et 44. var. lect.

ὠμὴ στάσις] Interponendum videtur ἡ.

ἐν τοῖς πρώτη] Quidquid agant, mihi non eripient, ἐν τοῖς sic nude positum nihili faciendum et vitiosum esse. Sine dubio deest τέως, ἐν τοῖς τέως, sc. γεγενημένοις, *in rebus adhuc gestis*, aut *in superiori omni rerum gestarum memoria.* Cui opponitur statim post ὕστερον. Reisk. Fallitur. V. ad 26, 12.

ἑκασταχοῦ] Post ἑκασταχοῦ deesse videtur aliquid, fort. hoc minutum καὶ προὔργου ὄντος, *et cum in hoc laborarent*, vel *contenderent* —. Reisk. Induxit eum prava distinctio. Nam commate post ἑκασταχοῦ sublato, verba τοῖς τε τοῦ δήμου προστάταις καὶ τοῖς ὀλίγοις jungenda sunt cum διαφορῶν, in qua voce cum simul studii et voluntatis notio insit, ei annectitur infinitivus ἐπάγεσθαι, qui etiam ad τοὺς Λακεδαιμονίους repetendus est. De re dicetur infra.

XXIX, 2. ἐστασίαζόν τε οὖν] Iidem libri singulari fine habent ἐστασίαζέ τε οὖν: more Attico [immo Graeco]. Sylb. In indice Lysiae exempla complusculа dedi neutrius generis

τῶν πόλεων καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που πύστει τῶν προγενο-
μένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς δια-
νοίας τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν
3 ἀτοπίᾳ." Ἐν τούτοις τὸ μὲν πρῶτον τῶν κώλων περιπέ-
φρασται πρὸς οὐδὲν ἀναγκαῖον· „ἐστασιάζετο οὖν τὰ τῶν
πόλεων." Ὑγιέστερον γὰρ ἦν εἰπεῖν· ἐστασίαζον αἱ πόλεις.
Τὸ δ' ἐπὶ τούτῳ λεγόμενον· „Καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που·"
δυσείκαστόν ἐστι· σαφέστερον δ' ἂν ἐγένετο ῥηθὲν οὕτω· αἱ δ'
ὑστεροῦσαι πόλεις. Οἷς ἐπίκειται· „Ἐπιπύστει τῶν προγε-
γενημένων πολλὴν ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν ἐς τὸ καινοῦσθαι

ſubſtantivorum in numero plurali cum verborum item numeris pluralibus copulatorum. In *τὰ τῶν πόλεων* ſubauditur *τέλη*, *ordines*; id eſt *αἱ πόλεις*. Reisk. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 284. 2. Lectionem *ἐστασίαζον* librarii culpa corruptam eſſe, docet §. 3.

πολύ] Sine dubio praeferenda eſt lectio libri Dudithiani *πολλήν* [v. infra Sylb.] neque dubitavi eam praeferre. Reisk. Modo addicerent codd. At Dionyſius quoque, ubi iterum hunc locum laudat, Jud. de Demoſth. p. 953. 2. *πολύ* exhibet.

ἐστασιάζετο οὖν] Rectius *ἐστασίαζέ τε οὖν*: ut modo dictum eſt. Sylb. Niſi conſtantia eſſet ſervanda nihil offenderer hac lectione, quae hoc poſſit ſignificare, *in tumultum concitabantur*. Reisk. Quid in frequentatiſſima circumſcriptione rhetorem offenderit, non perſpicio.

ὑστεροῦσαι] Dionyſium ſcripſiſſe puto *ὑστερίζουσαι*, quo verbo mox utitur rectius. Caeterum eam, quam Dionyſius uſurpat, dictionem magis perſpicuam eſſe Thucydidea, nondum mihi perſuadere potui.

ἐπὶ πύστει] Praepoſitio *ἐπί* ante *πύστει* nec in vulgatis Thucydidis exemplaribus legitur nec paulo ante. Pro *προγεγενημένων* etiam habemus *προγενομένων* [illud tamen e Pariſ. G. enotatum, ex eodemque *ἀπό* ante *πύστει*]: et pro *πολλήν* ibid. *πολύ* [in vulgatis puta. Reisk.] Sylb. Poſſit quidem *ἐπί* delendum videri, ut cujus prima ſyllaba perperam e fine vocabuli praecedentis *ἐπίκειται* eſſet iteratum, poſterior e prima ſyllaba vocabuli inſequentis *πύστει*. Verum tamen e v. *ἐπιπυνθανόμενοι* [quo mox utitur Dionyſius] ſatis perſpicue conſtat, Dionyſium in ſuo Thucydide non ſimplex *πύστει* legiſſe, ſed compoſitum *ἐπιπύστει*, quod affectatione Thucydidea quaeſitae dictionis haud eſt indignum. Reisk.

ἐς τὸ καινοῦσθαι] Sic etiam Judic. de Demoſth. p. 953. 3. Unde patet ſic in ſuo exemplo inveniſſe Dionyſium. Nam quod ſupra habuimus, *τοῦ καινοῦσθαι*, ex Thuc. edd. correctum videtur.

τὰς διανοίας.“ Βούλεται μὲν γὰρ λέγειν· οἱ δὲ ὑστερίζοντες, ἐπιπυνθανόμενοι τὰ γεγενημένα παρ᾽ ἑτέρων, ἐλάμβανον ὑπερβολὴν ἐπὶ τὸ διανοεῖσθαί τι καινότερον. Χωρὶς δὲ τῆς πλοκῆς οὐδὲ οἱ τῶν ὀνομάτων σχηματισμοὶ ταῖς ἀκοαῖς εἰσιν ἡδεῖς. Τούτοις ἐπιφέρει κεφάλαιον ἄλλο ποιητικῆς, 4
μᾶλλον δὲ διθυραμβικῆς σκευωρίας οἰκειότερον· „Τῶν τ᾽ 887
ἐπιχειρήσεων ἐπιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπίᾳ. Καὶ τὴν εἰωθυῖαν τῶν ὀνομάτων ἀξίωσιν ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν

---

4. τῶν τ᾽ ἐπιχειρήσεων — ἀτοπίᾳ] Haec jam ſupra §. 2. habuimus, ubi tamen, quamquam aptius, quam hic, proferuntur, ab aliquo ex Thucydide adſcripta videri poſſint, cum §. 3. nulla eorum habeatur ratio. Unde conjeceris, cenſorem, perverſe quidem, haec cum ſeqq. junxiſſe: — ἀτοπίᾳ καὶ τὴν εἰωθυῖαν —. Nam noſtro loco, iſta verba, quamquam ſatis inepte, a rhetore propoſita eſſe declarant ſeqq. Sed qui locum accuratius inſpexerit, intelliget, negligentiam ſubeſſe, non librarii, ſed auctoris, qui hic, ut ſaepius non lente feſtinavit. De mira ejus interpretatione non operae pretium eſt dicere.

ἐπιτεχνήσει] Rectius περιτέχνησις, ut §. 2. Sylb. Περιτεχνήσει etiam Jud. de Demoſth. l. l. et apud Thuc. Dubitari tamen poteſt, an ſic in libro ſuo invenerit Dionyſius, cum mox ἐπιτέχνησις repetat, qua voce Thuc. utitur I, 71.

τὴν εἰωθυῖαν — ἀργόν] Haec Thucydidis verba laudat Plutarch. De discr. adul. et am. p. 56. b.

τὴν εἰωθυῖαν τῶν ὀνομάτων ἀξίωσιν ἐς τὰ ἔργα] Repugnat hujus loci conformatio iis, quae de poſitione articuli Matthiae. Gr. Gr. §. 276. disputat, quem miror eadem repetiiſſe in Gramm. minore, cum ſexcenta exempla huic regulae adverſentur. Promam hic tantummodo ea, quae noſtro loco conſimilia ſunt: Herod. IV, 145: τῶν Τυνδαριδέων ἡ ναυτιλίη ἐν τῇ Ἀργοῖ. V, 63: ὁ πρῶτος στόλος ἐκ Λακεδαίμονος. V, 108: ἡ ἀγγελία περὶ τῶν Σαρδίων. Thuc. II, 52: ἡ συγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ. III, 44: ἡ νῦν ὑμετέρα ὀργὴ ἐς Μιτυληναίους. V, 20: ἡ ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικήν, ubi articulum poſt ἐσβολή, quem praebent Caſſ. Aug. Pariſſ. H. X. inſertum voluit Schaefer. Melett. crit. p. 8. Plat. Polit II. p. 358. a: εὐδοκιμήσεις διὰ δόξαν (quomodo ibi recte junxiſſe Aſtium oſtendit locus p. 363. a: ἵνα δοκοῦντι δικαίῳ εἶναι γίγνηται ἀπὸ τῆς δόξης ἀρχαί τε καὶ γάμοι καὶ ὅσαπερ Γλαύκων διῆλθεν ἄρτι.) p. 378. a: τὰ τοῦ Κρόνου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ υἱέως. p. 578. d: Ἥρας δεσμοὶ ὑπὸ υἱέως (υἱέος repoſitum vult Lobeck. ad Phryn. p. 68. De re v. Aſt. ad h. l. et Phot. ſ. v. Ἥρας δεσμός) καὶ Ἡφαίστου ῥίψεις ὑπὸ πατρός. III. p. 411. d: πειθὼ διὰ λόγων. (ubi mox pro ἀχαριστίας leg. videtur ἀναρμοστίας.) Legg. VII.

τῇ δικαιώσει." Ὃ γὰρ βούλεται δηλοῦν ἐν τῇ δυσεξελίκτῳ πλοκῇ τοιοῦτόν ἐστι· „Πολλὴν τὴν ἐπίδοσιν ἐλάμβανον εἰς τὸ διανοεῖσθαί τι καινότερον περὶ τὰς τέχνας τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ περὶ τὰς ὑπερβολὰς τῶν τιμωριῶν· τά τ' εἰωθότα ὀνόματα ἐπὶ τοῖς πράγμασι λέγεσθαι μετατιθέντες, ἄλλως ἠξίουν αὐτὰ καλεῖν. Ἡ δ' ἐπιτέχνησις καὶ ἡ τῶν τιμωριῶν ἀτοπία καὶ ἡ εἰωθυῖα τῶν ὀνομάτων ἀξίωσις καὶ ἡ εἰς τὰ ἔργα ἀντηλλαγμένη δι-
5 καίωσις περιφράσεως ποιητικῆς ἐστιν οἰκειοτέρα. Οἷς
ἐπιτίθησι τὰ ποιητικὰ σχήματα ταυτί· „Τόλμα μὲν γὰρ
ἀλόγιστος ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμη-
θὴς δειλία εὐπρεπής." Παρομοιώσεις γὰρ ἀμφότερα ταῦτα
καὶ παρισώσεις περιέχει καὶ τὰ ἐπίθετα καλλωπισμοῦ χάριν
888 κεῖται. Τὸ γὰρ οὔτε θεατρικόν, ἀλλ' ἀναγκαῖον τῆς λέ-
ξεως σχῆμα τοιοῦτ' ἂν ἦν· Τὴν μὲν γὰρ τόλμαν ἀνδρίαν
6 ἐκάλουν, τὴν δὲ μέλλησιν δειλίαν. Ὅμοια δὲ τούτοις ἐστὶν
καὶ τὰ συναπτόμενα· „Τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπίπαν ἀργόν." Κυριώτερον δ'

---

p. 796. e: *οἱ ἄλλοι πόνοι τε καὶ παιδιαὶ καὶ σπουδαὶ κατα σώματα.* VIII. p. 843. b: *διτταῖς δικαῖς ἔνοχος ἔστω, μιᾷ μὲν παρὰ θεῶν καὶ πρώτῃ, δευτέρᾳ δὲ ὑπὸ νόμου.*

ἡ δ' ἐπιτέχνησις] Rectius legemus *ἡ δὲ τῶν ἐπιχειρήσεων περιτέχνησις.* Sylb.

ἡ εἰς τὰ ἔργα ἀντηλλαγμένη δικαίωσις] Vide, quam ſibi non conſtet. Modo enim verba *εἰς τὰ ἔργα* recte cum *ἀξίωσις* conjunxit, hic autem omnia confundit. Nam quomodo *τὴν εἰς τὰ ἔργα ἀντηλλαγμένην δικαίωσιν* ex Thucydidis verbis elicere potuerit, equidem non perſpicio. Nec magis video, quaenam ſit periphraſis poetica, quam in iisdem inveniſſe ſibi videtur.

5. *οὔτε θεατρικόν*] Aut deeſt colon, alterum *οὔτε* iſti priori reſpondens, e. c. *οὔτε κομψόν*, vel tale quid, aut pro *οὔτε* ſimplex *οὐ* eſt adſciscendum. Reisk. Neutrum verum puto. Nam quemadmodum *οὔτε* et *δέ* ſubinde ſibi reſpondent (v. Reiſig. Conjectt. p. 213. ſq.), ita etiam *οὔτε — ἀλλά* videtur ferri poſſe. Cf. Long. Paſt. IV. p. 142. Schaef.: *οὔτε θυγατρίου γενέσθαι πατὴρ ηὐτύχησα, ἀλλ' ὥσπερ οἱ θεοὶ γέλωτά με ποιούμενοι νύκτωρ ὀνείρους μοι ἐπιπέμπουσι δηλοῦντας, ὅτι με πατέρα ποιήσει ποίμνιον.* ubi Schaefer. *οὐδέ* edidit. De infelici Dionyſii emendatione ſilere praeſtat.

6. *τὸ δὲ σῶφρον — ἀργόν*] Hunc, ut praegreſſum locum, etiam III, 13. proponit, ubi cf. annot. Thucydidem aemu-

ἂν οὕτως ἐλέχθη· οἱ δὲ σώφρονες ἄνανδροι καὶ οἱ συνετοὶ πρὸς ἅπαντα ἐν ἅπασιν ἀργοί.

XXX. Εἰ μέχρι τούτων προελθὼν ἐπαύσατο, τὰ 1
μὲν καλλωπίζων, τὰ δὲ σκληραγωγῶν τὴν λέξιν, ἧττον ἂν ὀχληρὸς ἦν· νῦν δ' ἐπιτίθησιν· „ἀσφαλείᾳ [ἀσφάλεια] δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος. Καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς ἀεί, ὁ δ' ἀντιλέγων αὐτῷ ὕποπτος.“ Καὶ γὰρ ἐν τούτοις πάλιν ἄδηλον μέν ἐστι, τίνα βούλεται δηλοῦν τὸν χαλεπαίνοντα καὶ περὶ τίνος, τίνα δὲ τὸν ἀντιλέγοντα καὶ ἐφ' ὅτῳ. „Ἐπιβουλεύσας δέ τι, φησί, τυχών 2
τε ξυνετὸς καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος, προβουλεύσας δέ, 889
ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσει, τῆς τε ἑταιρίας διαλυτὴς καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπεπληγμένος.“ Οὔτε γὰρ ὁ τυχὼν ἐμφαίνει

---

latur Plato Polit. VIII. p. 560. d: *τὴν μὲν αἰδῶ ἠλιθιότητα ὀνομάζοντες ὠθοῦσιν (οἱ ἀλαζόνες λόγοι) ἔξω ἀτίμως φυγάδα, σωφροσύνην δὲ ἀνανδρίαν καλοῦντές τε καὶ προπηλακίζοντες ἐκβάλλουσι, μετριότητα δὲ καὶ κοσμίαν δαπάνην, ὡς ἀγροικίαν οὖσαν πείθοντες, ὑπερορίζουσι.* Item Dionyſ. Arch. IX, 53. p. 1891. Locum inde a *τὴν εἰωθυῖαν* usque ad *ἀργόν* exſcripſit Plutarch. de discr. adulat. et amici §. 12. p. 56. b. Verba *τὸ δὲ σῶφρον — πρόσχημα* laudat Thom. M. p. 758.

XXX, 1. *ἀσφαλείᾳ (ἀσφάλεια)*] Poſterius *ἀσφάλεια* nominandi caſu legitur etiam in vulgatis exemplaribus Thucydidis et infra [Jud. de Demoſth. p. 954. 5. ſq.] Sed cum Scholiaſtes ſic exponat: *τὸ ἐπὶ πολὺ βουλεύσασθαι δι' ἀσφάλειαν*, videtur et ille dandi caſu legiſſe *ἀσφαλείᾳ*, et is, qui haec transſcripſit utramque lectionem in contextum inferſiſſe. Veriorque ſcriptura videtur eſſe haec: *νῦν δ' ἐπιτίθησιν· Ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβ.* Sylb. Facile aſſentiar Sylburgio, prius horum vocabulorum eſſe delendum. Quod ſi tamen malimus ejus veſtigia quaedam ſervare, poſſit locus ſic legi: *νῦν δ' ἐπιτίθησιν ἀσαφέστατα· Ἀσφάλεια δὲ* — Reisk. Vulgo ſic diſtinguitur: *ἐπιτίθησιν ἀσφαλείᾳ· „Ἀσφάλεια δὲ* —. Dativum unice verum eſſe certatim monuerunt VV. DD. De ſqq. quae Dionyſius disputat ea refutatione non egent, cum, quod ad orationis conformationem attinet, nihil inſoliti in loco inſit. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 269.

2. *ἐπιβουλεύσας δέ τι*] Rectius maſc. gen. *τις*, ut in vulg. libris eſt et infra [Jud. de Demoſth. p. 954. 8.] Conjunctio *τέ* poſt *τυχών* abeſt a vulg. libris; ſed infra quoque in altero exemplari ſcripto exſtat, et ſenſum magis explet. Sylb. Sed deeſt in omnibus Thuc. codd. neque ſenſus eam flagitat.

αὐτῶν] Ejusmodi artium, *τοῦ ἐπιβουλεύειν* et *ὑπονοεῖν*.

δεήσει] Vulg. libri habent *δεήσοι*, opt. verbi modo. Noſtrum *δεήσει* legitur etiam infra [Jud. de Demoſth. p. 954. 10.] Sylb. Et ſic ex codd. ſcripſit Haack.

μᾶλλον ὃ βούλεται δηλοῦν, οὔτε ὁ αὐτὸς τυχών τε καὶ ἐπιβουλεύσας νοεῖσθαι δύναται, εἴ γε ὁ μὲν τυχὼν ἐπὶ τοῦ κατορθώσαντος καὶ ἐπιτυχόντος ὃ ἤλπισε λέγεται, ὁ δὲ νοήσας ἐπὶ τοῦ προαισθομένου τὸ μήπω πραχθέν, ἀλλ'
3 ἔτι μέλλον κακόν. Καθαρὸς δὲ καὶ τηλαυγὴς ὁ νοῦς οὕτως ἂν ἦν· οἵ τ' ἐπιβουλεύοντες ἑτέροις, εἰ κατορθώσειαν, δεινοί, καὶ οἱ τὰς ἐπιβουλὰς προεπινοοῦντες, εἰ φυλάξαιντο, ἔτι δεινότεροι, ὁ δὲ προειδόμενος, ὅπως μηδὲν αὐτῷ δεήσει μήτ' ἐπιβουλῆς μήτε φυλακῆς, τάς τε ἑταιρίας διαλύειν ἐδόκει καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπεπλῆχθαι.

1 XXXI. Μίαν δὲ τούτοις ἐπιθεὶς περίοδον ἀγκύλως
890 εἰρημένην καὶ δυνατῶς μετὰ τοῦ σαφῶς· „Ἁπλῶς δὲ ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακόν τι δρᾶν ἐπῃνεῖτο καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοούμενον.“ Ποιητικῇ πάλιν ἐχρήσατο μεταλήψει· „Καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ ἀλλοτριώτερον ἐγένετο διὰ τὸ ἑτοιμότερον εἶναι ἀπροφασίστως
2 τολμᾶν.“ Τὸ γὰρ ξυγγενὲς καὶ τὸ ἑταιρικὸν κείμενον μετείληπται, τό τε ἀπροφασίστως τολμᾶν ἄδηλον, εἴτε ἐπὶ τῶν φίλων κεῖται νῦν, εἴτε ἐπὶ τῶν συγγενῶν. Αἰτίαν γὰρ ἀποδιδούς, δι' ἣν τοὺς συγγενεῖς ἀλλοτριωτέρους ἔκρινον τῶν φίλων, ἐπιτίθησιν, ὅτι τόλμαν ἀπροφάσιστον

νοεῖσθαι] In *νοῆσθαι* [quomodo vulgo legitur] ambiguus est error. Convenientius tamen esse videtur *νοεῖσθαι*, quam *νοῆσαι*. Sylb.

ὁ δὲ νοήσας] Legendum fortasse [haud dubie] ὃ δ' ὑπονοήσας, ut p. 889. 2. Sylb. Paulo ante pro ὃ ἤλπισε leg. puto οὗ ἤλπισε.

πραχθὲν ἀλλ' ἔστι μᾶλλον κακόν] Correxi de meo sic — *πραχθέν, ἀλλ' ἔτι μέλλον κακόν*, *malum nondum peractum, sed adhuc dubium et incerto exitu suspensum.* Reisk. De hoc quoque loco Dionysium nugari facile intelligitur.

προεπινοοῦντες] Malim *προϋπονοοῦντες*. Reisk. Non video, cur.

XXXI, 1. *σαφῶς*] Ne quis conjectet *σαφοῦς* cf. Jud. de Isaeo p. 624. 15: *ὁ μὲν στοχάζεσθαι (δοκεῖ) τοῦ χαριέντως, ὁ δὲ τοῦ δεινῶς.*

2. *κείμενον*] Num *ἔγγιστα κείμενον*. Reisk. Fortasse interciderunt verba *ἀντὶ τῶν ξυγγενῶν καὶ ἑταίρων*, !quae propter sqq. facile elidi potuerunt.

παρείχοντο. Σαφὴς δ᾽ ἂν ἦν λόγος, εἰ τοῦτον ἐξήνεγκε τὸν τρόπον, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν σχηματίζων· καὶ μὴν καὶ τὸ ἑταιρικὸν οἰκειότερον ἐγένετο τοῦ συγγενοῦς διὰ τὸ ἑτοιμότερον εἶναι ἀποφασίστως τολμᾶν. Περιπέφρασται δὲ 3
καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις καὶ οὔτ᾽ ἰσχυρῶς οὔτε σαφῶς ἀπήγγελται· „Οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελείας αἱ τοιαῦται ξύνοδοι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξίᾳ.“ Ὁ 891
μὲν νοῦς ἐστι τοιόςδε· οὐ γὰρ ἐπὶ ταῖς κατὰ νόμον ὠφελείαις αἱ τῶν ἑταιριῶν ἐγίγνοντο σύνοδοι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ παρὰ τοὺς νόμους τι πλεονεκτεῖν. „Καὶ ὅρκοι, φησίν, εἴ που 4
ἄρα ἐγίγνοντο ξυναλλαγῆς, ἐν τῷ αὐτίκα, πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, ἴσχυον, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν.“ Ἐν τούτοις ὑπέρβατόν τε καὶ περίφρασις. Οἱ μὲν γὰρ ὅρκοι τῆς ξυναλλαγῆς τὸ σημαινόμενον ἔχουσι τοιοῦτον· οἱ δὲ

λόγος] Malim *ὁ λόγος*.

3. *ὠφελείας*] Post *ὠφελείας*, quod habeo pro accusativo in plurali, deest *ἐθήρευον*, aut tale quod verbum. Pari modo versu sq. *πλεονεξίας*. [?] Nisi malumus sic legi *οὐ γὰρ μετὰ τῶν νόμων ἐπ᾽ ὠφελείᾳ αἱ τοιαῦται ξύνοδοι* (scil. *ἐγίγνοντο*] *ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας ἐπὶ πλεονεξίᾳ*. Reisk. Popponis conjecturae, *ὠφελείᾳ* legentis, p. 165. Valla suffragatur. Cf. II, 39. Ne interpreteris: *ejusmodi sodalitia non fiebant* (ex praegresso *ἐγένετο* repetendum est *ἐγένοντο*) *ob commoda, quae leges latae concederent, percipienda*, ut Dionysius aliique locum intellexerunt, praepositio *μετά* vetat. Quocirca si lectio sana est, non alia, quam haec videtur posse esse sententia: *non fiebant ejusmodi sodalitia, ut leges latae adjuvarentur conservarenturque*. Dionysium quoque *ὠφελείᾳ* legisse ex ejus interpretatione non conjecerim propterea, quod ille, ubicunque accurata verborum expositione opus est, minus diligens esse solet.

πλεονεκτεῖν] Hic aliquot Thucydidis versus omissi sunt ab auctore.

ἐγίγνοντο] In vulg. libris est *γένοιντο*, itidemque infra et Judic. de Demosth. p. 955. 8. Sylb.

πρὸς τὸ ἄπορον] Obiter moneo Thuc. I, 136: *ἀναγκάζεται κατά τι ἄπορον παρὰ Ἄδμητον — καταλῦσαι*. leg. videri *κατὰ τὸ ἄπορον*.

ἑκατέρῳ] Malim *ἑκατέρων* ob insequens *ἐχόντων*. Aut alias leg. sit *ἔχοντες*, ut ad *ὅρκοι* redeat. Reisk. *Ἑκατέρῳ* dictum esse pro *ὑφ᾽ ἑκατέρων* non viderunt interpretes, quorum errores exagitare non vacat.

περὶ τῆς φιλίας ὅρκοι, εἴ που ἄρα γένοιντο. Τὸ δὲ ἴσχυον δι' ὑπερβάτου κείμενον τῷ αὐτίκα ἕπεται· βούλεται γὰρ δηλοῦν· ἐν τῷ παραυτίκα ἴσχυον. Τὸ δὲ πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν, σαφέστερον ἂν ἦν οὕτως ἐξενεχθέν· Διὰ τὸ μηδὲ μίαν ἄλλην ἔχειν δύναμιν κατὰ τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ διδόμενοι —.
892 Τὸ δὲ κατάλληλον τῆς διανοίας ἦν ἂν τοιοῦτο· Οἱ δὲ περὶ τῆς φιλίας ὅρκοι, εἴ που ἄρα γένοιντο, ἀπορίᾳ πίστεως ἄλλης ἑκατέρῳ διδόμενοι, ἐν τῷ παραχρῆμα ἴσχυον.

1 XXXII. Σκολιώτερα δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ἃ μετὰ ταῦτα τίθησιν· „Ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρρῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφρακτον, ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς καὶ τό τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος ξυνέσεως ἀγώνισμα προσελάμβανε.“ Τὸ

δι' ὑπερβάτου] Nota hic ὑπερβάτου, cum paulo ante ſcriptus liber habeat ὑπερβατόν, oxytonως, itidemque infra p. 943. 10. Sylb.

τῷ αὐτίκα] Fortaſſe Dionyſius ſcripſit τῷ ἐν τῷ αὐτίκα.

διδόμενοι] Idem exemplar habet δεδομένοι: at non item paulo ante et paulo poſt. Sylb.

XXXII, 1. τό, τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο] ſc. τοῦτο. Male Schol. τότε ἀ. ἐλ. legit. Cf. VI, 18: τὸ δὲ ἀσφαλές, καὶ μένειν, ἤν τι προςχωρῇ, καὶ ἀπελθεῖν αἱ νῆες παρέξουσι. (de ſqq. v. Valckenar. ad Herod. V, 36.) II, 44: τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν — τελευτῆς. I, 157: τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι, μηδένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεώς. VIII, 81: νομίζων μόνην σωτηρίαν, εἰ Τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων. III, 58: τὴν δωρεὰν ἀνταπαιτῆσαι (ἀξιοῦμεν), αὐτοὺς μὴ κτείνειν, οὓς μὴ ὑμῖν πρέπει. Cujus loci, niſi egregie fallor, non alius poteſt eſſe ſenſus, quam hic: *hanc a vobis gratiam repoſcimus, ut eos ne interimatis, quos a vobis occidi non par eſt.* Levis tamen offenſio eſt in voce αὐτούς, quae hac ratione pro τούτους poſita non placet. Itaque vide, ne leg. ſit ἀνταπαιτῆσαι αὖ, τοὺς μή —. Cf. Plat. Legg. VI. p. 758. c. Matthiae. Gr. Gr. §. 287. Schaefer. praef. ad Julian. Aſt. ad Plat. Legg. T. II. p. 242. ſq.

καὶ ὅτι] Quod conjeceram, καὶ ἔτι legendum eſſe, idem Reiskio in mentem veniſſe, poſtea e Gottleberi annotatione didici. Quam correctionem, cum facillima ſit (v. var. lect. V, 111. VII, 12. Schaefer. Melett. crit. p. 92.), alios quoque probaturos eſſe ſpero. Alioquin pro καὶ ἐλογίζετο dicendum fuiſſet λογιζόμενος.

δὲ παρατυχὸν ἀντὶ τοῦ παραχρῆμα κεῖται, τό τε ἄφρα-
κτον ἀντὶ τοῦ ἀφυλάκτου, καὶ τὸ ἥδιον τιμωρεῖσθαι
διὰ τὴν πίστιν μᾶλλον ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς
σκοτεινῶς περιπέφρασται καὶ ἐλλείπει τι μόριον εἰς τὸ συμπλη-
ρωθῆναι τὴν νόησιν. Εἰκάζειν δέ ἐστιν, ὅτι τοῦτο βούλεται λέγειν·
„Εἰ δέ που παρατύχοι τινὶ καιρὸς καὶ μάθοι τὸν ἐχθρὸν ἀφύλα-
κτον, ἥδιον ἐτιμωρεῖτο, ὅτι πιστεύσαντι ἐπέθετο μᾶλλον ἢ φυ-
λαττομένῳ, καὶ συνέσεως δόξαν προσελάμβανε, τό τε ἀσφα-
λὲς λογιζόμενος καὶ ὅτι διὰ τὴν ἀπάτην αὐτοῦ περιεγένετο. 895
„Ῥᾷον δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι, φησίν, ὄντες δεξιοὶ κέκλην- 2
ται ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοὶ καὶ τῷ μὲν αἰσχύνονται, ἐπὶ δὲ τῷ

ἀντὶ τοῦ παραχρῆμα] Pravam expofitionem ipfe tollit iis, quae deinceps dicit: *εἰ δέ που παρατύχοι τινὶ καιρός.*

σκοτεινῶς περιπέφρασται] Mihi, fateor, obfcurum eft, quidnam obfcuri in illis verbis infit.

Εἰ δὲ που — περιεγένετο] Haec perverfo ordine a Dionyfio propofita effe, vix monitore eget. Thucydidis enim oratio hoc modo procedit: *opportunitate oblata qui prior virium fiduciam nactus effet, fi minus munitum* (non: *minus cautum*, quemadmodum Dionyfius cepit, *ἀφύλακτον* interpretatus.) *animadvertiffet adverfarium, ob fidem eum libentius ulciscebatur, quam palam, partim quod hoc* (clandeftinam ultionem) *tutius putabat, partim quod prudentiae laudem eo acquirebat.*

ἀγαθοί] Subaudi e proximo *ὄντες*: *malunt, cum fint homines confcelerati, folertes et callidi audire, quam tardi, tametfi homines frugi fint.* Merae funt tricae, merae cavillationes et fycophantiae, quas Dionyfius elegantiae hujus loci haud dubiae opponit. Verum in permultis aliis quoque fe gerit fycophantam grammaticum. Apparet, Dionyfium hunc Thucydidis locum haud percepiffe. Poffunt utique *οἱ μὴ κακοί* effe *ἀμαθεῖς*, h. e. *εὐήθεις*, *fimplices*, *ingenii hebetioris.* Paffus utique fuit hic aliquid humani Dionyfius. Malo enim de errore, quam de malitia fufpicari. Liquida et plana eft oratio, hic loci certe, Thucydidis, quam alias utique implicatiffimam effe prorfusque imperviam ultro fateor. Reisk. Recte Dionyfium vituperat, minus recte ipfe locum explicat, qui, commate poft *ὄντες* (et apud Thuc. poft *κακοῦργοι*) fublato, ita vertendus eft: *vulgus facilius nefarios callidos fe dici patiuntur, quam bonos fimplices, et hujus quidem nominis eos pudet, illo vero gloriantur.* De participio poft *καλεῖσθαι*, pro infinitivo pofito cf. Matthiae. Gr. Gr. § 550. p. 797. *Ὁ μέν* faepe ad pofterius membrum refertur, *ὁ δέ* ad prius, veluti Thuc. IV, 62: *δοκεῖτε, εἴ τῳ τί ἐστιν ἀγαθόν, ἢ εἴ τῳ τὰ*

ἀγάλλονται.“ Ταῦτα γὰρ ἀγκύλως μὲν εἴρηται καὶ βραχέως, ἐν ἀφανεῖ δὲ κείμενον ἔχει τὸ σημαινόμενον. Χαλεπὸν γὰρ μαθεῖν, τίνας δή ποτε νοεῖ τοὺς ἀμαθεῖς τε καὶ ἀγαθούς· Εἴτε γὰρ ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τοὺς κακούργους, οὐκ ἂν εἴησαν ἀμαθεῖς οἱ μὴ κακοί, εἴτ᾽ ἐπὶ τῶν ἀνοήτων καὶ ἀφρόνων τίθησι τοὺς ἀμαθεῖς, κατὰ τί δή ποτε τούτους ἀγαθοὺς καλεῖ; „Καὶ τῷ μὲν αἰσχύνονται —“ τίνες; ἄδηλον γὰρ πότερον ἀμφότεροι ἢ οἱ ἀμαθεῖς; „Ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται.“ Κἀνταῦθα ἄδηλον, τίνες; εἰ μὲν γὰρ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τίθησι, οὐκ ἔχει νοῦν· οὔτε γὰρ ἐπὶ τοῖς κακούργοις οἱ ἀγαθοὶ ἀγάλλονται, οὔτ᾽ ἐπὶ τοῖς ἀμαθέσιν οἱ κακοῦργοι αἰσχύνονται.

1 XXXIII. Οὗτος ὁ χαρακτὴρ τῆς ἀσαφοῦς καὶ πεπλεγμένης λέξεως, ἐν ᾗ πλείων ἔνεστι τῆς λέξεως ἡ σκοτίζουσα τὴν διάνοιαν ὄχλησις, ἕως ἑκατὸν ἐκμηκύνεται στίχων.
894 Θήσω δὴ καὶ τὰ ἑξῆς, οὐδεμίαν ἔτι λέξιν ἐμαυτοῦ προστιθείς·
2 „Πάντων δ᾽ αὐτῶν αἴτιον ἡ ἀρχὴ ἡ διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν· ἐκ δ᾽ αὐτῶν καὶ ἐς τὸ φιλονεικεῖν καθισταμένων τὸ πρόθυμον. Οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες μετ᾽ ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει, τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες ἆθλα ἐποιοῦντο, παντὶ δὲ τρόπῳ ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι ἐτόλμησάν τε τὰ δεινότατα, ἐπεξῆεσάν τε τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους, οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου, προστιθέντες, ἐς δὲ τὸ ἑκατέροις που

ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον ἢ πόλεμος τὸ μὲν παύσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασώσαι; (ſic enim ibi ſcribendum puto pro παῦσαι — ξυνδιασῶσαι. Cf. Poppo p. 186. Aſt. ad Plat. Phaedr. p. 394. ad Polit. p. 494.). Adde VI, 43. 72. Plat. Symp. X, 2. De collocatione vocum ἐπὶ δὲ τῷ cf Herod. IV, 87. IX, 48. Plat. Symp. XXIX, 1. Polit. V. p. 467. c. Menex. p. 241. d. Iſocr. Paneg. 41. Heindorf. ad Theaet. §. 64. Aſt. ad Legg. T. II. p. 177. Matthiae. Gr. Gr. §. 288. c.

XXXIII, 1. Θήσω δή] Leg. puto Θήσω δέ. Cf. ind. ſ. v. δέ.

2. ἐπεξῄεσάν τε τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους] id eſt ἐν τῷ ἐπεξιέναι ἐλάμβανον τιμωρίας ἔτι μείζους. Reisk. Ego, commate poſt ἐπεξῄεσάν τε ſublato, ἐπεξῄεσαν τὰς τιμωρίας junxi.

προστιθέντες] In vulgatis Thucyd. libris eſt προτιθέντες. Neutrum placet. Sententia poſtulat προϊέντες, *laxantes*, *pro-*

αἰεὶ ἡδονὴν ἔχον ὁρίζοντες καὶ ἢ μετὰ ψήφου ἀδίκου καταγνώσεως ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν ἕτοιμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐμπιμπλάναι, ὥστ' εὐσεβείᾳ μὲν οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρεπείᾳ δὲ λόγου οἷς ξυμβαίη ἐπιφθόνως τι διαπράξασθαι ἄμεινον ἤκουον. Τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι, διεφθείροντο.
Οὕτω πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς στάσεις τῷ 3
Ἑλληνικῷ· καὶ τὸ εὔηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον μετέχει, 895
καταγελασθὲν ἠφανίσθη, τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίστως ἐπὶ πολὺ διήνεγκεν. Οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων

---

cedere finentes, ut patet ex oppofito ὁρίζοντες. Reisk. Ex hoc nihil ejusmodi patet. Recte autem dicitur et προτιθέναι et προςτιθέναι ζημίαν f. τιμωρίαν, fed diverfo utrumque fenfu. Illud enim eft legislatoris crimina cauturi, hoc magiftratus eadem ulcifcentis. Hinc igitur patet unice veram lectionem fervatam effe a Dionyfio, et, qui ei affentiuntur, codd. Gr. et Parif. I. Cf. c. 39: τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἑκοῦσιν τὰς αὐτὰς ζημίας προςθήσετε. C. 44: τοῦτο, ὃ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται, ἐς τὸ λοιπὸν ξυμφέρον ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἧσσον ἀφίστασθαι, θάνατον ζημίαν προθεῖσι, καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον καλῶς ἔχοντος ἀντισχυριζόμενος τἀναντία γιγνώσκω. bene habet προθεῖσι, cum ibi non tam fupplicium Mitylenaeorum fignificetur, quam poena intelligatur, quae, his irrogata, caeteris, qui defecturi effent, exfpectanda foret omnibus. Contra c. 45: διεξεληλύθασι διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι προςτιθέντες, εἴ πως ἧσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν κακούργων. quamquam ferri poteft vulgatum, fine dubio tamen προτιθέντες fcriberem, fi codd. addicerent, cui lectioni, a Scholiafta expreffae, et fqq. et praegrr. init. c. egregie patrocinantur. Cf. Soph. Antig. 56.

αἰεὶ] Sic quoque apud Thucydidem vulgabatur ante Haackium, qui e Reg. Caff. Aug. Mosq. Pariff. C. F. ἀεὶ repofuit.

εὐσεβείᾳ] Malim εὐσέβειαν, quod Parif. D. habet et Valla expreffit. Certe fi εὐσεβείᾳ verum fit, ad ἐνόμιζον non fubaudiam διαπράξασθαι ex feqq., ut Haack. fieri jubet, fed καλῶς ἀκούειν ex ἄμεινον ἤκουον.

ἢ φθόνῳ] Οἱ δυςτυχεῖς γὰρ τοῖσιν εὐτυχεστέροις, Αὐτοὶ καλῶς πράξαντες, οὐ φρονοῦσιν εὖ, ut Eurip. Iphig. T. 351. fq. ait. Cf. Clark. ad Homeri Od. VII, 307.

3. *καταγελασθὲν ἠφανίσθη*] Thrafymachus apud Plat. Polit. I. p. 348. d. δικαιοσύνην πάνυ γενναίαν εὐήθειαν appellare non erubefcit. Ac Thucydidem et philofophum verbum εὐηθες in bonam patem ufurpare monet Phot. p. 28. Cf. Thom. M. p. 382. Moeris p. 143.

οὔτε λόγος ἐχυρός, οὔτε ὅρκος φοβερός· κρείττους δὲ ὄντες
ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου μὴ παθεῖν
4 μᾶλλον προεσκόπουν ἢ πιστεῦσαι ἐδύναντο. Καὶ οἱ φαυλό-
τεροι γνωμὴν ὡς τὰ πλείω περιεγίγνοντο. Τῷ γὰρ δεδιέναι
τό τε αὐτῶν ἐνδεὲς καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετόν, μὴ λόγοις
τε ἥττους ὦσι καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς γνώμης
φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς πρὸς τὰ ἔργα ἐχώ-
ρουν. Οἱ δέ, καταφρονοῦντες κἂν προαισθέσθαι καὶ ἔργῳ
οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφρακτοι μᾶλ-
5 λον διεφθείροντο." Ἐκ πολλῶν ἔτι δυνάμενος παραδειγμά-
896 των ποιῆσαι φανερόν, ὅτι κρείττων ἐστὶν ἐν τοῖς διηγήμασιν,
ὅταν ἐν τῷ συνήθει καὶ κοινῷ τῆς διαλέκτου χαρακτῆρι μένῃ,
χείρων δέ, ὅταν ἐκτρέψῃ τὴν διάλεκτον ἐκ τῆς συνήθους ἐπὶ
τὰ ξένα ὀνόματα καὶ βεβιασμένα σχήματα, ὧν ἔνια σολοικι-
σμῶν παρέχεται δόξαν, ἀρκεσθήσομαι τούτοις, ἵνα μὴ πε-
ραιτέρω τοῦ δέοντος ἡ γραφή μοι προβῇ.

κρείττους] In vulgatis edd. Thucydidis legimus *κρείσσους*, itidem §. 4. *ἥσσους* per *σσ*. Sylb.

κρείσσους —] Idem eſt, ac ſi dixiſſet: *διότι πάντες μᾶλλον ἐλογίζοντο τὸ ἀνέλπιστον ἢ τὸ βέβαιον*, vel *ἢ ὥστε εἶναι βέβαιοι*. Reisk. Mire. Recte Schol.: *ῥέποντες δὲ οἱ ἄνθρωποι τοῖς λογισμοῖς πρὸς τὸ μὴ ἐλπίζειν τινὰ πίστιν καὶ βεβαιότητα, προενοοῦντο μᾶλλον, ἵνα μὴ πάθωσιν αὐτοὶ κακῶς*.

4. *τό τε αὐτῶν*] Vulgo *αὐτῶν*.

καταφρονοῦντες, κἂν προαισθέσθαι] Suſtuli comma ad exemplum librorum vulgarium Thucydidis. Idem eſt ac ſi dixiſſet *καταφρονοῦντες καὶ αὐτὸ τὸ προαισθέσθαι*. Reisk. Sed ita et *ἂν* (in *κἂν*) otioſum foret, nec articulus abeſſe poſſet. Quod miror non vidiſſe, qui locum eadem ratione interpretantur, Kiſtemakerum et Haackium: quorum hic quod dicit, *κἂν* apud Thucydidem ſemper eſſe *vel*, *ſogar*, id ut ratione caret, ita exemplis facile convelli poteſt, v. II, 42, III, 84. Ego itaque cum Heilmanno *οἱ δὲ καταφρονοῦντες κἂν προαισθέσθαι* dictum eſſe cenſeo pro *οἱ δὲ διὰ καταφρόνησιν αὐτῶν πεποιθότες, κἂν προαισθέσθαι*. Sic Herod. I, 66: *καὶ δή σφιν οὐκέτι ἀπέχρα ἡσυχίην ἄγειν, ἀλλὰ καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι, ἐχρηστηριάζοντο ἐν Δελφοῖσιν ἐπὶ πάσῃ τῇ Ἀρκάδων χώρῃ*. ubi cf. interprr.

δεῖν λαμβάνειν] Aut poſt *δεῖν* aut poſt *λαμβάνειν* deeſt *νομίζοντες*. Reisk. Non deeſt, ſed in *καταφρονοῦντες* latet.

XXXIV. Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῶν δημηγοριῶν αὐτοῦ τὰ 1
δοκοῦντά μοι φανερὰ ποιήσειν ὑπεσχόμην, ἐν αἷς οἴονταί τι-
νες τὴν ἄκραν τοῦ συγγραφέως εἶναι δύναμιν, διελόμενος καὶ
ταύτην διχῇ τὴν θεωρίαν, εἴς τε τὸ πραγματικὸν μέρος καὶ
εἰς τὸ λεκτικόν, χωρὶς ὑπὲρ ἑκατέρου ποιήσομαι τὸν λόγον,
ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ· ἐν ᾧ πρώτην μὲν ἔχοι μοῖ- 2
ραν ἡ τῶν ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων εὕρεσις, δευτέραν
δὲ ἡ τῶν εὑρεθέντων χρῆσις, ἐκείνη μὲν ἐν τῇ φύσει μᾶλλον
ἔχουσα τὴν ἰσχύν, αὕτη δὲ ἐν τῇ τέχνῃ. Τούτων ἡ μὲν
πλέον ἔχουσα τοῦ τεχνικοῦ τὸ φυσικὸν καὶ διδαχῆς ἐλάττο-
νος δεομένη θαυμαστή τίς ἐστι παρὰ τῷ συγγραφεῖ· φέρει 897
γὰρ ὥσπερ ἐκ πηγῆς πλουσίας ἄπειρόν τι χρῆμα νοημάτων
καὶ ἐνθυμημάτων περιττῶν καὶ ξένων καὶ παραδόξων· ἡ δὲ
πλεῖον ἔχουσα τὸ τεχνικὸν καὶ λαμπροτέραν ποιοῦσα φαίνε-
σθαι τὴν ἑτέραν ἐνδεεστέρα τοῦ δέοντος ἐπὶ πολλῶν. Ὅσοι 3
μὲν οὖν ἐκτεθαυμάκασιν αὐτὸν ὑπὲρ τὸ μέτριον, ὡς μηδὲν
τῶν θεοφορήτων διαφέρειν, διὰ τὸ πλῆθος ἐοίκασι τῶν ἐν-
θυμημάτων τοῦτ' ἐσχηκέναι τὸ πάθος· οὓς ἐὰν διδάσκῃ τις
ἐφ' ἑκάστῳ πράγματι παρατιθεὶς τὸν λόγον, ὅτι ταυτὶ μὲν
οὐκ ἦν ἐπιτήδεια ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ καὶ ὑπὸ τούτων τῶν
προςώπων λέγεσθαι, ταυτὶ δ' οὐκ ἐπὶ τούτοις τοῖς πράγμα-
σιν, οὐδὲ μέχρι τούτου, δυςχεραίνουσιν, ὅμοιόν τι πάσχον-
τες τοῖς κεκρατημένοις ὑφ' οἵας δή τινος ὄψεως ἔρωτι μὴ πο-
λὺ ἀπέχοντι μανίας. Ἐκεῖνοί τε γὰρ πάσας τὰς ἀρετάς, 4
ὁπόσαι γίνονται περὶ μορφὰς εὐπρεπεῖς, ταῖς καταδεδουλωμέ- 898

XXXIV, 2. ἔχοι] Malim ἔχει, indicativo verbi modo. Sylb. Aut ita leg. aut ἂν addendum videtur.

Τούτων] scil. μοιρῶν. Reisk. Immo μερῶν, si quid omnino subaudiendum.

ἡ μέν] scil. ἡ εὕρεσις. Reisk.

ἡ δέ] scil. ἡ [τῶν εὑρεθέντων] χρῆσις. Reisk.

3. διαφέρειν] An διαφέροντα?

περιτιθεὶς] Convenientius παρατιθεὶς, ut infra 55, 5. [παράθεσις]. Sylb. Dedi παρατιθείς. Reisk. Cf. 28, 1.

4. ὁπόσαι] Scriptus liber habet ὁπόσοι, mascul. genere: minus apte. Sylb.

ναις αὐτοὺς προσεῖναι νομίζουσι καὶ τοὺς ἐξονειδίζειν ἐπιχειροῦντας, εἴ τις περὶ αὐτὰς ὑπάρχει σῖνος, ὡς βασκάνους καὶ συκοφάντας προβέβληνται, οὗτοί τε ὑπὸ τῆς μιᾶς ταύτης ἀρετῆς κεκαρωμένοι τὴν διάνοιαν ἅπαντα καὶ τὰ μὴ προσόντα τῷ συγγραφεῖ μαρτυροῦσιν. Ἃ γὰρ ἕκαστος εἶναι βούλεται περὶ τὸ φιλούμενόν τε καὶ θαυμαζόμενον ὑφ' ἑαυτοῦ, ταῦτα οἴεται. Ὅσοι δὲ ἀδέκαστον τὴν διάνοιαν φυλάσσουσι καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων ἐπὶ τοὺς ὀρθοὺς κανόνας ἀναφέρουσιν, εἴτε φυσικῆς τινος κρίσεως μετειληφότες, εἴτε καὶ διδαχῇ ἰσχυρὰ τὰ κριτήρια κατασκευάσαντες, οὔτε ἅπαντα ἐπαινοῦσιν ἐπ' ἴσης, οὔτε πρὸς ἅπαντα δυσχεραίνουσιν, ἀλλὰ τοῖς μὲν κατορθώμασι τὴν προσήκουσαν μαρτυρίαν ἀπονέμουσιν, εἰ δέ τι διημάρτηται μέρος ἐν αὐτοῖς οὐκ ἐπαινοῦσιν.

1 XXXV. Οὐκοῦν ἐπὶ πάντων ἐγὼ τῶν ἐμαυτοῦ θεω-
899 ρημάτων κανόνας ὑποτιθέμενος οὔτε πρότερον ὤκνησα τὰ δο-

ἐξονειδίζειν] Legendum videtur ἐξουδενίζειν, et mox πῖνος pro σῖνος, vel etiam σπῖλος. Sylb. Σπῖλος leg. esse, pronuntiat Schneider. Lex. s. v. σῖνος. Equidem non magis sollicitaverim σῖνος, quam ἐξονειδίζειν, quod verbum exprobrandi potestatem habere potest, ut simplex ὀνειδίζειν I, 6, 9. al.

5. Ἃ γὰρ — οἴεται] Demosth. Olynth. III. p. 33. 27: μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται. Ex quo loco conjicias apud Nostrum post ταῦτα excidisse καί. Sic etiam Chariton p. 139. 20: φύσει γὰρ ἄνθρωπος, ὃ βούλεται, τοῦτο καὶ οἴεται, ubi plures ejusdem sententiae locos excitavit Dorvill. Adde Goeller. in Act. Phil. Monac. T. II. Fasc. 2. p. 244. Est tamen, ubi contrarium dici possit cum Polyb. XI, 3, 5: ἠπίστουν, τῷ λίαν βούλεσθαι τοῦτο γενόμενον ἰδεῖν. Nempe majus laetiusque hoc erat, quam quod mente capere aut satis credere possent, auctore Liv. XXVII, 50. Ad οἴεται repetendum εἶναι περὶ τ. φ. τ. κ. θ. ὑφ' ἑ.

διδαχῆς] Rectius fortasse διδαχῇ, vel pluraliter διδαχαῖς, aut saltem post διδαχῆς distinguendum, ut referatur ille casus ad participium μετειληφότες. Sylb. Malim διά interponi. Reisk. Hoc vel ob sonum non placet. Itaque διδαχῇ scripsi, emendatione facillima. V. Schaefer. Melet crit. p. 112. sq.

XXXV, 1. Οὔτ' οὖν] In marg. Cod. Bodl. ἴσ. τούτους οὖν. Hudf. Imo vero οὕτως οὖν. Reisk. In promtu erat, quod exhibui, οὐκοῦν.

κοῦντά μοι φέρειν εἰς μέσον, οὔτε νῦν ἀποστρέψομαι. διδοὺς
δὴ τὸ πρῶτον, ὥςπερ κατ᾽ ἀρχὰς ἔφην, τὸ περὶ τὴν εὕρε-
σιν τοῦ συγγραφέως εὔστοχον καὶ εἴ τις ἄλλως προςυπείλη-
φεν, εἴτε διὰ φιλονεικίαν, εἴτε δι᾽ ἀναισθησίαν, ἁμαρτά-
νειν αὐτὸν οἰόμενος, θάτερον οὐκέτι δίδωμι, τὸ περὶ τὰς
οἰκονομίας αὐτῷ τεχνικόν, πλὴν ἐπ᾽ ὀλίγων πάνυ δημηγοριῶν.
Ὁρῶ δὲ καὶ περὶ τὴν τάξιν ἐλαττώματα, περὶ ὧν ἤδη 2
προείρηκα, πλεῖστα καὶ μέγιστα ταύταις συμβεβηκότα ταῖς
ἰδέαις. Καὶ γὰρ αἱ γλωττηματικαὶ καὶ ξέναι καὶ πεποιημέ-
ναι λέξεις ἐν ταύταις μάλιστα ἐπιπολάζουσι καὶ τὰ πολύπλο-
κα καὶ ἀγκύλα καὶ βεβιασμένα σχήματα πλεῖστα περὶ ταύ-
τας ἐστίν. Εἰ δὲ τὰ εἰκότα ἔγνωκα σύ τε κρινεῖς καὶ τῶν 3
ἄλλων ἕκαστος, ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν ἀγόμενος τῶν ἔργων. Ἔστω
δὲ κατὰ ταῦτα ἡ παράθεσις αὐτῶν, ἀντιπαρεξεταζομένων
τοῖς ἄριστά μοι δοκοῦσιν ἔχειν τῶν οὔτε κατὰ τὰς οἰκονομίας 900
κατορθουμένων, οὔτε κατὰ τὴν φράσιν ἀνεγκλήτων.

ἀποστρέψομαι] Tolle sigma, ἀποτρέψομαι. Reisk. V. ind.

καὶ εἴ τις — οἰόμενος] Haec praetermissa sunt a Dudithio: non videntur tamen esse supervacua. Sylb.

προςυπείληφεν] An προϋπείληφεν?

αὐτῷ] Num αὐτῶν, scil. τῶν εὑρεθέντων, quod vocabulum, tametsi non praecessit, facile tamen e voc. εὕρεσιν subaudiatur. Aut alias sic erunt vocabula transponenda: θάτερον οὐκέτι δίδωμι αὐτῷ, τὸ περὶ τὰς οἰκονομίας τεχνικόν. Reisk. Priorem emendationem non flocci facio; posteriore facile careo. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 392. p. 526. sq.

2. ταῖς ἰδέαις] Videntur haec duo vocabula expungenda esse. Nam ταύταις redit ad δημηγορίαις, quod modo praecessit, quemadmodum etiam ἐν ταύταις, eodem redit, ad orationes puta. Reisk. Interpretamenti suspicio in ista verba cadere non potest; ἐν ταύταις ταῖς ἰδέαις i. e. ταῖς δημηγορικαῖς eodem modo dictum est, ut πανηγυρικαὶ ἰδέαι pro λόγοι ταύτης τῆς ἰδέας in Arte Rhet. IX, 2. ubi v. Schott.

περὶ ταῦτα] Imo vero περὶ ταύτας, sc. τὰς δημηγορίας [τὰς ἰδέας], neque dubitavi sic corrigere. Reisk.

3. τῶν ἄλλων] Excidisse suspicor φιλολόγων. V. 2, 4: σύ τε κρινεῖς καὶ τῶν ἄλλων φιλολόγων ἕκαστος. Cf. 25, 1. Jud. de Demosth. p. 1026, 3.

κατὰ ταῦτα] Correxi κατὰ ταυτά, *eodem modo atque in superioribus feci.* Reisk.

1 XXXVI. Ἐν μὲν οὖν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ ἐπὶ Πλαταιὰς Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν συμμάχων ἔλασιν ἀρξάμενος γράφειν ὑποτίθεται, τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων, Ἀρχιδάμου, μέλλοντος δῃώσειν τὴν γῆν, πρέσβεις παρὰ τῶν Πλαταιέων ἀφιγμένους πρὸς αὐτόν, καὶ λόγους ἀποδιδῶσιν, οὓς εἰκὸς ἦν ὑπ᾽ ἀμφοτέρων εἰρῆσθαι, τοῖς προσώποις πρέποντας καὶ τοῖς πράγμασιν οἰκείους καὶ μήτε λείποντας τοῦ μετρίου, μήτε ὑπεραίροντας· λέξει τε κεκόσμηκεν αὐτοὺς καθαρᾷ καὶ σαφεῖ καὶ συντόμῳ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἐχούσῃ· τήν τε ἁρμονίαν οὕτως ἔναυλον ἀποδέδωκεν ἅμα,
2 τοῖς ἡδίστοις παρεξετάζεσθαι· „Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστράτευσαν δ᾽ ἐπὶ Πλάταιαν. Ἡγεῖτο δ᾽ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ κα-
991 θίσας τὸν στρατὸν ἔμελλε δῃώσειν τὴν γῆν. Οἱ δὲ Πλαταιεῖς εὐθὺς πρέσβεις πέμψαντες πρὸς αὐτὸν ἔλεγον τοιάδε·
3 „Ἀρχίδαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὔτε ἄξια οὔθ᾽ ὑμῶν οὔτε πατέρων, ὧν ἐστε, ἐς γῆν τὴν Πλαταιέων στρατεύοντες. Παυσανίας γὰρ ὁ Κλεομβρότου, Λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων μετὰ Ἑλλή-

---

XXXVI, 1. *ἐπὶ Πλαταιάς*] Lege *τὴν ἐπὶ Πλαταιάς*. Cohaeret enim cum *ἔλασιν*. Reisk.

μήτε λείποντας] Lego *μήτ᾽ ἐλλείποντας*. Reisk. Recte.
ἅμα] Sententia postulat *ὥστε*. Reisk. Praeterea videtur *αὐτοῖς* excidisse post *ἔναυλον*.

2. *Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους* —] Locus Thucydidis est II, 71. sq. Reisk. Cf. Diodor. XII, 47. Demosth. c. Neaer. p. 1379. sq.

Πλαταιεῖς] In vulg. editt. Thucyd. et hic et in sqq. legitur *Πλαταιῆς*, vetere scilicet Atticismo; ut supra quoque 26, 4. *κλήσεις* pro communi *κλείσεις*. Sylb. Haec non comparari debent. V. Buttmanni Gr. Gr. T. I. p. 195. Perpetuo in hac horum nominativorum forma fluctuant libri, ex quibus nostro loco *Πλαταιεῖς* scripsit Gottleberus. An constantia sit consectanda, addubito.

3. *οὔτε ἄξια*] Apud Thuc. *οὐδ᾽ ἄξια*: rectius. Error librariis deberi videtur, qui cum *οὐδ᾽* et *οὔτε* transposuissent, ex illo ortum est *οὔθ᾽*.

οὔθ᾽ ὑμῶν] *Οὔτε ὑμῶν* apud Thucyd. Sylb.

νων τῶν ἐθελησάντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης,
ἢ παρ' ἡμῖν ἐγένετο, θύσας ἐν τῇ Πλαταιέων ἀγορᾷ Διὶ
ἐλευθερίῳ ἱερὰ καὶ ξυγκαλέσας πάντας τοὺς ξυμμάχους
ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι, γῆν καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔχοντας
αὐτονόμους οἰκεῖν, στρατεῦσαί τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ'
αὐτοὺς μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ· εἰ δὲ μή, ἀμύνειν τοὺς παρόντας
ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. Τάδε μὲν ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέ- 4
τεροι ἔδοσαν ἀρετῆς ἕνεκα καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς
κινδύνοις γενομένης· ὑμεῖς δὲ τἀναντία (ἐκείνοις) δρᾶτε· 902
μετὰ γὰρ Θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθίστων ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμε-
τέρᾳ ἥκετε. Μάρτυρας δὲ θεοὺς τούς τε ὁρκίους τότε γε-
νομένους ποιούμενοι καὶ τοὺς ἡμετέρους πατρῴους καὶ ἡμετέ-
ρους ἐγχωρίους λέγομεν ὑμῖν, γῆν τὴν Πλαταιΐδα μὴ ἀδι-
κεῖν, μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, ἐᾶν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους,
καθάπερ Παυσανίας ἐδικαίωσε." Τοσαῦτα εἰπόντων (τῶν) 5
Πλαταιέων Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν εἶπεν· „Δίκαια λέγετε,
ὦ ἄνδρες Πλαταιεῖς, ἢν ποιῆτε ὅμοια τοῖς λόγοις· καθάπερ
γὰρ Παυσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοί τε αὐτονομεῖσθε καὶ
τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε, ὅσοι μετασχόντες τῶν τότε
κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμοσαν καὶ εἰσι νῦν ὑπ' Ἀθηναίοις· πα-

ἱερά] Scriptus liber habet ἱερᾷ, quaſi pertineat ad ſubſtantivum ἀγορᾷ, cum tamen referendum ſit ad participium θύσας. Sylb. De re Plutarch. Ariſt. 19: καὶ νῦν ἔτι τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Πλαταιαῖς ἀθροίζεται συνέδριον καὶ θύουσι τῷ ἐλευθερίῳ Διὶ Πλαταιεῖς ὑπὲρ τῆς νίκης. Cf. Diodor. XI, 29. ibique Weſſel.

4. (ἐκείνοις)] Incluſum ἐκείνοις abeſt a vulg. editt. Thucyd. Sylb.

τοὺς ἡμετέρους] In eisdem rectius legitur τοὺς ὑμετέρους, *veſtros*, ita ſcilicet, ut prior locus tribuatur Lacedaemoniis, poſterior Plataeenſibus, ſicut infra v. 44. In eisdem editt. duplicato articulo legitur τὴν γῆν τὴν Πλ. Sylb. Cum Dionyſio tamen priorem omittunt Ar. C. Pariſ. E. — De Diis πατρῴοις v. interprr. ad Eurip. Electr. 666. Seidler.

5. (τῶν)] Incluſus articulus τῶν abeſt ab eisdem editt. Thucyd. Sylb.

εἶπεν] Sic quoque apud Thucydidem vulgabatur ante Haackium; ſed εἶπε praebent Caſſ. Dau. Pariſſ. D. E. F. G. H. I.

ρασκευή τε τοσήδε καὶ πόλεμος γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ
τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως· ἧς μάλιστα μὲν μετασχόντες καὶ
905 αὐτοὶ ἐμμείνατε τοῖς ὅρκοις· εἰ δὲ μή, ἅπερ καὶ τὸ πρότε-
ρον ἤδη προὐκαλεσάμεθα, ἡσυχίαν ἄγετε, νεμόμενοι τὰ
ὑμέτερα αὐτῶν καὶ ἔστε μηδὲ μεθ᾽ ἑτέρων· δέχεσθε δ᾽ ἀμ-
φοτέρους φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ μηδ᾽ ἑτέρους. Καὶ τάδε
6 ἡμῖν ἀρκέσει.“ Ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοσαῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ

γεγένηται αὐτῶν] Malim *γεγένηται τῆς αὐτῶν* ſubaudi *ὑμῶν*. Redit illud *τῆς* ad *ἐλευθερώσεως*. Conſtructio eſt *ἕνεκα τῆς ὑμῶν αὐτῶν ἐλευθερώσεως καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως*, *quo et ipſi vos liberemini, aliique liberentur.* Et bene in codicibus Thucyd. quibusdam [Ar. C. Dan.] eſt *καὶ τῆς τῶν ἄλλων*. Reisk. Mihi in mentem venit, *καὶ τῶν ἄλλων* interpretamentum eſſe ex praegreſſo *καὶ τοὺς ἄλλους* ortum atque ad *αὐτῶν* adſcriptum, quo ejecto et poſt *Ἀθηναίους* minima diſtinctione poſita *αὐτῶν*, pro relativo poſitum, (v. Matthiae Gr. Gr. §. 467. 3.) ad *τοὺς ἄλλους* rediret: *ὧν τε ἕνεκα τῆς ἐλευθερώσεως*. Nam non perſpicitur, qui Archidamus, ſe Plataeenſes liberaturum eſſe dicere queat, cum Athenienſes iis non ut ſociis *ὑπηκόοις* uſi eſſent. Quod conjeceram poſthac a Valla confirmatum vidi, vertente: *qui — nunc Athenienſibus ſerviunt, quorumque in libertatem aſſerendorum gratia tantus apparatus ſit tantumque bellum.* De articulo ad *ἐλευθερώσεως* non adjecto, is ſaepe, genitivo praegreſſo, reticetur. V. III, 95: *τῶν Μεσσηνίων χάριτι πεισθείς*. IV, 12: *τῶν χωρίων χαλεπότητι*. VI, 4: *μετὰ Συρακουσῶν οἴκησιν*, ubi vulgo poſt *μετά* articulus additur, quem non agnoſcunt Reg. Caſſ. Gr. Mosq. Pariſſ. C. D. E. F. G. H. I. K. VI, 34: *διὰ πλοῦ μῆκος*. Herod. III, 26: *κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαν*. VI, 136: *τῆς πατρίδος ἅλωσιν*. VII, 20: *ἀπὸ Αἰγύπτου ἁλώσιος*. Plane eadem ratione nos loquimur: *nach Syracuſae's Gründung, ſeit Aegyptens Eroberung.*

μετασχόντες, καὶ αὐτοί] Comma poſt *μετασχόντες* ſuſtuli; ſubauditur *τοῦ πολέμου τούτου*. Reisk. Immo *ἧς*, ſc. *ἐλευθερώσεως* a *μετασχόντες* pendet; *μάλιστα μέν* ſequenti *εἰ δὲ μή* reſpondet, ut IV, 63 104. V, 21. VI, 34. VIII, 91.

μηδὲ μεθ᾽ ἑτέρων] Dictum pro *μετὰ μηδετέρων*, ſicuti c. 67. Eodem modo dicitur *οὐδὲ μεθ᾽ ἑτέρων* VI, 44. VII, 33. *οὐδὲ ὑφ᾽ ἑτέρων* V, 48. Ac VII, 42: *οὐδὲ καθ᾽ ἑκάτερα οἱ Συρακούσιοι ἀντεπεξῄεσαν*. et VII, 59: *μηδὲ καθ᾽ ἑκάτερα — διαφυγεῖν*. nondum mihi perſuaſum eſt, veram eſſe vulgarem lectionem, pro qua alii codd. *ἕτερα* offerunt.

ἀρκέσει] Apud Thucyd. *ἀρέσκει*, et mox §. 6. *Πλαταιέων*. *Πλαταιῶν* certe, licet ita contractum dici poſſit, ut *Πειραιῶς* ex *Πειραιέως*, tamen nec in praecedd. uſurpatum fuit, p. 901.

Πλαταιῶν πρέσβεις ἀκούσαντες ταῦτα ἐςῆλθον ἐς τὴν πόλιν. Καὶ τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα κοινώσαντες ἀπεκρίναντο αὐτῷ· „Ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἴη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων· παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ᾽ ἐκείνοις εἴησαν· δεδιέναι δὲ καὶ περὶ πάσῃ τῇ πόλει, μή, ἐκείνων ἀποχωρησάντων, Ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφίσιν οὐκ ἐπιτρέπωσιν, ἢ Θηβαῖοι, ὡς ἔνορκοι ὄντες, κατὰ τὸ ἀμφοτέρους δέχεσθαι, αὖθις σφῶν τὴν πόλιν πειράσωσι καταλαβεῖν. Ὁ δὲ θαρ- 7
σύνων αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἔφη· „Ὑμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίας παράδοτε ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ γῆς ὅρους ἀποδείξατε καὶ δένδρα ἀριθμῷ τὰ ὑμέτερα καὶ ἄλλο εἴ τι δυνα- 904

---

v. 9. et 902. v. 7. nec in sequentibus. Sylb. Lectionem ἀρκέσει, quam nonnulli codd. praestant atque Valla expressit, merito praefert Schaefer. ind. ad Porsoni adverf. p. 545. Quod Haackius dicit, eam sapere correctionem, suo fruatur judicio.

περὶ πάσῃ τῇ πόλει] Vulgati libri transposito articulo habent *περὶ τῇ πάσῃ πόλει.* Pro *εἴησαν* vero, quod praecedit haud scio, an rectius legerimus *ἦσαν*, vel *γάρ* pro *ὅτι* posita est. Sylb. Male. Cf. Xenoph. Hellen. VI, 5, 36: *ὁ πλεῖστος ἦν λόγος, ὡς κατὰ τοὺς ὅρκους βοηθεῖν δέοι· οὐ γάρ, ἀδικησάντων σφῶν, ἐπιστρατεύοιεν οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ μετ᾽ αὐτῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις.* VII, 1, 23: *οὗτος ἐνέπλησε φρονήματος τοὺς Ἀρκάδας, λέγων, ὡς μόνοις αὐτοῖς Πελοπόννησος πατρίς εἴη· μόνοι γὰρ αὐτόχθονες ἐν αὐτῇ οἰκοῖεν.* Lys. c. Agor. p. 451: *ἀναστὰς λέγει, ὅτι — ποιήσει, ὥςτε μήτε τῶν τειχῶν διελεῖν,* (sc. *αὐτούς*, quod propter Reiskium moneo.) *μήτε ἄλλο τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μηδέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν παρὰ Λακεδαιμονίων τῇ πόλει εὑρήσεσθαι.* Sic etiam intelligo Herod. VII, 5. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 529. 3. Heindorf. ad Plat. Phaed. §. 79. p. 129. Goeller. ad Dionys. de Compos. p. 77.

7. *παράδοτε ἡμῖν*] Meliore ordine libri plerique *ἡμῖν παράδοτε*, quos secutus est Haackius. Verba *τοῖς Λακεδαιμονίοις* ne quis interpretamentis assignet, cf. I, 144: *ὅταν κἀκεῖνοι ταῖς ἑαυτῶν ἀποδῶσι πόλεσι, μὴ σφίσι, τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι.* ib. c. 100: *οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον, αἱ Ἐννέα ὁδοί, κτιζόμενον.* IV, 85: *ἡμεῖς, οἱ Λακεδαιμόνιοι.* IV, 144: *σφῶν — τῶν Λακεδαιμονίων.* Adde III, 21. V, 18. 29. VI, 2. 57. VII, 57. ante med. 78. (ubi *τὸ Νικίου* leg. Quid Haackius sibi velit, non assequor.) 86. Xenoph. Hellen. II, 3, 54. VI, 1, 4. Cyrop. IV, 5, 5. Lys. c. Eratosth. p. 478. Herod. IX, 46. Paullo diversa sunt, quae ex Platone collegit Heindorf. ad Protag. §. 11. p. 474. §. 100. p. 611. Quorum locorum plures a viris doctis sollicitati sunt.

ἀριθμῷ] Non esse *certo* vel *definito numero*, sed simpliciter *numero*, *der Zahl nach*, (cf. Schelleri Lexic. lat. s. v.) moneo propter Valckenar. ad Herod. VI, 58.

ἄλλο εἴ τι] Simili ordine *ἄλλα ὅσα* c. 96.

τὸν εἰς ἀριθμὸν ἐλθεῖν, αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ· ἐπειδὰν δὲ παρέλθῃ, ἀποδώσομεν (ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν), μέχρι δὲ τοῦδε ἕξομεν παρακαταθήκην, ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν φέροντες, ἣ ἂν ὑμῖν
8 μέλλῃ ἱκανὴ ἔσεσθαι." Οἱ δὲ ἀκούσαντες αὖθις ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλήθους ἔλεξαν· „Ὅτι βούλονται ἃ προκαλεῖται Ἀθηναίοις κοινῶσαι πρῶτον καὶ ἢν πείθωσιν αὐτοὺς ποιεῖν ταῦτα· μέχρι δὲ τούτου σπείσασθαι
9 σφίσιν ἐκέλευον καὶ τὴν γῆν μὴ δῃοῦν." Ὁ δὲ ἡμέρας τε ἐσπείσατο ἐν αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔτεμεν. Ἐλθόντες δὲ οἱ Πλαταιεῖς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους καὶ βουλευσάμενοι μετ' αὐτῶν πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ πόλει τοιάδε· „Οὔτ' ἐν τῷ προτοῦ χρόνου, (ὦ) ἄνδρες Πλαταιεῖς, ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα, Ἀθηναῖοί φασιν ἐν οὐδενὶ ἡμᾶς προέσθαι ἀδικουμένους, οὔτε νῦν περιόψε-
905 σθαι, βοηθήσειν δὲ κατὰ δύναμιν. Ἐπισκήπτουσί τε ὑμῖν πρὸς τῶν ὅρκων, οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν, μηδὲν νεωτερίζειν
10 περὶ τὴν ξυμμαχίαν." Τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων, οἱ Πλαταιεῖς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδι-

---

εἰς ἀριθμόν] Apud Thuc. ἐς ἀρ.

ὅποι] Popponi p. 104. legendum videbatur ὅπῃ, coll. Hermanno ad Eurip. Herc. Fur. 1236. et ad Viger. p. 789. Fortaſſe tamen non opus eſt, ut hic ſimul quies in aliquo loco cogitetur. Quamquam quod Hermannus ſtatuit discrimen haud ſcio, an non ab omnibus ubique ſcriptoribus ſervatum fuerit. Thucydidis quidem plures loci adverſantur; in aliis codd. fluctuant.

(ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν)] Incluſa abſunt a vulg. ed. itidemque ὦ [§. 9. ante ἄνδρες Πλαταιεῖς]. Sylb. Incluſa expreſſit Valla atque e codd. reſtituit Haack. Gailium miror nonniſi in Pariſ. D. iſta verba reperiſſe; nam ex C. tantummodo enotavit παραδώσομεν ὑμῖν μέχρι.

παρακαταθήκην] V. interprr. ad Herod. VI, 86. Spohn. ad Iſocr. Paneg. 51. et, qui hunc locum laudat Thom. M. p. 683.

9. ἡμᾶς] Ὑμᾶς habent Cl. Pariſſ. D. E. F. G. H. I. quod ferri poſſit; certe non obſtat praegreſſum ἐγενόμεθα, quo non ſolum Plataeenſes, ſed Athenienſes quoque ſignificari videntur.

δόναι, ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην, εἰ δέοι, ὁρῶντας καὶ ἄλλο πάσχοντας, ὅ τι ἂν ξυμβαίνῃ· ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἀδύνατά σφισι ποιεῖν ἐστιν ἃ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. Ὡς δ' ἀπεκρίναντο, ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς κατέστη, λέγων ὧδε· „Θεοί, ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιΐδα ἔχετε, καὶ ἥρωες, ξυνίστορές ἐστε, ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως, ἐκλιπόντων τῶνδε πρότερον τὸ ξυνώμοτον, ἐπὶ γῆν τήνδε ἤλθομεν, ἐν ᾗ οἱ πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῖν Μήδων ἐκράτησαν καὶ παρέσχετε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἕλλησιν· οὔτε νῦν, ἤν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν. Προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα οὐ τυγχάνομεν. Ξυγγνώμονες δὲ ἔστε, τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, 906
τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως." Τοσαῦτα ἐπιθειάσας καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν."

XXXVII. Ἐξετάσωμεν δὲ παρὰ τοῦτον τὸν διάλογον, οὕτω καλῶς καὶ περιττῶς ἔχοντα, ἕτερον αὐτοῦ διάλο- 1
γον, ὃν μάλιστα ἐπαινοῦσιν οἱ τοῦ χαρακτῆρος τούτου θαυμασταί. Ὑποτίθεται δή, στρατιὰν ἀποστειλάντων Ἀθηναίων ἐπὶ Μηλίους Λακεδαιμονίων ἀποίκους, πρὶν ἄρξασθαι

---

10. ἀνέχεσθαι] Cl. Caff. Reg. (G.) H. ἀντέχεσθαι praebent, quod praefert Haackius, αὐτῶν i. e. Ἀθηναίων fubaudiens. Equidem vulgarem lectionem non follicito. Dionyf. Antiqq. IX., 61. p. 1918. 9: ἠνείχοντο σῖτον, ὅς ἐν ἀκμῇ τότε ἦν, συγκομιζόμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ ἀγέλας βοσκημάτων ἀπολαυνομένας ὁρῶντες. coll. c. 14. p. 1774. 15. C. 57. p. 1901. 6. Plura dabit Lexic. Xenoph. T. I. p. 235. b.

εἰ δέοι] Vulgati libri habent εἰ δεῖ. Sylb.

ὅ τι ἂν ξυμβαίνῃ] Quod Poppo l. l. p. 158. fuaferat, ξυμβαίνοι vel ξυμβαίη, ipfe retractavit in differt. de ufu partic. ἂν p. 54. De Haackii refutatione taceam.

ἐκλιπόντων τῶνδε] Quod conjeceram, ἐκλιπόντων δὲ τῶνδε, pofthac enotatum vidi ex Caff. Reg. Ar. C. Mosq. Pariff. E. (G.) H. Sic quoque Thom. M. p. 825. legit. De hoc deorum terrae hoftilis invocandorum placandorumque ritu cf. Xenoph. Cyrop. III, 5, 21. Pro ἔχειν Herod. VII, 53.] more poetarum, eodem fenfu λελογχέναι dixit.

ἤν τι ποιῶμεν] fcil. κακόν vel ἐχθρόν. Reisk.

τοῦ πολέμου, τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων καὶ τοὺς προβού-
λους τῶν Μηλίων συνιόντας εἰς λόγους περὶ καταλύσεως τοῦ
2 πολέμου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκ τοῦ ἰδίου προςώπου δηλοῖ
τὰ λεχθέντα ὑφ' ἑκατέρων. Ἐπὶ μιᾶς δ' ἀποκρίσεως τοῦτο
τὸ σχῆμα διατηρήσας, τὸ διηγηματικόν, προςωποποιεῖ τὸν
3 μετὰ ταῦτα διάλογον καὶ δραματικόν. Ἄρχει δ' ὁ Ἀθη-
ναῖος τάδε λέγων· „Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γί-
γνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ
ἀνέλεγκτα ἐς ἅπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν ἀπατηθῶσι — γιγνώ-
907 σκομεν γάρ, ὅτι τοῦτο φρονεῖ ἡμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους
ἀγωγή — ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσετε
καθ' ἕκαστον· καὶ μηδ' ὑμεῖς ἐν ὀλίγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δε-

XXXVII, 1. *τὸν στρατηγόν*] Immo legatos a praetoribus, Cleomede et Tifia, miffos. V. Thuc. V, 84.

τοὺς προβούλους] Thuc. V, 85 *ξυνέδρους* dicit. Cf. IV, 22. De *προβούλοις* alibi dicam.

συνόντας] *Συνόντας* pro *συνιόντας* fupra quoque notatum, ad p. 248. v. ult. [de arte rhet. p. 48. ed. Schott. qui recte *συνιόντων* correxit.] Sylb. *Συνιόντας* correxi, ut oportebat fieri. Reisk.

2. *ἐκ τοῦ ἰδίου προςώπου*] Hoc quomodo intelligat, docet 38, 1.

καὶ δραματικόν] Poft *δραματικόν* deeffe videtur aut *ἀποδίδωσιν* aut *ἀπεργάζεται*. Reisk. Weiskius ad Longin. p. 255. pro *τὸν μετὰ ταῦτα διάλογον* fcribendum cenfet *τὸ μ. τ. διαλογικόν*. Fortaffe pro *καί* fcribendum eft *ἐπὶ τό*. Cf. 38, 1: *μετὰ τοῦτο ἀποστρέψας τοῦ διηγήματος τὸν διάλογον ἐπὶ τὸ δραματικόν, ταῦτα τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον ποιεῖ.*

3. *τοῦτο φρονεῖ*] i. e. *hoc fibi vult.* V. Valckenar. ad Herod. IV, 131.

ἡμῶν —] Vulg. Thuc. edd. [V, 85.] habent *ὑμῶν*, *veftrum*. Paulo poft eaedem fic legunt: *ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε· καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρ.* Sylb. Utique *ἡμῶν* praeftat, fed *εἰςαγωγή* malim, h. e. *noftra ad paucos inductio, h. e. quod ad fenatum adducti fuimus.* Reisk. *Ἡμῶν*, e folo Ar. enotatum, mihi quoque aptius videtur; non item *εἰςαγωγή*.

ποιήσετε καθ' ἕκαστον, καὶ μηδ' ὑμεῖς ἐν ὀλίγῳ] Correxi hunc locum e vulgaribus Thucydidis exemplaribus. Reisk. Non fecutus fum. Thucydides autem fic fcripfit: — *ποιήσατε. Καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ.*

ἐν ὀλίγῳ] Merito hanc plerorumque librorum lectionem rejicit Hemfterh. ad Lucian. T. I. p. 244. Supra fcriptor di-

κοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες κρίνετε· καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν εἴπατε.“ Οἱ δὲ τῶν Μηλίων 4 ξύνεδροι ἀπεκρίναντο· „Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται· τὰ δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται.“ Τοῦτο τὸ τελευταῖον εἴ τις ἐν τοῖς σχήμασιν ἀξιώσει φέρειν, 5 οὐκ ἂν φθάνοι πάντας τοὺς σολοικισμούς, ὅσοι γίγνονται παρὰ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ παρὰ τὰς πτώσεις, σχήματα καλῶν. Προθεὶς γάρ· „Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν οὐ ψέγεται.“ ἔπειτα συνάψας τῷ ἑνικῷ καὶ κατὰ τὴν ὀρθὴν ἐξενηνεγμένα πτῶσιν· „τὰ δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα.“ ἐπιζεύγνυσιν τούτοις ἑνικὸν καὶ κατὰ 908 τὴν γενικὴν ἐσχηματισμένον πτῶσιν — εἴτε ἄρθρον δεικτικὸν βούλεταί τις αὐτὸ καλεῖν, εἴτε ἀντωνυμίαν τὸ αὐτοῦ. Τοῦτο δ' οὔτε τῷ θηλυκῷ καὶ ἑνικῷ καὶ ὀνομαστικῷ προσαρ- 6 μοττόμενον σώζει τὴν ἀκολουθίαν, οὔτε τῷ πληθυντικῷ καὶ οὐδετέρῳ κατὰ τὴν αἰτιατικὴν ἐσχηματισμένῳ πτῶσιν. Ἦν

---

xerat eodem fenfu ξυνεχεῖ ῥήσει. Ifta confufio fatis frequens eft. V. Plat. Phaed. p. 97. b. Pierfon. Verifim. p. 181. Schaefer. ad Dionyf. de Comp. p. 44. 119.

κρίνετε] Hic raro modo eft ufurpatum pro ἀποκρίνεσθε. **Reisk.** Immo fignificat *dijudicate, discernite.*

4. οὐ ψέγεται] Verte: *non vituperanda eft.* Imitatur Dionyf. Arch. VII, 28. p. 1375. 6: ἡ ἰσομοιρία τῆς τύχης, ἧς μετέχομεν ὑμῖν τοῖς δημοτικοῖς οἱ πατρίκιοι, κλήρῳ ποιησάμενοι τὴν ἔξοδον, οὐ ψέγεται.

αὐτοῦ] fc. τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν. Nihil hic erat, quod Dionyfius roderet. **Reisk.**

5. οὐκ ἂν φθάνοις — καλῶν] Ad fenfum recte vertit interpres lat.: *is profecto, nihil obftat, quin — vocet.* Formulam fubdifficilem fuo quisque modo explicuerunt Hermann. ad Viger. p. 763. fqq. Matthiae Gr. Gr. §. 553. p. 801. Buttmann. Gr. Gr. p. 588. ed. nonae. Cui equidem affentior.

ἐξενηνεγμένα] Rectius ἐξενηνεγμένῳ. Rectius etiam mox ἀντωνυμίαν. **Sylb.** In vulgatis enim eft ἀντονομασίαν. **Reisk.**

πτῶσιν· τὰ δέ] Poftremas quatuor literas iterari velim ad hunc modum: πτῶσιν τάδε· τὰ δὲ —. Primum τάδε eft unum vocabulum aequipollens voci ταῦτα; altera vero ifta τὰ δέ funt duo vocabula. **Reisk.** Si quid mutandum effet, particulam δέ delerem et diftinctionem poft πτῶσιν tollerem, ut verba τὰ τοῖς πολ. — μέλλοντα arctius cum συνάψας jungerentur. Sed non opus eft. De Dionyfii hac crifi tacere fatius duco.

6. αἰτιατικήν] Immo vero ὀρθήν, ut recte modo dixerat §. 5. [fed ibi de voce ἐπιείκεια loquitur.] Nam ifta voca-

δ' ἂν ὁ λόγος κατάλληλος οὕτω σχηματισθείς· Ἡ μὲν ἐπιεί-
κεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται· τὰ
δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα
7 αὐτῆς φαίνεται. Τούτοις ἐπιτίθησιν ἐνθύμημα νενοημένον
μὲν οὐκ ἀτόπως, ἡρμηνευμένον δὲ οὐκ εὐπαρακολουθήτως·
„Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι ἢ ἄλλο
τι ξυνήκετε ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε περὶ σωτηρίας
βουλεύσαντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν· εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέ-
γοιμεν ἄν.“

1 XXXVIII. Καὶ μετὰ τοῦτο ἀποστρέψας τοῦ διηγή-
ματος τὸν διάλογον ἐπὶ τὸ δραματικόν, ταῦτα τὸν Ἀθηναῖον
909 ἀποκρινόμενον ποιεῖ· „Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη, ἐν τῷ τοιῷ-
δε καθεστῶτας ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέ-

---

bula, *τὰ δὲ τοῦ πολέμου*, scil. *ἔργα*, *παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα*, non sunt accusativi h. l. sed nominativi. Subauditur enim *ἐστί*. Reisk. Nominativos esse, recte monet, *ἐστὶ* subaudiri, falsum est, cum *φαίνεται* ad illos nominativos pertineat. Mox *οὕτω* edidi pro *οὕτως*.

7. *ξυνήκετε ἢ*] id est *μᾶλλον ἤ*, *potius quam* —. Reisk. Ad *ἢ ἄλλο τι* ex praegressis repetendum est *ποιήσοντες*. Sic etiam cepisse videtur scholiastes (in quo pro *ὑπονοήσαντες* leg. *ὑπονοήσοντες*). Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 612. p. 903. Fischer. ad Plat. Phaed. ap. Heindorf. p. 89.

βουλεύσαντες] Rectius *βουλεύσοντες* in vulg. edd. Thucydidis [quamquam Reg. Cass. Aug. Dan. Pariss. F. G. H. cum Dionysio consentiunt], sicut scilicet *λογιούμενοι*. Mox etiam rectius fortasse *ἐπὶ τούτῳ*. Sylb. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 586. c.

XXXVIII, 1. *τὸν Ἀθηναῖον*] Immo *τὸν Μήλιον*. Sed in seqq. etiam erroris tenax est, cum dicit *ἔπειτα εὐσχήμονα πρόθεσιν ὑποθέμενος*.

καθεστῶτας] Exspectet aliquis vel articulum vel pronomen *ἡμᾶς* additum. Sed v. Thuc. I, 78: *ἢ* (alii *εἰ δὲ μὴ* e correctione, ut videtur. Cf. V, 63.] *θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας*. c. 118: *ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται*. c. 139: *προὔλεγον, τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον*. II, 87: *καί πού τι καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον ναυμαχοῦντας* (*ἡμᾶς*) *ἔσφηλεν*. c. 90: (*εἶδον*) *ἐπὶ κέρως παραπλέοντας* (*αὐτοὺς* i. e. *τοὺς Ἀθηναίους*). Nostro tamen loco *ἀνθρώπους* cogitando addere malim, ut sententia universalis sit. Cf. Plat. Phaed. 63. e: *φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους*. V. et Ast. ad Plat. Polit. p. 430.

δοκοῦντας] Minus invidiosa voce sententiam exprimunt eandem, quam Athenienses verbo *ὑπονοεῖν*.

πεσθαι." Ἔπειτα εὐσχήμονα πρόθεσιν ὑποθέμενος· „Ἡ 2
μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι καὶ ὁ λόγος ᾧ
προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω." πρῶτον μὲν
εἴρηκεν ἐνθύμημα οὔτε τῆς Ἀθηναίων πόλεως ἄξιον, οὔτε
ἐπὶ τοιούτοις πράγμασι ἁρμόττον λέγεσθαι· „Ἡμεῖς τοίνυν 3
οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως, τὸν Μῆδον
καταλύσαντες, ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα λό-
γων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν." τοῦτο δὲ ἔστιν ὁμολογοῦν-
τος τὴν ἐπὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας στράτευσιν, ἐπειδὴ περὶ
μηδετέρου τούτων βούλεται τὸν λόγον ὑπέχειν. Οἷς ἐπιτί- 4
θησιν· „οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι
ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε λέγον-
τας, οἴεσθαι πείσειν· τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς
φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι." Τοῦτο δὲ ἔστιν· Ὑμεῖς μὲν 5
ἀληθῶς φρονοῦντες, ὅτι ἀδικεῖσθε, τὴν ἀνάγκην φέρετε καὶ 910
εἴκετε· ἡμεῖς δέ, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὅτι ἀδικοῦμεν ὑμᾶς, τῆς
ἀσθενείας ὑμῶν περιεσόμεθα τῇ βίᾳ. Ταῦτα γὰρ ἑκατέροις
δυνατά. Ἔπειτα τὴν αἰτίαν ἀποδοῦναι τούτου βουληθεὶς
ἐπιλέγει· „Ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς
ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προὔχοντες πράσσουσι
καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσι."

XXXIX. Βασιλεῦσι γὰρ βαρβάροις ταῦτα πρὸς Ἕλ- 1
ληνας ἥρμοττε λέγειν, Ἀθηναίοις δὲ πρὸς τοὺς Ἕλληνας,

---

2. *πρῶτον μὲν*] Refpondet ἔπειτα §. 5. Reisk.

εἴρηκεν] Vulgo *εὕρηκεν*, quod corrigendum putavi.

3. *μετ' ὀνομάτων καλῶν*] Eadem, quae hic, auctor Athenienfes dicentes facit VI, 83: *οὐ καλλιεπούμεθα, ὡς — τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν.* Noluit repetere, quae jam alibi I, 73. fqq. expofuerat. Ipfos enim Athenienfes hoc argumentum non uberius pertractaffe, vix crediderim, quippe qui femper iftas res jactarent, tum etiam, cum, Sulla urbem oppugnante, funus ejus inftaret. V. Plutarch. Sulla 13.

XXXIX, 1. *Βασιλεῦσι γὰρ βαρβάροις*] Haec, inquit Dionyfius, ad Graecos oratio barbaris fortaffe regibus conveniebat: Athenienfes vero (omnium Graecorum fapientiffimos, quique Perfico bello urbem et omnem regionem relinquere, quam turpi Perferum mandato parere maluerunt) ad Grae-

911 οὓς ἠλευθέρωσαν ἀπὸ τῶν Μήδων, οὐκ ἦν προσήκοντα εἰρῆσθαι, ὅτι τὰ δίκαια τοῖς ἴσοις ἐστὶ πρὸς ἀλλήλους, τὰ δὲ

---

cos, quos e manibus Medorum eripuerant, minime talia dicere decebat: nimirum justa quae sunt aequalium inter se esse; quae vero per vim fiant, ea adversus imbecilles fieri a potentioribus debere. Tota haec argumentatio Dionysii plane similis est orationi Athenagorae lib. VI. [c. 36. sqq.] Thucydidis: qui Syracusanis persuadere volens, nunquam venturos in Siciliam cum exercitu Athenienses sic argumentatur: Athenienses, si nos oppugnatum venirent, nihil penitus efficere possent. Athenienses sunt sapientissimi et prudentissimi. Unde hoc ipsum jam pridem eos scire et considerare, ideoque nunquam ad nos oppugnandos animum adjicere, certum est. Sed illum tunc Athenagoram et una nostrum Dionysium egregie ipso facto Athenienses refutarunt. Nam ipsi, omnium Graecorum sapientissimi stultissimo consilio maximum apparatum in Siciliam miserunt et perdiderunt. Atheniensium sapientiam prudentiamque multis celebrari non ignoro: sed eosdem raro his virtutibus usos, cupiditatibus potius et stolidis consiliis obsequi solitos, adeo pervulgatum fuit, ut in proverbium abierit: Athenienses pessimis consiliis, optima fortuna uti [v. Collect. proverbiorum caet. p. 265.] Mirabimur ergo illos, qui tot imprudenter, tot injuste egerunt, quaedam etiam injuste dixisse? Meliis quoque hoc loco per vim potius, quam jure, Athenienses intulisse arma non negat Dionysius; ac ne potest quidem: verbis enim talia designari non posse opinatur; quasi difficilius sit, dicere quid injustum, (praesertim quod is justum censeat, ut hic Athenienses id pro jure allegant) quam perpetrare. Ego si omnino scirem, colloquium hoc a Thucydide confictum, nihil tamen hac in parte reprehendere possem, quod factis Atheniensium orationem convenientem adjunxisset. Ubique enim sunt apud veros historicos factorum et verborum injustorum exempla. Acacius. Haud dubie de hoc sermone valent, quae omnino de orationibus suis scriptor ipse profitetur I, 22. Cujus in hoc colloquio proponendo consilium videtur illud fuisse, ut exemplo proposito, quibus artibus, ut rempublicam suam augerent, Athenienses tunc temporis usi essent, ostenderet, id quod eo potissimum assecutus est, quod legatos, qui totam civitatem repraesentant, hujus rationes eloquentes induxit. Hi igitur non e sua, sed e reipublicae persona dicunt; non singulorum hominum, sed universae civitatis sentiendi agendique ratio declaratur. Quae quod prava et perversa apparet, non scriptori vitio verti potest. Qui vertit, Dionysius, aut panegyricum voluit esse historiam, aut nonnisi ex panegyricis et tragoediis Athenas noverat. His quidem licebat, Atticam humanitatis optimarumque legum terram fingere, (v. Hermann. de trag. et ep. poesi p. 219. ad calc. Aristot. poet. et Schlegel. praelectt. dramat. T. I. p. 156 182.) non item historico, veritatem experto veritatisque praeconi. Thucydidis enim ae-

βίαια τοῖς ἰσχυροῖς πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς. Ὀλίγα δὲ πρὸς 2
ταῦτα τῶν Μηλίων ἀποκρινομένων, ὅτι καλῶς ἂν ἔχοι τοῖς
Ἀθηναίοις προνοεῖν τοῦ δικαίου, μὴ καὶ αὐτοί ποτε σφαλέν-
τες ὑπ' ἄλλων ἐν ἐξουσίᾳ γένωνται καὶ τὰ αὐτὰ πάσχωσιν
ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, ἀποκρινόμενον ποιεῖ τὸν Ἀθηναῖον·
„Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν καὶ παυθῇ, οὐκ ἀθυ- 3
μοῦμεν τὴν τελευτήν.“ τούτου δ' αἰτίαν ἀποδιδόντα, ὅτι, 912
κἂν καταλύσωσιν αὐτῶν Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχήν, συγγνώ-
μην ἕξουσι, καὶ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα πράσσοντες. Θήσω δὲ
καὶ τὴν λέξιν αὐτοῦ· „Οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥςπερ 4
καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσι.“ Τοῦτο δὲ
ὅμοιόν ἐστι τῷ λέγειν, ὅτι παρὰ τοῖς τυράννοις οὐ μισοῦνται
τύραννοι. Οἷς ἐπιτίθησι· „Καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφεί-
σθω κινδυνεύεσθαι.“ Ὃ μόλις ἂν εἶπε τῶν καταποντιστῶν

---

tate quantopere, ſophiſtis auctoribus, honeſtatis fundamenta concuſſa fuerint, ſatis conſtat. Inprimis huc pertinent Thuc. I, 76. III, 82. Plat. Gorg. p. 482. ſqq. Polit. p. 336 et 357 ſqq. Legg. 889. ſq. Qui loci egregie noſtrum colluſtrant. Caeterum ut cenſoris inconſtantiam perſpicias, cf. quae Romanos ſuos Volſcis agros et oppida ſibi erepta repetentibus reſpondentes facit Arch. VIII, 10. p. 1524: *κρατίστας ἡγούμεθα κτήσεις, ἃς ἂν πολέμῳ κρατήσαντες λάβωμεν, οὔτε πρῶτοι καταστησάμενοι νόμον τόνδε, οὔτ' αὐτὸν ἀνθρώπων ἡγούμενοι μᾶλλον εἶναι ἢ οὐχὶ θεῶν· ἅπαντας δὲ καὶ Ἕλληνας καὶ βαρβάρους εἰδότες αὐτῷ χρωμένους, οὐκ ἂν ἐνδοίημεν ὑμῖν μαλακὸν οὐδέν.*

2. *ἀποκρινομένων*] Legendum videri poſſit *ἀποκριναμένων*. Sed recte etiam in ſeqq. aliquoties participio praeſ. utitur.

σφαλέντες ὑπ' ἄλλων, ἐν ἐξουσίᾳ] Erunt, quibus praeplaceat *σφαλέντες, ἄλλων ἐν ἐξ.* Sed mutanda tantum erat diſtinctio. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 496. 3.

3. *παυθῇ*] Vulg. Thucyd. Edd. [c. 91.] habent *παυσθῇ*, et mox poſt *αὐτοί* diſtinguunt, non ante. Sylb. Sed *παυθῇ* in pluribus eſt codd. nec immerito hanc ſcripturam veteris Atthidis ſcriptoribus vindicat Buttmann. Gr. Gr. T. I. p. 448.

πράσσοντες] Malim *πράξαντες*. Reisk. Non opus. Nam ſemper omnino Lacedaemonios talia perpetrare ſignificatur.

4. *οἱ ἄρχοντες — οὗτοι*] Demoſth. p. Cor. p. 319. 15: *ὁ οὕτως ἔχων τὴν ψυχήν, οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ.* Xenoph. Cyrop. IV, 2, 39: *εἰ τῶν νῦν διωκόντων καὶ κατακαινόντων τοὺς ἡμετέρους πολεμίους — τούτων — δόξομεν ἀμελεῖν — ὅπως μὴ αἰσχροὶ — φανούμεθα.* Cf. Morus ad Iſocr. Paneg. 2. e.

τις ἢ λῃστῶν, οὐδὲν ἐπιστρεφόμενος τῆς μετὰ ταῦτα τιμω-
5 ρίας, χαρισάμενος ἐπιθυμίαις ἐν τῷ παρόντι. Ἔπειτ᾽ ὀλί-
γων τῶν μεταξὺ γενομένων ἀμοιβαίων καὶ τῶν Μηλίων εἰς
ἐπιεικῆ συγκαταβαινόντων αἵρεσιν· „Ὥςτε δὲ ἡσυχίαν ἄγον-
τας ἡμᾶς φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ
μηδετέρων, οὐκ ἂν δέξοισθε;“ ἀποκρινόμενον ποιεῖ τὸν Ἀθη-
6 ναῖον· „Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν,
ὅσον ἡ φιλία μὲν ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος δυνάμεως παράδειγμα
τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.“ ἐνθύμημα πονηρὸν καὶ σκολιῶς
ἀπηγγελμένον. Εἰ δὲ τὸ νόημα βούλεταί τις αὐτοῦ σκοπεῖν,
915 τοιόνδε ἐστίν· ὅτι φιλοῦντες μὲν ἡμᾶς ἀσθενεῖς φαίνεσθαι
πρὸς τοὺς ἄλλους ποιήσετε, μισοῦντες δὲ ἰσχυρούς. Οὐ γὰρ
ζητοῦμεν εὐνοίᾳ τῶν ὑπηκόων ἄρχειν, ἀλλὰ φόβῳ.

1 XL. Τούτοις ἕτερα προσθείς, πάλιν ἀμοιβαῖα, πε-
ρίεργα καὶ πικρά, τοὺς Μηλίους ὑποτίθεται λέγοντας, ὅτι
κοινὰς τὰς τυχὰς φέρουσιν οἱ πολέμιοι καὶ τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς

---

5. ὥςτε δὲ —] c. 94.

6. ὅσον ἡ φιλία] Recta et plana atque plena oratio haec foret: ὅσον ὠφελεῖ, *inimicitia veſtra nobis non tam nocet, quam prodeſt.* ἡ μὲν γὰρ φιλία ἀσθενείας — *nam amicitia eſt ſignum infirmitatis.* Reisk. Miror, neminem dum conjectaſſe: ὅσον ἡ φιλία, ἡ μὲν —. Sanum tamen fuerit vulgatum, quod ita explico, ut verba ἡ φιλία bis cogitanda eſſe putem. Obiter moneo locos ab Haackio laudatos (ad. III, 12.) nihil ſimilitudinis cum noſtro habere. De ſententia cf. III, 37. 39.

δηλούμενον] Accipio pro ἐν προδήλῳ ἐκτεθειμένον. Reisk.

XL, 1. ὅτι — οἱ πολέμιοι] C. 102: ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος. Vides Dionyſium quoque lectionem πολεμίων agnoſcere, quam pro πολεμούντων ſive ἀντιπολεμούντων poni potuiſſe, demonſtrantibus credam, non affirmantibus, Abreſchio et Haackio. Ac tantum abeſt, ut eam voce ἑκατέρων deferdi credam, ut ab hac corruptela repetenda eſſe videatur. Itaque πολέμων reſtituendum puto, quod Mosq. exhibet, Valla vertit, et fortaſſe etiam ſchol. [in quo προςέτι δέ leg. pro προςέχετε δέ] legit. Cf. II, 11: ἄδηλα τὰ τῶν πολέμων. I, 78: (ὁ πόλεμος) φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ περιΐστασθαι. Lyſ. or. fun. p. 64: τὰς ἐπὶ τῷ πολέμῳ τύχας κοινὰς ἁπάντων ἀνθρώπων νομίζοντες πολλοὺς μὲν πολεμίους κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμαχον, ἐνίκων μαχόμενοι. Plut. Nic. 27: κοιναὶ αἱ τύχαι τοῦ πολέμου.

ἀνέλπιστον, μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.
Πρὸς ταῦτα ποιεῖ τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον λαβυρίνθων σκο-
λιώτερα περὶ τῆς ἐλπίδος, ἐπὶ κακῷ τοῖς ἀνθρώποις γινομένης,
κατὰ λέξιν οὕτως γράφων· „Ἐλπὶς δέ, κινδύνῳ παραμύθιον οὖ- 2
σα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ
καθεῖλε· τοῖς δὲ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναῤῥίπτουσι — δάπανος
γὰρ φύσει — ἅμα τε γινώσκεται σφαλέντων καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι
φυλάξεταί τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν οὐκ ἐλλείπει· ὃ ὑμεῖς
ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλησθε παθεῖν,
μηδ' ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σώ- 914
ζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλείπωσιν αἱ φανεραὶ
ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικήν τε καὶ
χρησμοὺς καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται.“ Ταῦ- 3
τα οὐκ οἶδα πῶς ἄν τις ἐπαινέσειεν, ὡς προσήκοντα εἰρῆσθαι
στρατηγοῖς Ἀθηναίων, ὅτι λυμαίνεται τοὺς ἀνθρώπους ἡ πα-
ρὰ τῶν θεῶν ἐλπὶς καὶ οὔτε χρησμῶν ὄφελος, οὔτε μαντι-
κῆς τοῖς εὐσεβῆ καὶ δίκαιον προῃρημένοις τὸν βίον. Εἰ γὰρ

μετὰ δὲ — ὀρθῶς] Ipſa Thucydidis verba ſunt, quorum poſtrema laudat Thom. M. p. 167.

2. *τοῖς δέ*] Sic etiam codd. plerique exhibent: vulgo apud Thucydidem legitur *τοῖς δ'*.

ἀναῤῥίπτουσι] Apud Thucyd. *ἀναῤῥιπτοῦσι*, more verborum circumflexorum. Sylb. [Cf. Hermann. ad Soph. Ajac. 255.] Subaudi *αὐτήν*. Simile ductum ab illo genere ludi puerilis, quo pueri ſilicem teſtamve ſurſum jaciunt, quo videant, utrum latus ſilicis teſtaeve delapſae ſit ſuperius futurum, et utrum terrae incubiturum. *Τὴν ἐλπίδα ἀναῤῥιπτεῖν εἰς ἅπαν τὸ ὑπάρχον* eſt itaque *ſpem periclitari*, experimentum facere, num ſpes tibi ſit in exitum itura, an te falſura, ſic ut tuas fortunas univerſas aleae committas, ductus illa ſpe. Reisk. Verba *δάπανος γὰρ φύσει* laudat Thom. M. p. 199. *δάπανος* explicans adjectivo *δαπανηρός*.

καὶ ἐν ὅτῳ — ἐλλείπει] Senſus hic eſt: *ſpes copiam non relinquit* (iis, qui quomodo dictum eſt ea abutuntur), *qua quis, cum illam ſemel cognoverit vanam eſſe, poſtmodum ſibi ab ea caveat.* Significatur autem Melios ab Athenienſibus devictos nihil reliquum habituros eſſe, fruſtraque optaturos, ut minus ſpei confiſi eſſent.

μὴ βούλησθε] Haackius, Poppone monente p. 140. *μὴ βούλεσθε* edidit.

3. *ταῦτα οὐκ οἶδα —*] V. quae diſputata ſunt ad 39, 1.

τι ἄλλο τῆς Ἀθηναίων πόλεως, καὶ τοῦτ' ἐν πρώτοις ἐστὶν
ἐγκώμιον, τὸ περὶ παντὸς πράγματος καὶ ἐν παντὶ καιρῷ
τοῖς θεοῖς ἕπεσθαι καὶ μηδὲν ἄνευ μαντικῆς καὶ χρησμῶν
4 ἐπιτελεῖν. Λεγόντων τε τῶν Μηλίων, ὅτι σὺν τῇ παρὰ τῶν
θεῶν βοηθείᾳ καὶ Λακεδαιμονίοις πεποίθασιν, οὓς, εἰ καὶ διὰ
μηδὲν ἄλλο, διὰ γοῦν τὴν αἰσχύνην αὐτοῖς βοηθήσειν καὶ οὐ
περιόψεσθαι καὶ συγγενεῖς ἀπολλυμένους, αὐθαδέστερον ἔτι
5 τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον εἰςάγει· „Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς
915 τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. Οὐδὲν
γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν
δὲ ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν.

---

4. *λεγόντων τε τῶν Μηλίων*] c. 104.

οὓς εἰ καὶ] Videtur leg. *οὓς εἰκός, εἰ καὶ* —. Reisk. Miror virum doctum offendi constructione usitatissima, qua et relativa et particulae in oratione obliqua accusativum cum infinitivo adsciscere solent. V. Matthiae Gr. Gr. §. 537. p. 773. sq.

περιόψεσθαι καὶ συγγενεῖς ἀπολλ.] Forsan legendum *περιόψεσθαι τοὺς συγγ. ἀπολλ.* Sylb. Malim *περιόψεσθαι συμμάχους καὶ συγγενεῖς.* Reisk. Thucydides tantum *ξυγγενείας* mentionem facientes inducit. Quare Sylburgio assentior, nisi forte *καὶ* ante *συγγενεῖς* omnino delendum est.

λελείψεσθαι] Scriptus liber habet *λελήψεσθαι*: minus convenienter. Sylb. Sententia: *ne nos quidem nobis videmur erga deos minus bene animati esse, quam vos vobis videmini.* Reisk. Obstat huic explicationi, quod locutio *εὐμένεια ἀνθρώπων πρὸς τοὺς θεούς* hic me offendit, quamquam ita explicat Thom. M. p. 391. nec, si parum offenderet, huic loco conveniret. Lubenter igitur *πρὸς τοῦ θείου* amplecterer, si hoc offerrent codd. Nunc vulgatum ita tueor, ut verba *τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι* attractionis quodam genere, cujus non absimilia alibi notavimus, posita censeam pro *πρὸς μὲν τὸ θεῖον τῆς πρὸς τοῦ θείου εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι, ad deos quod attinet, ne nos quidem eorum gratia inferiores fore speramus.* Quod olim putaram verba *πρὸς τὸ θεῖον* tantummodo trajecta esse atque ad *λελείψεσθαι* pertinere, inductus verbis sequentibus: *καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος, οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι*, id, quamquam et Haackium statuere video, tamen vel propterea non placet, quod sic ad *εὐμενείας* intelligendum foret *αὐτοῦ* s. *τοῦ θείου*, quod hic durius existimo.

οὐδὲν γὰρ — πράσσομεν] Idem est, ac si dixisset: *οὐδὲν πράσσομεν, οὐδὲ ἀξιοῦμεν ἄλλως τι δίκαιον εἶναι, ἢ ὡς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐν μὲν τοῖς θείοις νομίζουσιν, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρωπίνοις*

Ἡγούμεθα γὰρ τό τε θεῖον δόξῃ, τἀνθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίως, οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν.“ Τούτων ὁ νοῦς ἐστὶ μὲν δυσείκαστος καὶ τοῖς πάνυ δοκοῦσιν 6 ἐμπείρως τοῦ ἀνδρὸς ἔχειν, κατακλείεται δ' εἰς τοιοῦτόν τι πέρας· ὅτι τὸ μὲν θεῖον δόξῃ γινώσκουσιν ἅπαντες, τὰ δὲ πρὸς ἀλλήλους δίκαια τῷ κοινῷ τῆς φύσεως κρίνουσι νόμῳ,

---

βούλονται πρὸς ἀλλήλους ἀξιοῦν καὶ δικαιοῦν, (h. e. ἀξιοῦν δίκαια εἶναι) *non aliter agimus, neque aliter jus et fas aeſtimamus, quam prout alii homines, partim in rebus divinis ſtatuunt agendum et cenſendum eſſe, partim in rebus humanis, in mutuis rerum inter ſe commerciis volunt agi atque cenſeri.* Hoc eſt: *ſacra facimus ex ritu antiquo et jus civile adminiſtramus ad praeſcriptum et ductum juris naturae.* Hujus ſui moris cauſam ſtatim ſubjicit: *Recte an ſecus deos colamus; in dubio eſt? Nam mera ex opinione imperat numen hominibus. Sed opinio, ſic colendos eſſe deos, eſt humana, antiquitus nobis tradita, cui ſervimus. Hoc autem certum eſt, quicquid alteri imperat, id ei imperat, quia neceſſe eſt per naturam rerum, ut potior minori imperet.* Reisk. Locus neutiquam tam difficilis eſt, quam Dionyſius eum eſſe affirmat. Ἀνθρωπείας et ad νομίσεως et ad βουλήσεως pertinet ac propterea praemiſſum eſt. Cf. II, 44: τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν, τελευτῆς, ὑμεῖς δέ, λύπης. VI, 69: οἱ δ' ἐχώρουν — περί τε πατρίδος μαχούμενοι καὶ τῆς ἰδίας ἕκαστος, τὸ μὲν αὐτίκα, σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον, ἐλευθερίας. Itaque locus in has partes reſolvendus eſt: οὐδὲν δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, et: οὐδὲν δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, *neque poſcimus neque facimus quidquam, quod vel ſancitae, qua homines deos colunt, obſervantiae repugnet, vel ab humano eorum, quae ſibi quisque expetit, acquirendorum ſtudio abhorreat.* Significatur autem, fortiorem quemque poſcere, ut, quem ſuperet, is ſibi pareat, id quod ſequentibus declaratur. Cur ἐς σφᾶς αὐτούς pro πρὸς ἀλλήλους accipiatur, equidem cauſam non video. Haackius, locum ſe non intellexiſſe, eo prodit, quod ad τῶν ſubaudiendum eſſe opinatur ἀνθρώπων, maſculini generis articulum ratus, cum ſit neutrius. Τὰ ἐς τὸ θεῖον ſunt *quae ad deos pertinent.* Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 270. b. cl. §. 282. p. 392.

τἀνθρώπειον] Vulgatae Thucydidis edd. habent τὸ ἀνθρώπειον, et mox φύσεως ἀναγκαίας, eodem caſu. Sylb.

τὸ μὲν θεῖον δόξῃ γινώσκουσιν ἅπαντες] His ſcilicet verbis ſibi interpretari videtur Thucydidis illa: ἡγούμεθα γὰρ τό τε θεῖον δόξῃ —, quibus non vidit annectendum eſſe verbum ἄρχειν: *exiſtimamus enim Deos ex opinione hominum, homines manifeſto ſemper et ubique ei imperare, cujus potentes ſint.* Ne, quod alios feciſſe video, ἡγούμεθα δόξῃ et ἡγούμεθα σα-

οὗτος δ' ἔστιν, ἄρχειν ὧν δύνηταί τις κρατεῖν. Ἀκόλουθα καὶ ταῦτα τοῖς πρώτοις καὶ οὔτε Ἀθηναίοις, οὔτε Ἕλλησι πρέποντα εἰρῆσθαι.

1 XLI. Πολλὰς δυνάμενος ἔτι διανοίας παρασχέσθαι
916 τὸ συνετὸν ἐχούσας πονηρόν, ἵνα μὴ πλείων ὁ λόγος γένοιτό μοι τοῦ μετρίου, τὴν τελευταίαν ἔτι προςθήκην παραλήψομαι μόνην· ἣν ἀπαλλαττόμενος ἐκ τοῦ συλλόγου ὁ Ἀθηναῖος
2 εἴρηκεν· „Ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρὰ ὄντα ἐλπιζόμενα μέλλεται, τὰ δὲ παρόντα βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγενέσθαι. Πολλήν γε ἀλογίαν, φησί, τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μεταστησάμενοι (ἔτι) ἡμᾶς ἄλλο τι τῶνδε σω-
3 φρονέστερον γνώσεσθε.“ Οἷς ἐπιτίθησιν· „Οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρου-

---

φῶς jungam, vel collocatio verborum obstare videtur. Haackii verba de hoc loco mire sonant. Conferendi sunt ad ejus sententiam quae ad 39, 1. excitavimus.

ἀκόλουθα] *Ἀνακόλουθα* legisse videtur interpres. Hudf.

XLI, 1. *δυνάμενος εἷς*] Pro *εἷς* non dubito, quin legendum sit *ἔτι*, ut supra 53, 5. Sylb. Sic edidi.

ἵνα — γένοιτο] Exspectaveris conjunctivum. Sed cf. Antiqq. T. I. p. 184. 2: *ἵνα μὴ δόξαιμι μακρηγορεῖν, ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίων ἐλεύσομαι συγγραφέας*. Strab. I, 1. p. 14. Tauchn.: *προςήκει ταῦτα διὰ πλειόνων ἐμφανίζειν, ἵν' εἴη γνώριμα*. Lucian. quom. hist. sit conscr. §. 3. p. 162: *κυλίω — τὸν πίθον, ὡς μὴ μόνος ἀργεῖν δοκοίην*. Platonis locos Polit. III. p. 410. c. et Legg. XI. p. 918. c. Astius correxit; haud scio, an injuria. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 519. p. 735.

προςθήκην] Malim *προθήκην*, id est *πρόθεσιν*, *propositionem*. Reisk. Non opus videtur.

2. *ἰσχυρὰ ὄντα*] Vulgatae Thucydidis edd. [c. 111.] pro *ἰσχυρὰ ὄντα* habent *ἰσχυρότατα* et mox *ὑπάρχοντα* pro *παρόντα*. Sylb.

περιγενέσθαι] Vulgatae Thucydidis editiones habent *περιγίγνεσθαι* et mox *πολλήν τε*, Ex eisdem addita est inclusa particula *ἔτι*. Sylb. Qui lectionem *πολλήν γε* unice veram putat, Benedictus, suo fruatur judicio.

3. *αἰσχροῖς*] Fort. *ἐσχάτοις*. Reisk. Mihi legendum videbatur *τὴν τῷ αἰσχρῷ ἐν τοῖς προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν αἰσχύνην*, coll. VIII, 27: *οὐδέποτε (ἔφη) τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας ἀλόγως κινδυνεύσειν*. Sed hoc audacius. Nec difficilem, nedum corruptum, locum putat Haackius, qui *αἰσχροὺς κινδύνους* ea interpretatur *pericula in quae quis per*

σαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. Πολλοῖς γὰρ προορω-
μένοις ἔτι, ἐς οἷα Φέρονται, τὸ αἰσχρὸν καλούμενον ὀνόματος
ἐπαγωγοῦ δυνάμει ἐπεσπάσατο ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος ἔργῳ
ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν." Τούτων τῶν λό- 4
γων ὅτι μὲν οὔτ᾽ αὐτὸς μετέσχεν ὁ συγγραφεὺς τῷ συλλόγῳ 917

---

amentiam incurrat. Velim demonstrasset vir doctissimus, hanc explicationem et verbis aptam esse, nec rei, de qua dicitur, repugnare. Quod ne facere possit, non vereor. Rectius itaque, opinor, Bauerus *ea* intelligit *pericula, quae subire pudor adigat, quae ob ignominiam fugiendam suscipiantur.* Quamquam haec quoque interpretatio habet, quo offendat.

4. *τούτων τῶν λόγων ὅτι μὲν οὔτ᾽ αὐτὸς μετέσχεν ὁ συγγραφεύς*] Hoc colloquium multis modis exagitat Dionysius. Ac de universo primum: Quod vero horum sermonum (inquit) minime fuerit particeps Thucydides, cum neque ipse conventui interfuerit, neque quae ab Atheniensibus aut Meliis dicerentur audiverit, ex iis, quae proxime superiore libro commemorat, facile possumus cognoscere. Nam postquam Amphipoli dux fuisset, ejectus e patria, per omne reliquum belli tempus in Thracia vixit. Hic primo manifeste falsum Dionysius dicit, Thucydidem patria ejectum, postea semper in Thracia longe a bello remotum vixisse. Ipse enim de se Thucydides scribit, cum in exsilium post Amphipolitanam praefecturam ejectus fuisset, factum esse, ut utriusque partis rebus interfuerit, nec parum Peloponnesiorum res ob id exsilium cognoverit [v. V, 26.]. Hic aperte Thucyd. se, postquam patria pulsus sit, rebus gestis affuisse dicit. Et testatur in ejus vita Marcellinus [p. 724.], Thucydidem, patria pulsum, in Aeginam se (quae ut plurimum unius diei navigatione ab Melo distat) contulisse. Deinde nihil magis miror, quam id quaerere Dionysium, quo modo colloquium hoc potuerit edere Thucydides, cum conventui non interfuerit: quo modo omnium historicorum fides elevari posset: qui certe plerisque rebus, quas scripserunt, non modo non interfuerunt, sed nec eodem tempore vixerunt. Sic ipse Dionysius res Romanorum scripsit, quibus aliquot seculis posterior fuit. Optimum quidem foret, ab iis, qui ipsis rebus interfuerunt, omnia prodita esse, sed quia id res humanae non patiuntur, non idcirco falsa scriptorum fides est, qui ab aliis accepta memoriae mandarunt. Thucydides tamen noster his omnibus difficultatibus minime laboravit: qui totius belli Peloponnesiaci tempore vixit et, cum id inciperetur, non puer, sed jam in aetate fuit: rebus vero gestis plurimis ipse interfuit: caeteris ita in propinquo erat, ut quotidie homines, qui rebus interfuerunt, percontandi audiendique amplam habuerit facultatem. Igitur si quisquam alius, certe Thucydides is est, cui minime omnium, quasi incomperta scripserit, objici

τότε παρατυχών, οὔτε τῶν διαθεμένων αὐτούς, Ἀθηναίων ἢ Μηλίων, ἤκουσεν, ἐξ ὧν αὐτὸς ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς βίβλῳ
918 περὶ αὐτοῦ γράφει, μαθεῖν ῥᾴδιον· ὅτι μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει στρατηγίαν ἐξελαθεὶς τῆς πατρίδος πάντα τὸν λοιπὸν
5 τοῦ πολέμου χρόνον ἐν Θρᾴκῃ διέτριψε. Λείπεται δὴ σκοπεῖν, εἰ τοῖς τε πράγμασι προςήκοντα καὶ τοῖς συνεληλυθόσιν εἰς τὸν σύλλογον προςώποις ἁρμόττοντα πέπλακε διάλογον, ἐχόμενος ὡς ἐγγύτατα τῆς συμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἱστορίας προείρη-
6 κεν. Ἆρ' οὖν, ὥςπερ τοῖς Μηλίοις οἰκεῖοι καὶ προςήκοντες ἦσαν οἱ περὶ τῆς ἐλευθερίας λόγοι, παρακαλοῦντες τοὺς Ἀθηναίους μὴ καταδουλοῦσθαι πόλιν Ἑλληνίδα μηδὲν ἁμαρτάνουσαν εἰς αὐτούς, οὕτως καὶ τοῖς Ἀθηναίων στρατηγοῖς πρέποντες ἦσαν οἱ περὶ τῶν δικαίων, μήτ' ἐξετάζειν ἐῶντες, μή-

---

queat. Ex Dionyſio ego multo libentius, et, ni fallor, juſtius, quaererem, unde orationes Aeneae, Latini, Romuli, et inprimis elegans illud, omnique artificio oratorio elaboratum, Tulli Hoſtilii, Romani regis, cum Metio Suffetio, Albano, colloquium, non brevius hoc Thucydideo, acceperit, cum ipſe plus, quam ſeptingentis annis, poſterior vixerit. **Acacius.**

ἐν τῇ πρὸ αὐτῆς (leg. ταύτης) βίβλῳ] IV, 104. ſqq. Quo tamen loco de exſilio ſuo Thucydides nihil memorat; obiter demum de eo loquitur V, 26. Se per reliquum belli tempus ſemper in Thracia vixiſſe nusquam dixit; immo contrarium ſignificat eo, quod ſe inprimis rebus Peloponneſiorum affuiſſe ait. Quod ſi factum eſt, non deliteſcere poterat in Thraciae ſolitudine.

περὶ αὐτοῦ] Vulgo περὶ αὐτοῦ.

ἐχόμενον, ὡς εἴ τις τὰ τῆς] Vitiatus eſt locus; paulo melior lectio haec eſſet: λεγόμενον, ὡς, εἴ τι μετὰ τῆς συμπάσης γνώμης καὶ ἀληθείας (ut infra 49, 3.) λεχθείη, *quod ſcilicet colloquium ita haberetur, ac ſi quid ſerio animi ſtudio et vere diceretur.* Sed, ut verum fatear, ea lectio mihi non ſatisfacit. **Sylb.** Nullus dubitavi de meo ſic corrigere: ἐχόμενος ὡς ἔγγιστα τῆς. **Reisk.** Egregie conjecit. Ductus enim eſt locus noſter ex Thuc. I, 22: ὡς ἂν ἐδόκουν μοι ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται. Unde pro ἔγγιστα, quod in Reiskiana eſt, ἐγγύτατα adſcivi.

5. ὡς αὐτὸς — προείρηκεν] Nimirum non de hac una oratione peculiariter, quod quis ex cenſoris verbis collegerit, ſed de omnibus, quas exhibuit, orationibus.

τε λέγειν, ἀλλὰ τὸν τῆς βίας καὶ πλεονεξίας νόμον εἰςάγοντες καὶ ταῦτ᾽ εἶναι δίκαια τοῖς ἀσθενέσι ἀποφαίνοντες, ὅσα
τοῖς ἰσχυροτέροις δοκεῖ; Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἴομαι τοῖς ἐκ 7
τῆς εὐνομωτάτης πόλεως ἐπὶ τὰς ἔξω πόλεις ἀποστελλομένοις 919
ἡγεμόσι ταῦτα προςήκειν λέγεσθαι, οὐδ᾽ ἂν ἀξιώσαιμι τοὺς μὲν μικροπολίτας καὶ μηδὲν ἔργον ἐπιφανὲς ἀποδειξαμένους Μηλίους πλέονα τοῦ καλοῦ ποιεῖσθαι πρόνοιαν ἢ τοῦ ἀσφαλοῦς καὶ πάντα ἑτοίμους εἶναι τὰ δεινὰ ὑποφέρειν, ἵνα μηδὲν ἄσχημον ἀναγκασθῶσι πράττειν· τοὺς δὲ προελομένους τήν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν κατὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον Ἀθηναίους, ἵνα μηδὲν αἰσχρὸν ὑπομείνωσιν ἐπίταγμα τῶν ταῦτα προαιρουμένων ὡς ἀνοήτων κατηγορεῖν. Οἴομαι δ᾽ ὅτι κἂν εἴ τινες ἄλλοι, παρόντων Ἀθηναίων, ταῦτα ἐπεχείρουν λέγειν, ἐπα-
χθῶς ἤνεγκαν ἂν οἱ τὸν κοινὸν βίον ἐξημερώσαντες. Ἐγὼ 8
μὲν δὴ διὰ ταύτας τὰς αἰτίας οὐκ ἐπαινῶ τὸν λόγον τοῦτον, ἀντιπαρεξετάζων τὸν ἕτερον. Ἐν ἐκείνῳ μὲν γὰρ Ἀρχίδαμος ὁ Λακεδαιμόνιος δίκαιά τε προκαλεῖται τοὺς Πλαταιεῖς καὶ λέξει κέχρηται καθαρᾷ καὶ σαφεῖ καὶ οὐδὲν ἐχούσῃ σχῆ-
μα βεβασανισμένον οὐδὲ ἀνακόλουθον· ἐν τούτῳ δὲ οἱ Φρονι- 920

---

7. *ἐκ τῆς εὐνομωτάτης πόλεως*] Hic vereor, ut multi cenſori aſſentiantur, niſi forte legum copiam intellexit. At haec ipſa, ut fieri ſolet, prioris aetatis *εὐνομίαν* (de qua v. Creuzeri orat. de civ. Athen. p. 19. ſqq.) perverterat.

κατὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον] Perſico bello, non Peloponneſiaco, illud factum eſſe, reputare debebat cenſor. Sed, dixerit, eandem in hoc quoque fortitudinem probaverunt, v. c. cum in Sicilia maximam cladem accepiſſent, cum ad Aegos flumen profligati eſſent. At vero haec deſperatio erat, non virtus. Praeterea qui fortes ſunt, iidem non ſemper juſti conſpiciuntur.

τῶν ταῦτα προαιρουμένων] Et *ταῦτα* ferri poteſt et *ταὐτά* reponi. Sylb. Solum *ταῦτα*, non *ταὐτά*, huic loco convenit. Subauditur *ἃ οἱ Μήλιοι προείλοντο*. Reisk.

οἱ τὸν κοινὸν βίον ἐξημερώσαντες] Haec oratorem redolent. V. Iſocr. Paneg. 15. Similes laudes Athenienſibus paſſim tribuuntur. V. Hemſterh. ad Lucian. T. I. p. 246. 422. Weſſel. ad Diodor. XIII, 27. Aſt ad Plat. Legg. T. II. p. 68. et, qui veterum locos larga manu congeſſit, Creuzer. Annotatt. orationi de civ. Athen. ſubjectis p. 53. ſqq.

8. *σχῆμα βεβασανισμένον*] Convenientius *σχῆμα βεβιασμένον*, ut 42, 1. et ſupra 35, 2. Sylb. Videtur vulgata be-

μώτατοι τῶν Ἑλλήνων αἴσχιστα μὲν ἐνθυμήματα Φέρουσιν, ἀηδεστάτῃ δ' αὐτὰ περιλαμβάνουσι λέξει· εἰ μὴ ἄρα μνησικακῶν ὁ συγγραφεὺς τῇ πόλει διὰ τὴν καταδίκην ταῦτα τὰ ὀνείδη κατεσκέδασεν αὐτῆς, ἐξ ὧν ἅπαντες μισήσειν αὐτὴν ἔμελλον. Ἃ γὰρ οἱ προεστηκότες τῶν πόλεων καὶ τηλικαύτας ἐξουσίας πιστευόμενοι Φρονεῖν τε καὶ λέγειν πρὸς τὰς πόλεις ὑπὲρ τῆς αὐτῶν πατρίδος * * ταῦτα κοινὰ ὑπολαμβάνουσιν ἅπαντες εἶναι τῆς ἀποστελλούσης πόλεως αὐτούς. Καὶ περὶ μὲν τῶν διαλόγων ἅλις.

1 XLII. Τῶν δημηγορικῶν λόγων τεθαύμακα μὲν τὸν ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ ῥηθέντα ἐν Ἀθήναις ὑπὸ Περικλέους περὶ τοῦ μὴ εἴκειν Λακεδαιμονίοις, τὸν ἔχοντα τήνδε τὴν ἀρχήν· „Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις." ὡς καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἡρμηνευ-
921 μένον δαιμονίως καὶ οὔτε κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν μορίων οὔτε κατὰ τὴν ἐξαλλαγὴν τῶν σχηματισμῶν τῶν ἀνακολούθων καὶ βεβιασμένων ἐνοχλοῦντα τὰς ἀκοάς, πάσας δὲ περιειληΦότα τὰς ἀρετάς, ὁπόσαι γίγνονται περὶ δημηγορικοὺς (λόγους)·

---

ne habere. Idem eſt, ac ſi dixiſſet *διὰ βασάνου διεστραμμένον*, *fidiculis distortum*, *luxatumve*. Reisk. Cf. 42, 3. 55, 1. et Erneſti Lex. technol. Gr. Rhett. p. 55.

φέρουσιν] Malim *προφέρουσιν*. Reisk. Non opus. V. 8, 3. 15, 2.

εἰ μὴ ἄρα —] Ejusmodi criminationem non pronunciare debet, qui probare non poteſt. Argumenta autem, quae quis in hanc rem afferat, aut levia ſunt aut nulla. De Anonymo (edit. Thuc. Lipſ. T. II. p. 733.) tacere praeſtat.

διὰ τὴν καταδίκην] ſcil. *ἑαυτοῦ*. Reisk.

πατρίδος] Poſt *πατρίδος* deeſt verbum *εἰώθασιν*, *εἰςάγονται*, vel aliud ſimile. Sylb.

XLII, 1. *ὑπὸ Περικλέους*] Scriptus liber habet *ὑπὲρ Περικλέους*. Sed *ὑπό* legendum eſſe, ſatis declarant iſta Thucydidis [I, 139.] *καὶ παρελθὼν* (*Περικλῆς ὁ Ξανθίππου*) *παρῄνει τάδε* [immo *τοιάδε*]. Sylb.

ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ] c. 140. ſqq. Mihi haec oratio non admodum a caeteris discrepare videtur ejusdem auctoris orationibus. Neque vero ea caret difficultatibus, quas Dionyſium expedire potuiſſe addubites.

(*λόγους*)] Hanc vocem de meo addidi.

καὶ τοὺς ὑπὸ Νικίου τοῦ στρατηγοῦ ῥηθέντας ἐν Ἀθήναις 2
ὑπὲρ τῆς εἰς Σικελίαν στρατείας· τήν τε πεμφθεῖσαν ὑπὸ
αὐτοῦ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ χρήζει συμμαχίας ἄλ-
λης καὶ διαδόχου, κάμνων τὸ σῶμα ὑπὸ νόσου· καὶ τὴν παρά-
κλησιν τῶν στρατιωτῶν, ἣν ἐποιήσατο πρὸ τῆς τελευταίας
ναυμαχίας· καὶ τὸν παραμυθητικὸν λόγον, ὅτε πεζῇ τὴν
στρατιὰν ἔμελλεν ἀπάγειν, ἀπολωλεκὼς τὰς τριήρεις ἁπά-
σας· καὶ εἴ τινες εἰσὶν ἄλλαι τοιαῦται δημηγορίαι καθαραὶ καὶ
σαφεῖς καὶ εἰς τοὺς ἀληθινοὺς ἀγῶνας ἐπιτήδειοι. Ὑπὲρ ἁπά- 3
σας δὲ τὰς ἐν ταῖς ἑπτὰ βίβλοις φερομένας τὴν Πλαταιέων
ἀπολογίαν τεθαύμακα, παρ' οὐδὲν οὕτως ἕτερον, ὡς τὸ μὴ
βεβασανίσθαι μηδὲ κατεπιτετηδεῦσθαι, ἀληθεῖ δέ τινι καὶ
φυσικῷ κεκοσμῆσθαι χρώματι. Τά τε γὰρ ἐνθυμήματα 922
πάθους ἐστὶ μεστὰ καὶ ἡ λέξις οὐκ ἀποστρέφουσα τὰς ἀκοάς.
Ἥ τε γὰρ σύνθεσις εὐεπὴς καὶ τὰ σχήματα τῶν πραγμάτων
ἴδια. Ταῦτα δὴ τὰ Θουκυδίδου ζηλωτὰ ἔργα καὶ ἀπὸ τού-
των τὰ μιμήματα τοῖς ἱστοριογραφοῦσιν ὑποτίθεμαι λαμ-
βάνειν.

XLIII. Τὴν δὲ ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ Περικλέους ἀπο- 1
λογίαν, ἣν ὑπὲρ αὐτοῦ διετίθετο, τραχυνομένων Ἀθηναίων,
ὅτι τὸν πόλεμον ἔπεισεν αὐτοὺς ἀναλαβεῖν, οὐχ ὅλην ἐπαινῶ· οὐδὲ
τὰς περὶ τῆς Μιτυληναίων πόλεως δημηγορίας, ἃς διέθετο Κλέων

---

2. *τοὺς ὑπὸ Νικίου — ῥηθέντας*] VI, 9. sqq. 20. sqq. Sed ne hae quidem orationes magis quam aliae facilitate sese commendant.

τὴν — ἐπιστολήν] VII, 11. sqq.

τὴν παράκλησιν] VII, 61. sqq.

τὸν παραμυθητικὸν λόγον] VII, 77.

3. *τὴν Πλαταιέων ἀπολογίαν*] III, 55. sqq.

κατεπιτηδεῦσθαι] Nota hic *κατεπιτηδεῦσθαι* sine augmento, ut supra *οἰκοφθορημένης* 14, 5. At non item infra [*κέχρηται* 51, 2. et *νενόμικα* Jud. de Demosth. p. 1000. 7.] Sylb. Ego librariorum errorem correxi.

ὑποτίθεται] Rectius plur. *ὑποτίθενται*, *praecipiunt*: sc. Thucydidis admiratores. Sylb. Malim *ὑποτίθεμαι*, *auctor sum*, *hortor*. Reisk. Hoc sine dubitatione recepi. Cf. 55, 1.

XLIII, 1. *ἐν τῇ δευτέρᾳ β.*] c. 60. sqq.

καὶ Διόδοτος, ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ· οὐδὲ τὴν Ἑρμοκράτους τοῦ Συρακουσίου πρὸς Καμαριναίους· οὐδὲ τὴν Εὐφήμου τοῦ πρεσβευτοῦ τῶν Ἀθηναίων τὴν ἐναντίαν ταύτης· οὐδὲ τὰς
2 ὁμοίας ταύταις. Οὐ γὰρ ἀνάγκη πάσας ἐξαριθμεῖσθαι τὰς εἰς τὸν αὐτὸν κατεσκευασμένας τῆς διαλέκτου χαρακτῆρα. Ἵνα δὲ μὴ δόξῃ τις φάσεις ἀναποδείκτους με λέγειν, πολλὰς
923 παρασχέσθαι πίστεις δυνάμενος, δυσὶν ἀρκεσθήσομαι δημηγορίαις, ἵνα μὴ μακρὸς ὁ λόγος γένηται, τῇ Περικλέους ἀπολογίᾳ καὶ τῇ Ἑρμοκράτους πρὸς Καμαριναίους κατηγορίᾳ κατὰ τῆς Ἀθηναίων πόλεως.

1 XLIV. Ὁ μὲν οὖν Περικλῆς ταῦτα λέγει· „Καὶ προςδεχομένῳ μοι τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς ἐμὲ γεγένηται· αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας· καὶ ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι, εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ
2 χαλεπαίνετε ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε." Ταῦτα Θουκυδίδῃ μέν, γράφοντι περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐν ἱστορικῷ σχήματι προςήκοντα
924 ἦν· Περικλεῖ δὲ ἀπολογουμένῳ πρὸς ἠρεθισμένον ὄ-

ἐν τῇ τρίτῃ β.] c. 37. sqq.

τὴν Ἑρμοκράτους] VI, 76. sqq.

τὴν Εὐφήμου] VI, 82. sqq.

φάσεις ἀναποδείκτους] Vide ne ex hoc loco corrigendum sit quod in l. de Compos. p. 28. legitur: ἵνα δὲ μὴ δόξω, φασίν, ἀναπόδεικτα λέγειν. Cf. Jud. de Isaeo p. 617. 3.

XLIV, 1. ταῦτα λέγει] Locus est II, 60. Reisk.

ἐς ἐμέ] Sic nunc etiam apud Thucydidem pro ἔς με, Poppone p. 156. monente, edidit Haackius.

Περικλεῖ δὲ ἀπολογουμένῳ —] Hanc orationem iracundiae quidem Periclis, non tamen praesenti tempori convenire, Dionysius ait. Potius enim deprecationem humilem, quam iracundam et vehementem orationem ei tribuendam fuisse, utpote ipsi reo et auctori praesentium malorum. Verum Dion. multo minus se rhetorum praecepta considerare declarat, dum non videt, eandem causam aliter ab aliis agi debere. Hanc quoque orationem (quae nec est adeo ferox et insolens, ut Dionysio videtur) optime Periclis magnitudini convenire, quivis intelliget, qui mores, instituta et gravitatem viri considerabit, quae tum alii, tum egregie Plutarchus in vitis et post orationem praesentem Thucydides describunt. Tali igitur viro ne in capitis quidem periculo (in quo hoc lo-

χλον οὐκ ἦν ἐπιτήδεια εἰρῆσθαι, καὶ ταῦτα ἐν ἀρχαῖς τῆς ἀπολογίας πρὶν ἑτέροις τισὶν ἀπομειλίξασθαι λόγοις τὰς ὀργὰς τῶν εἰκότως ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἀχθομένων, τετμημένης μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων τῆς κρατίστης γῆς, πολλοῦ δὲ κατὰ τὸν λοιμὸν ἀπολωτότος ὄχλου, τὴν δ' αἰτίαν τῶν κακῶν τούτων τοῦ πολέμου παρεσχηκότος, ὃν ὑπ' ἐκείνου πεισθέντες ἀνεδέξαντο. Σχῆμά τ' οὐ τοῦτο τῇ διανοίᾳ πρεπωδέστατον ἦν, τὸ ἐπιτιμητικὸν, ἀλλὰ τὸ παραιτητικόν. Οὐ γὰρ ἐρεθίζειν προςήκει τὰς τῶν ὄχλων ὀργὰς τοὺς δημηγοροῦντας, ἀλλὰ πραΰνειν. Τούτοις ἐπιτίθησι διάνοιαν ἀληθῆ μὲν καὶ δεινῶς 3
ἀπηγγελμένην, οὐ μέντοι γε τῷ παρόντι καιρῷ χρησίμην· „Ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι, φησί, πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐ- 925
πραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην. Καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτόν, διαφθειρομένης τῆς πατρίδος, οὐδὲν ἧσσον ξυναπόλλυται· κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ μᾶλλον διασώζεται.“ Εἰ μὲν γὰρ ἰδίᾳ τινὲς ἐβλάπτοντο 4
τῶν πολιτῶν, εὐτύχει δὲ τὸ κοινόν, καλῶς ταῦτ' ἔλεγεν·

---

co Pericles non verſabatur) oratione humili et abjecta, ad plebem inprimis utendum eſt. Quod illuſtri exemplo T. Livius lib. II. [c. 56. ſq.] depingit in Appio Claudio, capitis ad plebem reo [ipſeque Dionyſ. Arch. IX., 53. p. 1854. in Servilio probat.]. Hoc nimirum eſt illud, quod adeo nobis oratores commendant, decorum: cujus, ſi quisquam alius, T. Livius praeclarus eſt artifex, qui aliter Fabium Maximum et Scipionem Africanum, aliter Sp. Poſthumium et Terentium Varronem loquentes et agentes facit. Nec ignotum eſt Socratis exemplum, qui, quamvis in capitis judicio verſans, non tamen oratione humili (quam ei attulerat Lyſias) voluit uti: de quo Cicero lib. I. [c. 54.] de oratore [cf. Fiſcher. ad Plat. Apol. p. 66.]. Acacius.

τῇ διανοίᾳ] Subaudi *ταύτῃ*, niſi legendum ſit *οὐ τοῦτο ταύτῃ τῇ διανοίᾳ*. Reisk. Emendatione non opus.

προςῆκε] Malim *προςήκει*. Reisk. Hoc modo legendum eſſe, ſequens *τοὺς δημηγοροῦντας* oſtendit, itaque emendationem cuique obviam recepi.

3. *πλείω*] Thucydidis editiones habent *πλέω* ſine *ι*. Sylb. *Πλείω* codd. addicentibus repoſuit Haack.

καλῶς — φερόμενος] Cf. Xenoph. Oecon. V, 17: *εὖ φερομένης τῆς γεωργίας, ἔῤῥωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι ἅπασαι.* Sic *εὖ φερόμενα πράγματα* Plut. Sert. 22. Nic. 18.

4. *ἔλεγεν*] Malim *ἐλέχθη*. De ſententia, ſimiliter disputat Ariſtoteles, ubi Platonis civitatem reprehendit, Polit. II,

ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἦσαν ἅπαντες, οὐκέτι καλῶς. Οὐδὲ γὰρ ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίς, ὅτι ταῦτα πρὸς ἀγαθοῦ τῇ πόλει γενήσεται τὰ δεινά, βέβαιον εἶχέν τι. Ἀφανὲς γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ μέλλον καὶ πρὸς τὰ παρόντα τὰς περὶ τῶν ἐσομένων γνώμας αἱ τύχαι τρέπουσιν.

1 XLV. Τούτοις ἐπιτίθησιν ἔτι φορτικωτέραν διάνοιαν καὶ ἥκιστα τῷ παρόντι καιρῷ πρέπουσαν· „Καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς οἴομαι ἥσσων εἶναι γνῶναί τε
926 τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς τε καὶ χρημά-
2 των κρείσσων.“ Θαυμαστὸν γάρ, εἰ Περικλῆς, ὁ μέγιστος

2, 16: ἀδύνατον δὲ εὐδαιμονῆσαι ὅλην, μὴ τῶν πλείστων, ἢ μὴ πάντων μερῶν, ἢ τινων ἐχόντων τὴν εὐδαιμονίαν, rectius ille (v. tamen Morgenftern. de Plat. rep. p. 166.) quam Nofter. Quamquam enim tunc quidem Athenienfium plerique calamitatibus premebantur, tamen Pericli dicere licebat, univerfam civitatem recte fe habere, cum exigui temporis infortuniis, licet ea in omnes cives cadant, omnino tamen civitatis felicitatem tolli nemo jure dixerit. Suo autem jure rerum in melius mutandarum fpe Athenienfes confolatus eft Pericles. Nam malorum, quibus premebantur, neutiquam fummum fuit, agrorum depopulatio, quam praeviderant, nec magnopere curabant, fed peftilentia, quae ut omnibus inexfpectata inciderat, ita finem ejus fperare licebat. Quod qui negat, Dionyfius, vera fententia (ἀφανὲς γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ μέλλον) inepte abutitur.

XLV, 1. ἐπιτίθησιν] V. l. l. Omittit Dionyfius verba interjecta ὁπότε οὖν πόλις — δι' αἰτίας ἔχετε.

οἴομαι ἥσσων] In vulg. Thucydidis edd. ἥσσων οἴομαι, quem ordinem codd. jubentibus immutavit Haackius. Sequentia Valckenario imitatus videtur Xenophon. Memor. I, 2, 52: μόνους δὲ φάσκειν αὐτὸν ἀξίους εἶναι τιμῆς τοὺς εἰδότας τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι δυναμένους. Cf. Polyb. IV, 8, 2. Dionyf. Arch. X, 36. p. 2086. 10. Sequentia laudat Plutarch. Pericl. 15. extr.

2. θαυμαστὸν γάρ, εἰ Περικλῆς —] Mirum mihi videtur, inquit Dionyfius, Periclem, omnium, qui tunc effent, oratorum maximum, ignoraffe, quod mediocribus etiam ingeniis eft exploratum, eorum, qui fe praeter modum laudant, orationes auditoribus effe permoleftas, idque in illis praefertim concionibus, quae vel in judicio, vel ad populum habentur, in quibus non de praemiis, fed de poenis eft periculum. Tunc enim non folum aliis moleftiam, verum et fibi, dum multitudinis invidiam concitant, infortunium pariunt. Nam

τῶν τότε ῥητόρων, ἠγνόει τοῦτο, ὃ μηδεὶς ἂν τῶν ἐχόντων
μέτριον νοῦν ἠγνόησεν, ὅτι πανταχῇ μὲν οἱ μὴ τεταμιευμέ-
νως ἐπαινοῦντες τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς, ἐπαχθεῖς τοῖς ἀκούου-
σι φαίνονται, μάλιστα δ' ἐν τοῖς πρὸς τὰ δικαστήρια καὶ
τὰς ἐκκλησίας ἀγῶσιν, ἐν οἷς γε δὴ μὴ περὶ τιμῶν αὐτοῖς
ἐστιν, ἀλλὰ περὶ τιμωριῶν ὁ κίνδυνος. Τότε γὰρ οὐκ ἐπα- 3
χθεῖς μόνον εἰσὶν ἑτέροις, ἀλλὰ καὶ δυςτυχεῖς ἑαυτοῖς, ἐμ- 927
βαλλόμενοι τὸν παρὰ τῶν πολλῶν φθόνον. Ὅταν δὲ τοὺς
αὐτούς τις ἔχῃ δικαστάς τε καὶ κατηγόρους, μυρίων αὐτῷ
δεῖ δακρύων τε καὶ οἴκτων εἰς αὐτὸ τοῦτο πρῶτον, τὸ μετ'
εὐνοίας ἀκουσθῆναι. Ὁ δὲ δημαγωγὸς οὐκ ἀρκεῖται τούτοις,

---

qui eosdem et judices habet et accuſatores, in hoc ipſo, ut eos ad audiendum benevolos reddat, infinitis lacrymis opus habet etc. Huic objectioni ſufficerent, quae modo in exordio hujus orationis contra aliam ejusdem objectionem dixi. Sed tamen, ut appareat, etiam in capitis periculo laudationes aliquando gratas eſſe, aliud perilluſtre exemplum ex T. Liv. lib. 38. [c. 50.] de Scipione Africano, domitore Annibalis et Carthaginis, in judicium vocato, apponam. Juſſus dicere, inquit, cauſſam, ſine ulla criminum mentione, orationem adeo magnificam de rebus ab ſe geſtis exorſus eſt, ut ſatis conſtaret, neminem unquam neque melius neque verius laudatum eſſe. *Dicebantur enim ab eodem animo ingenioque, a quo geſta erant, et aurium faſtidium aberat, quia pro periculo, non in gloriam, referebantur.* Acacius.

ὁ μέγιστος τῶν τότε ῥητόρων] V. Wolf. ad Plat. Symp. XXXII, 6. Heindorf. ad Plat. Phaedr. p. 326. ſq. Heeren Ideen P. III. p. 394. ſqq. Egregie Plutarch. Pericl. 15: *Παντοδαπῶν, ὡς εἰκός, παθῶν ἐν ὄχλῳ τοσαύτην τὸ μέγεθος ἀρχὴν ἔχοντι φυομένων, μόνος ἐμμελῶς ἕκαστα διαχειρίσασθαι πεφυκώς, μάλιστα δ' ἐλπίσι καὶ φόβοις, ὥςπερ οἴαξι, προσανατέλλων τὸ θρασυνόμενον αὐτῶν καὶ τὸ δύςθυμον ἀνιεὶς καὶ παραμυθούμενος ἔδειξε, κατὰ Πλάτωνα* (cf. Aſt. de Plat. Phaedro p. 113. ſqq.) *ψυχαγωγίαν οὖσαν καὶ μέγιστον ἔργον αὐτῆς τὴν περὶ τὰ ἤθη καὶ πάθη μέθοδον, ὥςπερ τινὰς φθόγγους ψυχῆς, μάλ' ἐμμελοῦς ἁφῆς καὶ κρούσεως δεομένους.*

ἐμβαλούμενοι] Num *ἐμβαλλόμενοι, ipſi ſibi conſciscentes et velut cervicibus ſuis imponentes ſuismet manibus.* Simile ductum a navi, in quam onera importantur, conjiciuntur. Reisk. *Ἐμβαλλόμενοι* correxeram, antequam Reiskii annotationem inſpicerem.

εἰς αὐτὸ τοῦτο, πρῶτον τό] Diſtinctio poſt *τοῦτο* eſt etiam in ſcripto libro. Sylb. Nihilo ſecius tamen poſt *πρῶτον* demum incidendum erat.

ἀλλ' ἐπεξεργάζεταί τε τούτοις καὶ μεταφράζει τὰ ῥηθέντα·
4 „Ὅ τε γὰρ γνοὺς, φησί, καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ εἰ
καὶ μὴ ἐνεθυμήθη, ὅ,τε ἔχων ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει
δύςνους οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως φράζει· προςόντος δὲ καὶ
τοῦδε, χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν
πωλοῖτο." Οὐκ οἶδ', εἴ τις ἂν ὁμολογήσειεν, ὥςπερ ἀλη-
θῆ ταῦτα ἦν, οὕτως καὶ προςήκοντα εἶναι ὑπὸ Περικλέους ἐν
5 Ἀθηναίοις ἠρεθισμένοις πρὸς αὐτοὺς λέγεσθαι. Ἦν δέ γ'
οὐχ ἡ τῶν κρατίστων ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων εὕρεσις
αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀξία σπουδῆς, εἰ μὴ καὶ τοῖς πράγμασιν
εἴη προςήκοντα καὶ τοῖς καιροῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· ἀλλ',
ὅπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ἔφην, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀποδεικνύμε-
928 νος ὁ συγγραφεύς, ἣν εἶχε περὶ τῆς Περικλέους ἀρετῆς, πα-

---

4. *εἰ καί*] Sic etiam in vulg. Thuc. edd. Sed recte Haackius, Poppone monente p. 156: *καὶ εἰ* repoſuit. Cf. Goeller. Actt. Philoll. Monac. T. 2. p. 226.

ἀμφότερα] ſcil. *τό, τε γνῶναι καὶ τὸ σαφῶς διδάσκειν.* Reisk.

φράζει] Correxi *φράζοι*, ut eſt apud Thucydidem II, 60. Praeterea ſic legi velim: *οὐκ ἂν ὁμοίως τῷ οἰκείως* (ſubaudi *ἔχοντι*) *φράζοι*, *non facile id dicat, verbis proferat, perinde atque facturus ſit homo erga remp. benevolus*, vel *bene animatus*. Ex *ἔχων* praemiſſo tacite repeti debet *ἔχοντι*. Reisk. *Φράζει* revocavi, cum hanc mihi legem ſcripſerim, ut non temere Thucydideos, quos Dionyſius proponit, locos ex Thucydide emendarem, etiamſi eorum depravatio manifeſta videretur. Cf. Porſon. Adverſ. p. 197. Poppo l. l. p. 140. De Reiskii emendatione non habeo quod dicam, cum repetitio verbi *ἔχοντι* duriſſima ſit, nec vulgaris lectio quidquam offenſionis habeat.

τοῦδε] ſc. *τοῦ οἰκείως ἔχειν τῇ πόλει.* Reisk. Immo *τοῦ εὔνου τῇ πόλει*, quod ex praegreſſo *τῇ πόλει δύςνου* eliciendum, niſi, quod eodem redit, *φιλόπολις* cogitatione repetere vis.

Οὐκ οἶδ'] *Οὐδ' οἶδ'* Reiskius per errorem.

πρὸς αὐτούς] Dedi de meo *πρὸς αὐτόν*, *exacerbatis adverſus eum*, Periclem puta. Nam *πρὸς αὐτούς* cum *λέγεσθαι* nequit conſtrui: *dici ad eos.* Tautologia enim foret *ἐν Ἀθηναίοις* et *πρὸς αὐτούς.* Reisk. Alius haec verba illorum interpretamentum eſſe cenſuerit. Ego veterem lectionem, ſanam ratus, revocavi. Non enim ſufficiebat *inter* Athenienſes Periclem ejusmodi verba feciſſe, ſed etiam *adverſus* eos, ut eos reprehenderet, comprimeret. Ita enim *πρός* hic interpretandum videtur. Cf. F. A. Wolf. ad Demoſth. Lept. CLI. ſq.

ρὰ τόπον ἔοικεν εἰρηκέναι ταῦτα. Ἔχρην δέ γ' αὐτὸν μὲν ὅ,τι βούλεται περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἀποφαίνεσθαι, τῷ δὲ κινδυνεύοντι τοὺς ταπεινοὺς καὶ παραιτητικοὺς τῆς ὀργῆς ἀποδοῦναι λόγους. Τοῦτο γὰρ ἦν πρέπον τῷ μιμεῖσθαι βουλομένῳ συγγραφεῖ τὴν ἀλήθειαν.

XLVI. Ὀχληρὰ δὲ κἀκεῖνα τὰ μειρακιώδη καλλωπίσματα τῆς λέξεως καὶ τὰ πολύπλοκα τῶν ἐνθυμημάτων σχήματα· „Ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε (καὶ ἀμύνεσθαι) μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. Φρόνημα μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τινι ἐγγίνεται· καταφρόνησις δέ, ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν· ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. Καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ὀχυροτέραν παρέχεται,

---

5. *αὐτὸν μέν*] Subaudi *ἐν τῷ ἑαυτοῦ προσώπῳ λέγοντα*. Reisk.

τοὺς ταπεινούς — λόγους] Ipſe igitur cenſor Periclem lacrymantem et lamentantem nobis produxiſſet. Qua ſe purgandi ratione ſi uſus eſſet, dignus fuiſſet, qui lapidibus ab Athenienſibus obrueretur. Deprecationibus enim adhibitis culpam in ſe recepiſſet, veniamque oraſſet, quam a populo omnibus infortuniis irritato ſperare non poterat. Unica ſui defendendi ratio, qua Pericli uti licebat, haec fuit, ut defenſione ſe non egere oſtenderet. Et quonam alio modo hoc aſſequi poterat, quam eo, quod Athenienſes obliviosos commoneret, qualem in republica adminiſtranda ſe praebuiſſet, quantum patriae amorem ubique manifeſtaſſet, quanta prudentia civium ſuorum commodis conſuluiſſet, quantopere a lucri ſtudio alienus fuiſſet, quam florentem opera et conſilio ſuo civitatem reddidiſſet. His expoſitis pateret neceſſe erat, mala, quibus Athenienſes premebantur, non a Periclis conſiliis, ſed ab adverſa fortuna repetenda eſſe, qua afflicti ne animos deſpondeant, et metu et gloria concitantur.

τῷ μιμεῖσθαι βουλομένῳ] Reſpicitur Thuc. I, 23.

XLVI, 1. *ὀνόματα*] Haud dubie leg. eſt *σχήματα*. Et ſic edidi.

(*καὶ ἀμύνεσθαι*)] Incluſa abſunt a vulg. edd. Thucyd. [II, 62.]. Eaedem pro *φρόνημα* habent *αὔχημα* (quod ibi agnoſcit etiam Scholiaſtes) et mox *ἀπό* pro *ὑπό* [atque *ἐγγίγνεται* pro *ἐγγίνεται*]. Sylb.

καὶ τὴν τόλμαν] id eſt *καὶ ὅτῳ τὴν τόλμαν*. Reisk.

ὀχυροτέραν] V. ad §. 2.

ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος] id eſt *διὰ τὸ φρονήσει ὑπερέχειν τοῦ ἑτέρου*, *propterea, quod ſapientia alteri praeſtet, qui pariter audax, parique in fortuna ſit.* Reisk.

ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει ἧς, ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς· γνώμη δὲ
2 ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια." Τά τε
929 γὰρ φρονήματα ψυχρότερά ἐστι καὶ τῆς Γοργίου προαιρέσεως μᾶλλον οἰκειότερα, ἥ τε τῶν ὀνομάτων ἐξήγησις ἀμφοτέρων σοφιστικὴ καὶ ἀπειρόκαλος, ἥ τε τόλμα, ἣν ἀπὸ

ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει] id est καὶ ὃς ἐλπίδι ἧσσον πιστεύει. Pendent haec omnia e praemiſſo καταφρόνησις δέ, *illi adeſt, vel ex illo exſiſtit contemtus hoſtium.* Reisk. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 481. n. 2. De totius loci interpretatione v. ad §. 2.

ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς] Tum maxime valet et viget, cum aliae omnes viae e malis noſtris evadendi clauſae et ſalutis omnia adminicula intercepta, conſilia ademta ſunt. Non prius deſcendimus vel confugimus ad ſpem, quam eo ſumus deducti, ut expedire nos et evolvere e malis noſtris nullo modo poſſimus. Reisk.

2. φρονήματα] Hac voce Dionyſium alibi uſum eſſe pro νοήματα, non memini. Nec placet, quod olim mihi videbatur, Dionyſium vocabulo φρονήματα ipſa Thucydidis verba (φρονήματι - καταφρονήματι) reſpicere ac repetere, cum non ſolum verba, ſed etiam ſententias vituperare videatur. Itaque ſi quis νοήματα reponendum cenſeat, me non refragantem habebit, cum φρονήματα facile ex praegreſſo φρονήματι oriri potuerit.

ἀμφοτέρων] Dedi de meo ἀμφότερον adverbialiter, *juxta*, vel *pariter, perinde; tam eſt ſophiſtica, quam inepta et illiberalis; utrumque eſt, tam illud, quam hoc.* Reisk. Equidem ἀμφοτέρων ferri poſſe arbitratus revocavi. Reſpiciuntur enim vocabula φρόνημα et καταφρόνημα.

σοφιστική] Summa in hac nominum diſtinctione Prodici fuit cura, cujus exempla ſervavit Plat. Protag. p. 337: χρὴ τοὺς ἐν τοιοῖσδε λόγοις παραγιγνομένους κοινοὺς μὲν εἶναι ἀμφοῖν τοῖν διαλεγομένοιν ἀκροατάς, ἴσους δὲ μή. Ἔστι γὰρ οὐ ταὐτόν. Κοινῇ μὲν γὰρ ἀκοῦσαι δεῖ ἀμφοτέρων, μὴ ἴσον δὲ νεῖμαι ἑκατέρῳ, ἀλλὰ τῷ μὲν σοφωτέρῳ πλέον, τῷ δὲ ἀμαθεστέρῳ ἔλαττον. — ἀξιῶ ὑμᾶς ξυγχωρεῖν καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων ἀμφισβητεῖν μέν, ἐρίζειν δὲ μή· ἀμφισβητοῦσι μὲν γὰρ καὶ δι' εὔνοιαν οἱ φίλοι τοῖς φίλοις, ἐρίζουσι δὲ οἱ διάφοροί τε καὶ ἐχθροὶ ἀλλήλοις. — Ὑμεῖς τε οἱ λέγοντες μάλιστ' ἂν οὕτως ἐν ἡμῖν τοῖς ἀκούουσιν εὐδοκιμοῖτε καὶ οὐκ ἐπαινοῖσθε. Εὐδοκιμεῖν μὲν γάρ ἐστι παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκουόντων ἄνευ ἀπάτης, ἐπαινεῖσθαι δὲ ἐν λόγῳ πολλάκις παρὰ δόξαν ψευδομένων. Ἡμεῖς τ' αὖ οἱ ἀκούοντες μάλιστ' ἂν οὕτως εὐφραινοίμεθα, οὐχ ἡδοίμεθα. Εὐφραίνεσθαι μὲν γάρ ἐστι μανθάνοντά τι καὶ φρονήσεως μεταλαμβάνοντα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ, ἥδεσθαι δὲ ἐσθίοντά τι ἢ ἄλλο ἡδὺ πάσχοντα αὐτῷ τῷ σώματι. Cf. Heindorf. ad Charm. §. 24. p. 84. Atque hanc Prodici ἀκριβολογίαν imitatum eſſe Thucydidem, Marcellinus teſtatur p. 727. Cf.

τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ὀχυρωτέραν παρέχεται, τῶν Ἡρακλειτείων σκοτεινῶν ἀσαφεστέραν ἔχει τὴν δήλωσιν, ἥ τε τῆς ἐλπίδος ἐν τῷ ἀπόρῳ ἰσχὺς καὶ ἡ τῆς γνώμης ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων βεβαιοτέρα πρόνοια ποιητικώτερον περιπέφρασται. Βούλεται γὰρ λέγειν, ὅτι δεῖ τῇ γνώμῃ πιστεύειν μᾶλλον, ἣν ἐκ τῶν παρόντων λαμβάνομεν, ἢ ταῖς ἐλπίσιν, ὧν ἐν τῷ μέλλειν ἐστὶν ἡ ἰσχύς.

Schol. T. II. p. 569. Hujus imitationis, si qua est, exempla sunt I, 69. extr.: *αἰτία μὲν — φίλων ἀνδρῶν ἐστιν ἁμαρτανόντων, κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων* (cf. Isocr. Paneg. 36.) III, 39: *ἐπανέστησαν μᾶλλον ἢ ἀπέστησαν. Ἀπόστασις μέν γε τῶν βίαιόν τι πασχόντων.* (quem locum Dionysius imitatus est Antiqq III, 8. p. 425. 1.) Sed quis non videt talia multum differre a Prodici affectatione? Equidem hac verborum explicatione, si quis modice ea utatur, non magis offendor, quam nominum derivatione; de qua v. Lobeck. et Hermann. ad Soph. Ajac. 430. (425.). Neque illa abstinuerunt alii scriptores, veluti Isocr. Paneg. 47.

ὀχυρωτέραν] Nota hic *ὀχυρωτέραν* per *ω* et §. 1. *ὀχυροτέραν* per *ο*. Vulgatae Thucyd. editiones habent *ἐχυρωτέραν* per *ε* in prima syllaba, per *ω* in tertia. Nota ibidem etiam *Ἡρακλητείων* per *η* in tertia syllaba, cum apud Suid. et alibi legatur *Ἡράκλειτος*. Sylb. *Ἡρακλητείων* correxi, sed §. 1. *ὀχυροτέραν* retinui, licet me non fugiat, hanc scripturam vitiosam esse. V. tamen Schaefer. ad Apollon. Rhod. T. II. p. 213. sqq. De Heracliti obscuritate v. Creuzer. de arte hist. Gr. p. 185. et quos laudat. Adde Schleiermacher. de Heraclito in Mus. Antiq. Stud. p. 523. sqq.

βούλεται γὰρ λέγειν — ἡ ἰσχύς] Hac explicatione non multum explicatur. Integrum Thucydidis locum hoc modo converto: *hostibus occurrere oportet non solum fidentia, sed etiam contemtione. Confidentiam enim vel ignavus per felicem imperitiam* (i. e. si fortuna adjuvetur, tametsi non consilio felicem successum meruerit) *concipit; contemtio vero est, si quis etiam consilio adversariis se superiorem esse intelligit: id quod nobis contigit. Atque audaciam in pari fortuna* (h. e. etiamsi fortuna, cujus favor potissimum fiduciam gignere solet, nobis non magis propitia sit, quam adversariis) *firmiorem reddit prudentia, si subest elatus animus* (s. illa de qua dictum est, hostium contemtio) *eaque* (prudentia) *minus fidit spei, quae in angustiis se efficacem praebet* (in quibus homines cum aliis auxiliis destituuntur, ab illa opem exspectant. cf. V, 103.) *sed consilio, ex iis, quae praesto sunt, cujus tutior est providentia.* Ad hanc interpretationem illustrandam pauca addenda videntur. Ac primum quod Schol. aliique pronuntiant, *φρόνημα* et *αὔχημα* idem esse, non omnino verum

1 XLVII. Ἤδη δ' ἔγωγε κἀκεῖνο ἐνεθυμήθην, ὅτι παραμυθούμενος τὴν ὀργὴν τὴν κατειληφυῖαν αὐτοὺς ἐπὶ ταῖς παρούσαις συμφοραῖς, ὧν αἱ πλείους παράλογοί τε συνέβησαν αὐτοῖς καὶ ἀπροσδόκητοι, καὶ παρακαλῶν τὰς συμφορὰς γεν-
930 ναίως ὑφίστασθαι, μὴ ἀφανίζοντας τὴν τῆς πόλεως ἀξίωσιν, ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ μετὰ τοῦτο διεξελθών, ὅτι τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν βεβαίως ἔχοντες οὔτε ὑπὸ βασιλέως, οὔτε ὑπὸ Λακεδαιμονίων, οὔτε ὑπ' ἄλλου ἀνθρώπων ἔθνους οὐδενὸς

---

puto. Significat quidem utraque vox elatum animum, ſed ita tamen ut prior in bonam partem accipiatur, poſterior in malam. Cui discrimini accommodatum eſt, quod illa ad Athenienſes redit, haec ad Lacedaemonios (qui etiam *ἀμαθίας* nomine non ſemel notantur, veluti I, 68. coll 84.) Quare *φρόνημα* *fidentiam*, *αὔχημα* *confidentiam* interpretatus ſum. Cf. Heindorf. ad Horat. Sat. I, 7. 7. Deinde quod Schol. ſtatuit, poſt *καταφρόνησις δέ* ſubaudiendum eſſe *ἐκείνῳ*, ut repetendum ſit *ἐγγίγνεται*, falſum exiſtimo, cum *ὅς* hic ea ratione uſurpatum videatur, de qua expoſuit Matthiae. §. 481. n. 2. Cf. I, 40. IV, 92. Schaefer. ad Soph. Electr. 1060. Heindorf ad Plat. Soph. p. 388. De verbis *ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος* v. Matthiae Gr. Gr. §. 574. p. 339.

XLVII, 1. *ὧν αἱ πλείους* —.] Cf. Thuc. II, 61 ſq.

τὰς συμφοράς] Accuſativum etiam Gr. et Pariſ. F. et ipſe Dionyſius §. 3. exhibent. Sed v. Schneider. Lex. ſ. v. *ὑφίστασθαι*.

τὴν τῆς πόλεως ἀξίωσιν] Thucydidea eſt dictio pro τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα. Reisk. V. ind.

ἀπαλγήσαντας] Schol.: *ἀντὶ τοῦ παυσαμένους ἀλγεῖν, ὥσπερ τὸ ἀπολοφυράμενοι* (II, 46: *ἀπολοφυράμενοι, ὃν προσήκει, ἕκαστος, ἀποχωρεῖτε.* Sic ex codd. ſcrib.). Cf. Valckenar. ad Herod. IX, 31. Accuratius tamen explicueris: *ἀλγήσαντας μέν, παυσαμένους δὲ τοῦ ἀλγεῖν.* De ſententia v. Plat. Legg. IX. p. 579: *γνῶναι — χαλεπόν, ὅτι πολιτικῇ καὶ ἀληθεῖ τέχνῃ οὐ τὸ ἴδιον, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀνάγκη μέλειν, (τὸ μὲν γὰρ κοινὸν ξυνδεῖ, τὸ δὲ ἴδιον διασπᾷ τὰς πόλεις) καὶ ὅτι ξυμφέροι* (leg. *ξυμφέρει*) *τῷ κοινῷ τε καὶ τῷ ἰδίῳ τοῖν ἀμφοῖν, ἢν τὸ κοινὸν τιθῆται καλῶς μᾶλλον ἢ τὸ ἴδιον.*

τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας] Obiter moneo apud Dionyſ. Antiqq. T. I. p. 81. 10: *οὐκ ἀπὸ κοινοῦ τῆς γνώμης ἐπέμφθη* e Vatic. τοῦ poſt *ἀπό* inferendum eſſe. Caeterum hic ordo inprimis ab Herodoto frequentatur, licet etiam apud alios inveniatur, inprimis apud Thucydidem, veluti I, 65: *μετὰ τῆς Ποτιδαίας τὴν ἀποτείχισιν.* I, 32: *μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως.* Cf. I, 139. II, 13.

καταλυθήσονται, ὧν ἡ πίστις οὐχ ἡ παροῦσα ἦν, ἀλλ' ἡ μέλλουσα, οὐδ' ἐν τῇ προνοίᾳ τὸ βέβαιον ἔχουσα, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐλπίσιν, ἔπειτα τούτων ἐπιλαθόμενος ἀξιοῖ μὴ πιστεύειν τῇ ἐλπίδι, ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς. Ἐναντία γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις, εἴ γε δή τὸ μὲν λυποῦν τὴν αἴσθησιν εἶχεν ἤδη πα- 2
ροῦσαν, τῆς δ' ὠφελείας ἡ δήλωσις ἔτι ἀπῆν. Ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα οὐκ ἐπαινῶ οὔτε κατὰ τὸ πραγματικὸν μέρος, οὔτε κατὰ τὸ λεκτικόν, οὕτως ἐκεῖνα τεθαύμακα ὡς νενοημένα τε ἀκριβῶς καὶ ἡρμηνευμένα περιττῶς καὶ συγκείμενα ἡδέως· „Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται τὰ ἄλλα εὐτυχοῦσι πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς πέλας ὑπακοῦσαι ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ φυγὼν 951
τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος· καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν δὲ 3
κακουμένοις.“ καὶ ἔτι ἐκεῖνα· „Δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ (τὸ) ἀπροσδόκητον καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον, ὃ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται. Ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους χρεὼν καὶ τὰς συμφορὰς ἐθέλειν ὑφίστασθαι καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν. Ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης δόξης αἰ-

---

καταλυθήσονται] Thuc. II, 62: οὐκ ἔστιν ὅστις τῇ ὑπαρχούσῃ παρασκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλέοντας ὑμᾶς οὔτε βασιλεὺς κωλύσει οὔτε ἄλλο ἔθνος οὐδὲν τῶν ἐν τῷ παρόντι. Ex quo loco conjicias Dionyſium ſcripſiſſe κωλυθήσονται.

ἐναντία γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις] Non utique ſunt. Haec ſpes a Pericle propoſita, de imperio maris perpetuo, Athenienſibus a nemine eripiendo, non erat ἐλπὶς ἐν ἀπόρῳ, ſpes inconſulta, nullo fundamento nixa, ſed ſpes ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ducta et efflorefcens e potentia Athenienſium praeſente et conſtitutione reip. et praeſertim ſapientia, qua res navalis et mercatoria gubernabatur. Saepe locorum Dionyſius ſycophanta eſt, a critico ſuo naſo deceptus et in errorem ductus. Reisk.

2. καὶ γὰρ — κακουμένοις] V. Thuc. II, 61. Reisk.

τὰ ἄλλα] Thucyd. edd. contracte habent τἆλλα. Sylb.

ὁ αὐτός εἰμι] Intelligo τῇ γνώμῃ, quod III, 38. additur.

3. (τὸ) ἀπροσδόκητον] A vulgatis Thucydidis edd. abeſt incluſus articulus τό. Eaedem mox habent καὶ ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι. Sylb. Cf. ad §. 1.

τιᾶσθαι, ὅστις ἂν μαλακίᾳ ἐλλείπῃ καὶ τῆς μὴ προσηκούσης
4 μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον.“ καὶ ἔτι τὰ διεγείροντα
τὰς ψυχὰς τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τὸ φρόνημα τὸ πάτριον ταυτί· „Τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρ-
932 χειν, ᾧ ὑπὲρ ἅπαντας ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν, μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας, ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως καὶ κινδύνου ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε· ἧς οὐδ' ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἐστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται. Ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον.“ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ὅσα τάς τ' ἐξαλλαγὰς τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν σχημάτων μετρίας ἔχει καὶ οὔτε περιέργους οὔτε δυσπαρακολουθήτους.

1 XLVIII. Ἐκ δὲ τῆς Ἑρμοκράτους δημηγορίας ἐπαινεῖν μὲν ἔχω ταῦτα τὰ κατορθώματα τοῦ συγγραφέως·

ὅστις ἂν μαλακίᾳ ἐλλείπῃ] Illud *ἂν* non agnofcunt editiones Thucyd. Hudf. Sed eaedem *ἐλλείπει* habent. Dionyfii lectionem miror e nullo cod. enotatam effe.

4. *τῆς τε πόλεως* —] II, 63.

ᾧ ὑπὲρ ἅπαντας ἀγάλλεσθε] Eaedem Thucydidis editiones habent *ὑπὲρ ἅπαντες ἀγάλλεσθε.* Sylb. Cum Dionyfio confentiunt margo Roftg. Pariff. E. F. Miror, non plures codd. lectionem aptiffimam confirmare.

κινδύνου ὧν] Id eft *κινδύνου ἀπὸ τούτων, οἷς ἀπήχθεσθε, de discrimine ab his exfpectando, quos offendiftis:* fi nempe pro mafculino habemus. Sin autem *τούτων* accipimus pro neutro, tum *ἀπὸ τούτων, δι' ἃ ἀπήχθεσθε*, discrimine ex illis offenfionibus veftris priftinis exiftente et ex odio illinc collecto. Reisk. Non melius Haackius: *κινδύνου ἐκείνων, οἷς*, qui tamen neque quo fenfu neque quo jure fic explicet oftendit, copiofus in iis, quae nemo explicata requifiverit. Linguae ratio pofcit ut refolvatur: (*ἀγωνίζεσθαι περὶ*) *κινδύνου τούτων, ἃ ἀπήχθεσθε, certamen eft de periculo ex iis, quas contraxiftis, offenfis nafcente.*

ἔτι ὑμῖν ἐστι] Pro *ἔνεστιν*, feu *δυνατόν ἐστιν.* Reisk.

τόδε] Hoc metuens, fcil. *μὴ στερηθῶμεν τῆς ἀρχῆς.* Reisk. Immo *τόδε* intelligendum *τὸ ἐκστῆναι τῆς ἀρχῆς* et cum *ἀνδραγαθίζεται* jungendum. *Τόδε ἀνδραγαθίζεται* audacter dictum pro *δι' ἀνδραγαθίας δὴ τόδε ἐπιτηδεύει, ob virtutem fcilicet imperio cedere vult*, quafi id injuftum fit.

XLVIII, 1. *τῆς Ἑρμοκράτους δημηγορίας*] Quae legitur Thuc. VI, 76. fqq. Reisk. Locus a Dionyfio exfcriptus c. 77. exftat.

„Ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν (τῶν) Ἀθηναίων εὐκατηγόρητον οὖσαν πόλιν νῦν ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅσα ἀδικεῖ, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι, ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὡς ἐδουλώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα, Λεοντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις καὶ Αἰγεσταίων ξυμμάχων ἐπικουρίας, οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς, ὅτι οὐκ Ἴωνες ταῦτά εἰσιν, οὐδὲ Ἑλ- 935

τὴν (τῶν) Ἀθηναίων] Inclufus articulus *τῶν* additus e vulg. editt. Thucyd. Eaedem mox legunt *τῶν τ' ἐκεῖσ' Ἑλλήνων*. Ibidem mox fcriptus liber habet *ἀμύνοντας*, quod congruit quidem cum praeced. accuf. *ἡμᾶς αὐτούς*, at non item cum conjunctione *ὅτι*. Quare vel *ἀμύνοντες* cum vulg. editt. legendum, vel *ἀμύνομεν*, pofita fcilicet poft *ἐδουλώθησαν* diftinctione. Sylb,

τῶν ἐκεῖ] Correxi e vulg. Thucyd. libris *τῶν τ' ἐκεῖσ'*. Reisk. Revocavi veterem lectionem, quae dubitari poteft, an Thucydidi reddenda fit, quoniam etiam codd. Ar. C. Dan. Cl. Gr. Reg. (G.) D. E. eam exhibent. Nam etfi apud feriores *ἐκεῖσε* pro *ἐκεῖ* faepe ufurpatur (v. Markl. ad Max. Tyr. diff. 41, 5.) Thuc. tamen, fi hunc locum exceperis, nusquam fic locutus eft. Cf. VI, 87. 91. Sed v. Lobeck. ad Phrynich. p. 44.

ἀμύνοντες] Videtur in libris quibusdam Thucydidis olim fuiffe *τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὅσους ἐδουλώσαντο οὐκ ἀμύνοντας σφίσιν αὐτοῖς* [*αὐτοῖς*], *eos Graecorum, quotquot Athenienfes in fervitutem redegerunt, propterea quod injurias ipfi fuas non defenderent.* (NB *quotquot* eft accufativus, *Athenienfes* autem nominativus, ne erres.) Reisk.

ταυτά] Vulg. Thucyd. editt. habent *ταῦτα*, *haec*. Ibidem mox non cum fcripto libro *κατοικήσεις*, fed cum vulg. editt. *κατοικίσεις* legendum effe, fatis declarat verbum *κατοικίσαι* §. 3. Mox eaedem Thucyd editt. habent *Ἐγεσταίων* per s in prima fyllaba, de qua fcripturae diverfitate in fuperiore tomo dictum ad p. 42. v. 12. et 25. [ad Arch. I, 52. p. 135. Cf Heyne Exc. I, ad L. V. Virg. Aen.]. Eaedem legunt *τάδ' εἰσὶν* pro *ταυτά εἰσιν*. Eaedem rectius habent *οἳ δεσπότην*, *qui dominum*. Sylb

ταυτά] Praetuli *ταῦτα* e vulgatis Thucyd. libris. Sed et articulum *τά* addi malim, *ταῦτα παρόντα τὰ σοφίσματα*. Conftructio *ἔχοντες παραδείγματα* (id eft *ἐν μέρει παραδειγμάτων*) *ταῦτα τὰ σοφίσματα παρόντα* (id eft *ἐνώπιον ἡμῶν ὄντα*). Reisk. Articulo non opus eft, cum *σοφίσματα* per appofitionem adjectum videatur: *σοφίσματα ὄντα*. Deinde non fatis apta eft repetitio verborum *παραδείγματα ἔχοντες*, ex quibus potius fumendum puto *ὁρῶντες*.

ταυτά εἰσιν] Id eft *τὰ ἡμέτερα πράγματα*, vel brevius *ἡμεῖς*, vel *οἱ ἐνταῦθα ἄνθρωποι*. Reisk. Cf. ad I, 2, 11.

λησπόντιοι καὶ νησιῶται, οἳ δεσπότην ἢ Μῆδον ἤ ἕνα γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες δουλοῦνται, ἀλλὰ Δωριεῖς, ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες. Ἢ μένομεν ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες, ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν;" Ταῦτα γὰρ ἐν τῷ σαφεῖ καὶ καθαρῷ τῆς διαλέκτου τρόπῳ λεγόμενα προςείληφε καὶ
934 τὸ κάλλος καὶ τὸν τόνον καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν δεινότητα, καὶ πάθους ἐστὶν ἐναγωνίου μεστά, οἷς ἂν καὶ ἐν δικαστηρίῳ χρήσαιτό τις καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν φίλοις διαλε-
2 γόμενος. Καὶ ἔτι πρὸς τούτοις ἐκεῖνα· „Εἴ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται — ἀμφότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω — διὰ δὲ αὐτὰ τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μέν, ἵνα σωφρονισθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπείας δυνάμεως βούλησιν ἐλπίζει. Οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ἐπιθυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν γενέσθαι." Καὶ τὰ ἐπὶ τελευτῇ κείμενα τοῦ λόγου· „Δεόμεθα οὖν καὶ μαρτυρόμεθα (ἅμα), εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων, προδιδόμεθα (δὲ) ὑφ' ὑμῶν, Δωριεῖς Δωριέων. Καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ἡμετέραις γνώμαις
935 κρατήσουσι, τῷ δ' αὐτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται καὶ τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον ἢ τὸν τὴν νίκην παρασχόντα λήψον-

---

ἢ δεσπότην] Correxi οἳ δεσπότην. Reisk.

ἢ μένομεν] ἢ μένωμεν conjecit Valckenar. ad Herod. V. 82. Sed v. Heindorf. ad Plat. Gorg. §. 78. p. 109. ad Theaet. §. 110. p. 449.

2. καὶ — ἐκεῖνα] Repete ἐπαινεῖν ἔχω ex §. 1. Thuc. locus VI, 78. legitur.

ἑαυτοῦ] Thucyd. editt. habent αὑτοῦ et mox ἀνθρωπίνης [ἀνθρωπείας dedit Wass] et [post δεόμεθα] δὲ pro οὖν. Ex eisdem addita sunt inclusa ista ἅμα et δέ. Eaedem pro ἡμετέραις legunt ὑμετέραις, *vestris*. Sylb. Correxi ὑμετέραις pro vulgato ἡμετέραις. Reisk. Non secutus sum, quamquam ἡμετέραις verum esse intelligo.

τὰ ἐπὶ τελευτῇ κείμενα τοῦ λόγου] Itidem repetendum ἐπαινεῖν. Locus Thucydidis est VI, 80.

οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον] Ἆθλον cave ne cum ἄλλον τινά copules. Non est masculinum, sed neutrum: *alium quempiam*, seu hominem, seu populum, *accipient*, *auferent* ἆθλον, id est

ται.“ Ταῦτα μὲν δὴ καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις καλὰ καὶ 3
ζήλου ἄξια ἡγοῦμαι· ἐκεῖνα δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἐπαινέσαιμι· „Ἥκουσι γὰρ ἐς τὴν Σικελίαν προφάσει μὲν ᾗ πυνθάνεσθε, διανοίᾳ δέ, ἣν πάντες ὑπονοοῦμεν. Καί μοι δοκοῦσιν οὐ Λεοντίνους βούλεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλλον ἐξοικίσαι.“ Ψυχρὰ γὰρ ἡ παρονομασία καὶ οὐ προςβάλλουσα πάθος, ἀλλ' ἐπιτήδευσιν. καὶ ἔτι τὰ πεπλεγμένα καὶ πολλὰς τὰς ἕλικας 4
ἔχοντα σχήματα ταυτί· „Καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἄρα οὔτε οἵδε τῶν Ἑλλήνων, οὔτε οἱ Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν, τῷ Μήδῳ ἀντέστησαν, περὶ δὲ τοῦ οἱ μὲν σφίσιν, ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως, οἱ δ' ἐπὶ δεσπότου μεταβολῇ οὐκ ἀξυνετωτέρου, (κακοξυνετωτέρου) δέ.“ καὶ ἔτι τὸ κα- 5
τακορὲς τῆς μεταγωγῆς ἔκ τε τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὸ ἑνικὸν 956

ἐν ἄθλου μέρει, pro praemio. Reisk. Sic Appian. de B. C. I, 55: ἡ πατρὶς ἆθλον ἔκειτο ἐν μέσῳ. Plutarch. Nic. 12: οὐ γὰρ ἆθλον ἐποιοῦντο τοῦ πολέμου Σικελίαν, ἀλλ' ὁρμητήριον.

3. ἥκουσι γὰρ —] Thuc. VI, 76.

οὐ προςβάλλουσα πάθος, ἀλλ' ἐπιτήδευσιν] id est οὐκ αἴσθησιν πάθους, ἀλλ' ὑπόνοιαν ἐπιτηδεύσεως, ingerunt menti non concitationem affectus, sed suspicionem affectationis et artificii in dictione quaesita et tormentorum quasi commentationi adhibitorum, *des Gezwungenen, des Gestudierten.* Reisk. Caeterum meo judicio in hac paronomasia nihil frigoris inest, neque hujus figurae vituperandus est usus, sed abusus. Quod ut ratio, ita probatissimorum exempla auctorum docent.

4. καὶ ἔτι —] Repete οὐκ ἔχω, ὅπως ἂν ἐπαινέσαιμι.

οἵδε] Eaedem ibid. pro οἵδε habent οὗτοι, quod scripti quoque codicis margo [ubi haud dubie corrector ex Thuc. adscripsit] agnoscit. Ab eisdem editt. abest articulus τοῦ post περὶ δέ, sicut vicissim in scripto codice deest inclusum κακοξυνετωτέρου. De sequenti autem μεταγογῇ dixit auctor etiam supra p. 798. 1. [III, 9, 1.]. Sylb.

περὶ δὲ τοῦ] Ego sine dubitatione pro τοῦ de meo dedi τῆς, quod redit ad καταδουλώσεως. Articulus hic necessario requiritur. Reisk. Equidem articulum non magis ad περὶ καταδουλώσεως, quam ad ἐπὶ μεταβολῇ requiri puto. Ac si requiratur facile e praegressis περὶ τῆς ἐλευθερίας repeti possit. Cf. Thuc. III. 2: τῶν λιμένων τὴν χῶσιν καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν καὶ νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι. Plat. Polit. VII. p. 533. sq: ἀρέσκει τὴν μὲν πρώτην μοῖραν ἐπιστήμην καλεῖν, δευτέραν δὲ διάνοιαν, τρίτην δὲ πίστιν καὶ εἰκασίαν τετάρτην. Xenoph. Oecon. IX, 7: ἄλλη (φυλὴ) τῶν ἀμφὶ λουτρὸν, ἄλλη ἀμφὶ μάκτρας, ἄλλη ἀμφὶ τραπέζας. ubi Stephanus et Schneiderus bis articulum

καὶ ἐκ τοῦ περὶ προςώπου λόγου εἰς τὸ τοῦ λέγοντος πρόςωπον· „Καὶ εἴ τῳ ἄρα παρέστηκε, τὸν μὲν Συρακούσιον, ἑαυτὸν δ' οὐ, πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ καὶ δεινὸν ἡγεῖται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθήτω, οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος, τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέστερον, ὅσον, οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμὲ καὶ οὐκ ἔρημος ἀγωνιεῖται· τόν τε Ἀθηναῖον μὴ τὴν τοῦ Συρακουσίου ἔχθραν κολάσασθαι, (τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι βούλεσθαι)." Ταῦτα γὰρ καὶ μειρακιώδη καὶ περίεργα καὶ τῶν λεγομένων αἰνιγμάτων ἀσαφέστερα.
6 καὶ ἐκεῖνα ἔτι πρὸς τούτοις· „Καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι, τοῖς αὐτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθεὶς τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε βουληθείη αὖθις φθονῆσαι· ἀδύνατον δὲ

---

ante ἀμφὶ addere voluerunt. Liberalior etiam Aſtius ter eum adjecit Plat. Polit. III. p. 398. ſq.

5. *Καὶ εἴ τῳ ἄρα* —] Thuc. VI, 78. Cf. ad III, 9, 1. annotata.

ἐνθυμηθήτω] Apud Thucydidem contra codd. legitur *ἐνθυμηθείτω*, quod Haackius mutavit.

ὅσον] Eaedem Thucyd. editt. dandi caſu habent *ὅσῳ*. Sylb.

ἔρημος] Scriptus cod. habet *ἔρημον*, ut feratur ad praeced. accuſ. *ἐμέ*. Sylb. *Ἔρημον* ex codd. recepit Haackius.

κολάσασθαι] Poſt *κολάσασθαι* verba a librario libelli Dionyſiani perperam omiſſa, ſed ad ſententiae integritatem et conſtructionis compagem neceſſaria [nam non modo praegreſſum *μή* oppoſitionem requirit, ſed etiam *κολάσασθαι* a *βούλεσθαι* pendet] ex ipſo Thucydide addidi haec: *τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου δουλείαν* [hic vocabula *οὐχ ἧσσον* omiſit] *βεβαιώσασθαι βούλεσθαι.* Pro vocabulo *δουλείαν*, quod de meo ſubjeci, in vulgatis Thucydidis libris eſt vitioſe *φιλίαν*. Reisk. Dubitari tamen poteſt, Dionyſii, an librarii culpa iſta verba omiſſa ſint. Equidem ea retinui, ſed uncis incluſi, additis tamen vocibus *οὐχ ἧσσον* poſt *φιλίαν*, quod pro *δουλείαν* repoſui, quodque facile explicari poteſt.

6. *γνώμη*] Vulgati libri habent *γνώμῃ*, caſu dativo. Sylb. Ego dativum exhibui. Reisk.

αὐτοῦ] Vulgo *αὐτοῦ*. Caeterum quid in hoc loco rhetori diſplicuerit, non habeo dicere. Mihi quidem et ſententiae orantis conſilio accomodatae et verba apta ac perſpicua videntur. Nec aliter ſentio de ſequenti loco.

προεμένῳ καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων ἐθελήσαντι προςλαβεῖν." Οἷς ἐπιτί- 937
θησιν οὐδὲ μειρακίῳ προςῆκον ἐπιφώνημα· „Λόγῳ μὲν γὰρ τὴν ἡμετέραν δύναμιν σώζοι ἄν τις, ἔργῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν."

XLIX. Ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλα ἐν τῇ δημηγορίᾳ ταύτῃ 1
μέμψεως ἄξια, περὶ ὧν οὐδὲν δέομαι τὰ πλείω λέγειν, ἱκανῶς δ' οἴομαι καὶ διὰ τούτων φανερὸν πεποιηκέναι τὸ προκείμενον, ὅτι τῆς Θουκυδίδου λέξεως κρατίστη μέν ἐστιν ἡ μετρίως ἐκβεβηκυῖα τὰ συνήθη καὶ τὰς πρώτας καὶ ἀναγκαίας ἀρετὰς φυλάσσουσα, χείρων δὲ ἡ λαμβάνουσα πολλὴν ἐκτροπὴν ἐκ τῶν κοινῶν ὀνομάτων τε καὶ σχημάτων εἰς τὰ ξένα καὶ βεβιασμένα καὶ ἀνακολούθητα, δι' ἣν οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀρετῶν οὐδεμία τὴν ἑαυτῆς ἐπιδείκνυται δύναμιν. Οὔτε γὰρ 2
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις χρήσιμόν ἐστι τοῦτο τὸ γένος τῆς φράσεως, ἐν αἷς ὑπὲρ εἰρήνης καὶ πολέμου καὶ νόμων εἰςφορᾶς καὶ πολιτειῶν κοσμοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν κοινῶν καὶ μεγάλων αἱ πόλεις βουλευσόμενοι συνέρχονται, οὔτ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἔνθα περὶ θανάτου καὶ φυγῆς καὶ ἀτιμίας καὶ δεσμῶν καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεως οἱ λόγοι πρὸς τοὺς ἀνειληφότας 958
τὴν ὑπὲρ τούτων ἐξουσίαν λέγονται, αἳ λυποῦσι τὸν πολιτικὸν ὄχλον, οὐκ ὄντα τῶν τοιούτων ἀκουσμάτων ἐν ἔθει, οὐδ' ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ὁμιλίαις, ἐν αἷς περὶ τῶν βιωτικῶν διαλεγόμεθα πολίταις ἢ φίλοις ἢ συγγενέσιν, διηγούμενοί τι τῶν συμβεβηκότων ἑαυτοῖς ἢ συμβουλευόμενοι περί τινος τῶν

XLIX, 1. πολλὴν ἐκτροπήν] Fortasse Dionysius scripsit πολλὴν τὴν ἐκτροπήν.

ἀνακολούθητα] Leg. videtur ἀνακόλουθα.

2. αἳ] Rectius neutro genere ἅ. Sylb. Mihi videtur αἳ delendum, quod manifeste e λέγονται perperam est iteratum et tum aut λυποῦντες leg. aut λυποῦσι γάρ. Redit autem hoc ad λόγοι, orationes ejusmodi, quales nempe sunt Thucydideae. Reisk.

ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ὁμιλίαις, ἐν αἷς περὶ τῶν βιωτικῶν] Fortasse Dionysius dedit ἐν ταῖς βιωτικαῖς ὁμιλίαις, ἐν αἷς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν. Cf. 50, 1.

ἑαυτοῖς] Dictum pro ἡμῖν αὐτοῖς. V. Wessel. ad Herod. IV, 97. Matthiae Gr. Gr. §. 489.

ἀναγκαίων ἢ νουθετοῦντες ἢ παρακαλοῦντες ἢ συνηδόμενοι
3 τοῖς ἀγαθοῖς ἢ συναλγοῦντες τοῖς κακοῖς. Ἐῶ γὰρ λέγειν
ὅτι τῶν οὕτως διαλεγομένων οὐδὲ αἱ μητέρες ἂν καὶ οἱ πατέ-
ρες ἀνάσχοιντο διὰ τὴν ἀηδίαν, ἀλλ' ὥςπερ ἄλλου ἔθνους
γλώσσης ἀκούοντες τῶν ἑρμηνευσόντων ἂν δεηθεῖεν. Ταῦτά
ἐστιν ἃ περὶ τοῦ συγγραφέως ἐπείσθην, μετὰ πάσης ἀλη-
θείας εἰρημένα κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν.
1 L. Ἀνάγκη δὲ καὶ τὰ λεγόμενα ὑπὲρ αὐτοῦ τισιν
ἐξετάσαι δι' ὀλίγων, ἵνα μὴ παρεικέναι δοκῶ. Ὅτι μὲν οὖν
οὔτ' εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας ἐπιτήδειός ἐστιν οὔτ' εἰς τὰς
ὁμιλίας τὰς βιωτικὰς οὗτος ὁ χαρακτήρ, ἅπαντες ὁμολογή-
939 σουσιν οἱ μὴ διεφθαρμένοι τὴν διάνοιαν, ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ
2 φύσιν τὰς αἰσθήσεις ἔχοντες. Ἐπιχειροῦσι δέ τινες οὐκ
ἄδοξοι σοφισταὶ λέγειν, ὅτι τοῖς μὲν πρὸς τὰς ὀχλικὰς ἐν-
τεύξεις παρεσκευασμένοις καὶ τὰ δίκαια λέγουσιν οὐκ ἔστιν
ἐπιτήδειος οὗτος ὁ χαρακτήρ, τοῖς δὲ τὰς ἱστορικὰς πραγμα-
τείας ἐκφέρουσιν, αἷς μεγαλοπρεπείας τε δεῖ καὶ σεμνολο-
γίας καὶ καταπλήξεως, παντὸς μάλιστα προςήκει ταύτην
ἀσκεῖν τὴν φράσιν, τὴν γλωττηματικήν τε καὶ ἀπηρχαιωμέ-
νην καὶ τροπικὴν καὶ ἐξηλλαγμένην τῶν ἐν ἔθει σχημάτων
3 ἐπὶ τὸ ξένον καὶ περιττόν. Οὐ γὰρ ἀγοραίοις ἀνθρώποις οὐδ'

---

3. *Ἐῶ γὰρ λέγειν*] Sed nec tangere debebat. Ac ne praegressa quidem satis recte videtur disputasse. Quis enim a gravissimo historico jure postularit, ut istiusmodi hominum usui se accomodarit. Melius ipse Dionysius Jud. de Demosth. p. 999. ait: *τοῖς πολιτικοῖς τε καὶ ἀπ' ἀγορᾶς καὶ διὰ τῆς ἐγκυκλίου παιδείας ἐληλυθόσιν οὐκ ἐνεῖναι τὸν αὐτόν, ὅνπερ ἐκείνοις, διαλέγεσθαι τρόπον, ἀλλὰ δεῖν τὴν ἐγκατάσκευον καὶ περιττὴν καὶ ξένην διάλεκτον τούτοις προςφέρειν.* Bene Thucydidem defenderunt sophistae, quos ipse in sequentibus male refutat.

οὐδὲ αἱ μητέρες —] Jocari hominem dicerem, nisi ubivis serio nugaretur.

ἐπείσθην] Hic deest *γράφειν* vel simile quid. Reisk. Immo nihil deest: *ἐπείσθην* enim interpretandum est *persuasum habeo.*

L, 1. *διὰ λόγων*] Imo vero *δι' ὀλίγων*, et sic correxi de meo. Reisk.

2. *τὰ δίκαια*] Videtur *κοινά*, vel *βιωτικά*, vel *ἰδιωτικά* interponendum esse. Reisk. Optione facta horum nihil optaverim. Fortasse Dionysius scripsit *τὰ δικανικά*.

ἐπιδιφρίοις ἢ χειροτέχναις οὐδὲ τοῖς ἄλλοις, οἳ μὴ μετέσχον ἀγωγῆς ἐλευθερίου, ταύτας κατασκευάζεσθαι τας γραφάς, ἀλλ' ἀνδράσι διὰ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων ἐπὶ ῥητορικήν τε καὶ φιλοσοφίαν ἐληλυθόσιν, οἷς οὐδὲν φανήσεται τούτων ξένον. Ἤδη δέ τινες ἐπεχείρησαν λέγειν, ὡς οὐ τῶν μεθ' ἑαυτὸν ἐσομένων στοχαζόμενος ὁ συγγραφεὺς οὕτως ἔγραψε τὰς ἱστορίας, ἀλλὰ τῶν καθ' ἑαυτὸν ὄντων, οἷς ἦν ἡ διάλεκτος 4
* * * χρήσιμος οὗτος ὁ χαρακτήρ, οὔτ' εἰς τοὺς συμβουλευτικούς, οὔτ' εἰς τοὺς δικανικοὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς οἵ τ' ἐκκλησιάζοντες καὶ οἱ δικάζοντες, οὐχ οἵους ὁ Θουκυδίδης ὑπέθετο, συνέρχονται. 940

LI. Πρὸς μὲν οὖν τοὺς οἰομένους μόνων εἶναι τῶν εὐπαιδεύτων ἀναγνῶναί τε καὶ συνεῖναι τὴν Θουκυδίδου διάλεκτον, ταῦτα λέγειν ἔχω, ὅτι τὸ τοῦ πράγματος ἀναγκαῖόν τε καὶ χρήσιμον ἅπασιν — οὐδὲν γὰρ ἀναγκαιότερον γένοιτο οὐδὲ πολυωφελέστερον — ἀναιροῦσιν ἐκ τοῦ κοινοῦ βίου, 1

---

3. *φανήσεται*] Exſpectaveris *φανήσεσθαι*. V. Matthiae Gr. Gr. §. 537. Sed ſaepe Graeci hoc modo ex oratione obliqua ad rectam tranſeunt. Qui quantum in hac re ſibi indulſerint, optime oſtendunt loci Thuc. I, 139. Xenoph. Hellen. I, 1, 28. Anab. I, 3, 14. 16. Cf. Heindorf. ad Plat. Protag. §. 55. p. 510.

ἡ διάλεκτος] Poſt *ἡ διάλεκτος* locus meo judicio mutilatus eſt, videturque librarius a *γνώριμος*, quod hoc membrum finiret, ad *χρήσιμος*, quod in ſequenti eſſet poſitum, tranſiluiſſe, quod ſaepe in conſcriptionibus accidit. Conjicio igitur talem quampiam in incorrupto exemplari fuiſſe lectionem: *οἷς ἦν διάλεκτος γνώριμος.* (ut infra in concluſione hujus loci p. 163. 39.) *ἀλλ' ἐὰν ἀκριβέστερον τὰ ὑπ' ἀμφοτέρων λεγόμενα ἐξετάσωμεν, τοὐναντίον εὑρήσομεν, ὡς οὔτ' εἰς ἱστορικὰς πραγματείας χρήσιμος οὗτος ὁ χαρ.* Sylb.

LI, 1. *συνεῖναι*] id eſt *συνιέναι*, quod eſt uſitatius, *intelligere*. Reisk. *Συνεῖναι* ejusdem verbi aoriſtum eſſe hodie nemo ignorat.

τοῦ πράγματος] id eſt *τοῦ συγγράμματος*, vel *τοῦ συντάγματος*. Deſignat hiſtoriam Thucydideam. Reisk. Immo hiſtoriam in univerſum ſignificat.

οὐδὲν γὰρ ἀναγκαιότερον] Videtur *ἂν* poſt *γὰρ* inſerendum, quod facile potuit ab initio inſequentis vocabuli elidi. Subaudi *ἄλλο σύγγραμμα τούτου τοῦ συγγράμματος*, *non enim facile ſit, aliud quoddam ſcriptum, quo magis opus habeatur, et cu-*

ὀλίγων παντάπασι ἀνθρώπων τοῦτο ποιοῦντες, ὥςπερ ἐν ταῖς
2 ὀλιγαρχουμέναις ἢ τυραννουμέναις πόλεσιν. Εὐαρίθμητοι γάρ τινες εἰσὶν οἱ παντα τὰ Θουκυδίδου συμβαλεῖν δυνάμενοι καὶ οὐδ' οὗτοι χωρὶς ἐξηγήσεως γραμματικῆς ἔνια. Πρὸς δὲ
941 τοὺς ἐπὶ τὸν ἀρχαῖον βίον ἀναφέροντας τὴν Θουκυδίδου διάλεκτον, ὡς δὴ τότε ἀνθρώποις οὖσαν συνήθη, βραχὺς ἀπόχρη μοι λόγος καὶ σαφής, ὅτι πολλῶν γενομένων Ἀθήνησι κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ῥητόρων τε καὶ φιλοσόφων οὐδεὶς αὐτῶν κέχρηται ταύτῃ τῇ διαλέκτῳ, οὔθ' οἱ περὶ Ἀνδοκίδην καὶ Ἀντιφῶντα καὶ Λυσίαν ῥήτορες, οὔθ' οἱ περὶ Κριτίαν καὶ Ἀντισθένη καὶ Ξενοφῶντα Σωκρατικοί.
3 Ἐκ δὴ τούτων ἁπάντων δῆλός ἐστιν ἀνὴρ πρῶτος ἐπιτετηδευκὼς ταύτην τὴν ἑρμηνείαν, ἵνα διαλλάξῃ τοὺς ἄλλους συγγραφεῖς. Ὅταν μὲν οὖν τεταμιευμένως αὐτῷ χρήσηται καὶ μετρίως, θαυμαστός ἐστι καὶ οὐδὲ συγκριτικὸς οὐδ' ἑτέρῳ·

---

jus sint utilitates copiosiores, quam hujus sunt, historiae puta Thucidideae. Reisk. Hic quoque historiam in universum intelligi, haud demonstratione eget. De particula ἂν addenda Reiskio assentiar.

ὥςπερ — πόλεσιν] Haec magnopere claudicant. Nam sive subaudias τὸ τὰς ἱστορίας ἀναγνῶναι ὀλίγων ποιεῖται, sive, quod durius est, τὰ πράγματα ὀλίγων ποιεῖται, difficultate, ne quid gravius dicam, locus laborat. Qui si illo modo intelligitur, miram exhibet sententiam, si hoc, comparationem ineptam.

2. τότε ἀνθρώποις] Malim cum articulo τοῖς τότε ἀνθρώποις. Sylb. Etiam in Ined. ιδ', XVI: ἵνα τότε ἀρετὴν μὴ καταισχύνητε τῇ νῦν δειλίᾳ. articulus ante τότε elisus est.

ἀπέχρη] Correxi ἀπόχρη.

οὐδ' οἱ περὶ Ἀνδοκίδην] Pro οὐδ' exhibui οὔθ'. Cf. ad I, 1, 15.

Λυσίαν] Perperam in exemplari est Λύσίαν. Sylb.

3. ἀνήρ] Malim ὁ ἀνήρ, quamquam infra quoque haec articuli ellipsis repetitur. Sylb. Cf. ad 18, 7. dicta.

ἵνα διαλλάξῃ τοὺς ἄλλους] Hujus structurae non multa exempla reperiri puto. Eodem tamen modo Jud. de Demosth. p. 1062. sqq: ὅτι μὲν οὖν περιττή τίς ἐστιν ἡ τῆς λέξεως τῆς Δημοσθένους ἁρμονία καὶ μακρῷ δή τινι διαλλάττουσα τὰς τῶν ἄλλων ῥητόρων, οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος.

καὶ οὐδὲ συγκριτικὸς οὐδ' ἑτέρῳ] Procul dubio legendum σύγκριτός, *comparabilis*. [Cf. Bast. ad Gregor. Corinth. p. 841.] Sylb. Sententia postulat καὶ οὐδενὶ συγκριτὸς ἑτέρῳ, ne-

ὅταν δὲ κατακόρως καὶ ἀπειροκάλως, μήτε τοὺς καιροὺς διο-
ρίζων, μήτε τὴν ποσότητα ὁρῶν, μεμπτός. Ἐγὼ δ' οὔτ'
αὐχμηρὰν καὶ ἀκόσμητον καὶ ἰδιωτικὴν τὴν ἱστορικὴν εἶναι
πραγματείαν ἀξιώσαιμ' ἄν, ἀλλ' ἔχουσάν τι καὶ ποιητικόν, 94a
οὔτε παντάπασι ποιητικήν, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον ἐκβεβηκυῖαν τῆς ἐν
ἔθει. Ἀνιαρὸν γὰρ ὁ κόρος καὶ τῶν πάνυ ἡδέων, ἡ δὲ συμ-
μετρία πανταχῇ χρήσιμον.

LII. Εἷς ἔτι μοι καταλείπεται λόγος περὶ τῶν μιμη- 1
σομένων τὸν ἄνδρα ῥητόρων τε καὶ συγγραφέων, ὥσπερ τις
καὶ ἄλλος εἰς τὴν συντέλειαν τῆς ὑποθέσεως *, ὄκνον δέ
τινα καὶ πολλὴν εὐλάβειαν ἡμῖν παρέχων, μή τινα παράσχω-
μεν ἀφορμὴν διαβολῆς τοῖς πάντα συκοφαντεῖν εἰωθόσιν, ἀλ-
λοτρίαν τῆς ἐπιεικείας, ᾗ κεχρήμεθα καὶ περὶ τοὺς λόγους
καὶ περὶ τὰ ἤθη· οἷς τάχα βάσκανόν τι καὶ κακόηθες 2

---

mini alii comparabilis, h. e. potior et excellentior reliquis omnibus, ut nemo eorum cum hoc poſſit comparari. Reisk.

ἐγὼ — τῆς ἐν ἔθει] Cf. Lucian. quom. hiſt. ſit conſcr. §. 43. ſqq. p. 205. ſqq. (qui quae de dictione hiſtorica praecipit, ea ex parte a Thucydidis exemplo ducta ſunt) et Creuzer. de arte hiſt. Gr. p. 242. ſqq.

οὔτε παντάπασι] Forte ſic leg. *ἀλλ' ἔχουσαν μέν τι ποιητικόν, οὐ μέντοι παντάπασι ποιητικήν.* Reisk. Facilius eſſet *οὐδέ.* Sed non opus videtur. De re cf. Maji Anecd. p. 102: *ποιητικὸν λόγον* (Dionyſius dicit) *τὸν τροπικῇ τε καὶ μεταφορικῇ καὶ διθυραμβώδει συνθήκῃ συντεθειμένον, ὁποία ἡ Γοργίου φράσις.*

ἐπ' ὀλίγον] *Ἐπ' ὀλίγον* ſic accipi hoc loco poteſt ut *ἐπὶ βραχύ* ſupra 23, 5. Alioqui poſſet etiam legi *ἐπ' ὀλίγων*, *in paucis.* Sylb. Prius verum. Cf. Marcellin. Vit Thuc. p. 726. ſq.: *ἐζήλωσε δὲ ἐπ' ὀλίγον — τὰς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου παρισώσεις.* Sic *ἐπὶ βραχύ* de Compoſ. 4. p. 162. Polyb. VI, 10, 1. De *ἐπὶ μέγα* et *ἐπὶ πολύ* v. p. 86. et 118.

ἀηδῶν] Dionyſium ſcripſiſſe puto *ἡδέων*, quod edidi. V. de Compoſ. p. 258: *κόρον ἔχει τὰ καλὰ πάντα ὥσπερ καὶ τὰ ἡδέα, μένοντα ἐν τῇ ταυτότητι.* Cf. quae propoſui ad I, 3, 12.

LII, 1. *Εἷς ἔτι μοι καταλείπεται λόγος*] Eadem dictione utitur Archaeol. VIII, 27. p. 1562. 7. c. 49. p. 1620. 9.

μιμησομένων] *Μιμησαμένων* ſcribendum fuiſſe docent ſequentia. Comma poſt *ἄνδρα* ſuſtuli.

συγγραφέων, ὥσπερ] Ante *ὥσπερ* deeſſe videtur tale quodpiam commation: *συμφέρων μέν*, *conducens quidem.* Sylb. Interponendum videtur *ἀναγκαῖος μέν —.* Reisk.

ἀλλοτρίαν] Malim *ἀλλοτρίας*, ut ad *διαβολῆς* referatur, non ad *ἀφορμήν.* Reisk.

πρᾶγμα δόξομεν, εἰ τοὺς μὴ καλῶς τῇ μιμήσει χρησαμένους
παράγομεν καὶ παρεχόμεθα τὰς γραφὰς αὐτῶν, ἐφ' αἷς
μέγιστον ἐφρόνουν ἐκεῖνοι καὶ δι' ἃς πλούτους τε μεγάλους
945 ἐκτήσαντο καὶ δόξης λαμπρᾶς κατηξιώθησαν. Ἵνα δὲ μηδὲ
μία ὑποψία καθ' ἡμῶν τοιαύτη γένηται, τὸ μὲν ἐπιτιμᾶν
τισι καὶ μεμνῆσθαι τῶν ἡμαρτημένων αὐτοῖς ἐάσομεν, περὶ
δὲ τῶν κατορθωσάντων ἐν τῇ μιμήσει μικρὰ προσθέντες ἔτι
3 καταπαύσομεν αὐτοῦ τὸν λόγον. Συγγραφέων μὲν οὖν ἀρ-
χαίων, ὅσα κἀμὲ εἰδέναι, Θουκυδίδου μιμητὴς οὐδεὶς ἐγένετο
κατὰ ταῦτά γε, καθ' ἃ δοκεῖ μάλιστα τῶν ἄλλων διαφέ-
ρειν, κατὰ τὴν γλωσσηματικὴν καὶ ἀπηρχαιωμένην καὶ ποιη-
τικὴν καὶ ξένην λέξιν καὶ κατὰ τὰς ὑπερβατοὺς καὶ πολυ-
πλόκους καὶ ἐξ ἀποκοπῆς πολλὰ σημαίνειν πράγματα βουλο-
μένας καὶ διὰ μακροῦ τὰς ἀποδόσεις λαμβανούσας νοήσεις·
καὶ ἔτι πρὸς τούτοις κατὰ τοὺς σκαιοὺς καὶ πεπλανημένους
ἐκ τῆς κατὰ φύσιν συζυγίας καὶ οὐδ' ἐν ἁπάσῃ ποιητικῇ χώ-
944 ραν ἔχοντας σχηματισμούς, ἐξ ὧν ἡ πάντα λυμαινομένη τὰ
καλὰ καὶ σκότον παρέχουσα ταῖς ἀρεταῖς ἀσάφεια παρῆλθεν
εἰς τοὺς λόγους.

1 LIII. Ῥητόρων δὲ Δημοσθένης μόνος, ὥσπερ τῶν ἄλ-
λων ὅσοι μέγα τι καὶ λαμπρὸν ἔδοξαν ποιεῖν ἐν λόγοις, οὕτω
καὶ Θουκυδίδου ζηλωτὴς ἐγένετο κατὰ πολλὰ καὶ προσέθηκε
τοῖς πολιτικοῖς λόγοις, παρ' ἐκείνου λαβών, ἃς οὔτ' Ἀντι-

---

2. *πρᾶγμα δόξομεν*] Post *πρᾶγμα* desideratur *ἐπιχειρεῖν*, *ποιεῖν*, vel aliud ejus generis verbum. Sylb. Fortasse tamen locus sanus est. Certe *χρῆμα* a Nostro saepius hoc modo usurpatur de hominibus.

παρέχομεθα] Rectius forsan *παρερχόμεθα*, *praeterimus*. Sylb. *Παρέχεσθαι* hic videtur esse: *proferentem* s. *significantem traducere*, *notare*.

τοιαύτη] sc. *βασκανίας* et *συκοφαντίας*.

3. *γλωσσηματικήν*] Scriptus codex habet *γλωσσημαντικήν*, quasi ex glossa et *σημαίνειν* facta sit compositio. Sed eam scripturam tum compositionis insolentia redarguit, tum duplici ττ scriptum *γλωττηματικήν* 50, 2. Sylb.

σκαιούς] Dionysium *σκολιούς* scripsisse, mihi persuasum est.

ποιητικῇ] An *κατασκευῇ* excidit? Cf. I, 2, 15.

φῶν οὔτε Λυσίας οὔτ' Ἰσοκράτης, οἱ πρωτεύσαντες τῶν τότε
ῥητόρων, ἔσχον ἀρετάς, τὰ τάχη λέγω καὶ τὰς συστροφὰς
καὶ τοὺς τόνους καὶ τὸ πικρὸν καὶ τὸ στρυφνὸν καὶ τὴν ἐξε-
γείρουσαν τὰ πάθη δεινότητα. Τὸ δὲ κατάγλωσσον τῆς λέ- 2
ξεως καὶ ξένον καὶ ποιητικόν, οὐχ ἡγησάμενος ἐπιτήδεια τοῖς
ἀληθινοῖς ἀγῶσι, παρέλιπε. Καὶ οὐδὲ τῶν σχημάτων τὸ
πεπλανημένον ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἀκολουθίας καὶ τὸ σολοικο-
φανὲς ἠγάπησεν, ἀλλ' ἐν τοῖς συνήθεσιν ἔμεινε, ταῖς μεταβολαῖς
καὶ τῇ ποικιλίᾳ καὶ τῷ μηδὲν ἁπλῶς ἀσχημάτιστον ἐκφέρειν
νόημα κοσμῶν τὴν φράσιν· τὰς δὲ πολυπλόκους νοήσεις καὶ πολ-
λὰ δηλούσας ἐν ὀλίγοις καὶ διὰ μακροῦ κομιζομένας τὴν ἀκολου- 945
θίαν καὶ ἐκ παραδόξου τὰ ἐνθυμήματα φερούσας ἐζήλωσέ τε
καὶ προσέθηκε τοῖς τε δημηγορικοῖς καὶ τοῖς δικανικοῖς λόγοις,
ἧττον μὲν ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν, δαψιλέστερον δ' ἐπὶ τῶν δη-
μοσίων ἀγώνων.

LIV. Θήσω δ' ἐξ ἀμφοτέρων παραδείγματα, πολ- 1
λῶν ὄντων, ὀλίγα καὶ τοῖς ἀνεγνωκόσι τὸν ἄνδρα ἀρκοῦντα.
Ἔστι δή τις αὐτῷ δημηγορία, τὴν μὲν ὑπόθεσιν ἔχουσα περὶ
τοῦ πρὸς βασιλέα πολέμου, παρακαλοῦσα δὲ τοὺς Ἀθηναίους,

LIII, 2. *κατὰ γλῶσσαν*] Correxi meo arbitratu *κατάγλωσσον*, adjective, duobus vocabulis in unum contractis. *Τὸ κατάγλωσσον* alicujus scriptoris est *nimius usus vocabulorum cascorum, affectatio dictionis antiquatae*. Reisk.

φερούσας – ἐζήλωσε] Distinctionem maximam, quae in Reiskiana est post *φερούσας*, sustuli.

LIV, 1. *ἀμφοτέρων*] id est *τῶν δημηγορικῶν καὶ τῶν δικανικῶν λόγων*.

ἔστι — δημηγορία] quae inscribitur *περὶ συμμοριῶν*, *de classibus*, sed, Dionysio judice de arte rhet. IX, 10. p. 240. Schott. *εἰκότως ἂν καὶ δικαίως ἐπιγράφοιτο περὶ τῶν βασιλικῶν*, ipsius auctoritate Demosthenis, qui de Rhod. lib. p. 192, 2: *ἡνίκ' ἐβουλεύεσθε περὶ τῶν βασιλικῶν, παρελθὼν ἐγὼ πρῶτος παρῄνεσα, οἶμαι δὲ καὶ μόνος ἢ δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκοῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς μὴ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν ποιοῖσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθρούς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. Καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν ταῦτα εἶπον, ὑμῖν δ' οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα.* Adde Epist. I. ad Amm. p. 725. Becker. de Demosth. oratore p. 249. sqq.

πρὸς βασιλέα] In arte rhet. VIII, 7. *τῶν Περσῶν* additum, quod vereor, ne ex interpretamento irrepserit. Cf. Fischer. ind. ad Aesch. s. v. *βασιλεύς* et Lexic. Segu. p. 85, 25.

μὴ προχείρως αὐτὸν ἄρασθαι, ὡς οὔτε τῆς οἰκείας αὐτῶν δυ-
νάμεως ἀξιομάχου πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑπαρχούσης οὔτε
τῆς συμμαχικῆς πιστῶς καὶ βεβαίως τῶν κινδύνων ἀντιληψο-
2 μένης. Παρακαλεῖ τ' αὐτούς, παρασκευασαμένους τὴν ἑαυ-
τῶν δύναμιν φανεροὺς εἶναι τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι τὸν ὑπὲρ τῆς
ἁπάντων ἐλευθερίας κίνδυνον ὑπομενοῦσιν, ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς
ἴῃ· πρὸ δὲ τοῦ παρεσκευάσθαι πρεσβεῖς οὐκ ἐᾷ πρὸς τοὺς
946 Ἕλληνας ἀποστέλλειν τοὺς καλέσοντας αὐτοὺς ἐπὶ τὸν πόλε-
3 μον, ὡς οὐχ ὑπακουσομένους. Τοῦτο λαβὼν τὸ νόημα κα-
τεσκεύακέν τε καὶ ἐσχημάτικεν οὕτως· „Οὐδεὶς δήπου τῶν
ἁπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονήσει, ὅστις,
ὁρῶν ὑμῖν χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δὲ ὅσους ἂν ἐθέλῃ
τις, ναῦς δὲ τριακοσίους, οὐχ ἥξει καὶ δεήσεται, μετὰ τοῦ-

---

3. ἱππέας (ὑπάρχειν)] Ὑπάρχειν additum ex Demosthenis exemplaribus [in oratione de Classibus, p. 134. Ed. Francof. Hudf.]. Sed cum id verbum neque Morelliana editio agnoscat, malim pro eo participium ὄντας, sicut etiam Ulpianus in sua expositione dicit: ὁρῶν ὑμᾶς μεγίστην δύναμιν ἔχοντας. Sylb. Ego ὑπάρχειν a Wolfio intrusum rursus expunxi. Reisk. At in apparatu crit. ad Demosth. T. X. p. 578: „post ἱππέας, inquit, aut certe in hac regione deesse videtur ὑπάρχοντας." Ὑπάρχειν tamen haud dubie Wolfio debetur: nam in Hervagiana deest; et potest abesse, cum facile ὄντας subaudias. Paulo diversa laudat Matthiae Gr. Gr. §. 550. annot. 1.

τριακοσίας] Scriptus liber habet τριακοσίους, communis generis fine. Quod cum usitatum non sit, ego vulgata exemplaria sequi malui. In iisdem [pro ἐφαμαρτεῖν] legitur ἀφαμαρτεῖν. Sylb. Correxi ἀφαμαρτεῖν. Reisk. Revocavi ἐφαμαρτεῖν. Caeterum verborum οὐκοῦν — ἥξοντάς ἐστι sensus probabiliter ab H. Wolfio redditus est hoc modo: *Proinde si jam* [*nunc.* Cf. ind. s. v.] *accersetis, supplices: si non auscultarint, frustrati eritis. Sin ipsi vestris copiis instructis cunctamini, supplices* [caeteros Graecos venturos] *defendetis, neque dubium est, quin omnes ad vos venturi sint.* Idem ad ἐκ μὲν τοῦ καλεῖν annotat: Sc. συμβήσεται, ἢ περιέσται τὸ δεῖσθαι, τὸ ἀφαμαρτεῖν. Male. Nam ἐστί post ἥξοντας huc quoque trahendum est. Recte idem Wolfius monet postea conjungendum esse ἐκ τοῦ ἐπισχεῖν μετὰ τοῦ κ. τ. λ. Succurrit hic locus Thucydid. II, 43: ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἡ ἐν τῷ (vulgo ἐν τῷ) μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις —. quem, sequente Haackio, Schneiderus ad Xenoph. Anab. III, 2, 32: μετὰ τοῦ delens, et Bredowius ac Goellerus in actt. Philol. Monac. II, 2, p. 214. cum Stobaeo ἐν τῷ omitti jubentes corrupturi erant. Τὸ μετὰ

των ἀσφαλέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι. Οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ
καλεῖν ἤδη τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἐφαμαρτεῖν, ἐκ δὲ
τοῦ μετὰ τοῦ παρασκευάσασθαι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἐπισχεῖν,
δεομένους σώζειν καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἥξοντάς ἐστι.“ Ταῦ-
τα ἐξήλλακται μὲν ἐκ τῆς πολλῆς καὶ συνήθους τοῖς πολλοῖς
ἀπαγγελίας καὶ κρείττονά ἐστιν ἢ κατὰ τὸν ἰδιώτην, οὐ μὴν
ἐσκότισταί γε οὐδ' ἀσαφῆ γέγονεν, ὥστε ἐξηγήσεως δεῖσθαι.
Ἀρξάμενος τ' ἀπὸ τῆς παρασκευῆς λέγειν ταῦτα ἐπιτίθησιν· 4
„Ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 947
ναῖοι, καὶ μέγιστον οὕτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς, ὡς
ἕκαστον ἑκόντα προθύμως, ὅ τι ἂν δέῃ, ποιήσοντα. Ὁρᾶτε γάρ,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες (ὑμεῖς) ἐβου-
λήθητε καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ
προςήκειν ἡγήσατο, οὐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν· ὅσα δὲ
ἐβουλήθητε μέν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεβλέψατε εἰς ἀλλήλους,
ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον (τὰ δέοντα)
πράξοντα, οὐδὲν πώποθ' ὑμῖν ἐγένετο.“ Καὶ γὰρ ἐνταῦθα
πέπλεκται μὲν ἡ διάνοια πολυπλόκως, λέλεκται δ' ἐκ τῆς κοι-
νότητος εἰς τὴν ἀσυνήθη φράσιν ἐκβεβηκότα, φυλάττεται δὲ
τὸ περιττὸν αὐτῶν ἐν τῷ σαφεῖ. Ἐν δὲ τῇ μεγίστῃ τῶν κα- 5
τὰ Φιλίππου δημηγοριῶν καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς οὕτως κατε-

τοῦ *μαλακισθῆναι* neminem, opinor, offendet, coll. Matthiae. Gr. Gr. §. 282. Nec debebat offendere *ἡ ἐν τῷ μετὰ τοῦ μ. κ. der in dem* (i. e. *durch das*) *Benehmen mit Feigheit erlittene Nachtheil.*

τῆς πολλῆς] Sic Dionyfium fcripfiffe, nemo, opinor, fibi perfuadebit. Videtur legendum effe *τῆς κοινῆς*. Cf. ind. f. v.

οὐ μήν] Vulgo *οὐ μέν*. Cf. ind. f. v. *μήν*.

4. *ταῦτα ἐπιτίθησιν*] p. 182. 1.

γνώμας ὑμᾶς] Eadem exempl. habent *γνώμας ὑμῶν* [*ὑμᾶς* tamen edidit Reisk. ex Aug. 1. et Ald.]. Ex iisdem additum inclufum *ὑμεῖς*. Eadem [pro *εἰς ἀλλήλους*] habent *πρὸς ἀλλήλους*. Ab iisdem abfunt inclufa *τὰ δέοντα*. Sylb.

5. *καὶ τὴν ἀρχήν*] Malim *κατὰ τὴν ἀρχήν*. Non enim *κατεσκεύακε* cohaeret cum *τὴν ἀρχήν*, fed verbum hoc per fe ftat abfolutum et fubauditur *τὸν λόγον*, *concinnavit*, fcil. *dictionem*. Reisk. Immo *καί* hic eft *adeo* et eo refertur, quod prooemia fere *τὴν κοινὴν καὶ συνήθη φράσιν* fectantur. Locus

σκεύακε· „Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων ὀλίγου δεῖν καθ᾽ ἑκάστην ἐκκλησίαν περὶ ὧν Φίλιππος ἀφ᾽
948 οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους (Ἕλληνας) ἀδικεῖ καὶ πάντων, εὖ οἶδ᾽ ὅτι, φησάντων γ᾽ ἄν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν (δεῖν) καὶ πράττειν ἅπασι προσήκειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως καὶ

Demosthenis legitur Philipp. III. p. 110. Eundem excitat Dionysius in Jud. de Demosth. p. 976. sq. ubi de eo: *κατὰ τί δή*, inquit, *ταύτην ἡγοῦμαι τὴν λέξιν ἐοικέναι τῇ Θουκυδίδου; Καθ᾽ ὃ κἀκείνην πείθομαι μάλιστα διαφέρειν τῶν ἄλλων. Τουτὶ δ᾽ ἔστι τὸ μὴ κατ᾽ εὐθεῖαν ἑρμηνείαν ἐξενηνέχθαι τὰ νοήματα, μηδ᾽ ὡς ἔστι ἄλλοις σύνηθες λέγειν, ἁπλῶς καὶ ἀφελῶς· ἀλλὰ ἐξηλλάχθαι καὶ ἀπεστράφθαι τὴν διάλεκτον ἐκ τῶν ἐν ἔθει καὶ κατὰ φύσιν εἰς τὰ μὴ συνήθη τοῖς πολλοῖς, μηδ᾽ ὡς ἡ φύσις ἀπαιτεῖ. Ὃ δὲ λέγω τοιοῦτόν ἐστιν. Ἁπλῶς ἂν ὁ λόγος ἐστὶ* [cum Sylb. leg. *ἦν*] *καὶ κατ᾽ εὐθεῖαν ἑρμηνείαν ἐκφερόμενος, εἴ τις οὕτως κατεσκεύασεν αὐτόν· „Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων καθ᾽ ἑκάστην σχεδὸν ἐκκλησίαν περὶ ὧν ἀδικεῖ Φίλιππος ἐς ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἄλλους* [*ἄλλους* deest in exemplari. Sylb.] *Ἕλληνας, ἀφ᾽ οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο“ Νυνὶ δὲ τό τε „ὀλίγου δεῖν“ παραληφθὲν ἀντὶ τοῦ „σχεδόν“, καὶ τὸ „ἀδικεῖ Φίλιππος“ διαιρεθὲν καὶ διὰ μακροῦ τὴν ἀκολουθίαν κομισάμενον, καὶ τὸ „οὐ μόνον ὑμᾶς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας“ δυνάμενον καὶ χωρὶς ἀποφάσεως διὰ τῆς συμπλοκῆς* [conjunctiones int. *τέ* et *καί*] *τὸ πρᾶγμα δηλῶσαι, τοῦ συνήθους ἐξηλλαγμένην καὶ περίεργον πεποίηκε τὴν λέξιν. Ὁμοίως δὲ καὶ (τὸ) ἐπιλεγόμενον τούτῳ, εἰ μὲν ἁπλῶς καὶ ἀπεριέργως ἔδει ῥηθῆναι, τοῦτον ἂν δήπου τὸν τρόπον ἀπηγ- [γέλθη· „Καὶ] ἁπάντων λεγόντων, καὶ εἰ (leg. εἰ καὶ) τοῦτο μὴ ποιοῦσι . . [ὡς] . . δεῖ καὶ λέγειν (καὶ) πράττειν ταῦτα, ἐξ ὧν ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως καὶ δίκην δώσει.“ Οὕτω δ᾽ ἐξενεχθέν· „Καὶ πάντων εὖ οἶδ᾽ ὅτι φησάντων γ᾽ ἄν“ οὐ σώζει τὴν εὐθεῖαν τῆς λέξεως ὁδόν. Τό τε γὰρ „οἶδ᾽ ὅτι“ χώραν οὐκ ἀναγκαίαν ἔχει, καὶ τὸ „φησάντων γ᾽ ἄν“ ἀντὶ τοῦ „φασκόντων“ παρειλημμένον οὐ τὴν ἀφελῆ διάλεκτον, ἀλλὰ τὴν ἐξηλλαγμένην καὶ περίεργον ἐμφαίνει.*

Πολλῶν] deest in Jud. de Demosth. l. l. ubi deinceps *γινομένων* legitur, non Dionysii, sed librariorum culpa, ut patet ex p. 977. 13.

τὴν εἰρήνην] Compositam Ol. 108, 2. Cf. Becker. l. l. p. 55. sqq. De argumento orationis idem agit p. 290. sqq.

(*Ἕλληνας*) — (*δεῖν*)] inclusum *Ἕλληνας* et *δεῖν* addita ex vulg. editionibus, in quibus haec oratio inscribitur Philippica tertia. Sylb. Desunt etiam in Jud. de Demosth.

ἅπασι προσήκειν] Reisk. correctione non neccessaria in Demosth. edidit *ἃ πᾶσι προσήκει*, quae Bekkerus, fortasse, quod in Jud. de Demosth. deerant, uncis sepsit. Idem in praegrr. pro *πάντων εὖ οἶδ᾽* edidit *πάντων οἶδ᾽*.

δίκην δώσει, εἰς τοῦτο ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ
προειμένα ὁρῶ, ὥςτε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν,
ἀληθὲς δ' ᾖ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλονθ' οἱ παριόντες
καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς ἐξ ὧν ὡς φαυλότατα ἔμελλε τὰ πράγ-
μαθ' ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύνασθαι χεῖρον ἢ νῦν διατεθῆ-
ναι." Ὅμοια δὲ τούτοις ἐστὶ κἀκεῖνα· „Εἶτ' οἴεσθε, οἳ 6
μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακόν, μὴ παθεῖν δ'
ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾷν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ
προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δὲ ἐκ προῤῥήσεως πολεμήσειν,
καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε;" Ἐν δὲ τῷ κρατί- 7
στῳ τῶν δικανικῶν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου γραφέντι λόγῳ 949
τῆς Φιλίππου δεινότητος, ᾗ κατεστρατηγήκει τὰς πόλεις,
μνησθείς, οὕτω τὴν διάνοιαν ἐσχημάτικε· „Καὶ οὐκέτι προς-
τίθημι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν
κατέστη κύριος ὁ Φίλιππος ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέροις πειραθῆναι
συνέβη, τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων
ἐκεῖνος περιβαλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς, καλῶς
ποιοῦντες, τοὺς καρποὺς ἐκομίσασθε." Καὶ ἐν οἷς τοὺς προ- 8
διδόντας τῷ Φιλίππῳ τὰ πράγματα πάντων αἰτίους ἀποφαί-
νει τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἕλλησι κακῶν, κατὰ λέξιν

εἰς τοῦτο] Sic etiam in Jud. de Demosth. In Demosth. editt. *εἰς τοῦθ'*. Mox in Jud. de Demosth. *δὲ ᾖ* legitur et *ἐξ ὧν* exciderat.

φαυλότατα ἔμελλε] In iisdem *φαυλότατ' ἔμελλε*. In Jud. de Demosth. *ὡς φαυλότατα τὰ πράγματα ἔμελλεν ἕξειν.*

ἢ νῦν διατεθῆναι] Sic etiam in Jud. de Demosth. In Demosth. edd. *ἢ νῦν αὐτὰ διατεθῆναι.*

6. *Εἶτ' οἴεσθε* —] Locus hic supra quoque citatus est p. 610. v. 8. et infra p. 979. 5. At utroque in loco *αὐτοὶ δὲ μη παθεῖν*. Est autem desumtus ex eadem Philippica tertia. Sylb. Sed nostri loci lectionem praeferunt Demosth. editt. v. p. 115. 29. Reisk. p. 104. 26. Bekker.

7. *κατεστρατήγει*] Scriptus liber habet *κατεστραγήκει*, errore ambiguo. Mihi imperfectum *κατεστρατήγει* visum est convenientius, quam plusquamperfectum *κατεστρατηγήκει*. Sylb. Sed hoc propius ad codicis scripturam accedit, nec minus aptum est. Itaque in ordinem recepi. Locus Demosthenis legitur p. 304. 21. Reisk. §. 67, 5. Bekker. ubi pro *περιβαλόμενος* rectius *περιβαλλόμενος* legitur, et *κεκόμισθε* pro *ἐκομίσασθε*.

οὕτως γράφων· „Καίτοι, νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας τοὺς θεούς, εἴ γ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι [εἰς] τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς ἦσαν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς
950 ὁμοίους τούτῳ παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροιτ' ἄν, οὐχὶ τοὺς ἐμοί, οἳ ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν καὶ παρακαλούντων καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο, τοὺς ὑπάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντές καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν."

1 LV. Μυρία παραδείγματα φέρειν δυναίμην ἂν ἐκ τῶν τοῦ Δημοσθένους λόγων τῶν τε δημηγορικῶν καὶ τῶν δικανικῶν, ἃ παρὰ τὸν Θουκυδίδου κατεσκεύασται χαρακτῆρα τὸν ἐν τῇ κοινῇ καὶ συνήθει διαλέκτῳ τὴν ἐξαλλαγὴν ἔχοντα. Ἀλλ' ἵνα μὴ μακρότερος τοῦ δέοντος ὁ λόγος γένοιτό μοι, τούτοις ἀρκεσθείς, ἱκανοῖς οὖσι βεβαιῶσαι τὸ προκείμενον, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι τοῖς ἀσκοῦσι τοὺς πολιτικοὺς λόγους ὑποτίθεσθαι, τοῖς γε δὴ τὰς κρίσεις ἀδιαστρόφους ἔτι φυλάσσουσι, Δημοσθένει συμβούλῳ χρησαμένους, ὃν ἁπάντων ῥητόρων κράτιστον γεγενῆσθαι πειθόμεθα, ταύτας μιμεῖσθαι τὰς
951 κατασκευάς, ἐν αἷς ἥ τε βραχύτης καὶ ἡ δεινότης καὶ ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ τόνος καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ αἱ συγγενεῖς ταύταις

---

8. οὕτως γράφων] ib. p. 325. 24. Reisk. §. 91, 2. 5. Bekker. Cf. p. 245. §. 19, 2. 5. de falf. legat. p. 424.

[εἰς] Inclufa εἰς abeft a vulg. editt. In eisdem εἰσίν, fcriptum pro ἦσαν et εὕροι τις ἄν [pro εὕροιτ' ἄν]. Eft autem petitus locus ex or. Pro Corona. Sylb. Delevi importunum εἰς, quod inter σκοπεῖσθαι et τό legebatur. Reisk. Repofui, quamquam ineptum effe perfpicio.

LV, 1. τὸν ἐν τῇ κοινῇ καὶ συνήθει διαλέκτῳ] Malim τὸν ἐκ τῆς κοινῆς καὶ συνήθους διαλέκτου. Reisk. Male. Ἐν hic eodem modo dictum, quo 54, 4: φυλάττεται τὸ περιττὸν αὐτῶν ἐν τῷ σαφεῖ.

ἱκανῶς οὖσι] Forfan rectius ἱκανοῖς οὖσι. Sylb. Correxi ἱκανοῖς. Reisk.

ἀρεταὶ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰσὶ φανεραί· τὰς δ' αἰνιγματώδεις καὶ δυσκαταμαθήτους καὶ γραμματικῶν ἐξηγήσεων δεομένας καὶ πολὺ τὸ βεβασανισμένον καὶ τὸ σολοικοφανὲς ἐν τοῖς σχηματισμοῖς ἐχούσας μήτε θαυμάζειν μήτε μιμεῖσθαι. Ἵνα δὲ 2
συνελὼν εἴπω, ἀμφότερα μὲν ἐπ' ἴσης ζηλωτὰ εἶναι, τά τε μὴ σαφῶς εἰρημένα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως καὶ τὰ προσειληφότα σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς τὴν σαφήνειαν, οὐκ ἔχει λόγον· ἀνάγκη δὲ ὁμολογεῖν, κρείττονα τῶν ἀτελεστέρων εἶναι τὰ τελειότερα καὶ τῶν ἀφανεστέρων τά γε ἐμφανέστερα. Τί οὖν μαθόντες ἅπασαν τὴν διάλεκτον τοῦ συγγραφέως ἐπαινοῦμεν καὶ βιαζόμεθα λέγειν, ὅτι τοῖς καθ' ἑαυτὸν οὖσιν ἀνθρώποις αὐτὰ ὁ Θουκυδίδης ἔγραψε, συνήθη πᾶσι καὶ γνώριμα ὄντα, ἡμῶν δὲ λόγος αὐτῷ τῶν ὕστερον ἐσομένων οὐκ ἦν; 952
Οὐδ' ἐκβάλλομεν ἐκ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἅπα- 3
σαν τὴν Θουκυδίδου λέξιν ὡς ἄχρηστον, ἀλλ' ὁμολογοῦμεν, τὸ διηγηματικὸν μέρος αὐτῆς, πλὴν ὀλίγων πάνυ, θαυμαστῶς ἔχειν καὶ εἰς πάσας εἶναι τὰς χρείας εὔθετον, τὸ δὲ δημηγορικὸν οὐχ ἅπαν εἰς μίμησιν ἐπιτήδειον εἶναι; ἀλλ' ὅσον

πολὺ τὸ βεβασανισμένον] Fere affirmare aufim legendum effe *πολὺ τὸ βεβιασμένον*, de qua commutatione fupra quoque dictum ad 41, 8. Sylb. Fallitur. V. quae l. l. dicta funt.

2. *τὴν σαφήνειαν*] Malim *καὶ τὴν σ.* Reisk. Non opus.

τί οὖν μαθόντες] *Τί μαθόντες* alibi quoque notaffe memini. Alioqui ufitatius *τί παθόντες*. Sylb. V. Buttmann. Gr. Gr. §. 157. p. 589. fqq. Matthiae Gr. Gr. §. 567. p. 827.

3. *ὡς ἄχρηστον*] Poft haec vocabula deeft aliquid. Nam hucusque procedit increpatio eorum, cum quibus diffentit Dionyfius. *Quanam ergo de caufa dictionem Thucydidis univerfam laudamus?* (id quod multi aequalium Dionyfii faciebant.). *Cur non ejicimus et exterminamus eam e foris, ut inconvenientem et ibi haud ufurpabilem?* *ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτω*, *nos vero non ita*, fcil. facimus; *ἀλλ' ὁμολογοῦμεν* —, vel fic *ἡμεῖς δὲ οὔτε πᾶσαν ἐπαινοῦμεν, οὔτ' αὖ πᾶσαν ἐκφαυλίζομεν, ἀλλ' ὁμολογοῦμεν* —. Reisk. Ita difputat, ac fi verba *οὐδ' ἐκβάλλομεν* — arcte cum praegreffis jungenda et interrogative accipienda effent, cum potius per fe fpectanda fint ac Dionyfii judicium contineant, qui cum adverfarios, quod univerfam Thucydidis dictionem probarent laudarentque, vituperarit, contra, fe non omnino fcriptoris orationem damnare, declarat.

ἀλλ' ὅσον] id eft *ἀλλὰ τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ μιμήσεως ἄξιον* [imo *εἰς μίμησιν ἐπιτήδειον εἶναι* repetendum, qui infinitivus a

ἐστὶν αὐτοῦ μέρος γνωσθῆναι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις εὔπορον, κατασκευασθῆναι δ' οὐχ ἅπασι δυνατόν. Τούτων ἡδίω μὲν εἶχόν σοι περὶ Θουκυδίδου γράφειν, ὦ βέλτιστε Κόϊντε Αἴλιε Τουβέρων, οὐ μὴν ἀληθέστερα.

λέγομεν pendet, quod ex ὁμολογοῦμεν eliciendum eſt] ὅσον —. Reisk. Poſt μέρος comma ſuſtuli, quod interpreti latino et Gatterero impoſuit. Conſtruendum eſt enim: ὅσον μέρος εὔπορόν ἐστι γνωσθῆναι.

ἡδίω] Perperam in exemplari ſcriptum ἰδίω. Sylb.

οὐ μὴν ἀληθεστέρα] Imitatur cum ironia quadam Thucydidem, apud quem Nicias in epiſtola ad Athenienſes VII, 14: τούτων ἐγὼ ἡδίω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν, οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε. Hinc ſi quis poſt ἀληθέστερα particulam γε inſerendum cenſeat, non refragabor. V. tamen ind.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ

ΑΜΜΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΠΡΟΣ
ΑΜΜΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΠΕΡΙ
ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΩΝ.

I. Ἐγὼ μὲν ὑπελάμβανον ἀρκούντως δεδηλωκέναι τὸν Θου- 1
κυδίδου χαρακτῆρα, τὰ μέγιστα καὶ κυριώτατα τῶν ὑπαρ-
χόντων περὶ αὐτὸν ἰδιωμάτων ἐπεξελθὼν, ἐν οἷς γε δὴ μάλι-
στα διαφέρειν ἔδοξέ μοι τῶν πρὸ αὐτοῦ ῥητόρων τε καὶ συγ-
γραφέων, πρότερον μὲν ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων
πρὸς τὸ σὸν ὄνομα συνταχθεῖσιν ὑπομνηματισμοῖς, ὀλίγοις δὲ 789
πρόσθεν χρόνοις ἐν τῇ περὶ αὐτοῦ τοῦ Θουκυδίδου κατασκευ-

Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμμαῖον δευτέρα] Illa verba *ἐπ. π. Α δ.* adjecta esse volui ad titulum complendum. Sylb. Scilicet ut hic libellus ab eo discerneretur, qui, eidem Ammaeo inscriptus, de Aristotele et Demosthene agit. V. T. VI. p. 719. sqq.

ἐν τοῖς — ὑπομνηματισμοῖς] Ex hoc etiam loco intelligimus tertiam de sciptoribus Atticis partem a Dionysio absolutam fuisse, eam scilicet, qua post utriusque generis oratores egit de philosophis et historicis Atticis, ut est Plato (1, 2, 2.), Thucydides aliique. Sylb.

πρὸς τὸ σὸν ὄνομα συνταχθεῖσιν] V. Comm. de oratt. ant. T. V. p. 445. Jud. de Demosth. p. 1128. sq.

ὀλίγοις δέ] Exemplar habet *δή*. Ego Stephanum in Thucydidis editione [priore, cui hunc libellum praemisit, hic ibi varias lectiones offerens, quas non omnes enotaverat Sylburg.] sequi malui. Seq. v. rectius fortasse *περὶ τοῦ αὐτοῦ Θουκ. de eodem Thucydide.* Sylb. Bene habet vulgata, et

ασθείσῃ γραφῇ, προςειπὼν τὸν Αἴλιον Τουβέρωνα· ἐν ᾗ
πάντα τὰ δεόμενα λόγου μετὰ τῶν οἰκείων ἀποδείξεων διεξε-
2 λήλυθα κατὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν. Σοῦ δὲ ὑπολαμβάνοντος,
ἧττον ἠκριβῶσθαι τὰς γραφάς, ἐπειδὴ προεκθέμενος ἅπαν-
τα τὰ συμβεβηκότα τῷ χαρακτῆρι, τότε τὰς περὶ αὐτῶν
πίστεις παρέχομαι, ἀκριβεστέραν δὲ τὴν δήλωσιν τῶν ἰδιω-
μάτων τοῦ χαρακτῆρος ἔσεσθαι νομίζοντος, εἰ παρὰ μίαν
ἑκάστην τῶν προθέσεων τὰς λέξεις τοῦ συγγραφέως παρατι-
θείην, ὃ οἱ τὰς τέχνας καὶ τὰς εἰςαγωγὰς τῶν λόγων πρα-
γματευόμενοι ποιοῦσι, προελόμενος εἰς μηδὲν ἐλλείπειν καὶ
τοῦτο πεποίηκα, τὸ διδασκαλικὸν σχῆμα λαβὼν ἀντὶ τοῦ
ἐπιδεικτικοῦ.

ſervanda eſt. Non enim dicere vult Dionyſius *de eodem Thucydide*, ſed *de ipſo Thucydide*, h. e. ſolo de Th. et de nullo praeterea alio. Conſtat ex hoc loco, libellum hunc, in quo perluſtrando nunc verſamur, ad Ammaeum miſſo, poſterius eſſe conſcriptum atque libellum de Thucydide ad Q. Aelium Tuberonem miſſum, qui in editionibus Dionyſii huic poſtpoſitus et ſubjectus eſt, cum debuiſſet anteponi. Reisk. Ego vulgarem ordinem mutavi. Verba *ὀλίγοις δὲ πρόσθεν χρόνοις*, ut praegreſſa *πρότερον μέν* docent, ſignificant *paulo ante quam haec ſcripſi*. Mox Stephanus *προςεῖπον* habet pro *προςειπών*. Male.

ἐμαυτοῦ] Pro vulgato *αὐτοῦ* legendum vel *ἐμαυτοῦ* cum Stephano, vel reciproce *αὑτοῦ*. Sylb. Illud, non monito lectore, exhibuit Reisk. Ego *αὐτοῦ* edidi. V. quos laudavi ad II, 49, 2.

2. *τότε*] Tum demum neque citius. Reisk. *Τότε* hic eadem ratione uſurpatum, qua alias *εἶτα* vel *ἔπειτα*, poſt participium infertur. V. Matthiae. Gr. Gr. §. 566. 3. Buttmanni Gr. Gr. §. 131. n. 6.

παραθέσεων] Haud ſcio, convenientiusne *παραδόσεων*, *traditionum*, an *προθέσεων*, *propoſitionum*, ut paulo poſt 2, 1. Sylb. Videtur aut ſimplex *θέσεων* aut *ὑποθέσεων* aut denique *προθέσεων* praeſtare. Reisk. Haud dubie verum eſt *προθέσεων*, quod edidi. Cf. II, 1, 1. et III, 2, 1. Corruptio ex ſq. *παρατιθείην* orta.

συγγραφέως] *Ξυγγραφέως*. Reg. 2. Hudſ.

τὸ διδασκαλικὸν — τοῦ ἐπιδεικτικοῦ] Eandem oppoſitionem aliis verbis effert Jud. de Demoſth. p. 1099: *παραδειγμάτων δ᾽ οὐκ οἴομαι δεῖν ἐνταῦθα —. Πολὺ γὰρ ἡ σύνταξις τὸ μῆκος λάβοι καὶ δέος, μή ποτ᾽ εἰς τοὺς σχολικοὺς ἐκβῇ χαρακτῆρας ἐκ τῶν ὑπομνηματισμῶν.* ubi Sylburgius: „In exemplari eſt *ὑπομνηματικῶν*: minus apte.“ Mihi vero *ὑπομνηματικῶν* praeplacet.

II. Ἵνα δὲ εὐπαρακολούθητος ὁ λόγος σοι γένηται, 1
προθεὶς κατὰ λέξιν, ὅσα περὶ τοῦ συγγραφέως τυγχάνω 790
προειρηκὼς, ἐπιτροχάδην ἀναλήψομαι τῶν προθέσεων ἑκά-
στην καὶ τὰς ἀποδείξεις παρέξομαι, καθάπερ ἠξίους. Ἕπε-
ται δὲ τοῖς περὶ Ἡροδότου γραφεῖσι τὰ μέλλοντα δηλοῦσθαι.
Τούτῳ γὰρ Θουκυδίδης τῷ ἀνδρὶ ἐπιβαλὼν καὶ τοῖς ἄλλοις, ὧν
πρότερον ἐμνήσθην, καὶ συνιδὼν, ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἔσχεν ἀρε-
τάς, ἴδιόν τι γένος χαρακτῆρος οὔτε πεζὸν αὐτοτελῶς οὔτ᾽
ἔμμετρον ἀπηρτισμένως, κοινὸν δέ τι καὶ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν
ἐργασάμενος, εἰς τὴν ἱστορικὴν πραγματείαν ἐσπούδασεν εἰς-
αγαγεῖν, ἐπὶ μὲν τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων τὴν τροπικὴν
καὶ γλωττηματικὴν καὶ ἀπηρχαιωμένην καὶ ξένην λέξιν παρα-
λαμβάνων πολλάκις ἀντὶ τῆς κοινῆς καὶ συνήθους τοῖς καθ᾽
ἑαυτὸν ἀνθρώποις· ἐπὶ δὲ τῶν σχηματισμῶν, ἐν οἷς μάλι-
στα ἐβουλήθη διενεγκεῖν τῶν πρὸ αὐτοῦ, πλείστην εἰςενεγ-
κάμενος πραγματείαν, τοτὲ μὲν λόγον ἐξ ὀνόματος ποιῶν,
τοτὲ δὲ εἰς ὄνομα συνάγων τὸν λόγον· καὶ νῦν μὲν τὸ ῥημα- 3
τικὸν ὀνοματικῶς ἐκφέρων, αὖθις δὲ τοὔνομα ῥῆμα ποιῶν, 791
καὶ αὐτῶν γε τούτων ἀναστρέφων τὰς χρήσεις, ἵνα τὸ μὲν
ὀνοματικὸν ῥηματικόν, τὸ δὲ ῥηματικὸν ὀνοματικὸν λέγηται·
καὶ τὰ μὲν παθητικὰ ῥήματα δραστήρια, τὰ δὲ δραστήρια

II, 1. *ὅσα περὶ τοῦ*] *Ὅσαπερ τοῦ*. Reg. 1. et Colb. Hudſ.

ἠξίουν] Fortaſſe rectius *ἠξίους*, *petiiſti*. Sequentia petita ſunt e tractatu ad Q. Aelium Tuberonem, II, 24. [ubi v. annotata.]. Sylb. Correxi *ἠξίους*. Reisk.

2. *πρὸ αὐτοῦ*] Vulgo *πρὸ αὑτοῦ*.

3. *ὀνομαστικῶς ἐκφέρων*] Ut hic *ὀνομαστικῶς ἐκφέρων* dicit, ita *ὀνομαστικὴν λέξιν* infra 4, 1. itidemque 5, 1. 2. 3. Sed verior ſcriptura videtur eſſe *ὀνοματικῶς*, ut bis noſtro loco et ſupra in libro de compoſitione ſeu collocatione verborum, ut adnotavi ad p. 8. v. 9. [Reisk.] atque ita etiam in ſequentibus dicit *ῥηματικά*, *μετοχικά*, *ἀντωνυμικά*. Sylb. „Aliud *ὀνομαστικός*, aliud *ὀνοματικός*. Illud dicitur de *caſu recto*, hoc de *certa claſſe nominum*. Sic *τὰ ὀνοματικά* dixit Gregor. Corinth. p. 591. V. Sylburg. ad Dionyſ. Halic. de Compoſ. Verb. c 2. p. 21. nup. edit. et Fabric. Bibl. Graec. T. I. p. 477. ed. Harles.“ Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 698.

λέγηται] Forſan rectius *γένηται*. Sylb. Ex altero loco, qui eſt 24, 2. ubi hujus loci multa verbotenus eadem le-

παθητικά· πληθυντικῶν δὲ καὶ ἑνικῶν ἀλλάττων τὰς φύσεις καὶ ἀντικατηγορῶν ταῦτ᾽ ἀλλήλων· θηλυκά τ᾽ ἀρσενικοῖς καὶ ἄῤῥενα θηλυκοῖς καὶ οὐδέτερα τούτων τισὶ συνάπτων· ἐξ ὧν ἡ κατὰ φύσιν ἀκολουθία πλανᾶται· τὰς δ᾽ ὀνοματικῶν ἢ μετοχικῶν πτώσεις τοτὲ μὲν πρὸς τὸ σημαινόμενον ἀπὸ τοῦ σημαίνοντος ἀποστρέφων, τοτὲ δὲ πρὸς τὸ σημαῖνον ἀπὸ τοῦ σημαινομένου· ἐν δὲ τοῖς συνδετικοῖς καὶ τοῖς προθετικοῖς
792 μορίοις καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς διαρθροῦσι τὰς τῶν νοημάτων
4 δυνάμεις ποιητοῦ τρόπον ἐνεξουσιάζων. Πλεῖστα δ᾽ ἄν τις εὕροι παρ᾽ αὐτῷ τῶν σχημάτων προςώπων τ᾽ ἀποστροφαῖς καὶ χρόνων ἐναλλαγαῖς καὶ τοπικῶν σημειώσεων μεταφοραῖς ἐξηλλαγμένα καὶ σολοικισμῶν λαμβάνοντα φαντασίαν· ὁπόσα τε γίγνεται πράγματα ἀντὶ σωμάτων ἢ τὰ σώματα ἀντὶ πραγμάτων καὶ ἐφ᾽ ὧν ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις πολλαὶ γινόμεναι διὰ μακροῦ τὴν ἀκολουθίαν κομίζονται· τά τε σκολιὰ καὶ πολύπλοκα καὶ δυςεξέ-

---

guntur et e quo ille noſter repetitus fuit, melius correxiſſet Sylburgius ad hunc modum: *ἵνα τὸ μὲν ὀνοματικὸν προςηγορικὸν γένηται, τὸ δὲ προςηγορικὸν ὀνοματικῶς λέγηται.* Reisk. Recte. Nam e vulgari lectione bis eadem dicuntur.

νοημάτων] II, 24, 2. *ὀνομάτων.* Reisk. V. ibi annotata.

4. *τ᾽ ἀποστροφαῖς*] Steph. *τε ἀπ.*

τοπικῶν] V. ad II, 24, 3.

φαντασίαν ἀποστέγειν. ἢ τὰ πράγματα] Corrige ex altero exemplo II, 24, 3. *φαντασίαν. ὁπόσα τε γίγνεται πράγματα.* Reisk. Feci.

ἐφ᾽ ὧν] Videtur ita conſtruendum eſſe: *καὶ τὰ σκολιὰ — τῶν ἐνθυμημάτων, ἐφ᾽ ὧν* — *et curvitates* vel *anfractus et labyrinthos enthymematum, in quibus* —. Pendent autem hi accuſativi ab *εὕροι.* Reisk. Locus duplici modo videtur expediri poſſe. Nam vel conſtruendum eſt: *καὶ πλεῖστα ἄν τις εὕροι παρ᾽ αὐτῷ τοιαῦτα, ἐφ᾽ ὧν αἱ ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων μεταξὺ παρεμπτώσεις* —, vel: *καὶ — τοιαῦτα, ἐφ᾽ ὧν, ἐνθυμημάτων τε καὶ νοημάτων, αἱ μετ. παρ.* — Et hoc verius videtur. Cf. 15, 1. 4. et Jud. de Demoſth. p. 980. 4: *τί δὴ πάλιν ἐστὶν ἐν τούτοις τὸ συνταράττον τὴν κατὰ φύσιν ἀπαγγελίαν; πρῶτον μὲν τό, πρὶν ἀπαρτίσαι τὸ ἡγούμενον, εἴτε νόημα χρὴ λέγειν, εἴτε κῶλον, ἕτερον παρεμβαλεῖν.*

πολύπλοκα] Steph. in Thucyd. ed. ſcribit *πολυπλόκα*, itidemque infra 16, 1. Sylb.

λικτα καὶ τὰ ἄλλα τὰ συγγενῆ τούτοις. Εὗροι δ' ἄν τις 5
οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν θεατρικῶν σχημάτων κείμενα παρ' αὐτῷ,
τὰς παρισώσεις λέγω καὶ παρομοιώσεις καὶ παρονομασίας καὶ
ἀντιθέσεις, ἐν αἷς ἐπλεόνασε Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ οἱ περὶ
Πῶλον καὶ Λικύμνιον καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν κατ' αὐτὸν ἀκμα-
σάντων. Ἐκδηλότατα δ' αὐτοῦ καὶ χαρακτηριστικώτατά 6
ἐστι τό τε πειρᾶσθαι δι' ἐλαχίστων ὀνομάτων πλεῖστα ση-
μαίνειν πράγματα καὶ πολλὰ συντιθέναι νοήματα εἰς ἓν καὶ 795
ἔτι προσδεχόμενόν τι τὸν ἀκροατὴν ἀκούσεσθαι καταλείπειν·
ὑφ' ὧν ἀσαφὲς γίγνεται τὸ βραχύ. Ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, 7
τέσσαρα μέν ἐστιν ὥσπερ ὄργανα τῆς Θουκυδίδου λέξεως,
τὸ ποιητικὸν τῶν ὀνομάτων, τὸ πολυειδὲς τῶν σχημάτων,
τὸ τραχὺ τῆς ἁρμονίας, τὸ τάχος τῆς σημασίας. Χρώματα
δ' αὐτῆς τό τε στρυφνὸν καὶ τὸ πικρὸν καὶ τὸ πυκνὸν καὶ τὸ
αὐστηρὸν καὶ τὸ ἐμβριθὲς καὶ τὸ δεινὸν καὶ τὸ φοβερόν,
ὑπὲρ ἅπαντα δ' αὐτοῦ ταῦτα τὸ παθητικόν. Τοιουτοσί μὲν
δή τίς ἐστιν ὁ Θουκυδίδης κατὰ τὸν τῆς λέξεως χαρακτῆρα,
ᾧ παρὰ τοὺς ἄλλους διήνεγκε.

III. Γλωσσηματικὰ μὲν οὖν καὶ ἀπηρχαιωμένα καὶ 1
δυςείκαστα τοῖς πολλοῖς ἐστι τό τε ἀκραιφνὲς καὶ ὁ

ἐκδηλότατα et *χαρακτηριστικώτατα*] Nullus dubito, in singulari leg. esse *ἐκδηλότατον* et *χαρακτηριστικώτατον*, scil. *ἰδίωμα Θουκυδίδου*. Reisk. Fallitur: plura enim proponuntur *ἰδιώματα*. Pro *δ' αὐτοῦ* Steph. *δὲ αὐτοῦ*.

πεπειρᾶσθαι] Rectius *πειρᾶσθαι*, praes. tempore. Sylb. Dedi ex altero exemplo [II, 24, 5.] *τό τε πειρᾶσθαι*. Reisk.

πράγματα, εἰς ἃ καὶ ἔτι] Correxi et integravi h. l. ex altero exemplo ad hunc modum: *καὶ πολλὰ συντιθέναι νοήματα εἰς ἕν, καὶ ἔτι*. Reisk.

καταλείπει] Praetuli infinitivum ex altero exemplo. Reisk.

τὸ πυκνόν] Videntur haec duo vocabula, ut e proximo perperam iterata et hic et infra [II, 24, 6.] inducenda esse. Reisk. Dicere voluit verba *καὶ τὸ πυκνὸν* e verbis *καὶ τὸ πικρὸν* orta esse, quod mihi quidem non ita videtur.

δή τις] *Δηλονότι τις*. Reg. 2. Hudf.

III, 1. *ἀκραιφνές*] V. Thuc I, 19. 52. Eadem tamen voce non Dionysius solum passim utitur, v. Archaeol. III, 20. p. 459. 14. VI, 14. p. 1071. 13. VIII, 63. p. 1655. sq. c. 65. p. 1660. 14. Jud. de Demosth. p. 1067. 15. sed etiam Appianus, v. Bell. Mithr. c. 41. 54. Bell. Civ. II, 83. aliique, v. Fischer. ind. ad Aeschin. s. v. et Lobeck. ad Phryn. p. 42.

794 ἐπιλογισμὸς καὶ ἡ περιωπὴ καὶ ἡ ἀνακωχὴ καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. Ποιητικὰ δὲ ἥ τε κωλύμη καὶ ἡ πρέσβευσις καὶ ἡ καταβοὴ καὶ ἡ ἀχθηδὼν καὶ ἡ δικαίωσις καὶ τὰ παραπλήσια. Ἡ δ' ἐν τοῖς σχημα-

---

περιλογισμός] Steph. in Thucyd. ed. habet *ἐπιλογισμός* [quod e Reg. 1. 2. recepi; *περὶ* e seq. *περιωπή* ortum, quamquam neutrum vocabulum apud Thucydidem legitur. Cf. Duker. praef. T. II. p. XXVI.] et *πρέσβευσις* [pro quo, codicibus Reg. 2. et Colb. invitis, *πρεσβευσία* legitur. Cf. Thuc. I, 73. ibique interprr.]. Pro sequenti autem *καταβολή* leg. fortasse *καταβοή* [quod e Reg. 2. recepi. Cf. interprr. ad Thuc. l. l. et Lex. Segu. p. 104. 20.] Porro notandum ex his, quae hic in Thucydide velut poetica notantur, ab ipso Dionysio in Antiqq. Rom. usurpari nonnulla, ut est hoc ipsum *καταβοή* [quo saepius utitur] cum seqq. duobus *ἀχθηδών* [VIII, 14. p. 1778. 7.] et *δικαίωσις*. [I, 58. p. 147. 2. c. 87. p. 225. 10. III, 10. p. 432. 12. VII, 16. p. 1348. 14. c. 59. p. 1448. 6. VIII, 34. p. 1582. 3.]. Sic etiam e praecedentibus, quae notantur, ut glossematica, obsoleta et obscura, usurpantur ab eodem in iisdem Antiqq. *ἀκραιφνής* et *ἀνακωχή*. Sylb. Pro *περιλογισμός* in Reg. 1. 2: *ἐπιλογισμός*, pro *ποιητικά* in Reg. 2. *ποιητική*, pro *πρεσβευσία* in Reg. 2. et Colb. *πρέσβευσις*, et pro *καταβολή* in Reg. 2. *καταβοή*. Hudf. Cf. Gregor. Cor. p. 50, qui Atticos dicere ait *τὴν πρεσβείαν πρέσβευσιν καὶ τὴν καταβοὴν καταβόησιν καὶ τὴν ἀγάπην ἀγάπησιν, καὶ μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης*. V. ibi interprr.

περιωπή] V. Thuc. IV, 86. Phot. p. 333. *Περιωπὴ καὶ πισύνη* (hoc apud Thucydidem frustra quaesieris: fortasse lexicographus *πίσυνος* scripsit) *καὶ πύστις, πάντα ταῦτα γλωττώδη παρὰ Θουκυδίδῃ. καλεῖ δὲ περιωπὴν τὴν φροντίδα καὶ τὴν περίσκεψιν, οὐ τὸν τύπον ὡς Ὅμηρος* (Od. X, 146. Il. XIV, 8. XXIII, 451. ubi v. Schol.).

ἀνακωχή] Non male Heilmann. de Thuc. ing. et scrib. gen. p. 176. pro *ἀνακωχή*, quam vocem alii quoque scriptores usurpent (veluti ipse Dionys. Antiqq. III, 16. p. 450. 1. quamquam Vat. ibi *ἀνοχή* exhibet.) legendum esse conjicit *διακωχή*, quod semel tantum apud Thucydidem reperitur (III, 87.). Eadem de causa Valckenar. Animadvv. ad Ammon. I, 5. p. 25. *ἀνοκωχή* reponi vult. Sed etiam e caeteris, quae censor notat, vocabulis, plura apud alios leguntur. De voce *ἀνακωχή* v. Poppo. obss. p. 134. Haack. ad I, 66. IV, 38. Cf. VIII, 87. Lex. Segu. p. 406. 19. Phot. p. 291. 5. *παροκοχή*, quam vocem is VI, 85. pro *παροχή* videtur legisse.

κωλύμη] V. Thuc. I, 92. ubi Schol. *ἰδία δὲ ἡ λέξις Θουκυδίδου*. Phot. p. 144: *κωλύμη, κώλυμα, κώλυσις, ἐμπόδιον. ἔστι δὲ ἡ λέξις Θουκυδίδου*. Cf. IV, 27. 63. et Suid. Hesych. Zonar. p. 1276.

ἀχθηδών] V. Thuc. II, 37. IV, 40. et Gottleber. ad priorem locum.

δικαίωσις] V. Thuc. I, 141. III, 82. IV, 86.

τισμοῖς καινότης τε καὶ πολυτροπία καὶ ἡ ἐξαλλαγὴ τῆς συνήθους χρήσεως, ἐν ᾗ μάλιστα διαφέρειν αὐτὸν ἡγούμεθα τῶν ἄλλων, ἐπὶ τούτων γίγνεται τῶν ἔργων φανερά.

IV. Ὅταν μὲν οὖν μίαν λέξιν εἴτ' ὀνοματικὴν εἴτε 1
ῥηματικὴν ἐν πλείοσιν ὀνόμασιν ἢ ῥήμασιν ἐκφέρῃ, περιφράζων τὴν αὐτὴν νόησιν, τοιαύτην ποιεῖ τὴν λέξιν. „Ἦν γάρ ὁ 2
Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι." Καὶ μὴν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ γέγραφεν· „Οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται." Καὶ γὰρ ἐν τούτοις τὸ σημαινόμενον ποιεῖ 3

IV, 1. *ὀνομαστικήν*] Correxi *ὀνοματικήν*.

Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς —] Thuc. I, 138. Haec *περίφρασις* verborum *ἦν δηλώσας* omnibus usitata est scriptoribus. V. ad II, 20, 2.

διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον] Idem Steph. [et Reg. 2. Hudf.] *διαφερόντως τις αὐτὸν μᾶλλον*. Sed nostra lectio et infra [16, 2.] reperitur, ubi Scholiastes *ἐς αὐτό* exponit *ἐς τὴν ἰσχὺν τῆς φύσεως*. Sylb. Immo *ἐς αὐτό* refertur ad *τὰ τῆς φύσεως ἰσχὺν δηλοῦν*.

ἄξιος θαυμάσαι] Cf. Hemsterh. ad Lucian. T. I. p. 508. Brunck. ad Soph. Philoct. 1167. Matthiae. Gr. Gr. §. 552. n. 2.

οὐδ' αὖ — κεκώλυται] Thuc. II, 37. Cf. Plat. Menex. p. 238. e. *οὔτε ἀσθενείᾳ, οὔτε πενίᾳ, οὔτ' ἀγνωσίᾳ πατέρων ἀπελήλαται οὐδείς, οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις τετίμηται, ὥςπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἀλλὰ εἷς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ ἄρχει.*

ἀφανείᾳ] In exemplari est *ἀφανίᾳ*, detracto ε: minus usitate. Sylb. Ita in Mss. Reg. 1. et 2. et Colb. In Ed. Steph. *ἀφανίᾳ*, minus usitate, ut notavit Sylb. Hudf. Caeterum quid hoc loco proposito Dionysius ostendere voluerit, me non perspicere fateor, cum in istis verbis nihil sit, quod a trita dicendi ratione recedat, nisi forte usus particulae *δέ*, quae h. l. sic infertur, ac si praecessisset *πενης μὲν ὤν*. Sed horum vice verborum fungi vocabula *κατὰ πενίαν*, fortasse significare voluit Dionysius. Tum autem pro *τὸ σημαινόμενον* leg. est *σχηματίζων ὄνομα*, quae correctio, ut cum sqq. optime convenit, ubi *ἡ παρεξειρεσία* explicatur *τὰ προέχοντα μέρη τῆς εἰρεσίας*, ita egregie respondet iis, quae auctor 2, 4. proposuit: *τότε μὲν λόγον ἐξ ὀνόματος ποιῶν* (quod rhetor Thuc. loco 1, 138. ostendit) *τότε δὲ εἰς ὄνομα συνάγων τὸν λόγον*.

795 τὸν λόγον, ὡς ἐπὶ τοῦ Λακεδαιμονίου Βρασίδα τέθεικεν, ὅτε μαχόμενος περὶ Πύλον ἀπὸ τῆς νεώς, τραυματίας γενόμενος, ἐξέπεσεν. „Πεσόντος δ' αὐτοῦ, φησίν, εἰς τὴν παρεξειρεσίαν ἡ ἀσπὶς περιεῤῥύη εἰς θάλατταν." Βούλεται γὰρ δηλοῦν· „Πεσόντος δὲ αὐτοῦ ἔξω τῆς νεὼς ἐπὶ τὰ προέχοντα μέρη τῆς εἰρεσίας" —.

V. Ἐν οἷς δὲ τὰ ῥηματικὰ μόρια τῆς λέξεως ὀνοματικῶς σχηματίζει τοιαύτην ποιεῖ τὴν φράσιν. Ἔστι δ' αὐτῷ πρὸς Ἀθηναίους ὁ Κορίνθιος ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ τάδε
2 λέγων· „Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε." Τὸ γὰρ παραινεῖν καὶ ἀξιοῦν ῥήματα ὄντα, ὀνοματικὰ γέγονε παραίνεσις

3, *τὸν λόγον*] *Τὸν λόγον τοιοῦτον* Reg. 1. et Colb. Hudſ. *Τοιοῦτον* fortaſſe ex 5, 1. ortum.

Βρασίδα] *Βρασίδου*. Reg. 2. Hudſ. Retinui *Βρασίδα*, quamquam in hoc quidem nomine hic genitivus ſatis inſolens eſt. Cf. Buttmanni Gr. Gr. magna §. 34. *n.* 14. p. 147.

„πεσόντος δ' αὐτοῦ, φησίν, εἰς —] Vulgo ſic diſtinguitur: *πεσόντος δ' αὐτοῦ, φησίν· „Εἰς* —. Apud Thuc. IV, 12: *καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς* —.

εἰς θάλατταν] Commation *εἰς θάλατταν* Stephanus in ſequentis periodi fine ponit poſt *τῆς εἰρεσίας*. Exemplaris noſtri lectio conſentit cum Thucydidis exemplaribus, ubi ſic legitur locus [IV, 12.]: *καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν ἡ ἀσπὶς περιεῤῥύη ἐς τὴν θάλατταν* [*θάλασσαν*]. Sylb. [cujus annotationem *Hudſ.*, ut ſaepius, decurtaverat]. In codd. quibusdam illa *εἰς θάλατταν* hic omittuntur et in ſequentis periodi fine poſt *τῆς εἰρεσίας* collocantur; in aliis tam hic, quam illic, reperiuntur. Hudſ. Apud Thuc. *ἐς* (quod pro *εἰς* e libris reſtituit Haack.) *τὴν θάλασσαν.*

τό· Ὄντος] Pro *ὄντος* rectius legi *πεσόντος* manifeſtum eſt ex hoc ipſo loco [Thucydidis]. *Παρεξειρεσίαν* vero Thucydidis ſcholiaſtes eſſe dicit *τὸν ἔξω τῆς εἰρεσίας τῆς νεὼς τόπον, καθ' ὃ μέρος οὐκέτι κώπαις κέχρηνται· εἶναι* [*ἔστι*] *δὲ τοῦτο τὸ ἀκρότατον τῆς πρύμνης καὶ τῆς πρώρας*. Sylb. Ego verba *τό· Ὄντος* in *πεσόντος* mutavi.

V. *ὀνομαστικῶς*] *Ὀνοματικῶς* Reg. 1. 2. et Colb. ut et §. 2. in Reg. 1. et 2. Verum ibi *ὀνοματικά* habet Colb. Vide Var. Lect. [immo Sylburgii annotat.] ad 2, 5. Hudſ. Edidi *ὀνοματικῶς*.

ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ] C. 41.

ὀνομαστικῶς γέγονε] Recepi, quod Colb. offerebat, *ὀνοματικὰ γέγονε*.

καὶ ἀξίωσις. Ταύτης δ' ἐστὶ τῆς ἰδέας „ἥ τε οὐκ ἀποτεί- 3
χισις τοῦ Πλημμυρίου“ ἣν ἐν τῇ ἑβδόμῃ βίβλῳ τέθεικεν ἐν
δημηγορίᾳ. Τὸ γὰρ ἀποτειχίσαι καὶ ἀπολοφύρασθαι ῥημα- 796
τικὰ ὄντα, ὀνοματικῶς ἐσχημάτικεν, „ἀποτείχισιν“ καὶ
„ὀλόφυρσιν.“

VI. Ὅταν δ' ἀντιστρέψας ἑκατέρου τούτων τὴν φύσιν τὰ ὀνόματα ποιῇ ῥήματα, τοῦτον τὸν τρόπον ἐκφέρει τὴν λέξιν, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ περὶ τῆς αἰτίας τοῦ πολέμου γράφει. „Τὴν μὲν οὖν ἀληθεστάτην αἰτίαν, λόγῳ δὲ ἀφα-
νεστάτην τοὺς Ἀθηναίους οἴομαι μεγάλους γινομένους ἀναγ- 2
κάσαι εἰς τὸ πολεμεῖν.“ Βούλεται γὰρ δηλοῦν, ὅτι μεγάλοι γινόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι ἀνάγκην παρέσχον τοῦ πολέμου·

ἥ τε οὐκ ἀποτείχισις τοῦ Πλημμυρίου] Hanc dictionem apud Thucydidem fruſtra quaeſivi. Neque poteſt inveniri, cum Plemmyrium revera ab Athenienſibus communitum fuerit ac poſtea a Gylippo captum. V. Thuc. VII, 4. 22. 23. 25. 32 36. Plut. Nic. 20. Itaque Dionyſii error ſubeſt, qui nec hic dictionem notare debebat, quam probatiſſimi ſcriptores uſurparunt, neque ipſe ea abſtinuit. V. Archaeol. X, 43. p. 2106. 15 ubi cf. doctiſſimam Caſauboni annotationem: cui adde Matth. Gr. Gr. §. 600. et, qui Latinos eodem modo loqui docuit, Heindorf. ad Horat. Sat. II, 3, 106.

ἐν τῇ ἑβδόμῃ βίβλῳ] Hic ὁμοιοτέλευτον lacunae originem dedit. Nam poſt *βίβλῳ* haec fere verba interciderunt *καὶ ἡ ὀλόφυρσις, ἣν ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ*. Reſpicitur enim Thuc. I, 143 extr.

ῥηματικὰ ὄντα] Rectius forſan *ῥήματα ὄντα*, ut § 2. vel *ῥηματικά* ſunt deflexa a verbis, ut 6, 2. Sylb. Deinceps *ὀνοματικῶς* edidi pro *ὀνομαστικῶς*.

ὀλόφυρσιν] Malim *ἀπολόφυρσιν* ob praemiſſum *ἀπολοφύρασθαι*. Reisk. Eum falli, Thuc. l. l. docet.

ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ] C. 23. ubi Schol. *τὰ ὀνόματα ῥήματα ἐποίησε. βούλεται γὰρ δηλοῦν, ὅτι μεγάλοι γιγνόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι ἀνάγκην παρέσχον τοῦ πολέμου.* Quae ipſa Dionyſii verba eſſe jam monuit Stephanus T II. p. 500. male tamen pro *ὀνόματα ῥήματα* conjiciens *ὄνομα ῥῆμα*. Duo enim verba, *ἀναγκάσαι* et *πολεμεῖν* ſignificantur. De loci Thucydidei explicatione v. ad II, 10, 4. Pro *οἴομαι* apud Thuc. *ἡγοῦμαι*.

τὴν μὲν οὖν] In Thucydidis exempl. vulgatis pro *οὖν* legitur *γὰρ* et mox *πρόφασιν* pro *αἰτίαν*. Sylb.

γινόμενοι] Exemplar habet *γενόμενοι*: ego praeſens *γινόμενοι* cum Steph. malui, ut v. praec. in loco Thucyd. Sylb. In Ed. Steph. et Mss. Reg. 1. et Colb. *γινόμενοι*, quod rectius viſum eſt Sylburgio. Hudſ.

P 2

πεποίηκε δ' ἀντὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ πολέμου, ὀνοματικῶν ὄντων, ῥηματικά, τό τε ἀναγκάσαι καὶ τὸ πολεμεῖν.

VII. Ὅταν δὲ τῶν ῥημάτων ἀλλάττῃ τὰ εἴδη τῶν
παθητικῶν καὶ ἐνεργητικῶν, οὕτω σχηματίζει τὸν λόγον·
797 „Οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ταῖς σπονδαῖς οὔτε τόδε.“ Τὸ
γὰρ κωλύει, ῥῆμα ἐνεργητικὸν ὑπάρχον, ἀντὶ τοῦ κωλύεται,
2 παθητικοῦ ὄντος, παρείληπται. Ἦν δὲ τὸ σημαινόμενον
797 ὑπὸ τῆς λέξεως τοιοῦτον· „Οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύεται ταῖς
σπονδαῖς οὔτε τόδε.“ Καὶ ἔτι τὰ ἐν τῷ προοιμίῳ λεγόμενα·
„Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις.“ Καὶ γὰρ ἐν τούτοις τὸ ἐπιμιγνύντες ἐνεργητικὸν ὑπάρχον ῥῆμα τοῦ ἐπιμιγνύμενοι, παθητικοῦ ὄντος, χώραν ἐπέχει.

ὀνομαστικῶν] *Ὀνοματικῶν* Reg. 1. 2. et Colb. et ſic ubique. Hudſ. Recepi.

7. *ἀλλάττῃ*] In exempl. eſt *ἀπαλλάττῃ*: parum uſitate. Sylb. *Ἀλλάττῃ* habet Reg. 2. Hudſ.

καὶ ἐνεργητικῶν] *Καὶ ποιητικῶν* Reg. 2. et Colb. Hudſ.

Οὔτε γὰρ — τόδε] Thuc. I, 144. ubi *ἐν* ante *ταῖς σπονδαῖς* additur. Praepoſitionem Valla quoque non videtur legiſſe.

κωλύει] Sed quid ſi Thucydides non hoc ſed *κωλύμη* dederit? Reisk. Sed non dedit. Activum hic pro paſſivo uſurpatum eſſe, quamquam ſimilibus poetarum locis defendi poſſit (v. Erfurdt. ad Soph. Oed. R. 153. Seidler. ad Eurip. Iphig. T. 1119.) recte tamen Poppo p. 76. videtur negare. Neque tamen ſatis placet, quam idem proponit, Hermanni ratio, *τι* ſubaudientis atque *ἐκεῖνο* et *τόδε* accuſativos habentis. Nam et omiſſio pronominis durior eſt et ſenſus, qui ex hac explicatione exſiſtit: *nihil eſt enim in foederibus neque quod illud neque quod hoc impediat*, minus, ut opinor, concinit cum praegreſſis, quibus aptior videtur haec ſententiae conformatio: *neque enim illud neque hoc foederibus officit.* Vide igitur, ne cum Ar. C. pro *κωλύει* leg. ſit *κωλύειν*, qua correctione admiſſa facile unde *ἐν*, quod delendum cenſeo, ortum ſit intelligitur. Neque obſtare huic rationi videtur dativus *ταῖς σπονδαῖς*, cum *κωλύειν* ad ſenſum idem ſit, quod *κώλυμα εἶναι*, vel *ἐμπόδιον εἶναι*, *impedimento eſſe*, ut Valla vertit. Cf. Abreſch. Dilucc. Thuc. auct. p. 263.

τοιοῦτον] *Τοιοῦτο.* Reg. 1. Hudſ.

ἐν τῷ προοιμίῳ] C. 2. Cf. ad p. 154.

VIII. Ὅταν δ' ἀντὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ τὸ παθητικὸν παραλαμβάνῃ, τοῦτον σχηματίζει τὸν τρόπον· „Ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν.“ Βούλεται μὲν γὰρ δηλοῦν· „Ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις συνήλλαξαν.“ Παρείληφε δὲ τὸ ἐνηλλάγησαν, παθητικὸν ὑπάρχον, ἀντὶ ἐνεργητικοῦ, τοῦ συνήλλαξαν. Καὶ τὸ ἐπιφερόμενον τούτῳ· „Τοὺς δ' ἐν τῇ μεσογείᾳ μᾶλλον κατῳκημένους.“ Ἀντὶ γὰρ τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος τοῦ κατῳκηκότας τὸ παθητικὸν παρείληφε, τὸ κατῳκημένους.

IX. Παρὰ δὲ τὰς τῶν ἑνικῶν τε καὶ πληθυντικῶν 798
διαφορὰς, ὅταν ἐναλλάττῃ τὴν ἑκατέρου τούτων τάξιν, ἑνικὰ μὲν ἀντὶ πληθυντικῶν οὕτως ἐκφέρει· „Καὶ οὕτως ἄρα παρέστηκε, τὸν μὲν Συρακούσιον, αὐτὸν δὲ οὐ πολέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ.“ Βούλεται μὲν γὰρ τοὺς Συρακουσίους

VIII. *ἐνεργητικοῦ*] *Ποιητικοῦ* pro *ἐνεργητικοῦ* Reg. 2. ut et mox Reg. 2. et Colb. Hudſ.

Ἡμῶν δὲ — ἐνηλλάγησαν] Thuc. I, 120.

συνήλλαξαν] Conjecerit aliquis *ἐνήλλαξαν*. Sed idem *συνήλλαξαν* deinceps repetitur atque eadem ratione 5, 3. *ἀπολοφύρασθαι* dixit auctor, ubi accuratius *ὀλοφύρεσθαι* uſurpaſſet. Caeterum hic paſſivum (medium) activi vice fungi, non verum videtur. Cf. Riemer. Lex. ſ. v. *ἐναλλάσσω*, et Poppo p. 77. Atque ut *ἐνηλλάγησαν*, ſic etiam *κατῳκημένους* medium eſt (*ſich anſiedeln*). Quare non *κατοικουμένους* hic dici poterat. Cf. Thuc. III, 34. V, 83. Minime autem hic uſus inter Thucydidis *ἰδιώματα* referri debebat. Cf. Herod. II, 92. 102. IV, 8.

τὸ ἐπιφερόμενον — κατῳκημένους. ἀντὶ γὰρ τοῦ ἐνεργ.] Steph. brevius, *τὸ ἐπιφερόμενον τὸ κατῳκημένους. ἀντὶ γὰρ τοῦ ἐνεργ.* Sylb.

IX, 1. *ἑνικὰ μὲν —*] His reſpondent verba *ἀντὶ δὲ τοῦ ἑνικοῦ* — §. 2.

καὶ οὕτως — τῷ Ἀθηναίῳ] Thuc. VI, 78. ubi ut ſupra II, 48, 5. *εἴτῳ* legitur pro *οὕτως*, quod hic Dionyſium illi ſubſtituiſſe dixeris, quod locum integrum proponere nollet. Sed huic argumentationi nihil tribuo. Caeterum neque hic idioma eſt Thucydidis. V. Herod. I, 69: *τὸν Ἕλληνα φίλον προσθέσθαι*· c. 163: *πυθόμενος τὸν Μῆδον παρ' αὐτῶν ὡς αὔξοιτο*, ubi tamen ſunt, qui aliter interpretentur. VIII, 136: *σύμμαχον τὸν Ἀθηναῖον ποιέεσθαι.*

αὐτὸν δὲ οὔ] Sic edidi pro *αὐτὸν δὲ οὐ*. Apud Thuc. legitur *ἑαυτὸν δ' οὐ*,

τὸν Ἀθηναῖον] Steph. [Reg. 2. et Colb. Hudſ.] *τῶν Ἀθηναίων*, quae ſcriptura cum ſequenti expoſitione nequaquam

λέγειν καὶ τοὺς Ἀθηναίους, πεποίηκε δὲ τῶν ὀνομάτων ἑκά-
2 τερον ἑνικόν. Καὶ ἐν οἷς φησι· „Καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν, μὴ ῥᾳδίας αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως.“ Τοὺς γὰρ πολεμίους ἐσχημάτικεν ἑνικῶς, οὐχὶ πληθυντικῶς. — Ἀντὶ δὲ τοῦ ἑνικοῦ τὸ πληθυντικὸν παραλαμβάνει, τοῦτον τὸν τρόπον ἐξαλλάττων τὴν συνήθη φράσιν· κεῖται δὲ ἡ
3 λέξις ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ ἐπιταφίου· „Μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, εἰς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι ὧν ἤκουσε.“ Τὸ γὰρ ἕκαστος καὶ τὸ ἤκουσεν ἑνικά· τὰ δ᾽ ἐπιφερόμενα τούτοις πληθυντικῶς ἐξενήνεκται· „Τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι αὐ-
799 τῶν φθονοῦντες, ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν·“ οὐ καθ᾽ ἑνὸς λέγεσθαι πεφύκασιν, ἀλλὰ κατὰ πολλῶν.

X. Ἀρσενικῶν δὲ καὶ θηλυκῶν καὶ οὐδετέρων ἀντιμεταλάξεις, ἐκβεβηκυῖαι τῶν συνήθων σχημάτων, αἱ τοιαίδε εἰσίν· οἷον τὴν μὲν ταραχὴν τάραχον καλεῖ, τὸ θηλυκὸν ἐκφέρων ἀρσενικῶς· καὶ τὴν ὄχλησιν ὄχλον· τὴν δὲ βούλησιν καὶ τὴν δύναμιν τὸ βουλόμενον λέγει καὶ τὸ δυνάμενον, ὡς

---

congruit. Sylb. Sed congruit, quod ex ea eliciendum est, τῷ Ἀθηναίῳ, quomodo, sensu postulante, apud Thucydidem et II, 48, 5. legitur. Atque sic edidi.

καὶ ἐν οἷς φησι] Repete οὕτως ἐκφέρει. Locus Thucydidis exstat IV, 10.

ῥᾳδίας] Quod e bonis Thuc. codd. enotatum est, ῥᾳδίως, merito praefert Poppo p. 23.

τοὺς γὰρ πολεμίους —] Cf. Duker. ad Thuc. l. l.

μέχρι γὰρ τοῦδε — ἤκουσε] Thuc. II, 35.

τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι] Steph [ut in codd. quibusdam Huds] τὸ δὲ ὑπερβάλλον. Nostra lectio et structuram usitatiorem habet et cum Thucyd. exemplaribus consentit. Sylb. Transitus autem ille, quem Dionysius notat, nihil offensionis habet, cum αὐτὸς ἕκαστος collectivum sit. Similia apud quemvis scriptorem reperiuntur.

X, 1. Ἀρσενικῶν] Steph. ἀῤῥενικῶν, itidemque mox ἀῤῥενικῶς. Sylb. Nec aliter ipsius ed. Sylburgii. Videtur itaque Steph. ἀῤῥ. habuisse.

τάραχον] Haec vox apud Thucydidem non legitur, sed apud Xenoph. V. Lex. Xenoph. s. v.

ὄχλον] „Sed tamen etiam alii iique probatissimi scriptores ita utuntur voce ὄχλος. Et Grammatici hac significatione ὄχλον potius, quam ὄχλησιν dicendum esse praecipiunt. Vid. Ammon. et Th. Magister.“ Duker. ad Thuc. I, 73.

ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων τέθεικεν, ὅτε τὴν ἐς Σικελίαν ἀπέστελλον στρατιάν· „Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ μὲν βουλόμενον οὐκ 2
ἀφῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς.“ καὶ ἐν οἷς περὶ τῶν Θεσσαλῶν εἴρηκεν· „Ὥστε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τῷ ἐπιχωρίῳ οἱ Θεσσαλοί.“ Καὶ 3
γὰρ ἐνταῦθα οὐδέτερον πεποίηκε τὸ θηλυκόν. Ἦν δὲ τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τῆς λέξεως τοιόνδε τι· Ὥστε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τῇ ἐπιχωρίῳ οἱ Θεσσαλοί.

XI. Ἐν οἷς δὲ τὰς πτώσεις τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν προσηγοριῶν καὶ τῶν μετοχῶν καὶ συναπτομένων τούτοις ἄρ- 800
θρων ἐξαλλάττει τοῦ συνήθους, οὕτω σχηματίζει τὴν φράσιν· „Σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τῆς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑπούλου εὐνομίας οὐ προτιμήσαντες.“
Οἱ μὲν γὰρ ἀκολούθως τῇ κοινῇ συνηθείᾳ σχηματίζοντες τὴν 2

οἱ δὲ Ἀθηναῖοι — παρασκευῆς] Thuc. VI, 24. Sed ibi *οἱ δὲ τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς.* *Τὸ βουλόμενον* legitur I, 90. et VII, 48. Et hac ratione optimi quique ſcriptores participio utuntur, eosque ſequitur Dionyſius. Ut nonnulla tantum exempla proferam, ſic legitur *τὸ βουλόμενον* et *τὸ δυνάμενον* Archaeol. VII, 24. p. 1368. 5. 6. X, 50. p. 2126. ſq. IX, 9. p. 1757. 12. X, 58, p. 2093. 3. *τὸ τεθαῤῥηκός* VII, 55. p. 1439. 4. *τὸ λελογισμένον* IX, 51. p. 1829. 12. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 269. Schaefer ad Dionyſ. de Compoſ. V. p. 205. ad Gregor. Cor. p. 217. Reiſig. Conjectt. p. 143. Ex Thucydide nubem exemplorum excitare poſſem.

στρατιάν] Steph. *στρατείαν*. Sylb.

ὥστε — οἱ Θεσσαλοί] Thuc. IV, 78. Ibi vero pro *τῷ ἐπιχωρίῳ* omnes Thuc. codd. *τὸ ἐγχώριον* praebent. Itaque Dionyſius in librum corruptum videtur incidiſſe. Quamquam *τῷ ἐπιχωρίῳ* non prorſus barbarum eſſe, ut Poppo Obſſ. p. 48. pronunciavit, monuit ejus cenſor in Ephem. litt. Jen. N. 12. Jan. 1816. p. 95. vertens: *Wenn die Theſſalier ſich nicht der Monarchie mehr, denn der Demokratie* [?] *als einheimiſcher Verfaſſung bedienten.*

ὑπὸ τῆς λέξεως] Stéphanus ante *ὑπό* habet *καί*; neſcio quorſum. Sylb.

XI. *τῆς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑπαύλου εὐνομίας*] Thucyd. [VIII, 64. *τήν* et] *ὑπό* et *υπουλον εὐνομίαν*. Hudſ. Laudat h. l. Schol. ad Plat. Charm. T. IV. p. 315. ed. Tauchn. Hac autem ratione genitivum pro accuſativo a quopiam ſanae mentis homine uſurpari potuiſſe, id qui ſibi perſuaſit, eum ego ſuo judicio frui patiar.

φράσιν τῷ τε θηλυκῷ γένει τῆς προσηγορίας τὸ θηλυκὸν ἀντέζευξαν μόριον καὶ πτῶσιν τῆς μετοχῆς τὴν αἰτιατικὴν ἀντὶ τῆς γενικῆς ἔταξαν τὸν τρόπον τόνδε· Σωφροσύνην γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσομένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον εὐνομίαν οὐ προτιμήσασαι.“ Εἰ δὲ τὰ ἀρσενικὰ τοῖς θηλυκοῖς συνέταττον, ὥσπερ οὗτος πεποίηκε, τὰς γενικὰς ἀντὶ τῶν αἰτιατικῶν πτώσεων παραλαμβάνοντες, σολοικίζειν ἂν ὑφ' ἡμῶν
3 λέγοιντο. Καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα· „Καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν
801 καταπλαγέντες.“ οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς δοτικῆς πτώσεως ἐσχηματίσθαι τὴν λέξιν ἥρμοττεν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς αἰτιατικῆς· „καὶ μὴ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καταπλαγέντες.“ Οὐδὲ γὰρ „τῇ παρὰ τῶν θεῶν ὀργῇ φοβεῖσθαι“ λέγοιτ' ἄν τις, ἀλλὰ τὴν τῶν θεῶν ὀργήν.

XII. Ἡ δὲ παρὰ τοὺς χρόνους τῶν ῥημάτων ἐκβεβηκυῖα τὸ κατάλληλον φράσις τοιαύτη τίς ἐστι· „Καίτοι εἰ ῥᾳθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ, καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ

τὸ θηλυκὸν — μετοχικῆς] Steph. brevius [omiſſis verbis τῷ θηλυκῷ γένει τῆς προσηγορίας]: τό, τε θηλυκὸν ἀντέζευξαν μόριον κα. τὴν πτῶσιν τῆς μετοχ. Sylb.

οἱ δὲ — τὰ τοιαῦτα] Steph. ſic habet: εἰ δὲ τὰ ἀῤῥενικὰ τοῖς θηλυκοῖς συνέταττον, ὥσπερ οὗτος πεποίηκε, τὰς γενικὰς ἀντὶ τῶν αἰτιατικῶν πτώσεων παραλαμβάνοντες, σολοικίζειν ἂν ὑφ' ἡμῶν λέγοιντο· καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα· „Καί etc. diverſa ſcilicet periodorum connexione et diſtinctione. Sylb.

λέγοιτο] Immo vero λέγοιντο. Aut alias, id quod etiam malim, leg. ſit: ὁ δὲ τὰ ἀῤ. τ. θ. συντάττων — τάς τε γενικὰς — παραλαμβάνων (in ſingulari) — λέγοιτο. Reisk. Sed tum inepta eſſent verba ὥσπερ οὗτος πεποίηκε. Equidem Stephano praeeunte locum correxi, quemadmodum ſenſus requirere videbatur. Vulgo autem ſic legitur οἱ δὲ — παραλαμβάνοντες. σολοικίζειν ἂν ὑφ' ἡμῶν λέγοιτο καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα. Diſtinctione mutata ad καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα repete σολοικίζειν ἂν ὑφ' ἡμῶν λέγοιντο.

καὶ μὴ — καταπλαγέντες] Thuc. IV, 10. De hoc quoque loco Dionyſius male disputat. Non enim hic dativus vice accuſativi fungitur, ſed καταπλήσσεσθαί τινι i. e. ὑπό τινος eſt percelli aliqua re. Cf. I, 81.

XII, 1. καίτοι — φαίνεσθαι] Thuc. II, 39. ubi haec verba non cum proxime praegreſſis cohaerent, ſed cum remotioribus: οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς

πλέον ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, (περιγίγνε-
ται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν) καὶ ἐς
αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέροις τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνε-
σθαι.“ Ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ἐθέλοιμεν ῥῆμα τοῦ μέλλον-
τός ἐστι χρόνου δηλωτικόν, τὸ δὲ περιγίνεται τοῦ παρόντος.
Ἀκόλουθον δ' ἂν ἦν εἰ συνέζευξε τῷ ἐθέλοιμεν τὸ περι- 2
έσται. — „Τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυςέμβατον ἡμέτερον
νομίζω, ὅ, μενόντων μὲν ἡμῶν, σύμμαχον γίγνεται, ὑπο-
χωρήσασι δέ, καίπερ χαλεπὸν ὄν, εὔπορον ἔσται.“ Τὸ

ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. Ex quibus verbis patet, *εἰ ἐθέλοιμεν*, hic non aptum eſſe, cum de re non dubia, ſed vera et conceſſa ſermo ſit. Confitetur enim orator, Athenienſes *ῥαθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρείας κινδυνεύειν.* Itaque vide, ne cum cod. Vindob. qui ſubinde egregius eſt, leg. ſit *εἰ ἐθέλομεν.* Fortaſſe tamen vulgaris lectio hac interpretatione defendi poteſt: *Etiamſi vel eo, ἀνειμένως διαιτώμενοι, progrediamur, ut otiati potius, quam laborum exercitationem paſſi — pericula ſubire malimus* —. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 524. n. 5.

τὸ πλέον] Apud Thuc. *τὸ πλεῖον.*

(*περιγίγνεται — προκάμνειν*)] Incluſa abſunt a Stephani editione. Sylb.

ἀτολμοτέροις] Sic etiam codd. quidam Thuc. apud quem vulgo legitur *ἀτολμοτέρους.*

ῥῆμα τοῦ μέλλοντος] Hoc quo jure dicat, equidem ignoro. Futuro *περιέσται* auctor uſus eſſet, ſi quae dicit nonniſi ad futurum tempus referri voluiſſet; ſed cum *περιγίγνεται* dicat, omne omnino tempus complectitur. Cf. III, 50: (*ἴσμεν*) *οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βέβαιον γιγνομένην, οὔτε κοινωνίαν πόλεσιν ἐς οὐδέν, εἰ μὴ μετ' ἀρετῆς δοκούσης ἐς ἀλλήλους γίγνοιτο καὶ τἆλλα ὁμοιότροποι εἶεν.* Cf. Plat. Gorg. p. 510. d.

ἀκόλουθον δ' ἂν ἦν, εἰ συνεζ.] In exemplari eſt *ἀκόλουθον δ' ἦν, ἂν συνεζ.* Ego Stephanum ſequi malui. Sylb.

Τοῦ τε γάρ — ἔσται] Thuc. IV, 10. ubi *ξύμμαχον* pro *σύμμαχον* legitur et *μέν* poſt *μενόντων* omittitur. Particulae *τε* in *τοῦ τε γάρ* in ſequentibus reſpondere *τό τε πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι*, recte monet Poppo p. 24. Sed quod idem putat, pronomen *ὅ* ante *μενόντων* cum libris pleriſque omittendum et verba *μενόντων — εὔπορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος, καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν, μὴ ῥᾳδίως αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως, ἢν καὶ ὑφ' ἡμῶν βιάζηται· ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ ῥᾷστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι, ἀποβάντες δὲ ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη·* parentheſeos ſignis includenda eſſe, id, quamquam Haackius amplexus eſt, mihi tamen duriſſimum videtur. Retinendam igitur puto vulgarem lectionem. *Ὃ* poſt *ω* facile elidi potuit; ſimili

802 μὲν γὰρ γίγνεται τοῦ παρόντος ἐστί, τὸ δὲ ἔσται τοῦ μέλ-
3 λοντος χρόνου δηλωτικόν. Γέγονε δὲ καὶ παρὰ τὰς πτώσεις ὁ σχηματισμὸς ἀκατάλληλος. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς γενικῆς πτώσεως ἐξενήνοχε τό τε μετοχικὸν ὄνομα, τὸ μενόντων, καὶ τὸ ἀντωνυμικὸν τὸ ἡμῶν, ἐπὶ δὲ τῆς δοτικῆς τὸ ὑποχωρήσασιν. Οἰκειότερον δ' ἦν καὶ τοῦτο κατὰ τὴν αὐτὴν ἐξενηνέχθαι πτῶσιν.

XIII. Ὅταν δὲ πρὸς τὸ σημαῖνον ἀπὸ τοῦ σημαινομένου πράγματος τὴν ἀποστροφὴν ποιῆται, ἢ πρὸς τὸ σημαινόμενον ἀπὸ τοῦ σημαίνοντος, οὕτω σχηματίζει τὸν λόγον·

---

modo ω ante ο elisum est III, 114. ubi pro ἐξ Οἰνιαδῶν leg. esse ἔξω Οἰν. monuit Hemsterh. ad Lucian. T. I. p. 324. cujus emendatio fugerat Popponem de hoc loco disputantem p. 115. sqq. — Similis est locus VI, 10: οἴεσθε ἴσως, τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον. αἵ, ἡσυχαζόντων μὲν ὑμῶν, ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται, — σφαλέντων δέ (hanc particulam praebent margo Gr. Pariss. D. F. eamque expressit Valla. Schol. hic corruptam distinctionem secutus est.) που ἀξιόχρεῳ δυνάμει, ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται. Quod Reisig. in Conjectt. p. 310. sq. conjectat, nostro loco pro νομίζω ὅ leg. esse νομιζόμενον, id fortasse ipse non amplius probat.

τὸ μὲν γὰρ — δηλωτικόν] Sed diversa utriusque temporis videtur esse potestas. Atque εὔπορόν ἐστι scriptor non dicere poterat, quia, sensu postulante, ὑποχωρήσασι (i. e. ἢν ὑποχωρήσωμεν), non ὑποχωροῦσι, praemiserat. Pro γίγνεται quidem γενήσεται non ineptum esset, sed praesente cum utatur Demosthenes, certo se sperare significat, Athenienses loco non cessuros esse. Nam de qua re ut praesente loquor, cum futura sit, eam eventuram esse confidam necesse est.

γέγονε δὲ — ἀκατάλληλος] De hac ἀκαταλληλίᾳ cf. Abresch. dilucc. Thuc. auct. p. 333. sq. et Ernest. ad Xenoph. Memor. II, 2, 13.

ἀντωνυμικόν] Idem exemplar habet ἀντωνυματικόν: perperam. Sylb.

XIII. πρὸς τὸ σημαῖνον] Structuram, quam hic velut ἐξηλλαγμένην notat, ipse usurpat [et quis vel Graecus vel Latinus auctor eam non usurpaverit?] supra p. 408. v. 7: ἑώρα τὸ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας ὑπὲρ Ἀχιλλέως. Ibi enim quia τὸ στρατόπεδον significat τοὺς στρατιώτας, propterea pluralis numeri adjectivum ei tribuit, cujus generis alia vide apud Pausan. 459. 60. Sylb. Gregor. Cor. p. 71. sq. Ἔθος αὐτοῖς (τοῖς Ἀττικοῖς) μὴ ἀποδιδόναι τὴν σύνταξιν πρὸς τὴν φωνήν, ἀλλὰ πρὸς τὸ σημαινόμενον. Θουκυδίδης ἐν τῇ τρίτῃ τῆς συγγραφῆς (c. 79.)· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον,

„Τῶν δὲ Συρακουσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν.“ Προθεὶς γὰρ ἑνικὸν ὄνομα, τὸν δῆμον, ἀπέστρεψεν ἀπὸ τούτου τὸν λόγον ἐπὶ τὸ σημαινόμενον πρᾶγμα, πληθυντικὸν ὑπάρχον, τοὺς Συρακουσίους. Καὶ αὖθις· „Λεοντῖνοι γὰρ ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν σύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς καὶ ὁ δῆμος ἐπενόει τὴν γῆν ἀναδάσασθαι.“ Ἀπὸ γὰρ τοῦ πληθυντικοῦ ὀνόματος, τοῦ Λεοντῖνοι, ἀπέστρεψε τὸν λόγον ἐπὶ τὸ ἑνικὸν ὄνομα, τὸν δῆμον. 2 805

XIV. Πρόσωπα δὲ παρ' αὐτῷ τὰ πράγματα γίγνεται, καθάπερ ἐν τῇ Κορινθίων πρὸς Λακεδαιμονίους δημηγορίᾳ γέγονεν. Ἀξιῶν γὰρ ὁ Κορίνθιος τοὺς προεστηκότας τῆς Πελοποννήσου φυλάττειν αὐτῆς τὸ ἀξίωμα πρὸς τὰς ἔξω πόλεις, οἷον παρὰ τῶν πατέρων παρέλαβον, ταῦτα λέγει· „Πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ καὶ τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἔλαττον ἐξηγεῖσθαι ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν.“ Τὸ γὰρ ἐξηγεῖσθαι νῦν τέθεικεν ἐπὶ τοῦ προάγειν ἔξω τὴν Πελοπόννησον, ἡγουμένους αὐτῆς. Τοῦτο δὲ τῇ χώρᾳ μὲν ἀδύ- 2

καίπερ ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας. Nolim huc trahere quae p. 94. disputat, coll. Thuc. II, 47. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 501. et 434. 2.

Τῶν δὲ — ἦσαν] Thuc. VI, 35.

ἀπέστρεψεν] Ἐπέστρεψεν Reg. 1. et Colb. Hudf.

τοὺς Συρακουσίους] Steph. τὸ Συρακουσίους. Sylb.

Λεοντῖνοι γὰρ — ἀναδάσασθαι] Thuc. V, 4. ubi pro σύμβασιν legitur ξύμβασιν. Quae de hoc loco Dionyfius disputat, fatis mira funt. Videtur autem opinatus effe, τὸν δῆμον hic intelligi populum Leontinorum, cum nonnifi plebs dicatur. Poft hanc fectionem nonnulla videntur intercidiffe, quibus quod rhetor fupra 2. propofuerat, Thucydidem ἐν τοῖς συνδετικοῖς καὶ τοῖς προθετικοῖς μορίοις καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς διαρθροῦσι τὰς τῶν νοημάτων δυνάμεις ποιητοῦ τρόπον ἐνεξουσιάζειν et πλεῖστα ἄν τινα εὑρεῖν παρ' αὐτῷ τῶν σχημάτων προσώπων τ' ἀποστροφαῖς καὶ χρόνων ἐναλλαγαῖς καὶ τροπικῶν σημειώσεων μεταφοραῖς ἐξηλλαγμένα καὶ σολοικισμῶν λαμβάνοντα φαντασίαν, illuftrata fuerint.

XIV. Πρὸς τάδε — παρέδοσαν] Thuc. I, 71. ubi pro ἔλαττον legitur ἐλάσσω. Dionyfius videtur ἐλάττονα dediffe.

ἐπὶ τοῦ προάγειν ἔξω τὴν Πελοπόννησον] Merito haec explicatio obfcura vifa eft Dukero; quam qui ipfa verba ad-

νατον ἦν συμβῆναι, τῇ δὲ δόξῃ καὶ τοῖς πράγμασι τοῖς περὶ αὐτὴν ὑπάρχουσι δυνατόν· καὶ βούλεται τοῦτο δηλοῦν.
3 Πράγματα δὲ ἀντὶ σωμάτων τὰ τοιαῦτα ὑπ' αὐτοῦ γίγνεται. λέγεται δὲ ὑπὸ τοῦ Κορινθίου πρεσβευτοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους, συγκρίνοντος τά τε Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων·
:804 „Οἱ μέν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ, ὃ ἂν γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ ἐπιγνῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐξικέσθαι."
4 Μέχρι μὲν οὖν τούτων τὸ σχῆμα τῆς λέξεως σώζει τὴν ἀκολούθιαν, ὡς ἐπὶ προσώπων ἀμφοτέρων κείμενον· ἔπειτα ἀποστρέφεται κατὰ θάτερον τῶν μερῶν ὁ λόγος καὶ ἀντὶ τῶν σωμάτων πρᾶγμα γίγνεται περὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅταν
5 φῇ· „Αὖθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι, τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι

---

verterit, ita, opinor, intelliget: *ducere Peloponnesios in externas terras.* Sed qui quae deinceps leguntur considerarit, videbit, rhetorem interpretari voluisse: *Peloponnesum augere.* Quae sententia haud scio, an aliter declarari debuerit. Certe pro τὸ γὰρ ἐξηγεῖσθαι videtur dicendum fuisse μὴ ἐλάττονα ἐξηγεῖσθαι. Haec enim tria Thucydidis verba fere significant, quod Dionysium interpretando exprimere voluisse diximus, Sed Haackio videri video, ἐξηγεῖσθαι hic esse *expedire* Peloponnesum ex eo discrimine [?] quo nunc implicata fuerit, sociis quibusdam propter metum ad aliam societatem deficere conantibus. At ego non magis hos conatus factos esse, probari posse puto, quam istam verbi ἐξηγεῖσθαι potestatem, qua eo nunquam usus est Thucydides. V. I, 76. 95. II, 65. III, 55. 93. V, 66. VI, 85. Cf. Plat. Polit. IX, p. 586. e. X, p. 604. b.

Λέγεται δέ] Thuc. I, 70.

ὑμεῖς δέ] Repete οἷοι ex ὀξεῖς.

ἀμφοτέρων] sc. Lacedaemoniorum et Atheniensium.

οἱ μὲν — ἀπολυθήσεσθαι] Locus hic repetitur 17, 2. Sylb. Verba *καὶ παρὰ — κινδυνευταί* laudat Thom. M. p. 856. imitatur Dionys. VI, 19. p. 1081. 17. convertit Liv. XLV, 23.

ἐν τοῖς δεινοῖς] Pro ἐν Haackius ἐπί dedit e Reg. Cass. Aug. Cl. Gr. quam lectionem miror tantum e Pariss. D. H. I. enotasse Gailium. Cf. Eurip. Iphig. T. 456: εὐτρεπίζετε, ἃ χρὴ 'πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται. V. Matthiae Gr. Gr. 586.

τῶν δὲ δεινῶν] Sic etiam infra; sed apud Thucydidem sine varietate τῶν τε δ.

ἀπολυθήσεσθαι.“ Τὸ γὰρ ὑμέτερον ἀντὶ τοῦ ὑμεῖς παρείληπται, πρᾶγμα ὑπάρχον ἀντὶ τοῦ σώματος.

XV. Ἐν δὲ τοῖς ἐνθυμήμασί τε καὶ νοήμασιν αἱ μεταξὺ παρεμπτώσεις, πολλαὶ γινόμεναι καὶ μόλις ἐπὶ τὸ τέλος ἀφικνούμεναι, δι᾽ ἃς ἡ φράσις δυςπαρακολούθητος γίνεται,
πλεῖσται μέν εἰσι καθ᾽ ὅλην τὴν ἱστορίαν, ἀρκέσουσι δ᾽ ἐκ 805
τοῦ προοιμίου δύο ληφθεῖσαι μόναι, ἥ τε δηλοῦσα τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος πραγμάτων καὶ τὰς αἰτίας
ἀποδιδοῦσα· „Τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης οὐδὲ ἐπιμιγνύν- 2
τες ἀδεῶς ἀλλήλοις, οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὐτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες οὔτε γῆν φυτεύοντες,“ ἄδηλον ὄν, ὁπότε τις ἐπελθών, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ᾽ ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο.“ * *
προςτεθὲν τῇ πρώτῃ περιόδῳ καὶ σχηματισθὲν οὕτω· „Τῆς 3
γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης οὐδ᾽ ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις οὔτε κατὰ γῆν (οὔτε διὰ θαλάσσης) νεμόμενοι δὲ τὰ ἑαυτῶν

τὸ γὰρ ὑμέτερον ἀντὶ τοῦ ὑμεῖς παρείληπται] Ne hoc quidem idioma est Thucydidis. Cf. Plat. Legg. I. p. 643. a. ibique Ast. Valckenar. ad Herod. VIII, 140. Matthiae Gr. Gr. §. 269 et hujus quoque rationis imitatorem Dionys. Arch. VIII, 7. p. 1518. 5. c 8. p. 1521. 14.

XV. *πλεῖσται μέν*] Sic edidi pro *πλεῖστα μέν*.

τῆς γὰρ ἐμπορίας — ἀπανίσταντο] Locus hic citatus etiam supra p. 164. v. 13. [de Compos. p. 326. Schaefer. et Jud. de Thuc. III, 25, 3.] in austerae compositionis descriptione. Exstat autem in ipso Thucydidis exordio c. 2. Sylb.

2. *προςτεθέν*] Mihi videntur tria postrema vocabula dictionis hujus Thucydideae ad hunc modum esse iteranda, ut, finita illa dictione, sic statim sequatur: *τὸ γὰρ οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο προςτεθὲν τῇ πρώτῃ περιόδῳ. num si illa tria vocabula οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο primo statim membro periodi adjuncta fuissent.* Quo admisso mox non in dativo, *τῇ δὲ παρεμβολῇ* leg. sit, sed in nominativo *ἡ δὲ παρεμβολή*. Reisk. Mihi in mentem venerat, post *ἀπανίσταντο* elisum esse *ὅ*, quod tamen pronomen quia non satis perspicue rhetoris sententiam declararet, praetulerim conjecturam Reiskii. Sed dativus *τῇ δὲ παρεμβολῇ* videtur retineri posse, eum ad *πεποίηκε* intelligi queat Thucydides. In praegressis quae exciderant, verba *οὔτε διὰ θαλάσσης*, uncis inclusa addidi.

ἀπανίσταντο] *Ἀνίσταντο* Reg. 1. Colb. Huds.

ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο·“ Φανερωτέραν ἂν ἐποίει τὴν διάνοιαν. Τῇ δὲ παρεμβολῇ τῶν μεταξὺ πραγμάτων, πολλῶν ὄντων, ἀσαφῆ καὶ δυςπαρακολούθητον πεποίηκε. Καὶ ἡ περὶ τῆς Εὐρυσθέως στρατιᾶς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν
806 ἥδε· „Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ τῶν Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐ-

στρατιᾶς] Steph. στρατείας: ufitatius. Idem Steph. feq. v. habet ἐν μὲν τ. Noftra lectio confentit cum Thucyd. exempl. [I, 9.] Sylb. De στρατιά et στρατεία modefte, ut folet, Sylburgius. Ex iis quae de his formis nuperrime disputavit cenfor edit. Thuc. Haack. in Ephem. litt. Hal. Oct. 1820. N. 260. p. 253. D. apud Dionyfium quoque multis locis codd. lectio revocanda erit.

Εὐρυσθέως μὲν — .] Partem periodi Dionyfius omifit hanc: *λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα τῶν Πελοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι, Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων*, (aliter Plutarch. Thef. 3.) *ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν περιποιησάμενον, τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἐπηλύτην ὄντα ὅμως σχεῖν καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι.* Cum his melius concinerent fequentia, fi hac ratione conformata effent: *Εὐρυσθέως μὲν — ἀποθανόντος, Ἀτρέως δέ, μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ καὶ φεύγοντος τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον, ὑπὸ Εὐρυσθέως, ὅτ' ἐστράτευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον ἐπιτραφθέντος καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεύς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα αὐτοῦ (Ἀτρέως) δυνατοῦ δοκοῦντος εἶναι καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότος, τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε τὴν βασιλείαν παραλαβόντος.* Sed fcriptor inconcinnus effe, quam participiorum numero offendere maluit. Itaque verba *μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ*, quae proprie tantum ad nomen *Ἀτρέως* explicandum faciunt ideoque per appofitionem huic adjici debebant, ita cum *Ἀτρέως* junxit, ac fi *ὄντος* verbum primarium effet, quo qua ratione quoque tempore Pelopidarum potentia aucta effet, declararetur. Similem inconcinnitatem habes I, 6: *ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν καὶ μάλιστα τοῖς Ἀσιανοῖς πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται καὶ διεζωσμένοι τοῦτο δρῶσι.* ubi pro *πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται καί* exfpectes *πυγμῆς καὶ πάλης ἄθλων τιθεμένων.* Xenoph. Apol. 2: *Ἑρμογένης μέντοι ὁ Ἱππονίκου ἑταῖρός τε ἦν αὐτῷ καὶ ἐξήγγειλε περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα, ὥςτε πρέπουσαν φαίνεσθαι τὴν μεγαληγορίαν αὐτοῦ τῇ διανοίᾳ.* ubi requiras *Ἑρμογένης μ. ὁ Ἱ. ἑταῖρος ὢν αὐτῷ, ἐξήγγειλε* —. Cyrop. I, 1, 3: *Ἐπειδὴ ἐνενοήσαμεν, ὅτι Κῦρος ἐγένετο Πέρσης, ὃς παμπόλλους μὲν ἀνθρώπους ἐκτήσατο πειθομένους αὑτῷ* (vulgo *αὐτῷ*) —. pro *ἐπειδὴ ἐν. ὅτι Κῦρος, γενόμενος Πέρσης, παμπ.* caet. — Infinitivi *τυγχάνειν* et *παραλαβεῖν* a *λέγουσι* pendent. Parenthefeos fignis, quibus verba *τυγχάνειν* — *θάνατον* in Thucydidis edd. includuntur, abftinendum putavi. De re cf. Plutarch. parall. min. 33. Strab. VIII, 6. p. 209. Tauchn. Morus ad Ifocr. Paneg. 15.

τῷ καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως, ὅτ᾽ ἐστράτευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ· τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον· καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεύς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων, φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα, τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν.

XVI. Ἐν οἷς δὲ σκολιὰ καὶ πολύπλοκος καὶ δυσεξέλικτος ἡ τῶν ἐνθυμημάτων κατασκευὴ γίνεται, τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει παρ᾽ αὐτῷ. Κεῖται δὲ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ἡ λέξις·
„Τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες
καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες ἐβουλήθησαν
τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι, ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφα-
νὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη 807
ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέναι, ἐν τῷ ἀμύνε-
σθαι παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι ἢ τῷ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ
μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δὲ ἔργον τῷ σώματι ὑπέ-

XVI. *πολύπλοκος*] Steph. *πολυπλόκος*, ut ſupra dictum ad 2, 4. Sylb.

ἐν τῷ ἐπιταφίῳ] L. II. c. 42. ubi praecedunt *τῶν δὲ οὔτε πλούτῳ* (ſic pro *πλούτου* optimi codd. exhibent, idemque Valla expreſſit.) *τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι* (i. e. ob ſpem, quam pauperes fovere ſolent), *ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο.*

αὐτῶν] i. e. *τῆς ἔτι ἀπολαύσεως* (non *τοῦ πλούτου*, ut Haackius putat) *καὶ τῆς ἐλπίδος* (in qua voce hic ſimul ſtudii notio ineſt) *τοῦ διαφυγεῖν τὴν π. νίαν.*

ἐβουλήθησαν] Thucydidis exemplaria *ἐβουλήθησαν μετ᾽ αὐτοῦ.* Sylb.

ἐφίεσθαι] *Ὑφίεσθαι.* Hudſ. Poppo p. 225. *ἀφίεσθαι* conjecit, quod merito reprobat ejus libri cenſor in libellis philol. Faſc. 2. p. 136. ſq. Etenim non ſimpliciter dicitur *ἐβουλήθησαν τῶνδε* (quod pronomen eodem redit, quo praegreſſum *αὐτῶν*) *ἐφίεσθαι*, quod ſane ineptum eſſet, ſed *ἐβουλήθησαν μετ᾽ αὐτοῦ* (i. e. *τοῦδε τοῦ κινδύνου*) *τῶνδε ἐφίεσθαι*, *nonniſi illo periculo propulſando iſta bona appetere voluerunt*, quae quidem exoptabant, ſed ita tamen, ut ſimul fortes ſe gererent, non voluptatum cupiditate a virtute deflecterent.

ἐν τῷ ἀμύνεσθαι παθεῖν] Thucyd. exempl. habent *καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀμύνεσθαι* [*ἀμύνασθαι*] *καὶ παθεῖν.* Sylb. *Ἀμύνεσθαι* ex codd. reſcripſit Haackius. Caetera apud Dionyſium muti-

μειναν καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν." Τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ περὶ Θεμιστοκλέους εἰρημένα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ· „Ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας καὶ διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι. Οἰκείᾳ γὰρ ξυνέσει καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν οὔτ' ἐπιμαθὼν τῶν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ

---

lata ſunt. Mox Heilmannus, quem interpretum plerique ſequuntur, ἢ τῷ ἐνδόντες pro ἢ τῷ ἐνδόντες legit, et ad ἡγησάμενοι verbum χρῆναι ſubaudit, ut haec ſit totius loci ſententia: *atque in ipſa defenſione vel mortem potius oppetendam, quam alicui* (hoſti) *cedendo ſalutem quaerendam eſſe rati* caet. Sed hic χρῆναι omitti potuiſſe non putaverim. Nec magis verum cenſeo, quod Scholiaſtes dicit, μᾶλλον hic poſitum eſſe pro κρεῖσσον, quod qui ſaepius fieri affirmat, Haackius, velim, hunc uſum idoneis exemplis adſtruxiſſet. Quod vix poterit. Itaque μᾶλλον cum παθεῖν jungendum et ἡγεῖσθαι *conſtituere* interpretandum puto.

ἢ τοῦ δέους] Poſt ἢ repete ἅμα ἀκμῇ.

ἀπηλλάγησαν] ſc. τοῦ βίου.

εἰρημένα] Εἰρημένα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως Reg. 1. Hudſ.

ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ] C. 138. Cf. annot. ad 4, 1.

οἰκείᾳ] i. e. φυσικῇ, ut Schol. interpretatur. Cf. Plutarch. de Herod. malign. 38: Ὀδυσσεὺς ἐπωνομάσθη διὰ τὴν φρόνησιν. Caeteros ſcriptorum, a quibus vir ſummus collaudatur, locos, cum omnibus noti ſint, hic coacervare nolo. Seqq. laudat Cicero ad Att. X, 8. qui pro τῶν τε παραχρῆμα legit τῶν μὲν παρόντων et pro τό τε ἄμεινον ἢ χεῖρον — τὸ ἄμεινον καὶ τὸ χ.

προμαθών] ſc. priusquam remp. capeſſeret. Eodem reſpectu dicitur ἐπιμαθών.

τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου] Pleonasmum, quem Poppo p. 206. in his verbis invenit, equidem non agnoverim. Nam non jungendum puto τοῦ γενησομένου τῶν μελλόντων, ut Poppo videtur feciſſe, ſed τῶν μελλόντων ab εἰκαστής et τοῦ γενησομένου ab ἐπὶ πλεῖστον pendere exiſtimo. Caeterum hunc quoque locum quadamtenus imitatus eſt Dionyſ. Archaeol. VII, 57. p. 1445. 4: συνενέγκῃ (leg. cum Vat. συνενέγκοι) μὲν ταῦτα ὑμῖν καὶ γενοίμην ἐγὼ κακὸς εἰκαστὴς τῶν ἐσομένων. Cf. interprr. ad Jud. de Lyſ. p. 449. Hemſterh. ad Lucian. ſomn. §. 10. p. 191. Bip. Thucydidis locum reſpicit Cornel. Nep. Themiſt. c. 1.

πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής. καὶ ἃ μὲν μετὰ χεῖρας ἔχοι καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε, ὧν δὲ ἄπειρος εἴη κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο. Τό τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, Φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο." 808

XVII. Οἱ δὲ μειρακιώδεις σχηματισμοὶ τῶν ἀντιθέτων τε καὶ παρομοίων καὶ παρισώσεων, ἐν οἷς οἱ περὶ τὸν Γοργίαν μάλιστα ἐπλεόνασαν, ἥκιστα τῷ χαρακτῆρι τούτῳ προσήκοντες, αὐστηρὰν ἔχοντι τὴν ἀγωγὴν καὶ τοῦ κομψοῦ πλεῖστον ἀφεστηκότι, τοιοῦτοί τινές εἰσι παρὰ τῷ συγγραφεῖ· „Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη." Καὶ ἔτι δέ· „Οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν 2
τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δ' ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι, τῶν δὲ δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι." Καὶ ἐν οἷς τὰς καταλαβού- 3
σας τὴν Ἑλλάδα συμφορὰς διὰ τὰς στάσεις ἐπεξέρχεται, τοιάδε γράφων· „Τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία εὐπρεπής· τὸ δὲ σῶφρον πρόσχημα τοῦ ἀνάνδρου· καὶ τὸ εἰςάπαξ συνετὸν ἐπίπαν ἀργόν." Πολλὰ τοιαῦτά τις ἂν εὕροι δι' ὅλης 4

καὶ ἃ μὲν — ἀπήλλακτο] Similia judicia collegit Goeller. in Act. Monac. T. II. Fasc. 2. p. 225. sq.

εἴη κρῖναι] Steph. pro εἴη κρῖναι habet ἐπικρῖναι [atque ita in Reg. 1. 2. et Colb. Huds.]. Nostra lectio cum Thucydidis exemplaribus consentit. Sylb.

προεώρα] In iisdem exemplaribus cum adverbio legitur προεώρα μάλιστα. Sylb.

κράτιστος δή] Sic pro κράτιστος δὲ scripsi ex ed. Sylburg.

XVII. Φαίνεται — οἰκουμένη] I, 2. V. notata ad II, 25, 5.

οἱ μὲν — ἀπολυθήσεσθαι] Citatur et hic locus etiam 14, 5. Sylb. V. ibi not.

τὸ δ' ὑμέτερον] Supra, ut apud Thuc. τὸ δὲ ὑμέτερον.

ἀνδρεία] In Thucyd. [III, 82.] ἀνδρία et mox τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα, καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν etc. Huds. Cf. ad II, 29, 5.

αὐτοῦ τῆς ἱστορίας λεγόμενα. Ἱκανὰ δὲ καὶ ταῦτα δείγματος ἕνεκα εἰρῆσθαι. Ἔχεις, ὦ φίλε Ἀμμαῖε, τὰ παρατηρήματα καθ' ἕκαστον αὐτῶν, ἐκ τῆς κοινῆς ἐξητασμένα πραγματείας, ὡς ἐπεζήτεις. Εὐτυχῶς Ἀμμαίῳ.

ἱκανόν] Ἱκανά Reg. 1. 2. et Colb. Hudſ. Hos ſecutus ſum.

COMMENTATIONES
CRITICAE ET HISTORICAE
DE
THUCYDIDIS HISTORIARUM
PARTE POSTREMA

SCRIPSIT

Dr. CAROLUS GUILELMUS KRÜGER
POMERANUS.

CAPUT PRIMUM.

Nihil in studiis parvum est. Quintil.

THUCYDIDES morte praeventus historiam suam non absolvit, nec ultimam manum admovit libro octavo, quem genuinum esse et narrationis et orationis indoles ostendit.

Haud injuria Dionysius Halicarnasseus Thucydidem vituperasse videatur [1]), quod in tanta illustrium, quas Graeci gesserint, rerum copia pronuntiare non dubitaverit, magnitudine ac gravitate bellum Peloponnesiacum caeteris antecellere omnibus [2]). Quotus enim quisque est, qui, ut nihil dicam de temporibus fabulosis, Marathona, Thermopylas, Salamina, Plataeas, minus celebrandas existimet, quam, ne minora tangam, funestas clades, quibus Athenienses cum ad Syracusas tum ad Aegos flumen profligati sunt? Prona est igitur suspicio, gravius, si forte, Thucydidis de bello Peloponnesiaco judicium inde ortum esse, quod cum rebus eo gestis ipse interfuerit, tum easdem sibi perscribendas elegerit, ideoque sic considerarit collustraritque, ut minus, quam par esset, contueretur alia. Quam quidem sententiam inprimis approbabit qui solum respexerit bellum Archida-

1) Judic. de Thuc. p. 855 sq.

2) Thuc. 1, 1. coll, quae monuimus ad Dionys. p. 118.

mium [3]). Depopulationes mutuae, urbes expugnatae, crudeles civium ſtrages, quaedam majoris momenti proelia, Spartanorum manus in Sphacteria capta [4]), haec aliaque, ut majus hoc bellum judicetur caeteris, quae contra Graecos Graeci adhuc geſſerant, ſufficiunt; ut Perſicis quoque bellis majus cenſeatur ſufficere non videntur. Qui pari ingenio atque virtute praeditus majora moliebatur, cumque Athenas, niſi ſociis ſuis privarentur, debellari non poſſe intelligeret, expeditionem in Thraciam fecit, inde, ut videtur, bellum in Aſiam translaturus, Braſidas praematura morte, quominus conſilia ſua exſequeretur, praeventus eſt. Et cum eodem tempore Cleon etiam, qui non minus quam ille paci adverſatus fuerat [4b]), occubuiſſet, Niciae pax huic quidem bello finem impoſuit. Quae ſi firma ac ſtabilis fuiſſet, facile vulnera, quae ſibi ipſa inflixerat Graecia [5]), conſanuiſſent; quae novo, quod mox exortum eſt, bello facta ſunt inſanabilia. Atque hoc demum bello, quod praegreſſum erat Archidamium momenta nactum eſt potentiſ-

---

3) Sic enim a Lacedaemoniorum rege Archidamo prior belli pars vocabatur (v. Harpocr. ſ. v. *Ἀρχιδάμιος πόλεμος* ibique Mauſſ. et Valeſ. Lexicc. Segg. p. 450. 1.) quod Niciae pax finivit, de qua Plut. Nic. 9. Alcib. 14. cf. Thuc. V, 16 ſſ. Ariſt. Pac. 269. ſ. 280. ſ. Schol. ad Eq. 790. (falſus eſt Schol. ad Eq. 1389.) Schol. Pac. 466. 480. 1050. Diod. XII, 74. Quod ſequebatur bellum, Decelicum appellabant, *τὸν ἐκ Δεκελείας πόλεμον* Thuc. VII, 27. *Δεκελεικὸν πόλεμον* Iſocr. de pace 14. Demoſth. p. Cor. 28, 3. Bekker. Harpocr. ſ. v. *Δεκελεικός*, Weſſ. ad Diod. 13, 9. — Lexicc. Segg. p. 234, 27. et Zonar. p. 474. rem confundunt. Hoc bellum ſignificari a Xenophonte Hellen. II, 4, 21. jam vidiſſe video Hinrichs. in comment. de Theramenis, Critiae et Thraſybuli rebus et ingenio p. 25. annot. Hanc ſententiam unice veram eſſe demonſtrat Iſocr. Panath. 19.

4) De his, quos ut reciperent inprimis pacem componere ſtudebant Lacedaemonii (Thuc. IV, 41. 117. V, 115.) vid. Thuc. IV, 8. ſſ. Plut. Nic. 7. ſ. Alc. 14. de glor. Athen. 7. ubi poſt *δεδεμένους* excidiſſe ſuſpicor *τ*, i. e. *τριακοσίους*. Strabo VIII, 4. p. 180. Tauchn. Diod. XII, 63. Pauſ. Meſſ. 36. Attic. 13, 5. Crebra ejusdem rei mentio apud Ariſtophanem ejusque Scholiaſtas Nub. 186. Pac. 218. Equitt. paſſim.

4b) Thuc. V, 16. Ariſtoph. Pac. 269. ſſ. Plutarch. Nic. 9.

5) Appoſite Pauſan. Arcad. 52, 2: *τοὺς ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου, καὶ μάλιστα αὐτῶν τοὺς εὐδοκιμήσαντας φαίη τις ἂν αὐτόχειρας* (de hac voce v. egregiam Spohnii notam ad Iſocr. Paneg. 52.) *καὶ ὅτι ἐγγύτατα ποντισθῆναι σφᾶς τῆς Ἑλλάδος.*

ſima, ita ut, cum fallax tantum ſuſpectaque pax interfuerit [6]), merito utrumque uno nomine comprehendatur Peloponneſiaci: quod non maximum videri non poteſt ei, qui reputarit, eo non ſolum civitatem opibus florentiſſimam gradu dejectam, ſed totius Graeciae vires ita infractas eſſe, ut nunquam priſtinam recuperarit potentiam [6 b]).

Quae inprimis Atticas opes concuſſit, clades Sicilienſis quanto praeclarius a Thucydide perſcripta eſt [7]), tanto magis dolemus, hunc non illa quoque tempora complexum eſſe, quibus quod in prooemio eum contendiſſe diximus, bellum Peloponneſiacum caetera, quae Graeci geſſiſſent, magnitudine praecellere, optime oſtendere potuiſſet, idque cur non fecerit requirimus, cum totius belli Peloponneſiaci hiſtoriam promiſerit [8]). Quem quod promiſſum non ſolverit, notare, quam cur non ſolverit, explicare maluit iniquus ejus cenſor Dionyſius [9]). Cujus haec, quam diximus, reprehenſio ita

---

6) Thuc. V, 26; *τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν, εἴτις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. Τοῖς τε γὰρ ἔργοις, ὡς διῄρηται, ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα, οὔτ᾽ ἀπεδέξαντο, ἃ ξυνέθεντο. Ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένοντο καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν, Βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. Ἐγένοντο* pro *ἐγένετο* ſcripſi ex codicibus. Cujus dicendi rationis exempla non rara ſunt v. Thuc. III, 82. extr. IV, 61. (ubi tamen alii libri *διαφοραί* legunt) V, 75. VI, 62. VII, 57. Xenoph. Hellen. IV, 2, 7. Oec. 13, 6. Lyſ. c. Agor. p. 466. R. Ariſtot. Polit. V, 2, 11. Aſt ad Plat. Polit. 1, 24. Legg. T. II. p. 46. Hermann. ad Soph. Electr. 450. Amuſſi, opinor, in hac quoque ratione abſtinendum. — De bello Epidaurico v. Thuc. V, 43. ſſ. Plut. Alc. 15. Diod. XII, 77. De ſociorum in Thracia rationibus alibi dicetur.

6 b) Cf. Heilmann. Krit. Gedanken von dem Char. u. d. Schreibart des Thuc. in ej. opuſc. a Danovio edd. T. II. p. 104. ſſ.

7) Judice etiam Heilmanno l. l. p. 153. et quovis opinor lectore. Jam a veteribus collaudatus eſt locus VII, 70. ſſ. V. Dionyſ. Jud. de Thuc. p. 874. ſſ. Plutarch. de Glor. Athenn. V. IX. p. 87. Hutten.

8) V, 26: *γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς, ὡς ἕκαστα ἐγένετο, μέχρις οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον.* Cf. I, 13. II, 65.

9) Epiſt. ad Pompej. p. 771.

vera videretur, ſi exploratum eſſet, Thucydidem, cum poſſet, telam, quam exorſus erat, noluiſſe pertexere. Tale quid *conjeciſſe* nuper virum doctum, ſatis nequeo mirari [9b]). Thucydidis enim qui ſunt ſimiles, hi quod inſtituerunt non tam facile abjiciunt: qui viginti ſeptem per annos, ut *κτῆμα ἐς ἀεί* conderet, materiem conquiſivit, eum probabile eſt, nonniſi invitum, majore operis parte abſoluta, non perfeciſſe minorem.

Sed de hac re ut certi quid pronuntiari queat, excutienda ſunt quae de ſcriptoris vitae exitu prodita habemus. Ordienda videtur haec quaeſtio ab eo auctore, quem in ejusmodi narrationibus diligentiſſimum novimus, a Pauſania. Is igitur, Οἰνοβίῳ, inquit [11]), *ἔργον ἐστὶν εἰς Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου χρηστόν· ψήφισμα γὰρ ἐνίκησεν Οἰνόβιος κατελθεῖν ἐς Ἀθήνας Θουκυδίδην. Καὶ οἱ δολοφονηθέντι, ὡς κατήει, μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων.* De exilio revocatum eſſe Thucydidem ipſe ſignificat [12]). Quaeritur, quando hoc factum ſit. Quod quis conjecerit, eo id tempore contigiſſe, quo, Athenis a Lyſandro expugnatis, exulibus reditus conceſſus eſt [13]), duplici de cauſa admitti nequit. Primum enim cum Thucydides octavo belli Peloponneſiaci anno, quod nonniſi ſeptem et viginti annorum fuiſſe affirmat, expulſus, per viginti annos ſe extorrem fuiſſe dicat, ſequitur, ut anno poſt, quam Athenae expugnatae ſunt, revocatus fuerit [14]). Deinde ſi ipſi una cum caeteris exulibus redeundi poteſtas facta eſſet, quid peculiari, quod Pauſanias commemorat, Oenobii pſephiſmate opus fuiſſet? Sed dixerit quiſpiam, quam cauſam comminiſcemur, cur Thucydidi cum caeteris in patriam reverti non licuerit? Hanc difficultatem, ut opinor, Marcellinus expediet, e Didymo referens [15]):

9b) Benedict. Comment. critici in Thucydidis octo libros ad VIII, 78. p. 216.

11) Attic. 23, 11.

12) l. l. Confirmat etiam Plin. H. N. VII, 31: *Thucydidem imperatorem Athenienſes in exilium egere* (cf. Thuc. IV, 104. ſ. V, 26. Marcell. p. 724. 728. Anonymi Vita Thuc. p. 735.): *rerum conditorem revocavere, eloquentiam mirati, cujus virtutem damnaverant.*

13) V. Xenoph. Hellen. II, 2, 20. 23. Andoc. de Myſt. p. 38. de pace p. 94. Plutarch. Lyſ. 14.

14) V. l. l.

15) p. 726.

τοὺς Ἀθηναίους κάθοδον δεδωκέναι τοῖς φυγάσι, πλὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν, μετὰ τὴν ἧτταν τὴν ἐν Σικελίᾳ. Id poſt cladem Sicilienſem non factum eſſe abunde docet ſcriptorum, inprimis Thucydidis, alias in hac quoque re annotanda diligentiſſimi [16]), ſilentium. Itaque quamquam Marcellinus deperditos Philochorum et Demetrium eorum, quae dixit, auctores advocat, quis non facile ſibi perſuadeat, hos quoque nihil aliud retuliſſe, quam quod inter omnes convenit, Athenienſes exſulibus redeundi poteſtatem feciſſe non poſt Sicilienſem ſtragem, ſed poſt cladem ad Aegos flumen acceptam, atque hanc narrationem a ſcriptoribus temporum negligentibus, ſive Marcellino ſive Didymo, corruptam eſſe. Cui conjecturae tanto facilius aſſenſum nos impetraturos eſſe ſperamus, cum, ſi temporis notationem exceperis, caetera Marcellino credenda eſſe exiſtimemus omnia. Tantum enim abeſt, ut Piſiſtratidarum mentionem fabuloſam eſſe contendamus [17]), ut inde difficultatem, ad quam modo offendimus, optime tollere poſſe videamur. Etenim ſi illi quo tempore caeteri exſules reſtituebantur excluſi erant, facile patet, cur, ut peculiari pſephismate Thucydides revocaretur, opus fuerit, cum a Piſiſtrato eum genus traxiſſe proditum ſit [18]). Haec ratio auctorum diſſenſum tollit, eoque non exiguam probabilitatis ſpeciem nanciſcitur. Probabilitatis, inquam: nam pro certo in re tam dubia quidquam affirmare quis audeat?

Non magis conſtat, ubi ſcriptor interemtus ſit. Nam interemtum eſſe uno conſenſu teſtantur Plutarchus [19]) Didymus e Zopyro [20]) et Pauſanias [21]). Sed

16) V. VIII, 70.

17) Quemadmodum Meierus de bonis damnat. p. 229.

18) Schol. Thuc. I, 20. Marcell. p. 723.

19) Vita Cim. 4.

20) Apud Marcell. p. 726. Qui quod ſubjicit: *ἐγὼ δὲ Ζώπυρον ληρεῖν νομίζω, λέγοντα τοῦτον ἐν Θρᾴκῃ τετελευτηκέναι κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτιππος αὐτόν.* non uno modo laborat. Primum enim hic Zopyro contraria refert, atque Didymum inveniſſe paucis verſibus ante dixit: unde locum eſſe corruptum conjicerem, niſi Marcellinum me tractare recordarer. Deinde quod dicit *κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτιππος αὐτόν*, non mirum videri non poteſt, cum Cratippus Thucydidis aequalis fuerit (v. ad Dionyſ. III, 16, 2.), aequales autem talia non credere, ſed ſcire debeant.

21) l. l. Solus, quod ſciam, morbo exſtinctum refert Anonym. p. 735.

Plutarchus eum in Thracia interfectum dicit, Didymus, *ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐλθόντα*, *cum rediisset* (Athenas), Pausasanias, *ὡς κατήει*, *cum rediret*. Quod Plutarchus tradit quam facile confingi potuerit sponte intelligitur [22]. Contra quod Pausanias refert tanto verisimilius videri possit, cum Apollodorus [23] Thucydidem Parparone, Aeoliae oppido, periisse prodiderit, nec improbabile sit, auctorem in patriam rediturum, antea Asiae oras, ubi res a se descriptae describendaeve magnam partem gestae erant, sibi perlustrandas duxisse Ita non esset, quod Ciceronem [24] et Plutarchum [25] erroris insimularemus, referentes, Thucydidem libros suos scripsisse in Thracia. Sed hanc sententiam Thucydides ipse explodit. Qui cum V, 26. quamdiu extorris fuerit dicat, in patriam se rediisse significat. Idem colligi potest e l. I. c. 93: *ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους*, *ὅπερ* (sc. *πάχος*; nam Schol. male *τεῖχος* repetere vel ex sq. *τὸ δὲ ὕψος*, quod huic opponitur, patet) *νῦν ἔτι δῆλόν ἐστιν*, nempe e fundamentis murorum a Lacedaemoniis dirutorum, *necdum a Conone restitutorum:* quae auctor se ipsum vidisse hic satis declarat. Hinc probabilior videbitur Didymi narratio, Thucydidem Athenis interemtum referentis. Sed haec cum ad argumentum nostrum minus pertineant, nunc quidem missa faciamus. Inprimis enim nobis urgendus est auctorum ille consensus, quo Thucydidem violenta morte obiisse testantur: unde quantopere quod conjecimus, Thucydidem invitum morteque praeventum, historiam suam non absolvisse, confirmetur, quivis intelligit.

Jam quaeritur, utrum Thucydides historiam suam tantum ad finem non perduxerit, an ea quoque, quae conscripsit, non satis emendarit perpoliveritque. Hoc qui ex insigni, quae in hoc potissimum scriptore offendant, difficultatum numero probare conaretur: nae ille argumentatione levis-

---

22) Quod Timaeus ap. Marcell. p. 726. refert, Thucydidem in Italia obiisse, non dignum est, quod respiciatur. Fortasse tamen haec quoque narratio inde orta, quod historicum ibi decessisse sumebant, ubi aliquamdiu eum degisse constabat. Cf. p. 724.

23) Apud Steph. Byz. v. *Παρπάρων*.

24) De orat. II, 13.

25) De exilio 14. Adde Marcell. p, 724.

ſima uteretur [26]). Nam, ne dicam, difficultatum iſtarum, ſana interpretandi ratione adhibita, bonam partem evaneſcere, multaque, quae nobis obſcura videantur, non Graecis eſſe viſa: praefractior atque impeditior Noſtri dicendi ratio ex ejus ingenio potius derivanda eſt, quam inde, quod libros ſuos non ſatis elimaverit. Quamquam non negaverim, auctorem, ſi eos retrectaſſet, multa fuiſſe emendaturum. Quis eſt enim, qui ubi ſecundas curas ſcriptionibus ſuis adhibet, non inveniat, quae emendet? Sed hoc ſi reſpiceremus, nullum unquam opus abſolutum foret dicendum. Et in Thucydidis quidem hiſtoria usque ad initium libri octavi tantam, opinor, quisque artem deprehendet, ut ea nonniſi a ſumma cura ac diligentia profecta videri poſſit.

Non idem, quod de caeteris libris, de octavo pronuntiare licet. In quo cum et in rebus et in verbis plurima, quibus offendaris, reperiantur, neque ingenii artisque tot, quot in illis, veſtigia animadvertantur, facile ſuſpiceris, octavum quidem librum, imperfectum a Thucydide relictum, retrectatum magisque expolitum nos habituros eſſe, ſi vita auctori ſuppetiiſſet. Quae quidem ſententia, cum pauca tantum, quae quidem ſatis certa ſint, de primis hiſtoriae Thucydideae fatis acceperimus [27]), nonniſi internis argumentis adſtrui poteſt.

At occurrunt hic critici veteres, quibus diverſam ab hac, quae modo propoſita eſt, conjecturam placuiſſe ex Marcellino diſcimus. Qui λέγουσι δέ τινες, inquit [28]),

---

26) Quod Heilmannus praef. ad interpretat. germ. p. XXX. plura negligentiae veſtigia ſibi reperiſſe viſus eſt, earum major pars ejusmodi eſt, ut ſimilia ex optimis ſcriptoribus afferri poſſint. Quae Heilmanni, eadem et Mitfordii ſententia, qui Hiſt. Gr. T. IV. p. 370. verſ. vernac.: *Ich bemerke bei dieſer Gelegenheit, daſs, da Thucydides ſein Geſchichtswerk nie vollendet hat, die letzten Kapitel und ſelbſt ein groſser Theil des letzten Buches, Kennzeichen einer ungeordneten Compilation an ſich tragen, und hier und da auch in Rückſicht des Ausdruckes vernachläſſigt ſind. Indeſs möchte ich lieber annehmen, daſs das Ganze ſeine eigne unvollendete Arbeit ſey, als daſs der letzte Theil durch einen andern (einige haben behaupten wollen, durch ſeine Tochter) aus ſeinen Materialien zuſammengetragen worden.*

27) v. Weisk. ad Diog. Laert. vit. Xenoph. in hujus opp. ed. I. p. XXXII. Weiskii tamen ſententiam probabilem eſſe, nondum mihi perſuadere potui.

28) p. 728.

τὴν ὀγδόην ἱστορίαν νοθεύεσθαι καὶ μὴ εἶναι Θουκυδίδου· ἀλλ' οἱ μέν φασιν εἶναι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, οἱ δέ, Ξενοφῶντος. Πρὸς οὓς λέγομεν, ὅτι τῆς μὲν θυγατρὸς ὡς οὐκ ἔστι δῆλον 29). Οὐ γὰρ γυναικείας ἦν φύσεως τοιαύτην ἀρετήν τε καὶ τέχνην μιμήσασθαι. Ἔπειτα, εἰ τοιαύτη τις ἦν, οὐκ ἂν ἐσπούδασε λαθεῖν, οὐδ' ἂν τὴν ὀγδόην ἔγραψε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κατέλιπεν ἄν, τὴν οἰκειαν ἐκφαίνουσα φύσιν. Ὅτι δὲ οὐδὲ Ξενοφῶντός ἐστιν, ὁ χαρακτὴρ μόνον οὐχὶ βοᾷ. Πολὺ γὰρ τὸ μέσον ἰσχνοῦ χαρακτῆρος καὶ ὑψηλοῦ. Οὐ μὴν οὐδὲ Θεοπόμπου, καθά τινες ἠξίωσαν. Τισὶ δέ, καὶ μᾶλλον τοῖς χαριεστέροις 30) Θουκυδίδου μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄλλως δ' ἀκαλλώ-

---

29) Fortaſſe haec Thucydidis filiae et Xenophontis commemoratio latentis veritatis offert veſtigium. Etenim cum Diog. Laert. l. annot. 27. laudato dicat: *οτι (Ξενοφῶν) καὶ τὰ τοῦ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα, ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἴς δόξαν ἤγαγε*, facile quis ſuſpicari poſſit, Thucydidis filiam patris ſcripta Xenophonti tradidiſſe, huncque ea edenda curaſſe.

30) Puto poſitum eſſe pro *καί* (h. e. *idque*, v. Schaefer. ad Longum. p. 551.) *τοῖς μᾶλλον χαριεστέροις. Μᾶλλον* cum comparativo junctum nihil offenſionis habet. v. Matthiae Gr. Gr. §. 458. Hermann. ad Vig. p. 719. Dorvill. ad Charit. p. 146. (p. 288. ed. Lipſ.) Weſſ. ad Her. VII, 143. Aſt. ad Legg. II. p. 224. Sluiter lectt. Andoc. p. 220. Sed ordinem vereor, ne quis non Graecum cenſeat, haud contentus iis, quae Heindorf. ad Plat. Charm. §. 5. disputat. Non ſupervacanea erit igitur major exemplorum copia, cum praeſertim partem eorum viri docti tentaverint. Non uno modo haec trajectio, ſi ita dicenda eſt, ab uſitata poſitione deflectit. Nam adverbium adjectivo aut participio vel poſtponitur vel ante articulum praepoſitionemve collocatur. V. Aeſch. Perſ. 825. Schütz. ed. min. *Ζεύς τοι κολαστὴς τῶν ὑπερκόμπων ἄγαν φρονημάτων ἔπεισι.* Cf. Hermann. Cenſur. Nov. Edit. Steph. Theſ. Lond. Extracted from. Nr. XXXV. of the Claſſical Journal p. 11. — Sic ſaepe *ἀεί* Iſocr. Paneg. 14: *διετέλεσαν κοινὴν τὴν πόλιν παρέχοντες, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἀεὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαμύνουσαν.* Cf. Plat. Legg. V. p. 736. D. Xenoph. Hellen. I, 2, 10. Oec. XIX, 19. Thuc. II, 43. Demoſth. de falſ. leg. p. 374, 14. Sed in hoc Thuc. III, 23: *ὁ δὲ διακομιζόμενος ἀεὶ ἵστατο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου* ſimilibusque, Xenoph. Hell. II, 4, 8. Oec. XVIII, 5. quibus accenſeo Plat. Legg. VII. p. 794. b: *κολάζουσα ἀεὶ τὸν ἀδικοῦντα.* utrumque verbum affici puto; *ὑπὸ πολλῶν πάνυ* Xen. Oec. XI, 21. Plus dubitationis apud quosdam habuerint haec: Xenoph. Hell. II, 1, 4: *ἀεὶ ὁ ἀκούων δεδιώς.* ubi Weiskius verba *ἀεὶ ὁ* transpoſuit: immerito; ib. VI, 5, 1: *μάλα σὺν πολλῷ φόβῳ;* nam *μάλα* non dubito, quin ex edd. Steph. et Looncl. recipiendum ſit; Ariſtot. Polit. I, 5, 8: *δῆλον δὲ τοῦτο καὶ*

πιστος, δι' ἐκτύπων γεγραμμένη καὶ πολλῶν πλήρης ἐν κεφαλαίῳ πραγμάτων, καλλωπισθῆναι καὶ λαβεῖν ἔκτασιν δυναμένων. Ἔνθεν καὶ λέγομεν, ὡς ἀσθενέστερον πέφρασται καὶ ὀλίγον καθότι ἀῤῥωστῶν αὐτὴν φαίνεται συντεθεικώς. Ἀσθενοῦντος δὲ σώματος, βραχύ τι καὶ ὁ λογισμὸς ἀτονώτερος εἶναι φιλεῖ. Μικροῦ γὰρ συμπάσχουσιν ἀλλήλοις ὅ, τε λογισμὸς καὶ τὸ σῶμα.

Quod a fummis recentioris aetatis criticis fubinde factum eft, ut fi quid minus, quam caetera ejusdem fcriptoris, virtutibus confpicuum effet, id huic abjudicarent, idem opinor veteres illi fecuti sunt, qui octavum Thucydidis librum ab ipfo profectum effe negarunt. Videntur enim talem vitiis non paucis laborantem fcriptionem indignam habuiffe hiftoricorum principis gloria. At ifta regula nihil eft fallacius. Cernimus has maculas, non diffitemur illa vitia, nihiloque fecius Thucydidi librum afferimus [31]). In quo nifi tota rerum perfequendarum ratio, civitatum fere penetralia recludens, hominum mores animosque aperiens, idque antiqua illa, ab omni jactatione remota, fimplicitate [32]), Thucydidem proderent: fola oratio non alium effe quaerendum auctorem abunde doceret. Quod de univerfo libro pronuntiatum eft, id praecipue in fin-

---

κατὰ μέρος μᾶλλον ἐπισκοποῦσι· καθόλου γὰρ οἱ λέγοντες ἐξαπατῶσιν ἑαυτούς. Ifocr. Paneg. 37: οὕτω περὶ μικρῶν. Alius generis eft hoc Xenoph. Hell. II, 4, 17: μνημεῖον οὐδεὶς οὕτω, πλούσιος ὤν, καλοῦ τεύξεται. ubi quod Weisk. putat οὕτω etiam ad πλούσιος pertinere, id quominus probem, officit Herod. VII, 46: ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς οὕτω, ἄνθρωπος ἐών, εὐδαίμων πέφυκε. Cf. Heindorf. ad Plat. Phaed. p. 232. Stallbaum ad Plat. Phileb p. 139. Audaciora etiam haec: ἡ κομιδὴ τὸ ὀπίσω, Herod. VIII, 108. ἡ ἅλωσις τὸ δεύτερον, Plat. Legg. p. 685. D ibique Aft. ἐν ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο Thuc. I, 137. ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει, Thuc. II, 38. quem locum Thomas M. p. 286. fq. laudat.

31) Beck. obff. criticoexeg. VII. Super crif. nov. incr. p. XII: „Dubitatum eft, utrum Thucydides octavum librum de bello Peloponnefiaco (quem ferius adjeciffe videtur) ipfe fcripferit, non fatis idoneis, opinor, de caufis." Recte. Sed quod addit, octavum librum ab auctore ferius adjectum videri, id quibus argumentis adftrui poffit exputare nequeo.

32) Cujus etiam eft, quod fcriptor de fe ipfo, ut de alio, loquitur c. 6. 60. Cf. Wyttenb. ad Eclog. hift. p. 344.

gulis locis elucet. Quae de cladis Siciliensis effectibus, Atheniensium metu luctuque, caeterorum Graecorum gaudio illosque debellandi studio [33]), de Athenarum statu post proelium navale ad Euboeam infeliciter pugnatum [34]) contraque de momento victoriae ad Cynossema reportatae [35]), de factionibus, quae hanc civitatem lacerarunt [36]), de florentibus Chiorum rebus [37]) referuntur, de reipublicae formis judicantur [38]), de Tissapherne [39]) et Alci-

---

33) c. 1. 2. non diversae sunt indolis II, 7. sq. VI, 51. sq.

34) c. 96. Egregia ibi sunt verba: *ἀλλ' οὐκ* (quae vox in edit. Lips. excidit nec restitua est a Gailio) *ἐν τούτῳ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις ξυμφορώτατοι προςπολεμῆσαι* (de hoc infinit. v. Matthiae. Gr. Gr. §. 534. Mor. ad Isocr. Paneg. 38. d.) *ἐγένοντο, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. Διάφοροι γὰρ πλεῖστον ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν ὀξεῖς, οἱ δὲ βραδεῖς, καὶ οἱ μὲν ἐπιχειρηταί, οἱ δὲ ἄτολμοι, ἄλλως τε καὶ ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουν. Ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακόσιοι·* (sic enim videtur scribendum, v. Boeckh. praef. in Simon. Socr. dial. p. XXXI.) *μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι ἄριστα καὶ προςεπολέμησαν.* De Syracusiis v. VI, 21, 55. de Atheniensibus, quae I, 70. dicunt Corinthii: in quorum oratione scriptor, cum perspexisset, quantam vim ad bella gerenda bellantium animi habeant, id potissimum agit, ut Atheniensium Lacedaemoniorumque ingenia depingat, quo ex his quoque fontibus lectores, nec moniti, causas rerum repeterent.

35) c. 106. 36) inde a c. 47.

37) c. 24. 40. cf. quem praeceptorem veneror, Koch. Prolegg. ad Theop. p. 27. sqq.

38) c. 89. et inprimis 97. ubi quam effert *τὴν ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασιν*, eam veteribus probatam reperies plerisque. V. Polyb. VI, 3. Taciti Annal. IV, 33. Dionys. Arch. VII, 55. p. 1440. Cf. Ast. ad Plat. Legg. T. II. p. 175.) Qui eandem, de qua ibi sermo est, rem proponit, Diodorus XIII, 38. foedo corruptus est vitio: *περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους*, inquit, *Ἀθηναῖοι τὴν ἐκ τῶν τετρακοσίων ὀλιγαρχίαν κατέλυσαν καὶ τὸ σύστημα τῆς πολιτείας ἐκ τῶν πολιτῶν ἐποιήσαντο.* Num quadringenti viri non cives fuerunt? Quid multa? Pro *πολιτῶν* leg. esse *ὁπλιτῶν* Nostri l. l. ostendit: *ἐν ᾗπερ* (*ἐκκλησίᾳ*) *καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες τοῖς πεντακισχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα* (i. e. reipublicae administrationem, v. Budaei Comment. L. Gr. p. 421. 49) *παραδοῦναι· εἶναι δὲ αὐτῶν, ὁπόσοι καὶ* (quae vox e codd. revocanda, cf. Seidler. ad Eurip. Iphig. Taur. 577.) *ὅπλα παρέχονται.* *Ὅπλα* autem *παρέχεσθαι*, *ἔχειν* (Aristot. Polit. II, 5, 2.) *τίθεσθαι* (Plat. Legg. VI. p. 753. c.) fere soli poterant ditiores, v. Arist. Polit. 6, 4, 5: *Ἐπεὶ τέτταρα μέν ἐστι μέρη μάλι-*

biade [40]), de Phrynicho [41]) et Antiphonte [42]) narrantur — in his ſimilibusque Thucydidis ingenium ſpirare, quis non primo ſtatim obtutu agnoſcat?

Ac fortaſſe, genuinum eſſe hunc, de quo agimus, librum, ex ea ipſa virtute appareat, cui contrarium vitium a quibusdam Thucydidi exprobratum eſt. Hunc enim fuerunt, qui, Dionyſio praeeunte, criminarentur, quod unice in malis rebus perſequendis ſibi placeret. Hoc opprobrium dupliciter poteſt intelligi. Nam vel ſumitur, ea ſcriptorem fuiſſe indole, ut, ipſe infelix, humani generis incommodis atque infortuniis gaviſus iisque immoratus ſit lubenter; vel quaſi Momus aliquis creditur, qui, quo nomine Theopompus reprehenſionem incurrit, in eo ſtudium collocarit, ut hominum vitia et peccata inveſtigaret, mordaciterque perſtringeret. Ut illud in Thucydidem non cadere nullo negotio oſtendi poteſt, ita nec hoc ei jure exprobrari, multa ſunt, quae doceant. Etenim ut ſaepius ſcriptor virtutis amans, ubi res ita fert,

---

στα τοῦ πλήθους, γεωργικόν, βάναυσον, ἀγοραῖον, θητικόν, τέτταρα δὲ τὰ χρήσιμα πρὸς πόλεμον, ἱππικόν, ὁπλιτικόν, ψιλόν, ναυτικόν, ὅπου μὲν συμβέβηκε τὴν χώραν εἶναι ἱππάσιμον, ἐνταῦθα μὲν εὐφυῶς ἔχει κατασκευάζειν τὴν ὀλιγαρχίαν (τὴν) ἰσχυράν· ἡ γὰρ σωτηρία τοῖς οἰκοῦσι διὰ ταύτης ἐστὶ τῆς δυνάμεως· αἱ δὲ ἱπποτροφίαι τῶν μακρὰς οὐσίας κεκτημένων εἰσίν· ὅπου δὲ ὁπλῖτιν, τὴν ἐχομένην ὀλιγαρχίαν· τὸ γὰρ ὁπλιτικὸν τῶν εὐπόρων μᾶλλον ἢ τῶν ἀπόρων, ἡ δὲ ψιλὴ δύναμις καὶ ναυτικὴ δημοκρατικὴ πάμπαν. cf. II, 5, 2. 5. IV, 3, 1. 10, 7. 9. III, 5, 3. VII, 9, 5. 8, 6. Haec qui adverterit, non dubitabit, quin ap. Xenoph. R. Ath. I, 2: *καὶ γὰρ οἱ κυβερνῆται καὶ οἱ κελευσταὶ καὶ οἱ πεντηκόνταρχοι καὶ οἱ πρωρᾶται καὶ οἱ ναυπηγοὶ — οὗτοί* (quod omnes qui nominati ſunt una complectitur.) *εἰσιν οἱ τὴν δύναμιν περιτιθέντες τῇ πόλει μᾶλλον ἢ οἱ πολῖται καὶ οἱ γενναῖοι καὶ οἱ χρηστοί.* ſpretis aliorum conjecturis, leg. ſit *ὁπλῖται* pro *πολῖται.* Harum vocum confuſione nihil eſt frequentius. V. Lyſ. c. Agor. p. 499, (ubi veriſſimam Marklandi emendationem non aſpernari debebat Reisk.) et interprr. ad Gregor. Cor. p. 141. Eademque medicina videtur adhibenda eſſe Diodor. XIII, 52. collato, ubi eadem res iteratur, c. 64. et Xenoph. Hellen. 1, 1, 34.

39) c. 46. 87. al. 40) c. 45. ſſ. al.

41) Inpr. c. 27. Eodem ſpiritu ſcripta ſunt, quae II, 65. copioſius, ut in perſona illuſtriore, de Pericle diſputantur.

42) c. 68. 90. cf. Ruhnkenii diſſert. hiſt. de Antiph. orat. Attico in Reisk. oratt. Gr. T. VII. p. 795. ſqq. (Opuſc. p. 214. ſqq. ed. Lugd.)

ſaeculi mores exagitat [43]), ita rariſſime ſingulos homines reprehenſione notat [44]). Neque enim hos ipſos, ſed vitia in iis odit. Quid quod ſubinde ne ea quidem refert, quae magno conſenſu ab aliis in illuſtres viros crimina conferuntur? Notum eſt in antiquitate conſtantem famam obtinuiſſe, Periclem, ne in periculum veniret, commoviſſe [45]) bellum Peloponneſiacum. At Thucydides hoc ne commemorat quidem. Et ſic ubique ad laudandum, quam ad vituperandum, pronior conſpicitur. Eandem autem rationem in noſtro quoque libro ſervatam vides. Phrynichi prudentiam laudat auctor [46]), ejus mores notare omittit [47]); Aſtyochum a Tiſſapherne corruptum fuiſſe, dubio videtur vacare [48]); at ille hoc non aſſerit, ſed tantummodo famam fuiſſe ait [49]). Omninoque odioſa exponere defugit: infenſum fuiſſe Alcibiadi Agidem refert [50]); cur fuerit non refert [51]).

Sed e quibus vel maxime artem Thucydidis hiſtoricam elucere inter viros doctos convenit [52]), orationes in noſtro

---

43) Veluti II, 53. III, 81—83. cf. Plut. de diſcr. adul. et am. p. 56. B. ed. Francof. Manſo. Sparta II. p. 416 ſſ. Heeren. Ideae. III, 1.

44) Quae de Cleone III, 56. IV, 27. ſq. de Alcibiade VI, 15. de Athenagora VI, 55. aliisque dicuntur, Theopompeam mordacitatem ſapere non dixeris. Hic contuliſſe juvabit Plutarch. de Herodoti malign. 2. ſqq.

45) Plut. Pericl. 31. Heindorf. ad Gorg. p. 239. Periclem defendunt Meiners l. l. T. 1. p. 598. n. c. Alii duas Aſpaſiae ipſiusque Periclis amicas hujus belli faciunt Helenas, v. Ariſtoph. Acharn. 525. ſſ. cum Schol. et Kuſteri not. Lex. Segg. p. 453. 12.

46) c. 27.

47) Eos notat Lyſ. p. Polyſtr. p. 674. Plura de homine afferemus infra.

48) Oſtendit hoc tota ejus agendi ratio, de qua poſthac accuratius dicetur. Spartanorum quidem abstinentiam nemo contra afferet. Nam quod Ariſtot. Polit. II, 6. 23. de Lycurgo dicit: *τὴν μὲν γὰρ πόλιν πεποίηκε ἀχρήματον, τοὺς δ' ἰδιώτας φιλοχρημάτους*, id innumeris confirmari poteſt exemplis. V. Herod. VI, 72. Boeckh. Oec. Civ. I. p. 209. ſ. Adeoque magnus ille Gylippus, peculatus convictus, exulatum ivit. V. Diod. XIII, 106. ibique Weſſel.

49) VIII, 50. Cf. c. 85.

50) c. 12. 45.

51) Plut. Alc. 23. Juſtin. V, 2, 5.

52) v. Heilm. l. l. p. 126—158. Herder. Ideae ad gen. hum. hiſt. philoſ. II. p. 138. ed. Luden. Heeren. Ideae III, 1.

libro confpicimus nullas. Atque hoc argumento praecipue fententiam fuam adftruxiffe arbitror illos, qui Thucydidi eum abjudicandum putaverunt. Hujus autem defectus quae caufa fit, exquirere, maximi effe momenti fponte intelligitur. Et conjectandi quidem periculo nos liberare videtur Dionyfius. Cujus qui huc pertinet locus, proponatur integer: πολλά, inquit, καὶ ἄλλα τις ἂν εὕροι δι' ὅλης τῆς ἱστορίας ἢ τῆς ἄκρας ἐξεργασίας τετυχηκότα καὶ μήτε πρόςθεσιν δεχόμενα μήτ' ἀφαίρεσιν, ἢ ῥαθύμως ἐπιτετροχασμένα καὶ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔμφασιν ἔχοντα τῆς δεινότητος ἐκείνης, μάλιστα δ' ἐν ταῖς δημηγορίαις καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ῥητορείαις· ὧν προνοούμενος ἔοικεν ἀτελῆ τὴν ἱστορίαν καταλιπεῖν, ὡς καὶ Κράτιππος, ὁ συνακμάσας αὐτῷ καὶ τὰ παραλειφθέντα ὑπ' αὐτοῦ συναγαγὼν γέγραφεν, οὐ μόνον ταῖς πράξεσιν αὐταῖς ἐμποδὼν γεγενῆσθαι λέγων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὀχληρὰς εἶναι· τοῦτό γέ τοι συνέντα αὐτὸν ἐν τοῖς τελευταίοις τῆς ἱστορίας φησὶ μηδεμίαν τάξαι ῥητορείαν, πολλῶν μὲν κατὰ τὴν Ἰωνίαν γεγενημένων, πολλῶν δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις, ὅσα διὰ λόγων καὶ δημηγοριῶν ἐπράχθη. Εἴ γέ τοι τὴν πρώτην καὶ τὴν ὀγδόην βίβλον ἀντιπαρεξετάζοι τις ἀλλήλαις, οὔτε τῆς αὐτῆς ἂν προαιρέσεως δόξειεν ἀμφοτέρας ὑπάρχειν, οὔτε τῆς αὐτῆς δυνάμεως· ἡ μὲν γὰρ ὀλίγα πράγματα καὶ μικρὰ περιέχουσα πληθύει τῶν ῥητορειῶν· ἡ δὲ περὶ πολλὰς καὶ μεγάλας συνταχθεῖσα πράξεις δημηγορικῶν σπανίζει λόγων 53).

Quae hic Cratippi fertur fententia quo gravior eft et memorabilior, tanto accuratiore examine digna videtur. Ex ea autem quem plerique octavi libri defectum putant, virtutem potius habebimus. Omififfe enim auctorem orationes, ut lectoribus moleftas, nec hiftoriae accommodatas. Itaque ultima Thucydidis hiftoriae pars tantum aberit, ut minus abfoluta fit putanda, ut exiftimanda videatur virtutibus effe confummatior.

At enim vero qui rectius de Thucydidis orationibus judicare didicerunt, qui quanta arte quantam rerum fententiarumque gravitatem iis explicaverit fcriptor perfpiciunt, iisque fublatis omnes hiftoriae ejus nervos praecifos effe intelligunt: horum neminem, ut auctorem ipfum

---

p. 404. f. Mitford. hift. Gr. II. p. 42. fq. Creuzer. Herod. et Thuc. p. 110. fqq. ej. de art. hift. p. 275 fqq. Wachsmuth Entwurf einer Theorie der Gefchichte p. 134. fqq.

53) Jud. de Thuc. p. 846. fq.

praestantissimam operis sui partem improbasse credant, adductum iri arbitror. Magis, opinor, in eam partem inclinabunt, ut alterutrum, sive Cratippum sive Dionysium, falsum esse statuant. Ac Dionysii lapsum subesse ut suspicer, multa sunt, quae suadeant. Is enim non magis ea fide dignus est, qua vulgo gaudet, quam illa auctoritate, quae judiciis ejus ubique tribuitur. Et de fide quidem nonnulla exempla exhibere lubet, quibus quam proposui suspicionem confirmem.

In Platonis [54]) dialogo, qui Menexenus inscribitur, Dio et Archinus [55]), oratores, memorantur, quorum alterutri orationis funebris habendae munus delegatum iri suspicantem facit auctor Menexenum [56]). Nil praeterea. Quid Dionysius? Sine cunctatione Platonem dixisse narrat, sua se funebri oratione hos, Archinum ac Dionem, imitatum esse, sibi tamen, adjicit, Thucydidem ab eo expressum videri [57]).

Duobus aliis locis [58]), postquam Platoni inconditam affectationem (*ἀπειροκαλίαν*) exprobravit, addit, scilicet ut locupletissimo auctore suam probet judicium, ipsum philosophum hoc vitium confessum esse, Phaedri locum

---

54) Platonis inquam; nam non Platonis esse hauddum mihi persuaserunt Schleiermacher. Plat. vers. germ. II, 3. p. 367. sqq. 524. sqq., Ast. de Plat. vita et script. p. 446. Nimirum crederem, si non aliud, quam quod vulgo sumunt, Platonis in hoc dialogo conscribendo fuisse consilium videretur.

55) Cf. Ruhnken. hist. crit. p. 127. sq. ap. Reisk. oratt. Gr. T. VIII.

56) *Σωκρ. — Ἀλλὰ τίνα εἵλοντο; Μεν. Οὐδένα· ἀλλὰ ἀνεβάλοντο ἐς τὴν αὔριον· οἶμαι μέντοι Ἀρχῖνον ἢ Δίωνα αἱρεθήσεσθαι.* p. 234. c. Steph.

57) *περὶ δεινότ.* p. 1027: *κράτιστος δὴ πάντων τῶν πολιτικῶν λόγων ὁ Μενέξενος, ἐν ᾧ τὸν ἐπιτάφιον διεξέρχεται λόγον, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, Θουκυδίδην παραμιμούμενος, ὡς δ' αὐτός φησιν, Ἀρχῖνον καὶ Δίωνα.*

58) Epist. ad Pompej. p. 761 sq. *περὶ δεινότ.* p. 968: *ταῦτα μέντοι καὶ οἱ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον γενόμενοι ὡς ἁμαρτάνοντι τῷ ἀνδρὶ ἐπιτιμῶσιν, ὧν τὰ ὀνόματα οὐθὲν δέομαι λέγειν.* (Velim tamen fecisset; erat enim minus suspectum.) *καὶ αὐτὸς αὐτῷ· τοῦτο γὰρ δὴ τὸ λαμπρότατον· ᾔσθετο γὰρ, ὡς ἔοικε, τῆς ἰδίας ἀπειροκαλίας καὶ ὄνομα ἔθετο αὐτῇ τὸν διθύραμβον· ὃ νῦν ἂν ᾐδέσθην ἐγὼ λέγειν, ἀληθὲς ὄν.* Locus plane egregius est. cf. p. 764. sq.

ſignificans [59]), ex quo nemo niſi Dionyſius tale quid exſculpſerit.

Plane geminum eſt illud, quod in libro de Compoſitione [60]), aſperitate Thucydideae dictionis ſimilibusque

---

59) p. 238. d. Ed. Steph. p. 14. ed. Aſt. Cf. Schleierm. l. l. I, 1. p. 78. Aſt. de Platonis Phaedro p. 42.

60) XXII. p. 526. ed. Schaefer.: *Αὕτη πάλιν ἡ λέξις, ὅτι μὲν οὐκ ἔχει λείας οὐδὲ συνεξεσμένας ἀκριβῶς τὰς ἁρμονίας οὐδέ ἐστιν εὐεπὴς καὶ λεληθότως ὀλισθαίνουσα διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ πολὺ τὸ ἀντίτυπον καὶ τραχὺ καὶ στρυφνὸν ἐμφαίνει, καὶ ὅτι πανηγυρικῆς μὲν ἢ θεατρικῆς οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἐφάπτεται χάριτος, ἀρχαϊκὸν δέ τι καὶ αὐθαδὲς ἐπιδείκνυται κάλλος ὡς πρὸς εἰδότας ὁμοίως τοὺς ἀπαιδεύτους ἅπαντας οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἄλλως τε καὶ αὐτοῦ τοῦτό γε τοῦ συγγραφέως ὁμολογήσαντος, ὅτι ἐς μὲν ἀκρόασιν ἧττον ἐπιτερπὴς ἡ γραφή ἐστι* (leg. *ἔσται* ut apud Thuc. *φανεῖται* I, 22. quem ipſum locum Dionyſius exprimit; futuro aliquis praeſens ſubſtituere poterat propter ſequens *σύγκειται.*) *κτῆμα δὲ ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραυτίκα ἀκούειν σύγκειται.* Error, ex confuſione ortus, manifeſtus eſt, ab ipſoque Dionyſio evitatus; ubi de eodem Thucydidis loco agit, in Jud. de Thuc. p. 823. ſq. Vocem *ἀπαιδεύτους* autem in noſtro loco, quamquam nuperus editor, Goellerus (p. 180.) nihil varietatis offert, non ſanam cenſeo. Schaeferus quidem verba ita ordinat: *πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους ἅπαντας ὁμοίως, ὡς πρὸς εἰδότας* et hujusmodi locos confert: *τοῦτο μὲν γὰρ ὡς πρὸς εἰδότας ὁμοίως ἅπαντας οὐδὲ λόγου δεῖν οἶμαι. περὶ δεινοτ.* p. 1057. Sic enim ibi legendum eſſe pro *προειδότας* non dubitari poteſt; *ἀλλ' ὡς πρὸς εἰδότα με σὺ τἀληθῆ λέγε* Ariſtoph. Lyſiſtr. 993. *ὥςπερ εἰς θηρία ἀνθρώπους ἐμπεσών*, ubi male legitur *ἄνθρωπος* Plat. Polit. VI. p. 496. d. *ὡς ἐν κατόπτροις αὐτῶν ταῖς πράξεσιν ἡγήσω καθεωρακέναι τὴν πάντων ἀμέλειαν θεῶν* Plat. Legg. X. p. 905. b. *ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθηναίους* Thuc. VI, 50. quomodo ibi ex Dan. et Valla emendandum eſſe pro *Ἀθηναίων* quivis intelligit. Cf. Thuc. I, 73. II, 43. IV, 41. 85. Matthiae. Gr. Gr. §. 595. Rarius particula iteratur, ut in hoc Plat. Euthyphr. 1: *ὥςπερ πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν*, ubi alterum *πρός* Schaefero l. l. delendum videbatur; immerito. V. Plat. Phaed. p. 67. d. ubi cf. Heindorf. p. 50. ib. p. 85. d. Thuc. VI, 82: *ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς.* Lyſias. p. 99: *οἱ μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῆς φιλότητος ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῖνι*, et Ariſtid. II. p. 119. 4. Goellero laudatus. Sed hi loci ſatis, ut opinor, oſtendunt, noſtrum locum ſic eſſe conſtruendum: *οὐδὲν δέομαι λέγειν πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους, ὡς εἰδότας ἅπαντας ὁμοίως.* At quis tam *ἀπαίδευτον* cenſeat Dionyſium, ut quae dicit, haec eum pronuntiaſſe putet *ἅπαντας τοὺς ἀπαιδεύτους* probe noſſe. Nos talem non fuiſſe rati *εὐπαιδεύτους* ei reddimus. Verba *ὁμοίως ἅπαντας* aeque omnes, omnes omnino, conjungenda ſunt. cf. Demoſth. de Coron. p. 245, 14 R; *παρὰ γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, οὐ τισίν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως φορὰν προδο-*

vitiis notatis, ipſum ſcriptorem de oratione ſua non aliter judicaſſe affirmat. At quem ille reſpicit locum, ibi de oratione ſua loqui ne per ſomnium quidem cogitavit Thucydides.

His ex Archaeologia narrationem ſubjungamus lepidiſſimam. Sabini noctu Romanos adorturi ſunt. Quo de conſilio hi certiores facti inter foſſam et vallum caſtrorum ſuorum conſident. Aggrediuntur Sabini, foſſam transeunt; transeuntium totos acervos Romani contrucidant, nec ſentiunt praegreſſorum ſtragem qui eos ſequuntur. Tandem ſurdis hoſtibus cladis magnitudinem nubibus liberata Luna aperit [61]). Succenſuerim Deae optimae. Iſtorum enim hominum nullus aufugere debebat. — At talia qui refert, is, opinor, ejusmodi potius hiſtoricorum, quales Lucianus [62]) exagitat, rationem in memoriam redigit, quam Polybii [63]) militarem prudentiam [64]).

τῶν — συνέβη γενέσθαι. quem l. Dionyſ. laudat T. VI. p. 998. Leptin. §. 69. ed. Wolf. non multum abeſt, quin contra Wolfium p. 303. Reiskii ſententiam amplectar, *ὁμοίως* cum *πάντας* jungentis. Orat. fun. 1396. 5. Dionyſ. Ep. ad Pompej. 782. 4. de Compoſ. p. 6. Schaef. Herod. I, 139. 140. Ariſtoph. Plut. 489. Xenoph. R. L. X, 7. Thuc. I, 93. 121. 150. II, 20. 75. 49. 52. 53. III, 111. IV, 19. 120. VI, 24. Cf. Cenſor. Schoemanni de Comitiis in Ephemer. litter. Hal. A. 1821. N. 86. p. 687. Literae *α* autem et *ευ* quoties in codd. confuſae ſint, nemo ignorat. V. Schaefer. ad Longum p. 379. ad Apollon. Rhod. II. p. 62. 87. 180. 245. Eadem confuſio in Dion. Jud. de Lyſ. p. 497: *ἀποχρῆν οἰόμενοι ψυχαῖς ἀπαιδεύτοις καὶ μετρίοις.* ubi Reisk. recte Marklandi emendationem *εὐπαιδεύτοις* recepit, et Antiqq. Rom. VI, 50. p. 1154: *ὧν ἑκατέρων ὅσης ἐστὶ μεστὸν εὐηθείας ἐξ αὐτῶν ὑμᾶς ἀξιώσαιμ' ἂν ἔγωγε τῶν ἔργων σκοπεῖν, ἐνθυμηθέντας, ὅτι διαστασιάντων πρὸς ὑμᾶς τῶν ταπεινοτέρων διὰ τοὺς οὔτε πολιτικῶς οὔτε μετρίως ταῖς* ἀτυχίαις *χρησαμένους καὶ παραχωρησάντων μὲν ἐκ τῆς πόλεως, ἄλλο δὲ μηδὲν ὑμᾶς δεινὸν μήτ' ἐργαζομένων μήτε διανοουμένων* (repete *ἐργάζεσθαι*) — *πολλοὶ — τοῦτον οἴονται παρεῖναι τὸν εὐκταῖον καιρόν, ἐν ᾧ καταλύσουσιν ὑμῶν τὴν ἀρχήν.* Reiskius: „malim *αὐτῶν* (pauperiorum puta) *ταῖς ἀτυχίαις.*" Immo leg. *εὐτυχίαις*; divites enim fortunis ſuis inſolenter uſi ad ſecedendum compulerant plebem. Cf. p. 1259. 15: *μετρίως ἤνεγκε τὴν τοιαύτην εὐτυχίαν.*

61) Antiqq. Rom. V, 42.

62) Quom. hiſt. ſit conſcrib. paſſim.

63) Atque hunc, cui ut calcei corrigiam ſolveret non dignum ſe putare debebat, contumelioſe tractat Dionyſius. Ita in Archaeol. prooemio eum dicit *τὸν τὰ πράγματα ἐπισεσυρκότα*:

Talia de vetere ſcriptore propoſuiſſe, quanti ſit discriminis, haudquaquam me praeterit. Sed fortaſſe non melius de eo judicaverunt ipſorum nonnulli veterum: quorum Livius, quamquam Polybium laudat, nusquam tamen Dionyſium, quem allegaret, dignum habuit.

Quod ſi his, quae exhibui, ſimilibusque exemplis uſus, fidem abrogare audeo iis, quae Dionyſius de octavo Thucydidis libro ex Cratippo ſe referre ait, id eo minus mirum cuiquam viſum iri ſpero, quo minus quae tradit probabilitatis ſpecie ſe commendant. Accedit et hoc. Marcellinus, qui et ipſe Cratippum uſurpavit [65]), ubi varia variorum de libro noſtro judicia recenſet, nec talem, qualem Dionyſius, ſententiam refert, nec omnino, illo quidem loco [66]), Cratippi mentionem injicit, neutrum, puto, omiſſurus, ſi ab hoc, quae ille dicit, prodita reperiſſet. Tu igitur, dixerit quispiam, eum virum, qui viginti duo per annos, ut vera a falſis discerneret exploratаque traderet, hiſtoriae Romanae ſtudium impendit [67]), finxiſſe iſta inſimulas ſcientem, ut judicium ſuum

---

nam ſic ibi leg. v. Wolf. ad Demoſth. Lept. p. 352: et in de Compoſ. p. 66. ed. Schaef. iis eum accenſet hiſtoricis, quorum libri tam prave ſcripti ſint, ut nemo eos perlegere ſuſtineat. Antiquitt. I. p. 187 in antiquiſſimis temporibus perſcribendis eum carpit ob unius anni errorem. Sed quantopere veri nominis hiſtoricos eorumque Deam, quam Lucianus vocat, veritatem oderit, optime criſis ejus indicat. Cujus quae huic Deae repugnent praecepta, quod quidam eo excuſarunt, quod Graecorum plerique oblectationem magis, quam fidem in hiſtoria requiſiverint: at non ita ſenſerunt Thucydides, Polybius, Lucianus; et tales quidem viri critici animo obverſari debebant. Cf. Leſſing. Dramat. in ej. Opp. T. XXIV. p. 16. Deinde num morum praeceptorem, qui virtutem non magnopere eſſe morandam ſignificaret, eo quis excuſaret, quod plerique virtutem non ament colantque? Atqui nihil aliud quam hic faceret, facit hiſtoricae artis ſcriptor, cujus praecepta fidem pervertunt.

64) Invitus hic diſſentio a Wachsmuthio, qui Antiquiſſ. Romanor. hiſt. p. 46. ſq. lecto, quem excuſſimus loco, egregium Polybii caput I, 57. in mentem ſibi revocatum dicit.

65) p. 726.

66) p. 728.

67) Sed fortaſſe hunc ſuum, quem tantopere jactat, laborem labor ei levaverat Attici „qui conſervatis notatisque temporibus, nihil cum illuſtre praetermitteret, annorum ſeptingentorum memoriam uno libro colligaverat" Cic. orat.

testimonio adstrueret. Finxisse, non puto, sed corrupisse, ut caetera, quae proposuimus; nec scientem, sed negligentem, quamquam non absque studio reperiundi, quod desiderabat. Atque hanc sententiam, age videamus, an ex ipso de quo agimus loco aliquatenus confirmare possimus. Dionysius postquam dixit, Thucydidis historiae partem egregie elaboratam esse, partem inprimisque conciones et colloquia omni arte carere, hoc modo pergit: ὧν προνοούμενος ἔοικεν ἀτελῆ τὴν ἱστορίαν καταλιπεῖν, ὡς καὶ Κράτιππος — γέγραφεν. Haec qui sola legerit nihil aliud significare posse putabit, quam hoc: Thucydidem orationibus, quas non satis elaborasset, secundas curas adhibere constituisse, id tamen non factum esse relictamque ejus historiam imperfectam, propterea, ut videtur, quod auctor priusquam illud consilium exsequeretur, diem supremam obierit. Idque inprimis ad octavum librum referremus, in quo nonnisi quaedam quasi semina orationum sparsa sunt, putaremusque huic quoque scriptorem inserturum fuisse orationes, si vita ei suppetiisset. Ac talia retulisse Cratippum, lubenter equidem crederem. At hanc, quam verba flagitare videntur, interpretationem rejicere cogunt quae subjiciuntur: orationes Thucydidis, Cratippo judice, lectoribus molestas esse, ipsumque historicum, eodem Cratippo auctore, id perspexisse ideoque in postremo libro nullas exhibuisse orationes. Itaque verba: ὧν προνοούμενος ἔοικεν ἀτελῆ τὴν ἱστορίαν καταλιπεῖν hoc sibi volunt, auctorem conciones et colloquia caeterorum quoque librorum delere voluisse, quo scilicet opus suum absolveret. Sed quis hanc senten-

---

c. 43. Brut. 4. sq. ad Attic. XII, 23. de Fin. II, 21. Nep. Attic. 18. Voss. de hist. Lat. p. 50. sqq. Atque hunc librum a Dionysio nusquam laudatum esse tanto magis offendit, cum saepe ad subtiles de temporum ratione quaestiones delabatur. Polybium, quem Atticus quoque subinde emendaverat (Nep. Hannib. 13.) jam supra ab eo notatum esse vidimus. Archaeol. T. 1. p. 360. sqq. copiose Pythagorae discipulum fuisse Numam, refutat, ita quidem, ac si ipse primus hanc sententiam exploderet: quam non amplius obtinuisse Cicero docet Tusc. IV, 1. de Orat. II, 37. Rem exposuisse arbitror Atticum, quem hic, ut saepe, compilaverit Dionysius. Qui cur illius opera non usus fuerit, causam video nullam. Ac librum ejus περὶ χρόνων (de quo v. Hudson. praef. p. XX. ed. Schaef.) ex Attici Annali inprimis haustum fuisse, non veridissimile censeo.

tiam his verbis efferat? Confusionem hic mihi videre videor, quae vel sola, quae rhetor tradit, suspecta faciat. Nec vereor, ne quis sibi persuaderi patiatur, revera Thucydidem de orationibus suis delendis cogitasse, cum veteres, quoad quidem libertate fruebantur [68]), has ab historiis abesse vix tulissent. Ac si quis nimia, quam plerique de Dionysio habent, opinione ductus, hunc non falsum esse contendat, sed in Cratippo, quae refert legisse, Cratippum ego vera prodidisse negare audeam. Sed qui quae de Dionysio dicta sunt adverterit, eum, hujus errorem subesse, mecum existimaturum arbitror.

Haec si recte disputavimus, inde simul argumentum ducere licet ejus sententiae, qua octavum Thucydidis libram ab auctore non absolutum esse statuimus. Sed restat, ut, genuinum esse hunc librum ex oratione probemus. Facilem habebimus hanc quaestionem, si Benedicto auscultandum est. Qui unum c. 78. propter verba contorta et per synesin et alias orationis figuras varie mutata satis probare et persuadere posse ait *attento* Thucydidis lectori falsam esse eorum sententiam, qui non ab ipso Thucydide conscriptum esse librum octavum opinentur. Sed ne dicam quam sit temerarium, ex tantilla sectione de toto libro judicare, istas figuras, ut lucraretur vir doctissimus interpretationem adhibuit, quam non miram sed portentosam dixeris. Quam silentio praetermitterem, nisi alios quoque in loco non difficillimo peccasse viderem. Verba sunt haec: Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διεβόων, ὡς ὑπὸ Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρνους φθείρεται τὰ πράγματα, τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοί τε ἔῤῥωντο μᾶλλον καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν, ὅτε στασιάζειν τε λέγονται καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν — ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισσαφέρνους Φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον, κινδυνεύσειν (futurum praestant libri) διατριβῆναι· — τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν καὶ τροφὴν ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐντελῆ διδοὺς κακοῖ τὸ ναυτικόν. οὔκουν ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακούσιοι ἐνῆγον.

68) Qua amissa Trogus „in Livio et in Sallustio reprehendit, quod conciones directas pro sua oratione operi suo inserendo, historiae modum excesserint.“ Justin. XXXVIII, 3.

De orationis ambitu jam Portus monuit, ſibi reſpondere: τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος et τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην — οὐ κομίζειν. Indicant oppoſitionem voces τοῦ μὲν — τὸν δ' αὖ. Cf. c. 92: τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους, ἄντικρυς ἂν δῆμον ἡγούμενοι (operarum vitio in ed. Lipſ. legitur ἡγούμενον; propagavit ineptam lectionem, ut ſolet, Seebodius), τὸ δ' αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλήλους παρέξειν. et c. 2. ubi quod vulgo legitur οἱ δ' αὐτῶν Λακεδαιμονίων, muta in οἱ δ' αὖ τῶν Λ. quemadmodum bene exhibet Stephanus. Sed exſpectaverit quis pro τὸν Τισσαφ. κομίζειν — τοῦ Τισσαφέρνους κομίζοντος. Verum hanc ἀκαταλληλίαν ſaepe reperies. V. Herod. IX, 52: ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν τὸν χῶρον ἐς τὸν συνέκειτό σφι ἀπαλλάσσεσθαι, οὐκ (οὐδ'?) ἐν νόῳ ἔχοντες, οἱ δέ, ὡς ἐκινήθησαν, ἔφευγον ἄσμενοι τὴν ἵππον πρὸς τὴν Πλαταιέων πόλιν. (quem locum huc pertinere intelliget, qui Herodoti rationis meminerit, pronomen perſonale cum particula δέ pro ἀλλά uſurpantis. Cf. I, 66. 107. 123. 163. III, 126, 133. IV, 165. V, 24. 73. 120. VI, 9. 30. 133. VII, 6. 10. 51. Cf. Paus. I, 14, 4. Thuc. VII, 15: ὅ,τι δὲ μέλλετε ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς πράττετε, ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου σχολαίτερον μέν, ὅμως δ' ἢν μὴ προσέχητε τὴν γνώμην, τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ πρότερον, τὰ δὲ φθήσονται. ib. c. 13: τὰ δὲ πληρώματα διὰ τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν καὶ ἔτι νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν, τῶν μὲν διὰ φρυγανισμὸν καὶ ἁρπαγὴν μακρὰν καὶ ὑδρείαν ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπολλυμένων, οἱ δὲ θεραπεύοντες — αὐτομολοῦσι caet. cf. c. 47. quem locum jam laudavit Duker., Poppo. p. 21. ſq. Jam videbimus de ſingulis. Benedictus novam commentus eſt interpretationem verborum: καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν. Haec ad ſequentia eſſe trahenda, jam indicare ait particulam οὐδέπω. Cur indicet non dixit. nec ego poſſum exputare. Καί igitur eſſe *ſed*: quaſi vero haec particula non cum praegreſſo τε conjungi debeat: αὐτῶν, quod itaque pro σφῶν hic dici potuiſſe ſibi perſuaſit, ipſos ſpectare Peloponneſios, non Athenienſes, uti male, ſcholiaſtae obſecuti, interpretes ſtatuerint. (Scholion: ἤγουν οὐχ ὁμονοοῦσι, non ad οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσι, quae ei vulgo praefiguntur, ſed ad στασιάζειν λέγονται pertinere, jam Abreſchium monuiſſe, oblitus eſt.) Senſum igitur eſſe hunc: „*ne nunc quidem* (Aſtyochum pugnare velle) *cum* (Athenienſes) *diſſidere dicantur, ſed tamen*

nondum (Astyocho praetendente) *ipsorum* (Peloponnensium) *naves in eo sint statu*, (nimirum ita vertit verba: ἐν τῷ αὐτῷ εἶσι!!) *contraria autem ratione* (ἀλλά) *Lacedaemonii frustra exspectantes illas Phoenicum naves, a Tissapherne verbo quidem sed non revera promissas* (sic!) *periculum adituri esse dicantur, ne conterantur ipsorum vires.*" Istius modi ineptias pluribus refutare piget, cum praesertim ipsarum series rerum, quid auctor dicat, aperiat. Erant enim eodem loco naves Peloponnesiorum, non erant Atheniensium, quorum Strombichides cum viginti quatuor navibus Hellespontum petierat, v. c. 62. cl. 80. Quid autem sit ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι, id vel ex Porti versione discere poterat attentus Thucydidis lector. Cf. Xenoph. Hellen. V, 3, 20. Herod. VII, 145. Verba: ἀλλὰ — μένοντες — κινδυνεύσειν — διατριβῆναι a διεβόων pendere et significare: *sese*, (Peloponnesios) *dum Phoenissas naves opperirentur — periclitari, ne contererentur*, id cum sponte pateat, non opus est, ut Abreschii, Baueri, Toupii, Kistemakeri conamina respiciantur. De ἄλλως ὄνομα v. Hermann. ad Vig. p. 780. et quos laudat. Simile est quod legitur apud Plat. Legg. I. p. 626. a: ἣν καλοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων εἰρήνην, τοῦτ' εἶναι μόνον ὄνομα, τῷ δ' ἔργῳ πάσαις πρὸς πάσας τὰς πόλεις ἀεὶ πόλεμον ἀκήρυκτον κατὰ φύσιν εἶναι. De τρίβειν v. Duker. ad h. l. in eadem re τρίβειν et κατατρίβειν c. 46. θλίβειν καὶ ἀποκναίειν Plut. Alc. 25. φθείρειν Plut. Lys. 4. Variatam in sequentibus structuram illustrat Matth. §. 538. Totius capitis sensum vernacule reddere lubet:

Um diese Zeit führten auch (καί respicit turbas Atheniensium) *die Soldaten der Peloponnesier auf der Flotte zu Miletos laute Klagen unter einander, dafs von Astyochos und Tissaphernes ihre Angelegenheiten zu Grunde gerichtet würden, indem jener weder früher habe schlagen wollen, da sie noch überlegen und die Seemacht der Athenäer gering gewesen* (Videntur ista tempora significare, ubi Athenienses Astyochum, cum Mileti et Rhodi esset, frustra ad pugnam committendum lacessebant. c. 30. 44. 55.), *noch jetzt es wolle, da dieselben, wie es heifse, im Aufruhr unter einander wären und ihre Schiffe noch nicht beisammen hätten; — sie selbst aber (die Peloponnesier) würden darüber in Gefahr kommen, während sie die phönikischen Schiffe des Tissaphernes erwarteten, aufgerieben zu werden. Tissaphernes dagegen führe nicht blofs diese Schiffe nicht*

herbei, sondern zahle auch den Sold nicht unausgesetzt und vollständig und thue so ihrer Seemacht Abbruch. Daher, erklärten sie, müsse man nicht mehr zögern, sondern ein entscheidendes Treffen wagen. Und vorzüglich drangen darauf die Syrakusier.

Haec satis plana et expedita videntur, ut mirer Dukero „structuram orationis toto hoc capite satis implicitam videri, ita ut propemodum haberi possit pro exemplo eorum, quae Dionys. Halic. in Thuc. σκολιὰ καὶ δυςπαρακολούθητα esse καὶ σχηματισμῶν πλοκὰς σολοικοφανεῖς habere dicat.“ Atque ipse Dukerus maximam partem locum bene explicavit. Cujus annotationem ii, quos nominavimus, viri docti accuratius inspexissent, non tot nugas effudissent.

Quamquam igitur Benedicti argumentationem, ex hoc uno capite totius libri auctorem esse Thucydidem arguentis, e non intellectis esse ductum vidimus, tamen, orationem hujus libri Thucydideam esse, nemo, qui eum legerit, inficiabitur. Idque etsi melius sentiri, quam declarari potest, tamen, quae huc faciant, non pauca afferentur postmodum. Nunc nonnulla exhibebimus, in quibus vel plane suus est Thucydides, vel cum paucis habet communia. Hujusmodi est mira constantia, qua verba δοκεῖν εἶναι collocat: quae cum sexcenties conjungat, nunquam alio posuit ordine, quam hoc: δοκεῖν εἶναι vel, verbis aliquot interfertis, δοκεῖν — εἶναι, quod tanto magis mirum est, cum quamquam raro, alios infinitivos verbo δοκεῖν praeponat. Eadem autem constantia eundem ordinem tenet Herodotus; nec saepe eum deseruerit Xenophon, qui cur contrarium optaverit Oec. III, 10: ἀλλ' εἶναί τινές μοι δοκοῦσιν ἡλικίαι καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων, αἳ εὐθύς τε χρήσιμοί εἰσι καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόασιν, e sono explicandum. In Hellen. V, 1, 16. cum marg. Leonclav. collocandum est ἦ δοκεῖ εὐδαίμων εἶναι. Caeterum etiam in libris, quos plerique spurios putant, de Rep. Athen., de Rep. Lacc., de Vectig. (de quibus v. Boeckh. Oec. Civ. I. p. 48. 344. sqq. T. II. p. 144. sqq.) et Apolog. Socr. ejusdem ordinis constantiam observabis, quae non est apud Platonem, Demosthenem, alios.

Aeque notabile est, quod particulas οὐ μέντοι — γε Thucydides semper divisim usurpat v. I, 3. 66. 111. 127. 142. II, 13. 47. 56. 65. III, 11. 86. 89. IV, 72. 78. V, 80. VI, 32. 72. VII, 14. VIII, 84. Nec aliter He-

rodotus, (nam II, 98. corrigendum puto) qui etiam in καί τοι — γε, quod apud Thucydidem bis tantum me legere memini III, 58. IV, 85. eandem rationem tenet. Cave, contra afferas VII, 9, 2: ibi enim γε codices non agnoſcunt. Alium proſae quidem orationis ſcriptorem, hujus uſus conſtantiam qui ſectatus ſit, ſcio neminem, mirorque quae Vir cautiſſimus pronuntiat, Porſonus in Indic. ad Eurip. ſ. v. γε. V. Lyſ. p. Eratoſth. p. 45. Xenoph. Hell. II, 4, 42. Plat. Polit. p. 329. e. p. 440. d. et ſecenta alia, cf. Poppo. obſſ. p. 190. Reiſig. Conjectt. p. 294. Nec mutandum puto Eurip. Iphig. Taur. 702. Seidl. V. Hermann. ad Vig. p. 840. 842.

Utilior videbitur haec obſervatio. Quod Thuc. I, 78. legitur τοῦ πολέμου τὸν παράλογον, conferunt interprr. cum hujusmodi dictionibus: ὁ πλεῖστος τοῦ χρόνου I, 5. Putarunt igitur, Thucydidem voce παράλογος ut adjectivo uſum eſſe. Quod nunquam fecit. V. II, 61. 85. III, 16. VII, 28. 55. 61. VIII, 24. Cui ſententiae qui loci repugnare videntur, nulla opera poſſunt corrigi. Sunt autem hi: VII, 71 extr.: ἤν μή τι παράλογον γίγνηται. ubi παρὰ λόγον ſcribendum, (cf. II, 64. VI, 33.) et I, 65: ἤν μή τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παράλογον γένηται. ubi eadem emendatione adhibita ad ἄλλο ex praegreſſis repete pronomen τι. Pro ἄλλο exſpectaris ἄλλοθεν, ſed cf. V, 80: καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴ τι ἄλλο εἶχον. Etiam II, 90: γενομένου τούτου τοῦ ἀπροσδοκήτου καὶ παραλόγου. τοῦ cum nonnullis libris omittendum et ex optimis codicibus παρὰ λόγον reponendum. Denique I, 140: διόπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα ἂν παρὰ λόγον ξυμβῇ. pro vulg. παραλόγως praeſtant codd. Eandem confuſionem deprehendimus IV, 55. 56. Huc pertinet Phot. p. 282: παράλογον λέγουσιν ἀρσενικῶς οἵ τε ἄλλοι καὶ μάλιστα Θουκυδίδης τὸ παράδοξον καὶ ὃ οὐκ ἄν τις προσδοκήσειεν, οἷον τοῦ πολέμου τὸν παράλογον. „καὶ ὅτι ἐγένετο πολὺς ὁ παράλογος."

Jam de ratione dicetur, cujus obſervatio cum aliis locis lucem affundit, tum VI, 17. his verbis: καὶ νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι ἐς ἡμᾶς ἐγένοντο, εἴτε καὶ πάνυ ἔῤῥωνται. τὸ μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐςβάλλειν, κἂν μὴ ἐκπλεύσωμεν, ἱκανοί εἰσι, τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ ἂν δύναιντο βλάπτειν. Ibi diſtinctionem majorem poſt ἔῤῥωνται cum minima eſſe permutandam jam vidit Stephanus, quem Dukerus eſt ſecutus. Illius interpretatio, immerito ab editoribus neglecta, probabiliter totius loci ſenſum reddit hoc modo: *Et nunc* i. e. ut

nunc res ſunt, vel: ut nunc eſt rerum ſtatus, *nunquam minus ſpei adverſus nos conceperunt Lacedaemonii: quod ſi etiam valde ſint animati, regionem quidem noſtram, etiamſi navalem hanc expeditionem non ſuſcipiamus, invadere poſſunt, at claſſe nihil nobis nocere queant.* Ac ſimiliter Gallice interpretatus eſt Coray. Cujus tamen interpretationis priorem partem non probaverim. Cenſeo enim ἀνέλπιστοι h. l. paſſive capiendum eſſe, ſicuti VI, 33. extr.: ἡμῖν οὐκ ἀνέλπιστον, τὸ τοιοῦτον ξυμβῆναι, cf. 34. VII, 71 Plat. Menex. XIV. p. 242, e., hoc ſenſu: *nunquam minus, ne Peloponneſii nos adorirentur, metuendum fuit*; quod ſententiarum ſeriei et linguae rationi aptius videtur. Sed quae inprimis nos advertit, eſt inſignis particularum οὔτε et εἴτε oppoſitio. Et de hac quidem, quae apud alios ſcriptores rariſſima eſt, hoc loco dicere placet explicatius. Non rara ſunt exempla, ubi τε particulis εἰ et ἤν ſemel poſitis jungatur, ita ut enunciationes copulet. Sic εἴ τε habes (nam diviſim ita rectius ſcribi puto, ut factum ab Aſtio Plat. Legg. p. 830. b.) Thucyd. II, 8. 20. 84. (ubi εἴτ' pro εἰ poſitum putabat Heilm. de indol. et dict. Thuc. p. 205, caeterum non multum a vero remotus.) III, 54. 46. VI., 12. 78. VII, 64. (quos locos qui contulerit, aſſentietur, ut ſpero, mihi, etiam VIII, 24 pro εἰ δέ τι leg. eſſe εἴ τέ τι praeeunte Aug. qui εἴτ' ἔτι habet; eandemque emendationem ſuadeam III, 32. etſi hic quoque nec plurimi nec optimi codd eam praeſtant. Saepe enim cum alii tum inprimis Thucydides τε uſurpant, ubi δέ exſpectaris, quod non ſemel ſubſtituerunt librarii) addito καί: Her. VII, 234. Thuc. I, 143. II, 20. VI, 86.; ἤν τε Her. III, 40. V, 111. Thuc. I, 143. IV, 20 VII, 48. Unde patet, cum τέ et δέ ſaepiſſime ſibi reſpondeant[69]), dici poſſe etiam εἴ τε — εἰ δέ, ut eſt Plat. Apol. §. 22. quod bene contra Fiſcherum defendit Heindorf. praef. XIX. Deinde cum τε — εἴ τε ſibi opponantur veluti Ariſtot. Polit. VII, 2, 1. eodem modo οὔτε

69) Dionyſ. Hal. Antiqq. Rom. VI. p. 1156. 10: φοβεῖ μὲν ἤδη λιμόν· ἐπεὶ δ' ἂν (leg. ἐπειδὰν δ') ἐν τῷ ἀπόρῳ γενώμεθα ἔτι μᾶλλον φοβήσει, ubi μέν a Reiskio profectum. Vulgo legebatur φοβεῖται. Quod Sylburg. conjecit, τε, id praebet Vatic. Cf. p. 1229. 13. Non tentare debebat Thuc. I, 84. Benedictus. Lyſ. Apol. p. 783: αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν —. ὑμεῖς δὲ τὰ μὲν αὐτοὶ ὁρᾶτε, τὰ δὲ ἑτέρων ἀκούετε. ubi Reiskius ὑμεῖς τε dedit, non rectius, quam Schneider. Xenoph. Vect. IV, 36. ex Caſt. μέν pro τέ recepit et Hell., VI, 5, 30.

— εἴτε, οὔτε — ἤν τε usurpari poterant, usurpavitque Thucydides III, 28: Γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν[70] οὔτ' ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες, εἴτ' ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως, κινδυνεύσοντες, ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν. cf IV, 68. V, 30. VII, 64. Xenoph. Mem. I, 2, 47. Polyb. III, 21, 1. Eodem modo οὔτε — ἤν τε VI, 33. Possis huc referre locum satis confusum VIII, 71: ὁ δέ, νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν οὐδὲ εὐθὺς οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν, εἴ τε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν, ουκ ἂν ἡσυχάσειν, οὐδὲ ἐν τῷ παρόντι πάνυ τι (τι etiam Pariss. C, F, G, I, K ad-

---

Mori emendationem retinuit; jure idem VI, 1, 24. τε revocavit, etsi hoc factum improbat Wolf. epist. p. 124. Cf Hermann. ad Vig. p. 836. Poppo obss. p. 26. In his multa cautio habenda, cum exempla reperiantur usus rarissimi, veluti οὔτε — οὐ; μήτε — μή ad Dionys. p. 8. οὔτε — καί, Eurip. Iphig. T. 576. οὔτε — τ' οὐ, Hippol. 304. s. τε — οὐκ — τε pro οὔτε — οὔτε Iphig. T. 1333: κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν, Ἡμεῖς τε. Qui locus me confirmat in ea sententia, ut Thuc. IV, 36. sic distinguendum censeam: οἱ Λακεδαιμόνιοι, βαλλόμενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι, ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι (Herod. II, 10. IV, 99), τῷ ἐν Θερμοπύλαις, (ἐκεῖνοί τε γάρ, τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν, διεφθάρησαν, οὗτοί τε· (scil. παρελθ. τῶν Ἀθηναίων διεφθ.) ἀμφίβολοι (Appian. B. M 77 Zonar. p. 144.) ἤδη ὄντες οὐκέτι ἀντεῖχον. cf. V, 17 extr.: οἱ Λακεδαιμόνιοι — ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τάδε. (Sic enim ibi esse distinguendum sponte patet). Aliter Poppo, qui lineola ante ἐκεῖνοί τε γάρ posita, οὗτοί τε cum sequentibus jungit, ut confusam orationem censeat. Verum hanc rationem exemplis firmat parum aptis.

70) Recte Portus: *qui reipublicae praeerant*. Cf. Demosth. Phil. III. p. 125, 7. Similia sunt: οἱ τὰ πράγματα ἔχοντες Thuc. VI, 39. cf. Jacobi mei obss. in Xenoph. p. 9. κατασχεῖν τὰ πράγματα Thuc. IV, 2. οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων Dem. p. Cor. 73, 3. Bekk. ἐπιστατεῖν τῶν πραγμάτων Isocr. Panath. 19 οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες Thuc. VI, 95. οἱ τὰ τέλη ἔχοντες id. V, 47. οἱ ἐν τέλει (ὄντες) ib. I, 10. quem l. Thomas M. p. 329 laudat, II, 10. sive τὰ τέλη I, 58. IV, 15. quos locos respicit Schol. ad Demosth. Lept. §. 25. Cf. Duker. ad priorem locum et interprr. ad Herod. IX, 106. οἱ ἐν δυνάμει ὄντες Xenoph. Hell. IV, 4, 5. ἔχειν τὴν πόλιν Thuc. VIII, 66 ἔχειν τὴν πολιτείαν ib. c. 66. Diversus horum significatus: οἱ ἔχοντες Soph. Ajac. 157. ibique Herm. οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες Aristot. Polit. IV, 5, 7. Valck. ad Herod. VI, 22. οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες Thuc. VI, 39. Postremae locutionis sensum editores Xenoph. Hell. I, 6, 13. male tribuisse verbis οἱ τὰ πράγματα ἔχοντες recte monuit Jacobus l. l. et ante eum Schneiderus ad Aristoph. Pol. V. 6, 8. οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες Herodoto sunt οἱ παχέες. Wess. ad V, 30. Valck. ad VI, 22; aliis οἱ γνώριμοι, οἱ καλοὶ κἀγαθοί. Aristot. Polit. IV, 6, 2:

dunt. Cf. Dorvill. ad Charit. p. 455. Amſtelod. p. 477. Lipſ.) *πιστεύων μὴ οὐκέτι ταράττεσθαι αὐτούς, τοῖς — ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο.* Hic forſitan auctor, ſi hunc librum retrectaſſet, omiſiſſet verba moleſta: *τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν* ſcripſiſſetque pro *οὐδέ* priore *οὔτε*: quam emendationem ne quis ſuadeat, codicum impedit et Vallae conſenſus.

Atque hanc rationem patet ad eum quoque locum pertinere, abs quo profecti ſumus VI, 17. Quem quominus jam deſeramus officiunt verba *εἴ τε ἔῤῥωνται*. Indicativus cum hic non aptus ſit, Abreſchius aut *ἐῤῥῶντο* aut *ἐῤῥῶνται* legendum eſſe conjecit. Quorum prius vel ob nimiam audaciam diſplicet; poſterius vel maxime commendat ſenſus. Sed ita *ἤν* pro *εἰ* reſtituendum eſſe videatur, ſiquidem verum eſt, quod vulgo tradunt, Atticos, proſae quidem orationis ſcriptores, nunquam *εἰ* cum conjunctivo junxiſſe, v. Matth. Gr. Gr. §. 525, 7. b. Poppo. obſſ. p. 251. Thierſch. Gr. Gr. §. 329. Sed hanc regulam non tam certam eſſe, quam nonnulli credunt, plura oſtendunt exempla, quae ſi omnia emendare velis, ve-

---

δοκοῦσιν ἔχειν οἱ εὔποροι, ὧν ἕνεκεν οἱ ἀδικοῦντες ἀδικοῦσιν· ὅθεν καὶ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ γνωρίμους τούτους προσαγορεύουσιν. et §. 4: *παρὰ τοῖς πλείστοις οἱ εὔποροι τῶν καλῶν κἀγαθῶν δοκοῦσι κατέχειν χώραν.* cf. Schneid. ad Hell. II, 2, 3. *οἱ βέλτιστοι*, ut ſe ipſi vocabant, ib. II, 3, 25. A Thucydide ſaepiſſime dicuntur *οἱ δυνατοί*, I, 24. 126. II, 65. III, 27. V, 4. VIII, 21, 44. 47. 48. Plut. Alc. 26: hinc etiam *δυναστεία* pro oligarchia, quae Graecis *τυραννικόν* videbatur, Andoc. de red. p. 89: *ἐκ δημοκρατίας δυναστείαν καταστήσαντες.* Xenoph. Hell. V, 4, 46: *ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι δυναστεῖαι καθειστήκεσαν, ὥςπερ ἐν Θήβαις.* Ariſt. Polit. V, 6, 8. ibique Schneid. cl. eod. ad V, 7, 4, ubi quod *τοὺς δυνάστας* eosdem putat, quos Xenoph. Hell. IV, 4, 5. *τοὺς ἐν δυνάμει ὄντας* dicat, falſum eſſe jam ſignificatum eſt, intelligetque qui totum Xenophontis locum expenderit. Etenim *δυνάσται* ſunt ap. Ariſtot. optimatum potentiſſimi, cf. Hemſterh. ad Luc. I. p. 395. Bip., *οἱ ἐν δυνάμει ὄντες* ap. Xenoph. *qui remp. moderantur.* Denique optimates in quibusdam civitatibus peculiaria etiam habebant nomina. Ita *ἱπποβόται* vocabantur apud Chalcidenſes. v. Plutarch. Pericl. 23. Herod. V, 77. VI, 100. ibique interprr. *γεωμόροι* (ſ. *γαμόροι*) apud Syracuſanos et Samios, v. Ruhnken. ad Tim. p. 67. ſ. et quos laudat. Inde putaram aliquando etiam Xenoph. Hell. II, 2, 3. pro *γνώριμοι* leg. eſſe *γεωμόροι*, cl. Thuc. 8, 21 Etymol. Gud. p. 122. *γειομόρος* ſcribit, errore, ut opinor. Similia dabit, cujus liber nunc ipſum ad me perlatus eſt, *ἀνὴρ δημοτικώτατος*, Kortüm: Zur Geſchichte helleniſcher Staatsverfaſſungen p. 14. ſqq.

reor, ut unquam finis ſit corrigendi. V. Thuc. VI, 21: εἰ ξυστῶσιν αἱ πόλεις. ubi non tam audax ſum, ut invitis codd. cum Poppone obſſ. p. 17. not. ἢν ſcribendum arbitrer. Xenoph. Symp. VIII, 36: δοκοῦμεν δ' ἂν μοι πάντες ὁμόλογοι γενέσθαι, εἰ ὧδε ἐπισκοπῶμεν. ubi optativum, quem Schaeferus dedit, equidem non commodum reor. Cf. diligentiſſimum Werfer. in act. Philol. Monac. T. I. F. 1. p. 101. T. I. F. 3. p. 235. ſq. Jacobſ. ib. T. I. F. 2. p. 143. ſq. n. Nec Hermann. ad Soph. Ajac. 491. dubitat, quin Attici etiam εἰ cum conjunctivo conſtruxerint, quem expulerint aliquoties librarii. De discrimine, quo vel εἰ vel ἢν cum conjunctivo dicatur, ne quid ſtatuere audeam exemplorum, quae attuli, diverſa facit ratio. Eorum tamen partem patet ſimilem eſſe ei loco, cujus gratia haec disputata ſunt. Caeterum ῥώννυμι ibi eſt *animos facio*, cf. II., 8. ἔῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον. IV, 72: ἐπειδὴ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐῤῥώσθησαν; frequentius ἐπιῤῥώννυμι IV, 36. VI, 93. VII, 2. 7. 17. VIII, 89. ſimiliter ἀναῤῥώννυμι VII, 46; nec aliter ῥώμη VII, 18: τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγεγένητό τις ῥώμη, διότι τοὺς Ἀθηναίους ἐνόμιζον, διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας, πρός τε σφᾶς καὶ Σικελιώτας εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι.

CAPUT SECUNDUM.

Facilius cujusque rei in unum contracta ſpecies, quam diviſa temporibus, oculis animisque inhaeret.

Vellej.

CONSPECTUS
rerum inde a clade Sicilienſi usque ad pugnam Cyzicenam geſtarum.

Cladis Sicilienſis nuntio Athenas perlato, increduli initio [1]) mox omnes pavore metuque perculſi ſunt. Neque enim ſola reipublicae fortuna cunctos affligebat, ſed ſinguli etiam propinquorum amicorumve fata lugebant. Dein dolor in iram erga eos converſus, qui expeditionis auctores exſtiterant. Succenſebant oratoribus qui eam ſuaſiſſent [2]), ariolis et vatibus, qui Siciliae capiendae ſpem feciſſent [3]). Nec injuria. Nam etſi ipſe populus rem

1) Thuc. 8, 1. Plutarch. Nic. c. 30. De garrul. XIII. p. 509. a.

2) Ut Demoſtratus, v. Plut. Nic. XII. Ariſtoph. Lyſiſtr. 392. Horum fortaſſe etiam Piſander, de quo infra, et Androcles, de quo v. Ruhnken. hiſt. crit. ap. Reisk. oratt. Gr. T. VIII. p. 128. Adde Ariſtoph. Veſp. 1182. Namque is, etſi Alcibiadi inimicus erat, tamen, ut ſolebat hoc genus hominum, bellum excitare ſtuduerit „*γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων*,“ ut de Cleone Thuc. V, 16.

3) Vaticinio decepti orbis terrarum imperii ſpem conceperant. v. Ariſtoph. Equit. 961 ſq. 1010. 1086. Aves 978. ſq. ibique Schol. Plut. Nic. 12. et quos laudat Boeckh. Oec. Civ. T. 1. p. 314. quem nolim hoc conſilium novum dixiſſe, invito

decreverat, vix tamen eos, qui, ut decerneret, eum induxerant, culpae expertes cenfeas [4]). Flore juventutis perdito, navibus plurimis amiffis, aerario exhaufto [5]), defperata videbatur respublica, fi, quod metuendum erat, fubito hoftium claffis Piraeum adoriretur. Quod cum non fieret, quo magis fibi timebant, cum fortuna fua infolenter ufi, crudelibus in Hiftiaeenfes [6]), Aeginetas [7]), Toronenfes [8]), Scionaeos [9]), Meliosque [10]), confiliis talionem quafi provocaffe viderentur, eo enixius operam dederunt, ut, quemadmodum faepius [11]), elufa hoftium fpe, ex infortunio emergerent imminensque periculum propulfarent. Cujus metu populus libertate alias lafciviens ultro hanc compefcere [12]), fumtus minuere, προβούλους creare [13]), dein claffem parare [14]), labantemque

---

Plutarcho Pericl. 20. Alcib. 17. et qui hinc lucem accipit Thuc. I, 144. in. Stilbides, clarus vates, exercitum in Siciliam comitatus fuerat, v. Philochorus apud Schol. Ariftoph. Pac. 1031. Plut. Nic. 23.

4) Quod aliter Thucydides judicat, vereor, ne lenis πικρία fubfit. Similiter tamen Xenoph. R. A. II, 17.

5) De his pluribus difputabitur infra.

6) ad Dion. p. 100.

7) Thuc. II, 27. IV, 57. Diodor. XII, 44. 65. Pauf. II, 29, 5; 33, 5. Plutarch. Pericl. 34. Eorum fortunam a Cereris ira repetit Herodot. VI, 91. Veram caufam difces ex Thuc. ll. ll. et I, 67. cl. Ariftoph. Pac. 618. fqq.

8) Thuc. V, 3.

9) v. Morus ad Ifocr. Paneg. XXIX. e. adde Diod. XIII, 30.

10) id. ib. 29. d. Jam ante Ol. 88, 3. Nicias eos follicitarat, Thuc. III, 91. cl. Weff. ad Diod. XII, 65. Male Schol. ad Ariftoph. Av. 186. (quicum cf. Phot. p. 155. 164. et Hefych. f. v. λιμῷ): *Μῆλος δέ ἐστι πόλις τῆς Θεσσαλίας*, fomnians ille de *Μηλιεῦσι* f. *Μαλιεῦσι* (cf. Valcken. ad Herod. VIII, 31.) caetera Thucydidem fecutus; nec melius idem cum Diod. XII, 80. Niciam fecundae quoque expeditionis ducem facit.

11) Infigne exemplum habes Thuc. III, 16. fq. cf. VI, 28.

12) *Ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν* inquit Thucydides, quibus fimilibusve verbis etiam alibi utitur, ubi plebis mores notat, veluti II, 65. IV, 28. VI, 63. Hic legiffe juvabit Socratis fermonem cum Pericle Periclis filio apud Xenoph. Memor. III, 5.

13) De προβούλοις v. Lex. Seg. p. 298, 25. Plutarch. Quaeft. Gr. p. 292. a. Weff. ad Herod. VI, 7. Ariftot. Polit. VI, 5, 10: *Δεῖ γὰρ εἶναι τὸ συνάγον τὸ κύριον τῆς πολιτείας· καλεῖ-*

sociorum fidem, qua possent ratione, firmare. Etenim hi ad Lacedaemonios desciscere non amplius dubitabant, cum solito hominum errore, quod optabant, esse sibi persuaderent, jamque non superare posse Athenienses opinarentur [15]). Quorum vires, quantumvis infractas,

---

ται δ' ἔνθα μὲν πρόβουλοι διὰ τὸ προβουλεύειν· ὅπου δὲ τὸ πλῆθός ἐστι βουλὴ μᾶλλον. Erat igitur is magistratus oligarchiae, quae ut Athenis constitueretur eum vel maxime operam dedisse, infra probabitur. Indidem patet, minus accuratum esse in his exponendis Thucydidem. Omnia, ut solet, confundit Diodor. XIII. 34.

14) Ξύλα ξυμποριςάμενοι Thuc. VIII, 1. 4. ex Thracia, opinor, v. Thuc. IV, 108. et Macedonia, Xenoph. Hellen. VI, 1, 4. post med.

15) Thuc. VIII, 2: μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἑτοιμοι ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μηδ' ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς, ὡς τό γ' ἐπιὸν θέρος οἷοί τ' ἔσονται περιγενέσθαι. Sententiam illustrat IV, 108: Καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ· εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι, ὃ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ubi ne quem nominativus absolutus offendat vid. quos laudat Heindorf. ad Plat. Theaetet. §. 78. p. 389. sq. Brunck. ad Aesch. Pers. 120. Valckenar. ad Herod. VIII, 83. Seidler. ad Eurip. Iphig. T. 917. Ast ad Plat. Legg. II. p. 145. Elmsley. ad Soph. Oed. T. 60. Matthiae. Gr. Gr. §. 562. Exemplis a Poppone obss. crit. p. 197. et 235. ex Thucydide laudatis plura ex eodem scriptore addere possem, nisi haec longioris disputationis essent. Jam ut ad locum VIII, 2. revertamur, cave, ne, quemadmodum Schol. fecit, αὐτῶν cum παρὰ δύναμιν jungas, quae verba quid significent docet Matthiae. §. 588. γ'. Quod praecedit καί intendendi vim habet, qua potestate inprimis adverbia quantitatis comitatur. Sic dicitur καὶ μάλα v. Wolf. ad Lept. p. 372. Schaefer. ad Dionys. p. 333. Heindorf. ad Phaedon. §. 14. p. 23. καὶ πάλαι id. ad Sophist. §. 7. p. 279. καὶ ἄγαν Thuc. VII, 50. extr., ubi pro ἦν γάρ τι cum Mosq. legerim ἦν γάρ τοι; καὶ πάνυ Thuc. III, 30. 93. VIII, 82. Xenoph. Oecon. III, 8. καὶ πολύ Thuc. I, 25. Plat. Legg. p. 630. a. καὶ ἐπιπολύ, Thuc. III, 98. ubi Popponis emendatione, καί delentis, l. l. p. 230. non opus; καὶ τὸ κάρτα Herod. VI, 52. VII, 16. VIII, 27. καὶ κομιδῇ Plat. Legg. p. 657. e. καὶ μετρίως ib. p. 936. e. καὶ ὁποσονοῦν Thuc. IV, 37. καὶ ὁτιοῦν ib. c. 23: εἴρητο, ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. cf. c. 16. ὅ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδάς. ubi leg. ὅτι δ' ἐάν; nam ἄν pro ἐάν Thucydidem dixisse negaverim cum Poppone l. l. p. 139. ut corrigendi videantur loci IV, 46. VI,

non tamen ita proſtratas fuiſſe, ut adverſarii rebantur, abunde docent, quae deinceps geſta ſunt. Neque enim modo iſta clade accepta reſiſtebant Athenienſes, ſed tum etiam, cum ſociorum plerique defeciſſent, gravis ſeditio inter ipſos graſſaretur, et Euboea, ſummi momenti inſula, amiſſa eſſet, claſſem eorum conſpicimus tres victorias reportantem, ſocios denuo ſubigentem et ab his ipſisque hoſtibus pecunias cogentem, quibus bellum gererent, cum Athenae eas ſuppeditare non poſſent. Haec quis non miretur facta eſſe, cum non ſolum Siculorum copiis, ſed etiam Perſarum opibus adjuvarentur Lacedaemonii? Verum enimvero fruſtra obluctati eſſent Athenienſes, niſi, ut ſaepius, adverſariorum ſuorum indoles ac natura eos ſuſtentaſſet. Hos enim fortes ſaepeque victores cernimus, ſed victoria uti fere neſcientes, cunctantesque, ubi celeritate opus [16]), leviſſimaque ſubinde offenſione deterritos, ne conſilia ſua exſequerentur [17]). Ita morati Lacedaemonii non magnopere ſublevare non poterant Athenienſes, qui virtutibus excellebant contrariis. Accedebat quod mari dimicabatur, cujus illi expertes erant, hi multorum annorum uſu domini et arbitri facti videbantur [18]). Porro Lacedaemonii a ſociis inopi-

---

13. 18. VIII, 75. De tragicis Hermanno ad Viger. p. 823. adverſatur Schaefer. ad Soph. Oed. R. 1062. ὅτι autem cum infinitivo junctum nil offenſionis habet, v. quos laudat Bornemann. de gemina Cyrop. rec. p. 18. — Quod Thuc. dicit διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα, ὀργᾷν eſt *animi aliqua commotione inflatum eſſe;* quomodo qui affectus eſt, non ſine ſtudio judicare ſolet. Cf. Duker. T. II. p. XII. Beck. Verba μηδ᾽ ὑπολείπειν λόγον αὐτοῖς, Haackius interpretatur „μηδ᾽ ἔτι λόγον ποιεῖσθαι αὐτῶν, nempe Ἀθηναίων, miraturque, quod Bauerus et Kiſtemakerus hic offenderint. Ego vero non video, quomodo viri doctiſſimi interpretationem ex Thucydidis verbis eliciam, quorum hunc ſenſum puto: *non fieri poſſe putabant, ut Athenienſes* —. Etenim per attractionem αὐτοῖς cum ὑπολείπειν junctum eſt, cum ex noſtri ſermonis ratione αὐτοί dicendum et ad οἷοί τε trahendum eſſet. Germanice verteris: *weil ſie nicht die Möglichkeit einräumten, daſs die Athener den folgenden Sommer ſich hielten.* Multum Graeci in hoc dicendi genere ſibi indulgent, veluti Ariſtoph. Nub. 144. ſq. Ἀνήρετ᾽ ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης ψύλλαν, ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὑτῆς πόδας. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 295.

16) v. c. l. not. 54. cf. ad Dion. p. 256.

17) V. VIII, 11.

18) v. inprimis Thuc. IV, 12. Diod. XII, 62. Cf. Thuc. I, 80. 121. 142. ſqq. II, 62. 89. Xenoph. R. Ath. paſſim, al.

bus [19]) iisdemque liberis non ea celeritate belli copias exigere poterant [20]), qua opus erat, ut illud cito feliciterque dirimeretur, cum Athenienſes ſuos ſocios, ut pecunias pendere feſtinarent, cogerent, ipſique, praeſenti periculo incitati, non ſegnes, quidquid poſſent, conferrent. Denique nonnihil detrimenti Lacedaemoniis attulerunt Alcibiadis, quem offenderant, artes.

2. Hieme cladem Sicilienſem inſecuta Agis, e Decelea profectus, pecunias ad claſſem exſtruendam coegit [21]), ipſique Lacedaemonii centum naves ſociis aedificandas imperaverunt [22]). Vere tamen ineunte nonniſi undequadraginta Corinthi paratas videmus. Quarum viginti una, Iſthmum transvectae [23]), cum Ioniam, quae ut prima ad defectionem ſollicitaretur Tiſſaphernis legatus et Alcibiades Lacedaemoniis perſuaſerant [24]), petiturae, vela darent, totidem Athenienſium naves eas adoriuntur, unaque nave capta, in Piraeum, agri Corinthii portum, compellunt [25]) ibique obſident [25 b]). Lacedaemonii vero, qui magna ſpe elati Athenienſium imbecillitatem contemſerant, iidem nunc, magna ſcilicet clade accepta,

---

Magis claſſe pollebant, ex quo Corcyraei eis ſe ſocii adjunxerant, v. id. I, 36.

19) id. I, 80. 141 ſqq. adde, quae de Lacedaemoniis ipſis disputat Ariſtot. Polit. II, 6, 23.

20) alia iis negotia potiora erant, quam bellum, v. Thuc. III, 15: *οἱ μὲν (Λακεδαιμόνιοι) προθύμως ταῦτα ἔπρασσον· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο καὶ ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἀῤῥωστίᾳ τοῦ στρατεύειν.*

21) Thuc. VIII, 3. cum ab aliis tum ab Oetaeis et Achaeis Phthiotis, de quibus v. Thuc. III, 92. ſq. Xenoph. Hell. I, 2, 18. Weſſel. ad Diodor. XI, 3. Valckenar. ad Herod. VII, 132. Hi enim, ut Theſſali, Lacedaemoniorum partibus non favebant. Cf. Thuc. IV, 78. Diod. XII, 67. Thuc. V, 51. Diod. XII, 77.

22) Thuc. VIII, 3.

23) ib. c. 7. De transvehendi ratione v. interprr. ad IV, 8. interprr. ad Herodot. II, 154. VII, 24. Manſo, Sparta II. p. 60. not.

24) Thuc. VIII, 5. ſq.

25) ib. c. 10. De duplici Piraeo v. interprr. ad Xenoph. Hellen. IV, 5, 1. Weiſk. excurſ. ad Ageſil. II, 18.

25 b) Thuc. VIII, 11.

in Ioniam expeditionem omittere constituunt [26]. Sed Atheniensis consilio Athenienses maximum damnum acceperunt. Alcibiadis enim cohortationibus factum est, ut ipse et Chalcideus e Laconica cum quinque navibus in Asiam mitterentur [27]. Quos cum Strombichides, Atheniensium dux, frustra persecutus esset [28], Chium, Erythras et Clazomenas ad deficiendum inducunt [29], priusquam, defectionem prohibiturae, Atheniensium viginti naves, ducibus Strombichide et Thrasycle, advenirent [30]. Qui non magis impedire poterant, quo minus Teos et Miletus desciscerent [31]. Felicior, qui cum sedecim navibus submissus est, Diomedon, Chiorum, qui et ipsi Ioniae civitates, ut deficerent, sollicitabant, classem fugavit et quatuor naves cepit [32]. Sed cum Samum petiisset, tamen eorum opera Lebedus et Erae desciverunt [33]. Eodem fere tempore foedus inter Tissaphernem et Lacedaemonios factum [34].

3. Interea Peloponnesiorum classis, quae in portu Piraeo obsidebatur, repentina eruptione facta, Athenienses fugarat, Cenchreasque repetierat [35]. Inde Astyochus, nauarchus [36], cum quatuor navibus in Chium contendit [36 b]. Exin Asiae in oris bellum gestum seu potius tractum, cum diu, variis de causis, neutri ea auderent, quae discrimen facerent. Feliciores tamen initio Athenienses fuerunt. Namque non modo Strombichides et Thrasycles Chalcidea ad Miletum adorti vicerunt [37], sed Diomedon etiam atque Leon, recens cum viginti quinque navibus Athenis missi, postquam Lesbi urbes, quae a

---

26) c. 12. *Ἐνδίῳ τε αὐτῷ* (Ephoro, Alcibiadis hospiti, v. c. 6. ibique Duker.) *ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι' ἐκείνου ἀποστῆσαί τε Ἰωνίαν καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις καὶ μὴ Ἄγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι.*

27) c. 12. 14.

28) c. 15.

29) c. 15.

30) c. 16. 17.

31) c. 17.

32) c. 19.

33) ib.

34) c. 17. sq.

35) c. 20.

36) Is enim Alcamenis, ad Piraeum occisi, (v. c. 10.) in locum successerat.

36 b) c 23

37) c. 24. cl. 17. a Lade insula profecti, de qua v. Paus. I, 35, 5. Herodot VI, 7. ibique Wessel. Hodie ea continenti adjuncta, nec Miletus ad mare sita, v. Mitford. hist. Gr. II p. 77. not.

Chiis inducti desciverant, in fidem receperant [38]), hos aggressi tribus proeliis ita profligarunt, ut moenibus sese continerent [39]).

4. Non multo post novam classem duodequinquaginta navium cum Atheniensium mille totidemque sociorum et Argivorum mille et quingentis hoplitis Phrynichus et Onomacles atque Scironides, imperatores, Samum adducunt, indeque, Strombichide et Thrasycle assumtis [40]), ad Miletum appellunt, proelioque cum Milesiis atque Peloponnesiis, a Tissapherne adjutis, commisso, victores exstiterunt [41]). Quo facto cum urbem obsidere pararent, nunciatur, adventare quinquaginta naves ex Peloponneso. Harum autem viginti duae Siculorum erant [42]). Nam Peloponnesii ipsi, tametsi aestas jam ad finem vergebat, tantam classem nondum compararant. Promta audacia Atheniensium duces pugnam edidissent, nisi cauta Phrynichi prudentia collegarum consilio obstitisset [43]). Neque negari potest, cladem eos in summum discrimen adducturam fuisse: at victoria, viris a victoria recentibus, numeroque superioribus speranda, Lacedaemonios etiam profligasset [44]). Alcibiades, si Atheniensium imperator fuisset, hosti occurrisset eumque arte et

---

38) c. 23. 39) c. 24.

40) Hoc quidem scriptor non dicit, sed eos se caeteris adjunxisse non videtur dubitari posse.

41) c. 25.

42) c. 26. Aliter Diodor. XIII, 34: *Συρακούσιοι δέ, καταλελυκότες τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον, τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους συμμαχήσαντας, ὧν ἦρχε Γύλιππος, ἐτίμησαν τοῖς ἐκ τοῦ πολέμου λαφύροις, συναπέστειλαν (?) δ' αὐτοῖς εἰς Λακεδαίμονα συμμαχίαν εἰς τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον τριάκοντα καὶ πέντε τριήρεις.* „Iterum a Thucydide dissentit, sibi tamen constans. Vid. c. 63.“ Wessel. — Hic dissensus utcunque tolli potest. Diodorus enim eas etiam tredecim naves numerat, quas Hippocrates in Asiam duxit, v. Thuc. VIII, 35. Quamquam harum nonnisi una Syracusana erat. Quod autem Diodorus dicit, *una* cum Gylippo missas esse illas triremes, error est. v. Thuc. VIII, 13. Viginti Syracusanas naves, nunc missas, etiam Xenoph. memorat Hell. I, 2, 8.

43) c. 27.

44) Nam Miletus haud dubie expugnata, totaque Ionia in fidem redacta esset, et Lacedaemonii, qui jam ante ad bellum in Ionia gerendum non promti fuerant, ab hac spe dejecti, pacem componere studuissent.

virtute haud dubie superasset: Phrynichus cautior Samum reversus est, utilissimoque Athenas privavit socio, Amorge, quem Peloponnesii ceperunt ejusque divitiis sese locupletarunt [45]).

5. Non multo post Charminus, Euctemon et Strombichides cum triginta navibus Athenis Samum venerunt. Ibi, arcessitis etiam, quae Chium obsidebant aliisque, tota Atheniensium classis congregata est. Sortitione facta [46]) Charminus et Euctemon ad Lesbum tendunt ibique ad Chium obsidendam se praeparant [47]); caeteri in Samo remanserunt hostemque, qui Mileti stationem habebat, ut proelium committeret, lacessebant [48]).

6. Interea Astyochus, postquam, expeditione in Lesbum facta, nihil profecerat [49]), a Chiis arcessitus est, ut eorum conatus comprimeret, qui inter ipsos Atheniensium partibus studebant [50]). Inde cum Peloponnesiis decem totidemque Chiis navibus juxta littus Cumam navigavit, cumque a Lesbiis, defectionem molientibus, advocaretur, a sociis, quorum animos prioris expeditionis adversa fortuna infregerat, Chium reverti coactus est [51]). Iterum a Lesbiis sollicitato moremque gesturo Pedaritus, qui Mileto missus res Chiorum moderaba-

---

45) De Amorge obscuram Thucydidis narrationem infra explicare conabor.

46) c. 30. Sorte enim imperatores, nisi forte unus eorum *αὐτοκράτωρ* esset, munera belli inter se partiri solebant, v. Thuc. VI, 62. et 42: *τρία μέρη νείμαντες, ἓν* (sic legendum esse pro *ἐν* sponte patet) *ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν.* De *μέρη νέμειν* pro *ἐς μ. ν.* v. Valcken. ad Herod. VII, 121. Morus ad Xenoph. Hell. I, 7, 10. p. 47. Matth. Gr. Gr. §. 413. 4. p. 568. Heind. ad Plat. Phaedr. p. 272. et ad Parmen. p. 240. Schaefer. ad Bos. p. 683. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 331. Schneider. ad Xenoph. R. L. XI, 4. Stallbaum. ad Plat. Phileb. p. 60. Mox haud dubie pro *ἀναπλέοντες* legendum est *ἅμα πλέοντες*, quod Valla vertit et Valcken. ad Herod. VII, 49. commendat.

47) c. 30. 33. 34.

48) c. 30: *οἱ δ᾽ ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες τέσσαρσι καὶ ἑβδομήκοντα ναυσίν, ἐθαλασσοκράτουν καὶ ἐπίπλουν τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο.* Male vulgo post *μένοντες* incidunt. Deinde pro *ἐπίπλουν* legendum est *ἐπίπλους*, cf. c. 38. extr. *αἱ δὲ ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ· ἐπεὶ δὲ μὴ ἀνταγάγοιεν ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἡσύχαζον.*

49) c. 23. 50) c. 24. 31.

51) c. 32.

tur [52]), horum naves ſuppeditare noluit, cum, ne Athenienſes propediem eos adorirentur, metueret. Quare iratus Aſtyochus minatusque, opem ſe iis non laturum, ſi qua egerent, ſuis cum navibus Miletum abiit [53]).

7. Hoc tempore Peloponneſii omnium rerum copia abundabant. Nam non ſolum a Tiſſapherne ſtipendium quantum ſatis erat ſolvebatur, verum Amorgis etiam divitiis ſublevabantur, Mileſiique alacriter belli onera ferebant [54]). Sed fortaſſe hanc ipſam ob cauſam minus ad res gerendas promti erant, ut identidem fruſtra ab Athenienſibus provocarentur [55]). Ac ne Chiis quidem, jam oppugnatis [56]), Aſtyochus, minarum ſuarum immemor, auxilio venit. Quapropter cum a Pedarito Spartae accuſatus eſſet, Lacedaemonii cum nova claſſe ſeptem et viginti navium συμβούλους [57]) miſerunt undecim, qui, ſi vi-

---

52) c. 28. Ut ἁρμοστής puto, quamquam Thucydides hoc nomine non utitur. Schol. Demoſth. Lept. §. 55: Ἁρμοστὰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας τῶν Λακεδαιμονίων λέγει· ἐκάλουν δὲ αὐτοὺς οὕτω διὰ τὸ ἁρμόζειν τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμωνίων. Haec verbi notatio ſatis mira eſt. Cf. Mauſſac. ad Harpocr. p. 72. Weſſel. ad Diod. XIII, 66. Lex. Seg. p. 206. 16. 211. 7. 445. 29. Ἁρμοστήν Athenienſem habet Xenoph. Hell. IV, 8, 8. Ut Pedaritus Chii, ita Mileti Philippus videtur ἁρμοστής fuiſſe: ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι c. 28. Verbis ἐς τὴν Μίλ. αὐτοῦ cave offendaris. Sic III, 81: ἐν τῷ ἱερῷ αὐτοῦ. Nec V, 83: ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν, verba ἐκ τοῦ Ἄργους cum Dukero et Valckenario ad Herod IV, 135. ſepienda puto. Cf. Ariſtoph. Acharn. 116: ἐνθένδ' αὐτόθεν. Adde Schneider. ad Xenoph. Hellen. IV, 8, 39. cujus non memor erat Weiskius ad VII, 4, 36. Apud Thuc V, 22: Οἱ δὲ ξύμμαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες pro αὐτοί legendum puto αὐτοῦ.

53) c. 32. 33   54) c. 36.

55) c. 38. cl. 30. — Schol. Ariſtoph. Pac. 1189: παροιμία παρὰ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ ἀτυχήσαντας Λάκωνας· οἴκοι λέοντες ἐν Ἐφέσῳ δὲ Λάκωνες (leg. δ' ἀλώπεκες) quodammodo huc pertinet.

56) c. 38.

57) Hos mittere ſolebant, ubi nauarchus, cui tamen non ἰσόψηφοι erant σύμβουλοι, v. Thuc. III, 79., rem male gereret, v. Thuc. II, 85. III, 69. 76. Eodem modo Agidi regi, novo tunc more, decem σύμβουλοι adjunguntur, poſtquam, cum poſſet, Argivos non debellavit, v. Thuc. V, 63. Diod. XII, 78. Et ab hoc inde tempore inſtitutum, ut reges, contra hoſtem miſſos, συμβούλων συνέδριον comitaretur, de quo v. interprr. ad Xenoph. III, 4, 2. Schneider. ad Xenoph. R.

deretur, Antiſthenem, hujus claſſis ducem, in Aſtyochi locum ſufficerent. Qui ut eam Cauni eſſe accepit, eodem tendit, gaviſus, quod cauſam nactus eſſet, cur, quod ſocii jubebant, Chiis opem non ferret. Athenienſes vero, de Antiſthenis adventu certiores facti, ex Samo Charminum miſerant, qui eum interciperet. Charminus, circa Rhodum hoſtium adventum obſervans, nubilo mane naves non multas conſpicatur easque Antiſthenis eſſe ratus cum adortus eſſet, tres depreſſiſſet, alias laceraſſet, ſubito a tota Aſtyochi claſſe ſe circumventum videt. Sex triremibus amiſſis, caeterae ad Teutluſſam inſulam confugiunt [58]). Poſt Aſtyochus, Antiſthene aſſumto, Rhodios ad deficiendum induxit [59]). Qui interea Lacedaemoniis ſuſpectus capitisque periculum metuens ad Tiſſaphernem ſe contulerat, Alcibiades, quantam rerum viciſſitudinem effecerit, poſthac dicetur explicatius.

8. Rhodi cum eſſet Peloponneſiorum claſſis, arceſſitur ab Eretrienſibus, defectionem molientibus, quae, recepto a Boeotiis Oropo [60]), periculo vacare videbatur. Hoc enim oppidum quoad Athenienſium erat, multum ab his detrimenti Euboeae afferri poterat [61]). Lacedaemonii

---

L. XIII, 1. In iis, qui Aſtyocho miſſi ſunt, principem locum videtur Lichas tenuiſſe, quem, initio acrem, poſt Tiſſaphernis donis conſopitum eſſe ſuſpiceris. Sopori aeterno datum, ejus odio inflammati, non eo loco humari permiſerunt Lacedaemonii, quo qui aderant Lacedaemonii volebant, v. Thuc. VIII, 39. 43. 84. Caeterum rectius ſcribi puto *Λίχας*, quam *Λείχας*, quomodo legitur V, 50. ubi alteram ſcripturam praeſtant Caſſ. Aug. Pariſſ. H. K. cf. ib. c. 22. Herod. I, 67. Xenoph. Memor. I. 2, 61. ibique Ruhnken. Pauſ. VI, 2, 1. ſq. Plutarch. Cim. 10. Strab. IX, 4. p. 288. Tauchn. Sed Xenoph. Hell. III, 2, 21. *Λείχας* legitur. Hic et Pauſaniae locus ſimul ea illuſtrant, quae Thuc. V, 50. referuntur. Cf. Valcken. ad Herod. VIII, 59. et Mitford. Hiſt. Gr. III. p. 465.

58) Thuc. VIII, 40—42. ubi pro *Τεύγλουσσαν* ſcribendum eſſe *Τεύτλουσσαν* praeter alios monuit Hemſterh. ad Luc. I. p. 314. Bip.

59) c. 44.

60) Pauſan. I, 34, 1: *Τὴν δὲ γῆν τὴν Ὠρωπίαν μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ Ταναγρικῆς, Βοιωτίαν τὸ ἐξ ἀρχῆς οὖσαν, ἔχουσιν ἐφ᾽ ἡμῶν Ἀθηναῖοι, πολεμήσαντες μὲν τὸν πάντα ὑπὲρ αὐτῆς χρόνον, κτησάμενοι δὲ οὐ πρότερον βεβαίως, πρὶν ἢ Φίλιππος Θήβας ἑλὼν ἔδωκέ σφισιν.* cf. Schneider. ad Xenoph. Hell. VII, 4, 1. Proditione Oropum a Boeotis captum eſſe, confirmat Lyſ. p. Polyſtr. p. 669.

61) Thuc. VIII, 60.

tamen ante afflictis Chiorum rebus succurrere statuerunt. Ad quos priusquam pervenirent, ipsi Chii aequo Marte proelium navale cum Atheniensibus pugnaverunt, cumque deinceps horum praetor Strombichides in Hellespontum, ubi Dercyllidas, Spartanus, Abydum et Lampsacum ad descifcendum sollicitarat, majorem classis partem abduxisset, superiores evaserunt, adeo ut Astyochum navibus adjuvare possent [62]. Qui cum seditione, hoc tempore in hostium castris vigente, non uteretur, ut eos debellaret, tandem militum conviciis commotus est, ut Athenienses aggrederetur. Sed hi, composita seditione, navium numero diffisi pugnam evitarunt. Quam cum, Strombichide reverso, committere vellent, Astyochus detrectavit [63]).

9. Jam vero pecuniarum inopia, quas, Alcibiadis artibus ductus, segniter Tissaphernes praebebat, eo Peloponnesios redegit, ut Pharnabazo, stipendia offerenti, morem gererent et cum viginti navibus Clearchum in Hellespontum mitterent, qui civitates hujus regionis, ut ab Atheniensibus deficerent, sollicitaret adjuvaretque. Nec impedire poterant naves ab Atheniensibus missae, quo minus Byzantini eum reciperent [64]).

10. Mileti autem cum in dies contra Astyochum et Tissaphernem magis militum animi exasperarentur, jamque seditionem res spectaret, commodum Astyochi successor advenit, Mindarus [65]). Qui cum a Tissapherne neque naves Phoenissas, quarum jam pridem spem fecerat, adductum iri cognosset, nec mercedem solvi videret, Pharnabazo, Hellespontias civitates ab Atheniensium societate abalienare cupienti, suppetias ire constituit. Tempestate Icarum delatus Chium petiit [66]) indeque, Atheniensium, qui tunc Eresum, Lesbi oppidum, oppugnabant, speculatores frustratus, Rhoeteum [67]) pervenit ac derepente advectus hostium e navibus, quae in Hellesponto erant, aliquot cepit [68]).

---

62) ib. c. 61. sqq.
63) ib. c. 63. sq.
64) ib. c. 80.
65) c. 85.
66) c. 99.
67) De hujus ejusdemque exitus nominum scriptura v. Wess. ad IV, 52. Dorvill. ad Charit. p. 85. (p. 250 sq. Lips.) Wessel. ad Diod. IV, 52.
68) c. 99. 101. sq. Diod. XIII, 39.

11. Mindari itinere comperto, Thrafyllus et Thrafybulus, Athenienfium praetores, Erefo relicta, et ipfi in Hellespontum vela dederunt [69]). Elaeunte [70]), accitis, quot poterant, navibus, ad confligendum fefe pararunt. Nec Mindarus proelium oblatum detrectavit. Juxta Cherfonefum, ab Arrhianis usque ad Idacum, Athenienfium acies porrecta, cujus finiftrum cornu Thrafyllus regebat, dextrum Thrafybulus. Contra Peloponnefii ab Abydo usque ad Dardanum littora tenuerunt; Thrafyllo oppofiti Syracufani, Thrafybulo Mindarus cum velociffimis navium. Peloponnefii initium confligendi facere conati mediam hoftium aciem ad oras rejicere fimulque finiftro cornu fuo dextrum illorum fuperare properabant, ne hoftes ex anguftiis in altum evadere poffent. Quod cum impedire adniteretur Thrafybulus, mox Cynosfema, promontorium, fuperavit [71]). Quo facto media acies, distracta debilitataque, ad littus repulfa eft. Hanc cum acrius Peloponnefii infequerentur, ipforum ordines foluti. Solutos Thrafybulus, miffis, qui fibi oppofiti erant, fubito aggreditur fugatque. Jam cum eodem tempore Syracufani Thrafyllo cederent, mox omnes in fugam fe conjecerunt. Una et viginti hoftium naves captae; fed Athenienfes quoque quindecim amiferunt. Exiguos igitur hujus victoriae fructus percepiffent, nifi virium fuarum fiduciam recuperaffent [72]), ficuti et urbani populi [72 b]) animos ea erexit, clade paulo ante ad Eretriam accepta abjectos [73]).

---

69) c. 100.

70) De fcriptura v. Weffel. l. l. Valcken. ad Herod. IX, 116.

71) c. 104. De promontorio v. Weffel. ad Diod. XIII, 40. Gierig. ad Ovid. Metam. XIII, 560. Sed quod Thuc. dicit: *τὸ δ᾽ εὐώνυμον αὐτοῖς ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν*, verum effe non poteft, cum Thrafybulus dextro cornu praefuerit.

72) c. 106: *ἀπηλλάγησαν τοῦ σφᾶς αὐτοὺς καταμέμφεσθαι.* Poftremam vocem explicant interprr. Herod. I, 77. Sed ib. VII, 169: *Ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε, ὅσα ὑμῖν ἐκ τῶν Μενέλεω τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα* —; quae interrogative capienda funt, in *ἐπιμέμφεσθαι* ironia quaedam ineft: *nonne contenti eftis* —. Cf. VIII, 106: *ὑπήγαγόν (σε) ἐς χέρας τὰς ἐμάς, ὥστε τοι μὴ μέμψασθαι τὴν ἀπ᾽ ἐμέο τοι ἐσομένην δίκην.*

72 b) Nepotis verbo utor, Cim. 2.

73) c. 95.

12. Paucis diebus post quam ad Cynossema pugnatum erat, Athenienses octo Peloponnesiorum naves ceperunt et Cyzicum, quae defecerat, receperunt [74]). Non magni momenti erat proelium, quod non multo post Thymochares, Atheniensium praetor, cum Hegesandrida, Lacedaemoniorum duce, edidit [75]), quos conflixisse probabile est, cum in Hellespontum auxilia suis adducerent. Hegesandridam quidem a Mindaro accitum esse constat [76]). Qui, ut cladem acceptam resarciret, Doriea quoque arcessivit, quem ante in Rhodum miserat, cum Rhodiorum quosdam res novas moliri accepisset [76 b]). Jussus cum reverteretur Dorieus, circa Rhoeteum Athenienses eum adorti sunt. At ille triremes suas subducit defenditque, ita ut Athenienses infecta re discedere cogerentur. Mindarus, qui Ilii Minervae [77]) sacra faciebat, pugnam conspicatus, Rhoeteum contendit receptoque Dorieo, hosti occurrit. Proelio commisso, ancipite Marte pugnatum, donec Alcibiades cum octodecim navibus supervenit. Tum hostes Abydum versus fugere, naves constipare et, Pharnabazo cum peditibus equitibusque succurrente, defendere. Vacuae tamen triginta ab Atheniensibus captae [78]). Horum deinde naves, quadraginta exceptis, ad pecunias cogendas extra Hellespontum missae. Alcibiades vero, cum se victorem Tissapherni, qui tunc in Hellesponto erat [79]), facilius, ut Atheniensium partes sublevaret, persuasurum esse arbitraretur [80]), donis assumtis ad satrapam profectus est. Sed is proditionis a Lacedaemoniis accusatus, ut hoc crimen dilueret, Alcibiadem comprehendit, inque custodiam dedit. Ex qua

---

74) c. 107.

75) Xenoph. Hell. I, 1, 1.

76) Thuc. l. l. Diod. XIII, 41.

76 b) Plura de his infra.

77) Hell. I, 1, 4. (cf. Herod. VII, 43. ibique Wess.) In fine hujus paragraphi lacunam esse suspicor, cum auctor addere debuisse videatur, Mindarum, assumto Dorieo, versus Abydum navigasse hostemque ad pugnam provocasse.

78) Xenoph. I, 1, 5. sqq. De Diodori et Plutarchi narrationibus posthac exponetur.

79) § 9. cl. Thuc. VIII, 109. Ex quibus locis, Xenophontis historiam arcte cohaerere cum Thucydidea, patet, ut recte monet Mitford. IV. p. 376.

80) Hac mente Alcibiadem profectum esse, conjicias etiam ex Thuc. VIII, 88.

elapſus cum quinque triremibus Cardiam pervenit, quo Athenienſium claſſis profugerat, cum Pindarus eos adorturus eſſe videretur. Poſtquam Peloponneſios Cyzicum petiiſſe accepit, claſſem ſuam Seſtum redire juſſit [81]). Ut hoſtem aggreſſurus Seſto ſolvit, Thraſybulus cum viginti navibus e Thaſo et Theramenes cum viginti aliis e Macedonia adveniunt. Quibus aſſumtis in Proconneſum pervenit. Ibi cum, interceptis navigiis, ne hoſtes de adventu ſuo certiores fierent, caviſſet, concione advocata, pecuniarum, qua laborarent, inopiam oſtendit, docuitque non poſſe, quin proelio decertarent. Conſilio comprobato, magna in pluvia Cyzicum perrexit. Eo cum propius acceſſiſſet, coelum fieri ſerenum, ſol fulgere, Alcibiades ſexaginta Mindari naves, procul a portu ſe exercentes, a ſe interceptas videre. Peloponneſii ad terram ſe recipiunt hoſtemque propulſant. Tum Alcibiades navibus viginti circumvectus, copias exponit et cum Mindaro, qui et ipſe eſcendit, terreſtri proelio decernit. Sed Mindaro occiſo Peloponneſii fuga ſalutem quaerunt. Omnes eorum naves ab Athenienſibus captae, praeter Syracuſanas, quas ipſi Syracuſani combuſſerant. Athenae triumphant, Lacedaemonii, deſperantes de rebus ſuis, pacem petunt nec impetrant [82]).

---

81) Haec et ſqq. e Xenophonte hauſta, cujus tamen narrationem in quibusdam videri deſerendam eſſe infra probare conabimur.

82) Ita quidem Diodorus XIII, 52. Sed v. ibi Weſſel. Quae ille de Cleophonte refert, ab iis quae Schol. Ariſtoph. Ran. 1580. de eodem ex Ariſtotele prodit hoc tantum differunt, quod alii tempori aſſignantur: *Ἀριστοτέλης φησί, μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν Λακεδαιμονίων βουλομένων ἐκ Δεκελείας ἀπιέναι, ἐφ᾽ οἷς ἔχουσιν ἑκάτεροι καὶ εἰρήνην ἄγειν ἐπὶ τοῦ Καλλίου, Κλεοφῶν ἔπεισε τὸν δῆμον μὴ προσδέξασθαι, ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεθύων καὶ θώρακα ἐνδεδυκώς, οὐ φάσκων ἐπιτρέψειν, ἐὰν μὴ πάσας ἀφῶσι τὰς πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι.* Ter itaque idem factum fuerit, et fortaſſe quater. Sed de his accuratius quaerere cupientem ſubſidia deficiunt.

CAPUT TERTIUM.

DE CLASSE PELOPONNESIORUM.

1. Post cladem Sicilienſem extemplo Lacedaemonii undique ab Athenienſium ſociis, ad deſciſcendnm promtis, arceſſuntur. Ad Agidem [1]) miſerunt Euboeenſes et Lesbii, Spartam ipſam Chii et Erythraei ac Tiſſaphernes, qui Ioniae, et Pharnabazus, qui Helleſponto auxilia peterent. His cum non omnibus una ſuccurri poſſet, ea belli ratio optata eſt, ut primi adjuvarentur, qui, ſi defeciſſent, viciſſim plurimum adjumenti afferrent, Chii caeteraeque Ioniae civitates, deinde Lesbii, tum Pharnabazus et Helleſpontii [2]). Euboeenſium, qui primi Lacedaemonios advocarant, nulla ratio habita, quamquam harum inſula prae caeteris Athenienſium commodis ſerviebat. Videntur tamen Spartani de illis quoque adjuvandis

1) *Ὁ γὰρ Ἆγις, ὅσον χρόνον ἦν περὶ Δεκέλειαν, ἔχων τὴν μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν, κύριος ἦν καὶ ἀποστέλλειν, εἴ ποί τινα ἐβούλετο, στρατιὰν καὶ ξυναγείρειν καὶ χρήματα πράσσειν· καὶ πολὺ μᾶλλον, ὡς εἰπεῖν, κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι ὑπήκουον ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων. Δύναμιν γὰρ ἔχων, αὐτὸς ἑκασταχόσε δεινος παρῆν* Thuc. VIII, 5. Haackius cum caeteris diſtinguit: *εἴ ποι τινὰ ἐβούλετο στρατιάν, καί.* — Ad *ἐβούλετο* repete *ἀποστέλλειν*, cf. III, 14: *Γίγνεσθε δὲ ἄνδρες, οἵουςπερ ὑμᾶς οἵ τε Ἕλληνες ἀξιοῦσι καὶ τὸ ἡμέτερον δέος βούλεται.* ſc. *γίγνεσθαι. Ὡς εἰπεῖν* cave cum Porto vertas: *ut ita loquar;* eſt enim: *prope dixerim* (cf. I, 1. II, 51. III, 38. 82. IV, 14.) eandemque poteſtatem habet dictio ab Thucydide et Xenophonte non uſurpata *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, de qua v. Heindorf. ad Plat. Hipp. M. p. 132. Mox comma, quod poſt *αὐτός* erat, poſt *ἔχων* poſui.

2) Thuc. VIII, 8. cf. c. 59. 80.

cogitasse, sed quas iis naves parabant, eae justo serius sunt instructae, ut, his frustra exspectatis, Eretrienses ex Asia classem accire studuerint [3]. Graecas Thraciae civitates, ut ab Atheniensibus abalienarent, propterea nondum curasse Lacedaemonios probabile est, quod sperabant, fore, ut, si caeterae defecissent, hae nulla mora sequerentur.

2. De expeditione in Ioniam, cum opibus navibusque Chios pollere explorassent: *τεσσαράκοντα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ* [4] *οὐκ ἔλασσον ἢ ἑξήκοντα* [5],

---

3) ib. c. 60.

4) *Ἐκεῖ* non solos spectare puto Chios, sed etiam Erythraeos.

5) *Ἔλασσον* ne quem offendat. v. Xenoph. Hell. IV, 6, 5: *οὐ προῄει πλέον τῆς ἡμέρας* [*ἢ δέκα*] *ἢ δώδεκα σταδίων*; VII, 1, 20: *τριήρεις πλέον ἢ εἴκοσιν*. VII. 4, 23: *ἀπέθανον οὐκ ἔλαττον τῶν εἴκοσιν*. Anab. I, 2, 11: *μισθὸς πλέον ἢ δώδεκα μηνῶν*. Plat. Legg. 908. e: *τιθέσθω μηδὲν ἔλαττον ἐτῶν πέντε*. Aristoph. Av. 6: *ὁδοῦ περιελθεῖν στάδια πλεῖν ἢ χίλια*. Xenoph. Oec. XXI, 3. *πλεῖον ἢ ἐν διπλασίῳ χρόνῳ τὸν αὐτὸν ἀνύτουσι πλοῦν*. Hinc Hell. VI, 5, 52: *ἐπὶ πολὺ παραταξάμενοι* [*χώριον* quod vulgo additur ex sequente *χωρίων* natum arbitror] *οἱ ἱππεῖς διὰ τὸ πολλοὶ εἶναι, ἐπεὶ ἔδει ἀποχωρεῖν, πολλῶν καὶ χαλεπῶν χωρίων ἐπελάβοντο, ὥστε οὐκ ἐλάττους ἀπώλοντο εἴκοσιν ἱππέων*. e veteribus edd. recipiendum *ἔλαττον* et praeterea ex Ald. et Junt. *ἢ* ante *εἴκοσιν* inserendum, cf. Hermann. ad Vig. p. 787. Matthiae. Gr. Gr. §. 450. not. 2. Bornem. de gemin. Cyrop. rec. p. 16. Apud Thuc. II, 13. equidem legerim: — *οὐκ ἔλασσον ἃ ἦν ἢ πεντακοσίων ταλάντων*, ita ut ad praegressos genitivos ex superioribus *ὑπάρχοντος* repetatur. Vulgatum *οὐκ ἐλάσσονος ἦν* — non ferri posse patet. Poppo l. l. p. 148. aut *ἔλασσον* cum paucis eisque deterioribus libris leg. putat, aut *ἦν* expungendum. Quam ipse adhibui medicinam, lenior videtur, cum *ος* et *α* saepissime confundantur, v. Schaefer. ad Dionys. p. 227. Melet. p. 52. 110. Nec offendit, quod relativum non primo loco positum est. v. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 368. Quamquam hic, ad quem locum ejusmodi exempla affert, eum vereor, ut recte intellexerit. Verba haec sunt Ed. Steph. p. 267: (*Πῶλος*) *διπλασιολογίαν καὶ γνωμονολογίαν καὶ εἰκονολογίαν ὀνομάτων τε, Λικυμνίων* (hac distinctione Ast.) *ἃ ἐκείνῳ ἐδωρήσατο, προςεποίησεν εὐεπείας*. Ita sophistam hunc Licymnionem nominaret solus Plato, quem Lycymnium nominant Schol. Ruhnken. ad h. l. Dionys. Hal. Jud. de Thuc. p. 869. Aristot. Rhet. III, 2, 37; 12, 6; 13, 14. ubi tamen *Λυκίμνιος* scribitur; quae scriptura certe non vulgaris est, v. Homeri Il. 11, 663. Pindari Ol. VII, 52. Strabo VIII, 6, 2. p. 202. XIV, 2. p. 195. sq. Jam quia per se *ὀνομάτων εὐέπεια* vix a Platone notata fuisset, rectius, opinor, junges *ὀνομάτων τε Λικυμνίων εὐεπείας*, cum ad *ἐδωρήσατο* ex *Λικυμνίων* facile *Λικύμνιος* intelligatur. Astii rationem amplectar, si Licymnionis nomen Graecum esse docuerit.

ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον 6), ὑπαρχουσῶν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον δέκα τούτων αὐτοῖς ἔμελλον πέμπειν καὶ Μελαγκρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν. Hic pro αὐτοῖς ante ἔμελλον cum Caff. Aug. Reg. (G.) Ar. C. Dan. Mosq. et Pariff. I. K. αὐτοί legendum effe, jam monuit Benedictus, fed interpretationem adhibuit, quam vix me contineo, quin abfurdam dicam. Etenim „illud αὐτοί, inquit, *apte* indicat, fponte Lacedaemonios decem naves primum iis mittere decreviffe." Refutet haec, qui otio abundat. Nobis non veniam defore fperamus, fi cum multa non melioris notae in Viri doctiffimi commentariis criticis excufa fint, talia faepius filentio transmiferimus. Noftro loco quid pronomen αὐτοί fignificet, declarant, quae deinceps leguntur: ἔπειτα, σεισμοῦ γενομένου, ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ c. 6. cf. 8. med. 11. extr. Nam decem naves, ab ipfis in Laconica aedificatas, in Chium mittere decreverunt, quas triginta fociorum fequerentur. Cum autem Lacedaemonii fibi viginti quinque naves extruendas affignaffent, caeteras quindecim Agidem conjicio parare voluiffe. Hae tamen, an aedificatae fint, auctor non refert. De Chalcideo autem requiras, Melancridae loco nauarchus fit factus, an harmofta tantum in Chium miffus. Verum effe pofterius, inde apparet, quod poftmodum, vivo adhuc Chalcideo (v. c. 24.), Aftyochus nauarchus Cenchreas venit, ᾧπερ ἐγίγνετο ἤδη ἡ πᾶσα ναυαρχία (c. 20.) Quae verba eo fpectare puto, quod ejus deceffor, Melancridas, nonnifi Lacedaemoniorum

---

6) Quod cum Schol. Portus ad ἀφ' ὧν fubaudit πόλεων ἢ συμμάχων, id recte Haackius reprobat explicatque: ἀπὸ τούτων, ἃ ἔλεγον. Cf. IV, 126: βαρβάρους — μαθεῖν χρή, ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν καὶ ἀφ' ὧν ἐγώ, εἰκάζων (v. εἰκάζω) τε καὶ οὐκ ἄλλων ἀκοῇ, ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. Plat. Phaedr. p. 258. d: ἐξ ὧν σὺ λέγεις. Legg. p. 644. a: ἐξ ὧν φαίνεται. Phaed. p. 61. c: ἐξ ὧν ἐγὼ ᾔσθημαι. ibique Heindorf. — Noftrum locum, navium numero offenfus fic vertit Heilmannus: (*Die Lakedämonier*) *ließten eine Verordnung durchgehen, vermöge deren ihnen* (*den Chiern und Erythräern*) *vierzig Schiffe überlaſſen werden ſollten, wodurch alsdann, nach den Sagen der Chier, alda eine Flotte von nicht mehr als ſechzig Segeln beiſammen ſeyn würde.* Sed adverfantur verba. Ac numerus, quem facile Chios majorem, quam effet, dixiffe credas, minus offenfionis habet, fi quod, monuimus, vox ἐκεῖ fimul ad Erythraeos refertur.

navium imperium habuiſſet, Aſtyochus autem etiam ſociarum.

3. Ineunte vere ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄνδρας Σπαρτιάτας ἐς Κόρινθον τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς 7) Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες 8) τὰς ναῦς τὸν ἰσθμὸν κελεύσωσι πλεῖν ἐς Χίον πάσας, καὶ ἃς ὁ Ἆγις παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Λέσβον καὶ τὰς ἄλλας. Ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν 9) νῆες αὐτόθι μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα. In his offendit, quod cum ante modo triginta ſociorum naves in Chium mittere conſtituerint, nunc quae Corinthi erant omnes eo navigare jubent. Erant autem undequadraginta. In his vero nullasdum Agidis fuiſſe inde colligas, quod ſcriptor dicit ἃς ὁ Ἆγις παρεσκεύαζεν, non παρεσκεύασεν. Quod igitur jam plures, quam initio voluerant, naves miſſuri ſunt, hanc fuiſſe cauſam reor, quod magis ſibi perſuaſerant non poſſe debellari Athenienſes, niſi cum aliorum, tum inprimis Ioniae inſularumque ſocietate privarentur. Caeterum advertendum eſt, ſociorum concilium Spartanorum mandatis non omnino obtemperaſſe: ξυνελθόντες ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο. Καὶ ἔδοξεν πρῶτον ἐς Χίον αὐτοὺς 10) πλεῖν, ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ Λακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύασεν· ἔπειτα ἐς Λέσβον καὶ Ἀλκαμένην 11) ἄρχοντα,

7) *Τάς* quod vulgo additur, haud dubie ejiciendum eſt cum Reg. Caſſ. Aug. Ar. C. Cam. Pariſſ. C. D. E. I. K. cf. III, 15.

8) Quod mihi in mentem venerat ὑπερενεγκόντας, poſtea Mosq. et Pariſſ. E. K. exhibere vidi Vallamque confirmare. Qua lectione admiſſa comma poſt *ἰσθμόν* delendum et ad ὑπερενεγκόντας intelligendum eſſet *αὐτούς* ſ. τοὺς ξυμμάχους. Quod ne durum videatur, cf. annot. ad Dionyſ. p. 174.

9) *Τὰ ξυμμαχικά* hoc ſenſu an diceretur dubitabam ac leg. arbitrabar τῶν ξυμμαχίδων, cl. c. 23. extr. Sed. v. Xenoph. Cyrop. III, 3, 12: ἐδίδασκεν, ᾗ ἕκαστον ἰσχυρὸν ἦν τῶν ξυμμαχικῶν.

10) *Αὐτούς* non admodum placet, cum non habeat, quo commode referatur; τοὺς ξυμμάχους quidem intelligere non licet: ita enim σφᾶς dicendum fuiſſet. Quapropter amplectar, quod offerunt Aug. Gr. Cam. Pariſſ. C. F. I. *αὐτοῖς*, quod librarii cum non animadverterent ad ἔδοξε pertinere, in *αὐτούς* mutaverint. Haec autem trajectio non magis offendere poteſt, quam quod mox ἔχοντας pro ἔχουσι dicitur. V. Brunck. ad Aeſch. Prom. 217. ad Soph. Electr. 480. Porſon. ad Eurip. Med. 57. Elmsl. ad Heracl. 695. Addend.

11) Haec accuſativi forma etiam c. 10. bis, ut *Θηραμένην* c. 89. 92. Xenoph. Hellen. I, 1, 22; 6, 36; 7, 36. II, 3,

ὅνπερ καὶ Ἆγις διενοεῖτο· τὸ τελευταῖον δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφικέσθαι [12]) · (προςετέτακτο [13]) δὲ ἐς αὐτὸν ἄρχων Κλέ-

---

18. III, 51; 54. insigni in hoc nomine constantia. *Ἀλκαμένη* tamen Thuc. VIII, 5. pr. libri meliores; mox ib. fluctuat lectio, cum pro vulg. *Ἀλκαμένει* Aug. Mosq. Pariss. F. D. *Ἀλκαμένην*, Reg. (G.) Cass. Cl. Gr. Ar. C. Pariss. E. I. *Ἀλκαμένη* praebeant. Prius praefero. Caeterum hic locus: *τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύαζε τὴν ἀπόστασιν Ἀλκαμένη τε ἁρμοστὴν διδούς, ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε* (sc. antea), nisi particulam *τε* abundare statuere mavis, sic explicandus videri possit, ut ad *Ἀλκαμένην τε ἁρμοστήν* repetatur *παρεσκεύαζε*, participium *διδούς* autem propemodum abundet. Cf. II, 33: *Εὔαρχος ὁ Ἀκαρνάν, βουλόμενος ἐς τὴν Ἄστακον κατελθεῖν, πείθει Κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἑαυτὸν κατάγειν πλεύσαντας.* VII, 39: *Ἀρίστων — πείθει τοὺς σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχοντας, πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους κελεύειν, ὅτι τάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας.* ubi cave praeferas quod Cam. Marg. et Schol. vulgatus praebent *μεταναστήσαντες, ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι.* VII, 19: *Κορίνθιοι οὐ πολλῷ ὕστερον πεντακοσίους ὁπλίτας, τοὺς μὲν ἐξ αὐτῆς Κορίνθου, τοὺς δὲ προςμισθωσάμενοι Ἀρκάδων, καὶ ἄρχοντα Ἀλέξαρχον Κορίνθιον προςτάξαντες ἀπέπεμψαν.* ubi non jungi debet *προςμισθωσάμενοι καὶ προςτάξαντες*, sed *ὁπλίτας καὶ ἄρχοντα.* Hinc patet bene habere III, 26: *δύο καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδαν, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προςτάξαντες.* Qui locus Xenoph. Anab. I, 2, 21: *τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἧκεν ἄγγελος, λέγων, ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ᾔσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα* [,] *ὅτι* [*ἤδη*] *ἐν τῇ Κιλικίᾳ ἦν* (v. *εἴη*; *ἦν* praestant Marg. Steph. Marg. Villois e libro 1. 3. Paris. Eton.) *εἴσω τῶν ὀρέων καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπὸ Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν, Ταμὼν ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου.* lucem affundit. Comma enim post *Κιλικίαν* tollendum et verba hoc modo ordinanda sunt: — *ὅτι ἤκουε Ταμὼν ἔχοντα* (pro *ἔχειν*) *τριήρεις τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κ. περιπλ. ἀπὸ Ι. εἰς Κ.* Participium *ἔχων* non dissimiliter trajectum est Thuc. V, 71. extr. In praegressis cum *ἐπεὶ ᾔσθετο* et *ὅτι ἤκουε* sibi respondeant, particulam *τε* vides trajectam esse, more haud infrequenti, v. Heindorf. ad Plat. Protag. §. 42. Haack. ad Thuc. IV, 28. — De participiis abundanter adjectis cf. etiam Schaefer. ad Soph. Ajac. 1183. Oed. R. 607. 741. Fortasse huc refer. ej. Electr. 47: *ἄγγελλε δ' ὅρκῳ προςτιθείς.* Ibid. paulo ante v. 44. f. conjeceram legendum esse *λόγῳ δὲ χρῶ τοιῷδ', ὅτι ξένος μὲν εἶ, Φωκέως παρ' ἄνδρος, Φανοτέως, ἥκων.* Nam vulg. — *εἰ Φωκεύς, παρ' ἀνδρὸς Φανοτέως ἥκων* etiam post Hermanni explicationem non satis placet. — Loco, abs quo profecti sumus, VIII, 8. *καὶ* ante *Ἀλκαμένην* aliquid difficultatis habet, quam sic puto expediendam, ut ad verba *ἔπειτα ἐς Λέσβον* subaudiam *πλεῖν στρατιάν.* Ad *ὅνπερ διενοεῖτο* itidem intelligo *πλεῖν.*

12) *ἀφικέσθαι* si abesset non desiderarem. Valla non legit, certe non vertit. Idem eandem vocem non exprimit IV,

αρχὸς ὁ Ῥαμφίου·) διαφέρειν δὲ τὸν ἰσθμὸν τὰς ἡμισέας [14]) τῶν νεῶν πρῶτον καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχωσι ἢ τὰς ὕστερον διαφερομένας. — — Ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς [15]). Sed enim hujus quoque concilii haud dubie Spartani, fortaſſe tres iſti, qui Corinthum miſſi erant, moderatores fuerunt; quod quamquam ſcriptor diſerte non dicit, ſignificat tamen poſtea: στρατεύονται (οἱ Χῖοι) τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, ὥσπερ εἴρητο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, δεύτερον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον [16]).

85: *οἰόμενοι παρὰ ξυμμάχους καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν.* Eamque ex Scholiaſtae (apud quem ἥξειν pro ἕξειν leg.) interpretatione irrepſiſſe mihi quidem perſuaſum eſt, cum ex vulgata lectione nec futurum ἥξειν aptum ſit, nec commoda ſententia. Quae, interpretamento abjecto et commate poſt ἥξειν fixo, haec eſt: *Ad ejusmodi homines arbitrabamur nos venturos eſſe, qui priusquam re vera ſocii noſtri forent, ſociorum tamen ſenſibus erga nos affecti eſſent.* Quod poſt *γνώμῃ* participium ὄντας non additum legitur, nulla offenſio eſt. Cf. I, 105: *ἐς τὴν Αἴγιναν τριακοσίους ὁπλίτας, πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους, διεβίβασαν.* III, 70: *οἱ δέ τινες, τῆς αὐτῆς γνώμης τῷ Πειθίᾳ, ὀλίγοι ἐς τὴν Ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον, ἔτι παροῦσαν.* Eodem modo explicandum I, 122: *εἰ μὴ καὶ ἀθρόοι, καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστυ μιᾷ γνώμῃ, ἀμυνούμεθα αὐτούς, δίχα γε ὄντας ἀπόνως χειρώσονται.* Cf. Schaefer. ad Boſ. p. 604.

13) Similiter *οἱ προστεταγμένοι* I, 136. cf. VIII, 23. 39. Contra VI, 42: *Τρία μέρη νείμαντες ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα — εὐκοσμότεροι καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι κατὰ τέλη στρατηγῷ προστεταγμένοι.* VIII, 26: *ξυναμφότεραι ὡς Ἀστύοχον τὸν ναύαρχον προσταχθεῖσαι κομίσαι.*

14) Reg. (G.) Aug. Ar. C. *ἡμισείας* praebent. V. tamen Matth. Gr. Gr. §. 119. not. 4. Lobeck. ad Phryn. p. 247.

15) VIII, 8. — Ad poſtrema cf. II, 93: *ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουν εὐθύς.* IV, 8. extr. VII, 60. med. VIII, 1. extr. 27. extr., ubi recte Haack. uncos ſuſtulit; Herod. I, 79. VII, 128. med. Similiter id. IV, 152: *ἅμα τε ἔλεγε ταῦτα, καὶ ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάττον;* et IX, 92. ubi v. Valcken.

16) c. 22. Parentheſeos ſignis, quibus hic omnino non opus, peſſime vulgo includunt verba: *ὥσπερ — ἰέναι;* debebant certe: *ὥσπερ — Ἑλλησπ.* Quod miror adeo Heilmannum non a Valla et Dukero didiciſſe. Infinitivus *ἰέναι* explicationis cauſa ad *ὥσπερ* appoſitus eſt. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 476. p. 657. qui, praeeunte Schol., locum Thuc. V, 6. recte conſtituit, ut Haackium mireris. Eodem modo explic. IV, 125. pr.: *ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα, ἀσαφῶς* (ſic Valla, Marg.

4. Qua fortuna istae Peloponnesiorum naves usae sint, felicioresque fuisse, ex Laconica in Chium missos, Chalcidea et Alcibiadem, supra dictum est. Qui cum, octodecim Chiorum navibus aucti [17]), Strombichidem fugassent, ab iis qui jam defecerant, Chiis, Erythraeis et Clazomeniis, Teos ad deficiendum inducta est. *Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης, ὡς κατεδίωξαν ἐς Σάμον Στρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ* [18]) *Πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύτας ὁπλίσαντες, ἐν Χίῳ καταλιμπάνουσιν* [19])· *ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύτας τε ἐκ Χίου καὶ ἄλλας εἴκοσιν, ἔπλεον ἐς Μίλητον ὡς ἀποστήσοντες.* (c. 17.) Hanc permutationem Mitfordus [20]) Alcibiadis potissimum consilio factam esse censet, ut exercitu unice sibi addicto uteretur, si quid patrare

---

Sch. Caff. et a. m. 2. Aug. vulg. *σαφῶς.*) *ἐκπλήγνυσθαι.* Sed hoc appositionis genus etiam ad demonstrativa pronomina pertinet. V. Xenoph. Anab. I, 1, 7: *Ἐν Μιλήτῳ δ' ὁ Τισσαφέρνης, προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλε.* ubi Valckenarius, si recte memini, Wyttenbachius ad Eclog. hist. p. 382. Wolf. ad Lept. p. 323. et Schneiderus verba *ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον* insititia putabant. Immerito. Cf. Thuc. VIII, 24: *μετὰ πολλῶν, οἷς τὰ αὐτά* (sic Reg. (G.) Caff. Aug. Cam. Marg. Pariss. D. E. F. I. K. v. *ταῦτα*) *ἔδοξε, τὰ τῶν Ἀθηναίων ταχὺ ξυναιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν.* Defenderimque Demosth. Lept. §. 87: *Αὐτὸ τοῦτο πρῶτον, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ταῦτα λέγωσιν, οὐκ ἔξεστι ποιεῖν παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινεῖν ἢ νόμιμα, οὐδὲ τὰ τῶν δείνων.* — ubi Wolf. verba *τὰ τῶν — δείνων* eliminavit, equidem nonnisi particulam *ἢ* abjiciendam censeo cum Aug. 1. et Reiskio, quam vocis *οὐδέ* interpretamentum puto. Adde Thuc. II, 35. III, 47. Aristoph. Lys. 177. sqq. Spohn ad Isocr. Paneg. X. Interdum ejusmodi infinitivis articulus praemittitur, veluti Xenoph. Hell. IV, 1, 2: *πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστάναι τὸ* (praeplacet quod Marg. Leoncl. et St. offerunt *τι*) *ἔθνος ἀπὸ βασιλέως.* Cf. Aristoph. Vesp. 89. Demosth. Lept. §. 11. ibique Wolf.

17) *Ἐκ δὲ τῆς Χίου ἐς τὴν Τέων καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει.* c. 16. ubi comma post *Τέων* delendum esse jam alii monuerunt.

18) Delicatiores aures Thucydidem scripsisse maluerint, priore *ἐκ* omisso: *τῶν μὲν ἐκ Π.* His tamen gratificari noluit. Cf. I, 54. bis. 58. IV, 8. 54. al. Nec talia evitat Herod. I, 67. VII, 175.

19) Hac hujus verbi forma Thucydides nisi hoc loco non utitur. Idem dicendum de *ἀποφράγνυμι* VII, 74. *διαφυγγάνω* VII, 44. Hoc etiam habet Aesch. c. Ctes. 5, 5. ed. Bekker. et Herod. VI, 16. *καταφυγγάνω*, al.

20) Hist. Gr. IV. p. 255. vers. Eichst.

vellet, quod a Lacedaemoniorum rationibus abhorreret. Verum hoc quidem tempore tale quid Alcibiades nondum videtur machinatus esse; neque vero sperare poterat, fore, ut Chii, repugnante Chalcideo, ipsius conatus adjuvarent. Veram equidem rationem hanc puto. Cum Chiorum populares magna ex parte Atheniensium partibus faverent [21]), verendum erat, ne, ab Atheniensibus sollicitati, res novas molirentur, quo tempore Peloponnesii abessent. Id ut caveret Chalcideus hos videtur optimatibus praesidio reliquisse, illis classem instruxisse, ita suspectos distribuens, ut nihil sibi timendum esset. Simillimo artificio *οἱ τοῦ δήμου (τῶν Κερκυραίων) προστάται πείθουσιν αὐτὸν* (Atheniensium praetorem, Nicostratum), *πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐτοῦ σφισι καταλιπεῖν, ὅπως ἧσσόν τι ἐν κινήσει ὦσιν οἱ ἐναντίοι, ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν ξυμπέμψειν. Καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν, οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐγκατέλεγον* [22]). Quot numero fuerint armati Peloponnesiorum nautae auctor alio loco refert: *ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ* (Pedarito) *καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως ὡς ἐς πεντακοσίους ξὺν ὅπλοις καταλειφθέντες* [23]). Caeterum milites classiarios (*ἐπιβάτας*) Chalcideus secum duxerat [24]).

5. Non multo post Chii decem alias naves armant. Quarum mox quatuor a Diomedonte captae; caeterae Teum confugiunt. Inde *οἱ Χῖοι, ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν* [25]) *ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, Λέβεδον ἀπέστησαν καὶ αὖθις* [26]) *Ἔρας. Καὶ μετὰ τοῦτο ἕκαστοι ἐπ' οἴκου ἀπε-*

---

21) Thuc. VIII, 9. 24. extr. 38.

22) id. III, 75. Gemina referunt Herod. III, 44. Xenoph. Hell. III, 1, 4.

23) VIII, 32. Quod vulgo legitur *Χαλκιδέων* invitis etiam codd. corrigendum esse jam monuit Dukerus. Literae ς et ν haud raro confunduntur, ut Athenag. Legat. p. 6. ed. Rech.: *ἀλλ' ὁ μὲν Ἰλιεὺς θεὸν Ἕκτορα λέγει καὶ τὴν Ἑλένην Ἀδράστειαν ἐπιστάμενος προςκυνεῖ.* De quo loco quae ab aliis disputata sint, silentio praeterire satius duco. Helena cum non Adrastea, sed Adrasteae filia sit credita (v. Heyn. ad Apollod. p. 285. et Gruber. Lex. Mythol. III. p. 89.) emendandum esse patet *Ἀδραστείας*.

24) v. c. 25.

25) Vocem hanc, codicum consensu stabilitam, jure restituit Haack.

26) Ne quis *εὐθὺς* esse legendum conjiciat, v. c. 14. 19. 20. 23. extr. 48. ante med. 56. 100. ubi cum *ἀφιστᾶσι* junge.

κομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς καὶ αἱ νῆες [26 b]). Pedites hic haud dubie intelligendi sunt Erythraeorum et Clazomeniorum [27]); quibus fortasse adjuncti erant Peloponnesii [28]). Verbis autem ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν non significari puto: pedites navibus vectos esse cum Chiis, sed potius quod alibi dicitur: ὁ πεζὸς ἅμα παρῄει, i. e. *juxta littus proficiscens classem comitabatur* [29]).

6. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ αὐτοῦ θέρους, οἱ Χῖοι — — στρατεύονται αὐτοί τε τρισκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, — — καὶ ὁ πεζὸς ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν παρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παρῄει ἐπὶ Κλαζομενῶν τε καὶ Κύμης. Ἦρχε δ' αὐτοῦ Εὐάλας, Σπαρτιάτης [30]), τῶν δὲ νεῶν Δεινιάδας περίοικος [31]). Καὶ αἱ μὲν νῆες, καταπλεύσασαι, Μήθυμναν πρῶτον [32]) ἀφιστᾶσιν [33]). Finem hujus capitis Valla hoc modo vertit: „Quibus navibus Chii primum Methymnam (quo prius pervenere), deinde, relictis hic quatuor navibus, Mitylenem (quo cum caeteris navibus venerunt) ad deficiendum impulerunt.“ Non mancam hic esse Thucydidis narrationem, Abreschius et Bauerus cre-

---

Xenoph. Vect. IV, 37. Symp. I, 16, quibus locis αὖθις est *deinde*, *postea*, ut et Thuc. I, 70. VI, 94.

26 b) c. 19.

27) de quibus v. c. 16.

28) ut c. 22.

29) c. 16, ubi Valla παρῆν legit. Cf. c. 22.

30) Articuli omissio in hoc appositionis genere solemnis. Quae de hac ratione Matthiae Gr. Gr. §. 273. disputat, non satis accurata puto. Εὐάλας ὁ Σπαρτιάτης est: Eualas, notus ille Spartanus; Εὐ. Σπαρτιάτης vero: Eu. Spartanorum quidam. Quocirca si Thucydides et Herodotus historiarum suarum initio Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος et Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς dixissent, arrogantiae crimen non evitassent. Miror autem Thuc. III, 101: ξυνηκολούθουν αὐτῷ Μακάριος καὶ Μενεδαῖος (Μενέδατος revocatum vult Poppo I. l. p. 220. aliis, veluti Valcken ad Herod. VI, 52, 5. Μενεδαῖος defendentibus) οἱ Σπαρτιᾶται. ubi οἱ ejiciendum puto, nisi quis meliora me doceat.

31) Hic Mansonis (Spart. II. p. 376. g.) argumentationem admirari subit, qui περιοίκοις de more imperium non commissum esse vel ex eo patere ait, quod scriptor apposito verbo περίοικος hoc notet. Hanc rationem si sequeremur, idem de Spartanis probare possemus, cum Thucydides Εὐάλας Σπαρτιάτης dicat.

32) Poterat etiam πρώτης dici, ut II, 80. extr. VIII, 100. med.

33) c. 22.

dant. Nam cum adhuc Mitylene in Athenienſium ditione fuiſſet, ſequenti autem capite ab iis recepta dicatur, noſtro loco referretur oportuit, eam deſciviſſe ad Lacedaemonios. Hoc qui perſpexit Valla, conſultis, quae poſtea traduntur, narrationem ſupplevit. Nam quae adjicit, non ex codice ſuo hauſta eſſe, quodammodo jam produnt illa: „quo prius pervenere", et „quo cum caeteris navibus venerunt." Sed ne aptum quidem eſt ejus ſupplementum, cum verbis καὶ αἱ μὲν νῆες — ſubjici debuerit ὁ πεζὸς δὲ —. Ac peditatum ex continente in Lesbum trajeciſſe, poſtea vero a navibus receptum eſſe, probant quae ſequenti capite leguntur: ἀπεκομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζός, ὃς ἐπὶ τὸν Ἑλλήςποντον ἐμέλλησεν ἰέναι: quae trito ſermonis uſu dicta ſunt pro ἀπεκομίσθη δὲ — καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ ἐπὶ τῶν νεῶν πεζός [34]). Plane aliam rationem iniit Haackius: „καὶ ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζός, qui navibus trajecerat in Ioniam, ut inde verſus Hellespontum pedeſtri itinere pergeret. Cf. cap. 22. Ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζός „*exutus navibus, qui absque navium auxilio iter facit*."" Haec interpretatio quomodo cum ſermonis uſu et rerum ſerie conciliari queat, videbunt peritiores. Ac fortaſſe ipſe Vir Doctiſſimus eam improbaſſet, ſi ad c. 22. finem offendiſſet. In quo praeter ea, de quibus jam dictum eſt, alia etiam, ut Valla ſenſit, deſiderari c. ſq. oſtendit: Ἀναγαγόμενος [35]) — ὁ Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψὲ καὶ προςλαβὼν Χίαν ναῦν μίαν, ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὠφελοίη, εἴ τι δύναιτο. Καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν Πύῤῥαν [36]), ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Ἐρεσ-

---

34) V. Fiſcher. ad Plat. Phaed. §. 22, 2. (§. 57. ed. Heindorf.) Matthiae. Gr. Gr. §. 596. Hermann. ad Vig. p. 895. ad Soph. Electr. 155.

35) Quod Mosq. Ar. C. Dan. Cl. Gr. Caſſ. a corr. Reg. (G.) D. E. K. habent ἀνταναγόμενος non temere ſpreverim. Simili loco I, 29: ἀνταναγαγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυμάχησαν: libri tantum non omnes ἀνταναγόμενοι praeſtant. Cf. I, 52. et VIII, 95: διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς (ſic enim haud dubie leg. cum Reg. (G.) Ar. C. Dan. F. I. K. Cf. IV, 8. extr.: (τοῦ χωρίου) δι' ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. Vulgatum tamen διὰ τοιαύτην δὴ παρασκευὴν retinuit Haack.) οἱ Ἀθηναῖοι ἀνταναγόμενοι καὶ ναυμαχήσαντες, ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὅμως καὶ ἀντέσχον.

36) *Πύρα* ſcribitur III, 18. Ib. c. 25. eandem ſcripturam offerunt codd. deteriores. De oppidi ſitu v. Schneider. ad Xenoph. Hell. I, 6, 15. et Addend. p. 97.

σον [37]) · ἔνθα πυνθάνεται, ὅτι ἡ Μιτυλήνη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοβοεὶ [38]) ἑάλωκεν. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ὥςπερ ἔπλεον ἀπροςδόκητοι, κατασχόντες ἐς τὸν λιμένα τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν καὶ ἀποβάντες, τοὺς ἀντιστάντας μάχῃ νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον. Ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος τῶν τε Ἐρεσσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐβούλου Χίων νεῶν, αἵ, τότε καταλειφθεῖσαι [39]) καί, ὡς ἡ Μιτυλήνη ἑάλω, φεύγουσαι, περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς (μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων) οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μιτυλήνην ὥρμησεν, ἀλλά, τὴν Ἔρεσσον ἀποστήσας καὶ ὁπλίσας [40]), καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὁπλίτας,

---

37) *Ἐρεσός* vel *Ἔρεσος* et *Ἐρέσιοι* haud dubie ubique scripsit Noster. v. interprr. ad III, 18. et cf. Ast. ad Plat. Legg. II. p. 10. quos laudavi ad Dionys. p. 2. et C. O. Müller. Orchom. p. 479. sq.

38) Cf. V, 3: *οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν, οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεί.* Ubi non dubito, quin *αὐτοβοεί* cum *ἑλόντες* jungendum sit. Cf. III, 74. 113. II, 81. ibique interprr. Trajectio Haackio non imponere debebat. Cf. V, 36: *τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφισι φίλιον γενέσθαι:* ubi *ἀεί* ad *ἐπιθυμοῦντας* et *καλῶς* ad *ἠπίσταντο* pertinet, neque recte Haackius *καλῶς* *opportune* interpretatur. Etiam IV, 13: *ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης ἑλεῖν μηχαναῖς. μάλιστα* cum *ἑλεῖν* jungendum puto. Cf. III, 56. VI, 5. extr. Demosth. Lept. § 68. ibique Wolf. Ast. ad Plat. Legg. II. p. 21. Quod Thuc. V, 36. legitur *φίλιον* (ut c. 44.), Dan. Pariss. B. C. D. I. X. *φίλον* habent; quod quamquam hic non recipiendum est e codd. deterioribus, tamen non sollicitaverim c. 42: *ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλον ἔχειν.* Eadem inconstantia Xenoph. Hellen. IV, 8, 2: *πόλεις φίλιαι* et §. 5: *πόλις φίλη.* item Cyrop. V, 5, 19. et 23. Anab. I, 4, 2.

39) Sic bene e codd. rescripsit Haack. pro vulg. *καταληφθ.* Nihil hac confusione frequentius. Sic IV, 8. extr.: *οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταλειφθέντες εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι ἦσαν.* boni libri habent *ἐγκαταληφθέντες*, quod miror, Popponi l. l. p. 214. probatum, recepisse Haackium. Nam *ἀπέθανον ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες ἐκομίσθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τετρακόσιοι* (c. 38.) Hi igitur *ἐγκατελήφθησαν*, illi *ἐγκατελείφθησαν.* Vulgatum tuetur Valla. Contra c. 39: *καὶ ἦν σῖτος ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἄλλα βρώματα (ἅ?) ἐγκατελήφθη* — nunc recte editum.

40) Sic haud dubie distinguendum, ut cum aliis fecit Haack. Ex *Ἔρεσον* subaudi *Ἐρεσίους*. Caetera sic expedienda censeo, ut, ejecto *παρέπλει*, ad *ἀλλά* ex *ὥρμησεν* sumatur *ἀπέστειλε*, quod tanto minus durum videri debet, cum *ὁρμᾶν* a

πεζῇ [παρέπλει] ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν, ἄρχοντα Ἐτεόνικον προςτάξας· καὶ αὐτὸς ταῖς τε μεθ᾽ ἑαυτοῦ ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις παρέπλει ἐπὶ τὴν [41] Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν. Qui τότε ſaepe pro ποτέ a Graecis dici ajunt [42]), hi, opinor, non ſatis accurate loquuntur. Nam ubicunque τότε ſic uſurpari videtur, tempus reſpicitur, quo quae facta ſint vel in vulgus notum eſt [43]) vel ab ipſo ſcriptore in praegreſſis proditum [44]). Quapropter qui dicit: τότε καταλειφθεῖσαι (νῆες), is eas relictas fuiſſe ante prodiderit oportet. Denique quos auctor dicit ἀντιστάντας [45]) ab

---

poetis quidem etiam tranſitiva poteſtate uſurpetur. V. Schneider. Lex. ſ. v. Duriora fuerint haec III, 42: πείσας τε ὕποπτος γίγνεται καὶ μὴ τυχὼν μετὰ ἀξυνεσίας καὶ ἄδικος. ſc δοκεῖ. III, 51: ἐβούλετο δὲ ὁ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι᾽ ἐλάσσονος τοῖς Ἀθηναίοις — εἶναι· τοὺς δὲ Πελοποννησίους, (φυλάσσεσθαι e φυλακὴν ποιεῖσθαι intellige) ὅπως μὴ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν λανθάνοντες. Cf. Valcken. ad Herod. IV, 106. Matthiae. Gr. Gr. §. 612. III. — Ut verba ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν vel priori loco, ut Bredovius et Goellerus ad Dionyſ. de Compoſ. p. 85 ſuadent, vel poſteriori, ut Benedictus putat, ejiciantur, non omnino neceſſarium videtur. Alia, quae de hoc loco Viri DD. quorum Neophytus Ducas παρέπεμπε conjicit, disputarunt, apud ipſos videantur.

41) Τήν e libris additum.

42) V. quos laudat Schaefer. ad Julian. praef. p. IV.

43) Ut ex innumeris exemplis aliquot afferam, v. I, 101: πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων, τότε δουλωθέντων, ἀπόγονοι: ubi Steph. ποτέ conjicit. I, 137: γράψας — τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν ψευδῶς προςεποιήσατο, τότε δι᾽ αὐτὸν οὐ διάλυσιν. ubi vulgo poſt τότε incidunt; reſpicit, quae praeter alios narrat Herod. VIII, 109. ſq. Thuc. VIII, 62: Σηστὸν — ἣν ποτε οἱ Μῆδοι εἶχον· ubi cum codd. ut οἱ ejiciendum, ita τότε leg. eſt, cl. Thuc. I, 89. Herod. IX, 115 ſq. Hinc Xenoph. Hell. VII, 1, 6: Λακεδαιμόνιοι ὑμῖν ἐπολέμουν ποτὲ πολλὰ ἔτη. conjicias τότε leg. eſſe, cum bellum reſpiciatur Peloponneſiacum. Quamquam hic ποτέ defendi queat. Fieri enim poteſt ut, qui ibi loquitur, rem, quantumvis nota eſſet, non tamen ut notam cogitarit.

44) V. III, 69. ubi bene rem geſſit Haack., cl. 33. VIII, 20. cl. c. 10. 40. cl. c. 33. 73. pr., ubi Dukerum mireris, cl. 21. 86. pr. cl. 72. C. 90. pr. neſcio quid Haackium commoverit, ut apertum gloſſema ποτέ, quod Vallae etiam verſio damnat, uncis liberaret. Ac V, 16. extr.: διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ — ἀναχώρησιν leg. ſuſpiceris τότε cl. I, 114. II, 21. quamquam hi loci remotiores ſunt.

45) Quod in Pariſ. K. Marg. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. legitur ἀντιστάτας fortaſſe non negligendum eſt. Cf. Schnei-

Athenienſibus victos eſſe, hi non alii videntur fuiſſe, quam illi, quos diximus, pedites. Qui cum victi eſſent, fortaſſe Pyrrham ſeſe receperunt, vel per montana [46]) Methymnam. Jam, ut paucis proponamus, quae quomodo c. 22. extr. ab auctore nobis videantur relata eſſe, haec fere eum ibi narraſſe putamus: „Ac naves quidem primum Methymnam ad deſciſcendum impulerunt; peditatus vero, ex continente trajectus, Mitylenen: quo non multo poſt, Eubulo cum navibus quatuor Methymnae relicto, Diniadas cum caeteris pervenit.“ Fortaſſe etiam addidit, miſſam eſſe copiarum partem, qua Pyrrha ad deficiendum induceretur, quae, cum Aſtyochus adveniret, jam videtur deſciviſſe ab Athenienſibus. v. c. 23.

7. Sed, ut ad alia pergamus, Aſtyochum mirari ſubit, nonniſi quatuor naves adduxiſſe, nec plures quam ſex [47]) deinceps ſubſecutas eſſe, tametſi viginti ex portu Piraeo Conchreas evaſerant ac totidem fere jam pridem Corinthi paratae remanſerant, quibus alias etiam, poſtmodum aedificatas, acceſſiſſe, conjiciat qui quae de Peloponneſiorum apparatu auctor ante dixit [48]) meminerit.

---

der. Lex. ſ. v. Quaedam enim in noſtro libro reperiuntur, quae in ceeteris fruſtra quaeras, ut c. 84. *ὀργὰς ἐπιφέρειν* pro *χαρίζεσθαι*, v. ibi Schol. et c. 102. Herodoteum illud *ἀνακῶς ἔχειν*, de quo v. Gloſſ. Herod. p. 524. et Valcken. ad VIII, 109. Plutarchum miror in Theſ. 33. ſic loqui, ac ſi omnes Graeci hanc vocem frequentaſſent.

46) cf. c. 100. et Xenoph. Hell. IV, 8, 29. ubi pro *ὅρια* legendum eſt *ὄρια*.

47) c. 23. extr. cl. 31. 33: *Κἀκεῖνος (Ἀστύοχος) λαβὼν τάς τε τῶν Κορινθίων πέντε καὶ ἕκτην Μεγαρίδα καὶ μίαν Ἑρμιονίδα καὶ ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔχων, ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν.* In his *τὰς τῶν Κορινθίων πέντε* dictum eſt pro *τὰς τῶν Κορινθίων, πέντε οὔσας* Cf. c. 61. Nam Corinthias naves adfuiſſe, jam ante ſignificavit ſcriptor v. c. 32., Corinthias quinque adfuiſſe non dixit. Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 265. Verba *ἃς αὐτὸς ἦλθεν Λακ. ἔχων* aliquid difficultatis pariunt. Aſtyochus enim cum quatuor navibus advenerat. v. c. 23. in. Quae ſi, ut ille locus quodammodo ſignificat, omnes Laconicae erant, e caeteris quae ibi recenſentur, unam ſerius adveniſſe ſumendum, cum ante decem modo fuerint. Neque tamen haec conjectura omnino neceſſaria eſt licetque ſtatuere, Aſtyochum tres tantum Laconicas habuiſſe. Quas veriſimile eſt ex iis fuiſſe, quas Agis aedificandas curaverat. Poſterior explicatio ſi vera ſit, aptius auctorem c. 23. init. et extr. quae quorum populorum naves adveniſſent narraturum fuiſſe dicas. Unde priori aliquid adjumenti accreſcit. Minuta ſunt haec, nec tamen interpreti negligenda.

48) c. 3. 7.

Qui cur non plures cum Aſtyocho miſſae eſſent, referre debuiſſe videatur, cum etiamſi Peloponneſiorum tarditas nota nobis ſit, hic tamen haec ipſa tarditas cauſam habuerit neceſſe eſt, niſi veram, certe praetextam, quam non facile conjectura aſſequaris. Neque vero fugere eos poterat, quanti momenti tunc temporis ſumma celeritas eſſet. Qua ſi uſi eſſent, haud dubie Lesbum ſervaſſent, quam Athenienſes in poteſtatem ſuam redegerunt, priusquam major claſſis quinquaginta navium adveniret [49]). Atque in hac quoque offendit, quod nonniſi tres et triginta Peloponneſiae ſunt, quarum cum viginti octo ex iis eſſent, quae, jam ineunte aeſtate exſtructae, adhuc Cenchreis et Corinthi relictae fuerant [50]), quinque tantum adjectae novae, fortaſſe ab Agide aedificatae. Ex iis quidem eas eſſe, quae e Sicilia reverſae erant [51]), non crediderim: quas probabilius videtur, ſubductas et refectas, poſtea cum Antiſthene in Aſiam veniſſe [52]). Minus autem probabile cenſeo, ejus partem claſſis eas eſſe factas, qua ſerius etiam Hegeſandridas adverſus Euboeam uſus eſt [53]).

8. Mileti, quo, fruſtra expeditione in Lesbum tentata, Aſtyochus deinde contendit, hoc tempore claſſis fuerit oportet navium nonaginta. Decem enim ipſe habebat, quinque et quinquaginta Theramenes adduxerat ac Peloponneſias quinque, Chiasque decem Chalcideus appulerat [54]). Chias tamen jam abiiſſe e ſequentibus col-

49) c. 26.
50) c. 7. 8. 10. 11. 15. 20. 25.
51) c. 13.
52) c. 39. 53) c. 91. 94. ſq.
54) c. 17 cl. 28: *τὰς Χίας ναῦς προςλαβόντες τὰς μετὰ Χαλκιδέως τὸ πρῶτον ξυγκαταδιωχθείσας ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη, ἃ ἐξείλοντο, ἐς Τειχιοῦσσαν πάλιν.* Recte ibi Haack. ante *ἐς* incidit. Adverbia ſaepe ſic collocantur. V. c. 33: *ἀνάγεται — ἐπὶ τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν.* II, 5. extr.: *ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς.* II, 18: *ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς ἐς Οἰνόην πρῶτον.* Cf. I, 61. IV, 128. V, 2. — Verbis autem *τὰς Χίας — ξυγκ.* explicari, quae c. 17. leguntur, Porti errore notato, jam monuit Kiſtemackerus, quem Haackius ſequitur. Qui tamen quod addit, Thraſyclem c. 17. *ξυνδιώκοντα* dici, *ξυγκαταδιωχθείσας* interpretari videtur: *quas duo Athenienſium praetores conjuncti inſecuti erant.* Quod durum eſt. Rectius explicabis: *quas una cum Chalcidei navibus hoſtes inſecuti erant.* Bauerum hic, ut ſaepius, ſilentio praetermittimus.

ligas. Namque Aſtyochus ubi Antiſthenem cum ſeptem et viginti navibus Cauni eſſe audivit, eodem contendit cum navibus ſeptuaginta. Tot enim fuiſſe mox perſpicietur. Hinc igitur ſtatuendum videtur, aut Chias naves a Pedarito jam arceſſitas fuiſſe, aut ab Aſtyocho viginti praeſidii cauſa Mileti relictas eſſe. Poſterius erunt qui hoc loco probari credant: ἔτυχον δὲ (οἱ Χῖοι), ἔτι ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου, ἐκ τῆς Μιλήτου Λέοντά τε [55]), ἄνδρα Σπαρτιάτην, ὃς [56]) Ἀντισθένει ἐπιβάτης ξυνεξῆλθε, τοῦτον [57]) κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδαρίτου θάνατον ἄρχοντα καὶ ναῦς δώδεκα, αἳ ἔτυχον φύλακες Μιλήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε καὶ Συρακούσιαι τέσσαρες καὶ μία Ἀναιῖτις καὶ μία Μιλησία καὶ Λέοντος μία [58]). Sed quae ibi memorantur naves, earum certe partem ſerius poſtmodum, a magna claſſe emiſſam, Miletum veniſſe tum inde perſpicitur, quod, qui cum Antiſthene venerat, Leon earum dux eſt, tum ex eo, quod quinque Thurinae fuiſſe dicuntur, quas cum aliis Hippocrates adduxerat [59]). Has vero ab Aſtyocho Cnidi aſſumtas eſſe, haud obſcure ſignificat ſcriptor his verbis: ἅπασαι δ' ἤδη οὖσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πελοποννησίων νῆες ἐπεσκευάζοντο [60]). Qui locus ipſe oſtendit, Aſtyochi quidem navium Mileti relictas fuiſſe nullas. Quo Cnido Antiſthenem miſſum eſſe, probabile eſt, cum navibus decem, ſua, Syracuſanis quatuor, quinque Thurinis. At hac ratione tres naves ad Aſtyochi claſſem deſunt. Qui ſeptem, quae Cnidi erant, et Antiſthenis viginti ſeptem navibus aſſumtis, cum tres a Charmino depreſſae eſſent [61]), iſtae vero decem Miletum abiiſſent, nonniſi unam et nonaginta reliquas habere poterat, cum

---

55) Fortaſſe idem eſt, quem Pedariti patrem Noſter dicit c. 28.

56) Quod hic libri quidam inſerunt, ἀντὶ στρατηγοῦ, interpretamentum eſt ad ἄρχοντα vel ad ἐπιβάτης. Nam cum Hegeſandridas, quem claſſi praefuiſſe novimus, a Xenophonte Hell. I, 5, 17. Mindari ἐπιβάτης dicatur, non improbabile cenſeo, hoc nomine a Lacedaemoniis dictum aſſe inferioris ordinis ducem, (cf. Sturz. Lex. Xenoph. ſ. v.) ἐπιστολέως ſimilem, de quo v. Mor. Ind. ad Hell. ſ. v. et Sturz. l. l. ſ. v.

57) e libris additum.

58) c. 61.

59) c. 35. Adduxerat tredecim, quarum tamen mox ab Athenienſibus ſex captae.

60) c. 43.

61) c. 42.

Thucydides eum quatuor et nonaginta ad Rhodum appulisse dicat [62]). Hic defectus duplici modo expleri potuit. Aut enim quas depressas esse diximus, eae ita tantum laceratae erant, ut refici possent [63]), aut quas Charminus amiserat, earum tres captae armataeque sunt a Peloponnesiis. Ex hac ratione cum omnia egregie concinant, non opus est, ut de aliis dicam conjecturis, quae mihi olim in mentem venerunt.

9. De reversis Chiorum navibus quae disputata sunt, haec iis confirmantur, quae de proelio, Antisthene duce, cum Atheniensibus commisso referuntur [64]). Navibus enim eo utebantur Chii sex et triginta. Harum tredecim erant Antisthenis. Ex iis, quas in Lesbum miserant, tres tantum erant reversae, decem ab Atheniensibus captae [65]). Desunt igitur ad numerum, quem diximus, viginti illae, quas a Pedarito arcessitas esse probavimus.

10. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ [66]) καὶ ὁ Ἀστύοχος, πυθόμενος τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπε-

---

62) c. 44.

63) Hanc interpretationem ne quis a verbo *καταδύειν* alienam censeat, v. Schol. ad I, 50. et quae ad hunc locum disputat Goeller. Act. Monac. II, 2. p. 219.

64) c. 61,

65) c. 25: *τῶν Χίων νεῶν ἐκράτησαν.* quae noli cum Valla et Porto, quos Heilmannus sequitur, interpretari: *Chias naves superaverunt*, sed *oppresserunt et ceperunt.* Nam *κρατεῖν* cum Genitivo fere est *potiri aliqua re*, vel *in potestatem suam redigere aliquid*, ut III, 47: *ὅπλων ἐκράτησε.* Novem captas esse Mitylenae facile conjicias, unam posthac ex iis, quae Methymnae fuerant, scriptor dicit.

66) Valcken. ad Herod. V, 36: „Una voce *θαλασσοκράτορες* Thucydidi l. VIII. c. 83. [63.] dicuntur Chii Milesiique." Immo Peloponnesiorum, quae Mileti erat, classis, quam *θαλασσοκρατεῖν* scriptor dicere non potuit. Quod cum non animadverteret Vir egregius, post *Μιλήτῳ* plenius distinxit. *Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ Ἀστύοχος* eodem modo junguntur, ut III, 33: *ὁ Πάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι* cl. c. 80. et 51; *Βούδορος καὶ Σαλαμίς.* ubi v. Schol. Qua ratione nihil frequentius. Nec offendere debet, quod non sequitur: *πυθόμενοι ἐθάρσησαν.* Eodem enim modo dictum: *Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα.* Huc retulerim IV, 12: *Βρασίδας — καὶ τὸ πλῆθος ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο.* Eodemque partim pertinent, quae collegit Ast. ad Phaedr. p. 370. ad Polit. II, 6. ad Legg. II, 1.

λῃλυθότα, ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν Ἀστύοχος ἐς Χίον, κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς [67]) καὶ ξυμπάσαις ἤδη [68])

---

67) Valla: *ſumpſit, quae illic erant, naves.* Ex qua interpretatione confirmatum vidi, quod olim conjeceram, verba hoc ordine eſſe legenda: *κομίζει τὰς αὐτόθεν ναῦς.* Eodem modo c. 107: *ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.* Diodor. XIII, 49: *Μίνδαρος συνήγαγε τὰς ἁπανταχόθεν ναῦς.* Cf. Eurip. Iphig. T. 1150. 1376. Seidler. Thuc. II, 69. 79. a pr. (Xenoph. Hell. V, 2, 9.) 84. extr. His adjunge quae ſupra de praepoſitionibus ſimilia obſervata ſunt. Nonnulla tamen hujus generis exempla paulo aliter explicueris ita, ut participium ſubaudias motum indicans, veluti *ἐλθών.* Xenoph. Hellen. I, 7, 31: *Ἐρασινίδης ἐπὶ τοὺς ἐς Μιτυλήνην πολεμίους τὴν ταχίστην πλεῖν ἅπαντας (ἐκέλευεν).* Ibi tamen Weiskius de trajectione cogitat, cujus ſimilem velim e Xenophonte laudaſſet. Nam e Thuc. afferre poterat haec II, 49: *τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ σῶμα οὐκ ἄγαν θερμὸν ἦν.* III, 56: *κατὰ τὸν πᾶσι νόμον καθεστῶτα,* VI, 22: *τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον ἐν ὁλκάσι, πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθάς, ἄγειν (δοκεῖ χρῆναι).* VII, 43: *ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα τῶν Συρακουσίων, οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυλάκων, ᾕρουν.* cl. I, 77. Sed ad ejusmodi trajectionem ut illius loci explicatio confugiat, nihil cauſae eſt. Praeſtaret dicere, ut ſaepius *ἐν* pro *εἰς*, (v. Thuc. IV, 14. 43. VI, 17. quomodo et expl. Xenoph. Hell. VII, 5, 11. Cf. Heindorf. ad Plat. Soph. p. 427. ſq. Schweighaeuſer. ad Herod. II, 56.) ita hic *εἰς* pro *ἐν* uſurpatum eſſe. Cf. Lobeck. ad Soph. Ajac. 80. Schweighaeuſer. ad Herod. VIII, 60. Sed haec interpretatio non multum differt ab ea, quam ſuademus, cum, ubicumque *εἰς* pro *ἐν* dicitur, motus tamen notio lateat. *Ὁρμώμενος* intelligas in hujusmodi exemplis. Thuc. III, 93: *τοὺς ἐκ τῆς ἐνέδρας τρέπουσιν.* IV, 67: *οἱ ἐκ τῆς Μινώας Ἀθηναῖοι.* Huc refer quae ſexcenties leguntur: *οἱ ἀπὸ (ἐκ) Φυλῆς (Πειραιέως).* Contra mireris haec: V, 67: *οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται,* qui e Thracia reverſi in Arcadia pugnant. III, 106: *ᾔσθοντο τοὺς ἐν Ὄλπαις Ἀμβρακιώτας ἥκοντας.* ubi v. Haack.

68) *ἤδη* arcte cum *ξυμπάσαις* jungendum, intellecto *οὔσαις.* Cf. I, 30. extr.: *χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν.* VIII, 101: *ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτιον, ἤδη τοῦ Ἑλλησποντίου.* III, 112: *ἐπιπίπτει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς.* IV, 32: *οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι, ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα.* ubi *τε* non cum ſequente *καί* jungendam eſſe, ut, Poppone probante l. l. p. 162. Benedictus ſtatuit, alibi probabitur. Hoc modo VIII, 50: *(Φρύνιχος) πέμπει ὡς Ἀστύοχον, τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον, ἔτι ὄντα τότε περὶ Μίλητον.* commate poſt *ναύαρχον* ſublato et poſt *ἔτι* collocato, explicandum arbitrabar. Ita quidem non opus eſſet, ut *τῶν* cum deterioribus libris in *τόν* mutaretur. Sed jam hujus me conjecturae poenitet. Nam quae ibi narrantur, facta eſſe cum Aſtyochus nondum Mileto ſolviſſet,

ἐπίπλουν ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον. Obſcure hic Aſtyochum ſcriptor dicit, *κομίζειν αὐτόθεν τὰς ναῦς*, ita loquens, ac ſi quas dicat e praegreſſis vel appareat vel facile colligi poſſit [69]. Quod ſecus eſt. Videntur tamen iſtae tredecim intelligi, quas Antiſthenes adduxerat. Ita ut ſtatuatur quodammodo jam ſuadent verba. Hac enim ratione articulus ad certum et definitum aliquid referatur, quamquam id non facile conjectes. Certe ſi Chiorum quoque naves auctor complecti voluiſſet, ſcripſiſſe videatur: *τὰς αὐτόθεν ναῦς.* Accedit, quod ſuis Chii navibus carere nondum poterant. His autem, quas diximus, tredecim aſſumtis, Aſtyochi claſſis navium fuerit centum et ſeptem. Cum vero mox centum et duodecim habuiſſe dicatur [70], quin-

---

colligas ex c. 45. in.: *ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν ἐς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, τάδε ἐπράσσετο.* Ac priusquam in Rhodum proficiſceretur Aſtyochus, ea quoque eveniſſe quae noſtro loco referuntur, omnia probant. Quae contra afferri poſſunt argumenta, tam levia ſunt, ut ſilenda eſſe videantur. Emendandum eſt igitur *τὸν Λακ. ν.* (Simili vitio, eadem ex cauſa, ſequenti genitivo, orto, V, 6. pr. legitur: *πέμψας — παρὰ Πόλλην τῶν Ὀδομάντων βασιλέα.* ubi Aug. Ar. C. Dan. Mosq Par. ſſ. C. E. K. X. *τὸν* ſuppeditant.) Nam articulus ad *ναύαρχον* ibi non magis, ſi vulgaris diſtinctio retinetur, deeſſe poteſt, quam c. 23: *Ἀστύοχος, ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος.* Male ibi *Λακεδαιμονίων* habet Cl. V. V, 12. VIII, 24. ubi recte Haack. comma poſt *Λακεδαιμόνιον* ſuſtulit et ante *μετ᾽ ὀλίγων* collocavit. Herod. VIII, 59. ibique Schweighaeuſer. Sed Thuc. VII, 25. init. ſic diſtinguendum eſt: *Μετὰ δὲ τοῦτο ναῦς τε ἐκπέμπουσι δώδεκα οἱ Συρακούσιοι καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ᾽ αὐτῶν, Συρακούσιον, ἄρχοντα.*

69) Quomodo numeralibus ſubinde praemittur articulus, ubi ratiocinando numerus dictus definiri poteſt, veluti I, 116: *Ἀθηναῖοι δέ, ὡς ᾔσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου, ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο, — τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι — ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιωτίδες.* Cf. VIII, 39. 102. extr. Xenoph. Hell. I, 1, 18. ubi Virorum DD. conjecturis non opus eſt. Interdum etiam, quod Bauerus Thuc. VIII, 39. factum putabat, numeralibus articulum Graeci abundanter adjiciunt, veluti Xenoph. Hell. III, 2, 4: *Ἐσώθησαν αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς πεντεκαίδεκα.* VII, 2, 9: *ἀπέθανον οὐκ ἐλάττους τῶν ὀγδοήκοντα.* Cf. VII, 4, 23. 27. Talia, quae familiaris ſermo noſter imitatur, fruſtra apud Thucydidem quaeras.

70) *Αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ Ἀστύοχος τὸν θροῦν, καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου, ὥστε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχή, ἄραντες ταῖς ναυσὶ πά-*

que suspiceris ei suppeditatas esse a Rhodiis vel ab aliis civitatibus sociis.

II. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τοῦτο εὐθὺς οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδή, ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐκ ἀξιόμαχοι νομίσαντες εἶναι, οὐκ ἀντανήγοντο, — ἀποστέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον — Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου, ἔχοντα ναῦς τεσσεράκοντα [71].

σαις, οὔσαις δώδεκα καὶ ἑκατόν, καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης παριέναι, ἔπλεον ὡς (e codd. receptum) πρὸς Μυκάλην. Socios hic cum Astyocho conjungi, aliquando me offendebat. Quapropter ξύμβουλοι pro ξύμμαχοι legendum esse suspicabar, cl. 39. 43. Frustra. Nam duces quoque interdum sociorum concilio utebantur, ut Lysander Xenoph. Hell. II, 1, 31. Tueturque vulgatum verbum ξυνόδου. Cf. I, 96. De Mycale promontorio v. Herod. I, 148 ibique interprr.

71) Valla hunc locum ita convertit: *Statim secundum haec, eadem aestate, Peloponnenses tam numerosa classe tamen non idoneos se arbitrantes ad praelium conferendum — mittunt ad Pharnabazum — Clearchum —*. Verba οὐκ ἀντανήγοντο non expressit. Quae tamen cave suspecta credas. Sed ἐπειδή hic non est *quoniam*, ut Portus et Heilmannus interpretantur, sed *postquam* et arcte cum μετὰ τοῦτο εὐθύς cohaeret. Cf. II, 18. VII, 26. 69. Nec μετὰ τοῦτο εὐθὺς durum videri debet. Cf. Dionys. Epist. ad Pomp. p. 770, 9: μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον εὐθύς. Respicitur c. 79. extr. cl. 83. Pro ἀντανήγοντο quis ἀντανηγάγοντο requirat. Verum saepe, ubi durans cogitatur actio, imperfectum pro aoristo s. plusquamperfecto usurpatur, veluti Xenoph. Anab. I, 4, 2: Ἡγεῖτο αὐτῶν Ταμώς, — ἔχων ναῦς ἑτέρας (uncos, unius Eton. auctoritate adhibitos, sustuli.) Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνῃ φίλη ἦν. Cf. I, 2, 22. Thuc. II, 23. cl. 17. VIII, 26. 90. Scriptor quodammodo in illud tempus cogitando revertitur, quo si esset imperfecto uti deberet. Huc tamen referre nolim Xenoph. Hell. II, 2, 10: ἐνόμιζον οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν, εἰ μὴ παθεῖν, ἃ οὐ τιμωρούμενοι ἐποίησαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὕβριν ἠδίκουν ἀνθρώπους μικροπολίτας: cum ἀδικεῖν pro ἠδικηκέναι usurpetur, docente Heindorf. ad Plat. Protag. §. 4. p. 463. sq. Quae observatio aliquot Thucydidis locis adhiberi debebat. — Verba ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν Portus cum οὐκ ἀντανήγοντο junxit, Valla et Heilmannus cum ἀξιόμαχοι. Recte hi et prave iidem. Jungendum enim ita est, sed hoc sensu: *postquam non obviam prodierant, cum se non pares putarent conjunctis navibus* — hostium scilicet, quorum modo Strombichides cum parte classis ex Hellesponto reversus erat. V. c. 79. cl. 78. Ἀξιόμαχός τινι saepe hoc modo dicitur, veluti V, 60: ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προςγενομένῃ (ubi in sqq. comma post οὕτως ponendum erat). Cf. Herod. VII, 157. IX, 90. Qui etiam ἀξιόμαχος sequente infinitivo habet. VII, 101. 158. Non ita Thucydides.

— — Καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες, ἀπάρασαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν τῷ πλῷ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μὲν Δήλου λαβόμεναι αἱ πλείους μετὰ Κλεάρχου καὶ ὕστερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον, Κλέαρχος δὲ κατὰ γῆν αὖθις ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς ἦρχεν [72]· αἱ δὲ μετὰ Ἑλίξου [73], τοῦ Μεγαρέως, στρατηγοῦ, δέκα, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι, Βυζάντιον ἀφιστᾶσι [74]. His decem navibus mox alias ſedecim ſubmiſſas eſſe, paene oblitus erat auctor referre. Refert tamen loco alieno [75]. Sed revera eum hic aliquid oblitum eſſe, hac ratione intelligitur. Etenim Peloponneſiorum claſſem navium hoc tempore fuiſſe vidimus centum et duodecim. Earum ſex et viginti in Hellespontum miſſae. At qui mox eodem contendit, Mindarus nonniſi ſeptuaginta tres habet [76]. Deſunt igitur tredecim. Has conjecerit aliquis, Mileti praeſidio relictas eſſe. Quam conjecturam probaremus, ſi ex ſolo Thucydide judicanda eſſet. Sed is omiſit, Min-

---

72) Qui, quod Haackius diverſiſſimis locis inculcat, ſaepe participium pro verbo finito poni, id ad noſtrum locum adhiberet, is confudiſſe videretur, quae probe discernenda ſunt. Thucydidem quidem affirmare anſim, eo quo hic modo, nunquam participio uſum eſſe pro verbo finito. Quocirca locum noſtrum puto corruptum eſſe. Facillima, quam equidem comminiſcor, emendatio haec eſt, ut pro *χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μέν* legatur *καὶ χειμασθεῖσαι αἱ μέν* et parentheſeos notae, quibus *Κλέαρχος — ἦρχεν* vulgo ſepiuntur, tollantur. Ita nominativus *αἱ μέν τῶν Πελοπ. νῆες* genitivi vice fungeretur, a ſequente *αἱ μέν* pendentis; de qua ratione ſupra expoſitum. Deinde verbi finiti defectus nullo negotio explicari poteſt. Auctor enim hoc modo ſcribere voluerat: *αἱ μὲν — μετὰ Κλεάρχου — ἐς Μίλητον, Κλέαρχος δὲ — ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐκομίσθη.* Sed poſt, ratione obvia, orationem invertit. — Quod F. (G.) Reg. Caſſ. Aug. Dan. Mosq. ante *πλείους* inſerunt *δέ*, ferri non poteſt. *Αἱ πλείους* frequente appoſitionis genere ad *αἱ μέν* adjectum, ut III, 52: *τους αἰχμαλώτους, οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει, ἀπέσφαξε τοὺς πολλούς.* III, 23: *οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους — ὑπερέβαινον.* IV, 90. extr.: *οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν.* Cf. IV, 52. 88. Eodemque pertinent talia: I, 2: *οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι — ἀνεχώρουν.* III, 23: *οἱ ἀπὸ τῶν πύργων χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες ἐχώρουν ἐπὶ τὴν τάφρον.* ubi vulgo male diſtinguitur.

73) De Helixo cf. Xenoph. Hell. I, 3, 15. 21. Hujus forſitan nepos eſt is, cujus meminit Demoſth. de Cor. p. 324, 15.

74) c. 80. 75) c. 99. cl. 102, 103.

76) c. 99. Male Diodor. XIII, 38: *ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς.*

darum, tredecim naves Dorieo duce in Rhodum miſiſſe, cum ibi eſſe accepiſſet, qui res novas molirentur [77]).

12. Ὁ δὲ Μίνδαρος ἐν τούτῳ καὶ αἱ ἐκ τῆς Χίου Πελοποννησίων νῆες — ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου πελάγιαι, ἵνα μὴ περιτύχωσιν ταῖς ἐν τῇ Ἐρεσῷ ναυσίν, ἀλλὰ ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἤπειρον. καὶ προςβαλόντες τῆς Φωκαΐδος ἐς τὸν ἐν Καρτερίοις λιμένα καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύσαντες τὴν Κύμαιαν δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀργινούσαις [τῆς ἠπείρου,] ἐν τῷ ἀντιπέρας τῆς Μιτυλήνης. ἐντεῦθεν δέ, ἔτι πολλῆς νυκτός, παραπλεύσαντες [τὴν Κύμαιαν] καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς Ἁρματοῦντα καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιησάμενοι διὰ ταχέων παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ Ἁμαξιτὸν καὶ τὰ ταύτῃ χωρία [78]), ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτιον [79]). Quod mihi quoque in mentem venerat, οὐ excidiſſe poſt Χίου, id Haackium video de conjectura in ordinem recepiſſe. Minus probo, quod idem Vir doctus pronuntiat, τῆς ἠπείρου poſt Ἀργινούσαις eſſe *prope continentem ſitis*. Talia equidem nonniſi demonſtranti credam. Interim alia ratio eſt circumſpicienda. Iſta verba ſi genuina eſſent, ex hoc loco colligendum foret, Arginuſis inſulis ex adverſo poſitum, cognomine fuiſſe in continente oppidum, quemadmodum Sybota portus Sybotis inſulis oppoſita fuerunt [80]). Et hanc quidem ſententiam confirmare videtur Ariſtophanis Scholiaſtes. Qui ἡ Ἀργίνουσα, inquit, πόλις τῆς Αἰολίδος, ἀντικρὺς δὲ Λέσβου κειμένη καὶ Μανίας καλουμένης ἄκρας [81]); et alibi: ἡ

---

77) v. Diodor. XIII, 38. 45. Xenoph. Hell. I, 1, 2. ubi Zeunius ita loquitur, ac ſi naves, quibus Dorieus praeerat, Rhodias putaret. Quod, una, ſi forte, excepta, falſum eſt. Maximam partem Thurinas fuiſſe, colligas ex Thuc. VIII, 35. Caeterum de Dorieo cf. Thuc. III, 8. Xenoph. Hell. I, 5, 19. Pauſan. VI, 7, 1. 2.

78) II, 15. extr.: καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτην κατοίκησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπὸ Ἀθηναίων πόλις pro ταύτην edi debebat ταύτῃ cum Reg. (G.) Caſſ. Aug. Gr. Pariſſ. C. F. Cf. II, 80. 96. VIII, 24.

79) c. 101. cf. Diodor. XIII, 39. 45.

80) I, 47. 50. 52. 54. III, 67.

81) Ad Ran. v. 33. *Μαλίας* emendandum eſſe, jam monuit Duker. ad Thuc. III, 4. Caeterum conſtans Graecorum uſus facit, ut ante *Μαλίας* articulum excidiſſe putem, ad ἄκρας illum pertinentem. Obiter hic emendabo Xenoph. Hell. II, 2, 8: ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῷ καλουμένῳ γυμνασίῳ, ubi leg. ἐν τῷ Ἀκ. καλουμένῳ γυμν.

Ἀργίνουσα κώμη ἦν τῆς Αἰολίδος [82]). Sed huic, etiamsi, quod tamen dubitari potest, dicere voluerit, ejus nominis oppidum fuisse in continente, non multum fidei tribuerim, cum in eis, quae exhibet, ignorantiae vestigia sint satis manifesta. De pugna enim illa loquitur, quam ad Arginusas insulas commissam esse constat. Pertinent huc Xenophontis haec verba: (Ὁ Καλλικρατίδας) ἐδειπνοποιεῖτο τῆς Λέσβου ἐπὶ τῇ Μαλέᾳ ἄκρᾳ [ἀντίον τῆς Μιτυλήνης]. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔτυχον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δειπνοποιούμενοι ἐν ταῖς Ἀργινούσαις· αὗται δ' εἰσὶν ἀντίον [τῆς Λέσβου ἐπὶ τῇ Μαλέᾳ ἄκρᾳ ἀντίον] τῆς Μιτυλήνης [83]). Quae Strabo illustrat: Μιτυλήνη, inquit, κεῖται μεταξὺ Μηθύμνης καὶ τῆς Μαλίας ἡ μεγίστη πόλις, διέχουσα τῆς Μαλίας ἑβδομήκοντα σταδίων, τῶν δὲ Κανῶν ἑκατὸν εἴκοσιν, ὅσων καὶ τῶν Ἀργινουσσῶν· αἳ τρεῖς μέν εἰσιν οὐ μεγάλαι νῆσοι, πλησιάζουσι (l. πλησιάζουσαι) δὲ τῇ ἠπείρῳ, παρακείμεναι δὲ ταῖς Κάναις [84]). Sed maxime ad disputationem nostram facit Diodorus, qui (αἱ Ἀργίνουσαι,) ait, τότ' ἦσαν οἰκούμεναι καὶ πολισμάτιον Αἰολικὸν ἔχουσαι, κείμεναι μεταξὺ Μιτυλήνης καὶ Κύμης, ἀπέχουσαι τῆς ἠπείρου βραχὺ παντελῶς καὶ τῆς ἄκρας τῆς Κατανίδος [85]). Ex hoc enim loco apparet, Scholiastem Ἀργίνουσαν πόλιν s. κώμην τῆς Αἰολίδος potuisse dicere, nec tamen continentis oppidum intelligere. Sed etiamsi intellexerit atque omnia vera prodiderit, ne ita quidem sine dubitatione ejus auctoritate uti possemus, qua Thucydidis, quae diximus, verba a suspicione liberaremus. Ille enim τὴν Ἀργίνουσαν nominat, hic τὰς Ἀργινούσας, ut altera forma dici possit, oppidum continentis, altera insulas esse appellatas. Haec cum ita sint, eo inclinamus, ut verba τῆς ἠπείρου apud Thucydidem ex sequentibus irrepsisse existimemus. Quae suspicio eo confirmatur, quod et alia in loco nostro turbata sunt. Ita quod boni libri ante καὶ ἀφικόμενοι addunt, τὴν Κύμαιαν, e praegressis irrepsisse,

---

82) ib. ad v. 710. Rectius aliis locis Scholiastae τὰς Ἀργινούσας dicunt ad 193. 1580. Nub. 6.

83) Hic (Hellen. I, 6, 26. sqq.) irrepsisse quaedam, suspicati sunt etiam alii. Quae ego uncis notavi ea si ejiciantur, et sensui consulitur et corruptelae ratio perspicitur. Quae Schneiderus ad h. l. et in Addend. p. 98. dicit, me quidem non movent.

84) Strab. XIII, 2. p. 137. Tauchnitz.

85) Diodor. XIII, 97. — Cf. etiam Harpocr. s. v. ibique Vales. et Steph. Byz. s. v., ubi non recte in nota dicitur, Thucydidem nostro libro tres fuisse insulas referre.

dubio vacat. Eruntque fortasse, quibus etiam παραπλεύσαντες, insititium esse videatur. Quod si quis probabile censeat, καί, quod est ante ἀφικόμενοι, post Μηθύμνης transponatur oportet. Sed de his equidem nihil definire audeo.

13. Μετὰ δὲ τοῦτο ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις ξυμπάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα πολιορκήσαντες Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς οὐ προσεχώρει ἀπέπλευσαν ἐς Ἄβυδον [86]). Hic requiras, quásnam dicat auctor τὰς ἄλλας ναῦς. Conjiciat aliquis eas intelligi, quibus Helixus praeerat [87]). At has a Mindaro non assumtas esse, postea significatur [88]). Neque ut ita statuatur, classis, quem hic habemus, permittit numerus. Ipse enim Mindarus naves adduxerat tres et septuaginta; Abydi erant sedecim. Sed duae e Mindari classe hoc ipso tempore ab Atheniensibus captae sunt, una nescio quo missa videtur [89]). Constat igitur ratio, illis, quas diximus, Helixi navibus non additis. Quocirca αἱ ἄλλαι νῆες eae sint, necesse est, quas Mindarus adduxerat. Ita vero post ἄλλαις et post ὀγδοήκοντα incidendum atque ad ξυμπάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα subaudiendum est οὔσαις, ea ratione, de qua jam exposuimus [90]).

---

86) c. 103. 87) c. 80.

88) c. 107. Haud dubie enim quae ibi memorantur eaedem sunt, quae c. 80.

89) Nisi tres esse captas Diodoro credendum est XIII, 39.

90) not. 12. Adde Xenoph. Hellen. IV, 8, 28: *συντάξας τούς τε ἀπὸ τῶν αὑτοῦ νεῶν, τετρακοσίους, καὶ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων φυγάδας — — ἦγεν αὐτοὺς ἐπὶ Μήθυμναν.*

CAPUT QUARTUM.

DE CLASSE ATHENIENSIUM.

1. Contra Peloponnesiorum naves viginti unam, quas in Asiam trajecturae erant, totidem suas mittunt Athenienses. Sed hae cum hostem frustra in altum elicere conarentur, septemque Chiarum, quas in numero suo habebant, fidem suspectam haberent, mox Athenas redierunt. Ἀλλ' ὕστερον ἄλλας προσπληρώσαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, παραπλέοντας αὐτοὺς καταδιώκουσιν ἐς Πειραιὸν τῆς Κορινθίας [1]). Nunc igitur Athenienses ad Peloponnesios obsidendos naves adhibuerint octo et quinquaginta [2]). Verum hic numerus hoc tempore in hac expeditione non offendere non potest eum, qui meminerit, in Sicilia praeter ingentem copiarum terrestrium vim [3]) naves amissas esse plus ducentas [4]). Sed dixerit quispiam, navium

1) c. 10.

2) Nam Chias quoque naves, quae hunc numerum complent, ad Piraeum reversas esse docet c. 15.

3) Circiter 65,000 ex Boeckhii computatione. V. Oecon. Civ. I. p. 287. Dionysius tamen Judic. de Thuc. p. 852. cum Diodoro XIII. 21. et Isocrate de pace 29. atque Aeliano V. H. V, 10. nonnisi 40,000 numerat.

4) V. Thuc. VI, 43. (ad quem locum contulisse juvabit Sluiter Lectt. Andoc. p. 50. sq.) VII, 42. cl. 16. 20. 26. 31. 35. Ex Thucydidis narratione 209 amissae. Contra Isocr. Aelian. ll. ll. 240. periisse referunt. Hos Perizonius, probante Boeckhio l. l. p. 288. ita cum Thucydide conciliat, ut eas naves annumeret, quae Ol. 88, 3. in Siciliam missae erant. V. Thuc. IV, 2. Sed haec ratio cum aliis nominibus tum hoc laborat, quod illae naves quamquam missae, non tamen amissae

quidem penuria Athenienſes non laborare potuiſſe, cum ineunte bello centum ſepoſitae eſſent, quibus non uterentur, niſi ſi hoſtes claſſe urbem invaderent [5]). At tamen his jam ante uſos eſſe inde colligas, quod Thucy-

ſunt. V. Thuc. IV, 65. In transcurſu moneo Iſocr. de pace 29. verba: *ἐν τῷ Πόντῳ μυρίους ὁπλίτας αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ἀπώλεσαν* (*Ἀθηναῖοι*). quae quo ſpectent ſe ignorare ait Boeckh. l. l. mihi referenda videri ad eam expeditionem, de qua exponit Plutarch. Pericl. 19. Nam huc non trahi poſſe eam in Pontum expeditionem, de qua referunt Thuc. IV, 75. Diodor. XII, 71. facile intelligitur. Non obſtare ſententiae, quam propoſui, quod Athenienſes tunc victores fuerunt, probabunt quae Perizon. l. l. disputat. Huc referendos cenſeo *τοὺς ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Ἀσιανῆς ἠπείρου διαφθαρέντας* apud Pauſan. I, 29, 9.

5) *Τριήρεις — ἑκατὸν ἐξαιρέτους* (hoc ordine codd.) *ἐποιήσαντο, κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτίστας καὶ τριηράρχους αὐταῖς· ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἢν δέῃ.* Ante *κατὰ* incidendum erat, ne quis cum Heilmanno opinaretur, centum quotannis ab Athenienſibus ſepoſitas fuiſſe. Cf. Boeckh. l. l. I. p. 311. Sed hoc modo verba aliquid difficultatis habent. Ita enim loquitur Thucydides, ac ſi centum iſtae naves jam tunc electae fuiſſent omnes. At qua tum ratione explicanda ſunt verba *κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τοὺς βελτίστους*? His fortaſſe aliquid ſalutis afferant codd. Quorum quidam cum pro *ἕκαστον* legant *ἑκατόν*, alii omnino eam vocem ignorent, facile his obſequendum eſſe ſtatuas. Jam cum trierarchorum mentionem auctor injiciat, etiam de nautis videtur dicere debuiſſe. Id cum reputarem, legendum eſſe ſuſpicabar: *καὶ τῶν ναυτῶν τοὺς βελτίστους*. Sed hac conjectura meliorem, quae eandem ſententiam habeat, lectionem poſtea vidi a cod. Vindob. offerri hanc: *μετὰ τῶν ναυτῶν τὰς βελτίστας*. Vulg. fortaſſe hoc modo quis intelligendum eſſe cenſeat, ut verba *κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον* ad annos praegreſſos referat, quorum unoquoque earum, quae aedificarentur, navium optimae quaeque electae ac ſepoſitae fuerint, inde a foederibus tricennalibus Ol. 83. (de quibus v. Thuc. I, 115. cl. 140. IV, 21. VII, 18. Diod. XII, 7. Plutarch. Pericl. 24. cl. Ariſtoph. Acharn. 193. 251. Equit. 1385.) usque ad belli initium. Quam ſententiam Andoc. de pac. p. 91. et Aeſch. de falſ. leg. p. 336. confirmare videantur. Sed tale quid ſi Thucydides voluiſſet, aliter locutus eſſet. Cujus verbis accommodatius fortaſſe hoc modo interpreteris: Athenienſes decreviſſe, ut navium, quas quoque anno habituri eſſent, centum ne adhiberentur, ita ut non ſemper eaedem ſepoſitae eſſent, ſed novo quoque anno novae ſubſtituerentur. Poſterius quidem factum eſſe, ſumendum videtur, etiamſi, quod equidem probaverim, codicis Vindob. lectio reponatur.

dides, ubi mille talenta, quae eodem tempore eodemque consilio seposita erant, mota esse refert, ibi navium istarum mentionem non facit [6]). Sed etiamsi non prius, quam illas pecunias, has naves moverint, tamen eo, de quo loquimur, tempore iis nondum usi esse poterant. — Rectius hic earum triginta navium admonueris, quae aestate praegressa, Charicle duce, expeditione circa Peloponnesum facta, Athenas reversae erant [7]). Sed his fere opus fuisse putamus, ut socii coercerentur. Denique si ille, quem diximus, verus sit numerus, Athenienses belli anno vicesimo ineunte [8]) classe polluerint navium circiter centum et viginti [9]). Quod eo magis mirandum videtur, cum non ita multo post viginti aliae instructae sint [10]). Huic navium, quae ut instruerentur non exigua hominum multitudine opus erat, copiae repugnant quae de earum inopia, qua Athenienses laborarint auctor vel dixit [11]) vel significavit [12]). Sed etiamsi tot, quot dictum est, naves Atheniensibus hoc tempore fuissent, non perspicitur, quo consilio duodesexaginta Piraeo obsidendo adhibuerint, cum multo pauciores huic expeditioni suffecisse videantur. Aperte magna earum pars aptius prudentiusque alia ratione adhiberi poterat. Deinde si tanta ibi classis erat, qui fit, ut mox Athenas mittantur, qui

---

6) c. 15. Adhibitas esse putabam vel quarto belli anno, v. Thuc. III, 16. sq. vel ad expeditionem in Siciliam. Prius non placere video Haackio.

7) VII, 20. 26.

8) Ineunte inquam: nam Dodwelli rationes hic laborare posthac videbimus.

9) Eodem enim tempore circa Naupactum et Leucadiam plus triginta erant. V. VIII, 13. et VII, 54. cl. 31. Nam quae his locis memorantur, non diversas esse, sine dubitatione videmur statuere posse.

10) c. 15.

11) c. 1. cl. VII, 64. 87. VI, 31. et 93. extr.

12) Nam quod in Ioniam non statim post Chii defectionem magna classis emittitur, id qua ex causa repetendum sit in propatulo est. Chios vero et Miletus cum descivissent, tum demum omnes viri ad naves instruendas adhibiti. Hinc Aristoph. Lysistrata 107. queritur:

Ἀλλ᾽ οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεψάλυξ.
Ἐξ οὗ γὰρ ἡμᾶς προὔδοσαν Μιλήσιοι,
Οὐκ εἶδον οὐδ᾽ ὄλισβον ὀκτωδάκτυλον.

auxilia petant [13])? His difficultatibus ut occurrerem, varias commentus eram rationes, quarum nonnisi eam propositurus sum, quam adhuc unice veram puto. Etenim verba *καὶ τριάκοντα* delendas esse reor. Nam mox legimus, Athenienses ad Chalcidea persequendum duodecim naves, duce Strombichide, misisse et deinceps octo alias, duce Thrasycle, *ἀπολιπούσας καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν.* — — *ἑτέρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν* [14]) *ἐς τὴν ἐφόρμησιν τῶν Πελοποννησίων, διὰ τάχους πληρώσαντες, ἀντέπεμψαν καὶ ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πληροῦν* [15]). Atque ex hoc loco verba *καὶ τριάκοντα* in illum, quem tractamus, transscripta esse puto. Quod facile fieri potuit, si in vetusto libro alter alteri ex adverso opposita pagina scriptus erat. Idque factum esse eo comprobatur, quod eadem ratione c. 29. voces *καὶ πεντήκοντα* ex c. 26. irrepserunt. Atque hi loci totidem fere, quot illi, versibus distant. Adstruit emendationem nostram, quod posthac nonnisi viginti Atheniensium naves ad Piraeum inveniuntur [16]). Quae nobis opponi posse videantur, ea, quantum equidem video, levia sunt. Dixerit tamen aliquis, haud dubie Peloponnesios, ubi cunctae Atheniensium naves abiissent, opportunitate usuros fuisse, ut in Asiam evaderent. At vero illas patet non eodem tempore abiisse omnes, sed primo tantum octo. Quorum in locum statim aliae videntur successisse. Quae, postquam et Thrasycles profectus erat, sufficiebant ad hostem observandum, cum et Athe-

---

13) c. 11. in. Eos petiisse pedites dixeris. Sed duodesexaginta navium *ἐπιβάταις* facile hostem primo impetu superassent.

14) Sic enim haud dubie legendum cum Aug. Cass. K. et Valla, quamquam is prave vertit, revertendi verbo usus. Recepit et Haack. pro vulg. *ἐπελθ.* Quod in praegressis legitur: *τῶν τε ἐν Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς μὲν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν* — ibi articulus *τάς* et ipse emendationi loci c. 10., quam suadeo, nonnihil favet. Nam auctor ita orationem instituit, quasi perrecturus esset *τὰς δὲ ἄλλας δώδεκα* —.

15) c. 15. Non immerito ad hunc locum offendit Neophytus Ducas: *συγκέχυται οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ κείμενον· πῶς γὰρ οὐκ ἐξέπλευσαν Πελοποννήσιοι, ἐκ διαλειμμάτων, ὥς φησι, πολιορκούντων τῶν Ἀθηναίων; ἔδει ἄρ' εἰπεῖν, ὅτι πρῶτον πληρώσαντες ἑτέρας ἀπέστειλαν, εἶτ' ἀπαγαγόντες ἐκείνας μετέστησαν ἀλλαχῆ. ὁ δὲ αἱρεῖ τὴν πολιορκίαν ἁπλῶς, εἶτα αὖθις φροντίζει περὶ αὐτῆς, ὡς τοὺς Πελοποννησίους μὴ προσχόντας τὸν νοῦν, ὅπως διαδρῷεν.*

16) c. 20.

nae vicinae essent, et mox caeterae duodecim naves subvenirent. Ita quidem quo minus scriptoris narratio intelligatur, nihil est, quod impediat. — Praeterea quis objecerit hunc locum: *Διακριθέντες δὲ πρὸς μὲν τὰς πολεμίας ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανάς, ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐς τὸ νησίδιον ὁρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺ ἀπέχοντι ἐστρατοπεδεύοντο.* Qui profecto sententiam nostram perverteret, si verba *ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανάς* eum sensum praeberent, quem Valla expressit, vertens: *naves, quae satis visae sunt adversus hostiles, ibi collocavere.* At vero non navibus erat opus, quae pares essent hostilibus, sed paucae sufficiebant, quae has observarent. Atque in hanc sententiam, haud dubie recte, interpretatus est Heilmannus. Caeterum si quis requirat, cur eae potissimum naves quae ad Piraeum erant, ab Atheniensibus in Asiam missae sint, causa haec videtur fuisse, quod illae caeteris, quae emitti possent, usu et exercitatione praestabant, ideoque aptiores erant ad bellum in Asia gerendum, cum eae, quas modo armaverant, sufficere viderentur ad Peloponnesiorum classem obsidendam. At hae cum oppressae fugataeque essent, nihil ab Atheniensibus factum esse refertur, quo hostiles naves, ne in Asiam trajicerent, impedirent. Quae interea cum aliis desciverant, Chios et Miletus, tantopere eos sollicitasse videntur, ut his solis recuperandis animos adverterent. Atque hac mente initio quidem qui emissi sunt praetores agebant, sed copiis utebantur non idoneis, ut consilia exsequerentur. Postea vero cum auxilia Athenis subvenissent Miletique obsidio pararetur, imminente hostium classe, tutius est visum discedere.

2. Insequente hieme *τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ στρατηγοῖς* [17]) — *προσαφιγμένοι γὰρ ἦσαν καὶ οἴκοθεν ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριά-*

---

17) Merito quod unus Cl. habet, *οἱ ἐν τῇ Σ. στρατηγοί*, improbatur Haackio. De interpretatione simplicissima fortasse ratio est, ut statuatur, auctorem sic inchoasse, ac si pro *ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι* scripturus esset *ἐδόκει διακληρωσαμένοις*, quod si codices haberent, defendi posset. (Cf. Hermann. ad Viger. p. 894.) Eodem modo VI, 35: *Συρακουσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους ἔριδι ἦσαν, οἱ μέν, ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐδ᾽ ἀληθῆ ἐστιν, ἃ λέγει· τοῖς δέ, εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτούς, ὅ,τι οὐκ ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν;* ad *οἱ μέν* scriptor *λέγοντες* in mente habuit et ad *τοῖς δὲ* — *ἐδόκει.* Contra VII, 74: *ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι —, καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, ἀναλαβόντες δὲ*

κοντα καὶ στρατηγοὶ Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ Εὐκτήμων καὶ τὰς ἀπὸ Χίου πάσας καὶ τὰς ἄλλας ξυναγαγόντες ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ ναυτικῷ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν, πέμψαι. Καὶ ἐποίησαν οὕτω [18]). Στρομβιχίδης μὲν γὰρ καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτήμων, τριάκοντα ναῦς ἔχοντες καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν [19]) μέρος ἄγοντες [20]) ἐν ναυσὶν ὁπλιταγωγοῖς [21]), ἐπὶ Χίον, λαχόντες, ἔπλεον· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες τεσσάρσι καὶ ἑβδομήκοντα ναυσίν, ἐθαλασσοκράτουν καὶ ἐπί-

---

αὐτά, ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια, ἀφορμᾶσθαι· ad *ἀναλαβόντες*, quomodo codd. exhibent ex *ἔδοξεν* repetendum eſt *ἐβουλήθησαν*. Cf. Poppo I. l. p. 235. ſq. Haec tamen a noſtri loci conformatione nonnihil differunt. In quo fortaſſe *τοῖς Ἀθηναίοις* a *προςαφιγμένοι* pendere poteſt. V. Herodot. VII, 209. in.: *ἀλλ', αὐτῷ γελοῖα γὰρ ἐφαίνοντο ποιέειν, μετεπέμψατο Δημάρητον.* Thuc. I, 72: *Τῶν δὲ Ἀθηναίων ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ Λακεδαίμονι παροῦσα καὶ ὡς ᾔσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα εἶναι ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους.* ubi cum conſtructio confuſa ſit, parentheſeos ſigna locum habere nequeunt, quae et Poppo p. 199. ſuſtulit, quamquam is alia ratione explicat ut hunc locum, ita geminum I, 115: *Τῶν δὲ Σαμίων ἦσαν γάρ τινες οἳ οὐχ ὑπέμειναν ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον, ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις — διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον.*

18) Eadem ſimplicitate I, 132: *καὶ ἦν δὲ οὕτως.*

19) Intelliguntur haud dubie Athenienſium hoplitae ii qui cum aliis ſuperiore aeſtate advecti erant. V. c. 25: *Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος, χίλιοι ὁπλῖται* [*τῶν*, quod hic vulgo legitur, damnant libri] *Ἀθηναίων καὶ πεντακόσιοι, καὶ χίλιοι Ἀργείων — καὶ χίλιοι τῶν ξυμμάχων ναυσὶ δυοῖν δεούσαις πεντήκοντα — κατέπλευσαν ἐς Σάμον.* Ibi comma poſt *πεντακόσιοι* tollendum et *πεντακόσιοι καὶ χίλιοι Ἀργείων* jungenda eſſe inprimis noſter locus oſtendit. Caetera enim quibus quis uti poſſit argumenta non ſatis firma ſunt. Ordo quidem verborum vulgari diſtinctioni non obſtat. V. III, 87: *τετρακοσίων γὰρ ὁπλιτῶν καὶ τετρακιςχιλίων οὐκ ἐλάσσους ἀπέθανον.* IV, 38: *εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες.* Ubi ad *οἱ πάντες* cf. I, 100: *εἷλον τριήρεις Φοινίκων καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς διακοσίας.* comma enim, quod poſt *πάσας* figunt, delendum erat: VI, 51. extr. 43. VII, 24. ubi itidem comma poſt *χρήματα* tollendum eſt. Illuſtrat hanc dicendi rationem Hermannus ad Viger. p. 727.

20) *Ἄγοντες* pro v. *ἀγαγόντες* ſine codd. dedi. Utriusque formae ſolennis eſt confuſio. Ita c. 53. pro *κατάγουσι* bene Haackius reſtituit *καταγαγοῦσι* ex Caſſ. Aug. Cl. Mosq. Marg. Pariſ. F. Cf. c. 48.

21) De his v. Duker. ad VI, 45. Boeckh. Oecon. Civ. I. p. 300. ſq.

πλους τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο [22]). Hoc igitur tempore Atheniensium classis navium erat centum quatuor. At multo plures jam in Asiam venerant. Adductae enim viginti a Strombichide et Thrasycle [23]), sex et viginti a Diomedonte et Leonte [24]), duodequinquaginta a Phrynicho [25]) et, quae nostro loco dicuntur, triginta a Charmino [26]). Desiderantur igitur viginti. Sed nostro loco nonnisi triremes numerari videntur, cum earum quidem, quae Phrynicho duce advectae erant, ὁπλιταγωγοί quoque fuerint. Quarum aliae Argivos videntur in patriam transmisisse [27]), aliae Onomoclem et Euctemonem comitabantur, pars fortasse in Samo remanebat. Ac nonnullis navibus haud dubie prioris anni praetores Athenas vecti sunt. Quorum qui fuerat, Strombichides, jam ante eodem missus videtur, ut auxilia peteret. Nunc enim denuo praetor factus revertitur. Eidemque, cum popularis esset [28]), in tertium quoque annum prorogatum est imperium [29]). Haec de navium numero. Sed fortasse etiam verba: καὶ τὰς ἄλλας συναγαγόντες explicatione egent. Quibus quod cui in mentem venire possit eas significari naves, quae in Lade insula stationem habuerant, propterea non probabile est, quod hae haud dubie una cum Phrynichi classe, cum Mileto discederet, in Samum reversae sunt. Itaque

22) c. 30.

23) c. 15. 16. 17. 24.

24) 19. sq. 23.   25) c. 25.

26) Hic fortasse idem est, cujus non honorificam mentionem fecit Aristoph. Thesm. 811.

27) Qui quod a Milesiis, Ionibus, fugati essent, irati abierunt. V. c. 25.

28) V. Lys. c. Agor. p. 855. c. Nicom. p. 850.

29) c. 62. 79. In secundum annum, Strombichide excepto, anni prioris praetorum alii quoque imperium prorogatum esse, dubitari potest. Duplici enim modo intelligi possunt quae c. 54. de Diomedonte et Leonte referuntur: *Φρύνιχον — παρέλυσαν* (sic Steph., vulgo *παρέλυσε*; codd. plerique *παρέλυσεν ὁ δῆμος*. De voce *παραλύειν* cf. Valcken. ad Herod. VII, 38.) *τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν ξυνάρχοντα Σκιρωνίδην. ἀντέπεμψαν δὲ στρατηγοὺς ἐπὶ τὰς ναῦς Διομέδοντα καὶ Λέοντα.* Fieri enim potest, ut hi cum jam antea praetores essent, adhuc muneribus domesticis functi, nunc cum imperio mitterentur. Sed probabilius est, hos, fortasse *ἐπιλαχόντας*, Phrynichi et Scironidis in locum subrogatos esse. Nam, si jam antea praetores facti essent, vix a classe Athenas revocati essent, cum in Asia rem bene gessissent.

τὰς ἄλλας dici puto eas, quae ad minores emissae fuerant expeditiones, quarum, cum exigui momenti essent, scriptor mentionem non injecerit.

3. Praetores nunc in Asia invenimus Phrynichum, Onomaclem, Scironidem, Charminum, Strombichidem et Euctemonem. Hinc aliquid lucis ad temporum rationes redundabit, male, ut opinor, a Dodwello subductas. Eae vero pendent a tempore, quo Isthmia, quae nostro libro [29b]) memorantur, celebrata esse statuas. „Quod quo mense factum sit, etsi a nullo veterum disertis verbis traditur, Corsinus tamen docuit [30]), ea modo in mensem Panemum, modo in Munychionem aut Thargelionem incidisse. Nam Isthmici ludi sunt trieterici et, si cum Olympiadibus comparentur, modo in primum modo in tertium Olympiadis cujusvis annum incidunt. Qui in primum incidunt, mense Corinthiorum Panemo celebrantur, qui est Atheniensium Hecatombaeon, Romanorum Julius. Qui vero in tertium Olympiadis annum incidunt, ii vel ad Munychionem (Aprilem) vel ad Thargelionem (Majum) referendi videntur" [31]). Ac ne quae Thucydides dicit Isthmia cum Dodwello Hecatombaeoni assignentur vel hoc impedit, quod hac ratione inde a primo vere usque ad mediam aestatem fere nihil gestum esset [32]). Sed hoc argumento haud paulo gravius est illud, quod, ipso Hecatombaeone creati [33]), Phrynichus atque Onomacles et Scironides multis sectionibus post [34]) Athenis advecti narrantur, superioris autem anni praetores, Leon et Diomedon, adhuc navibus praefuerant [35]). Quamobrem hoc quidem pro certo affirmari potest, ea, de quibus quaerimus, Isthmia mense celebrata esse vel Munychione vel Thargelione. Phrynichum vero caete-

29b) c. 9. 10.

30) Differtat. Agon. IV.

31) Morus ad Xenoph. Hell. IV, 5, 1.

32) Nam admodum pauca sunt, quae c. 7. et 8. narrantur.

33) Hoc enim mense ἀρχαιρεσίας fuisse Athenis, nemo ignorat.

34) c. 25.

35) c. 24. Idem videatur dicendum esse de Thrasycle et Strombichide, quamquam c. 24. init. ubi de eorum classe narratur, neutrius nomen legitur. Unde erunt, qui conji-

rosque, jam Metagitnione advenisse admodum est probabile [36]). Hoc enim tempore, quam adduxerunt, classis jam parata esse poterat parataque quam citissime uti haud dubie cum Athenienses tum novi praetores festinabant. Quos verisimile est operam dedisse, ne haud exigua sui parte imperii decessores fruerentur.

In pugna navali, qua posthac cum Chiis decertatum est, Atheniensium naves erant duo et triginta. Sed ex Samo nonnisi triginta solverant; harum autem tres tempestate amissae [36]) ac postea a Chiis, eruptione facta, nonnullae captae sunt [37]). Quas etiamsi, hoste fugato, ab Atheniensibus receptas esse dicamus, quinque saltem ad illum, quem diximus, numerum, desunt. Has suspiceris exactas esse a Lesbiis [38]).

4. Auctas etiam videmus septuaginta quatuor, quae Sami remanserant, naves ad duo et octoginta [38 b]), quamquam ad Symen sex amissae erant [39]). Sed harum in locum e Melo insula septem aliae videntur advenisse [40]). Et fere constaret ratio, si sumere liceret, ex Chio accessisse eas, quas Strombichides, cum in Hellespontum proficisceretur, non secum duxerat. Nam statim quidem postquam Strombichides profectus est, non caeteras quoque naves discessisse patet e verbis ἐν τούτῳ οἱ Χῖοι θαλασσοκράτορες μᾶλλον ἐγένοντο [41]), quibus haud obscure

---

ciant, Strombichidem quidem, quem Athenas reversum supra vidimus, tunc jam profectum fuisse. Quae conjectura si admittatur, probari potest, quae l. l. referuntur gesta esse Scirrhophorione. Omnia alia Dodwellus, hic quoque eo, quem notavimus, de Isthmiis errore inductus.

36) c. 54. 37) c. 55.

38) cf. c. 54. et infra dicenda.

58b) c. 79.

39) c. 42.

40) c. 39. cl. 41. ubi haud dubie recte Kistemackerus conjecit pro ἐκ τῆς Μιλήτου leg. esse ἐκ τῆς Μήλου.

41) c. 63. cl. 64. ubi quod auctor dicit Διοτρέφην ὄντα περὶ Χίον, nolim putare, hunc relictarum navium ducem fuisse. Fortasse τριήραρχος erat. Videtur idem esse, qui VII, 29. Διϊτρέφης dicitur. Utroque enim modo scribitur. V. Boeckh. Oec. Civ. II. p. 311. Ita Aristoph. Av. 799. Διϊτρέφης habes et ib. 1442: Δεινῶς γ' ἐμοῦ τὸ μειράκιον ὁ Διϊτρέφης: versu postulante Διοτρέφης rescribendum. Articulum enim cum Elmslej. ad Eurip. Med. 326. non deleverim. Hunc Diotrephem

ſignificat ſcriptor, relictas fuiſſe aliquot naves, quae tamen Chiorum claſſi non pares eſſent. His autem ſicuti praeſidio, quod Delphinii remanſiſſe poſthac videbimus, opus erat, ut Chii prohiberentur, quo minus majore copiarum ſuarum parte Aſtyochum adjuvarent. Atque eodem conſilio eas, quas diximus, Athenienſium naves poſthac quoque in Chio remanſiſſe, veriſimillimum videtur. Neque obſtat huic ſententiae, quod modo de aucta, quae Sami erat, claſſe diximus. Quam probabile eſt a Samiis nonnullas naves accepiſſe, ſeptem cum Mycalen navigaret, novem cum Miletum peteret, Aſtyochum provocatura [42]). Tunc enim ea, Strombichidis viginti quatuor reverſis, navium erat centum et octo.

5. Ex his, ubi Peloponneſii copiarum et navium ſuarum partem in Hellespontum miſerant, octodecim eodem profectae [43]). Cum tredecim aliis Alcibiades ad Tiſſaphernem navigavit [44]). Mox Thraſybulus et Thraſyllus cum ſexaginta navibus in Lesbum pervenerunt [45]). In Samo igitur Samiae, quas diximus, nonnullaeque Athenienſium praeſidii cauſa videntur relictae eſſe.

6. Aliquot Methymnaeis [46]) duabusque, quae ex Hellesponto domum redibant, navibus aſſumtis, Thraſyl-

---

filium puto Nicoſtrati, qui, Athenienſium praetor (v. Thuc. III. 75. IV, 55. 119. Ariſtoph. Veſp. 81. ff.) ad Mantineam occubuerat. V. Thuc. V, 74. cl. 61. Androtion ap. Schol. Ariſtoph. Av. 13.

42) Totidem fere Samiae interfuere pugnae ad Arginuſas. V. Xenoph. Hell. I, 6, 29. 7, 32. Unam Strombichides acceperat. Thuc. VIII, 16.

43) c. 80. cl. 102. Poteſt tamen fieri, ut viginti fuerint, ſi duae ἐπ᾽ οἴκου κομιζόμεναι, quae c. 100. memorantur, ex illarum numero fuerunt.

44) c. 88. 45) c. 100.

46) c. 100. In editionibus, quae e Lipſienſi manaverunt, Haackiana non excepta, verba καὶ Μηθυμναῖαι exciderunt: quae quidem naves quinque videntur fuiſſe, quamquam qui has ſignificat, Diodorus XIII, 39. nonniſi tres dicit. Obiter moneo in praegreſſis: ὑστερήσας δὲ ἐπὶ τὴν Ἔφεσον ἐλθὼν, ἐφώρμει collocandum videri ἐφώρμει ἐλθών cum Aug. Caſſ. F. Eandem trajectionem habes I, 109: διαβὰς εἷλε τὴν νῆσον πεζῇ. (ubi falſus Schol. πεζῇ explicans διὰ πεζομαχίας. cf. I, 137. 145. II, 93. III, 91. IV, 113. 132. V, 2. ubi artic. ejiciendus eſt. VI, 94. VIII, 28. 79. 108.) III, 39: ἐζήτησαν μετὰ τῶν

lus et Thrafybulus, cum Mindarum in Hellespontum perveniffe accepiffent, eodem curfum direxerunt. Eo, quod deinceps ad Abydum pugnatum eft, proelio παρέτεινον τὸ κέρας οἱ μὲν Ἀθηναῖοι παρὰ τὴν Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀῤῥιανῶν, νῆες ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα, οἱ δ' αὖ Πελοποννήσιοι ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα [48]). Hic, cum mox, confirmante Diodoro [49]), Athenienfes navium numero inferiores fuiffe dicantur, numerorum transpofitionem fieri debere, certatim fufpicati funt Viri Docti, Acacius, Hudfonus, Weffelingius [50]), Heilmannus, Benedictus. Qua ratione admiffa quod Peloponnefiis fex et octoginta naves fuiffe dicuntur, id optime concinit cum fectione praegreffa, ubi hic ipfe numerus legitur. Sed Athenienfibus ita nonnifi fexaginta octo fuerint. Atqui tot fere jam in Lesbo habuerant. Acceſſerant autem quae in Hellesponto a Mindaro oppreffae, quatuor navibus amiffis, ad Imbrum et Lemnum confugerant quatuordecim [51]). Unde conficitur, Athenienfium claffem fuiffe navium circiter octoginta, ut legendum effe videatur: οἱ μὲν Ἀθηναῖοι — νῆες ὀγδοήκοντα· οἱ δ' αὖ Πελοποννήσιοι — νῆες ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα. Sed huic emendationi omnes libri adverfantur. Haackius, praeeunte Bredovio, dedit: οἱ μὲν Ἀθηναῖοι — νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, quod Caff. Aug. et ex emend. Cl. habent, et οἱ δ' αὖ Πελ. — ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα ex Cl. et Diodoro, ab Athenienfibus quinque naves ad Lesbi cuftodiam relictas effe conjiciens. Sed haec conjectura propterea minus placet, quod illi cum depugnaturi effent, hoftemque navium multitudine fuperiorem effe, ignorare non poffent, alias potius naves acciverint, quam quas habe-

---

πολεμιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι. V, 6: Τούτων Βρασίδας ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους. VI, 51: Ἐσελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. Diodor. XII, 30: παραλαβόντες ἔπλευσαν τοὺς Ἰλλυρίους.

47) c. 103. 48) c. 104.

49) XIII, 39. fq.

50) ad Diod. l. l. p. 570.

51) c. 102. ubi: τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἕῳ κατιδόντες, τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι, οὐ φθάνουσι πᾶσαι: leg. puto ποιουμένου. Nam δίωξιν ποιεῖσθαι idem effe, quod φυγὴν ποιεῖσθαι (III, 33. VIII, 16.) nemodum idoneis probavit exemplis. Pro τῆς ἠπείρου legendum effe τῆς Ἴμβρου cum Cl. recte monent Dukerus, Bredovius et Haackius cl. c. 103.

rent, earum partem reliquerint, cum praesertim navibus quidem ad Lesbi custodiam non admodum opus fuisse videatur. Quae cum ita sint, adhuc dubito, an Haackii emendatio non satis certa sit. Neque hoc me movet, quod boni codices, Cass. et Aug., verba ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα praestant. Nam hi in nostro libro saepissime corruptas exhibent lectiones, neque haec, de qua dictum est, correctionis suspicione caret. Minus etiam probaverim, quod Vir doctus, quem nominavimus, ex Cl. recepit ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα, cum quomodo haec lectio ex vulgari orta sit, facile perspiciatur. A Graev. autem illam firmari quo jure dicatur non assequor. Is enim verba οἱ δ' αὖ Πελ. — ἑξήκοντα omittit, quod ob ὁμοιοτέλευτον factum esse suspiceris, ut in eo libro, ex quo hic codex ductus sit, utroque loco ὀγδοήκοντα lectum fuerit. Unde aliquid praesidii oritur ei emendationi, quam ipse proposui. Quae cum ad numeros apprime conveniat et, quomodo ex ea vulgaris lectio orta sit, utcunque explicari queat, haud scio, an praeferenda sit. Sed definire quidquam non audeo.

7. Circa pugnam ad Cynossema quae Diodorus gesta esse refert, eorum operae pretium erit nonnulla exigere. Ac primum quod Mindarum cum octoginta tribus navibus Mileto solvisse ait [52]), cum septuaginta tres fuerint [53]), id quamquam levius est, ostendit tamen, ut sexcenta id genus alia, scriptorem indiligentem. Deinde, tacita Eresi oppugnatione, in Lesbum Athenienses eo consilio navigasse tradit, ut ibi triremes a sociis compararent, ne navium multitudine ab hostibus superarentur; profectos tamen esse nonnisi tribus assumtis nec exspectatis caeteris [54]). Id quamquam Thucydides non omnino confirmat [55]), satis tamen probabilitate sese commendat, quamvis suspecta sint quae de sociorum navibus posthac narrat: ἰσοῤῥόπου δὲ, inquit, τῆς μάχης οὔσης, ἐπεφάνησαν ὑπὲρ τινος ἄκρας ναῦς εἴκοσι πέντε, παρὰ τῶν συμμάχων ἀπεσταλμέναι τοῖς Ἀθηναίοις. Φοβηθέντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὴν Ἄβυδον ἔφυγον [56]). His non solum Thucydides repugnat, plane aliam victoriae causam memorans, sed

52) XIII, 38.
53) v. Thuc. VIII, 99.
54) Diod. XIII, 38. f.
55) v. tamen not. 46.
56) Diod. XIII, 40.

illud quoque adverſatur, quod non perſpicitur, a quibusnam ſociis tot Athenienſibus naves mitti potuerint, cum in Aſia quidem perpauci adhuc iis fideles eſſent, neque hi admodum viribus pollentes. Quapropter ſuſpiceris, Diodorum, ſimilia ſaepius confundentem, hic ea immiſcuiſſe, quae poſthac ad Abydum pugnam diremerunt. — Quod idem, Thucydidi repugnans, dextrum Athenienſium cornu a Thraſyllo, a Thraſybulo ſiniſtrum rectum fuiſſe ſcribit 57), haud dubie hic, ut in ſequentibus etiam 58), utrumque nomen permutavit, mirorque Weſſelingium, ſaepius manifeſtam ſcriptoris indiligentis negligentiam vel librariorum errori vel fontium diverſitati imputantem. — „Praeterea de Hermocrate quod ait, Syracuſanorum eum navibus in dextro cornu imperaſſe, id Thucydides ratum non habet, diſerte affirmans, illum a claſſis praefectura remotum ante hanc pugnam Lacedaemonem abiiſſe.“ Ita Weſſelingius 59). Qui vereor, ut Thucydidem recte intellexerit. Cujus verba haec ſunt: ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ (Aſtyocho) πρεσβευτήν — εἰδώς, τούς τε Μιλησίους πορευομένους ἐπὶ καταβοῇ τῇ ἑαυτοῦ 60) μάλιστα καὶ τὸν Ἑρμοκράτην μετ' αὐτῶν, ὃς ἔμελλε τὸν Τισσαφέρνην ἀποφαίνειν φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα μετὰ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐπαμφοτερίζοντα 61). Ἔχθρα δὲ πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ 62) ἀεί ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀποδόσεως. Καὶ τὰ τελευταῖα, φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους καὶ ἑτέρων ἡκόντων ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Συρακουσίων ἐς τὴν Μίλητον στρατηγῶν, Ποταμίδος καὶ Μύσκωνος καὶ Δημάρχου, ἐνέκειτο 63) ὁ Τισσαφέρνης φυγάδι ὄντι ἤδη

57) c. 39.

58) c. 64. 95. ubi tamen nunc editum *Θράσυλλος*. Eodem modo Pharnabazum dicit, ubi Tiſſaphernem debebat c. 56. ſqq. Quem errorem etiam Aelian. V. H. V, 14. erravit.

59) ad c. 39. p. 570.

60) Sic cum Reg. leg. aut *αὑτοῦ* ſcribendum. Vulgo *αὐτοῦ*.

61) De verbo *ἐπαμφοτερίζειν* v. Schneider. ad Ariſtot. Polit. VII, 12, 6. cf. VIII, 2, 2. Plutarch. Mar. 40.

62) Haack. *πρὸς αὐτὸν* ad Hermocratem et *αὐτῷ* ad Tiſſaphernem refert. Ego contra puto, tum, quod Hermocrates in proxime praegreſſis ſubjectum eſt, tum, quod *αὐτῷ* eum videtur ſpectare debere, qui inimicitiae auctor cogitatur, Hermocratem, *ὃς τὴν ἔχθραν προὔθετο*.

63) *ἐγκεῖσθαι* eſt *vexare*, ut I, 144. IV, 80. et Xenoph. Hellen. V, 2, 1. ubi ſanum putari poterat hoc verbum.

τῷ Ἑρμοκράτει πολλῷ ἔτι μᾶλλον καὶ κατηγορεῖ ἄλλα τε καὶ ὡς χρήματά ποτε αἰτήσας αὐτὸν καὶ οὐ τυχών, τὴν ἔχθραν οἱ προθεῖτο [64]).

Etenim non hoc dicit ſcriptor, Hermocratem jam tum, cum Lacedaemonem proficiſceretur, a praefectura remotum fuiſſe, ſed praecipit tantum, quod poſtmodum factum eſſe Xenophon docet [65]). Atque cum ad Cynosſema depugnaretur, Hermocrates jam reverſus eſſe poterat, ut in hac quidem re de Diodori fide non dubitandum eſſe videatur. Quamquam quae idem poſtea de Hermocrate prodit, eum, exilio multatum, in Peloponneſo ſucceſſoribus claſſem tradidiſſe et deinceps, pecuniis a Tiſſapherne adjutum, comparatis copiis, in Siciliam rediiſſe [66]), horum prius falſum eſſe, Xenophontis arguit auctoritas [67]), poſterius autem etſi factum eſſe non dubitare licet, ſerius tamen factum eſſe ex eodem ſcriptore probari poteſt. Qui tametſi Hermocratem ſe ad reditum paraſſe refert [68]), alio tamen loco eundem legatum

---

64) c. 85. Obiter moneo c. 84. Vallam pro *τῷ γε Δωριεῖ* legiſſe *τῷ γ' Ἑρμοκράτει*, eandemque lectionem Schol. noviſſe, qui: *τῷ γε Δωριεῖ*] *τῷ Ἑρμοκράτει*. Nimirum excidit *γράφεται*) ut in Schol. ad III, 14: *διδόντας*] *δώσοντας*. Poſterius omnes fere libri praeferunt nec damnandum videtur cum Poppone l. l. p. 161. et Haackio, cum vulgatae origo ex praegreſſo *παραβαλλομένους* repeti queat.

65) Hell. I, 1, 27. ſqq.

66) XIII, 63. cl. 74. ſq.

67) l. l. cf. quae mox dicentur.

68) ib. §. 31: *Κατηγορήσας δὲ Τισσαφέρνους ἐν Λακεδαίμονι Ἑρμοκράτης, μαρτυροῦντος καὶ Ἀστυόχου, καὶ δόξας τὰ ὄντα λέγειν, ἀφικόμενος παρὰ Φαρνάβαζον, πρὶν αἰτῆσαι χρήματα λαβὼν παρεσκευάζετο πρὸς τὴν ἐς Συρακούσας κάθοδον ξένους τε καὶ τριήρεις. Ἐν τούτῳ δὲ ἧκον οἱ διάδοχοι τῶν Συρακουσίων ἐς Μίλητον καὶ παρέλαβον τὰς ναῦς καὶ τὸ στράτευμα.* Hic ut omnia ſana eſſe credam, non facile mihi perſuaderi patiar. Non quidem id offendit, quod quo tempore Hermocrates Tiſſaphernem accuſaverit, omnino non eſt ſignificatum. Reſpexit enim auctor Thucydideam narrationem, ſuae quaſi partem. Sed quomodo, quaeſo, haec cohaerent: Cum Lacedaemoniis, res ipſorum a Tiſſapherne prodi, perſuaſiſſet, ad Pharnabazum profectus reditum ſibi parabat. Conjuncta vides, quae et rerum et temporum ſerie quam maxime erant disjuncta. Equidem hujusmodi narrationem exſpectabam: Cum — perſuaſiſſet, ad claſſem remiſſus eſt, hoc mandatum Mindaro perferens, ut is, ubi de Tiſſaphernis proditione non amplius dubitare liceret,

ad regem Perſarum profectum eſſe memorat [69]). — De navium, quas utrique amiſerint, numero quae Diodorus dicit ex Thucydide ſunt exſcripta, ſed non ſine erroribus. Hic enim ita: Οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι, Χίας μὲν ὀκτώ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο καὶ Βοιωτίας δύο, Λευκαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακουσίων καὶ Πελληναίων μίαν ἑκάστων· αὐτοὶ δὲ πεντεκαίδεκα ναῦς ἀπολλύασι [70]). Haec ad verbum fere recepit Diodorus [71]), niſi quod καὶ Βοιωτίας δύο omittit, et de Athenienſibus: αὐτοὶ δέ, ait, πέντε ναῦς ἀπέβαλον, ἃς πάσας βυθισθῆναι συνέβη. Has demerſas eſſe, unde reſciverit ignoro. Sed cum in ſequentibus etiam Thucydidis veſtigia legat, in hoc aliquid intercidiſſe ſuſpiceris. Verum tamen in pugna etiam deſcribenda multa habet alia, atque belli Peloponneſiaci ſcriptor. Quae ex quibus fontibus hauſta ſint, ſi, ubi hunc nominat [72]), ſignificaſſet, minus ſuſpecta ſuſpectae fidei hiſtorici eſſet narratio.

8. Poſt pugnam ad Cynosſema, Diodorus pergit [73]), Epiclem a Mindaro in Euboeam miſſum eſſe, ut triremes, quae ibi erant, adduceret. Epiclem quinquaginta navibus collectis citato curſu in Helleſpontum contendiſſe, ſed tempeſtate circa montem Atho obrutum totius claſſis jacturam feciſſe, ita ut nonniſi duodecim homines peri-

---

Pharnabazo obſecutus naves in Helleſpontum duceret. (cf. Thuc. VIII, 99.) Ex quo hunc ſibi ita conciliavit, ut, cum, jam extorris, ad eum veniret, pecuniam — impetraret. caet. Sed ſequentia etiam male habent. Cum enim Hermocrates non prius, quam ſe imperio abdicaverat, navibus militibusque comparandis animum adjeciſſe videatur, patet huc non ſpectare poſſe verba: ἐν τούτῳ δὲ ἧκον οἱ διάδοχοι. Deinde Syracuſanos narratum eſt, Antandri, loco materiei uberrimo (cf. II, 1, 10. Thuc. IV, 52. Heyn. ad Aen. III, 6.) naves aedificaſſe. Quibus exſtructis quo contenderint ne verbo quidem monetur. At Miletum eos petiſſe et noſter locus monſtrat confirmatque I, 2, 8. ubi Epheſios adjuvaſſe traduntur. Epheſum enim Mileto profecti videntur. Ita quidem probabilius ſtatuere nobis videmur, quam ſi ſumeremus, eos omnino Miletum non perveniſſe. Quamquam haec quoque ſententia defendi queat. Sed ad alterutram urbem Syracuſanos curſum direxiſſe, ante ἐν τούτῳ δὲ narratum fuiſſe, non multum abeſt, quin pro certo affirmare audeam.

69) Hell. I, 3, 13.
70) c. 106.
71) XIII, 40.
72) c. 42. cf. XII, 37.
73) c. 41.

culo ſuperfuerint. Auctorem hujus narrationis Ephorum laudat ex eoque hanc inſcriptionem:

> *Οἱ δ'* (leg. *οἵδ'*. Cf. Thierſch. in Act. Philol. Monac. T. II. F. 3. p. 411.) *ἀπὸ πεντήκοντα νεῶν θάνατον προφυγόντες*
> *Πρὸς σκοπέλοισιν Ἄθω σώματα γῇ πέλασαν*
> *Δώδεκα, τοὺς δ' ἄλλους ὄλεσεν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,*
> *Νῆάς τε, στυγεροῖς πνεύμασι χρησαμένας.*

Epiclem quo Diodorus dicit conſilio in Euboeam miſſum eſſe Thucydides quoque prodidit, eique ſocium adjungit Hippocratem [74]). Obſcura ſunt, quae huc pertinent Xenophontis verba: *Μετὰ δὲ τοῦτο οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν Θυμοχάρης, ναῦς ἔχων ὀλίγας. καὶ εὐθὺς ἐναυμάχησαν αὖθις Λακεδαιμόνιοι, ἐνίκησαν δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἡγουμένου Ἡγησανδρίδου* [75]). Hegeſandridae mentio oſtendit, de ea Lacedaemoniorum claſſe hic ſermonem eſſe, quae eodem anno ad Euboeam Athenienſes devicerat. Eandemque nunc a Mindaro arceſſitam eſſe modo vidimus, ut probabile ſit, Hegeſandridam cum Tymochare conflixiſſe, cum uterque in Helleſpontum iter contenderet. Sed de naufragio quae Diodorus tradit, a Xenophonte non confirmantur et fortaſſe in dubium vocari poſſunt. Atque quod ille dicit, omnes homines, exceptis duodecim, iſto naufragio periiſſe, nonnihil ſuſpicionis injicit, quod et Hippocratem evaſiſſe videmus [76]), poſthac Chalcedonis harmoſten [77]), et Hegeſandridam circa Thraciam claſſi praefectum fuiſſe cognoſcimus [78]). Quae non alia videtur eſſe potuiſſe, quam ea quam ex Euboea adduxerat. Nam a Mindaro quidem nullae eo miſſae erant. Is enim poſt pugnam ad Cynoſſema circiter quinque et ſexaginta reliquas habebat, quibus acceſſerunt, quas, ab Athenienſibus captas, deinceps recuperavit [79]), fortaſſe undecim, et quatuordecim, quibus Dorieus advectus eſt, ita ut, cum ad Abydum depugnaretur, claſſe uſus eſſe videatur navium nonaginta. Ex iis hoc proelio triginta amiſſae [80]), ut ſexaginta Mindaro ſu-

---

74) c. 107.
75) Hellen. in.
76) ib. I, 1, 23.
77) ib. I, 3, 5. ſq. Diodor. XIII, 66. Plutarch. Alc. 30.
78) Hell. I, 3, 17.
79) Thuc. VIII, 107.
80) Hell. I, 1, 7.

perfuerint [81]), quarum jactarum ad Cyzicum fecit [82]). Jam dixeris quidem, a Cratesippida, Mindari successore, Hegesandridam in Thraciam missum fuisse; sed huic sententiae obstant, nisi fallor, ipsa Xenophontis verba: (ναῦς) Ἡγησανδρίδας εἶχεν ἐπὶ Θρᾴκης, ἐπιβάτης ὢν Μινδάρου. Haec cum ita sint, non possum, quin quae Diodorus de Hegesandridae classis naufragio refert, suspecta habeam credamque, eum, solita confusione, huc traxisse, quae ad aliud tempus aliasque naves pertinerent. Similibus erroribus hic scriptor scatet. Ita quae deinceps de Alcibiade profert, ex Thucydide quidem hausit, sed ita, ut pleraque vel confuderit vel corruperit [83]).

---

81) ib. §. 11.

82) ib. §. 16. 18. Diodor. XIII, 50. octoginta Mindaro tribuit.

83) c. 41. 42. cl. 38. Taedet singula explicare. Putidam hominis negligentiam qui cognoscere volet, adeat Thuc. VIII, 81. sq. 85. 88. 97. 108. Ac ne Plutarchus quidem Alc. 27. satis accuratus est, Alcibiadem ille ornans, sed a veritate deflectens.

CAPUT QUINTUM.

DE SOCIIS.

Qui factum ſit, ut periculis non adverſis, ſumma deſciſcendi cupiditate Athenienſium ſocii arſerint, facile, qui qualis eorum conditio fuerit attenderit, perſpiciet. Dudum enim ſocii eſſe deſierant, ſubactique erant [1]), paucis exceptis [2]), dominorum crudelium atque avarorum ditioni, qui pro arbitrio illorum copiis utebantur, idque tanto magis, quanto magis ipſorum opes bellum conſumebat. Neque ſolum pecuniam ab iis exigebant, ſed etiam naves militesque [3]). Ac ſocii cum, disjuncti eoque infirmi [3b]), vim vi repellere non valerent, ut onera adlevarentur, arte tantum impetrare poterant, plebem adulando [4]), corrumpendo principes [5]). Contra Athenienſes cum illo-

1) V. Thuc. I, 98. ſq. VI, 76. *Ἔλαθον ἀντὶ συμμάχων ὑποτελεῖς καὶ δοῦλοι γεγονότος*, Plut. Cim. 11. Cf. Pericl. 7. 12. Tyrannidem Athenienſes exercere, cum hoſtes exprobrabant, v. I, 122. 124. tum ipſi profitebantur. V. II, 63. III, 37. VI, 85. cl. V, 89. ſqq. Cf. Iſocr. Panath. 24. ſqq. 57. Inde omnium Graecorum erga Athenienſes odia, quae jam Herodotus VII, 139. ſignificat.

2) Inprimis inſulanis, v. VI, 85., quorum etiam Zacynthii et Cephallenii erant. V. VII, 57. cl. II, 66. 30. Inſulani enim facile coerceri poterant. V. IV, 122. Etiam inſulae prope Argolidem ſitae Athenienſium in ditione erant. V. V, 84.

3) V. VI, 22. 43. VII, 20. Plura alibi dabuntur.

3b) III, 10.

4) V. Ariſtoph. Acharn. 635. ſqq.

5) V. Thuc. III, 11. Ariſtoph. Pac. 644. ſqq. Acharn. 6. ibique Schol.

rum opibus res suas sustentari intelligerent [6]), nec ignorarent, eorum plerosque sibi infestos esse, haudquaquam dubitabant, hostium loco eos habere [7]), praesidiis urbes arcesque tenere [8]), et obsides a suspectis exigere [9]). Ac Lacedaemonii, qui se Graecos esse liberaturos profitebantur [10]), minus tamen eos, qui defectionem machinarentur, adjuvabant [11]), caeterosque gravissimae poenae deterrebant, quibus Mitylenaei infelices conatus luerant [12]). Brasidas demum forti atque strenua opera socias Atheniensium in Thracia civitates ad desciscendum compulit: ἔς τε τὸν χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον ἡ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν πείρᾳ αἰσθανομένων, τῶν δὲ ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. Πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι [13]).

2. Sociorum Atheniensibus fidelium nulli potiores erant Samiis, qui cum olim mercatura [14]) reique nauticae peritia [15]) ita floruissent, ut, Atheniensium aemuli, maris imperium affectarent [16]), horum dominatui subjecti erant, ex quo Pericles eos duobus bellis profligaverat [17]).

---

6) V. Thuc. I, 143. II, 13. III, 13. 31. 46. cl. V, 14.

7) V. III, 30. V, 95.

8) V. IV, 7. 100. 113. V, 39. Isocr. Areop. 27. de Pace 30. Huc pertinent οἱ φύλακες et ἐπίσκοποι, de quibus v. Schneider. ad Xenoph. R. A. I, 14. Boeckh. l. l. I. p. 168. 265. 437.

9) Veluti a Chiis. V. VIII, 6. Stabiliendae sociorum fidei etiam ἡ κρυπτή videtur inserviisse, de qua Lex. Seg. p. 273.

10) V. II, 9. 72. IV, 86. 88. 108. 114. 121. Isocr. Panath. 39.

11) III, 13. extr. 31. sqq.

12) III, 50.

13) IV, 81. Haec spes quantopere eos fefellerit, notum est. Primos harmostas habemus c. 132.

14) V. Herod. III, 39. sqq. IV, 152.

15) Cf. Uckert. Geogr. Gr. et R. I. p. 40. Müller. Aeginet. p. 67. f.

16) V. Thuc. VIII, 76. quem locum respicit Plut. Pericl. 28.

17) V. Thuc. I, 115. ff. Plut. Pericl. 24. sqq. Diodor. XII, 27. sq. Plutarch. de glor. Athen. 8. Schol. Aristoph. Vesp. 283. Cf. Schol. Pac. 696. Strab. XIV, 1. p. 171. Tauchn.

Pars tamen eorum, haud dubie optimates, in continentem conceſſerant [18]), et Anaeis occupatis, caeteros infeſtabant ac Peloponneſios, qua poſſent, ratione adjuvabant [19]). Eosque ut rurſus Samum ad defectionem inducerent operam dediſſe, quamquam ſcriptores non tradunt, veri tamen eſt ſimillimum. Ac poſt cladem Sicilienſem fortaſſe aliquid effeciſſent [20]), niſi mox haec inſula Athenienſium ſtatio navium facta eſſet. *Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ ἐν Σάμῳ ἐπανάστασις ὑπὸ τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς* [21]) *μετὰ Ἀθηναίων, οἳ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. Καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων ἐς* [22]) *διακοσίους μέν τινας τοὺς*

Dionyſ. Halic. Excerpta T. IV. p. 2311. 13. Thuc. I, 40. ſq. ubi quod Corinthii ſe Athenienſibus non adverſatos eſſe jactant, ex parte quidem ab inveterata erga Samios inimicitia repetendum eſt. V. Herod. III, 48. ſq. Merae illorum in Athenienſes benivolentiae documenta praebet Herod. V, 75. 92. ſqq. VI, 89. cl. Thuc. I, 41. Caeterum ad poſterius horum bellorum pertinet quod Phot. p. 569. 419. ſq. de Athenienſium crudelitate erga captivos Samiorum prodit. Cf. Plutarch. Pericl. 26. Aelian. V. H. II, 9.

18) Ut jam poſt primum bellum, ubi itidem Anaeis *ὁρμητηρίῳ* uſi videntur. V. Thuc. I, 115. Caeterum de loco cf. Pauſan. VII, 4, 3.

19) V. III, 32. IV, 75: *ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι, μή, ὥσπερ τὰ Ἄναια ἐπὶ Σάμῳ, γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ ναυτικά, κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο.* Eosdem Anaitarum nomine ſignificari puto III, 19: *ἐπιθεμένων τῶν Καρῶν καὶ Ἀναιτῶν, αὐτός τε διαφθείρεται* (Lyſicles, de quo cf. Schol. Ariſtoph. Eq. 132. 736. 762. Fortaſſe filius erat Abronychi. V. Herod. VIII, 21. Thuc. I, 91.) *καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς πολλοί.* Ubi *ἄλλης* cum Cl. Caſſ. Aug. et Valla ejiciendum cenſeo, cl. II, 69. III, 7. — Navis eorum in claſſe Peloponneſiorum memoratur VIII, 61.

20) Fallitur, qui Samios revera defeciſſe ait, Diodorus XIII, 34. cujus errorem Weſſelingius participavit.

21) *Ὑπό* omittunt Cl. Caſſ. Aug. Neque aliter Plat. Polit. p. 444. b. loquitur: *ἐπανάστασις μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς.* De dativo v. I, 122: *ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ.* VI, 18: *ἡ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους.* Plat. Symp. XXIII, 3. Wolf.: *ἡ διάλεκτος θεοῖς πρὸς ἀνθρώπους.* Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 396. — De voce *ἐπανάστασις* v. Thuc. III, 39. ibique Schol. cl. IV, 56. V, 23. VIII, 63. 73. Herod. I, 89. III, 39. VI, 91. Ariſtoph. Av. 1583. Ariſtot. Polit. V, 2, 6.

22) *ἐς* e codd. inſertum.

πάντας ἀπέκτεινε, τετρακοσίους δὲ φυγῇ ζημιώσαντες καὶ αὐτοὶ [25]) τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, Ἀθηναίων τέ σφισιν αὐτονομίαν, ὡς βεβαίοις ἤδη, ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν καὶ τοῖς γεωμόροις [24]) μετεδίδοσαν οὔτε ἄλλου οὐδενός, οὔτε ἐκδοῦναι [25]), οὔτε ἀγαγέσθαι παρ' ἐκείνων, οὐδ' ἐς ἐκεινους, οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν [26]). Ex hoc loco conjicias, Sami ante hanc ſtragem penes optimates fuiſſe imperium. Quamquam mirari ſubit, quod Athenienſes hanc reipublicae formam in inſula ditioni ſuae ſubjecta tulerint, cum ubique plebi, magis rationibus ſuis addictae, civitatis regendae poteſtatem darent [27]). Idemque Sami, cum eam primo debellaſſet, Periclem feciſſe, auctorum conſenſus teſtatur [28]). Quorum quod Thucydides et Plutarchus poſt alteram expeditionem eandem reipublicae formam reſtitutam eſſe, non diſerte dicunt, inde repetendum videtur, quod rem ſponte intelligi exiſtimabant. Quocirca eum, quem diximus, ſtatum a Pericle revocatum eſſe, ſumendum foret, etiamſi Diodorus non affirmaret [29]). Poſtea tamen optimates paulatim eam videntur potentiam recuperaſſe [30]), ut metuendum eſſet, ne ab exulibus inducti adjutique res novas molirentur. Quod cum Athenienſes intelligerent, populares, illorum bonis inhiantes, concitarunt, ut illos vel interimerent vel ejicerent. Quo facto certa videri poterat Samiorum fides, quippe quibus timendum eſſet, ne, ſi Lacedaemoniorum

---

23) *Αὐτοί* ſimul etiam ad *διῴκουν* trahendum eſt ea poteſtate, qua *αὐτός* pro *μόνος* uſurpari dicunt. V. Heindorf. ad Euthydem. §. 21. Haack. ad Thuc. V, 60. Diſcrimen tamen utriusque vocis videtur eſſe hoc. *Μόνοι* ſignificat, non plures eſſe numero, quam quos dicat, *αὐτοί* vero non alios, genere non diverſos. Cf. Ariſtoph. Acharn. 504: *Αὐτοὶ γάρ ἐσμεν οὐπὶ Ληναίῳ τ' ἀγών, κοὔπω ξένοι πάρεισιν.* Theſmoph. 472. Hermann. ad Vig. p. 733. ſq.

24) De his v. c. 1. n. 70.

25) V. interprr. ad Herod. V, 92, 2.

26) Thuc. VIII, 21.

27) V. c. 7. n. 9.

28) V. not. 17.

29) l. l. c. 28.

30) Revera oligarchiam, fortaſſe tamen non *τὴν ἰσχυράν*, factam eſſe, oſtendit c. 63: *ἐπαναστάντες αὐτοὶ ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται:* ubi auctor praeſentis conjunctivo non uſus eſſet, ſi Samii tantummodo metuiſſent, ne dominatus paucorum exſiſteret.

ope exſules rediiſſent, ad internecionem trucidarentur. Atque ab hoc inde tempore Athenienſes Samum bello ſedem delegerunt [31]). Hic naves in ſtatione habebant, hinc hoſtem aggrediebantur [32]), hinc terras hoſtiles depopulabantur [33]), hinc ſociis, qui defeciſſent, bellum inferebant [34]). Ac Samii ipſorum non ſolum pericula participabant, ſed inteſtinas quoque discordias [35]). Ubi claſſis illorum in Hellespontum profecta eſt, aliquot naves inſulae praeſidio videntur relictae eſſe [36]). Qua poſtea etiam Athenienſes ſaepius ſtatione uſi ſunt [37]). Tantaque erat Samiorum fides, ut poſt pugnam ad Aegos flumen omnium ſociorum ſoli ab Athenienſibus non deficerent, ſed, ſtrage optimatum edita [38]), ad reſiſtendum ſeſe componerent. Sed, Athenis expugnatis [39]), a Lyſandro, qui deinceps exſules reſtituebat, ſolum vertere coacti ſunt. Reſtituti, grato animo ducti, divinis honoribus ſoſpitatorem ſuum ornaverunt [40]).

3. Omnium graviſſima Athenienſibus accidit Chiorum defectio [41]). Hi, cum ſociorum plerique ſubigeren-

---

31) V. Thuc. VIII, 16. 27. 30. Plutarch. Alc. 25: *ἐν δὲ τῇ Σάμῳ τότε πάντα τὰ πράγματα τοῖς Ἀθηναίοις σχεδὸν ὑπῆρχε κἀκεῖθεν ὁρμώμενοι τῇ ναυτικῇ δυνάμει τὰ μὲν ἀνεκτῶντο τῶν ἀφεστώτων, τὰ δ' ἐφύλαττον, ἀμωςγέπως ἔτι τοῖς πολεμίοις κατὰ θάλατταν ὄντες ἀξιόμαχοι.*

32) V. Thuc. VIII, 30. 35. 38. 41. ſq. 44. 55. 79. 100.

33) Quod Xenoph. Hell. II, 1, 16. ait: *ἐκ τῆς Σάμου ὁρμώμενοι τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν.* id haud dubie antea quoque ſaepius factum erat. Cf. I, 2, 2. ſqq.

34) Veluti Chiis Thuc. VIII, 30.

35) c. 63. 73.

36) V. ſupra et c. 108.

37) V. Hell. I, 2, 2. ſq. 4, 9. ſq. 23. et c. ſq. 6, 25. ſqq. II, 1, 16. Cf. Diod. XIII, 71. 76. 104.

38) Hell. II, 2, 6.

39) II, 3, 3. 6. ſq. Male Diodorus XIII, 106. ſtatim poſt pugnam ad Aegos flumen Samios eſſe ejectos refert. De Plutarchi narratione alibi dicetur.

40) v. Plut. Lyſ. 18. Inſcite Athenagoras Legat. pro Chriſt. p. 10. ed. Rechenb.: *Σάμιοι Λύσανδρον ἐπὶ τοσαύταις σφαγαῖς καὶ τοσούτοις κακοῖς (ἵδρυνται θεόν).* Alii enim erant Samii, qui eum tanquam deum venerabantur, alii, inter quos graſſatus fuerat.

41) V. Thuc. VIII, 15.

tur, et libertatem tuti erant [42]) et moderatione, rara Graecorum virtute, fortunas suas auxerant [43]). Neque tamen a vexatione Atheniensium videntur immunes fuisse [44]), licet prompto obsequio eorum sibi gratiam conciliarent [45]), adeoque Ol. 88, 4., illis jubentibus, novos, quos exstruxerant, muros diruerent. Sed post cladem Siciliensem ex optimatibus quidam, defectionem polliciti, Lacedaemonios auxilio vocabant. Qui cum cunctarentur, Athenienses, de illorum conatibus certiores facti, Aristocratem, praetorem, legarunt postularuntque, ut Chii naves pignori sibi mitterent, impetratisque septem de fide eorum non solliciti erant [47]). Sed cum Chalcideus et Alcibiades ad eos pervenissent ac propediem majora auxilia subventura esse promitterent, metu exemto instantibusque optimatibus, nulla mora desciverunt [48]). Eorum de-

---

42) V. I, 19. III, 10. VII, 57. *νεῶν παροχῇ αὐτόνομοι* erant. V. VI, 85. cl. II, 9.

43) V. VIII, 24. 40.

44) Cf. Aristoph. Pac. 170. Aristot. Polit. III, 8, 4: *Τὸ αὐτὸ* (*τὸ κολούειν τὰ ὑπερέχοντα*) *καὶ περὶ τὰς πόλεις καὶ τὰ ἔθνη ποιοῦσιν οἱ κύριοι τῆς δυνάμεως, οἷον Ἀθηναῖοι — περὶ Σαμίους καὶ Χίους καὶ Λεσβίους· ἐπεὶ γὰρ θᾶττον ἐγκρατῶς ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐταπείνωσαν αὐτοὺς παρὰ τὰς συνθήκας.*

45) V. Eupolis ap. Schol. Aristoph. 881:

Αὕτη Χίος, καλὴ πόλις.
Πέμπει γὰρ ἡμῖν ναῦς μακράς, ἄνδρας θ' ὅταν δεήσῃ
Καὶ τἄλλα πειθαρχεῖ καλῶς, ἄπληκτος ὥςπερ ἵππος.

Naves Chiorum in classe Atheniensium memorantur Thuc. I, 115. (cl. Diod. XII, 27. sq.) VI, 31. ab in. (cl. II, 25. 56. III, 17.) IV, 13. 129. V, 84. VI, 43. VII, 20. cl. 57.

46) V. IV, 51: *Χῖοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινόν, κελευσάντων Ἀθηναίων καὶ ὑποπτευσάντων ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν· ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις καὶ βεβαιότητα, ἐκ τῶν δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλεύσειν.* Quorum sensum hunc puto: *Chii novum murum Atheniensium jussu demoliti sunt, suspicantium ipsos rebus novis studere: pacti tamen (antea) cum Atheniensibus, ne, quoad ejus fieri posset, de conditione sua quidquam novaretur.* De *πίστεις ποιεῖσθαι* v. Lexic. Xenoph. III. p. 546. *Καὶ* ante *ὑποπτ.* ne quis a Valla inductus suspectum habeat, v. ad Dionys. p. 115. sq.

47) V. VIII, 9. Obiter moneo Aristocratis nomen restituendum esse V, 19. ubi nulla varietate legitur *Ἀριστοκοίτης*. V. c. 24.

48) V. VIII, 14.

ſectio maximum haud dubie factum eſt belli momentum. Pollentiſſima enim opibus civitas promto ſtudio his utebatur, ut et alios ab Athenienſibus abalienaret ſocios, ipſa periculorum ſocios habitura quam plurimos [49]), Spartanisque victoriam qua ſua ipſius ſalus nitebatur, conciliaret. Sed Chii cum a Leonte et Diomedonte impugnarentur repetitis cladibus ita profligati ſunt, ut mox non amplius excurrere auderent, eoque magis periclitarentur, cum inter ipſos exſiſterent, qui Athenienſium partibus ſtuderent [50]). Sed horum molimina cum magiſtratus, proditorum, ut videtur, numero hoſtiumque propinquitate deterriti, non auderent compeſcere, poſtmodum Aſtyochus, ex Erythris arceſſitus, obſidibus delectis, repreſſit [51]). Cumque eodem tempore Athenienſes in Samum abiiſſent [52]), Chii aliquantisper otio et quiete fructi ſunt, qua qui interim harmoſta Mileto miſſus cum mercenariis adverſerat, Pedaritus [53]), uſus videtur, ut, quae ad obſidionem tolerandam conducerent, appararet. Namque, quod facile augurari licebat, mox majoribus inſtructi copiis Athenienſes reverterunt, cumque terra marique ſuperiores eſſent, Delphinium, commodi ſitus locum, muniebant. Atque Chii cum prioribus proeliis afflicti, tum eorum, qui inter ipſos Athenienſibus favebant, metu

---

49) c. 22.

50) c. 24. Oenuſſae inſulae, quae ibi memorantur, Chiorum erant. V. Herod. I, 165.

51) V. c. 24. 31. ubi ne quis in verbis *ὁ δὲ Ἀστύοχος, ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος, τούτου μὲν ἐπέσχεν* — pro ὡς leg. eſſe ὅς conjiciat, v. III, 69: *αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοποννησίων, ὡς τότε φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους — πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατενέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ Κυλλήνῃ τρισκαίδεκα τριήρεις Λευκαδίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν.* V, 10: *ὁ Κλέων, ὡς τὸ πρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν εὐθὺς φεύγων — ἀποθνήσκει.* Ac V, 6: *ὁ Κλέων ὃς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε* (alii hoc ordine: *τότε ἀπὸ τῆς Τορώνης*) *περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, — Σταγείρῳ προσβάλλει.* recte Haackium conjeciſſe puto, pro ὅς cum Reg. Gr. Ar. C. Pariſſ. C. X. ὡς leg. eſſe, non tamen propterea, quod haec lectio aptior, ſed quod difficilior eſt. Utriusque vocis confuſio ſolennis eſt. Ita VI, 91. (*πέμπετε*) *ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὡς ἂν τοὺς παρόντας ξυντάξῃ.* leg. puto ὃς ἄν. Nam ὡς ἄν cum conjunctivo ibi tantum locum habet, ubi conſilii eventus in dubio eſt.

52) V. c. 30.

53) V. c. 28. De eo Iſocr. Archid. 23: *Πεδάριτος — εἰς Χίον πλεύσας τὴν πόλιν αὐτῶν διέσωσεν.*

territati, neque hostium munitiones prohibere, nec agros suos a vastatione defendere conati sunt frustraque ab Astyocho, tunc Mileti agente, sibi ut succurreret petierunt[54]). Qui cum ab iis offensus esset[55]), auxilium ferre noluit, cum posset; non potuit, cum vellet[56]). Itaque Pedaritus, fame urgente, assumtis, quotquot habebat, copiis, Athenienses adoritur primoque impetu munitionum partem capit ac navibus nonnullis potitur. Sed occurrente hoste primo Chii fugantur, dein terga dant auxiliares, ipseque Pedaritus interficitur[57]). Cujus vice postquam Antisthenes cum duodecim navibus Mileto advectus erat, aequo Marte cum Atheniensibus mari commissum est, cujus deinceps Chii fiebant arbitri, ex quo illorum praetor Strombichides cum majore classis parte in Hellespontum profectus est[58]). Naves tamen nonnullas ab Atheniensibus in Chio relictas videri supra probavimus[59]). His Delphinii praesidia haud dubie usa sunt, ut quacunque ratione possent, Chiis nocerent, quoad Callicratidas castellum illud cepit captumque diruit[60]). Ac Chii quamquam ex isto *ἐπιτειχίσματι* haud dubie multum detrimenti iis ab hoste illatum est[61]), omni tamen ratione Lacedaemonios adjuvabant, naves praebebant[62]), pe-

---

54) V. c. 38. 40. 55.

55) V. c. 32. sq.

56) V. c. 40. sqq. 55.

57) V. c. 55. et 56. *Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Χῖοι ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπολιορκοῦντο καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι ἦν μέγας.* ubi vide ne leg. sit *μετὰ δὲ ταῦτα ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης οἱ Χῖοι* caet. quemadmodum Cass. et Aug. habent, quibuscum Mosq. et Paris. F. consentiunt, nisi quod *μὲν* retinent, quae particula quomodo orta sit, facile est explicatu.

58) V. c. 61. sqq.

59) c. 4. §. 4.

60) Diodor. XIII, 76: *ἐν τῇ Χίων χώρᾳ Δελφίνιον κατεχόντων Ἀθηναίων, ἐπὶ τούτους ἔπλευσε μετὰ πασῶν τῶν νεῶν καὶ πολιορκεῖν ἐπεχείρησεν. Οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι περὶ πεντακοσίους ὄντες κατεπλάγησαν τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ διεξελθόντες ἐξέλιπον τὸ χωρίον ὑπόσπονδον* (l. *ὑπόσπονδοι*). *Καλλικρατίδας δὲ τὸ μὲν φρούριον παραλαβὼν κατέσκαψεν, ἐπὶ δὲ Τηΐους πλεύσας καὶ νυκτὸς παρεισπεσὼν ἐντὸς τῶν τειχῶν διήρπασε τὴν πόλιν.* Qui locus simul ostendit, apud Xenoph. Hellen. I, 5, 15. ubi eadem narrantur pro *Ἠϊόνα* leg. esse *Τέων*.

61) Qua ratione, colligere licet ex Thuc. VIII, 40.

62) V. Thuc. VIII, 106. Xenoph. Hellen. I, 6, 3.

cunias conferebant [63]), consilia, quae viderentur optima, studiose commendabant [64]). Quod autem Schneiderus suspicatur [65]), eos, Alcibiade rem bene gerente, Atheniensibus accessisse, id nec per se probabile est, nec testimonio adstrui potest. Neque enim Diodori neque Isocratis locus, quibus vir doctus, quem nominavimus, utitur, istam sententiam probant. Ac Diodorus *μετὰ δὲ ταῦτα* (Ol. 92, 4) inquit [66]), (*Κρατησιππίδας*) *παρὰ τῶν ἐκ Χίου φυγάδων λαβὼν χρήματα κατήγαγεν αὐτοὺς καὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Χίων κατελάβετο. Οἱ δὲ κατελθόντες τῶν Χίων τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτοῖς καὶ τῆς ἐκπτώσεως αἰτίων ὄντων εἰς ἑξακοσίους τὸν ἀριθμὸν ὄντας ἐφυγάδευσαν. Οὗτοι δὲ τῆς ἀντιπέραν ἠπείρου χωρίον Ἀταρνέα καλούμενον κατελάβοντο, σφόδρα τῇ φύσει καθεστηκὸς ὀχυρόν* [67]), *καὶ τὸ λοιπὸν ἐκ τούτου τὰς ἀφορμὰς ἔχοντες ἐπολέμουν τοῖς τὸ Ἰσχίον* (?) *ἔχουσι.* Ex quo loco qua ratione colligi possit, Athenienses tunc temporis Chium tenuisse, equidem non perspicio. Haud dubie tum quoque Chii a Lacedaemoniorum partibus stabant, sed cum inter illos essent, qui Atheniensibus faverent, facile exsules a Cratesippida impetraverunt, ut ipsi restituerentur ac vicissim, qui suspecti vel inimici sibi essent, in exsilium mitterentur. Atque ut tanto minus metuendum esset, ne Chii res novas molirentur, simul Cratesippidas arcem eorum occupavit. — Non magis Schneideri sententiae favet locus Isocratis. Qui *Χίων*, inquit [68]), *προθυμότατα πάντων τῶν συμμάχων συγκινδυνευσάντων τῷ ναυτικῷ, Θηβαίων δὲ μεγίστην εἰς τὸ πεζὸν ἰσχὺν συμβαλομένων, οὐκ ἔφθησαν* (*οἱ Λακεδαιμόνιοι*) *τὴν ἀρχὴν κατασχόντες καὶ Θηβαίοις μὲν εὐθὺς ἐπεβούλευσαν, — Χίων δὲ τοὺς πρώτους τῶν πολιτῶν ἐφυγάδευσαν, τὰς δὲ τριήρεις ἐκ τῶν νεωρίων ἐξελκύσαντες ἁπάσας ᾤχοντο λαβόντες.* Ex hoc enim loco potius colligendum erat, Chios, cum semel defecissent ab Atheniensibus, perpetuo fideles mansisse Lacedaemoniis, quam, eos, Alcibiade rem bene gerente, denuo Atheniensibus accessisse. Quod si fecissent, haud injuria a Spartanis

---

63) Thuc. VIII, 101. Xenoph. Hellen. I, 6, 12. II, 1, 5.
64) Xenoph. Hellen. II, 1, 6.
65) ad Xenoph. Hellen. III, 2, 11.
66) XIII, 65.
67) Cf. Pausan. IV, 35, 6. interprr. ad Herod. I, 160. Lex. Seg. p. 458. 9. Ut Anaeis Samiorum, ita Chiorum exsules Atarneo usos vides.
68) de pace c. 32.

multati essent, neque hi oratoris opprobria meruissent. Accedunt Xenophontis loci [69]), qui de Chiorum erga Lacedaemonios fide dubitare non sinunt. Quae Isocrates hos contra illos peccasse tradit, ea haud dubie facta sunt sub decemvirorum, Chium quoque, ut videtur, a Spartanis missorum, imperio. Qui ab his ejecti sunt, eos recte Schneiderum statuere existimo, Atarnea concessisse, ubi cum iis se videntur junxisse, quos jam antea eum locum occupasse vidimus, quoad a Dercyllida sunt expugnati [70]).

4. *Lesbii* post defectionem Ol. 88, ½. ea poena ab Atheniensibus affecti fuerant [71]), ut nonnisi occasionem aucuparentur, qua ab eorum dominatu se liberarent [72]). Quae sola adhuc libertate fructa erat [73]), Methymna, cum Chiorum classis eam sollicitaret, prima descivit [74]), ejusque exemplum secutae sunt Mitylenae et Eresus ac fortasse etiam Pyrrha et Antissa [75]). Sed cum Athenienses Chiorum naves subito adorti fugassent majoremque earum partem cepissent, Astyochus, qui eas subsecutus erat, Chium recedere coactus est. Quo facto Athenienses denuo Lesbi civitates in potestatem suam redegerunt [76]) ac praesidiis tenuerunt [77]). Neque tamen Lesbii posthac a desciscendi conatibus abstinuerunt. Quos cum Astyochus, sociis refragantibus, adjuvare non posset [78]), Methymnaeorum exsules [79]), collecto parvo exercitu, e continente trajecti, Anaxarcho, Thebano, duce, primo Methymnam aggressi sunt. Abs qua cum, succurrente, quod Mitylenae erat, Atheniensium praesidio,

---

69) Supra laudatis adde Hellen. I, 1, 32. 6, 38. 40. II, 1, 1. sqq. Cf. Diodor. XIII, 99. 104.

71) V. ad Dionys. p. 81. Adde Aelian. V. H. II, 9.

72) V. Thuc. VIII, 5. coll. c. 8.

73) νεῶν παρεχῇ αὐτόνομος. v. Thuc. VI, 85. VII, 57.

74) V. Thuc. VIII, 22.

75) C. 23.

76) Ibid.

77) De Mitylene hoc diserte dicitur. V. Thuc. VIII, 10. coll. Diodor. XIII, 73. Item de Methymna. V. Xenoph. Hellen. I, 6, 12. sqq. Diodor. XIII, 76. De caeteris oppidis haud dubie idem statuendum est.

78) V. Thuc. VIII, 31.

79) Fortasse ii, qui, Methymna ab Atheniensibus recuperata, ejecti erant.

repulſi eſſent, per montana Ereſum petierunt eamque ad deficiendum compulerunt [80]). Neque deinceps Thraſybulus et Thraſyllus hoc oppidum oppugnare adorti, capere poterant, cum Mindarum in Helleſpontum perſequi cogerentur [81]). An poſthac Ereſus ab Athenienſibus recuperata ſit, non conſtat. Caeterae quidem Lesbi civitates praeter Methymnam a Callicratida expugnatam [82]), usque ad pugnam ad Aegos flumen in Athenienſium ditione manebant [83]).

5. Feliciore, quam Lesbii, ſucceſſu ab Athenienſibus defecerunt *Rhodii.* Quorum optimates cum Lacedaemonios arceſſiviſſent, Aſtyochus ad Camirum appulit. Populares quidem hujus civitatis hoſtis adventantis metu fugam capeſſiverunt, ſed revocati confirmatique, arceſſitis quoque Lindiis et Jalyſiis [84]), cum his ad Lacedaemonios deſciverunt. Quae defectio tanto utilior facta eſt Lacedaemoniis, cum Tiſſaphernes hoc tempore non ſatis pecuniae ipſis ſuppeditaret, Rhodii autem, coacti, ut videtur, triginta duo talenta conferrent [85]). Fruſtra Athe-

---

80) V. Thuc. VIII, 100. *Μηθυμναίων οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι* (i. e. *οἱ δυνατώτατοι, optimates.* Cf. Valckenar. ad Herod. IV, 95.) *φυγάδες, διακομίσαντες ἐκ* (τε inſerunt Ar. C. Dan. Reg. (G.) D. F. I. K.) *τῆς Κύμης προςεταιριστοὺς ὁπλίτας ὡς πεντήκοντα καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι, ξύμπασιν ὡς τριακοσίοις, Ἀναξάρχου Θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγενὲς* (Lesbii enim Aeoles erant, v. Herod. I, 151. VI, 8. Diodor. V, 81. Thuc. III, 2. Strab. XIII, 2. p. 136. Müller. Orchom. p. 398.) *ἡγουμένου, προςέβαλον πρώτῃ Μηθύμνῃ* caet.

81) V. Thuc. VIII, 100. ſqq.

82) V. Xenoph. Hellen. I, 6, 12. ſqq. Diodor. XIII, 76.

83) V. Xenoph. Hellen. II, 2, 5.

84) Tunc enim hae tres civitates nondum in unam Rhodum coaluerant. V. Diodor. XIII, 75. ibique Weſſel. Quod Strabo XIV, 2. p. 197. tradit, *Ῥόδον κτισθῆναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχιτέκτονος, ὑφ᾽ οὗ καὶ ὁ Πειραιεύς,* id falſum eſſe temporum ratio docet. V. Thuc. I, 93. (Ariſtoph. Av. 1127.) Xenoph. Hellen. II, 4, 11. (8.) ibique interprr. Ariſtot. Polit. II, 5, 1. ibique Schneider. Harpocr. ſ. v. et ſ. *πρὸς τῇ πυλίδι Ἑρμῆς.* Lex. Seg. p. 266. 28. His dudum ſcriptis, inſpicere potui Kortüm: Zur Geſch. Hellen. Staatsverf. p. 112. qui et Diodori locum ignoravit, ex quo diſcere poterat Rhodum urbem Ol. 93, 1. conditam eſſe, nec Boeckh. Oec. Civ. T. I. p. 445. reprehendere debebat, qui Rhodi nomine aperte non urbem, ſed inſulam ſignificat.

85) V. Thuc. VIII, 44.

nienses hanc insulam recuperare conabantur [86]), nec popularium machinationes quidquam officiebant, cum Dorieus a Mindaro delegatus eas nullo negotio reprimeret [87]). Inde ab hoc tempore usque ad belli finem Rhodii prompto obsequio Lacedaemoniis obtemperarunt [88]).

6. Ex Ioniae orarum civitatibus nulla majoris erat momenti, quam *Miletus* [89]). Tributarii Atheniensibus facti [90]) ab eorumque demagogis vexati [91]), Milesii quoque, cum Chalcideus et Alcibiades ad ipsos pervenissent, sine dubitatione deficiebant [92]). Athenienses autem cum non ignorarent, quantam, hujus civitatis opibus privati, jacturam fecissent, quot poterant copias collegerunt, ut Miletum recuperarent [93]). Nec fortuna ipsis adversabatur. Cum enim Strombichides et Thrasycles Chalcidea devicissent [94]), Athenis nova duodequadraginta navium classis cum bis mille et quingentis hoplitis advenit, nec dubium videbatur, quin Milesii succumberent, postquam ipsi ac Peloponnesii et Tissaphernis mercenarii ab illis superati erant [95]). Sed cum Athenienses, cautiori Phrynichi consilio obsecuti, in Samum recedere, quam Peloponnesiorum classi, tunc ipsum adventanti occurrere mallent, Miletus ab obsidione liberata est [96]). Exinde urbem, omni studio Peloponnesios adjuvantem [97]), satis tuebatur horum classis, quam, ut confligeret, Athenienses frustra lacessebant [98]). Cumque Astyochus, ut naves modo ex Peloponneso advectas assumeret, cum tota classe Cnidum contenderet [99]), praesidium tamen Mileti vide-

86) V. Thuc. l. l. et c. 55.
87) V. supra II, 11. med. IV, 11. extr.
88) Cf. Xenoph. Hellen. I, 6, 3. Diodor. XIII, 70.
89) V. Thuc. VIII, 26.
90) V. Thuc. VII, 57. Milesios in exercitu Atheniensium saepius invenimus. V. IV, 42. 53. sq. VII, 57.
91) Cf. Aristoph. Eq. 360. 927. sqq.
92) V. Thuc. VIII, 17.
93) Cf. Aristoph. Lys. 107: *ἀλλ' οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεψάλυξ. Ἐξ οὗ γὰρ ἡμᾶς προὔδοσαν Μιλήσιοι, οὐκ εἶδον οὐδ' ὄλισβον ὀκτωδάκτυλον.*
94) V. Thuc. VIII, 24.
95) V. c. 25.
96) V. c. 27.
97) V. c. 36.
98) V. 8. 30. 38.
99) V. c. 41.

tur reliquisse. Neque Athenienses interim ejus capiendae periculum fecerunt, quia inter ipsos discordiae exstiterant. Interim Milesii jam nunc animadvertere poterant, se non liberatos esse, sed dominum modo mutasse. Tissaphernes enim, non repugnantibus, qui adhuc ejus opibus egebant, Lacedaemoniis, ipsa in urbe castellum exstruxerat, cujus non dubium erat consilium [100]). Quod opus cum Milesii vix aequo animo conspicerent, verendum erat, ne, cum status eorum popularis esset [100 b]), Atheniensium machinationibus inducti, res novas molirentur, eaque videtur causa fuisse, cur Tissaphernes Peloponnesios, ut e Rhodo reverterentur, commovere studuerit [101]). Quod quamquam impetravit, nihilo secius tamen Milesii, cum caeteri quoque socii Tissapherni et Astyocho succenserent, resque ad seditionem spectaret, illius praesidium ex castello ejicere ausi sunt. Quod factum qui improbabat, Lichas, tantummodo iram eorum in se concitavit [102]). Neque quidquam effecit legatus, quem Tissaphernes deinceps Lacedaemona misit, quoniam ipsi a sociis aliquanto majora crimina inferebantur [103]). Posthac Milesii, fideles Lacedaemoniorum socii, eos qua poterant ratione adjuvabant [104]).

7. Mirum accidit, quod Thucydides de ratione, qua *Ephesus*, opulentissima civitas, cum Atheniensibus conjuncta fuerit, omnino nihil prodiderit [105]). Eam tamen et ipsam ante cladem Siciliensem Atheniensibus subditam fuisse, vel inde collegeris, quod omnino Ionia eorum imperio paruisse dicitur [106]). Idemque probare licet ex Platonis, qui fertur, Ione [107]). Quamquam offendit, quod, ubi Thucydides Atheniensium adversus Syracusanos socios recenset, ibi Ephesiorum nullam mentionem

---

100) V. c. 84.
100 b) V. Diodor. XIII, 104. ibique Wessel.
101) V. c. 57.
102) V. c. 84.
103) V. c. 85.
104) V. Xenoph. Hellen. I, 2, 2. 6, 8. sqq. Diodor. XIII, 70.
105) Ter tantum IV, 50. VIII, 19. 109. Ephesi nomen apud eum legitur.
106) V. II, 9.
107) p. 541. c: ἡ ἡμετέρα, Ion, Ephesius, inquit, *πόλις ἄρχεται ὑπὸ ὑμῶν καὶ στρατηγεῖται.*

injicit [108]). Sed hoc non uno modo explicari poteſt. Cum enim auctor illo loco ex Ioniae civitatibus tantummodo Mileſios ac Samios Chiosque nominet, ſtatuendum videtur, caeteras easque minores modo pecunias contuliſſe, niſi quis ſumere malit, auxiliares harum copias, utpote exiguas, vel omnino a ſcriptore non memoratas eſſe, vel ab ipſis Athenienſibus, illarum copiis attributas fuiſſe. Quarum conjecturarum qui nullam commode ad Epheſum, urbem opibus pollentem, applicari poſſe cenſeat, eum ſtatuere oportet, hanc civitatem jam pridem Athenienſibus a Tiſſapherne ereptam fuiſſe. Quam ſententiam eo probaveris, quod Thucydides de Epheſi defectione nihil dicat; eidemque nonnihil favet Plutarchus, Lyſandrum dicens Epheſum inveniſſe πράττουσαν λυπηρῶς καὶ κινδυνεύουσαν ἐκβαρβαρωθῆναι τοῖς Περσικοῖς ἔθεσι διὰ τὰς ἐπιμιξίας, ἅτε δὴ Λυδίας παρακεχυμένης καὶ τῶν βασιλικῶν στρατηγῶν αὐτόθι τὰ πολλὰ διατριβόντων [109]). Praeterea ſi Epheſus ad Lacedaemonios defeciſſet, hi eam vix illico Tiſſapherni tradidiſſent. Utut ſit, non multo poſt cladem Sicilienſem Epheſum Athenienſibus hoſtilem conſpicimus [110]), et Thraſyllus, in Athenienſium poteſtatem eam redigere conatus, ab Epheſiis et, qui forte aderant, Syracuſiis Selinuſiisque, ac barbaris a Tiſſapherne advocatis, fuſus atque fugatus eſt [111]). Sub Lyſandri imperio Epheſus Peloponneſiorum claſſis ſtatio erat [112]), eodemque poſt pugnam ad Arginuſas convenerunt ſocii, de belli gerendi ratione deliberaturi [113]).

8. Una cum Chiis *Erythraei* deſciverunt [114]), eosque, cum alias quoque civitates ad defectionem ſollicitarent, copiis ſuis adjuvabant [115]). Sed cum Athenienſes

---

108) V. VII, 57.

109) Plutarch. Lyſ. 3.

110) V. Thuc. VIII, 19: *οἱ Χῖοι* (qui jam defecerant) *ἔφευγον μιᾷ νηῒ ἐς Ἔφεσον.*

111) V. Xenoph. Hellen. I, 2, 1. ſqq. Plutarch. Alc. 29. Diodorus (non librarii) XIII, 64. Thraſylli et Thraſybuli nomina confudit.

112) V. Xenoph. Hellen. I, 5, 1. ſqq. Plutarch. Lyſ. 3. Alc. 35. Diodor. XIII, 70. ubi pro *ταύτας τὰς ἐν ταῖς πόλεσι τριήρεις* leg. *τὰς ἐν ταύταις ταῖς π. τ.*

113) V. Xenoph. Hellen. II, 1, 6.

114) V. Thuc. VIII, 14.

115) V. c. 16. 19. 22.

Sidussam et Pteleum, castella in Erythraeorum finibus, retinerent [116]), haud dubie eorum agris non pepercerunt, ex quo captivi eorum nonnulli, quos ut civitatem a Lacedaemoniis abalienarent, dimiserant, spem ipsorum frustrati erant [117]). Lacedaemoniis opportunum erat oppidum, unde in Chium trajicerent [118]).

9. A Chalcideo et Alcibiade sollicitatae *Clazomenae* quoque defecerunt. *Διαβάντες δὲ οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς ἐς τὴν ἤπειρον τὴν πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησίδος, ἐν ᾗ οἰκοῦσι, πρὸς ἀναχώρησιν* [119]). Itaque hac aetate Clazomenii insulam incolebant, quorum civitas tum, postquam Ionia, Aristagora duce, a Persis defecerat, ab Artapherne et Otane expugnata est, adhuc in litore videtur sita fuisse [120]). Atque hoc tempore factum puto, quod Strabo [121]) et Pausanias [122]) tradunt, Clazomenios Persarum metu ex continente in insulam transiisse. Pars tamen eorum vel tunc remansisse vel postea pristinae sedis amore continentem videtur repetiisse. Postmodum quidem duplicem Clazomeniorum fuisse civitatem et Thucydides significat et Aristoteles aperte declarat [123]). Qui *στασιάζουσιν*, inquit, *ἐνίοτε αἱ πόλεις καὶ διὰ τοὺς τόπους, ὅταν μὴ εὐφυῶς ἔχῃ ἡ χώρα πρὸς τὸ μίαν εἶναι πόλιν, οἷον ἐν Κλαζομεναῖς οἱ ἐπὶ Χύτρῳ πρὸς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ Κολοφώνιοι καὶ Νοτιεῖς.* Ubi *οἱ ἐπὶ Χύτρῳ* haud dubie ii

---

116) V. c. 24. Pteleum frustra adortus est Astyochus. V. c. 31.

117) V. c. 33.

118) V. c. 28. extr. 35.

119) c. 14. Vocem *αὐτοῖς* aperte corruptam ratus Haackius e conjectura *αὐτῆς* edidit. Nolim factum. Cf. Thuc. I, 128: *διὸ δὴ καὶ (Λακεδαιμόνιοι) σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν Σπάρτῃ.* VIII, 65: *ἔστιν ἀφ' ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας.* Xenoph. Hellen. VII, 5, 4: *Φωκεῖς οὐκ ἠκολούθουν, λέγοντες, ὅτι συνθῆκαι σφίσιν αὐτοῖς εἶεν, εἴ τις ἐπὶ Θήβας ἴοι, βοηθεῖν.* Ibid. V, 2, 8. (*ἔλεγον, ὡς*) *ἐπεὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐξέβαλον, ὡς ἕπεσθαι οὐδαμῶς* (*οὐδαμοῦ* Schaefer. cum marg. Leoncl.) *ἐθέλοιεν.* ubi Schaefer. cum Steph. et Leoncl. *αὐτοί* pro *αὐτούς* edidit.

120) V. Herod. V, 123.

121) XIV, 1. p. 183. Tauchn.

122) VII, 3, 4.

123) Polit. V, 2, 12. Cf. Mannert. Geogr. d. Gr. u. R. VI, 3. p. 328. sq.

ſunt, qui continentis oppidum, τὴν πολίχναν [124]), quam Thucydides dicit, inhabitabant. Nam Χύτριον, Strabo ait l. l. ἐστὶ τόπος, ἐν ᾧ πρότερον ἵδρυντο Κλαζομεναί. Quod autem Schneiderus ſtatuit [125]), τὴν πολίχναν et Δαφνοῦντα eundem locum eſſe, hoc ſatis mirari nequeo. Nam, ut Thucydides narrat [126]), Lesbo pacata, Athenienſes Κλαζομενίων τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίχναν τειχιζομένην ἑλόντες διεκόμισαν πάλιν αὐτοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν, πλὴν τῶν αἰτίων τῆς ἀποστάσεως· οὗτοι δὲ ἐς Δαφνοῦντα ἀπῆλθον· καὶ αὖθις Κλαζομεναὶ προσεχώρησαν. Quem locum cum vir doctus, quem diximus, ſententiae ſuae repugnare videret, ſtatuendum putavit, auctores ſeditionis ex inſulari urbe, diſceſſione facta, rediiſſe in urbem continentis. At vero, hos non in inſulam reductos eſſe, diſertis verbis ſcriptor narrat. Quod autem poſtea (c. 31.) refert, Aſtyochum, Clazomenios iterum ab Athenienſibus abalienare cupientem, juſſiſſe αὐτῶν τοὺς τὰ Ἀθηναίων φρονοῦντας ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δαφνοῦντα καὶ προσχωρεῖν σφίσι (τοὺς ἄλλους), ibi ἀνοικίζεσθαι non eſt, ut Schneiderus interpretatur, ex inſula *re*cedere in continentem interiorem, ſed in locum editiorem habitatum ire [127]). Unde qui Daphnuntis ſitus fuerit colligi poteſt [128]). Quousque Clazomenae in fide erga Athenienſes perſeverarint, non conſtat. Sub Alcibiadis tamen praetura eas Athenienſibus amicas conſpicimus. Alcibiades enim non ſolum cum, a Tiſſapherne in vincula datus, evaſiſſet, eo perfugit [129]), ſed etiam cum, qui Daphnunta ſeceſſerant, caeteros Clazomenios infeſtarent, his auxilio venit [130]).

---

124) Cf. Weſſel. ad Herod. VI, 26. Apud Thucydidem πολίχναν nomen appellativum eſſe, inprimis e collocatione verborum in loco VIII, 23. colligo, quamquam forma offenſioni eſt.

125) Addend. ad Xenoph. Hellen. VI, 1, 31. p. 106. ſq.

126) VIII, 23.

127) Cf. Thuc. I, 7. 58. Eodem modo haec vox intelligenda eſt Ariſtoph. Pac. 206. ubi fallitur Schol. Cf. Valckenar. ad Herod. IV, 18. Contrario ſenſu dicitur κατοικίζεσθαι Plat. Legg. p. 682.

128) Inepte Waſſ. ad Thuc. VIII, 23. de Daphnunte Phocico ſomniat.

129) V. Xenoph. Hellen. I, 1, 10. ſq. Plutarch. Alc. 28.

130) Ita quidem Diodor. XIII, 71. de cujus fide in hac re non dubitaverim, cum hic Xenophonti non repugnet, ſed, ut ſaepius, mancam ejus narrationem ſuppleat.

10. *Colophon* et *Notium*, quae oppida unam tantum civitatem conſtituebant, hoc tamen tempore, ut ſaepius, ita videntur diſſediſſe, ut Notium Athenienſibus fidele manſerit, Colophon autem Lacedaemoniorum partes amplexa ſit. Quod, quamquam Thucydides non refert, e Xenophonte tamen conjicere licet, qui Colophona a Thraſyllo receptam tradit, de Notio autem ita loquitur, ac ſi ab eo amica inventa eſſet [131]). Notii poſthac etiam naves Athenienſium conſpicimus [132]).

11. *Teos*, cum Strombichides eam tueri non valeret, Chios recepit ac moenibus ſuis, ab Athenienſibus exſtructis, privata eſt [133]). Paulo tamen poſt Diomedon pactionem cum Teiis fecit, ut Athenienſes quoque reciperent [134]). Quibus deinde omnino hanc civitatem acceſſiſſe, inde patet, quod Callicratidas derepente eam adortus expugnavit ac diripuit [135]).

12. Chiorum opera *Lebedus* quoque et Erae, Teiiorum oppidum [136]), defecerunt [137]).

13. Phocaeam etiam ad Lacedaemonios deſciviſſe, non quidem diſerte dicit Thucydides, ſed videtur tamen ſignificare [138]). Eamque poſthac in Spartanorum ditione fuiſſe, inde patet, quod poſt pugnam ad Arginuſas, pars eorum eo confugiſſe refertur [139]). Sed ante hoc proelium Phocaeam in poteſtate Athenienſium fuiſſe, ex hoc Xenophontis loco conjeceris: Ἀλκιβιάδης δὲ ἀκούσας, Θρασύβουλον ἔξω Ἑλλησπόντου ἥκοντα τειχίζειν Φώκαιαν, διέπλευσε πρὸς αὐτόν [140]). Sed ibi vide, ne pro τειχίζειν legendum

---

131) V. Xenoph. Hellen. I, 2, 4. ubi de utroque oppido docte agit Schneiderus. Non uno modo laborant, quae Haackius ad Thuc. III, 34. disputat.

132) V. Xenoph. Hellen. I, 5, 12. ſq. Diodor. XIII, 71.

133) V. Thuc. VIII, 16. 20.

134) V. c. 20.

135) V. Diodor. XIII, 76.

136) V. Strab. XIV, 1. p. 181.

137) V. Thuc. VIII, 19.

138) c. 31.

139) Xenoph. Hellen. I, 6, 34. Diodorus tamen XIII, 99. pro Phocaea Cymen nominat.

140) Ib. I, 5, 11. Hic quoque mancam hujus ſcriptoris narrationem deprehendis. Nam Thraſybulum in Hellespontum profectum eſſe non narravit. Cf. I, 4, 9. Pro Phocaea Cymen nominat Cornel. Nep. Alc. 7, 1.

ſit περιτειχίζειν, niſi forte illud ſignificare poteſt *circumvallare*. Thraſybulum enim exercitu ſuo abuſum eſſe, ut non magni momenti urbem communiret, non admodum probabile videtur. Nec perſpicitur, cur Alcibiades operis ſpectator eſſe voluerit, claſſis imperio Antiochi temeritati relicto, quam ipſe videtur pertimuiſſe. Contra, ſi Phocaea oppugnata fuerit, commode auxilia adduxerit [140 b]).

13. Quae *Myuntis* et *Prienes* hoc tempore fortuna fuerit, non magis proditum eſt, quam quibus partibus Aeolicae orae maritimae civitates ſtuduerint. Videntur tamen et hae Lacedaemoniis faviſſe, ſive potius Perſarum imperio ſubjectae fuiſſe. Nam inter ſocios, qui Athenienſibus adverſus Syracuſanos auxilia miſerint, nulla earum mentio eſt [141]). Cymen tamen Diodorus [142]) Athenienſium ſociam appellat, cum Cornelio Nepote [143]) Theopompi, ut videtur, auctoritatem ſecutus.

Ad Doricam ἑξάπολιν quod attinet, de Lindo, Jalyſo et Camiro jam dictum eſt. *Cos* autem, quae maximo terrae motu collapſa nec munita erat, cum Aſtyochus adveheretur, ab incolis, in montana ſe recipientibus, relicta atque a Lacedaemoniis direpta eſt [144]). Poſtea Athenienſes Coa inſula ac vicinis Chalce et Syme ὁρμητηρίοις uſi ſunt, unde Lacedaemonios, cum in Rhodo ſtationem haberent, laceſſerent [145]). Coorum urbem Alcibiades cum Cauno a Tiſſapherne reverteretur munivit eique praefectos dedit [146]). Poſtero tempore eam ab Athenienſibus abalienatam fuiſſe, conjecerit aliquis e Xenophonte, qui Λύσανδρος, inquit, ἀφικόμενος ἐς Ῥόδον καὶ ναῦς ἐκεῖθεν λαβὼν ἐς Κῶν καὶ Μίλητον ἔπλευσεν, ἐκεῖθεν δ' ἐς Ἔφεσον [147]) Adde quod Diodorus

140 b) De Alcibiadis itinere ſibi repugnat Plutarch. Lyſ. 5. et Alc. 35. Poſteriore loco cum eum in Cariam profectum eſſe narraret, obverſabatur ei Xenoph. Hellen. I, 4, 8. ſq.

141) Thuc. VII, 57.

142) XIII, 73.

143) Alc. 7.

144) V. Thuc. VIII, 41. Diodorum XIII, 41. errare jam ſupra monuimus.

145) V. Thuc. VIII, 44. extr. (ubi velim codd. pro ἐκ τῆς Σάμου exhiberent ἐκ τῆς Σύμης. cf. c. 41.)

146) V. c. 108.

147) Hellen. I, 5, 1.

hanc inſulam hoc tempore ab Alcibiade devaſtatam eſſe dicit [148]). — Eodem tempore quo Con munivit, Alcibiades pecunias exegit ab *Halicarnaſſenſibus* [149]). Unde tamen non ſequitur, eos tunc Athenienſibus ſubditos fuiſſe, cum has pecunias ſolvere potuerint, ne Alcibiades ipſorum vel agros depopularetur vel urbem impugnaret [150]). Etenim Halicarnaſſum et *Cnidum* omninoque Cariae maritimas oras pridem Athenienſibus a Perſis ereptas fuiſſe puto. Nam initio quidem belli Thucydides Dores in univerſum atque Carum, qui litora tenuerint, Athenienſium ſocios fuiſſe dicit [151]), ſed ad Syracuſas neque Cares neque Halicarnaſſenſes vel Cnidii conſpiciuntur [152]). Atque Cnidum quidem Tiſſapherni paruiſſe ex Thucydide colligas, qui ἡ δὲ (Κνίδος), inquit ἀφειστήκει ἤδη ἀπὸ Τισσαφέρνους [153]). Ejecto enim ſatrapae praeſidio [154]), Cnidii in libertatem ſe vindicarunt, cumque eodem tempore diſſidia inter Tiſſaphernem et Lacedaemonios orta eſſent, ab his adjuti ſunt. Qui loco, quem propoſuimus, ὑπό pro ἀπό legendum vel hanc praepoſitionem ibi *per* ſignificare putaverunt, Cnidum hoc tempore in Athenienſium ditione fuiſſe, animum induxerant.

Explicationem noſtram illuſtrat *Antandri* fortuna. Nam Antandrus quoque, cum olim Athenienſibus paruiſſet [155]), poſtea in Tiſſaphernis poteſtatem venerat, atque Antandrii quoque, cum Arſacis Tiſſaphernis praefecti, qui his oris praeerat, crudelitatem metuerent, oneraque ab ipſo ſibi impoſita ferre nollent, Lacedaemoniis adjuvantibus, in libertatem ſe vindicarunt [156]).

Ex Helleſponti civitatibus prima ab Athenienſibus defecit *Abydus* [157]), quae fruſtra a Strombichide [158]) et

---

148) XIII, 69.

149) V. Thuc. VIII, 108.

150) Hoc conſilio v. c. Selybriani Alcibiadi pecunias dederunt. V. Xenoph. Hellen. I, 1, 21.

151) V. II, 9.

152) V. VII, 57.

153) VIII, 35.

154) V. c. 109.

155) V. IV, 52. 75.

156) V. VIII, 108. Diodor. XIII, 42.

157) V. Thuc. VIII, 61. 62.

158) V. Thuc. l. l.

Alcibiade [159]) impugnata Lacedaemoniorum in poteſtate permanſit, cum caeterae, quae deſciverant, Hellesponti urbes ab Athenienſibus reciperentur [160]).

Quae eodem, quo Abydus, tempore defecerat, *Lampſacus* deinceps a Strombichide recepta eſt [161]). Poſtea tamen Lyſander eam, quamquam ab Alcibiade munitam [162]) et praeſidio firmatam [163]), expugnavit [164]).

Graviſſimam Athenienſes jacturam fecerunt, cum *Byzantium*, navigationi moderandae opportunum [165]), ad Clearchum deficeret [166]). Qui tamen harmoſtes cum Byzantios premeret, ipſorum nonnulli poſthac, eo abſente, urbem fruſtra obſeſſam Alcibiadi prodiderunt [167]), quae deinde usque ad Lyſandri victoriam in Athenienſium poteſtate manebat [168]).

Idem Clearchus, a Pharnabazo adjutus, etiam *Cyzicum* ad defectionem induxerat [169]). Sed poſt pugnam ad Abydum facile Athenienſes locum muris non munitum receperunt [170]). Quem cum poſtea Lacedaemonii et Pharnabazus iterum cepiſſent [171]), proelio victi, ultro reliquerunt. Quo facto Alcibiades multum pecuniae a Cyzicenis exegit [172]).

---

159) V. Xenoph. Hellen. I, 2, 15. Plutarch. Alc. 59.

160) V. Diodor. XIII, 68. coll. c. 41. 103. Xenoph. Hellen. I, 1, 6. 2, 15. II, 1, 18. Dercyllidam, qui Abydum ad deficiendum compulerat, poſthac quoque ejus harmoſten videmus. V. IV, 8, 5.

161) V. Thuc. l. l.

162) V. Xenoph. Hellen. I, 2, 15. Diodor. XIII, 66. cum Palmerii emendatione.

165) V. Diodor. XIII, 104.

164) *Κατὰ κράτος*, ut Xenoph. Hellen. II, 1, 18. et Plutarch. Lyſ. 9. teſtantur. Quod Diodorus l. l. dicit: *τὴν Ἀθηναίων φρουρὰν ἀφῆκεν ὑπόσπονδον*, male reddidit Xenophontis Hellen. II, 1, 18. verba: *τὰ δὲ ἐλεύθερα σώματα πάντα ἀφῆκε Λύσανδρος*.

165) V. Polyb. IV, 44. coll. Herod. IV, 144.

166) V. Thuc. VIII, 80. Omnia confundit Diodor. XIII, 34.

167) V. Xenoph. Hellen. I, 3, 15. Diodor. XIII, 64. 66. ſq. Plutarch. Alc. 31.

168) V. Xenoph. Hellen. II, 2, 1.

169) V. Diodor. XIII, 40. coll. Thuc. VIII, 107.

170) V. ll. ll.

171) V. Diodor. XIII, 49.

172) V. Xenoph. Hellen. I, 1, 19.

Ab eodem Clearcho *Calchedona* [173]) quoque, hac parte extremam Atheniensium imperii civitatem [174]), ad desciscendum compulsam esse, quamquam ab auctoribus non proditum invenio, vix tamen dubitari potest. Inde posthac, cum Lacedaemonem reversus esset [175]), Byzantii et Calchedonis harmosta mittitur [175 b]). Utilior, quam aliorum fides, Atheniensibus facta est Calchedoniorum defectio. Qui cum, de illorum adventu certiores facti, apud vicinos Thraces fortunas suas deposuissent, Alcibiades, ut hae sibi dederentur, minis a Thracibus impetravit, cumque deinceps Hippocratem, Calchedonis harmosten, a Pharnabazo adjutum, devicisset, Pharnabazus, ut urbem ab obsidione liberaret, Atheniensibus viginti talenta solvit, ac praeterea Calchedonii non modo in posterum quantum antehac tributum expendere, sed etiam quod, ex quo desciverant, debebant, solvere cogebantur [176]). Nihilo secius tamen Calchedona posthac ab Atheniensibus captam esse, inde patet, quod Lysander post pugnam ad Aegos flumen eorum ibi praesidium reperisse proditur [177]). — In Calchedonio agro Athenienses post pugnam ad Abydum *Chrysopolin* muniverunt ibique triginta naves reliquerunt, quae decumam a navibus e Ponto venientibus exigerent et si qua alia ratione possent hostibus nocerent [178]). Videntur tamen, postquam Byzantium et Calchedona receperant, neque Chrysopolin hoc consilio amplius tenuisse, nec tot, quot dictum est, naves in hac regione habuisse.

Abydo amissa, Strombychides *Sestum* totius Hellesponti praesidium et custodiam constituit [179]), atque haec

---

173) De nominis scriptura v. iuterprr. ad Thuc. IV, 75. et Herod. IV, 144.

174) V. Aristoph. Eq. 174. cum Palmerii emendatione.

175) Post pugnam ad Cyzicum, cui eum interfuisse, Diodorus auctor est XIII, 51. Unde conjicias, eum auxilia petitum Spartam profectum esse.

175 b) V. Xenoph. Hellen. I, 1, 35. Eodem modo Sthenelaum utriusque urbis harmosten Lysander constituit. V. Hellen. II, 2, 2.

176) V. Xenoph. Hellen. I, 3, 2. sqq. Diodor. XIII, 66. Plutarch. Alc. 29. sqq.

177) V. Xenoph. Hellen. II, 2, 1.

178) V. Boeckh. Oecon. Civ. Athen. T. I. p. 349.

179) V. Thuc. VIII, 62.

urbs usque ad finem belli in Athenienſium poteſtate manſit [180]).

Defeciſſe contra videntur *Perinthus* et *Selybria*, fortaſſe a Clearcho inductae. Sed poſt pugnam ad Cyzicum illam Alcibiades recepit [181]), haec ei pecunias ſolvit [182]), poſtea tamen per proditionem ab eo capta eſt [183]).

Cherſonneſus in fide erga Athenienſes videtur perſeveraſſe [184]). Vicini Thraces iisdem mercenarios praebebant [185]).

De Graecis maritimarum Thraciae orarum civitatibus non multa comperta habemus. Earum pleraeque, cum Braſidas eo perveniſſet, ab Athenienſibus defecerant, qui paucas tantum, *Menden* [186]), *Toronen* [187]), *Scionen* [188]), receperunt. *Amphipolis*, quae e Niciae pace iis reddenda erat [189]), reſtituta iis non eſt [190]), nec, bello illato, eam videntur expugnaſſe [191]). *Argilus*, *Stagirus*, *Acanthus*, *Scolus*, *Olynthus*, *Spartolus*, *Mecyberne*, *Sane* et *Singe* eadem pace liberae declaratae erant [192]), ac proinde, cum bellum denuo erupiſſet, haud dubie Lacedaemoniorum partibus ſtudebant [193]). Praeterea *Chalcidenſes* [194]) et *Dictidienſes* [195]), quibus mox *Dienſes* [196]) acceſſerunt, Athenienſium hoſtes manſiſſe conſtat. Sed dum in Sicilia pugnabatur, in Thracia bellum ſegniter geſtum videtur; poſt cladem Sicilienſem an praeter eas, quas diximus, civitates aliae quoque deſciverint, ignora-

---

180) V. Xenoph. Hellen. II, 1, 25.

181) Ibid. I, 1, 21.

182) Ibid.

183) V. Diodor. XIII, 66. Plutarch. Alc. 30. coll. Xenoph. Hellen. I, 3, 10.

184) V. Xenoph. l. l. Diodor. l. l.

185) V. l. l. Thraces ubique Athenienſium mercenarios conſpicimus. V. Thuc. IV, 129. VII, 27.

186) V. Thuc. IV, 130.

187) V. V, 3.

188) V. V, 32.

189) V. V, 18.

190) V. V, 21. 35.

191) V. VII, 9.

192) V. V, 18.

193) V. V, 26: *οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν.* Cf. c. 35.

194) V. V, 51. 58. 80. 83. VI, 7. 10.

195) V. V, 35.

196) V. V, 82. ubi pro *Δικτιδιῆς* leg. eſt *Διῆς*. Cf. c. 35.

mus. *Thasii* quidem, ut deficerent, ea non commoti sunt. Etenim cum in Samo apud exercitum Atheniensium status popularis eversus esset, et, qui tunc res moderabantur, idem in sociis civitatibus fieri vellent, Diotrephes, in Thraciam delegatus, apud Thasios quoque paucorum dominatum instituit. Sed quos hoc beneficio collato, fideles se socios habituros esse sperarant, optimates, cum populares qui Atticas partes tuebantur, omni potestate exuti essent, opportuno tempore usi ad Lacedaemonios desciverunt [197]), ab iisque Eteonicum harmosten [198]) cum praesidio [199]) acceperunt. Is tamen cum suis postmodum, Ol. 92, 3. Ecphanto duce [200]), a popularibus ejectus est [201]), qui Ol. 93, 1. Thrasybulum receperunt [202]). Atque hinc Demosthenes l. l. factum esse dicit, ut Graecae Thraciae civitates denuo Atheniensium imperio subigerentur. Quod quamquam Xenophon confirmat, haud scio tamen, annon omnes subjectae fuerint. Diodorus quidem praeter Thasum nonnisi *Abdera* recuperata dicit. Receptae tamen fuerint plures, sed quae omnino defecerant, eae et numero et viribus majores erant, qnam ut Thrasybulus exiguo tempore [203]) eas in potestatem redigere posset.

Insularum haud dubie pleraeque in Atheniensium ditione manserunt. Nonnullae tamen, eaeque maximae, quas ut par erat, Spartani inprimis adjuvabant, desciverunt. De Chio et Rhodo jam dictum est. *Euboea*, quae statim post cladem Siciliensem Lacedaemonios arcessiverat [204]), victis ab Hegesandrida Atheniensibus, illico defecit, eamque Athenienses tantam jacturam fecerunt [205]), ut miraremur, eos ejus recuperandae periculum non fecisse, cum, quae longe minoris momenti erat, *Andros*,

---

197) V. VIII, 65. quo loco non caute usus est Manso Sparta T. II. p. 284.

198) V. Xenoph. Hellen. I, 1, 32.

199) V. Demosth. Lept. §. 48.

200) V. l. l. Ecphanto ejusque sociis ἀτέλεια data.

201) V. Xenoph. l. l.

202) V. Xenoph. Hellen. I, 4, 9. Diodor. XIII, 72, utrumque factum contraxit et confudit.

203) Nam non multo post eum in Hellesponto et ad Phocaeam conspicimus. Ib. I, 5, 11.

204) V. Thuc. VIII, 5.

205) Ib. c. 95.

poſtquam defecerat, ab iis obſideretur [206]), niſi meminiſſemus, ad Euboeam aggrediendam tot opus fuiſſe copiis, quot cum alibi abunde occuparentur ad hanc expeditionem non comparari poterant, cum praeſertim Oropus ſimul adoriendus fuiſſet. Nec tamen eos Euboeae recuperandae ſpem abjeciſſe inde patet, quod, cum hoſtes hanc inſulam cum continente conjungere inſtituerent, Theramenes cum claſſe miſſus eſt, qui opus inchoatum impediret. Quod cum fruſtra conatus eſſet, hoſtium agros depopulabatur et a ſociis pecunias exegit atque in *Paro* paucorum dominatum, quem ipſi Athenienſes, quo tempore eadem reip. forma utebantur, ibi videntur inſtituiſſe [207]), antiquavit optimatesque pecuniis multavit [208]).

Corcyra, ubi eodem tempore qui Lacedaemoniis favebant res novas moliebantur, a Conone, Naupacto ſuccurrente [209]), Athenienſibus ſervata eſt [210]), qui anno poſt *Pylum* [211]) et *Niſaeam* [212]) amiſerunt.

---

206) V. Xenoph. Hellen. I, 4, 22. ſq. Diodor. XIII, 69 Plutarch. Alc. 35.

207) Cf. Thuc. VIII, 64.

208) V. Diodor. XIII, 47.

209) Ibi eum reliquit Thuc. VII, 31. Si Cornelio Nepoti fides habenda eſſet, Thucydides vel Xenophon Cononem gloria bene merita fraudaſſent. Ita enim ille: *Conon Athenienſis Peloponneſio bello acceſſit ad remp., in eoque ejus opera magni fuit. Nam et praetor pedeſtribus exercitibus praefuit, et praefectus claſſis res magnas mari geſſit. Quas ob cauſſas praecipuus ei honos habitus eſt. Namque omnibus unus in inſulis praefuit. In qua poteſtate Pheras cepit, coloniam Lacedaemoniorum.* Vita Con. 1. Sed poſtrema vix dubitari poteſt, quin e Xenophonte Hell. IV, 8, 7. fluxerint. Atque ut haec, ita etiam praegreſſa falſo temporibus notata arbitror.

210) V. Diodor. XIII, 48. cujus capitis extrema parte: *ἡ μὲν οὖν ἐν Κερκύρᾳ φυγὴ τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος*, pro *φυγή* leg. videtur *σφαγή*.

211) V. Diodor. XIII, 64. ubi quae Weſſel. de Anyti *δωροδοκίᾳ* annotat, iis adde Lex. Seg. p. 236. 6. Ibi tamen Meles nominatur (haud dubie diverſus ab eo, cujus mentio eſt apud Schol. ad Ariſtoph. Av. 859.) et pro *δ᾽ ἐδόκει* leg. eſt *δὲ δοκεῖ*.

212) V. Diodor. XIII, 65.

CAPUT SEXTUM.

DE PERSARUM CUM GRAECIS RATIONIBUS.

Quo flagrabant mutuo Athenienses ac Lacedaemonii odio, Salaminis et Plataearum immemores, non dubitabant, vel infestissimos barbarorum, Persas, sibi adjungere socios. Primi horum auxilium petere ausi videntur Lacedaemonii [1]). Sed quos eo consilio legatos miserant, hi ab Atheniensibus intercepti sunt atque necati [2]). Hos sequebantur alii aliique, qui cum discrepantes ferrent conditiones, Artaxerxes Artaphernem ad Spartanos legavit, qui peteret, ut, si quid aperte dicere vellent, cum ipso legatos mitterent. Verum Artaphernes quoque ab Atheniensibus interceptus est, qui deinceps ipsi cum eo legatos ad regem miserunt. Sed hi cum Ephesi de Artaxerxis morte certiores facti essent, re infecta redierunt [3]).

---

1) *Ἀνεπίφθονον* hoc judicat Archidamus apud Thuc. I, 84. Ac statim ab initio belli *utrosque* legatos ad regem mittere voluisse patet ex II, 2. ubi sic distinguendum: *οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες, παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν — πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴ ποθέν τινα ὠφέλειαν ἤλπιζον ἑκάτεροι προσλήψεσθαι, πόλεις τε ξυμμαχίδας ποιούμενοι, ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως.* Quo facto participia *μέλλοντες* et *ποιούμενοι* ad utrumque populum referenda sunt, id quod jam Portum perspexisse video.

2) V. II, 67. coll. Aristoph. Acharn. 647. coll. Herod. VII, 137. Diodor. XII, 41.

3) V. IV, 50. De *Ἀσσυρίοις γράμμασι*, quorum ibi mentio est, v. Schweighaeuser. ad Herod. IV, 87. De Artaxerxis (sive Artoxerais, v. Wessel. ad Herod. VI, 98. et Schweighaeuser. in var. lectt. ad VI, 43.) morte v. Wessel. ad Diodor. XII, 64.

Hanc quidem primam Atheniensium ad regem legationem Thucydides memorat. Sed jam ante aliam ab iis ad eundem missam fuisse ex Aristophanis Acharnensibus patet [4]). Quod haec eorum, quorum causa missa erat, nihil impetravit, fortasse non tam a legatorum socordia et negligentia repetendum est, quam a regis rationibus, qui Asiaticorum Graecorum imperium sibi arrogabat [4b]). Quo cum Athenienses ei cedere nollent, mox haud dubie frustra se ejus amicitiam quaesituros esse intellexerunt, eamque ambire desierunt, cum praesertim non multo post inter ipsos et Lacedaemonios induciae fierent [5]), quas Niciae pax subsecuta est [6]). Et vero postquam bellum denuo eruperat, initio quidem, neutri Persarum opem videntur implorasse, tum quod aliquamdiu utrique aperte foedus frangere hostesque se ostendere cunctabantur [7]), tum quod belli scena, Sicilia, remotior erat, quam ut a regis amicitia multum adjumenti exspectandum esset. Sed angustiae, in quas Athenienses, Decelea communita, praecipueque clade Siciliensi accepta, redacti sunt, probabile faciunt, eos, cum quacunque possent ratione afflictis opibus suis succurrere studerent, Persarum quoque auxilium sibi conciliare conatos esse. Quod de hac re nihil a Thucydide proditum reperitur, non propterea dubitandum est de veritate narrationis Andocidis: Epilyco, oratoris avunculo, legato, foedus Persas inter et Athe-

---

4) V. 61. sqq. de tempore nihil definiri potest, cum comicus numeros exaggeret. V. v. 80. sqq. et 67. ubi legati ridicule Euthymene archonte, itaque Ol. 85, 4. (v. Diodor. XII, 32. Dodwell. Annal. Thuc. T. II. p. 648. 664.) missi dicuntur.

4b) V. Thuc. VIII, 5.

5) V. Thuc. IV, 118.

6) Ib. V, 18.

7) Quamquam enim jam ad Mantineam pugnatum erat (v. Thuc. V, 61. sqq.) Athenienses que *τῇ Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν, ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις* (v. V, 56. coll. Aristoph. Lys. 512.) ac Pylo profecti eos infestabant (v. V, 115.), tamen non prius bellum apertum erupit, quam Athenienses, Argivis suadentibus, ipsam Laconicam invaserunt. V. VI, 105. Cf. VI, 10. VIII, 18. Male igitur Diodorus XII, 79. ita loquitur, ac si pugna ad Mantineam bellum redintegratum fuisset.

nienses compositum fuisse, quod horum modo imprudentia fregerit [8]).

Etenim Pissuthnes [9]), Hystaspis filius [10]), Sardium praefectus, a rege Dario II. Notho defecerat [11]), cumque

---

8) Andoc. de pace p. 103. Non me fugit, hanc orationem Andocidis esse, dubitare Taylorum in lectt. Lys. p. 260. Marklandum ad Aeschin. de falsa leg. p. 335. aliosque. Sed merito his adversari puto Ruhnkenium in hist. crit. p. 134., Valckenarium apud Sluiter. lectt. Andoc. et praecipue Boeckhium in Oecon. Civ. Athen. T. I. p. 190. Atque etiamsi ab alio auctore profecta sit, nihilo tamen secius historico ea uti licet.

9) Ejus mentio est apud Thuc. I, 115. et III, 31. 34. Plutarch. Pericl. 25. Thuc. III, 31. sic legendum et distinguendum puto: *ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀπ᾽ Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Λέσβιοι ξυμπλέοντες παρῄνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν τῇ Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινὰ ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὁρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν — ἐλπίδα δ᾽ εἶναι· οὐδενὶ* (sic etiam cod. Monac. 228. pro *οὐδὲν* exhibet, v. Goeller. in Act. Monac. T. II. Fasc. 2. p. 242.) *γὰρ ἀκουσίως ἀφῖχθαι — καὶ* (repete *ὅπως*), *τὴν πρόσοδον ταύτην μεγίστην οὖσαν Ἀθηναίων ἢν ὑφέλωσι καὶ ἅμα ἢν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς, σφίσι δαπάνη γίγνηται· πείσειν τε οἴεσθαι καὶ Πισσούθνην, ὥστε ξυμπολεμεῖν: alii — suadebant ut — Ionicarum aliquam urbium occuparet vel Cymen Aeolicam, quo* (Lacedaemonii) *ex urbe prodeuntes Ioniam ad deficiendum compellerent — (quod effectum iri spem esse, cum nullis* (Atheniensium sociis) *invitis advenerint) ac, si his reditibus, qui maximi essent Atheniensium, eos spoliarent, simulque, si classem iidem ipsos observantem et obsidentem compararent, pecunias perderent.* *Οὐδενὶ ἀκουσίως* dici posse, negat Poppo p. 164. vocem *ἀκούσιος* latino *non voluntarius* respondere ratus, quod falsum videtur. Cf. III, 40. 82. IV, 98. Ad *ἀφῖχθαι* subaudio *Λακεδαιμονίους*, qui cum jam ad Ioniam appulerint (v. III, 29), praeteritum nullam offensionem habet. Quod *ἢν* ante *ὑφέλωσι* non ante *τὴν πρόσοδον* collocatum est, inde explicandum est, quod *τὴν πρόσοδον* sonum habet. Pro *αὐτοῖς, σφίσι* Goeller. l. l. *σφίσι, αὐτοῖς* exhibuit cum marg. et cod. Monac. 228. et Paris. l. Sed cum in *ἐφορμῶσιν* novum subjectum, Athenienses, lateat, *σφίσιν* ad hos, *αὐτοῖς* ad Lacedaemonios videtur referri posse. Quae Poppo de his pronominibus statuit, non carent exceptionibus. Denique ex *δαπάνη γίγνηται*, quod tantum ad posterius membrum quadrat, non item ad prius *τὴν πρόσοδον — ὑφέλωσι*, sumendum est *βλάβη γίγνηται*, quod non durum videri debet.

11) V. Thuc. I, 115. Unde conjicias, eum Artaphernis, Darii Hystaspis fratris, fuisse nepotem. Nam Artaphernes eidem provinciae praefuerat (V. Herod. V, 25), quae *νόμον τόν τε Φρύγιον καὶ Λύδιον καὶ Ἰωνικόν* complectebatur. V. id. III, 127. Diversa erat ab hac praefectura *ἡ στρατηγία τῶν κάτω* (v. Valckenar. ad Herod. IV, 18. Schneider. ad Xenoph. Anab. I, 1, 2.)

proditione captus esset [12]), spurius ejus filius, Amorges, paternis opibus usus bellum contra Tissaphernem, satrapam a rege missum, continuavit [13]). Ac sibi, ut regis copiis resisteret, non satis virium esse ratus Atheniensium auxilium imploravit, qui solita imprudentia [14]), fortasse a corruptis oratoribus inducti [15]), tanto facilius morem ei gesserunt, cum suae Persarumque rationes ita sibi adversarentur, ut vix ac ne vix quidem diuturna esset speranda amicitia. Namque qui maximam partem Atheniensium ditioni subjecti erant, Asiatici Graeci, eorundem imperium rex sibi arrogabat ac tributa, iis solvenda, a satrapis exigebat. Itaque, foedere ab Atheniensibus rupto, Tissaphernes [16]) et Pharnabazus [17]) non dubitabant Lacedaemonios accire eorumque ope

---

sive *τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν* (*ἀνθρώπων*). V. Herod. V, 25. VII, 135. Quae cum et ipsa Pissuthnis successori, Tissapherni, data fuerit, (v. Thuc. VIII, 5.), mireris, eam posthac Cyro attributam esse. V. Schneider. l. l. An forte rex metuebat, ne, si tanta unius esset potentia, is defectionem moliretur?

12) V. Exc. e Ctes. Pers. ad calc. Herod. p. 822. ed. Wessel.

13) Ita enim probabilius mihi statuere videor, quam Manso Spartae T. II. p. 258. qui eum Cariae praefectum fuisse conjicit. Obscurius de Amorge loquitur Thuc. VIII, 5. 28. 36. Ejus nomen habet Harpocr. ad quem Valesius non conferre debebat Herod. V, [121].

14) Cujus appositum exemplum narrat Xenoph. Hellen. IV, 8, 24.

15) Quos ut sibi conciliaret, haud dubie Amorges opibus suis, de quibus v. Thuc. VIII, 36. non pepercit.

16) De eo cf. Manso Spartae V. III. T. 2. p. 28. sqq.

17) *Τὴν Δασκυλῖτιν σατραπείαν* sive *τὸν ἐν Δασκυλείῳ νομόν* (v. Herod. III, 120.) cujus caput erat Dascylium (v. Xenoph. Hellen. IV, 1, 15.) Artabazus, Pharnacis F. (v. Herod. VII, 66.) a Xerxe acceperat (v. Thuc. I, 119.) fortasse propterea, quod regem a Graecis victum usque ad Hellespontum comitatus erat (v. Herod. VIII, 126.). Artabazum exceperunt Pharnabazus I. filius, Pharnaces II. nepos (v. Thuc. II, 67. V, 1. VIII, 6. ubi *Φαρνάκου* leg. esse jam Dukerus monuit. Aristoph. Av. 1028. coll. Xenoph. Hellen. IV, 1, 33.) Pharnabazus II. pronepos, is, de quo nobis sermo est. Quod Thuc. VIII, 58: *οἱ Φαρνάκου παῖδες* memorantur inde non collegerim, Pharnabazo fratres fuisse imperii participes, sed illos intellexerim Pharnacis I. posteros, non Pharnacis II. filios. Caeterum fallitur Chariton p. 98. ed. Lips. cum hunc Lydiae et Ioniae praefectum facit.

Graecas Asiae civitates Athenienſibus eripere. Alcibiade ſuadente Spartani prius Tiſſapherni ſuccurrerunt nec ſolum maximam Ioniae partem ab Athenienſium ſocietate abalienarunt, ſed Iaſum quoque, ubi Amorges ſe tenebat, expugnarunt, ejusque divitiis ſeſe locupletarunt [18]). Sed non multo poſt diſſenſio inter ipſos et ſatrapam exſtitit de mercede ab hoc ſolvenda. Etenim ἐπειδὴ τὴν Ἴασον κατεστήσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς φυλακὴν, παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον καὶ μηνὸς μὲν τροφὴν, ὥςπερ ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται· ἢν δὲ κελεύῃ, ἔφη δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος, τοῦ Συρακουσίου στρατηγοῦ, (ὁ γὰρ Θηραμένης οὐ ναύαρχος ὢν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων [19]), μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ,) ὅμως δὲ [20]) παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν· ἐς γὰρ πέντε ναῦς [καὶ πεντήκοντα] τρία τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνὸς καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοτο [21]). Recte haud dubie viri docti [22]) ſtatuunt, verba καὶ πεντήκοντα ex c. 26. irrepſiſſe. In praegreſſis autem verba παρὰ πέντε ναῦς ſignificare putant *in quinas naves*. Hac ratione admiſſa quotidie nautarum unusquisque aliquanto plus, quam tres obolos acceperit. Sed poſthac quoque drachmam Atticam iis datam eſſe, inde conjeceris, quod Alcibiades demum traditur τὴν μισθοφορὰν ξυντεμεῖν, ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς ὥςτε τριώβολον καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς δίδοσθαι [23]). Haec difficultas ita videatur expedienda eſſe, ut ſtatuatur, pacta quidem in quinas naves nonniſi tria talenta, quae rex ſolveret, in ſingulos menſes fuiſſe, ſed Tiſſaphernem ex ſuis duo talenta addidiſſe, ut quotidiana hominis merces drachmae Atticae eſſet.

18) V. Thuc. VIII, 28.

19) V. c. 26.

20) i. e. *quamquam Theramenes non adverſabatur.* De particula δέ poſt parentheſin illata v. Hermann. ad Viger. p. 847. Wolf. et Weisk. ad Xenoph. Hellen. I, 3, 20. Monui propter Heilmannum.

21) Thuc. VIII, 29.

22) V. Duker. ad h. l. et Boeckh. de Oecon. Civ. Athen. T. I. p. 297.

23) V. Thuc. VIII, 45.

Sed nec probabile est, Tissaphernem tantos sumtus fecisse, neque haec explicatio cum Xenophontis loco satis concinit, ubi Cyrus dicit, εἶναι τὰς συνθήκας οὕτως ἐχούσας, τριάκοντα μνᾶς ἑκάστῃ νηῒ τοῦ μηνὸς (i. e. τριώβολον ἑκάστῳ ναύτῃ τῆς ἡμέρας) διδόναι [24]). Abs quo Lysander aegre impetrat, ut quatuor oboli quotidie viritim darentur. Nunc autem Peloponnesii tanto magis eadem fere summa contenti esse poterant, quod τὰ ἐκ τῆς Ἰάσου μεγάλα χρήματα διαρπασθέντα ὑπῆν τοῖς στρατιώταις [25]). Haec cum ita sint, suspicor verba ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς c. 45. e margine irrepsisse, adscripta ab aliquo, qui antea [26]) eam fuisse mercedem meminerat. Mirum est autem, quod in foederibus a Thucydide servatis certi quidquam de mercede omnino non definitum reperitur. Et in primo quidem omnino nulla ejus mentio injicitur [27]); in altero autem haec modo constituuntur: ὁπόση ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ βασιλέως ᾖ, μεταπεμψαμένου βασιλέως, τὴν δαπάνην βασιλέα παρέχειν [28]); in tertio denique: τροφὴν ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν παρούσαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ ξυγκείμενα, μέχρις ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι· Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς, ἢν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι· ἢν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσαφέρνην παρέχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, τελευτῶντος τοῦ πολέμου, τὰ χρήματα Τισσαφέρνει ἀποδοῦναι, ὁπόσα ἂν λάβωσιν [29]). Itaque ne hic quidem certam mercedis summam pactam vides; pactam tamen jam antea fuisse, conjecerit aliquis e verbis κατὰ τὰ ξυγκείμενα. Sed haec verba eo videantur referri posse, quod in universum promissum erat: τὴν δαπάνην βασιλέα παρέχειν. Urget tamen Xenophontis, quem proposuimus locus, ubi disertis verbis, quantam foedera mercedem constituerint, proponitur. Itaque nisi apud Thucydidem aliquid excidit, eo confugiendum videtur, ut statuatur, summam a Xenophonte dictam propter-

24) V. Xenoph. Hellen. I, 5, 5. In universum 5000 talenta eos accepisse auctor est Isocr. de Pace 32.

25) V. Thuc. VIII, 36.

26) V. c. 29.

27) V. c. 17.

28) V. c. 37.

29) V. c. 58.

ea in foederibus non diserte expressam esse, quod ea ordinaria merces fuerit [30]).

Non multo post, quam illa, de qua diximus, Tissaphernem inter et Spartanos orta erat dissensio, Lacedaemonii Hippocratem et Doriea, qui cum tredecim navibus Cnidum advenerant, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδον φυλάσσειν, ταῖς δέ, περὶ Τριόπιον οὔσαις, τὰς ἀπ' Αἰγύπτου ὁλκάδας προςβαλλούσας ξυλλαμβάνειν [31]). Horum postrema sunt, qui ita interpretentur: *Lacedaemonii, cum Tissaphernes non satis ipsorum commodis prospicere videretur, onerarias ejus naves intercipere voluerunt, ut ostenderent, graves ei se inimicos posse esse* [32]). Sed eo usque Peloponnesios fuisse progressos ne tum quidem probabile esset, si hoc tempore revera simultas inter eos et Tissaphernem exorta fuisset; quod nondum factum fuisse inde conjicias, quod scriptor dicit, iis hoc tempore μισθὸν δίδοσθαι ἀρκούντως [33]). Itaque statuendum videtur eas, de quibus dictum est, onerarias commeatus advexisse Atheniensibus [34]), quae sententia eo confirmatur, quod hi, de Peloponnesiorum consilio certiores facti, illico ad Triopium contendisse narrantur, scilicet ne commeatus ipsorum interciperetur, quem, captis sex hostium navibus, videntur accepisse. Sed objecerit aliquis, non verisimile esse, ex Aegypto, quae Persarum regis imperio paruerit, frumenta apportata fuisse Atheniensibus, ejusdem regis hostibus. At hoc tempore Aegyptii sub Amyrtaeo in libertatem se videntur vindicasse [35]).

Paulo post πρὸς τὸν Τισσαφέρνην ἐδόκουν τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι αἱ πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι καὶ οὐ πρὸς σφῶν μᾶλλον, καὶ ἄλλας ἐπὶ Θηραμένους παρόντος ἐποίουν [36]). Verum hoc foedere nonnulla quidem accuratius definiuntur, emolumenta vero Lacedae-

30) V. c. 45. et Schneider. Addend. ad Xenoph. Hellen. p. 107.

31) V. Thuc. VIII, 35.

32) V. Manso Spartae T. II. p. 269.

33) V. Thuc. VIII, 36.

34) Quibus frumenta inde advecta esse constat. Cf. Xenoph. R. Ath. II, 7 Theophr. hist. plant. 8. 4. Boeckh. Oec. Civ. T. I. p. 98. Sic interpretari video etiam Neophytum Ducam. Cf. Thuc. II, 69.

35) V. Bredow. hist. aut. p. 108. sq. cl. Gottlebero ad Thuc. I, 110.

36) V. Thuc. VIII, 36.

moniis nulla conceduntur, ut vix possis, quin Theramenem a Tissapherne corruptum fuisse suspiceris. Quare Lichas, ὁ ξύμβουλος, τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε τὰς Χαλκιδέως[37]) οὔτε τὰς Θηραμένους ἔφη καλῶς ξυγκεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι, εἰ χώρας, ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἦρξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν· ἐνῆν γὰρ[38]) καὶ νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν καὶ Θεσσαλίαν καὶ Λοκροὺς καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν· καὶ ἀντ' ἐλευθερίας ἂν Μηδικὴν ἀρχὴν τοῖς Ἕλλησι τοὺς Λακεδαιμονίους περιθεῖναι. Ἑτέρας οὖν ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθαι· οὐδὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖσθαι οὐδέν. Ἀγανακτῶν δὲ ὁ μὲν Τισσαφέρνης ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆς καὶ ἄπρακτος[39]). Interim Alcibiades, cum Astyocho ut ipsum interficeret mandatum esse comperisset, ad Tissaphernem confugerat, eique auctor fuit ut bellum trahendo Graecos attereret, quo tanto facilius in regis ditionem venirent. Quod consilium cum satrapa magnopere probaret, posthac neque stipendium integrum militibus persolvebat nec Phoenicum naves, quas instruere constituerat, adducebat[40]). Neque tamen ab Alcibiade sibi persuaderi passus est, ut societa-

---

37) Verba οὔτε τὰς Χαλκιδέως in vulg. Thuc. edd. desunt. Sed Valla, cui Cl. et Mosq. suffragantur, in codice suo invenit, quae a Thucydide profecta esse mihi quidem persuasum est, propterea, quod quae mox reprehenduntur a Chalcideo potissimum pacta erant. Male igitur Haackius interpretamenti nomine ista verba damnat, οὐδὲ τὰς Θηρ. edens.

38) Non quidem disertis verbis. Pactum enim erat tantum hoc c. 18: ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω. Sed ex hoc loco metuendum erat, ne callida interpretatio, quali olim Ludovicus XIV, Franco-Galliae rex, utebatur, istum, quem Lichas dicit, sensum eliceret. Mirum est autem, quod in Theramenis foedere de hac conditione nihil memoratur. An Lacedaemonii eam silentio antiquatam putabant? At Tissaphernes tamen eandem extricare poterat e verbis ὁπόση χώρα καὶ πόλεις βασιλέως εἰσὶ Δαρείου ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ κακῷ μηδενὶ μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς (al. τῶν, quod e sqq. ortum videtur.) Λακεδαιμονίων, μήτε φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τῶν Λακεδαιμονίων. — Caeterum pro ἐνῆν Paris. K. cui Valla assentitur, ἐχρῆν habet.

39) c. 43 Cf. c. 52.

40) V. c. 45. sq. Eandem agendi rationem Cyro commendabat (V. Xenoph. Hellen. I, 5, 9.) Qui tamen cum Persarum imperium meditaretur, Lacedaemonios sibi certos amicos conciliare maluit.

tem cum Athenienſibus iniret [41]). Metuebat enim, ne Lacedaemonii vel vincerentur, ſi inopia coacti committerent, vel a nautis desererentur, ſi ſtipendia ſolvere non poſſent. Quorum ſi alterutrum fieret, haud dubium videbatur, quin Athenienſes praepotentes evaderent. Ac praeterea verebatur, ne Peloponneſii victu egentes terras ſuas compilarent [42]). His rationibus ductus cum Peloponneſiis tertium foedus pactus eſt, quo de regis finibus haec conſtituebantur: χώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι καὶ περὶ τῆς χώρας τῆς ἑαυτοῦ βουλευέτω βασιλεὺς ὅπως βούλεται [43]). Aſiae igitur civitates aperte Perſis proditae ſunt. Sed harum inprimis eae, quae jam inſigni ſtudio Peloponneſios adjuverant iſta conditione non admo-

---

41) V. c. 52. *Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρνην παρεσκεύαζε καὶ ἀνέπειθεν, ὅπως φίλος ἔσται τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα μὲν τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων παρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὅμως, εἰ δύναιτό πως, πεισθῆναι ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν Κνίδῳ διαφορὰν* (v. c. 43.) *περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ἤσθετο τῶν Πελοποννησίων.* Pro *πεισθῆναι* Marg. Reg. Ar. C. Dan. Gr. Caſſ. in marg. Ald. Flor. Baſ. Pariſſ. C. D. E. F. G. I. K. Valla *πιστευθῆναι* offerunt, quod Dukerus et Bredowius probant. Sed Haackius vulgarem lectionem defendit: „verba *βουλόμενον, εἰ δύναιτό πως, πεισθῆναι* non tam oſtendunt, revera jam alienatum eſſe Tiſſaphernem a Peloponneſiis, ſed tantum cupiviſſe, ut de ſocietatis cum Athenienſibus faciendae commodis ipſi, ſi fieri poſſet, perſuaderetur.“ Sed haec ſententia, ut per ſe ſubabſurda eſt, ita cum praegreſſis nullam oppoſitionem facit. Quare non dubito, quin *πιστευθῆναι* unice vera ſit lectio, de cujus tamen interpretatione ambigitur. Dukerus enim *ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων* ſubaudit, Bredowius contra *ὑπ᾽ Ἀλκιβιάδου* ſ. *ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων*, Dukerum particulas *μέν* et *δέ* neglexiſſe ratus. Sed is haud dubie locum ita intellexit: *Tiſſaphernes quamquam Peloponneſios metuebat* (ideoque, ut utriusque populi vires exaequaret, cum Athenienſibus ſocietatem inire meditabatur), *nihilo ſecus tamen adhuc ab illis fidem ſibi haberi volebat.* Verum haec interpretatio ſatrapae metui vim tribuit, quam non habuit (v. c. 56. ubi τὸ δέος noſtrum locum reſpicit.). Tiſſaphernes enim hoc potiſſimum metuebat, ne provincia ſua a Peloponneſiis devaſtaretur. V. c. 57. Deinde eidem interpretationi, ut Haackius etiam notavit, adverſantur ſqq. His de cauſis veram puto Bredowii rationem. *Πιστευθῆναι* autem ab Alcibiade voluit Tiſſaphernes, ut, ſi, quod verendum erat, Lacedaemonii nimium ſibi arrogarent, Athenienſes ſibi facile conciliare poſſet ſocios, quorum auxilio illos debellaret.

42) V. c. 57.

43) V. c. 58.

dum videntur contentae fuisse. Milesii quidem non multo post Tissaphernis praesidia ex urbe sua ejecerunt. Ὁ μέντοι Λίχας οὔτε ἠρέσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε, χρῆναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλέως τὰ μέτρια καὶ ἐπιθεραπεύειν, ἕως ἂν εὖ θῶνται τὸν πόλεμον [44]). Hac scilicet clausula socios consolabantur Lacedaemonii, perfidia satrapae non cessuri. Qui quidem post hoc foedus eadem, qua antea, erga eos utebatur versutia. Nam neque Phoenicum naves arcessebat [45]), neque stipendium perpetuum ac solidum praebebat [46]) ac praeterea Alcibiade, ab Atheniensibus revocato, familiariter uti videbatur [47]). Cumque Astyochus ei non adversaretur ideoque pecunia corruptus esse existimaretur [48]), non multum aberat, quin inter Peloponnesiorum milites seditio oriretur [49]), cum commodo Mindarus, Astyochi successor, advenit [50]). Tunc vero Tissaphernes non solum Spartam legatum misit, per quem se purgaret [51]), sed etiam Phoenissas naves arcessiturus, Philippo, Spartano, sequente [52]), ipse Aspendum est profectus. Stipendium interim a Tamo [53]) solutum iri promittebat. Sed quemadmodum hoc non melius, quam antea fiebat [54]), ita nec Phoenicum naves advenerunt, quae cum Aspendum venissent, pecuniis, ut dimitterentur, a satrapa impetraverunt. Qui hujus dimissionis hanc caussam praetexebat, quod minor, quam rex jussisset, haec

---

44) V. c. 84. ubi transpositione facta legerim: δουλεύειν καὶ Μιλησίους.

45) V. c. 49. 78.

46) V. c. 78. 80. 83.

47) V. c. 82. 87.

48) Quod non veri dissimile est. Hac enim arte Tissaphernes, Alcibiade auctore, utebatur. V. c. 45.

49) V. c. 83. sq. coll. 78.

50) V. c. 85.

51) Ib.

52) V. c. 87. 99. Quem secum ire jusserat, Lichas hoc tempore videtur aegrotasse. Non multo quidem post mortuus est. V. c. 84. ubi ante νόσῳ cum Cass. Aug. F. καὶ inserendum.

53) Tissaphernis ὑπάρχῳ (cf. c. 31.), quales huic plures subditi erant, veluti Arsaces v. c. 108. Tages ib. c. 16. qui videtur idem esse, quem Xenophon Hellen. I, 2, 5. haud scio an rectius, Στάγην vocat. De ὑπάρχοις cf. Dorvill. ad Charit. p. 407. sq. (p. 448. ed. Lips.)

54) V. c. 87. 99.

claſſis contracta fuiſſet [55]). Nunc tandem Lacedaemonii, de hac re certiores facti, quin a Tiſſapherne decepti eſſent non amplius dubitare poterant, cumque nec ſtipendia a Tamo ſolverentur, ira ſimul et inopia commoti eo properabant, quo jam dudum largis promiſſis arceſſiti fuerant.

Etenim Pharnabazus eodem quo Tiſſaphernes tempore legatos Spartam miſerat, qui, pecuniis, quibus Lacedaemonios adjuvarent, inſtructi [56]), hos, ut claſſem in Helleſpontum mitterent, adducerent [57]). Sed Spartani quamquam auxilium ei ſuum non denegabant, tamen antea in Ioniam et Lesbum expeditionem facere conſtituerunt [58]). Poſtea vero Pharnabazi legati impetraverunt, ut nova claſſis pararetur atque in Ioniam mitteretur, unde Clearchus ſatrapae auxilia adduceret [59]). Quod tamen aliquamdiu dilatum eſt, cum Aſtyochus omnibus navibus, non quidem uteretur, ſed opus tamen haberet. Neque iis prius cum copiarum parte Clearchum in Helleſpontum miſit, quam inopia, ut hoc faceret, eum adegit [60]). Atque Clearchus, Pharnabazo adjuvante, plures illius regionis civitates ad defectionem compulit [61]). Cum tota autem claſſe Mindarus demum Aſtyochi ſucceſſor, ubi a Tiſſapherne ſibi verba dari cognoverat, in Helles-

---

55) Thucyd. c. 87. naves fuiſſe dicit 147. cui numero Plutarch. Alc. 25. tres addit. Sed Iſocr. de Big. 7. nonniſi 90. numerat; contra Diodor. XIII, 56. (coll. 38.) *μετεπέμψατο δὲ καὶ* (*ὁ Φαρνάβαζος*: ita enim pro Tiſſapherne ſcribit) *ἐκ Φοινίκης τριήρεις τριακοσίας, διαλογιζόμενος ἀποστεῖλαι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν*. Quorum nihil verum videtur. Caeterum jam Thucydidis tempore quaeſitum eſt, cur Tiſſaphernes, cum naves non adducere voluerit, Aſpendum profectus ſit. Conjecturas, quas, ut hujus itineris rationem redderent, ſcriptor alios alias commentos eſſe refert, eas equidem omnes conjungendas eſſe putaverim. V. l. l. Obiter moneo verba *καὶ γὰρ ὣς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσεσθαι* ſic explicanda videri: *nam etiamſi pecunias a Phoenicibus non accepiſſet, nihilo magis tamen iis uſus eſſet, ſed reverti juſſiſſet.*

56) V. c. 8.

57) V. c. 6.

58) V. c. 8.

59) V. c. 39.

60) V. c. 80.

61) V. Commentatt. c. 5.

pontum profectus est [62]). Neque erat, quod hujus consilii eum poeniteret. Nam etsi plures ibi calamitates Peloponnesii experti sunt, Pharnabazus tamen summa fide et constantia [63]) eos adjuvabat, neque vitae [64]) nec copiis suis [65]) parcebat, afflictos consolabatur, ad inopiam redactos largitionibus sublevabat [66]), donec Cyri liberalitas desperatas eorum res denuo evexit.

---

62) V. c. 99. sqq.
63) Qua ipse erga Agesilaum gloriatur apud Xenoph. Hellen. IV, 1, 32.
64) Ib. I, 1, 6.
65) IV, 1, 32.
66) Ib. I, 1, 24. sqq.

CAPUT SEPTIMUM.

DE CCCC VIRORUM DOMINATU.

Qui parti civium consulunt, partem negligunt rem perniciosissimam in civitatem inducunt, seditionem atque discordiam: ex quo evenit, ut alii populares, alii studiosi optimi cujusque videantur, pauci universorum. Hinc apud Athenienses magnae discordiae; in nostra republica non solum seditiones, sed pestifera etiam bella civilia.

Cic.

Ea conjunctio, qua qui ejusdem civitatis sunt inter se continentur, laxior est, quam ut omnium commodis satisfacere posse videatur. Itaque fieri solet, ut singuli arctiore societate inita sibi consulere studeant [1]). Hae societates ut diversae sunt origine, nomine, genere, consilio, ita earum nullae graviores reperiuntur iis, quae, in civitatibus prave constitutis saepe coortae, reipublicae administrationem affectant.

Liberarum Graeciae civitatum ea erat ratio, ut, sive a paucis regebantur, sive plebis consilio administrabantur, non a vexationibus immunes manerent qui dominanti civium ordini oppositi essent. Sed hi ubi animadverterunt, se, quod nulla necessitudine inter se conjungerentur, impune ab adversariis opprimi posse, factiones conflaverunt,

1) Inprimis Graecorum ea erat indoles, ut a magna societate abhorrerent, eamque in exiguum angustumque concludere studerent. Exemplum praebet Herod. I, 170. Hinc ista rerum publicarum seges. De factionum caussis bene disputat Garvius ad Ciceronis libros de off. interpretat. Germ. T. II. p. 174. sqq. p. 177. Cf. Aristot. Polit. IV, 13, 5.

quae in locis publicis contractae [2]), innoxio sodalitiorum nomine [3]) magistratuum suspicionem frustrabantur. Cumque initio nonnisi id consilii habuissent, ut se suaque ab aliorum injuriis defenderent, mox ipsae, ut fieri solet, injurias inferebant aliis, tantoque magis rebus publicis moderandis operam dederunt, quod fere duces nactae erant, suis potius, quam civitatis commodis prospicientes [4]). Ita factum est, ut subinde et judicia regerent et magistratus earum arbitrio crearentur [5]). Corroboratis viribus, hae factiones non raro seditiones [6]) et bella civilia excitabant, quae, summa cupiditate [7]) gesta, vel

---

2) Cf. Plat. Legg. I. p. 636. b: *τὰ γυμνάσια ταῦτα καὶ τὰ ξυσσίτια πολλὰ μὲν ἄλλα νῦν ὠφελεῖ τὰς πόλεις, πρὸς δὲ τὰς στάσεις χαλεπά.* In convivio etiam ea factio (les Gueux) mota, quae defectionis Batavorum a Philippo II. auctor exstitit. V. Schilleri hist. hujus def. in oper. omn. T. V. p. 261. sqq. cl. p. 295. sqq. ed. 1813.

3) Rem illustrat Graecum vocabulum *ἑταιρεία* (s. *ἑταιρία*, v. Porson. ad Eurip. Orest. 1070.), quod cum proprie esset *φιλία κατὰ συνήθειαν ἐν τοῖς καθ' ἡλικίαν γεγενημένοις*, v. Plat. Definitt. p. 413. c. deinde factionis quoque notionem induit. V. Lobeck. ad Soph. Ajac. p. 322. Heindorf. ad Plat. Theaet. p. 390. ex quibus hausit Ast. ad Legg. T. II. p. 437.

4) *Ἑταιρειῶν* Principes, *ἀρχηγοί*, *ἑταιρειάρχοι* (v. Schneider. Lex. s. v.), memorantur, Thucydides, Milesiae filius, v. Plutarch. Pericl. 14. Alcibiades, v. Isocr. de Big. 3. Critias et Charicles, v. Lys. c. Eratosth. p. 420. Ismenias et Leontiades. v. Xenoph. Hellen. V, 2, 25. Omnino multi erant *οἱ τοὺς ἑταίρους καὶ συνωμότας κεκτημένοι*, v. Andoc. c. Alcib. p. 112., quorum auxilio multa facinora clam perpetrabant, v. Plat. Polit. II. p. 365. d.

5) Cf. Plat. Theaet. p. 173. d: *σπουδαὶ ἑταιρειῶν ἐπ' ἀρχὰς* (*ἀρχαῖς*?). Thuc. VIII, 54: *ξυνωμοσίας ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς.* De eadem re, ratione tamen habita Platonicae reipublicae formae, disputat Aristot. Polit. II, 3, 12. Interdum adeo contigisse iis videtur, ut nonnisi ex ipsis magistratus crearentur. Ib. V, 5, 5. De *δεκασμῷ* eorum cf. Hüllmann: Staatsrecht des Alterthums p. 145.

6) *Στάσεις*, quo tamen vocabulo etiam factiones significantur. V. Herod. I, 59. Thuc. II, 22. cl. Poppo obss. p 23. Hinc *στασιῶται* Herod. V, 56, 72. VIII, 123. *συστασιῶται* V, 70. 124. *ἀντιστασιῶται* IV, 164.

7) Nam moderatione non magis populares, quam optimates utebantur. Horum erat jusjurandum: *τῷ δήμῳ κακόνους ἔσομαι καὶ βουλεύσω, ὅ,τι ἂν ἔχω κακόν.* V. Aristot. Polit. V, 7, 19. coll. V, 8, 7. Hinc, eodem auctore V, 9, 21: *πασῶν ὀλιγοχρονιώτεραι τῶν πολιτειῶν εἰσιν ὀλιγαρχία καὶ τυραννίς.*

ipsarum vel adversariorum exitio finiri solebant [8]). Eaque inprimis durante bello Peloponnesiaco commota sunt, cum vel ii, qui se adversariis non pares esse intelligérent, certamen inirent, optimates, quod Lacedaemoniorum, populares, quod Atheniensium sibi auxilium non defuturum esse rebantur [9]). Ita simul de principatu et de rerum publicarum formis bellatum. Atque quemadmodum in civitatibus minoribus perpetuae turbae grassabantur, ita nec Athenis factiones vigere desinebant [10]), quas ibi vexationes, quibus divites premebantur [11]), excitabant et continuae lites [12]) alebant fovebantque. Quae factiones cum ab optimatibus conflatae viderentur ac, ne statum popularem everterent, metuendum esset, mox a vigilibus suspiciosae [13]) plebis canibus [14]), demagogis, investigabantur et, conjurationum [15]) nomine notatae, in-

---

8) Veluti in Corcyra. V. Thuc. III, 70. sqq. IV, 46. sqq. Diodor. XII, 57. De alia Corcyraeorum seditione idem narrat XIII, 48. Cf. Schol. Aristoph. Av. 1462.

9) V. Thuc. III, 85. coll. I, 19. 143. III, 47. V, 81. Xenoph. R. A. I, 14. 16. III, 10. Aristot. Polit. IV, 9, 11. V, 6, 9. Diodor. XIII, 48. Plutarch. Alc. 26. Eodem modo bello Punico secundo „unus velut morbus invaserat omnes Italiae civitates, ut plebes ab optimatibus dissentirent: senatus Romanis faveret; plebs ad Poenos rem traheret.“ Liv. XXIV, 3. Omnino quot similitudines inter bella Punica et Peloponnesiacum intercedant, nemo non animadvertit.

10) Sodalitates ibi mature exstitisse, ostendit Isocr. Paneg. 22: (*οἱ πρόγονοι*) *τὰς ἑταιρίας συνῆγον οὐχ ὑπὲρ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων, ἀλλ' ἐπὶ τῇ τοῦ πλήθους ὠφελείᾳ.* Quod, an vere dicat, equidem dubitaverim.

11) V. Thuc. VIII, 48. Xenoph. Sympos. IV, 30. sqq. Memor. II, 9. Aristoph. Av. 285. Vesp. 1040. sqq. Aristot. Polit. V, 4, 1. 8, 7.

12) De quibus v. Aristot. Av. 40. 1286. Eq. 1316. Vesp. passim. Thuc. I, 78. Xenoph. R. A. III, 1. 2. Carpit hoc studium Plat. Polit. III. p. 404.

13) V. Thuc. VI, 53. 60. quem egregie illustrat Aristoph. Vesp. 488. sqq. Cf. et Lysistr. 619.

14) Ita eos vocabat Demosthenes. V. Plutarch. Demosth. 23.

15) *Συνωμοσιῶν.* Phot. p. 410: *συνωμοσία ἡ μεθ' ὅρκου φιλία.* Minus recte Zonaras p. 1637: *συνωμοσία, τὸ κατά τινων βουλεύσασθαι καὶ ἀλλήλους ὅρκοις συνδῆσαι, μὴ ἀποστῆναι τοῦ ἀτόπου βουλεύματος, μέχρις ἂν τοῦτο ἐκτελεσθείη.* In universum *συνωμόται* sunt *οἱ δόντες σφίσι λόγον καὶ πίστιν* ad quam-

dicabantur. Quibus accusationibus Cleon [16]), Pisander [17]), alii, haud dubie saepe abusi sunt, ut studium suum populo commendarent, ipsique, turbis excitatis, commodis suis consulerent. Nam a Pericle optimates tantopere prostrati fuerant [18]), ut nonnisi alienis opibus adjuti [19]) ita se erigere potuisse videantur, ut dominatum paucorum molirentur. Certe plurima concurrerent, necesse erat, quae ejusmodi conatibus faverent. Atque hoc factum est post cladem Siciliensem.

Etenim Alcibiades, cum, quod Hermas circumcidisset [19b]) et statum popularem evertere voluisset, accusatus esset, ex Sicilia, quo imperator cum exercitu missus erat,

---

cunque rem exsequendam. V. Herod. VII, 148. coll. 145. Sed Athenienses per excellentiam *ξυνωμότας ἔλεγον τοὺς ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου ξυνερχομένους*. V. Schol. ad Aristoph. Vesp. 345. Sic intell. Eq. 257. 451. cf. et 475. et Vesp. 505. (ubi non opus est, ut cum Valckenario ad Herod. I, 59. *ὡς* p. *ὢν* legatur). Hinc factum est, ut *ξυνωμοσία* atque *ἑταιρία* fere idem valerent. Prius tamen vocabulum magis probrosum videtur fuisse. V. Vesp. 947. *κλέπτης μὲν οὖν οὗτός γε καὶ ξυνωμότης*. Cf. Plutarch. reip. ger. praec. 16. in. Unde explicandum puto, quod Aristophanes nonnisi eo utitur.

16) Qui ipse apud Aristoph. Eq. 859.

ὦ δαιμόνιε, μὴ τοῦ λέγοντος ἴσθι μηδ' οἰηθῇς
ἐμοῦ ποθ' εὑρήσειν φίλον βελτίον', ὅστις εἷς ὢν
ἔπαυσα τοὺς ξυνωμότας, καὶ μ' οὐ λέληθεν οὐδὲν
ἐν τῇ πόλει ξυνιστάμενον, ἀλλ' εὐθέως κέκραγα.

Cf. v. 235. sqq. 74. sqq. 574. sqq. 625. sqq. ubi quae memorantur *ξύνοδοι νυκτεριναί*, eas sponte patet ad conjuratos pertinere.

17) V. Andoc. de myst. p. 18. coll. Thuc. VI, 27. sqq. Erat autem *τῶν ζητητῶν*, de quibus cf. Boeckh. de Oecon. Civ. Athen. T. I. p. 170. Caeterum de eo cf. Schneider. ad Xenoph. Sympos. II, 14. Comici eum saepius deriserant. V. Scholl. ad Aristoph. Vesp. 592. Lysistr. 491. Pac. 1511. 1554. Nub. 250. Lex. Seg. p. 57. 33. p. 368. 17. Suid. s. v. Apposite Schol. Aristoph. Pac. 680: *προτίλετο δὲ τοὺς τοιούτους ὁ δῆμος, ἀπιστῶν διὰ πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους τοῖς ἐνδόξοις τῶν πολιτῶν, μὴ τὴν δημοκρατίαν καταλύσαιεν.*

18) V. Plutarch. Pericl. 14.

19) Hinc plebs vicinitatem hostilis exercitus metuebat. V. Thuc. I, 107. VI, 61.

19b) Phot. s. v. *Ἑρμοκοπίδαι· οἱ τῶν Ἑρμῶν τοὺς τραχήλους καὶ τὰ αἰδοῖα ἀποκόψαντες. φασὶ δὲ Ἀλκιβιάδην, συμπράττοντα Κορινθίοις τοῦτο πρᾶξαι.*

revocatus, ad Lacedaemonios profugerat, eosque et auctoritate et consilio suo adjuverat [20]). Sed quia Agidem offenderat [21]) nec fides ejus constantiae haberi posse videbatur, Astyocho mandatum est, ut eum interficeret [22]). Quod cum Alcibiades cognovisset [23]), ad Tissaphernem se contulit, eique persuasit, ut Athenienses Lacedaemoniosque exaequando utrorumque vires infringeret, eoque, quod ingentes copiae ad Marathonem, Salaminem, Plataeas, frustra conatae fuerant, Persarum ditioni Graecos subjiceret. Quod consilium ut Tissaphernis rationibus accommodatissimum erat, ita eodem Alcibiades, se et Lacedaemonios ulturum et reditum in patriam sibi paraturum esse sperabat; cujus salus periclitari videbatur, nisi Persae a Lacedaemoniorum societate abalienarentur. Facile igitur Athenienses, qui tunc in Samo stationem habebant, Alcibiadi auscultaverunt, cum per internuntios Tissaphernis ac regis amicitiam auxiliumque ipsis promitteret, si, se revocato, statum popularem antiquarent [24]): quam conditionem vix alia de causa fecerit, quam quod, ut restitueretur, rebus novis opus putarit [25]), nisi forte tantum propterea his studuit, quod, se quoque non intercedente, dominatum paucorum institutum iri intellexit [26]) ideoque tempore sibi utendum duxit, quo mox potentis futurae factionis amicitiam sibi conciliaret. Alioquin enim

---

20) V. Thuc. VI, 27. sqq. Plutarch. Alc. 18. sqq. Diodor. XIII, 2. 5. Xenoph. Hellen. I, 4, 14. Andoc. de myst. passim. de red. p. 73. sqq. Isocr. de big. 3. Nepos Alc. 3. sqq. Justin. V, 1. Philoch. ap. Schol. Aristoph. Av. 767. Schol. Lysistr. 1096.

21) V. Thuc. VIII, 12. Xenoph. Hellen. III, 3, 2. Plutarch. Alc. 23. sqq. Agesil. 3. Pausan. III, 8, 3. Justin. V, 2. De temporum ratione v. Manso. Spartae V. II. T. II. p. 472. sqq.

22) V. Thuc. VIII, 45. Nepos Alc. 5.

23) Per Timaeam, Justin. l. l. ait. Sed probabilius videtur, eum ab ipso Astyocho edoctum esse, ut ab eodem posthac de Phrynichi conatibus certior factus est.

24) V. Thuc. VIII, 47. Plutarch. Alc. 25. (de garrul. 21.) Nepos Alc. 5. qui tamen rerum rationem non satis perspectam habet.

25) Quae ubi evenerunt, exsules revocari solebant. V. Thuc. VIII, 70. Xenoph. Hellen. V, 2, 9. Minus recte de his rebus exponit Hinrichs de Ther. Crit. et Thrasyb. p. 7.

26) Semina quidem ejus jam sparsa erant, προβούλοις creandis, de quibus infra.

dominatus paucorum non aptior erat ejus rationibus, quam ſtatus popularis. Ita quidem Phrynichus, praetorum unus, judicavit: qui, cum jam plures, conjuratione facta, reipublicae formae immutandae operam darent, popularesque, Alcibiadis promiſſis deliniti, non magnopere refragarentur, obnixe illorum conatibus adverſabatur, Alcibiadis pollicitationibus fidem habendam eſſe negavit, pericula, quae e rebus novis hoc tempore oriri poſſent, monſtravit, commoda contra, quae ab iisdem ſperarentur, per eſſe dubia oſtendit [27]). Quae omnia, quamquam eventu confirmata ſunt, nimis tamen optimatum ſtudiis ac voluntatibus oppoſita erant, quam ut eorum judicio probarentur. Atque Phrynichus, prudentior, quam patriae amantior, cum ab Alcibiadis vindicta nihil non ſibi timeret [28]), ſalutis ſuae viam ingreſſus eſt, quae ad Athenarum interitum duxiſſet, niſi proditor proditorem nactus eſſet [29]). Primo enim per literas [29 b]) Aſtyochum certiorem fecit, periclitari Lacedaemonios, ne Tiſſaphernis auxilio Alcibiadis artibus privarentur; quem dubitaſſe non videtur quin nauarchus, hac re comperta, quocunque modo e medio tollendum curaturus eſſet. Sed ille potius Alcibiadi quod acceperat indicavit, abs quo deinceps epiſtola ad Athenienſes perfertur, qua Phrynichus proditionis accuſatur. Tum is ad incitas redactus, nec ab Aſtyocho ipſo Alcibiadi rem indicatam, ſed tantummodo non probe occultatam eſſe arbitratus [30]), iterum ad nauarchum ſcribit, eique ſe totum Athenienſium exercitum proditurum eſſe pollicetur. Sed Aſtyochus cum uno quaſi ictu bellum finire poſſet, Tiſſaphernis pecuniis corruptus, huic et Alcibiadi hanc quoque Phrynichi machinationem indicavit. Verum tamen antequam Alcibiades Athenienſes de ea certiores facere poſſet, Phrynichus, ignoramus,

---

27) V. Thuc. VIII, 48.

28) V. Plutarch. Alc. 25: *ἐλελήθει δ' ἄρα προδότης προδότῃ διαλεγόμενος.*

29) Quod Tayl. Vita Lyſ. p. 117. dicit, ei cum Alcibiade veteres inimicitiarum cauſſas fuiſſe, id unde hauſerit ignoro.

29 b) Obiter moneo, apud Thuc. VIII, 50. Vallam pro *κρύφα ἐπιστείλας* legiſſe *κρ. ἐπιστολάς*, quod velim codd. confirmarent.

30) Hinc non erat, quod Mitford. Hiſt. Gr. T. IV. p. 291. Phrynichum, quod non ſatis caute egiſſet inſimularet.

qua via, ab Aſtyocho ſe proditum eſſe, cognovit, operamque dedit, ut capitis periculum effugeret. Communicavit enim cum militibus, quod ſibi nunciatum eſſe ſimulabat, hoſtem Samum, quae munitionibus carebat, et caſtra ſua aggreſſurum eſſe, ſimulque ipſe, utpote praetor, urbem communiendam omniaque praeſidiis tuenda curavit. Hinc factum eſt, ut cum Alcibiadis literae perlatae eſſent, is, odio inflammatus, fictum crimen hoſti ſuo objicere videretur [31]).

Interim Piſander aliique, ex Samo legati, Athenas advenerunt, ibi quoque novam reipublicae formam inſtituturi [32]), effecturique, ut Alcibiades revocaretur. Cumque et civitatis inopiam, cui nonniſi Perſarum opes mederi poſſent, oſtenderent, et Lacedaemoniorum metu obloquentes terrerent, factum eſt, ut et Alcibiadis hoſtes et popularis ſtatus defenſores obmuteſcerent, cum praeſertim hi ſpe allicerentur potentiae, quam nunc exuerent, poſthac recuperandae [33]). Tantoque magis haud dubie quae legati petebant neceſſaria populo viſa ſunt, quoniam Piſander, qui olim inprimis plebis partibus ſtuduerat [34]), princeps ea commendabat. Eo quoque auctore

---

31) V. Thuc. 50. 51.

32) Quod praetexebant, dominatu paucorum inſtituto *μᾶλλον ἂν πιστεύσειν βασιλέα* egregie illuſtrat Xenoph. R. A. II, 17. *ἔτι δὲ συμμαχίας καὶ τοὺς ὅρκους ταῖς μὲν ὀλιγαρχουμέναις πόλεσιν ἀνάγκη ἐμπεδοῦν· ἢν δὲ μὴ ἐμμένωσι ταῖς συνθήκαις, ὑφ᾽ ὅτου ἀδικεῖσθαι νομίσοι τις ἢ ὑπὸ τῶν ὀλίγων* (recepi Leonclavii emendationem a Schneidero mutatam) *οἵ ξυνέθεντο. Ἅττα δ᾽ ἂν ὁ δῆμος συνθῆται, ἔξεστιν αὐ τῷ ἑνὶ ἀνατιθεῖσι τὴν αἰτίαν τῷ λέγοντι καὶ τῷ ἐπιψηφίσαντι ἀρνεῖσθαι τοῖς ἄλλοις, ὅτι οὐ παρῆν οὐδὲ ἀρέσκει οἵ γε τὰ συγκείμενα.* Hinc Polyb. X, 25, 6: *πᾶσαν γὰρ* ait *δημοκρατικὴν συμμαχίαν καὶ φιλίας πολλῆς δεῖσθαι διὰ τὰς ἐν τοῖς πλήθεσι γιγνομένας ἀλογίας.*

33) Quas cur nunc deſeruerit non conſtat. Nihil enim collegerim e Lyſ. *δήμου καταλ. ἀπολ.* p. 765: *οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσανδρος καὶ οἱ μετ᾽ ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον δείσαντες τὰς περὶ τούτων τιμωρίας τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν.* Appoſite Ariſtoph. Plut. 567. ſqq.: *σκέψαι τοίνυν ἐν ταῖς πόλεσιν τοὺς ῥήτορας, ὡς ὁπόταν μὲν Ὦσι πένητες, περὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν εἰσὶ δίκαιοι· Πλουτήσαντες δ᾽ ἀπὸ τῶν κοινῶν παραχρῆμ᾽ ἄδικοι γεγένηνται, Ἐπιβουλεύουσί τε τῷ πλήθει καὶ τῷ δήμῳ πολεμοῦσιν.*

34) V. Thuc. VIII, 54: *τὸν δὲ Φρύνιχον ὁ Πείσανδρος φάσκων Ἴασον προδοῦναι καὶ Ἀμόργην* (ſcilicet quod ei non auxilio venerit, v. c. 27. ſq.), *διέβαλεν, οὐ νομίζων ἐπιτήδειον εἶναι τοῖς πρὸς Ἀλκιβιάδην πρασσομένοις.*

Phrynichus [35]) et Scironides a praetura remoti ſunt. Ab eodemque incitatae ſingulae ſodalitates conſpiraverunt et in antiquando ſtatu populari ſtrenuam operam navaverunt. Piſander autem aliique decem plena cum poteſtate [36]) in Aſiam miſſi ſunt, ut cum Tiſſapherne et Alcibiade transigerent. Sed ibi omnia alia invenerunt atque ſperarant. Satrapa enim nimis Peloponneſios metuebat, quam ut partes eorum deſerere auderet, fruſtraque Alcibiades, ut cum Athenienſibus ſocietatem iniret, eum commovere ſtudebat. Sed cum ſe nihil efficere poſſe prodere nollet, Tiſſaphernis nomine Athenienſibus eas foederis conditiones dixit, quas eos non accepturos eſſe exiſtimabat. Cumque illi Ioniam et vicinas inſulas regi ſe tradituros eſſe declaraſſent, poſtremo *ναῦς ἠξίου ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθαι* [35]) *καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτῶν* [37]) *γῆν, ὅποι ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται* [38]). Hoc vero nullo modo concedi poſſe viſum eſt, ne quando Perſae, hac poteſtate facta, civitates, quae in inſulis orisque maritimis eſſent Athenienſium imperio ſubjectae, ſuae ditioni ſubigere conarentur. Itaque legati, infecta re, ab Alcibiade ſe deceptos eſſe rati, in Samum abierunt. Neque tamen quod inſtituerant ad finem perducere deſtiterunt [39]). Ac primum, optimatibus Samiorum adjuvantibus, in exercitu domina-

---

35) *αὐτοκράτορες* (de qua voce v. Scholl. ad Thuc. V, 27. 44. Ariſtoph. Lyſiſtr. 1009.) Hoc enim ineſt in verbis *πράσσειν, ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄριστα ἕξειν.*

36) Num hoc antea ei non licuit? Verba quidem ita ſonant, ac ſi non licuiſſet. Sed *ποιεῖσθαι καὶ παραπλεῖν* dictum eſſe poteſt pro *ποιησάμενον παραπλεῖν.*

37) Cf. Matthiae. Gr. Gr. §. 489. II. De lectione *ἑαυτοῦ*, jure Haackius Benedictum eam commendantem refutat: *qui antequam ad Cimonis pacem provocaret*, conſulere debebat, quae de ea diſputarunt Weſſel. ad Diodor. XIII, 4. (cujus tamen ſidei nihil tribuendum erat) Mitford. Hiſt. Gr. T. II. p. 431. ſq. T. IV. p. 239. ſq. Bredow. Hiſt. antiq. p. 323. ſq. ed. quartae. Probat tamen lectionem *ἑαυτοῦ* Goeller. in Act. Philol. Monac. T. II. F. 3. p. 343.

38) V. Thuc. VIII. 56.

39) Huc pertinet Ariſtot. Polit. V, 3, 8: *ἐπὶ τῶν τετρακοσίων τὸν δῆμον ἐξηπάτησαν, φάσκοντες, τὸν βασιλέα χρήματα παρέξειν πρὸς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους, ψευσάμενοι δὲ κατέχειν ἐπειρῶντο τὴν πολιτείαν.*

tum paucorum magis etiam corroborabant [40]). Deinde ſocias Athenarum civitates ſibi conciliare ſtuduerunt. In quibus cum ſtatus popularis obtineret, optimatesque vexationibus obnoxii eſſent, legatos miſerunt, qui mutatis rerumpublicarum formis, nobilibus imperium traderent: quo facto eos, grato animo ductos, certos ſibi fore amicos ſperabant. Sed quod apud Thaſios evenit, ut optimates, cum populares, potentia exuti, reſiſtere non poſſent, ad Lacedaemonios deficerent, idem in aliis quoque

---

40) Locus hic offendit difficillimus c. 63: *ὡς αὐτῷ (Ἀστυόχῳ) διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν οὐκ ἀντανήγοντο (οἱ Ἀθηναῖοι), ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον. ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελύετο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρεψάντων τοὺς δυνατούς, ὥστε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται, καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι, ἐσκέψαντο, Ἀλκιβιάδην μέν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν· (καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν·) αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν, ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα.* Ac primum Aſtyochum legimus adverſus Samum navigaſſe, ut Athenienſes, qui ibi in ſtatione erant, ad proelium compelleret. Hos autem non obviam prodiiſſe, quod mutuo ſuſpecti ſibi fuerint, quoniam ſtatus popularis tunc Athenis antiquaretur. At vero ſi Athenis modo antiquabatur, hoc patet nullam vim habere potuiſſe ad milites ſollicitandos, ut qui de ea re nondum certiores facti eſſent, v. c. 74. Itaque pro *ἐν ταῖς Ἀθήναις* legendum videtur *ἐν τοῖς Ἀθηναίοις*, intellectis iis, qui in Samo erant. Utriusque formae confuſione nihil eſt frequentibus. Deinde vulgarem lectionem, *κατελύετο*, pro qua Haackius, ſuadente Benedicto, ex pluribus codd. *κατελέλυτο* recepit, tuendam puto. Nam ſtatus popularis nondum antiquatus erat, ſed tunc ipſum antiquabatur atque ob turbas inde ortas *ἀλλήλοις ὑπόπτως εἶχον*. Tum quaeritur quid in ſequentibus particulae *τε* (*τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρ.*) reſpondeat. Equidem auctorem ſic exorſum eſſe reor, ac ſi hoc fere modo perrecturus fuiſſet: *καί, πρέσβεις πέμψαντες, ἔν τε Ἀθήναις καὶ ταῖς ὑπηκόοις πόλεσι τὴν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν.* Sed cum plura interjeciſſet, inchoatae ſtructurae oblitus eſt. Mox non dubitari poteſt, quin *οἱ δυνατοὶ* ſint Athenienſium, non Samiorum optimates, quod propter Portum moneo. Praegreſſo autem *καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων* reſpondent verba *καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα — ἐσκέψαντο*, pro quibus proprie dicendum erat *καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων σκεψαμένων*: de qua *ἀκαταλληλίᾳ* ſupra dictum. Majori offenſioni ſunt verba *καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις*, pro quibus Ar. C. Reg. Pariſſ. F. G. I. K. Valla, quibus

civitatibus factum est [41]). Contra ea magis, quam sperari poterat, Athenis ipsis omnia prospere successerunt. Quo postquam Pisander cum legationis parte reversus est, pleraque jam a sodalibus confecta invenit: qui cum numero valerent, magis tamen occulta agendi ratione adversarios terrebant. Clam Androclem, demagogum [42]), multosque alios, quorum audaciam metuebant, e medio sustulerunt, nec ulciscebatur quisquam interemtos, ne ipse sortem eorum experiretur veritus. Ac ne indignationem quidem prodere audebant, cum ubique, ne conjurationis socios offenderent, timerent. Longe enim plures, quam erant, conjuratos rebantur, quoniam subinde eos quoque, qui antea cum maxime populares fuerant, illorum esse cognoscebant. Concio quidem et Senatus adhuc more antea solito conveniebant, sed actum est nihil, nisi quod conjuratis placeret: conjurati tantum concionabantur, in eorumque concilio, quae dicenda essent, perpendebantur; et necabatur qui obloqui ipsis audebat. Interim propalam edicendum curaverant, mercedem nonnisi iis, qui militarent, solvendam [43]), reipublicae autem administrandae modo quinquies mille cives participandos esse, qui eam facultatibus et corporibus plurimum juvare possent [44]). Quo facto, quamquam infima plebs a

---

Cass. Aug. accedunt, *καίπερ ἐπαναστάντες αὐτοὶ ἀλ.* exhibent: quae haud dubie vera lectio est. Respicitur enim Samiorum seditio, de qua v. c. 21. Sed pro *ἐπαναστάντες αὐτοὶ* praegressum *προτρεψάντων* requirebat *ἐπαναστάντων αὐτῶν*. Simili tamen ratione c. 104. loquitur scriptor: *ἐπειγομένων τῶν Πελοποννησίων πρότερόν τε ξυμμῖξαι καὶ κατὰ τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων, ὑπερσχόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνυμῳ, ἀποκλεῖσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου — οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες — ἀντεπεξῆγον.* Cf. V, 36. ibique Schol. Duker. ad VII, 42. 70. Herod. I, 51. Plat. Legg. X. p. 908. a. Hinc vide, ne VII, 50. codicum lectio *ἐπειχθέντων* tuenda sit.

41) V. Thuc. VIII, 64. Subjicit auctor: *περὶ μὲν οὖν τὴν Θάσον τἀναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσιν ἐγένετο, δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων.* Ex hoc *δοκεῖ δέ μοι* conjeceris, auctorem de caeteris civitatibus rem non exploratam habuisse: quae conjectura eo confirmari videatur, qnod praeter Thasum nullas civitates nominatim recenset.

42) V. de eo Ruhnken. hist. crit. p. 128.

43) Eo pauperes a magistratibus et judiciis removebantur. Cf. Aristot. Polit. IV, 7, 2. VI, 1, 9. Boeckh. de Oecon. civ. Athen. T. I. p. 234.

44) Caeteris igitur jus suffragii ferendi competere nolebant.

concione feclufa fuiffet, popularis tamen ftatus fervatus effet [45]). Sed hoc neutiquam conjuratorum erat confilium: qui iftam profeffionem propterea tantum praetexebant, ut populus, ea delinitus, minus ipfis adverfaretur, cum dominatum paucorum machinarentur [46]). Qui ut profpero fucceffu conftitui poffet, omnia nunc confpirare videbantur. Ejus enim femina ftatim poft cladem Sicilienfem fparfa erant [47]); magis etiam, Perfarum auxilio promiffo, civium animi ad res novas praeparati, mox metu ac terrore agitabantur; cumque mutua omnium erga omnes effet fufpicio, adverfa coalefcere non poterat factio. Et quamquam ne fic quidem ftatus popularis everfio periculis carebat, ii tamen erant conjurationis principes, qui arte et prudentia evitare illa callerent. Ex his inprimis nominandi funt Phrynichus et Theramenes atque Andocides.

Et Phrynichus quidem, etfi obfcuro loco natus [48]), mature tamen rempublicam capeffiverat, licetque malis potius quam bonis artibus ufus effe infimuletur [49]), eam tamen auctoritatem nactus erat, ut in fummo civitatis

45) Cf. Boeckh. l. l. p. 289.

46) V. Thuc. VIII, 66: *Ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους· ἐπεὶ ἕξειν γε τὴν πόλιν, οἵπερ καὶ μεθιστάναι ἔμελλον.* Quem locum ne nuperus quidem editor intellexit. Senfus eft hic: *fpeciofum erat hoc commentum, quo plebem inducerent. Adminiftrare enim rempublicam volebant iidem, qui ejus formam mutaturi erant.* Neutiquam igitur quinquies mille cives imperii participes facere meditabantur: quos qui nunc ftatum popularem evertebant haudquaquam ferio eligere cogitabant. V. c. 86. 89. 92. 93. 97. Omnia confundunt Mitford. Hift. Gr. T. IV. p. 310. Manfo Spart. V. II. T. 1. 282. fq. *Ἔμελλον* bis cogitandum eft et ad *ἕξειν* et ad *μεθιστάναι.* De poteftate verborum *ἔχειν τὴν πόλιν* fimiliumque locutionum v. quae dicta funt c. 1, n. 70.

47) V. c. 2. *ἐδόκει τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι καὶ ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἑλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων, ὡς ἂν καιρὸς ᾖ, προβουλεύσωσι.* Haec vero erat *ἀρχὴ ὀλιγαρχική.* Eademque ipfa *τῶν κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν σωφρονίσαι* videtur. ' Cf. Ariftoph. Lyfiftr. 588. fqq.

48) Puer *ἐν ἀγρῷ πένης ὢν ἐποίμαινεν*, auctore Lyf. p. Polyftr. p. 674.

49) Ib. *ἐπειδὴ ἀνὴρ ἐγένετο — ἐλθὼν εἰς τὸ ἄστυ ἐσυκοφάντει.*

discrimine praetor crearetur, quo munere non ſine laude functus erat [50]). A praetura remotus, quod popularis ſtatus defenſor exſtiterat, mox, cum Athenas reverſus eſſet, optimatesque ab inimico ſuo, Alcibiade, abalienatos videret, horum partes amplexus ſummo ſtudio augebat [51]).

Nec minori ſtudio eorundem conatus adjuvabat callidus ac prudens Prodici diſcipulus [52]), Theramenes, qui tamen, qua erat inconſtantia, mox, metu et honoris cupiditate agitatus, factionem cui ſe addixerat, deſeruit [53]).

Sed conſilio omnibus, quae conjurati facerent inſtituerentque, moderabatur Antiphon, qui cum populo ob inſignem eloquentiae vim ſuſpectus eſſet, ideoque cauſam ipſe nullam peroraret, quae comminiſceretur, ea Piſandro ſuadenda et exſequenda tradidit [54]).

---

50) Ejus prudentiam effert Thuc. VIII, 27.

51) V. Thuc. VIII, 68. Unde paſſim tanquam princeps eorum nominatur. V. Lyſ. c. Agor. p. 495. Ariſtot. Polit. V, 5, 4. Huc pertinet Ariſtoph. Ran. 701. ſqq. *κεἴ τις ἥμαρτε σφαλείς τι Φρυνίχου παλαίσμασιν, Ἐγγενέσθαι φημὶ χρῆναι τοῖς ὀλισθοῦσιν τότε, Αἰτίαν ἐκθεῖσι, λῦσαι τὰς πρότερον ἁμαρτίας,* Qui locus haud dubie ſic intelligendus eſt, ut ſtatuatur, Phrynichi artibus multos cives, ut optimatum conatus adjuvarent, commotos ac poſtea a populo ejusmodi offenſionum memore, vexatos fuiſſe, quod poeta fieri vetat. Noſtrum Phrynichum intelligi puto etiam Veſp. 1293. ex quo loco conjeceris, eum jam tum ſodalium factione polluiſſe.

52) V. Schol. ad Ariſtoph. Nub. 360. Villoiſon. Anecd. T. 1. p. 231. Eum Iſocratis praeceptorem fuiſſe dubitanter proponit Dionyſ. Jud. de Iſocr. p. 535. Cf. Plutarch. V. Iſocr.

53) De eo cf. Taylor. Vita Lyſ. p. 125. ſqq. Ruhnken. hiſt. crit. p. 126. Fiſcher. ind. gr. ad Aeſch. ſ. n. Manſo Spart. V. III. T. 2. p. 18. ſqq.

54) Eum ſignificari a Platone Phaedr. p. 269. a. Aſtii ſententia eſt. Nota eſt differt. de Antiph. orat. Att. quae Ruhnkenium auctorem habet. Thucydidis tamen locum VIII, 68. reſpectum et illuſtratum a Plutarcho Nic. 6. cl. Pericl. 4. nemodum ſatis videtur vel conſtituiſſe vel explicaſſe. Verba dico haec: *καὶ αὐτός τε, ἐπειδὴ τὰ τῶν τετρακοσίων ἐν ὑστέρῳ μεταπεσόντα ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκακοῦτο, ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρις ἐμοῦ ὑπὲρ αὐτῶν τούτων αἰτίας, ὡς ξυγκατέστησε θανάτου δίκην, ἀπολογησάμενος.* De particulis *καὶ — τε* alibi dicetur. Pro *ἐπειδὴ τὰ τῶν* Reg. Caſſ. Aug. Cl. Cam. Ar. C. Dan. Mosq. Pa-

Non mirum est, ejusmodi viris ducibus [55]), populum libertate [56]) privatum esse, qua, suspicaci animo custodita, per integrum fere saeculum fructus erat. Summam

---

riss. G. I. K. exhibent ἐπειδὴ μετέστη ἡ δημοκρατία καὶ ἐς ἀγῶνας κατέστη μετὰ τῶν. Tot codicum lectionem mireris a nupero quoque editore neglectam esse, quae certe unde venisset explicandum erat. Verba quidem μετέστη ἡ δημοκρατία haud dubie spuria sunt et e margine irrepserunt, ubi interpretem ad μεταπεσόντα adscripsisse puto ἐπειδὴ μετέπεσε τοῦτ' ἐστὶ μετέστη et ad τοῦ δήμου — ὁ δῆμος ἤγουν ἡ δημοκρατία; μετὰ defendendum et mox μεταπεσόντων legendum videri possit cum Ar. C. marg. Cass. Equidem tamen vulgarem lectionem praeferam. Sed verba καὶ ἐς ἀγῶνας κατέστη ab auctore profecta, sed post ἐκακοῦτο posita existimo, cum exquisitiora sint, quam ut a scholiasta profecta esse videantur. Et sic fortasse Valla in libro suo iuvenit. Vertit enim: *Qui postmodum, cum, statu quadringentorum collapso, acta illorum populus ultum iret, ipseque in judicium vocaretur* (ἐς ἀγῶνας κατέστη) *tanquam* (αἰτιαθεὶς, ὡς) *unus ex istarum rerum auctoribus, videtur mihi optime omnium ad meam usque memoriam causam capitis dixisse.* Mox Haackius male lectionem αἰτίας defendit, jungens: ἀπολογησάμενος θανάτου δίκην, ὑπὲρ αἰτίας αὐτῶν τούτων, ὡς κατέστησε. Quae ratio et articuli defectu et dictionis insolentia offendit. Vera est haud dubie plerorumqua lectio librorum, male illa a Bauero et Benedicto explicata. Ordo enim verborum hic est: ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρις ἐμοῦ ἀπολογησάμενος θανάτου δίκην ὑπὲρ αὐτῶν τούτων, αἰτιαθεὶς, ὡς ξυγκατέστησε (αὐτά, τὰ τῶν τετρακοσίων). Inepte vulgo post δίκην distingui sponte patet, quod ne Ruhnkenium quidem vidisse miror, cum vel ex Cic. Brut. 12. vera interpunctio disci posset. Hunc locum et Quintil. institt. III, 1, 11. a Ruhnkenio neglectum esse monet Manso vermischte Abhandl. und Aufsätze p. 23. n. o.

55) Aliorum nomina recenset Taylor. Vita Lys. p. 121. sq. In iis Critiam quoque fuisse, τὸν τῶν τριάκοντα νομοθέτην (v. Xenoph. Memor. I, 2, 31.) auctor est Demosth. c. Theocr. 1343. 9 eum factionis principem significans (οἱ περὶ Κριτίαν), quod potius de ejus patre valet, v. Lys. c. Erat. p. 427. Jam quod Xenophon Hellen. II, 3, 15. 36. Memor. I, 2, 24. tradit, Critiam solum vertisse, hoc patet factum esse statu quadringentorum collapso. (Nolim cum Schneidero huc referre quae memorantur Anab. I, 1, 10.) Postea tamen eum revocatum esse colligi potest ex Plutarchi Alc. 33.

56) Hanc enim nonnisi in πολιτείαις s. δημοκρατίαις (cf. Meier. de bonis damn. p. 2.) esse putabant Graeci. V. Aristot. Polit VI, 1, 6: ὑπόθεσις — τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας ἐλευθερία· τοῦτο γὰρ λέγειν εἰώθασι, ὡς ἐν μόνῃ τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ μετέχοντας ἐλευθερίας· τούτου γὰρ στοχάζεσθαί φασι πᾶσαν δημοκρατίαν. Cf. Thuc. VIII, 68. Xenoph. Hellen. II, 3, 24. Demosth. de Rhod. lib. p. 196. 7. 12.

vero cautionem in ea tollenda adhibitam videmus [57]). Ac primum quidem Piſander, ejusque collegae, e legatione reverſi, populo coacto, ſententiam dixerunt, decem conſcriptores cum plena potentia (*ξυγγραφέας* [58]) *αὐτοκράτορας*) creandos eſſe, qui certa die rogationem ad populum ferrent, qua ratione respublica optime admini-

---

57) Quae cautio talis conſpicitur, ut conjurati legem metuiſſe videantur, qua impune occidere licuerit eum, qui ſtatum popularem evertere conaretur. Nam etſi Meierus recte evincit, Demophanti legem demum poſt dominatum quadringentorum latam eſſe, haudquaquam tamen veriſimile eſt, majeſtatis legem Athenis ante haec tempora non exſtitiſſe. Immo vero, quod Andoc. de myſt. p. 47. tradit, ipſum Solonem talem legem tuliſſe, id eo etiam probabile fit, quod Solon Cylonis turbarum teſtis fuerat (v. Plutarch. Sol. 12.) iisque haud dubie ut majeſtatis legem ferret monitus eſt.

58) Lex. Seg. p. 270. 17. p. 301. 15: *συγγραφεῖς: οἱ ᾑρημένοι παρὰ τῆς πόλεως ἄνδρες, ἵνα συγγράφωσι τοὺς μεθέξοντας τῆς τῶν τετρακοσίων πολιτείας· οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ ἐκαλοῦντο καταλογεῖς.* Phot. p. 103. ſ.: *καταλογεῖς Ἀθήνησί τινες ἦσαν κατάλογον διδόντες τῶν ὀνομάτων τῶν τὰ κοινὰ διοικεῖν δυναμένων πράγματα· οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ συγγραφεῖς ἐκαλοῦντο, ὅτι ἐνέγραφόν τινας, ὡς* (*οὓς*?) *χρὴ μετέχειν τῆς πολιτείας.* Idem p. 403: *συγγραφῆς ἄνδρες ᾑροῦντο, ἵνα συγγράφωσι τοὺς μεθέξοντας τῆς τῶν υ ἀρχῆς καὶ τῆς τῶν λ΄. ἐκαλοῦντο δὲ καὶ οἱ αὐτοὶ καταλογεῖς* (cf. Lyſ. p. Polyſtr. p. 675). Thom. Mag. p. 813. ſ.: *συγγραφεὺς οὐ μόνον ὁ συγγραψάμενος πόλεμόν τινα ἤ τι ἄλλο ἐφ᾽ ἑαυτοῦ γενόμενον, οἷος ἦν Θουκυδίδης, ἀλλὰ καὶ τοὺς γράφοντας ἢ ψηφίσματα ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον συγγραφέας ἐκάλουν.* Harpocr. ſ. v. *Συγγραφεῖς· Ἰσοκράτης Ἀρεοπαγιτικῷ* (c. 24.)· *εἰθισμένον ἦν παρ᾽ Ἀθηναίοις, ὁπότε δέοι, πλῆθός τι αἱρεῖσθαι, ὥςπερ* [*ὅπερ*?] *εἰς ῥητὴν ἡμέραν εἰςέφερε γνώμας εἰς τὸν δῆμον· τοῦτο δὲ καὶ πρὸ τῆς καταστάσεως τῶν νῦν* (l. *υ΄*) *ἐγένετο, καθὰ Θουκυδίδης ἐν ὀγδόῃ* (c. 67.) *φησίν· „ἐν τούτῳ οὖν — οἰκήσεται.“ Ἦσαν δὲ οἱ μὲν πάντες συγγραφεῖς τριάκοντα οἱ τότε αἱρεθέντες, καθά φησιν Ἀνδροτίων τε καὶ Φιλόχορος ἑκάτερος ἐν τῇ Ἀτθίδι· ὁ δὲ Θουκυδίδης τῶν δέκα ἐμνημόνευσε μόνον τῶν προβούλων.* Eadem paucis mutatis repetit Phot. p. 406. ſq. Sic etiam Etym. M. p. 732. 42. Verum tamen videndum eſt, ne hic error ſubſit. Ac primum non perſpicitur, qui factum ſit, ut Thucydides nonniſi decem *ξυγγραφέας* nominarit, cum triginta fuerint. Deinde idem *προβούλων* alio loco mentionem injicit, nec eos cum *ξυγγραφεῦσι* conjungit, ſed ſtatim poſt cladem Sicilienſem creatos dicit. Inde aliquis ſuſpicari poſſit, eos, de quibus Thucydides loquatur, *ξυγγραφέας*, a grammaticis cum triginta viris confuſos eſſe, qui et ipſi eo conſilio creati ſunt, ut *τοὺς πατρίους νόμους ξυγγράψουσι, καθ᾽ οὓς πολιτεύσουσι.* Cui tamen conjecturae non multum tribuerim, cum plures inter utramque *πολιτείαν* ſimilitudines interceſſerint et altera alterius *ἀρχέτυπον* fuerit.

ſtrari poſſet. Creantur conſcriptores et ubi dies dicta advenit, concione in Colonum convocata [59]), nihil aliud promulgarunt, niſi hoc, ut liceret Athenienſium cuique quamcunque vellet rogationem ferre, magnisque poenis caverunt, ne quis ferentem vel violatarum legum [60]) accuſaret, vel alio modo laederet. Hoc modo munita via, ſine cunctatione pronunciatum, nec magiſtratibus ex priſtina civitatis forma amplius fungendum, nec ſtipendia niſi militantibus ſolvenda eſſe. Sed quinque praeſides (*προέδρους*) creari oportere, qui centum viros eligerent, quorum ſibi quisque tres ſocios adjungeret. Hi vero quadringenti numero [61]) ſenatores eſſent, qui plena cum poteſtate rempublicam adminiſtrarent et ubi neceſſarium videretur, concionem quinquies mille civium convocarent.

Minus, quam ſperari poterat, conjuratis repugnatum eſt, rataque habuit concio, quae promulgata erant [62]). Jam quadringenti viri, occulto quisque cum pugione, imminentibus, qui ſe adjuvarent, armatis [63]), curiam

---

59) De Colono v. Bothe ad Soph. vit. T. II. p. 4. Musgr. ad Oed. Col. 15. Sed cur concionem non convocaverunt *ἐς τὴν Πνύκα* (leg *Πύκνα*, v. Buttmann. Gr. Gr. T. I. p. 237.), *οὖπερ ἄλλοτε εἰώθεσαν* (Thuc. VIII, 97. cl. Schoemann. de Comit. p. 53. ſqq. et Phot. p. 321.)? Propterea, opinor, quod in urbe facilius exſiſtere poterat tumultus. — Praegreſſum *ἔπειτα ἐπειδὴ* — (c. 67.) non cacophonon viſum eſt Graecis Cf. V, 65. Soph. Aj. 61. Ariſtoph. Veſp. 1313. Eccleſ. 1092. Plut. 695. Demoſth c. Neaer. p. 1375. 13. Similiter Ariſtoph. Pac. 1194. *ἔπειτ' ἐπείσφερε.* —

60) Huc pertinet Aeſch. c. Cteſ. §. 63. 4. Becker. *τηνικαῦθ' ὁ δῆμος κατελύθη, ἐπειδή τινες τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων ἀνεῖλον.* Cf. Wolf. Prolegg. ad Lept. p. 137. ſq. Schoemann. de Comit. Athen. p. 170.

61) Totidem ante Cliſthenem fuerant (v. Perizon. ad Aelian. V. H. V, 13.). Videntur itaque conjurati ſimulaſſe, Solonicam ſe reipublicae formam revocaturos eſſe.

62) Hinc Theramenes in defenſione ſua apud Xenoph. Hellen. II, 3, 45: *τὴν τῶν τετρακοσίων πολιτείαν αὐτὸς δήπου ὁ δῆμος ἐψηφίσατο* (ſcilicet conjuratorum metu coactus, non, ut ait) *διδασκόμενος, ὡς οἱ Λακεδαιμόνιοι πάσῃ πολιτείᾳ μᾶλλον ἂν ἢ δημοκρατίᾳ πιστεύσειαν.* Hoc duntaxat CCCC ſperabant, cum ad Agidem mitterent: *εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι, καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ, μᾶλλον ξυγχωρεῖν.* Thuc. VIII, 70.

63) V. Thuc. VIII, 69. Qui ibi memorantur *οἱ Ἕλληνες νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο, εἴ τι που δέοι χειρουργεῖν*, eos alibi me

adeunt, ſenatoresque, ſtipendio, quod ipſi afferebant, accepto, ea decedere jubent [64]). Quod cum ſine mora fieret, quadringenti illorum locum occupant, prytanes ſortiuntur, aditialia (*εἰςιτήρια*) [64 b]) faciunt. Tum nihil cunctati popularem civitatis formam ſuis accommodate rationibus immutant, alios magiſtratus creant [65]), civium, qui metuendi viderentur, nonnullos obtruncant, alios in vincula dant, alios expellunt [66]). Exſules tamen, quod rebus novatis fieri ſolebat, non reſtituerunt, ne Alcibiades rediret. Contra, legatis ad Agidem miſſis, pacem componere ſtuduerunt [67]). Is vero cum per turbas Athenis ortas niſi urbem, certe longos muros capi poſſe arbitraretur, multis copiis ex Peloponneſo arceſſitis, Athenas aggreſſus eſt. Sed repulſus deceſſit arceſſitasque copias dimiſit. Quo facto cum CCCC iterum legatos ad Agidem mitterent, facilius admiſſi ſunt, eoque adhortante [68]) Lacedaemona quoque legatos miſerunt, qua cum civitate tanto magis pacem componere ſtudebant, cum non Athenis ſolum, ſed ex Samo etiam pericula ipſorum dominatui timenda viderentur. Nam etſi ibi quoque ſtatus pau-

---

offendere non memini. Fortaſſe tamen eorum veſtigia ſunt apud Xenoph. Hellen. II, 3, 23. 50. Quamobrem diſerte *Ἕλληνες* dicantur ignoro. An propterea, ne cum Scythis confundantur?

64) V. Thuc. l. l.: *εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι, λαβοῦσι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοὶ καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν.* Haec Boeckh. l. l. T. I. p. 250. ita intelligit, ac ſi CCCC. ſenatoribus totius anni reliquae partis mercedem dediſſent. Sed quamobrem tantos ſumtus fecerint? Equidem *τὸν τοῦ ὑπολοίπου χρόνου μισθὸν* intellexerim mercedem praeteriti temporis adhuc ſenatoribus debitam.

64 b) De iis v. Pierſon. ad Moer. p. 222.

65) Creandos eſſe alios, promulgatum erat; creatos tamen eſſe, Thucydides quidem non diſerte dicit. Qui tamen cum praetores ex optimatibus creatos eſſe ſignificet (c. 89: *οἱ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ στρατηγοί.* c. 92: *στρατηγὸς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας.*) quod Lyſias confirmat, *προβούλοις* eorum creationem tribuens (c. Eratoſth. p. 426.), non dubitandum videtur, quin caeteri quoque magiſtratus immutati fuerint.

66) Cf. Lyſ. p. Polyſtr. p. 670. ſq.

67) V. Thuc. VIII, 70.

68) *Οὐ γὰρ εἶναι κύριος αὐτός*, videtur reſpondiſſe. V. Xenoph. Hellen. II, 2, 12. cl. Hüllmann. Staatsrecht des Alterthums p. 198. ſq.

corum constitutus fuerat, facile tamen praevideri poterat, nautas, unice populari imperio addictos [69]), mox res novas molituros esse. Quod cum CCCC metuerent, statim postquam rerum potiti erant, legatos in Samum miserant, qui milites docerent demulcerentque. Sed legati cum in Delum venissent, jam restitutum esse in Samo popularem statum acceperunt.

Ab Samiis haec conversio profecta erat. Qui cum antea dominatum paucorum sustulissent, inter eos a Pisandro incitati trecenti conspirarunt, cives suos, tanquam plebem, optimatibus Atheniensium adjuvantibus, aggressuri. Quod ubi reliqui Samii cognoverunt, populares Atheniensium, Leontem et Diomedontem, Thrasybulum et Thrasyllum, adeunt, ut se tueantur rogant. Hi milites sollicitant, eosque ut Samiis, si eos aggrediantur conjurati, opem ferant, obtestantur. Promto animo auxilium promittunt cum alii tum Parali nautae, qui impense paucorum dominatum oderant. His igitur nonnullarumque navium, quas, quoties aliquo navigabant Leon et Diomedon, praesidio Samiis relinquebant, militibus adjuvantibus facile trecenti isti, cum caeteros Samios adorirentur, ab his superati, triginta eorum occisi, tres, qui inprimis sontes videbantur, exsilio multati sunt, caeteris victores ignoverunt [70]).

Haec res, quantumvis exigui momenti, causa tamen erat remotior, ut apud Athenienses quoque paucorum dominatus tolleretur. Ea enim in exercitu populares excitati erant arctiusque se conjunxerant. Cumque se optimatibus superiores intelligerent ac rationes, ob quas eorum imperium passi erant, evanuisse viderent, irritamento tantum opus erat, quo ut vacillantem statum plane everterent commoverentur. Hoc ab ipsis CCCC militum animis est injectum. Etenim exercitus cum illos rerum potitos esse nondum comperisset, Paralum [71]) Athenas

69) Cf. Aristot. Polit. II, 9, 4. 5. V, 3, 5.

70) V. Thuc. VIII, 73. De Hyperbolo ibi memorato v. Plutarch. Nic. 11. Alc. 13. Harpocr. Suid. Phot. p. 456. Scholl. ad Aristoph. Eq. 851. 1301. 1360. Acharn. 846. Vesp. 1001. Pac. 680. 691. 920. 1319. Thesm. 847. Plut. 1038. Nub. 619. 873. ad Lucian. Tim. p. 100. Plutarch. de Herod. malign. 5.

71) De ea v. Sch. Av. 147. 1204. Lex. Seg. p. 267. 21. p. 295. 5. p. 294. 1. Boeckh. de oecon. civ. Athen. T. I. p. 258.

misit', ut quae in Samo evenissent, nunciaret. At CCCC Paralorum duo tresve in vincula dederunt, caeteros in aliam navem impositos circa Euboeam custodiam agere jusserunt. Sed Chaereas [72]), eorum praefectus, evasit atque in Samum reversus, exaggerata CCCC crudelitate, ab iis cum alios tum ipsorum militum mulieres liberosque et propinquos vim et contumeliam pati renuntiavit. Tum exercitus summo furore correptus est, vixque moderatiores, quo minus qui dominatus paucorum auctores exstiterant [73]), lapidarentur, impedire valebant. Non impediri poterat, ne status popularis in castris restitueretur. Thrasybulus et Thrasyllus [74]) sanctissimo jurejurando cum Athenienses, quotquot aderant, tum Samios obstrinxerunt, ut et popularem statum tuerentur et quadringentis viris aeqne ac Lacedaemoniis hostes forent [75]). Ita Athenae in duas sibi invicem infestas partes discissae erant, quarum utrique certa erat pernicies [76]), si Spartani hoc tempore non Astyocho, sed Gylippo vel Lysandro duce usi essent. Ac milites quidem non una de causa urbem a se defecisse arguere poterant. Ipsi enim patriam reipublicae formam defendebant, ipsis Athenarum salus nitebatur, unde jam dudum nihil nisi mandata acceperant. Ac tametsi urbe carebant, ipsi tamen erant civitas, insulamque possidebant, quae olim de maris imperio aemulata erat cum Atheniensibus; possidebant classem, qua socios dominari, ab iis tributa exigere, adeoque ex hostilibus Asiae oris praedam et pecunias cogere possent [77]).

---

72) *Τον Χαιρέαν Εὔπολις ἐν Βαπταῖς ὡς ξένον κωμῳδεῖ,* Schol. Aristoph. Vesp. 685.

73) Quorum nonnullos fuga salutem quaesivisse docet Lys. c. Eratosth. p. 411.

74) Hi deinceps, remotis aliis, veluti Charmino (v. c. 75.), practores creati. Fortasse Chaereas quoque. V. Diodor. XIII, 49. 50. ubi *Χαιρέαν* pro *Χάρητα* leg. nisi scriptor ipse erravit.

75) Cf. Meier. de bonis damn. p. 6. sqq.

76) Isocr. de big. 7. — *ὥςτε μηδ' ἑτέροις μηδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἔχοντας τὴν πόλιν ἐχθροὺς ἐνόμιζον μᾶλλον ἢ Λακεδαιμονίους· οἱ δὲ τοὺς ἐκ Δεκελείας μετεπέμποντο, ἡγούμενοι, κρεῖττον εἶναι, τοῖς πολεμίοις τὴν πατρίδα παραδοῦναι μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως στρατευομένοις τῆς πολιτείας μεταδοῦναι.*

77) V. Thuc. VIII, 73—76.

Nihilo ſecius tamen facile perſpectu erat, mox ſuperiores fore Lacedaemonios, niſi Perſae ab horum ſocietate abalienarentur. Quod cum per Alcibiadem ſolum effici poſſe videretur, nullo negotio Thraſybulus [78]), ut ille revocaretur impetravit, ipſeque eum, ad Tiſſaphernem profectus, in Samum duxit. Hic ante omnia eam auctoritatem comparare ſtuduit, qua ad conſilia ſua exſequenda opus erat. Itaque cum de infortunio ſuo conqueſtus eſſet, multa de civitatis rationibus verba fecit, magnamque futurorum ſpem oſtentavit ac praecipue ſuam apud Tiſſaphernem gratiam amplificavit, partim ut exercitus et fiduciam excitaret et favorem ſibi conciliaret, partim ut optimates, qui domi res moderabantur, terrerentur, conjurationesque diſſolverentur, denique ut ſatrapa Lacedaemoniis magis ſuſpectus fieret, hique ex ſpe, quam conceperant, dejicerentur [79]). Ac milites tantis promiſſionibus commoti extemplo praetorem eum fecerunt, omniumque ei rerum arbitrium permiſerunt [80]). Qua poteſtate ſtatim prudentiſſime uſus eſt, ut cum plerique in Piraeeum navigare et quadringentos viros ulciſci vellent, a perniciofiſſimo conſilio militum animos averteret. Quo facto ad Tiſſaphernem profectus eſt, praetorem ſe oſtentaturus, qui illi et prodeſſe et obeſſe poſſet. Ita factum eſt, ut per Tiſſaphernem Athenienſibus, per Athenienſes Tiſſapherni metuendus videretur [81]). Vix ab eo reverſus eſt, cum CCCC virorum legati, qui aliquamdiu, dum exercitus irae ſedarentur, in Delo commorati erant [82]), ad Samum appulerunt [83]). Concione coacta, cum dicere inciperent, miles furore exaeſtuans, proditores interfici jubet. Aegre tandem quies reſtituitur. Tum legati: „Non in perniciem, ſed in ſalutem civitatis ſtatum paucorum conſtitutum eſſe; alioquin

78), Diodor. XIII, 38. 42. ut ſolet omnia confundit.

79) V. Thuc. VIII, 81.

80) V. c. 82: *καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν*, ſc. *αὐτῷ*, quod propter Portum moneo. Similiter Periclem, Thuc. II, 65. ait, *στρατηγὸν εἵλοντο καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν.* Ejusmodi praetor *αὐτοκράτωρ* erat. V. Pauſ. IV, 15, 2. Xenoph. Hellen. I, 4, 20. Schoemann. de Comit. Athen. p. 314.

81) V. Thuc. VIII, 82.

82) V. c. 77.

83) V. c. 86.

ſe jam hoſti urbem prodere potuiſſe. Neque vero CCCC ſolos rempublicam tenere, ſed tot ejus adminiſtrandae participes eſſe cives, quot raro vel de maximis rebus deliberaturos conveniſſe [84]). Namque e quinquies mille civibus per vices ſenatum lectum iri. Propinquos autem militum nulla affici injuria, ſed quiete ſua quemque poſſidere.“ His, ſimilibusque cohortationibus non tam ſedatae ſunt irae, quam loquentium odio auctae. Cumque alii alia ſuaderent, uno tamen conſenſu plerique omnes in Piraeeum navigandum et reipublicae proditores plectendos eſſe clamarunt. Quod conſilium ſi exſecuti eſſent, Ioniam, inſulas, Hellespontum amiſiſſent, eoque opibus privati eſſent, quibus diutius bellum gerere poſſent [85]). Id qui perſpexit, Alcibiades ſolus ea auctoritate erat, ut caecum militum furorem coercere valeret. Coercuit. Legatis reſpondit, quinquies mille civium imperio ſe non adverſari, ſed quadringentis viris abdicandum eſſe reſtituendumque priorem quingentorum ſenatum. Laudem mereri, ſi qua ſumtus contraxiſſent, quo magis ſtipendia militibus ſuppeterent. Caeterum fortiter communi hoſti reſiſterent, nec dubitarent, quin facilis foret gratiae reconciliatio cum militibus [86]).

Haec poſtquam legati Athenas retulerunt, mox ibi quoque ſtatus paucorum eſt ſublatus. Nimirum quemad-

---

84) V. c. 72: *Οὐ πώποτε Ἀθηναίους διὰ τὰς στρατείας* (libri plerique *στρατιάς*, quod merito nuper defenſum) *καὶ τὴν ὑπερόριον ἀσχολίαν ἐς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακισχιλίους ξυνελθεῖν.* De dictione *ἐν ᾧ — ξυνελθεῖν* v. Matthiae. Gr. Gr. §. 537. De re cf. Andoc. de myſt. p. 9. Boeckh. Oecon. Civ. Athen. T. I. p. 248. T. II. p. 412. Schol. ad noſtrum locum haec annotat: *τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸ ἀεὶ πρὸς ὑπερορίους πολεμίους πολέμους εἶναι καὶ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀποδημεῖν οὐδεπώποτε οὕτως ἐν μεγάλῳ* (pro *ἐν οὕτω μεγάλῳ*) *πράγματι γεγενῆσθαι, ὥστε ἀθρόους πεντακισχιλίους συνελθεῖν σκεψομένους περὶ τῶν κοινῶν. Δηλοῦται δὲ ἐντεῦθεν, ὅτι οἱ τετρακόσιοι δημοκρατικωτέραν τῆς πρόσθεν ἐπηγγείλαντο ποιήσειν* (ſcribere debebat *ποιῆσαι*) *τὴν πολιτείαν, πεντακισχιλίους κοινωνοὺς παραλαβόντες, ὅσοι οὐδεπώποτε πρότερον βουλευσόμενοι συνῆλθον* (ſc. *εἰς ἐκκλησίαν*). Male ibi *ὑπερόριος ἀσχολία* explicatur verbis *πρὸς ὑπερορίους πολεμίους πόλεμοι*, quae notio in voce *στρατιᾶς* ineſt. Contra *ὑπερόριος ἀσχολία* pacis negotia complectitur, ob quae Athenienſium non pauci vel ſua vel reipublicae cauſa peregrinabantur.

85) Cf. Plutarch. Alc. 26. Iſocr. de big. 7.

86) V. Thuc. VIII, 86.

modum tyrannis ita nec optimatum dominatus diu durare ſolet [87]), quoniam iis non modo populus inimicus eſt, ſed plerumque etiam inter ipſos, cum unusquisque princeps eſſe velit, qui ſe poſthabitos putant adverſarii exſiſtunt [88]). Ita inter CCCC Ariſtarchus, eo, ut videtur, offenſus, quod nonniſi centurio (ταξίαρχος) factus erat [89]), cum antea praetor fuiſſet [90]), ducem [91]) ſe factioni praebuit, cui mox et Theramenes ſe adjunxit, ubi Piſandrum et Callaeſchrum aliosque apud optimates majoris, quam ſe, auctoritatis eſſe cognovit [92]). Quae factio mox corroborata eſt, poſtquam quo animo exercitus erga CCCC affectus eſſet, intellectum eſt. At vero hi jam eo progreſſi erant, unde reverti non licebat, eratque iis aut imperium tuendum aut mors vel exſilium exſpectandum. Hoc praemio extrema audere ſtatuerunt. Ac primum Antiphontem et Phrynichum aliosque decem Lacedaemona legatos miſerunt [93]); qui quibuscunque poſſent condi-

---

87) V. Ariſtot. Polit. V, 9, 21: *πασῶν ὀλιγοχρονιώτεραι τῶν πολιτειῶν εἰσιν ὀλιγαρχία καὶ τυραννίς.*

88) Id. V, 1, 9: *ἀσφαλεστέρα καὶ ἀστασίαστος μᾶλλον ἡ δημοκρατία τῆς ὀλιγαρχίας. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐγγίγνονται δύο, ἥ τε πρὸς ἀλλήλους στάσις καὶ ἔτι ἡ πρὸς τὸν δῆμον.* V, 5, 1: *αἱ ὀλιγαρχίαι μεταβάλλουσι διὰ δύο μάλιστα τρόπους τοὺς φανερωτάτους, ἕνα μέν, ἐὰν ἀδικῶσι τὸ πλῆθος· πᾶς γὰρ ἱκανὸς γίνεται προστάτης· μάλιστα δέ, ὅταν ἐξ αὐτῆς συμβῇ τῆς ὀλιγαρχίας γίγνεσθαι τὸν ἡγεμόνα.* Cf. Thuc. VIII, 89.

89) V. Thuc. VIII, 92.

90) V. c. 9. Praetorem poſtea quoque eum videmus. V. Xenoph. Hellen. I, 4, 21. 5, 16. 6, 29. Valckenar. ad Memor. I, 1, 18.

91) Non ſatis accuratus eſt Thuc. VIII, 89. V. Lyſ. c. Eratoſth. p. 427. Demoſth. in Theocr. p. 1343.

92) Homo ea honoris cupiditate erat, ut niſi princeps eſſet, non quieſceret, infirmior tamen, quam ut principatum teneret. Hinc nota ejus inconſtantia (de qua locis ab aliis laudatis adde Phot. ſ. v. *εὐμεταβολώτερος Κοθόρνου*). Neque aliunde repetendum, quod poſthac patriam prodidit. Nam *στρατηγὸς χειροτονηθεὶς ἀπεδοκιμάσθη* (Lyſ. c. Agor. p. 451.), contra in paucorum (XXX) dominatu principem ſe fore ſperavit.

93) Prima legatio (c. 71.) quid effecerit, Thuc. non refert. Altera omnino Lacedaemona non pervenit. V. c. 86. (De ejus principe Laespodia v. Valeſ. ad Harpocr. ſ. v. *ἐπίσκοπος*. Apud Schol. ad Ariſtoph. Av 1568. *τοῦτον δὲ τὸν Λαισποδίαν καὶ στρατηγῆσαί φησι Θουκυδίδης ἐν τῇ η'* leg. *ἐν τῇ ς'* (c. 105.). Haec igitur legatio cujus Antiphon et Phrynichus principes erant, tertia fuit.

tionibus pacem cum Lacedaemoniis componerent, eorumque ſibi auxilium conciliarent [94]. Nam etſi, ſtatum paucorum tuti, in ſocios quoque imperium exercere, ſin minus, muris et navibus ſervatis, pro arbitrio ſuo rempublicam adminiſtrare praeoptabant, tamen vel ſine moenibus et claſſe civitatem tenere, quam in populi ditionem venire vitamque periclitari malebant [95]. Deinde domi etiam, quae ſecuritati ſuae prodeſſe putarent, inſtituerunt. Ut Piraei portus arbitri eſſent, Eetioneam, Piraei portus crepidinem [96], ita communiebant, ut caſtellum fieret, cujus unum latus vetus murus eſſet, quocum novus ad alteram, quae anguſti portus ori imminebat, turrim concurreret. Hoc opus eo ſe conſilio exſtruere ſimulabant, ut ſi qua exercitus, qui in Samo erat, ipſos aggrederetur, eum arcere poſſent. Sed Theramenes ut jam antea ita cum legati Lacedaemone reverſi eſſent, nec pacis, quae ad omnes pertineret, ſpem referrent, ſimulque a Lacedaemoniis novam duarum et qua-

---

94) V. c. 90. *ἐπιστείλαντες παντὶ τρόπῳ, ὅςτις καὶ ὁπωςοῦν ἀνεκτός, ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους.* Hic vide, ne *ὅςτις* cum Pariſſ. C. E. omittendum et pro *ἀνεκτός* cum Aug. *ἀνεκτῶς* ſcribendum ſit, quod etiam Cl. Gr. habent ex corr.

95) V. c. 91. Vides hos meditatos eſſe quae poſtmodum XXX, qui in plerisque eorum veſtigia legerunt, exſecuti ſunt. Nec immerito Athenienſes perpetuo metuebant, ne optimates. quo imperium aſſequerentur, urbem hoſti proderent. Cf. Xenoph. R. A. II, 15: *Πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἑτέρου δέους ἀπηλλαγμένοι ἂν ἦσαν, εἰ νῆσον ᾤκουν, μηδέποτε προδοθῆναι τὴν πόλιν ὑπ' ὀλίγων* (ab optimatibus, qua poteſtato articulum addi ſolere, non me fugit (v. Matthiae. Gr. Gr. § 268.), ſed non ſemper addi poteſt ob ſententiam. V. Thuc. IV, 123. 126. ubi ex eo, quod ad *ὀλίγων* omiſſus eſt, *οὐ πολλοί*, non *οἱ πολλοί*, veram lectionem eſſe, apparet, ut poſt *ἥκετε* plenius diſtinguendum ſit, quod fecit Haackius), *μηδὲ πύλας ἀνοιχθῆναι, μηδὲ πολεμίους ἐπειςπεσεῖν, — μηδ' αὖ στασιάσαι τῷ δήμῳ μηδέν, εἰ νῆσον ᾤκουν· νῦν μὲν γὰρ εἰ στασιάσαιεν ἐλπίδα ἂν ἔχοντες ἐν τοῖς πολεμίοις στασιάσειαν ὡς κατὰ γῆν ἐπαξόμενοι.* Hinc etiam hoſtilis vicinia exercitus ſubinde popularibus timorem injecit, ne optimates ei urbem proderent. V. Thuc. I, 107. VI, 61.

96) V. Thuc. VIII, 90. Xenoph. Hellen. II, 3, 46. Demoſth. in Theocr. p. 1343. Harpocr. et Suid. ſ. v. *Ἠετιωνεία*, Phot. p. 52. Zonar. p. 979. Lex. Seg. p. 260. 25. De voce *χηλή* cf. Hudſon. ad Thuc. VII, 53. Schneider. ad Xenoph. Anab. VII, 1, 17. De *στοά* a Thuc. memorata VIII, 90. cf. Schol. ad Ariſtoph. Eccleſ. 14. et Pollux IX, 45.

draginta navium classem paratam esse nunciaretur, hanc civibus insusurrabat, non, quod diceretur, adversus Euboeam profecturam sed ipsum Piraeeum petituram esse, quo eorum, qui Eetioneam munirent, auxilio potiretur. Quae tamen suspicio furtiva tantum inter paucos erat, priusquam ipsi CCCC ea, quam post Phrynichi, Lacedaemone reversi, mortem [97]) manifestarunt, infirmitate adversarios audaciores redderent. Namque cum qui ejus percussorem adjuverat, comprehensus esset, indicaretque, complures homines in peripolarchi atque alias domos convenire solere, CCCC neque in judicium vocare nec punire quemquam sustinuerunt. Tum Theramenes et Aristocrates intellexerunt, majora se moliri posse et vero etiam debere, quandoquidem Peloponnesiorum classis, Hegesandrida (Agesandrida) duce, jam circa Epidaurum et Aeginam erat. In Piraeeo dudum praeparata seditio erupit. Ibi qui Eetioneam muniebant hoplitae, ab

97) De ea a Thuc. VIII, 92. dissentit Lys. c. Agor. 493. coll. purg. sacril. p. 263. cui plus tribuendum videri, cum ad Acta publica provocet, monet Tayl. vita Lys. p. 118. Accedit Lycurgi c. Leocr. p. 417. sq. auctoritas. Quamquam is nonnulla refert, quae vel dubia vel aperte falsa sint. Ac primum Critiam dicit de Phrynicho hanc tulisse sententiam: *τὸν μὲν νεκρὸν κρίνειν προδοσίας, κἂν δόξῃ προδότης ὢν, ἐν τῇ χώρᾳ μὴ τετάφθαι, τὰ δὲ ὀστᾶ αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορίσαι ἔξω τῆς Ἀττικῆς* (de hac proditorum poena v. interprr. ad Thuc. I, 138. Meier. de bonis damn. p. 11.). At vero Critias ipse quadringentorum fuit atque, ut supra probavimus, in fide erga eos perseveravit. Sed hunc dissensum utcunque tollere conaremur, nisi in hac re suspectam faceret oratoris fidem, quod mox dicit, Aristarchum et Alexiclem Phrynichi defensores exstitisse ac propterea a populo necatos esse. Quae nolim a Tayloro l. l. p. 121. et Mitfordo Hist. Gr. T. V. p. 126. repetita esse. Nam, dominatu paucorum sublato, Alexiclem et Aristarchum evasisse, Thuc. VIII, 98. testatur. Aristarchus tamen postea poenam subiit, v. Xenoph. Hellen. I, 7, 29. Quae Plutarchus Alc. 25. de Phrynichi morte refert, ea ex Thucydide hausit, ita tamen ut corruperit. Ac primum eodem errore quo Schol. ad Aristoph. Lysistr. 313. ita loquitur, ac si Phrynichus ob ea, quae in Samo molitus erat, proditionis condemnatus fuerit, non propterea, quod statum paucorum instituerit et Lacedaemona legatus Peloponnesios arcessiverit (cf. ψ. ap. Plutarch. vit. Antiph.). Deinde percussorem ejus *ἕνα τῶν περιπόλων Ἕρμωνα* appellat, cum Thuc. *περίπολον* quidem percussorem dicat, sed non Hermonem, quem eodem loco *τῶν περιπόλων τινὰ τῶν Μουνυχίασι τεταγμένων ἄρχοντα* vocat, qui hoplitarum conatus adjuverit.

Ariſtocrate, centurione, ſollicitati [98]), Alexiclem, praetorem, qui inprimis optimatibus addictus erat [99]), ſubito adorti comprehenderunt et in cuſtodiam dederunt. Quod cum in urbem nuntiaretur, extemplo CCCC arma capere voluerunt, Therameni ejusque ſociis minitati. Ille vero ſe purgat promittitque, ſe Alexiclem liberaturum. Praetore ſuarum partium aſſumto Piraeeum proficiſcitur, Ariſtarcho cum nonnullis equeſtris ordinis adoleſcentulis ſequente. Dum interea ſeniores et Thucydides Pharſalius, hoſpes publicus, operam dant, ut tumultum in oppido aeſtuantem ſedarent, hominesque ad arma discurrentes cohiberent, Ariſtarchus et Theramenes Piraeeum, ubi non minores turbae erant, pervenerunt et, alter ſe-

---

98) Hoc Thuc. diſerte quidem non dicit, ſed ſignificare videtur verbis: *ἐν οἷς καὶ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλακὴν ἔχων*, ubi pro *φυλακήν* recte Haackius *φυλήν* reſtituit. V. Duker. ad VI, 98. coll. 101. VII, 69. Taylor. lectt. Lyſ. p. 256. R.

99) *Στρατηγὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑτέρους τετραμμένον.* Hic pro *ἑτέροις* Caſſ. Aug. Pariſſ D. E. crebra confuſione (v. Weſſel. ad Diodor. XIII, 97. Aſt. ad Plat. Polit. p. 478. 534. ad Legg. T. II. p. 239. Schaefer. ad Apollon. T. II. p. 104. et quos laudat C. G. Jacob. in obſſ. in nonnullos Xenoph. locos p. 10.) *ἑταίρους* offerunt, quam unice veram lectionem putat Wyttenbach. in Eclog. hiſt. p. 404. eandemque medicinam adhibendam cenſet Xenoph. Hellen. II, 3, 46. aſſentientibus Sluitero lectt. Andoc. p. 107. ſq. et Jacobo l. l. Sed primum non omnino verum eſſe, quod Wyttenbachius cum Tayloro vit. Lyſ. p. 115. et Ruhnkenio hiſt. crit. p. 133. ſtatuit: qui in moliendo paucorum dominatu Quadringentos juverint, eorum ſocios per excellentiam *ἑταίρους* dictos eſſe, ea oſtendunt, quae ſupra de *ἑταιρίαις* disputavimus. Deinde in Thucydidis quidem loco vulgaris lectio commode explicari poteſt, cum in antecedentibus de Theramenis et Ariſtocratis factione ſermo fuerit, ideoque *οἱ ἕτεροι* facile cogitari poſſint illorum adverſarii. Cf. VII, 34: *οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νικῶντες, — νομίσαντες δι᾽ αὐτὸ οὐχ ἡσσᾶσθαι, δι᾽ ὅπερ οὐδ᾽ οἱ ἕτεροι (οἱ Ἀθηναῖοι) νικᾶν.* Hinc quidquam novandum eſſe addubito. Neque diſſimulabo tamen Vallam quoque *ἑταίρους* (et *τεταγμένον* pro *τετραμμένον*) legiſſe, cum, falſo quidem ille, ſic vertat: *comprehendunt Alexiclem, inter collegas ſtatus paucorum praecipua dignitate praeditum.* Falluntur itaque qui eum verba *καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑτέρους τετραμμένον* neglexiſſe ajunt, Stephanus et Hudſonus. Non magis quam apud Thucydidem emendatione opus videtur in Xenophontis l. l. ubi, quod obiter moneo, Weiskius de Ariſtotele (de quo cf. II, 2, 18. 3, 2.) Melanthio et Ariſtarcho, *τοῖς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας στρατηγοῖς*, inſcite disputat.

rio, alter dicis causa [100]), hoplitas increpuerunt. Sed hi, neutiquam deterriti, Theramenem interrogant, num patriae saluti castellum aedificari censeat, an istud dirui satius ducat [101]). Tum ille: quod ipsis videretur, id sibi quoque probari [102]), respondens, magis iram eorum excitavit, ita ut statim, multis Piraeei incolis adjuvantibus, murum diruerent, vulgus exhortati, ut quicunque Quinquies mille Quadringentorum loco civitati praeesse vellent, ad id opus accederent. Nam popularem se moliri statum nondum profiteri ausi sunt, quod metuebant, ne quinquies mille viri revera electi essent, ac, si quis adversus civem, quem eorum esse nesciret, de populari imperio mentionem fecisset, ne in periculum ab illo adduceretur. Tanta enim arte Quadringenti usi erant, ut, cum Quinquies mille viros non elegissent, tamen eos electos esse plerique crederent. Ita non facile adversa factio coalescere potuerat, cum nemo facile alteri fidem haberet, veritus, ne ignotum status paucorum vindicem offenderet [103]).

Postero die hoplitae, misso facto Alexicle, castelloque diruto, ad Bacchi theatrum juxta Munychiam [104]) in

---

100) Scilicet pro *τῷ πλήθει* Thuc. l. l. recte Benedicto suadente, *τῷ ἀληθεῖ* restituit Haackius. Eandem varietatem lectionis habes apud Dionys. Halic. Antiqq. p. 1801. R.

101) *Τὸν Θηραμένην ἠρώτων, εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθέν.* Haackius post *ἄμεινον* subaudit *ἐστί*, ego post *εἶναι* repeto *δοκεῖ*.

102) *Ὁ δέ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν* Cf. Aristoph. Av. 1629: *εἴ τινι δοκεῖ σφῶν ταῦτα, κἀμοὶ ξυνδοκεῖ.* ubi male post *σφῶν* inciditur. Cf. Lysistr. 167.

103) Ita locus subdifficilis Thuc. VIII, 91. extr. interpretandus est.

104) c. 93. ubi post *Διονυσιακόν* Cass. Aug. Mosq. Paris. F. *τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ*, quod additamentum Haackius ab aliquo assutum existimat, qui non ignorarit, hoc theatrum ab aliis *τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ* dici. Schoemann. de Comit. Athen. p. 57. n. 24: „Quod additur in quibusdam codd. *Διον. τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ θέατρον* tum demum defendi posset, si certum esset, idem esse hoc, quod Thuc. designat, atque illud in Piraeeo theatrum [cf. Lys. c. Agor. p. 464. 479. Xenoph. Hellen. II, 4, 32. et Schneider. in Add. p. 101.] de quo paulo ante dictum est; arbitratus id est Spanhem. ad Argum. Aristoph. Ran. p. 14. Beck. [p. 298. Küster. et Wyttenbach. Ecl. hist. p. 415. sq.] sed sine causa, ut mihi videtur.“ Verumtamen cum Munychia Piraeei pars fuerit (v. Thuc. II, 15. Lex. Seg. p. 279. 23. Meurs. Pir. c. 9.) equidem, cur Spanhemii sententia re-

concionem processerunt. Hinc sicuti visum, in oppidum profecti ad Anaceum consistunt. Ibi a senatu, qui, quamquam turbatus, in curiam convenerat, nonnulli ad eos venerunt mitioresque allocuti, ut et ipsi quiescerent et caeteros quietos redderent, effecerunt, polliciti, quinquies mille viros electum iri, qui per vices ipsi ex numero suo Quadringentos crearent. Interim ne, hoste imminente, civitatem perderent. Hic metus, illud promissum mire hoplitas mitigavit, placuitque certo die in Bacchi aedem [105]) convenire, quo die de reconcilianda gratia deliberaretur.

Dies dictus illuxit. Vix convenerat concio, cum subito nuntiatur, Peloponnesiorum classem Megaris Salaminem praetervehi. Tum omnes [106]), quod Therame-

---

jiciatur, causas non perspicio. Atque haud scio, an defendendum sit illud, quod diximus, optimorum librorum additamentum, quod doctius videtur, quam pro interpretamento. De forma *ἐξεκκλησίασαν* apud Thuc. VIII, 93. Buttmann. Gr. max. T. I. p. 344. *ἐξεκλησίασαν* scribit coll. Demosth. Mid. p. 577. Recte, opinor, quamquam Schneider. in Lex. s. v. *ἐξεκκλησιάζω*, ab hoc verbo istam formam derivat. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 170. Schoem. l. l. qui perperam Thuc. schol. laudat, et Lex. Xenoph. T. II. p. 215.

105) Urbanam sc. V. Schoem. l. l.: „Biagius manifesto errat, cum putat, ubicunque de comitiis *ἐν Διονύσου* sermo sit, intelligendum esse in Munychia theatrum; quasi alterum illud in urbe plane non fuisset: de Decret. Athen. XV. §. 10. Eodemque modo etiam Duker. ad Thuc. l. l. haud apposite laudat Pollucem VIII, 33. ubi non illud in Munychia, sed urbanum theatrum intelligendum est: quod unum simpliciter, nullaque definitione addita, vocari solet *τὸ Διονυσιακὸν θέατρον*."

106) Thuc. VIII, 94. pro *τῶν ὁπλιτῶν* Reg. Cass. Aug. Ar. C. Dan. Cl. ex em. Marg. Pariss. F. G. I. K. *τῶν πολλῶν ὁπλιτῶν* legunt, duabus lectionibus, quarum altera ex c. 93. orta videtur, in unam conflatis. Earum veram esse *τῶν πολλῶν*, et Valla docet: *ac nemo ex hac turba fuit*, vertens, et ex eo patet, quod non modo hoplitae, sed omnino *οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθὺς δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ πανδημεὶ ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος ἢ ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὐχ ἑκάς, ἀλλὰ πρὸς τῷ λιμένι ὄντος.* Postrema adscripsi, ut a virorum doctorum conjecturis defendam. Quorum Dukerus *οὐ* post *πολέμου* excidisse putat, Dorvill. ad Char. p. 494. (p. 501. Lips.), quem Beck. negligenter inspexit, *μείονος* pro *μείζονος* suadet, Schaefer. ad Greg. p. 89: *ὡς μείζονος, ἢ τοῦ ἰδίου, πολέμου ἀπὸ πολεμίων* — emendat. Haackius denique cum Schol. et Acacio particulam *ἢ* tollit. Quarum emendationum quae praestet non dicam, cum vulgaris lectio explicari posse videatur hoc modo: *putabant enim majus esse periculum, quod a suis* (i. e. optimatibus), *quam quod ab hoste im-*

nes dudum suspicatus erat, eo eam consilio venire, ut per Eetioneae castellum a Quadringentis reciperetur, opinati, idque commodo dirutum esse gavisi, Piraeeum properare, alii paratas naves conscendere, alii alias deducere, pars in muros et ad portus fauces suppetias occurrere. Sed Hegesandridas, etiamsi ab optimatibus arcessitus fuerit, tamen ubi populum ad se propulsandum compositum vidit, Piraeeum non aggressus est, sed ad Euboeam contendit, cujus defectionem adjuvaret. Athenienses autem ne insula, quae, dum Attica ab Agide devastabatur, summi ipsis momenti erat, privarentur, Thymochare duce [107]) classem raptim instructam eodem miserunt. Quae ad sex et triginta naves aucta, ubi eae, quae ante in Euboea fuerant, accesserant, ad confligendum coacta atque, Eretriensium proditione Lacedaemonios adjuvante, tantam cladem perpessa est, ut, hostis viginti duabus navibus potiretur magnamque hominum vim vel caperet vel trucidaret. Secuta est totius Euboeae defectio [108]). Quae postquam Athenas nunciata sunt, tantus omnes pavor occupavit, quantus ne post Siciliensem quidem calamitatem fuerat. Omnia enim simul terrebant. Maxima insula, Euboea, defecerat; defecerat ipsorum in Samo exercitus; non suppetebant naves in navalibus; gravissima erat civium inopia; denique periculosa per urbem grassabatur seditio. Quid futurum erat, si nunc Hegesandridas Piraeeum adoriretur? Sed Spartani tarditas saluti fuit Atheniensibus, qui, dum ille circa Euboeam moratur, sedulo viginti naves exstruxerunt, omniaque fecerunt, ut decrepito et aegrotanti civitatis corpori, aliquantisper certe, recentes vires adderen-

---

mineret, neque illud procul, sed ad ipsum portum esse. Atque sic video etiam a Valla et Heilmanno locum esse intellectum.

107) Duos praetores nominat Diodorus XIII, 34. Fortasse alter erat Euclides *ὁ ἐξ Ἐρετρίας στρατηγὸς* (v. Inscr. ap. Boeckh. de Oecon. Civ. Athen. T. II. p. 171.) qui itaque *ταῖς πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ οὔσαις ναυσί* (Thuc. VIII, 95.) praefuerit. Caetera quae Diodorus de his rebus tradit, mire confusa et corrupta sunt.

108) *Πλὴν Ὠρεοῦ* (sic scribendum. Cf. Aristoph. Pac. 1047. 1125. Lys. c. Alc. p. 538. Xenoph. Hellen. V, 4, 56. Aeschin. c. Ctes. 34, 2. Bekker. Demosth. de falsa leg. p. 389. 25 Wessel ad Diodor. XV, 30.) *ταύτην δὲ αὐτοὶ εἶχον Ἀθηναῖοι*, ex quo Histiaeenses ejecerant. V. ad Dionys. II, 15, 4.

tur [109]). Quadringenti imperio exuti, Quinquies mille lecti, leges [110]) recognitae, emendatae, novae, quibus opus videretur, latae, Alcibiades aliique exules plebiscitu restituti. Simulque exercitus de iis, quae facta essent, certior factus est provocatusque, ut fortiter rempublicam defenderet.

Quadringentorum virorum sors satis aequa fuit, tum quod non statim ferox lascivientis plebis dominabatur concio, tum quod hostium metus iram erga cives cohibebat. Plerique [111]) illorum, iique nocentissimi, Aristarchus, Alexicles, Pisander [112]), Aristoteles [113]), alii, mature Deceleam concesserant atque hinc Atticam videntur depopulati esse [114]). Inde cum perduellionis rei essent, bona eorum publicata [115]), crimina columnis inscripta [116]). Majestatis actio non data [117]). Quos solos capitis poena affectos accepimus, Antiphon et Archeptolemus nonnisi hoc nomine condemnati sunt, quod exitio reipublicae legati ad Lacedaemonios profecti essent [118]). Eorum qui solum non verterant, nonnulli ἄτιμοι facti sunt [119]). Sed

---

109) V. Thuc. VIII, 97: οὐχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες· μετρία γαρ ἥ τε ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο· καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν πραγμάτων γενομένων τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν.

110) A νομοθέταις (extraordinariis). v. Schoemann. de Comit. Athen. p. 270.

111) V. Lys. C. Agor. p. 495.

112) V. Thuc. VIII, 98.

113) Qui praetor fuerat (v. Xenoph. Hellen. II, 3, 46.) et cum usque ad finem belli apud Agidem versatus esset (ib. II, 3, 18.) trigintavirorum unus est factus (ib. II, 3, 2. 13.). Nam his locis unum eundemque dici Aristotelem, non est, quod cum Weiskio dubitetur.

114) Lys. c. Polystr. p. 638. sq. Fortasse in ejusmodi incursione captus est Aristarchus, quem postea damnatum esse Xenophon Hellen. I, 7, 29. testatur. Sponte quidem haud dubie non reversus est.

115) Cf. Lys. purg. sacril. p. 263. ubi de Pisandri bonis dicitur, quem ante belli exitum mortuum esse inde conjicias, quod inter triginta viros non conspicitur.

116) Andoc. de myst. p. 36.

117) Cf. Meier. de bonis damn. p. 181. n. 70.

118) V. ψ. ap. Plutarch. in vita Antiphontis. Eorum accusatorem Lys. c. Eratosth. p. 427. Theramenem dicit, quod miror huic non objici a Critia apud Xenoph. Hellen. II, 3, 24. sqq.

119) V. Andoc. l. l. Lys. p. Polystr.

gravius, quam nunc, aliquanto post animadversum est in eos, qui status paucorum participes fuisse viderentur. Namque ubi plebs denuo omnem sibi potentiam arripuit, revixit etiam sycophantarum perditissima natio, horumque artibus factum est, ut civium multi capite plecterentur, aliorum bona publicarentur, alii in exsilium mitterentur, non pauci ἄτιμοι fierent [120]).

Hunc exitum brevis [121]) Quadringentorum dominatio habuit. Sed formidolosa eadem resurrexit, trigintavirorum tyrannide constituta.

---

120) V. Lys. de affect. tyr. p. 778. Cf. Aristoph. Ran. 701. sqq.

121) Quatuor mensium, v. Harpocr. s. v. τετρακόσιοι. et Phot. s. v. ead. p. 426.

COLLATAE PAGINAE
DIONYSII EDITIONUM.

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1	1	–	1	–
2	–	12	–	18
3	–	24	–	29
4	2	1	2	14
5	–	12	–	24
6	–	26	–	37
7	–	28	–	39
8	–	40	3	3
9	3	10	–	19
10	–	16	–	24
11	–	21	–	28
12	–	40	–	45
13	4	10	4	11
14	–	29	–	28
15	–	43	–	41
16	5	17	5	11
17	–	28	–	22
18	–	34	–	28
19	6	4	–	44
20	–	19	6	15
21	–	33	–	29
22	7	3	–	45
23	–	17	7	14
24	–	28	–	24
25	7	39	7	34
26	8	8	8	5
27	–	20	–	16
28	–	35	–	31
29	9	4	9	1
30	–	19	–	15
31	–	26	–	21
32	–	42	–	36
33	10	9	10	3
34	–	27	–	20
35	–	43	–	36
36	11	11	11	3
37	–	27	–	18
38	–	42	–	33
39	12	5	–	43
40	–	17	12	11
41	–	32	–	25
42	13	3	–	41
43	–	19	13	14
44	–	34	–	28
45	14	2	–	42
46	–	17	14	11
47	–	34	–	27
48	15	2	–	40

Reisk.	Sylb.		Hudson.		Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
49	15	18	15	6	88	27	23	27	19
50	–	35	–	22	89	–	44	–	39
51	16	3	–	35	90	28	10	28	6
52	–	11	16	3	91	–	29	–	25
53	–	25	–	18	92	–	44	–	39
54	–	39	–	31	93	29	14	29	9
55	17	9	–	48	94	–	31	–	26
56	–	23	17	12	95	30	4	–	44
57	–	39	–	29	96	–	16	30	7
58	18	5	–	41	97	–	29	–	20
59	–	20	18	9	98	–	44	–	33
60	–	34	–	25	99	31	16	31	5
61	19	1	–	40	100	–	30	–	19
62	–	14	19	8	101	–	47	–	36
63	–	22	–	18	102	32	17	32	7
64	–	39	–	35	103	–	36	–	25
65	20	6	20	3	104	33	3	–	39
66	–	18	–	14	105	–	14	33	1
67	–	20	–	16	106	–	24	–	11
68	–	28	–	24	107	–	41	–	28
69	–	42	–	40	108	34	9	–	44
70	21	11	21	9	109	–	27	34	13
71	–	26	–	24	110	–	44	–	28
72	–	42	–	40	111	35	13	–	44
73	22	11	22	11	112	–	29	35	11
74	–	27	–	26	113	–	45	–	26
75	–	39	–	38	114	36	16	–	42
76	23	1	–	48	115	–	34	36	14
77	–	16	23	16	116	37	5	–	33
78	–	29	–	26	117	–	21	–	49
79	–	47	–	43	118	–	39	37	17
80	24	13	24	9	119	38	7	–	31
81	–	29	–	25	120	–	16	–	40
82	–	40	–	36	121	–	30	38	6
83	25	9	25	7	122	–	45	–	22
84	–	22	–	20	123	39	14	–	38
85	–	39	–	36	124	–	27	39	7
86	26	9	6	5	125	–	45	–	25
87	–	22		18	126	40	17	–	43
88		35	–	32	127	–	34	40	11
87	27	7	27	4	128	–	44	–	21

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
129	41	11	40	35
130	–	15	–	39
131	–	28	41	6
132	–	42	–	20
133	42	12	–	38
134	–	28	42	5
135	–	47	–	22
136	43	10	–	32
137	–	29	43	1
138	–	41	–	13
139	44	9	–	29
140	–	28	44	1
141	–	47	–	19
142	45	16	–	35
143	–	37	45	5
144	46	9	–	23
145	–	24	–	38
146	–	42	46	9
147	47	10	–	24
148	–	27	–	39
149	–	42	47	9
150	48	13	–	27
151	–	27	–	42
152	–	42	48	7
153	49	13	–	25
154	–	32	–	23
155	–	47	49	9
156	50	15	–	22
157	–	29	–	36
158	51	1	50	6
159	–	5	–	10
160	–	8	–	14
161	–	27	–	31
162	–	43	51	6
163	52	14	–	24
164	–	33	–	43
165	53	5	52	11
166	–	22	–	28
167	–	36	–	42
168	54	6	53	11
169	–	25	–	30
170	54	33	53	37
171	–	46	54	3
172	55	5	–	9
173	–	23	–	26
174	–	38	–	41
175	56	3	55	10
176	–	23	–	29
177	–	38	–	44
178	57	8	56	12
179	–	25	–	27
180	–	44	–	44
181	58	13	57	11
182	–	22	–	20
183	–	40	–	36
184	59	6	58	2
185	–	26	–	20
186	–	40	–	33
187	60	4	–	44
188	–	19	59	11
189	–	28	–	19
190	–	40	–	30
191	61	11	–	48
192	–	29	60	16
193	–	47	–	33
194	62	17	–	49
195	–	33	61	16
196	63	3	–	32
197	–	19	62	2
198	–	37	–	20
199	64	6	–	36
200	–	22	63	5
201	–	40	–	23
202	65	11	–	39
203	–	24	64	6
204	–	42	–	24
205	66	14	–	42
206	–	31	65	10
207	67	1	–	27
208	–	19	–	45
209	–	37	66	12
210	68	10	–	31

	Reisk.	Sylb.		Hudson.	
	p.	p.	l.	p.	l.
	211	68	27	66	46
	212	–	43	67	14
	213	69	15	–	33
	214	–	32	68	1
	215	70	2	–	17
	216	–	19	–	34
	217	–	37	69	2
	218	71	10	–	21
	219	–	28	–	37
	220	–	45	70	8
	221	72	16	–	21
	222	–	36	–	40
	223	73	4	71	6
	224	–	17	–	19
	225	–	38	–	39
	226	74	4	72	4
	227	–	26	–	23
	228	–	45	–	41
	229	75	17	73	9
	230	–	32	–	24
	231	76	1	–	38
	232	–	15	74	8
	233	–	27	–	19
L. II.	234	77		75	
	235	–	14	–	7
	236	–	29	–	23
	237	–	43	76	9
	238	78	12	–	25
	239	–	30	–	42
	240	–	46	77	8
	241	79	12	–	20
	242	–	26	–	34
	243	–	44	78	10
	244	80	10	–	20
	245	–	29	–	38
	246	–	47	79	8
	247	81	14	–	23
	248	–	34	–	41
	249	82	2	80	8
	250	–	22	–	26
	251	–	33	–	36
	252	83	4	81	3
	253	–	21	–	20
	254	–	41	–	38
	255	84	9	82	3
	256	–	11	–	4
	257	–	25	–	17
	258	–	41	–	31
	259	85	14	83	2
	260	–	32	–	20
	261	86	8	–	37
	262	–	22	84	6
	263	–	36	–	19
	264	87	6	–	34
	265	–	27	85	9
	266	–	44	–	24
	267	88	15	–	42
	268	–	34	86	10
	269	89	1	–	24
	270	–	16	–	39
	271	–	33	87	9
	272	90	5	–	27
	273	–	23	–	43
	274	–	39	88	10
	275	91	7	–	23
	276	–	21	–	36
	277	–	35	89	6
	278	92	3	–	20
	279	–	20	–	37
	280	–	38	90	6
	281	93	3	–	17
	282	–	19	–	32
	283	–	26	–	39
	284	–	42	91	12
	285	94	14	–	29
	286	–	32	–	46
	287	95	1	92	13
	288	–	19	–	30
	289	–	28	–	40
	290	–	42	93	8
	291	96	12	–	23
	292	–	30	–	39

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
293	97	2	94	9
294	–	20	–	26
295	–	34	–	39
296	98	7	95	10
297	–	25	–	27
298	–	42	–	42
299	99	13	96	11
300	–	31	–	28
301	100	1	–	45
302	–	21	97	14
303	–	36	–	28
304	101	5	–	44
305	–	20	98	11
306	–	38	–	28
307	102	4	–	41
308	–	13	99	2
309	–	28	–	15
310	–	45	–	32
311	103	16	100	3
312	–	34	–	21
313	104	5	–	39
314	–	23	101	7
315	–	40	–	23
316	105	8	–	40
317	–	21	102	6
318	–	37	–	21
319	106	8	–	37
320	–	27	103	7
321	–	46	–	25
322	107	15	–	40
323	–	34	104	8
324	108	6	–	27
325	–	23	–	43
326	–	40	105	11
327	109	11	–	28
328	–	22	–	39
329	–	35	106	9
330	110	7	–	27
331	–	18	–	39
332	–	40	107	10
333	111	11	–	27

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
334	111	29	107	45
335	–	46	108	12
336	112	15	–	27
337	–	31	–	43
338	–	46	109	9
339	113	4	–	14
340	–	19	–	28
341	–	37	–	45
342	114	5	110	12
343	–	15	–	22
344	–	34	–	39
345	115	3	111	7
346	–	21	–	24
347	–	36	–	41
348	116	8	112	10
349	–	26	–	27
350	–	42	–	42
351	117	10	113	9
352	–	28	–	25
353	–	47	–	43
354	118	17	114	10
355	–	36	–	27
356	119	6	–	44
357	–	22	115	11
358	–	41	–	30
359	120	14	–	49
360	–	28	116	11
361	121	1	–	31
362	–	15	–	45
363	–	35	117	15
364	122	6	–	32
365	–	23	–	49
366	–	43	118	18
367	123	12	–	35
368	–	27	119	2
369	–	45	–	19
370	124	19	–	40
371	–	33	120	5
372	–	41	–	12
373	125	2	–	21
374	–	19	–	37

Reisk.		Sylb.		Hudson.	
	p.	p.	l.	p.	l.
	375	125	39	121	9
	376	126	10	–	25
	377	–	27	–	42
	378	–	47	122	11
	379	127	18	–	29
	380	–	38	–	47
	381	128	7	123	12
	382	–	26	–	31
	383	–	44	–	48
	384	129	15	124	16
	385	–	30	–	30
	386	–	42	–	48
	387	130	9	125	12
	388	–	28	–	30
	389	–	44	–	46
	390	131	12	126	14
	391	–	29	–	31
	392	–	47	127	1
	393	132	20	–	19
	394	–	38	–	37
	395	133	7	128	3
	396	–	25	–	20
	397	–	37	–	33
	398	134	5	–	45
	399	–	20	129	14
	400	–	38	–	32
	401	135	8	–	48
	402	–	23	130	16
	403	–	39	–	31
L. III.	404	136	11	131	
	405	–	27	–	10
	406	–	41	–	22
	407	137	13	132	11
	408	–	30	–	28
	409	–	40	–	38
	410	138	10	133	10
	411	–	28	–	27
	412	–	45	–	44
	413	139	16	124	11
	414	–	31	–	27
	415	–	46	–	41
	416	140	16	135	13
	417	–	34	–	29
	418	141	5	–	46
	419	–	26	136	17
	420	–	45	–	35
	421	142	12	–	50
	422	–	29	137	17
	423	–	41	–	29
	424	143	14	138	1
	425	–	34	–	20
	426	144	3	–	36
	427	–	17	139	1
	428	–	35	–	18
	429	145	6	–	37
	430	–	25	140	5
	431	–	40	–	21
	432	146	12	–	30
	433	–	29	141	6
	434	–	47	–	25
	435	147	15	–	40
	436	–	32	142	10
	437	148	3	–	26
	438	–	23	–	45
	439	–	41	143	13
	440	149	12	–	31
	441	–	27	–	46
	442	–	46	144	16
	443	150	18	–	35
	444	–	35	145	2
	445	151	5	–	19
	446	–	23	–	38
	447	–	40	146	7
	448	152	11	–	24
	449	–	28	–	42
	450	–	45	147	11
	451	153	8	–	21
	452	–	21	–	35
	453	–	40	148	11
	454	154	13	–	29
	455	–	30	–	45
	456	–	47	149	10

Reisk.	Sylb.		Hudson.		Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
457	155	13	149	24	498	170	13	163	29
458	–	28	–	39	499	–	33	–	48
459	–	46	150	13	500	–	46	164	13
460	156	15	–	29	501	171	19	–	32
461	–	31	–	45	502	–	36	165	1
462	157	1	151	12	503	172	4	–	15
463	–	19	–	29	504	–	23	–	34
464	–	36	–	46	505	–	40	166	1
465	158	8	152	15	506	173	10	–	17
466	–	26	–	32	507	–	27	–	32
467	–	45	–	49	508	–	40	–	46
468	159	17	153	17	509	174	12	167	16
469	–	36	–	35	510	–	27	–	30
470	160	5	154	2	511	–	46	168	1
471	–	22	–	18	512	175	17	–	19
472	–	43	–	36	513	–	34	–	35
473	161	10	155	3	514	176	4	169	2
474	–	27	–	19	515	–	21	–	18
475	–	43	–	36	516	–	35	–	33
476	162	13	156	6	517	177	7	170	4
477	–	29	–	21	518	–	22	–	18
478	–	47	–	39	519	–	42	–	35
479	163	17	157	7	520	178	12	171	2
480	–	35	–	25	521	–	31	–	18
481	164	7	–	44	522	179	1	–	35
482	–	22	158	6	523	–	17	172	4
483	–	41	–	27	524	–	32	–	19
484	165	10	–	42	525	180	3	–	35
485	–	23	159	7	526	–	20	173	4
486	–	41	–	24	527	–	39	–	22
487	166	10	–	42	528	181	8	–	38
488	–	27	160	11	529	–	24	174	5
489	–	47	–	29	530	–	39	–	20
490	167	16	–	45	531	182	8	–	35
491	–	34	161	12	532	–	21	175	3
492	168	5	–	30	533	–	30	–	11
493	–	22	–	47	534	–	47	–	27
494	–	41	162	14	535	183	13	–	39
495	169	8	–	28	536	–	30	176	13
496	–	28	–	47	537	–	45	–	26
497	–	43	163	12	538	184	16	–	43

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*		*Reisk.*	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
539	184	33	177	14	580	199	47	191	18
540	185	4	–	31	581	200	17	–	35
541	–	23	–	49	582	–	31	–	49
542	–	14	178	16	583	–	43	192	10
543	186	8	–	32	584	201	14	–	28
544	–	27	179	2	585	–	33	–	46
545	–	45	–	20	586	202	5	193	14
546	187	13	–	33	587	–	20	–	29
547	–	29	180	2	588	–	34	–	44
548		45	–	16	589	203	4	194	12
549	188	15	–	32	590	–	23	–	30
550	–	36	181	4	591	–	40	–	46
551	189	4	–	19	592	204	9	195	12
552	–	18	–	32	593	–	25	–	27
553	–	38	182	3	594	–	38	–	39
554	190	9	–	20	595	205	7	196	10
555	–	27	–	37	596	–	24	–	28
556	–	46	183	3	597	–	42	–	45
557	191	18	–	25	598	206	11	197	9
558	–	35	–	40	599—632 Reiskii annotationes.				
559	192	6	184	7					
560	–	24	–	25					
561	–	42	–	41	T. II. L. IV.				
562	193	12	185	9	p. 633	–	20	198	
563	–	30	–	25	634	–	30	–	4
564	–	45	–	41	635	–	45	–	17
565	194	19	186	12	636	207	14	199	7
566	–	36	–	29	637	–	31	–	23
567	195	8	–	48	638	–	47	–	40
568	–	26	187	15	639	208	18	200	9
569	–	42	–	31	640	–	36	–	27
570	196	12	–	47	641	209	7	–	44
571	–	30	188	16	642	–	24	201	11
572	–	47	–	33	643	–	40	–	28
573	197	18	189	1	644	210	11	–	45
574	–	35	–	17	645	–	28	202	12
575	198	6	–	35	646	–	46	–	30
576	–	21	190	1	647	211	16	–	47
577	–	41	–	20	648	–	32	203	12
578	199	11	–	35	649	212	2	–	28
579	–	28	191	2	650	–	18	–	42

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
651	212	34	204	8
652	213	4	-	24
653	-	18	-	39
654	-	34	205	7
655	214	4	-	25
656	-	20	-	42
657	-	38	206	10
658	215	8	-	28
659	-	24	-	44
660	-	40	207	13
661	216	8	-	29
662	-	24	-	45
663	-	41	208	12
664	217	7	-	24
665	-	24	-	40
666	-	42	209	8
667	218	11	-	23
668	-	26	-	38
669	-	43	210	4
670	219	12	-	19
671	-	25	-	31
672	-	36	-	42
673	-	47	211	5
674	220	11	-	15
675	-	25	-	28
676	-	43	212	1
677	221	15	-	20
678	-	29	-	34
679	-	46	213	1
680	222	11	-	13
681	-	26	-	28
682	-	41	-	44
683	223	9	214	15
684	-	28	-	33
685	-	43	-	46
686	224	12	215	15
687	-	25	-	29
688	-	40	-	44
689	225	10	216	16
690	-	25	-	31
691	-	42	-	47

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
692	226	8	217	9
693	-	19	-	22
694	-	35	-	40
695	227	5	218	14
696	-	20	-	31
697	-	34	-	44
698	228	1	219	8
699	-	18	-	25
700	-	33	-	41
701	229	4	220	10
702	-	21	-	27
703	-	38	-	42
704	230	8	221	11
705	-	21	-	24
706	-	33	-	38
707	231	2	222	5
708	-	21	-	23
709	-	36	-	38
710	232	4	223	3
711	-	20	-	20
712	-	38	-	38
713	233	7	224	4
714	-	20	-	18
715	-	33	-	32
716	234	2	225	4
717	-	13	-	16
718	-	28	-	29
719	-	45	-	44
720	235	15	226	15
721	-	33	-	33
722	236	5	-	50
723	-	21	227	16
724	-	38	-	35
725	237	8	228	3
726	-	22	-	18
727	-	41	-	38
728	238	8	229	5
729	-	23	-	20
730	-	43	-	39
731	239	6	230	4
732	-	18	-	17

Reisk.	Sylb.		Hudson.		Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
733	239	32	230	32	774	254	8	244	6
734	240	2	231	4	775	-	26	-	22
735	-	19	-	21	776	-	43	-	37
736	-	35	-	39	777	255	15	245	5
737	241	6	232	5	778	-	29	-	18
738	-	23	-	21	779	-	46	-	35
739	-	40	-	37	780	256	14	-	48
740	242	13	233	4	781	-	34	246	18
741	-	29	-	19	782	257	2	-	31
742	-	44	-	33	783	-	11	-	39
743	243	14	234	2	784	-	29	247	6
744	-	33	-	19	785	-	41	-	17
745	244	3	-	34	786	258	12	-	34
746	-	18	-	48	787	-	28	-	48
747	-	31	235	11	788	-	46	248	15
748	245	2	-	27	789	259	12	-	27
749	-	19	-	43	790	-	22	-	36
750	-	37	236	13	791	-	34	-	48
751	246	7	-	28	792	260	2	249	14
752	-	23	-	42	793	-	19	-	30
753	-	37	237	8	794	-	34	-	45
754	247	1	-	19	795	261	2	250	12
755	-	16	-	35	796	-	20	-	28
756	-	32	238	3	797	-	37	-	44
757	248	2	-	19	798	262	5	251	11
758	-	21	-	38	799	-	21	-	28
759	-	37	239	3	800	-	39	-	46
760	249	9	-	22	801	263	8	252	11
761	-	27	-	41	802	-	22	-	25
762	-	44	240	6	803	-	35	-	39
763	250	11	-	21	804	264	7	253	10
764	-	27	-	37	805	-	24	-	27
765	-	45	241	6	806	-	42	-	43
766	251	16	-	23	807	265	9	254	5
767	-	34	-	39	808	-	26	-	23
768	252	4	242	8	809	-	44	-	41
769	-	21	-	26	810	266	9	255	3
770	-	37	-	42	811	-	23	-	18
771	253	6	243	9	812	-	38	-	33
772	-	22	-	24	813	267	4	256	1
773	-	38	-	40	814	-	20	-	18

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
815	267	35	256	34
816	268	7	257	3
817	-	22	-	20
818	-	36	-	36
819	269	7	258	5
820	-	23	-	21
821	-	40	-	39
822	270	11	259	7
823	-	28	-	24
824	-	44	-	40
825	271	15	260	6
826	-	30	-	21
827	-	41	-	32
828	272	9	261	2
829	-	21	-	15
830	-	37	-	30
831	273	8	262	2
832	-	22	-	17
833	-	42	-	36
834	274	14	263	7
835	-	28	-	22
836	-	46	-	39
837	275	15	264	8
838	-	31	-	25
839	-	43	-	38
840	276	14	265	7
841	-	30	-	22
842	-	44	-	33
843	277	14	266	
844	-	27	-	7
845	-	43	-	20
846	278	12	267	8
847	-	26	-	20
848	-	42	-	34
849	279	11	268	3
850	-	27	-	19
851	-	43	-	36
852	280	13	269	6
853	-	28	-	20
854	281	1	-	38
855	-	18	270	6

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
856	281	34	270	21
857	282	1	-	34
858	-	18	271	3
859	-	31	-	14
860	-	47	-	30
861	283	16	-	45
862	-	31	272	15
863	-	47	-	32
864	284	17	-	48
865	-	33	273	15
866	285	3	-	32
867	-	19	-	46
868	-	37	274	16
869	286	4	-	30
870	-	16	-	42
871	-	32	275	12
872	-	47	-	27
873	287	18	-	45
874	-	33	276	11
875	288	3	-	28
876	-	18	-	43
877	-	31	277	9
878	-	46	-	22
879	289	14	-	36
880	-	25	278	4
881	-	40	-	19
882	290	9	-	36
883	-	26	279	2
884	-	37	-	13
885	291	8	-	29
886	-	22	-	43
887	-	30	280	7
888	-	47	-	24
889	292	12	-	35
890	-	27	281	4
891	-	43	-	19
892	293	10	-	32
893	-	25	-	46
894	-	40	282	15
895	294	9	-	30
896	-	27	-	47

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*		*Reisk.*	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
897	294	41	283	12	938	308	30	296	1
898	295	11	-	27	939	-	47	-	16
899	-	31	-	46	940	309	16	-	31
900	-	47	284	15	941	-	33	-	48
901	296	17	-	31	942	-	46	297	13
902	-	30	-	44	943	310	17	-	30
903	-	46	285	12	944	-	33	-	46
904	297	16	-	28	945	311	1	298	11
905	-	34	-	44	946	-	17	-	27
906	298	3	286	10	947	-	35	-	45
907	-	18	-	25	948	312	4	299	11
908	-	33	-	41	949	-	19	-	26
909	299	5	287	10	950	-	37	-	43
910	-	20	-	24	951	313	8	300	9
911	-	33	-	35	952	-	26	-	27
912	300	2	288	6	953	-	45	-	43
913	-	15	-	20	954	314	5	301	3
914	-	30	-	34	955	-	13	-	11
915	-	47	289	3	956	-	28	-	26
916	301	18	-	21	957	-	46	-	42
917	-	35	-	38	958	315	11	302	10
918	302	2	290	1	959	-	23	-	22
919	-	18	-	14	960	-	39	-	37
920	-	33	-	28	961	316	8	303	4
921	303	1	-	43	962	-	23	-	18
922	-	19	291	13	963	-	40	-	36
923	-	30	-	24	964	317	8	304	3
924	-	46	-	38	965	-	26	-	20
925	304	15	292	6	966	-	42	-	36
926	-	30	-	19	967	318	8	-	48
927	-	47	-	33	968	-	28	305	17
928	305	15	293	1	969	-	46	-	35
929	-	34	-	19	970	319	19	306	1
930	306	2	-	35	971	-	34	-	16
931	-	20	294	2	972	320	4	-	33
932	-	35	-	14	973	-	20	307	1
933	307	5	-	30	974	-	36	-	15
934	-	24	-	46	975	321	2	-	27
935	-	36	295	10	976	-	16	-	41
936	308	2	-	22	977	-	33	308	12
937	-	18	-	36	978	-	38	-	18

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
979	322	3	308	29
980	–	20	–	45
981	–	35	309	12
982	323	4	–	27
983	–	18	–	40
984	–	34	310	9
985	324	3	–	24
986	–	18	–	37
987	–	31	311	4
988	325	1	–	20
989	–	20	–	37
990	–	37	312	2
991	326	7	–	17
992	–	20	–	30
993	–	28	–	37
994	–	47	313	14
995	327	15	–	28
996	–	33	–	45
997	328	2	314	13
998	–	18	–	22
999	–	34	–	44
1000	329	2	315	11
1001	–	15	–	24
1002	–	33	–	42
1003	330	4	316	12
1004	–	21	–	29
1005	–	39	–	47
1006	331	5	317	10
1007	–	21	–	26
1008	–	35	–	42
1009	332	6	318	12
1010	–	22	–	29
1011	–	35	–	42
1012	333	4	319	10
1013	–	22	–	29
1014	–	36	–	43
1015	334	6	320	12
1016	–	19	–	25
1017	–	37	–	43
1018	335	8	321	12
1019	–	22	–	26

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson*	
p.	p.	l.	p.	l.
1020	335	39	321	44
1021	336	11	322	11
1022	–	28	–	27
1023	–	38	–	38
1024	–	44	–	43
1025	337	11	323	6
1026	–	26	–	20
1027	–	39	–	31
1028	338	6	–	45
1029	–	16	324	8
1030	–	35	–	25
1031	339	6	–	43
1032	–	24	325	13
1033	–	40	–	28
1034	340	11	–	44
1035	–	27	326	11
L. VI. 1036	341		327	
1037	–	16	–	9
1038	–	32	–	24
1039	–	45	–	8
1040	342	16	328	24
1041	–	34	–	40
1042	–	47	329	9
1043	343	13	–	22
1044	–	32	–	40
1045	344	3	330	9
1046	–	13	–	19
1047	–	31	–	37
1048	–	47	331	4
1049	345	11	–	15
1050	–	31	–	34
1051	–	47	332	3
1052	346	16	–	19
1053	–	33	–	37
1054	347	2	333	5
1055	–	19	–	23
1056	–	35	–	40
1057	348	2	334	5
1058	–	18	–	22
1059	–	36	–	40
1060	349	4	335	6

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
1061	349	13	335	16
1062	–	27	–	30
1063	–	43	–	47
1064	350	6	336	8
1065	–	17	–	20
1066	–	34	–	37
1067	351	2	337	4
1068	–	15	–	17
1069	–	32	–	34
1070	–	45	–	47
1071	352	14	338	15
1072	–	30	–	33
1073	353	1	339	1
1074	–	16	–	17
1075	–	28	–	30
1076	–	45	–	46
1077	354	12	340	10
1078	–	29	–	26
1079	–	46	–	42
1080	355	16	341	11
1081	–	31	–	26
1082	–	45	–	40
1083	356	15	342	8
1084	–	34	–	27
1085	357	7	–	46
1086	–	22	343	9
1087	–	36	–	23
1088	358	1	–	35
1089	–	17	344	4
1090	–	33	–	19
1091	359	1	–	34
1092	–	13	–	44
1093	–	32	345	17
1094	360	2	–	35
1095	–	18	–	50
1096	–	34	346	16
1097	–	46	–	29
1098	361	16	–	46
1099	–	30	347	13
1100	–	47	–	31
1101	362	14	–	46
1102	362	28	348	11
1103	–	45	–	28
1104	363	15	–	44
1105	–	30	349	12
1106	–	45	–	27
1107	364	15	–	44
1108	–	34	350	16
1109	–	43	–	24
1110	365	12	–	40
1111	–	30	351	10
1112	–	43	–	22
1113	366	9	–	35
1114	–	25	352	4
1115	–	42	–	20
1116	367	11	–	37
1117	–	27	353	3
1118	–	43	–	17
1119	368	6	–	27
1120	–	16	–	37
1121	–	30	354	10
1122	369	1	–	28
1123	–	16	–	44
1124	–	31	355	12
1125	–	43	–	25
1126	370	13	–	42
1127	–	31	356	13
1128	–	45	–	29
1129	371	14	–	42
1130	–	27	357	8
1131	–	43	–	24
1132	372	11	–	41
1133	–	29	358	11
1134	–	43	–	27
1135	373	14	–	45
1136	–	29	359	12
1137	–	43	–	25
1138	374	13	–	41
1139	–	25	360	6
1140	–	38	–	20
1141	375	5	–	35
1142	–	22	361	7

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
1143	375	41	361	24
1144	376	11	–	42
1145	–	27	362	9
1146	–	43	–	26
1147	377	12	–	43
1148	–	32	363	11
1149	378	1	–	27
1150	–	18	–	45
1151	–	36	364	15
1152	379	4	–	30
1153	–	19	–	45
1154	–	34	365	13
1155	380	1	–	29
1156	–	17	–	44
1157	–	29	366	10
1158	–	45	–	27
1159	381	13	–	44
1160	–	30	367	13
1161	–	44	–	27
1162	382	16	–	45
1163	–	34	368	14
1164	383	1	–	28
1165	–	19	–	46
1166	–	34	369	13
1167	384	2	–	30
1168	–	20	–	48
1169	–	37	370	17
1170	385	6	–	33
1171	–	21	371	1
1172	–	33	–	12
1173	386	2	–	28
1174	–	20	–	45
1175	–	37	372	16
1176	387	7	–	33
1177	–	24	373	1
1178	–	40	–	17
1179	388	6	–	32
1180	–	18	–	45
1181	–	35	374	16
1182	–	45	–	27
1183	389	17	–	43
1184	389	32	375	10
1185	–	47	–	25
1186	390	15	–	40
1187	–	27	376	5
1188	–	41	–	20
1189	391	14	–	39
1190	–	27	377	5
1191	–	42	–	19
1192	392	10	–	34
1193	–	28	378	4
1194	–	44	–	18
1195	393	14	–	35
1196	–	32	379	2
1197	394	3	–	19
1198	–	9	–	27
1199	–	24	–	40
1200	–	42	380	15
1201	395	13	–	33
1202	–	27	–	46
1203	–	43	381	14
1204	396	13	–	31
1205	–	30	–	48
1206	–	44	382	14
1207	397	14	–	31
1208	–	30	–	48
1209	398	1	383	17
1210	–	19	–	35
1211	–	35	384	1
1212	399	2	–	15
1213	–	17	–	31
1214	–	32	–	45
1215	–	44	385	12
1216	400	13	–	29
1217	–	29	–	45
1218	401	1	386	17
1219	–	17	–	34
1220	–	34	387	1
1221	402	3	–	18
1222	–	18	–	34
1223	–	35	388	2
1224	403	2	–	16

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1225	403	20	388	34
1226	–	36	389	1
1227	404	5	–	16
1228	–	22	–	34
1229	–	38	390	1
1230	405	7	–	18
1231	–	20	–	31
1232	–	36	391	1
1233	406	5	–	18
1234	–	20	–	34
1235	–	35	392	1
1236	407	6	–	16
1237	–	24	–	33
1238	–	36	–	46
1239	408	5	393	15
1240	–	23	–	31
1241	–	39	–	47
1242	409	4	394	10
1243	–	19	–	26
1244	–	36	–	43
1245	410	3	395	9
1246	–	20	–	24
1247	–	29	–	32
1248	–	41	–	42
1249	411	9	396	12
1250	–	22	–	24
1251	–	37	–	39
1252	412	6	397	9
1253	–	24	–	26
1254	–	40	–	41
1255	413	4	398	5
1256	–	19	–	20
1257	–	34	–	36
1258	414	2	399	7
1259	–	20	–	24
1260	–	37	–	38
1261	415	6	400	4
1262	–	24	–	22
1263	–	40	–	37
1264	416	8	401	5
1265	–	25	–	21

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1266 — 1306 Reiskii annotationes.				
T. III. L. VII.				
p. 1307	417		402	
1308	–	13	–	6
1309	–	27	–	20
1310	–	32	–	25
1311	–	33	–	26
1312	–	34	–	27
1313	–	35	403	1
1314	418	5	–	16
1315	–	23	–	32
1316	–	39	–	46
1317	419	16	404	11
1318	–	24	–	27
1319	–	43	–	45
1320	420	13	405	11
1321	–	31	–	26
1322	–	46	–	39
1323	421	15	406	7
1324	–	33	–	24
1325	422	4	–	41
1326	–	19	407	5
1327	–	36	–	22
1328	423	5	–	36
1329	–	18	408	3
1330	–	36	–	19
1331	424	6	–	34
1332	–	25	409	2
1333	–	39	–	14
1334	425	9	–	31
1335	–	27	–	47
1336	–	46	410	18
1337	426	13	–	32
1338	–	27	–	47
1339	–	43	411	17
1340	427	15	–	34
1341	–	30	–	48
1342	–	45	412	13
1343	428	16	–	31

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1344	428	31	412	47
1345	–	45	413	12
1346	429	16	–	31
1347	–	33	–	46
1348	430	2	414	12
1349	–	19	–	28
1350	–	39	–	47
1351	431	7	415	12
1352	–	25	–	29
1353	–	43	–	44
1354	432	13	416	14
1355	–	24	–	26
1356	–	41	–	42
1357	433	10	417	11
1358	–	25	–	26
1359	–	41	–	43
1360	434	11	418	11
1361	–	27	–	27
1362	–	44	–	43
1363	435	12	419	11
1364	–	30	–	30
1365	–	44	–	45
1366	436	15	420	15
1367	–	30	–	31
1368	–	47	–	47
1369	437	15	421	14
1370	–	32	–	30
1371	438	3	–	46
1372	–	19	422	12
1373	–	37	–	29
1374	439	10	–	49
1375	–	28	423	16
1376	–	47	–	35
1377	440	11	–	46
1378	–	26	424	14
1379	–	43	–	31
1380	441	15	–	49
1381	–	32	425	16
1382	–	47	–	31
1383	442	16	–	47
1384	–	34	426	15

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1385	443	3	426	33
1386	–	21	–	51
1387	–	39	427	16
1388	444	8	–	32
1389	–	24	–	48
1390	–	41	428	16
1391	445	9	–	31
1392	–	25	–	47
1393	–	40	429	15
1394	446	10	–	31
1395	–	25	–	46
1396	–	42	430	14
1397	447	12	–	31
1398	–	27	–	45
1399	–	42	431	12
1400	448	9	–	26
1401	–	25	–	41
1402	–	42	432	11
1403	449	10	–	27
1404	–	26	–	43
1405	–	43	433	10
1406	450	7	–	22
1407	–	25	–	40
1408	–	42	434	10
1409	451	9	–	24
1410	–	23	–	38
1411	–	37	435	4
1412	452	4	–	18
1413	–	21	–	35
1414	–	39	436	2
1415	453	5	–	15
1416	–	21	–	33
1417	–	37	–	48
1418	454	5	437	15
1419	–	22	–	33
1420	–	30	–	42
1421	–	43	438	7
1422	455	7	–	18
1423	–	20	–	31
1424	–	33	439	1
1425	456	5	–	19

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1426	456	20	439	34
1427	–	37	–	50
1428	457	4	440	16
1429	–	22	–	35
1430	–	38	441	1
1431	458	6	–	15
1432	–	24	–	32
1433	–	42	–	50
1434	459	6	442	9
1435	–	20	–	23
1436	–	33	–	36
1437	460	2	443	10
1438	–	16	–	26
1439	–	32	–	43
1440	–	46	444	9
1441	461	15	–	26
1442	–	32	–	44
1443	462	2	445	10
1444	–	17	–	26
1445	–	34	–	44
1446	463	3	446	11
1447	–	20	–	28
1448	–	34	–	42
1449	464	3	447	8
1450	–	20	–	24
1451	–	36	–	39
1452	465	1	448	3
1453	–	17	–	17
1454	–	34	–	33
1455	466	4	–	49
1456	–	19	449	16
1457	–	35	–	33
1458	467	6	450	2
1459	–	20	–	17
1460	–	35	–	32
1461	468	3	–	45
1462	–	19	451	17
1463	–	36	–	34
1464	469	6	452	2
1465	–	22	–	17
1466	–	33	–	27
1467	469	34	452	29
1468	·	44	–	37
1469	470	14	453	4
1470	–	32	–	21
1471	471	3	–	37
1472	–	20	454	3
1473	–	40	–	19
1474	472	8	–	33
1475	–	21	–	46
1476	–	36	455	14
1477	473	4	–	26
1478	–	18	–	39
1479	–	34	456	9
1480	–	46	–	21
1481	474	14	–	37
1482	–	30	457	4
1483	–	46	–	18
1484	475	16	–	33
1485	–	33	458	2
1486	476	3	–	16
1487	–	17	–	32
1488	–	33	–	46
1489	–	44	459	10
1490	477	11	–	24
1491	–	27	–	41
1492	–	41	460	9
1493	478	6	–	18
1494	–	19	–	29
1495	–	38	461	1
1496	479	5	–	14
1497	–	17	–	27
1498	–	31	–	41
1499	–	40	462	5
1500	480	4	–	13
1501	–	15	–	24
L.VIII. 1502	–	27	463	
1503	–	41	–	6
1504	481	13	–	22
1505	–	23	464	2
1506	–	38	–	15
1507	482	9	–	33

Reisk.	Sylb.		Hudson.		Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
1508	482	28	464	49	1549	496	32	477	38
1509	–	45	465	13	1550	–	47	478	4
1510	483	16	–	30	1551	497	14	–	16
1511	–	31	–	44	1552	–	30	–	32
1512	–	47	466	11	1553	–	47	–	46
1513	484	17	–	27	1554	498	15	479	17
1514	–	33	–	42	1555	–	31	–	34
1515	485	4	467	7	1556	499	2	–	49
1516	–	20	–	22	1557	–	15	480	13
1517	–	38	–	39	1558	–	31	–	27
1518	486	9	468	8	1559	500	1	–	44
1519	–	24	–	23	1560	–	15	481	10
1520	–	40	–	37	1561	–	29	–	23
1521	487	10	469	5	1562	501	1	–	41
1522	–	24	–	19	1563	–	15	482	7
1523	–	41	–	34	1564	–	31	–	23
1524	488	12	470	2	1565	–	46	–	37
1525	–	31	–	19	1566	502	15	483	5
1526	–	46	–	35	1567	–	30	–	23
1527	489	13	471	1	1568	503	1	–	39
1528	–	28	–	15	1569	–	18	484	6
1529	–	46	–	31	1570	–	31	–	19
1530	490	14	–	45	1571	–	46	–	33
1531	–	30	472	11	1572	504	20	485	5
1532	491	5	–	29	1573	–	39	–	23
1533	–	24	–	46	1574	505	7	–	38
1534	–	41	473	11	1575	–	23	486	3
1535	492	9	–	25	1576	–	40	–	18
1536	–	27	–	40	1577	506	9	–	35
1537	–	43	474	8	1578	–	22	487	2
1538	493	14	–	23	1579	–	37	–	16
1539	–	30	–	38	1580	507	7	–	34
1540	–	45	475	4	1581	–	21	–	48
1541	494	14	–	20	1582	–	32	488	10
1542	–	32	–	36	1583	508	2	–	27
1543	–	45	–	48	1584	–	9	–	34
1544	495	13	476	15	1585	–	23	489	1
1545	–	26	–	28	1586	–	31	–	9
1546	–	35	–	35	1587	–	47	–	24
1547	496	2	477	9	1588	509	11	–	35
1548	–	17	–	23	1589	–	22	490	7

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
1590	509	39	490	23
1591	510	4	-	35
1592	-	21	491	3
1593	-	34	-	16
1594	511	1	-	28
1595	-	17	-	44
1596	-	36	492	15
1597	512	5	-	30
1598	-	24	-	48
1599	-	39	493	12
1600	513	7	-	26
1601	-	19	-	38
1602	-	31	494	4
1603	514	3	-	22
1604	-	18	-	37
1605	-	34	495	1
1606	-	47	-	14
1607	515	16	-	31
1608	-	32	-	46
1609	-	47	496	14
1610	516	15	-	30
1611	-	31	-	45
1612	-	43	497	10
1613	517	14	-	27
1614	-	30	-	43
1615	-	44	498	7
1616	518	13	-	22
1617	-	31	-	39
1618	519	1	499	7
1619	-	18	-	24
1620	-	34	-	41
1621	520	2	500	6
1622	-	17	-	21
1623	-	32	-	36
1624	-	45	501	1
1625	521	12	-	17
1626	-	28	-	31
1627	-	43	-	46
1628	522	13	502	16
1629	-	30	-	31
1630	523	2	-	49

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
1631	523	19	503	14
1632	-	35	-	30
1633	524	3	-	44
1634	-	22	504	11
1635	-	39	-	25
1636	525	5	-	39
1637	-	14	-	48
1638	-	16	505	2
1639	-	29	-	12
1640	-	42	-	25
1641	526	13	-	40
1642	-	25	506	7
1643	-	39	-	20
1644	527	9	-	35
1645	-	18	507	1
1646	-	34	-	16
1647	528	3	-	32
1648	-	19	-	48
1649	-	37	508	16
1650	529	8	-	32
1651	-	24	-	47
1652	-	41	509	14
1653	530	8	-	26
1654	-	25	-	40
1655	-	36	510	4
1656	531	7	-	20
1657	-	21	-	34
1658	-	37	-	49
1659	532	5	511	14
1660	-	21	-	29
1661	-	38	-	46
1662	533	8	512	13
1663	-	25	-	29
1664	-	40	-	43
1665	534	9	513	10
1666	-	24	-	25
1667	-	40	-	40
1668	535	7	514	6
1669	-	26	-	24
1670	-	45	-	40
1671	536	9	515	2

	Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
	p.	p.	l.	p.	l.
	1672	536	24	515	15
	1673	–	38	–	27
	1674	537	4	–	39
	1675	–	20	516	9
	1676	–	34	–	22
	1677	538	2	–	37
	1678	–	20	517	6
	1679	–	39	–	23
	1680	539	9	–	38
	1681	–	24	518	2
	1682	–	38	–	15
	1683	540	6	–	30
	1684	–	24	–	48
	1685	–	41	519	14
	1686	541	15	–	32
	1687	–	30	–	45
	1688	–	47	520	12
	1689	542	15	–	27
	1690	–	33	–	44
	1691	543	3	521	11
	1692	–	16	–	23
	1693	–	30	–	38
	1694	–	46	522	9
	1695	544	18	–	25
	1696	–	32	–	38
	1697	–	46	523	4
	1698	545	17	–	21
	1699	–	35	–	39
	1700	546	5	524	4
	1701	–	22	–	20
	1702	–	35	–	31
	1703	–	45	–	41
	1704	547	15	525	9
	1705	–	31	–	24
	1706	–	47	–	40
	1707	548	16	526	6
	1708	–	32	–	21
	1709	549	2	–	36
	1710	–	19	527	2
	1711	–	35	–	16
	1712	550	6	–	34

	Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
	p.	p.	l.	p.	l.
	1713	550	21	527	49
	1714	–	39	528	14
	1715	551	3	–	24
	1716	–	21	–	40
	1717	–	39	529	10
	1718	552	7	–	23
	1719	–	18	–	33
	1720	–	37	530	1
	1721	553	6	–	16
	1722	–	22	–	31
	1723	–	38	–	44
	1724	554	5	531	10
	1725	–	21	–	25
	1726	–	38	–	40
	1727	555	4	532	6
	1728	–	23	–	24
	1729	–	39	–	34
	1730	556	7	533	3
	1731	–	22	–	16
	1732	–	37	–	30
	1733	557	8	–	47
	1734	–	27	534	16
	1735	–	40	–	27
	1736	558	9	–	40
	1737	–	24	535	8
L. IX.	1738	559		536	
	1739	–	15	–	8
	1740	–	31	–	22
	1741	–	46	537	6
	1742	560	9	–	14
	1743	–	23	–	27
	1744	–	39	–	42
	1745	561	5	538	11
	1746	–	18	–	24
	1747	–	36	–	44
	1748	562	6	539	12
	1749	–	19	–	25
	1750	–	38	–	42
	1751	563	5	540	8
	1752	–	22	–	23
	7753	–	37	–	37

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1754	564	7	541	3
1755	–	23	–	18
1756	–	39	–	34
1757	565	10	542	3
1758	–	27	–	19
1759	–	41	–	33
1760	566	12	543	1
1761	–	30	–	18
1762	–	45	–	31
1763	567	6	–	42
1764	–	20	544	8
1765	–	39	–	25
1766	568	8	–	42
1767	–	24	545	8
1768	–	39	–	21
1769	569	6	–	36
1770	–	22	546	1
1771	–	37	–	14
1772	570	4	–	28
1773	–	20	–	43
1774	–	38	547	9
1775	571	8	–	24
1776	–	27	–	40
1777	–	45	548	7
1778	572	16	–	24
1779	–	27	–	35
1780	–	39	549	1
1781	573	9	–	16
1782	–	26	–	31
1783	–	44	–	46
1784	574	12	550	12
1785	–	29	–	27
1786	–	47	–	43
1787	575	19	551	11
1788	–	32	–	22
1789	576	2	–	38
1790	–	21	552	6
1791	–	38	–	20
1792	577	5	–	36
1793	–	21	553	3
1794	–	37	–	17

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1795	578	7	553	33
1796	–	23	–	46
1797	–	42	554	16
1798	579	6	–	27
1799	–	23	–	42
1800	–	39	555	9
1801	580	8	–	24
1802	–	22	–	38
1803	–	39	556	6
1804	581	8	–	22
1805	–	27	–	38
1806	–	44	557	4
1807	582	11	–	17
1808	–	27	–	31
1809	–	41	–	45
1810	583	12	558	16
1811	–	25	–	27
1812	–	40	–	42
1813	584	3	559	5
1814	–	21	–	21
1815	–	39	–	38
1816	585	9	560	6
1817	–	27	–	22
1818	–	46	–	39
1819	586	13	561	3
1820	–	28	–	15
1821	–	44	–	30
1822	587	11	–	45
1823	–	29	562	16
1824	–	42	–	29
1825	588	13	–	46
1826	–	24	563	9
1827	–	40	–	27
1828	589	13	–	43
1829	–	29	564	10
1830	–	45	–	25
1831	590	16	–	41
1832	–	32	565	8
1833	591	1	–	22
1834	–	17	–	37
1835	–	33	566	5

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1836	592	3	566	21
1837	–	22	–	38
1838	–	38	567	1
1839	593	4	–	16
1840	–	22	–	32
1841	–	37	–	46
1842	594	7	568	11
1843	–	23	–	26
1844	–	39	–	41
1845	595	6	569	6
1846	–	20	–	18
1847	–	36	–	32
1848	596	4	–	46
1849	–	19	570	14
1850	–	30	–	24
1851	–	45	–	37
1852	597	16	571	9
1853	–	33	–	24
1854	–	47	–	38
1855	598	14	572	3
1856	–	30	–	18
1857	599	1	–	32
1858	–	17	–	46
1859	–	31	573	12
1860	–	47	–	26
1861	600	18	–	41
1862	–	32	574	7
1863	–	40	–	14
1864	601	3	–	24
1865	–	20	–	38
1866	–	29	575	2
1867	–	45	–	17
1868	602	9	–	28
1869	–	25	–	43
1870	–	42	576	11
1871	603	7	–	23
1872	–	24	–	38
1873	–	44	577	9
1874	604	13	–	23
1875	–	32	–	40
1876	605	1	578	5

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1877	605	16	573	19
1878	–	34	–	35
1879	606	5	579	3
1880	–	20	–	16
1881	–	34	–	30
1882	607	3	–	45
1883	–	14	580	7
1884	–	28	–	20
1885	–	45	–	37
1886	608	12	581	7
1887	–	26	–	20
1888	–	41	–	37
1889	609	10	582	3
1890	–	28	–	21
1891	–	39	–	30
1892	610	3	–	39
1893	–	18	583	13
1894	–	36	–	29
1895	611	5	–	44
1896	–	22	584	10
1897	–	40	–	27
1898	612	5	–	36
1899	–	25	585	5
1900	–	40	–	19
1901	613	6	–	31
1902	–	22	–	45
1903	–	38	586	14
1904	614	10	–	31
1905	–	26	–	45
1906	–	42	587	11
1907	615	11	–	26
1908	–	28	–	41
1909	–	44	588	7
1910	616	10	–	19
1911	–	27	–	35
1912	–	42	589	2
1913	617	10	–	16
1914	–	27	–	30
1915	–	42	–	44
1916	618	2	590	5
1917	–	20	–	20

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
1918	618	38	590	36
– 1919	619	9	591	2
1920	–	23	–	15
1921	–	39	–	29
1922	620	9	–	45
1923	–	22	592	9
1924	–	37	–	24
– 1925	621	3	–	37
1926	–	19	593	8
1927	–	35	–	24
– 1928	622	5	–	39
– 1929	–	16	594	3
1930	–	29	–	15
– 1931	–	46	–	31
– 1932	623	16	–	46
1933	–	35	595	15
1934	624	4	–	30
– 1935	–	21	–	45
– 1936	–	37	596	11
1937	625	2	–	22
– 1938	–	18	–	36
1939	–	36	597	6
1940	626	2	–	19
– 1941	–	16	–	34
– 1942	–	33	598	4
1943 — 1980 Reiskii annotationes.				
T. IV. L. X.				
p. 1981	627		599	
– 1982	–	13	–	6
– 1983	–	30	–	23
1984	–	38	600	4
– 1985	628	8	–	19
– 1986	–	22	–	33
1987	–	28	–	39
– 1988	–	45	601	13
– 1989	629	14	–	26
1990	–	32	–	41
1991	630	1	602	9
1992	–	16	–	24

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
1993	630	31	602	40
1994	631	3	603	10
1995	–	20	–	27
1996	–	36	–	41
1997	632	8	604	8
1998	–	24	–	25
1999	–	37	–	40
2000	633	8	605	7
2001	–	24	–	22
2002	–	34	–	31
2003	634	2	606	2
2004	–	21	–	20
2005	–	38	–	34
2006	635	6	–	48
2007	–	23	607	15
2008	–	42	–	33
2009	636	11	–	47
2010	–	25	608	13
2011	–	41	–	28
2012	637	10	–	43
2013	–	25	609	10
2014	–	43	–	25
2015	638	13	–	41
2016	–	28	610	6
2017	–	43	–	20
2018	639	8	–	32
2019	–	23	611	3
2020	–	40	–	20
2021	640	12	–	35
2022	–	28	–	49
2023	–	44	612	17
2024	641	12	–	32
2025	–	30	–	47
2026	642	1	613	14
2027	–	18	–	28
2028	–	36	–	44
2029	643	4	614	9
2030	–	21	–	25
2031	–	39	–	42
2032	644	4	615	4
2033	–	20	–	19

Digitized by Google

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
2034	644	37	615	35
2035	645	7	616	3
2036	–	23	–	19
2037	–	38	–	33
2038	646	6	–	47
2039	–	22	617	15
2040	–	40	–	31
2041	647	10	–	46
2042	–	23	618	10
2043	–	38	–	23
2044	648	8	–	37
2045	–	27	619	8
2046	–	43	–	23
2047	649	9	–	35
2048	–	28	620	4
2049	–	39	–	14
2050	650	6	–	28
2051	–	23	–	43
2052	–	40	621	12
2053	651	5	–	25
2054	–	23	–	40
2055	–	40	622	7
2056	652	11	–	24
2057	–	27	–	37
2058	–	45	623	4
2059	653	13	–	18
2060	–	30	–	32
2061	654	1	–	48
2062	–	18	624	17
2063	–	33	–	32
2064	655	3	–	46
2065	–	21	625	15
2066	–	37	–	32
2067	656	3	–	44
2068	–	20	626	13
2069	–	36	–	26
2070	657	5	–	40
2071	–	19	627	7
2072	–	37	–	23
2073	658	5	–	36
2074	–	21	628	2
2075	658	38	628	17
2076	659	8	–	33
2077	–	21	–	46
2078	–	36	629	13
2079	660	6	–	28
2080	–	16	–	38
2081	–	31	630	6
2082	661	2	–	23
2083	–	16	–	37
2084	–	29	631	3
2085	662	1	–	20
2086	–	17	–	35
2087	–	32	–	45
2088	–	44	632	12
2089	663	14	–	27
2090	–	31	–	44
2091	–	45	633	12
2092	664	13	–	27
2093	–	28	–	43
2094	–	39	634	7
2095	665	10	–	24
2096	–	24	–	38
2097	–	36	635	7
2098	666	6	–	21
2099	–	25	–	39
2100	–	42	636	4
2101	667	9	–	18
2102	–	26	–	34
2103	–	40	–	46
2104	668	8	637	14
2105	–	25	–	29
2106	–	41	–	43
2107	669	7	638	8
2108	–	16	–	17
2109	–	31	–	31
2110	–	47	639	1
2111	670	16	–	17
2112	–	27	–	27
2113	–	45	–	44
2114	671	16	640	13
2115	–	35	–	30

Reisk.	Sylb.		Hudson.		Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
2116	672	1	640	42	2157	684	37	653	13
2117	-	16	641	8	2158	685	10	-	30
2118	-	34	-	24	2159	-	26	654	12
2119	673	2	-	37	2160	-	42	-	29
2120	-	14	642	1	2161	686	14	-	43
2121	-	31	-	16	2162	-	31	655	11
2122	-	46	-	31	2163	687	2	-	25
2123	674	14	-	46	2164	-	16	-	38
2124	-	32	643	14	2165	-	35	656	6
2125	-	46	-	28	2166	688	5	-	22
2126	675	14	-	43	2167	-	22	-	38
2127	-	28	644	10	2168	-	39	657	5
2128	-	46	-	27	2169	689	8	-	19
2129	676	13	-	40	2170	-	24	-	35
2130	-	28	645	8	2171	-	39	658	4
2131	-	40	-	19	2172	690	8	-	15
2132	677	11	-	35	2173	-	25	-	32
2133	-	24	646	1	2174	-	44	659	3
2134	-	39	-	15	2175	691	16	-	20
2135	678	7	-	29	2176	-	33	-	36
2136	-	22	-	45	2177	692	5	660	2
2137	-	36	647	10	2178	-	19	-	17
2138	679	5	-	25	2179	-	34	-	31
2139	-	22	-	43	2180	693	3	-	43
2140	-	37	648	8	2181	-	18	661	12
2141	-	44	-	17	2182	-	36	-	29
2142	680	13	-	31	2183	694	3	-	41
2143	-	25	-	42	2184	-	20	662	8
2144	-	38	649	11	2185	-	37	-	25
2145	681	6	-	25	2186	695	11	-	46
2146	-	22	-	40	2187	-	24	663	8
2147	-	38	650	9	2188	-	41	-	23
2148	682	6	-	21	2189	696	6	-	34
2149	-	15	-	31	2190	-	19	664	2
2150	-	30	651	2	2191	-	36	-	18
2151	-	44	-	14	2192	697	6	-	35
2152	683	13	-	29	2193	-	20	-	49
2153	-	28	-	43	2194	-	36	665	14
2154	-	43	652	9	2195	698	7	-	30
2155	684	11	-	23	2196	-	21	-	43
L. XI. 2156	-	20	653		2197	-	37	666	11

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*		*Reisk.*	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	p.	l.	p.	l.
2198	699	8	666	27	2239	713	26	679	18
2199	–	27	–	45	2240	–	43	–	35
2200	–	42	667	10	2241	714	11	680	2
2201	700	13	–	25	2242	–	30	–	17
2202	–	31	–	42	2243	715	1	–	33
2203	–	44	668	8	2244	–	17	–	48
2204	701	14	–	23	2245	–	33	681	16
2205	–	28	–	36	2246	716	4	–	33
2206	702	1	669	7	2247	–	18	–	47
2207	–	18	–	22	2248	–	31	682	10
2208	–	35	–	37	2249	717	3	–	25
2209	703	3	670	3	2250	–	19	–	40
2210	–	20	–	19	2251	–	36	683	8
2211	–	35	–	33	2252	718	7	–	21
2212	704	3	–	47	2253	–	21	–	33
2213	–	20	671	15	2254	–	39	684	2
2214	–	37	–	30	2255	719	8	–	19
2215	705	6	–	45	2256	–	23	–	35
2216	–	24	672	13	2257	–	36	685	1
2217	–	40	–	29	2258	720	7	–	14
2218	706	9	–	43	2259	–	22	–	26
2219	–	27	673	10	2260	–	42	–	43
2220	–	44	–	26	2261	721	11	686	9
2221	707	14	–	41	2262	–	27	–	26
2222	–	29	674	7	2263	–	43	–	42
2223	–	46	–	24	2264	722	14	687	9
2224	708	16	–	40	2265	–	28	–	23
2225	–	33	675	6	2266	723	1	–	39
2226	709	4	–	22	2267	–	15	688	7
2227	–	20	–	37	2268	–	28	–	19
2228	–	34	676	1	2269	724	1	–	37
2229	710	2	–	13	2270	–	18	689	6
2230	–	17	–	27	2271	–	36	–	21
2231	–	33	–	41	2272	725	7	–	36
2232	711	6	677	13	2273	–	23	–	48
2233	–	21	–	28	2274	–	42	690	18
2234	–	38	–	42	2275	726	12	–	34
2235	712	6	678	6	2276	–	30	–	51
2236	–	23	–	21	2277	–	46	691	16
2237	–	39	–	36	2278	727	14	–	30
2238	713	11	679	4	2279	–	29	–	45

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
2280	728	1	692	14
2281	–	17	–	29
2282	–	33	–	45
2283	729	1	693	8
2284	–	15	–	23
2285	–	29	–	36
2286	–	39	694	1
2287	730	7	–	13
2288	–	19	–	24
2289	–	37	–	41
2290	731	7	695	12
2291	–	16	–	20
2292	–	33	–	36
2293	732	5	696	6
2294	–	21	–	21
2295	–	37	–	34
2296	733	6	697	1
2297	–	25	–	20
2298	–	40	–	34
2299	734	9	–	46
2300	–	25	698	13
2301	–	39	–	26
2302	735	5	–	38
2303	–	22	699	9
2304	–	40	–	26
2305	736	11	–	41
2306	–	26	700	5
2307	–	41	–	18
2308	737	8	–	30
Excerpta				
p. 2309			701	
2310			–	4
2311			–	17
2312			–	30
2313	p.		702	4
2314	738		–	18
2315	–	l. 11	–	25
2316	–	24	–	39
2317	–	35	703	9
2318	739	2	–	22

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
2319	739	12	703	33
2320	–	24	704	5
2321	–	37	–	18
2322	740	5	–	32
2323	–	20	–	45
2324	–	30	705	10
2325	–	43	–	25
2326	741	10	–	36
2327	–	21	706	5
2328	–	33	–	17
2329	742	1	–	30
2330	–	15	–	42
2331	–	30	707	9
2332	–	44	–	24
2333	–		–	34
2334	–		708	6
2335	–		–	22
2336	–		–	36
2337	–		709	1
2338	–		–	19
p. 2339 l. 6	743	l. 7	–	32
2340	–	14	710	1
2341	–	21	–	8
2342	–	38	–	23
2343	744	6	–	35
2344	–	22	711	9
2345	–	35	–	21
2346	745	3	–	36
2347	–	18	712	6
2348	–	31	–	21
2349	–	39	–	30
2350	746	9	713	3
2351	–	23	–	18
2352	–	36	–	31
2353	747	7	714	3
2354	–	17	–	13
2355	–	26	–	23
2356	–	40	–	38
2357	748	1	715	3
2358	–	9	–	11
2359	–		–	23

Reisk.	*Sylb.*	*Hudson.*
p.	p.	p. l.
2360	748	715 40
2361	–	716 17
2362	–	– 33
2363	–	– 49
2364	–	717 13
2365	–	– 29
	p. 749—771. Glareani chronologia.	
	p. 772—780. l. 27. Origo gentis Rom. a Jano et Saturno conditoribus, per succedentes sibimet reges usque ad consulatum decimum Constantii, digesta ex auctoribus Verrio Flacco Antiate (ut quidem idem Verrius maluit dicere quam Antia) tum ex annalibus pontificum; dein Cnaeo Egnatio Veratio, Fabio Pictore, Licinio Macro, Varrone, Caesare, Tuberone atque ex omni priscorum historia; proinde ut quisque neotericorum asseveravit; hoc est et Li-	

Reisk.	*Sylb.*	*Hudson.*
	vius et Victor Afer. Cum notis Andr. Schotti.	
p. 2366–2392. Leges regiae et leges decemvirales.	p. 780 – 792.	p. 718–727.
p. 2393–2412. Reiskii annott.	p. 1 — 169 Sylburgii notae et indices.	
2415 — 2758. H. Dodwelli chronologia Graeco-Romana pro hypothesibus Dionysii Halicarnassei. Eadem ad calcem edit. Hudf. adjecta est Vol. II. p. 1 – 111,		

Digitized by Google

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudſon.*		*Schaefer.*		*Goeller.*	
De Compoſi	tione Verbo		rum.					
T. V.	T. II							
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
1	1		1		1		1	
2	–	2	–	3	1	2	–	3
3	–	12	–	16	6	6	4	12
4	–	15	2	6	8	4	–	19
5	–	23	–	19	10	6	6	5
6	–	28	–	28	12	8	7	10
7	2	1	3	4	16	8	9	12
8	–	9	–	16	18	9	10	10
9	–	15	–	28	20	7	11	7
10	–	25	–	45	22	8	12	8
11	–	34	4	15	24	10	14	3
12	–	41	–	28	26	9	15	3
13	3	3	–	43	28	13	16	3
14	–	9	5	8	32	1	–	14
15	–	17	–	22	34	6	17	13
16	–	24	–	37	36	7	18	14
17	–	33	6	5	38	6	20	2
18	–	35	–	9	–	10	–	7
19	–	38	–	15	42	6	–	14
20	4	4	–	34	44	17	22	4
21	–	11	7	9	48	2	24	2
22	–	15	–	17	–	10	–	10
23	–	19	–	26	50	2	25	5
24	–	24	–	36	52	2	26	3
25	–	32	8	5	54	5	27	6
26	–	35	–	13	56	2	–	14
27	–	41	–	23	–	14	28	12
28	5	3	–	38	58	16	29	12
29	–	10	9	5	62	6	30	6
30	–	17	–	18	64	7	31	6
31	–	24	–	30	68	7	32	4
32	–	34	–	48	70	11	33	5
33	–	42	10	15	74	3	34	9
34	6	3	–	29	76	8	35	15
35	–	8	–	43	78	10	36	14
36	–	14	11	8	80	5	37	8
37	–	23	–	20	82	4	38	8
38	–	30	–	34	–	19	39	6
39	–	39	12	3	86	2	40	12

Reisk.	Sylburg.		Hudson.		Schaefer.		Goeller.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
40	6	47	12	18	88	1	41	13
41	7	8	—	34	92	5	43	2
42	—	17	13	2	94	7	44	12
43	—	24	—	13	96	1	45	11
44	—	31	—	27	98	3	47	4
45	—	39	—	41	—	17	48	2
46	—	47	14	9	100	18	49	5
47	8	7	—	21	102	12	51	10
48	—	16	—	36	106	3	52	10
49	—	20	—	44	—	11	23	6
50	—	29	15	10	108	12	54	11
51	—	35	—	23	110	12	55	9
52	—	44	—	39	112	10	57	5
53	9	7	16	7	114	9	58	9
54	—	15	—	24	116	15	59	12
55	—	23	—	40	120	4	61	2
56	—	33	17	6	122	6	62	1
57	—	41	—	20	124	7	63	3
58	10	4	—	38	126	14	64	16
59	—	5	—	40	—	16	65	2
60	—	6	—	42	128	2	—	4
61	—	7	—	44	—	4	—	6
62	—	8	—	46	—	6	—	8
63	—	13	18	9	130	11	66	8
64	—	21	—	23	134	3	68	2
65	—	31	—	41	136	4	69	8
66	—	37	19	4	138	5	70	10
67	11	1	—	12	140	5	71	13
68	—	8	—	36	144	10	73	1
69	—	17	20	6	146	12	74	2
70	—	26	—	21	150	3	75	5
71	—	34	—	37	152	5	78	3
72	—	44	21	5	154	11	79	11
73	12	4	—	16	156	10	81	1
74	—	8	—	25	158	8	—	9
75	—	15	—	36	160	6	83	1
76	—	22	22	4	162	9	84	1
77	—	25	—	8	164	3	85	2
78	—	31	—	18	166	3	86	6
79	13	40	—	33	168	11	88	1
80	—	1	—	45	170	4	89	4

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudson.*		*Schaefer.*		*Goeller.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
81	13	6	23	7	172	1	90	1
82	–	7	–	10	–	3	–	3
83	–	11	–	16	174	5	–	11
84	–	16	–	25	–	14	91	5
85	–	24	–	39	176	11	92	10
86	–	33	24	13	178	10	94	3
87	–	34	–	16	–	13	–	6
88	–	41	–	25	180	5	95	4
89	14	1	–	37	182	10	97	2
90	–	11	25	12	184	9	98	2
91	–	18	–	25	186	8	99	6
92	–	20	–	32	188	1	–	13
93	–	25	–	42	–	12	100	10
94	–	32	26	7	194	1	102	3
95	–	36	–	14	–	8	103	1
96	–	40	–	21	196	7	104	6
97	15	2	–	37	198	13	106	9
98	–	9	27	5	206	2	107	13
99	–	15	–	17	–	15	108	11
100	–	21	–	28	208	6	109	8
101	–	27	–	40	210	9	110	3
102	–	36	28	9	214	3	111	3
103	–	42	–	20	–	14	–	14
104	–	47	–	28	216	7	112	7
105	16	7	–	42	218	5	113	10
106	–	14	29	11	220	2	115	6
107	–	20	–	24	222	3	116	9
108	–	26	–	36	–	15	117	7
109	–	33	30	2	224	12	118	4
110	–	39	–	13	226	8	119	6
111	–	43	–	21	228	2	120	3
112	17	3	–	36	230	5	121	6
113	–	11	31	9	232	10	122	11
114	–	16	–	14	–	15	123	3
115	–	22	–	27	234	10	124	3
116	–	31	–	42	236	5	125	4
117	–	37	32	2	238	7	–	15
118	–	46	–	17	240	11	126	15
119	18	2	–	24	242	4	127	7
120	–	10	–	38	–	18	128	6
121	–	18	33	2	244	15	129	5

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudson.*		*Schaefer.*		*Goeller.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
122	18	20	33	4	244	17	129	7
123	–	26	–	15	248	2	130	9
124	–	36	–	34	250	3	133	8
125	–	44	34	1	252	1	134	11
126	19	2	–	10	–	9	135	7
127	–	8	–	24	254	13	136	10
128	–	13	–	33	256	2	137	2
129	–	21	35	4	–	16	–	16
130	–	29	–	20	258	13	139	3
131	–	35	–	29	260	9	–	14
132	–	44	–	45	264	1	140	14
133	20	1	36	7	266	1	141	6
134	–	11	–	24	268	3	143	2
135	–	20	–	39	270	3	144	8
136	–	27	37	3	272	5	145	11
137	–	37	–	20	274	7	147	4
138	–	39	–	23	–	12	–	8
139	–	40	–	25	–	14	–	11
140	21	3	–	43	276	17	151	5
141	–	11	38	8	278	12	152	9
142	–	20	–	25	280	9	153	15
143	–	28	–	38	282	7	155	1
144	–	35	39	6	284	1	156	1
145	–	44	–	22	286	1	157	1
146	22	7	–	39	288	3	158	3
147	–	15	40	5	292	2	159	4
148	–	23	–	20	–	7	160	8
149	–	32	–	36	296	5	162	3
150	–	40	41	2	298	7	163	9
151	–	46	–	14	302	3	164	9
152	23	6	–	25	304	1	165	5
153	–	8	–	29	–	5	–	10
154	–	10	–	33	306	4	166	3
155	–	18	42	7	308	13	168	3
156	–	27	–	23	310	15	169	4
157	–	35	–	37	312	13	170	8
158	–	44	43	7	314	14	171	12
159	24	5	–	20	316	12	173	3
160	–	14	–	35	318	13	174	7
161	–	23	44	3	320	8	175	10
162	–	32	–	18	322	7	177	2

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudson*		*Schaefer.*		*Goeller.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
163	24	35	44	25	322	13	177	9
164	–	38	–	30	324	1	178	2
165	–	1	45	1	326	7	179	11
166	25	9	–	16	328	4	180	11
167	–	17	–	30	330	8	181	15
168	–	26	–	45	332	8	183	2
169	–	35	46	12	334	14	184	13
170	–	43	–	25	336	10	185	13
171	–	4	–	41	338	9	188	2
172	26	12	47	9	340	11	189	6
173	–	21	–	25	342	11	190	12
174	–	26	–	34	344	6	191	11
175	–	27	–	37	348	4	192	1
176	–	28	48	1	350	2	–	3
177	–	29	–	3	–	4	–	5
178	–	31	–	11	352	2	193	4
179	–	33	–	15	354	1	–	8
180	–	39	–	28	356	4	195	5
181	–	47	49	12	358	1	196	9
182	27	5	–	22	–	15	197	7
183	–	14	–	37	362	7	199	5
184	–	24	50	4	364	12	202	2
185	–	31	–	17	366	12	203	1
186	–	37	–	28	368	4	–	12
187	–	45	–	43	370	16	205	6
188	28	7	51	16	374	2	206	7
189	–	13	–	28	376	4	207	4
190	–	18	–	39	378	7	208	8
191	–	19	–	42	–	9	–	10
192	–	20	–	43	–	11	–	12
193	–	22	–	45	–	13	209	1
194	–	23	52	2	–	15	–	3
195	–	26	–	7	380	5	–	10
196	–	33	–	20	382	2	210	9
197	–	42	–	36	384	4	212	3
198	29	4	53	6	386	1	213	3
199	–	10	–	16	–	12	–	14
200	–	15	–	25	388	3	214	9
201	–	18	–	29	–	8	215	2
202	–	24	54	1	392	2	–	15
203	–	31	–	14	–	16	216	10

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudson.*		*Schaefer.*		*Goeller.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
204	29	38	54	27	394	10	217	8
205	–	46	–	41	396	11	218	11
206	30	8	55	10	398	10	219	10
207	–	12	–	20	402	2	220	6
208	–	21	–	36	404	3	222	1
209	–	29	56	5	456	6	–	15
210	–	38	–	22	410	7	223	15
211	–	47	–	30	412	10	224	13
212	31	9	57	6	414	13	225	13
213	–	18	–	22	416	16	226	15
214	–	28	–	38	418	11	228	2
215	–	36	58	4	420	9	–	18
216	–	45	–	19	422	15	230	2
217	–	46	–	22	424	2	–	6
218	32	6	–	40	–	21	231	8
219	–	11	59	8	426	15	232	9
220	–	14	–	17	428	5	233	3
221	–	18	–	28	430	1	235	2
222	–	23	–	37	432	2	236	8
223	–	25	–	43	434	3	237	4
224	–	31	60	15	436	6	238	7
Ars	Rhetorica				ed. Schott.			
p. 225	p. 33		p. 61		p. 2			
226	–	l. 10	–	l. 6	4	l. 3		
227	–	21	–	21	6	4		
228	–	29	62	7	8	5		
229	–	38	–	24	10	2		
230	–	46	–	38	12	1		
231	34	10	63	5	14	4		
232	–	18	–	20	16	8		
233	–	26	–	35	20	1		
234	–	37	64	2	22	5		
235	–	46	–	17	24	3		
236	35	9	–	33	26	11		
237	–	18	–	50	28	7		
238	–	26	65	14	30	8		
239	–	36	–	32	32	8		
240	–	44	–	44	34	3		
241	36	4	66	11	36	1		
242	–	12	–	26	38	2		

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudson.*		*Schott.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
243	36	22	66	36	38	12
244	–	30	67	6	40	9
245	–	39	–	21	42	8
246	37	1	–	38	44	10
247	–	10	68	5	46	8
248	–	17	–	16	48	4
249	–	25	–	29	–	16
250	–	35	69	1	50	16
251	–	43	–	13	52	9
252	38	3	–	22	54	2
253	–	13	–	39	–	18
254	–	22	70	11	58	3
255	–	33	–	30	–	19
256	–	41	–	45	60	14
257	39	4	71	11	62	12
258	–	13	–	28	64	2
259	–	23	–	39	66	3
260	–	31	72	9	70	4
261	–	40	–	26	–	19
262	40	1	–	42	72	13
263	–	10	73	7	74	12
264	–	20	–	23	76	9
265	–	29	–	38	78	3
266	–	40	74	4	–	21
267	41	3	–	21	80	15
268	–	13	–	33	82	3
269	–	22	–	46	86	2
270	–	31	75	16	88	5
271	–	41	–	31	90	9
272	42	3	–	45	92	3
273	–	13	76	12	94	1
274	–	23	–	27	96	1
275	–	32	–	43	–	16
276	–	40	77	8	98	12
277	43	1	–	22	100	8
278	–	10	–	37	102	11
279	–	20	78	6	104	12
280	–	28	–	21	106	10
281	–	39	–	32	110	2
282	44	1	79	3	112	10
283	–	11	–	20	114	11

Reisk.	Sylburg.		Hudson.		Schott.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
284	44	19	79	36	118	1
285	–	28	80	3	120	4
286	–	35	–	17	122	1
287	–	43	–	30	126	1
288	45	6	–	46	128	6
289	–	14	81	15	–	21
290	–	22	–	29	130	11
291	–	32	–	47	134	2
292	–	41	82	15	136	4
293	46	4	–	32	138	4
294	–	14	–	49	140	1
295	–	21	83	11	–	14
296	–	32	–	29	142	16
297	–	42	–	48	144	6
298	47	5	84	17	146	8
299	–	14	–	33	–	24
300	–	21	–	47	148	12
301	–	31	85	16	150	15
302	–	39	–	30	156	2
303	–	47	–	46	160	4
304	48	10	86	13	162	15
305	–	18	–	29	166	2
306	–	26	–	46	168	3
307	–	33	87	11	–	19
308	–	43	–	29	170	17
309	49	5	–	47	172	15
310	–	11	88	10	174	11
311	–	19	–	25	176	8
312	–	27	–	42	178	6
313	–	38	89	12	180	5
314	–	44	–	28	182	5
315	50	6	–	44	184	6
316	–	14	90	11	186	2
317	–	22	–	27	188	1
318	–	29	91	1	–	15
319	–	38	–	11	190	18
320	–	46	–	27	192	4
321	51	8	–	45	194	5
322	–	19	92	8	196	1
323	–	28	–	22	198	1
324	–	35	–	36	–	14

Reisk.	Sylburg.		Hudson.		Schott.	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
325	51	42	93	8	200	15
326	52	6	—	25	202	17
327	—	15	—	42	204	11
328	—	24	94	9	206	1
329	—	31	—	25	—	16
330	—	38	—	39	210	3
331	53	1	95	6	—	19
332	—	11	—	23	212	12
333	—	20	—	41	214	6
334	—	29	96	6	—	22
335	—	39	—	24	216	14
336	—	46	—	39	218	8
337	54	7	97	4	220	3
338	—	15	—	19	—	18
339	—	23	—	36	222	12
340	—	30	98	1	224	4
341	—	37	—	12	226	2
342	—	45	—	26	—	15
343	55	7	—	41	228	11
344	—	16	99	16	230	10
345	—	25	—	32	232	6
346	—	32	—	46	—	21
347	—	40	100	14	234	14
348	56	2	—	30	236	3
349	—	11	—	47	—	19
350	—	20	101	12	238	11
351	—	29	—	27	240	5
352	—	35	—	35	—	13
353	—	44	102	8	242	10
354	57	4	—	21	244	2
355	—	12	—	34	246	3
356	—	21	103	3	—	17
357	—	28	—	16	248	10
358	—	36	—	31	250	4
359	—	43	—	45	—	17
360	58	4	104	13	252	12
361	—	14	—	31	254	10
362	—	22	—	45	256	12
363	—	30	105	13	258	6
364	—	39	—	30	260	1
365	—	45	—	43	—	16

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudson.*		*Schott.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
366	59	5	106	11	262	11
367	–	14	–	26	264	9
368	–	21	–	42	266	8
369	–	30	107	7	268	7
370	–	40	–	23	270	9
371	60	1	–	39	272	11
372	–	10	108	9	274	15
373	–	19	–	25	276	12
374	–	29	–	38	280	1
375	–	40	109	9	282	15
376	61	1	–	24	284	13
377	–	10	–	40	288	3
378	–	20	110	6	290	4
379	–	32	–	21	292	3
380	–	40	–	37	294	11
381	62	3	111	4	296	11
382	–	11	–	20	298	9
383	–	21	–	38	300	12
384	–	29	112	2	302	15
385	–	39	–	18	304	15
386	–	47	–	33	306	14
387	63	9	113	1	308	10
388	–	18	–	18	310	10
389	–	29	–	35	312	6
390	–	37	–	49	314	5
391	–	47	114	14	316	7
392	64	9	–	30	318	3
393	–	17	–	45	320	2
394	–	24	115	8	–	13
395	–	33	–	25	322	12
396	–	44	–	36	324	6
397	65	7	116	9	326	5
398	–	17	–	26	–	21
399	–	25	–	41	328	12
400	–	32	117	5	330	9
401	–	41	–	21	332	16
402	66	3	–	32	336	1
403	–	9	–	46	–	11
404	–	16	118	13	338	12
405	–	25	–	30	340	5
406	–	34	–	46	342	2

Reisk.	*Sylburg.*		*Hudſon.*		*Schott.*	
p.	p.	l.	p.	l.	p.	l.
407	66	43	119	13	344	2
408	67	3	–	27	346	3
409	–	12	–	43	348	8
410	–	19	120	7	350	6
411	–	27	–	23	352	7
412	–	37	–	40	354	14
413	–	44	121	5	358	6
414	68	4	–	17	–	18
De	vett. ſcriptt. cen		ſura			
p. 415	p. 68	l. 13	p. 122			
416	–	15	–	l. 4		
417	–	21	–	13		
418	–	30	123	1		
419	–	32	–	6		
420	–	41	–	17		
421	69	5	–	34		
422	–	12	–	44		
423	–	21	124	8		
424	–	30	–	24		
425	–	37	–	36		
426	–	45	125	1		
427	70	6	–	14		
428	–	15	–	29		
429	–	22	–	39		
430	–	30	126	7		
431	–	38	–	21		
432*	–	44	–	32		
433	71	4	–	44		
434	–	12	127	13		
435	–	20	–	26		
436	–	24	–	34		
437	75	9				
438	–	43				
439	76	31				
440	77	18				
441	78	5				
442	–	41				
443	79	29				
444	80	10				

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
De orato	ribus an Comme		tiquis ntarii	
p.	p.	l.	p.	l.
445	80	26	128	
446	–	37	–	10
447	–	46	–	27
448	81	9	129	8
449	–	19	–	25
450	–	29	–	42
451	–	39	130	5
Judi	cium de		Lyſia	
			p.	l.
p. 452	p. 82		130	16
453	–	l. 5	–	21
454	–	15	–	35
455	–	22	–	47
456	–	29	131	9
457	–	33	–	15
458	–	35	–	19
459	–	40	–	27
460	83	1	–	39
461	–	6	–	47
462	–	14	132	13
463	–	18	–	19
464	–	26	–	34
465	–	35	–	51
466	–	38	133	4
467	–	42	–	12
468	84	5	–	29
469	–	12	–	40
470	–	18	134	4
471	–	25	–	15
472	–	31	–	26
473	–	35	–	33
474	–	40	–	41
475	–	45	135	1
476	–	46	–	4
477	85	6	–	15
478	–	15	–	29
479	–	20	–	37
480	–	27	–	47

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
481	85	33	136	7
482	–	42	–	21
483	86	5	–	38
484	–	12	137	1
485	–	20	–	14
486	–	27	–	26
487	–	35	–	41
488	–	45	138	8
489	87	5	–	19
490	–	13	–	31
491	–	23	–	47
492	–	31	139	9
493	–	40	–	24
494	–	46	–	35
495	88	6	–	47
496	–	13	140	10
497	–	23	–	27
498	–	31	–	40
499	–	39	141	5
500	–	47	–	21
501	89	10	–	38
502	–	19	142	2
503	–	27	–	17
504	–	29	–	21
505	–	34	–	29
506	–	44	–	46
507	90	6	143	14
508	–	9	–	20
509	–	14	–	27
510	–	20	–	37
511	–	28	144	1
512	–	38	–	20
513	–	45	–	34
514	91	6	–	49
515	–	15	145	15
516	–	24	–	31
517	–	32	–	48
518	–	41	146	14
519	–	44	–	20
520	92	3	–	30
521	–	12	–	46

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
522	92	17	147	7
523	–	25	–	20
524	–	30	–	29
525	–	32	–	33
526	–	39	–	48
527	–	47	148	12
528	93	6	–	23
529	–	9	–	27
530	–	15	–	38
531	–	21	–	48
532	–	25	149	28
533	–	33	–	32
534	–	41	–	7
Judicium de	Ifocrate			
	p.	l.	p.	l.
p. 534	94	1	149	41
535	–	10	150	5
536	–	22	–	22
537	–	30	–	34
538	–	38	151	1
539	95	2	–	17
540	–	10	–	30
541	–	20	–	48
542	–	31	152	15
543	–	40	–	31
544	96	1	–	46
545	–	11	153	15
546	–	20	–	34
547	–	31	–	50
548	–	41	154	15
549	97	4	–	31
550	–	12	–	45
551	–	23	155	11
552	–	33	–	28
553	–	44	–	45
554	98	5	156	8
555	–	16	–	25
556	–	23	–	39
557	–	32	157	5
558	–	37	–	16
559	–	45	–	29

Reisk.	Sylb.		Hudson.	
p.	p.	l.	p.	l.
560	99	4	158	1
561	–	13	–	15
562	–	21	–	30
563	–	32	–	47
564	–	39	159	11
565	–	46	–	23
566	100	8	–	37
567	–	17	160	5
568	–	26	–	20
569	–	33	–	34
570	–	44	161	2
571	101	5	–	16
572	–	15	–	33
573	–	24	162	1
574	–	33	–	16
575	–	43	–	31
576	102	5	–	46
577	–	14	163	11
578	–	22	–	25
579	–	31	–	40
580	–	40	164	8
581	103	1	–	21
582	–	10	–	36
583	–	19	165	5
584	–	28	–	20
585	–	38	–	36
Judicium de	Ifaeo			
	p	l.	p.	l.
p. 586	104		166	
587	–	6	–	6
588	–	9	–	10
589	–	17	–	22
590	–	27	–	38
591	–	37	167	7
592	–	46	–	21
593	105	9	–	37
594	–	20	168	3
595	–	28	–	16
596	–	39	–	33
597	106	2	–	50
598	–	10	169	13

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
599	106	18	169	27
600	–	29	–	43
601	–	36	170	7
602	–	47	–	25
603	107	9	–	39
604	–	17	171	7
605	–	26	–	23
606	–	35	–	38
607	–	43	172	7
608	108	5	–	23
609	–	13	–	36
610	–	22	173	3
611	–	31	–	18
612	–	41	–	33
613	109	2	–	47
614	–	12	174	13
615	–	21	–	28
616	–	30	–	41
617	–	38	175	8
618	–	47	–	21
619	110	9	–	37
620	–	18	176	5
621	–	28	–	22
622	–	36	–	34
623	–	45	–	48
624	111	8	177	16
625	–	18	–	35
626	–	28	178	1
627	–	37	–	16
628	–	46	–	30
629	112	8	–	45
Judicium	de Dina		rcho	
	p.	l.	p.	l.
p. 629	112	17	179	3
630	–	20	–	9
631	–	30	–	24
632	–	39	–	40
633	113	1	180	5
634	–	11	–	21
635	–	20	–	37

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
636	113	30	181	4
637	–	39	–	20
638	–	47	–	35
639	114	10	182	4
640	–	18	–	18
641	–	27	–	35
642	–	36	183	2
643	–	45	–	17
644	115	7	–	32
645	–	17	–	49
646	–	24	184	11
647	–	31	–	23
648	–	42	–	42
649	116	2	185	2
650	–	8	–	7
651	–	16	–	16
652	–	26	–	33
653	–	32	186	3
654	–	38	–	15
655	–	44	–	26
656	117	5	–	38
657	–	13	187	11
658	–	23	–	28
659	–	31	–	42
660	–	41	188	10
661	118	2	–	24
662	–	11	–	38
663	–	19	189	6
664	–	28	–	22
665	–	39	–	41
666	119	2	190	7
667	–	11	–	22
668	–	18	–	34
669—718 Reiskii annotata.				
Epistola I.	ad Am		maeum	
p. 719	p. 120		p. 191	
720	–	l. 10	–	l. 7
721	–	16	–	17
722	–	22	192	4

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
723	120	32	192	20
724	–	42	–	39
725	121	3	193	4
726	–	12	–	20
727	–	19	–	32
728	–	26	194	1
729	–	35	–	17
730	–	43	–	32
731	122	3	–	46
732	–	10	195	12
733	–	18	–	26
734	–	28	–	42
735	–	36	196	9
736	–	45	–	27
737	123	7	–	44
738	–	18	197	11
739	–	29	–	29
740	–	37	–	46
741	–	45	198	12
742	124	6	–	26
743	–	15	–	43
744	–	26	199	11
745	–	34	–	24
746	–	43	–	39
747	125	6	200	7
748	–	13	–	20
749	–	21	–	34
Epiſtola ad	Cn.Pom		pejum	
	p.	l.		
p. 750	125	30	p. 201	
751	–	37	–	l. 10
752	–	46	–	25
753	126	6	202	7
754	–	16	–	23
755	–	25	–	39
756	–	34	203	7
757	–	44	–	24
758	127	9	–	42
759	–	16	204	4
760	–	23	–	19

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
761	127	32	204	36
762	–	41	205	3
763	128	4	–	21
764	–	13	–	37
765	–	21	206	4
766	–	32	–	23
767	–	40	–	35
768	129	1	207	2
769	–	10	–	21
770	–	19	–	37
771	–	28	208	3
772	–	37	–	19
773	–	45	–	35
774	130	7	209	2
775	–	16	–	18
776	–	23	–	31
777	–	34	–	49
778	–	43	210	16
779	131	5	–	36
780	–	12	211	1
781	–	20	–	14
782	–	28	–	31
783	–	37	–	45
784	–	45	212	13
785	132	7	–	29
786	–	16	–	45
787	–	24	213	10
Epiſtola II.	ad	Am	maeum	
	p.	l.		
p. 788	132	32	p. 214	
789	–	41	–	l. 6
790	133	3	–	21
791	–	13	215	8
792	–	21	–	23
793	–	31	–	39
794	–	38	216	3
795	–	47	–	17
796	134	9	–	31
797	–	19	217	1
798	–	30	–	20

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
799	134	39	217	36
800	135	4	218	2
801	–	13	–	18
802	–	23	–	35
803	–	32	219	1
804	–	42	–	20
805	136	5	–	38
806	–	15	220	3
807	–	24	–	20
808	–	33	–	36
809	–	43	221	4
Judicium	de Thu		cydide	
p. 810	p. 137		p. 222	
811	–	l. 10	–	l. 8
812	–	20	–	24
813	–	29	223	6
814	–	39	–	24
815	138	2	–	41
816	–	12	224	9
817	–	21	–	25
818	–	30	–	41
819	–	36	225	6
820	–	46	–	21
821	139	8	–	34
822	–	17	226	2
823	–	27	–	21
824	–	38	–	41
825	–	46	227	4
826	140	8	–	22
827	–	18	–	38
828	–	20	–	40
829	–	27	228	1
830	–	37	–	16
831	–	46	–	33
832	141	2	–	38
833	–	6	–	44
834	–	15	229	10
835	–	26	–	27
836	–	34	–	41
837	–	44	230	7

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
838	142	7	230	24
839	–	15	–	38
840	–	21	231	4
841	–	31	–	20
842	–	41	–	36
843	143	4	232	1
844	–	13	–	17
845	–	23	–	34
846	–	32	–	49
847	–	40	233	13
848	144	2	–	31
849	–	9	–	42
850	–	16	234	5
851	–	25	–	21
852	–	36	–	41
853	–	43	235	5
854	145	4	–	19
855	–	5	–	21
856	–	12	–	32
857	–	22	236	1
858	–	32	–	16
859	–	42	–	34
860	146	4	–	50
861	–	14	237	16
862	–	23	–	33
863	–	33	–	50
864	–	42	238	16
865	147	4	–	32
866	–	15	–	49
867	–	24	239	13
868	–	35	–	29
869	–	45	–	46
870	148	7	240	10
871	–	17	–	28
872	–	26	–	46
873	–	37	241	11
874	–	46	–	26
875	149	7	–	42
876	–	16	242	9
877	–	24	–	25
878	–	33	–	42

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
879	149	41	243	10
880	–	49	–	27
881	150	8	–	44
882	–	16	244	9
883	–	24	–	25
884	–	34	–	41
885	–	41	245	6
886	–	49	–	22
887	151	8	–	39
888	–	18	246	6
889	–	26	–	20
890	–	34	–	34
891	–	44	247	4
892	152	7	–	17
893	–	17	–	34
894	–	26	248	1
895	–	37	–	19
896	–	46	–	36
897	153	9	249	3
898	–	18	–	19
899	–	27	–	35
900	–	37	250	1
901	–	47	–	19
902	154	10	–	34
903	–	18	–	48
904	–	25	251	15
905	–	38	–	32
906	155	2	–	50
907	–	13	252	17
908	–	21	–	30
909	–	31	–	47
910	–	43	253	14
911	–	47	–	22
912	156	6	–	30
913	–	17	–	49
914	–	27	254	14
915	–	37	–	32
916	–	45	–	46
917	157	7	255	9
918	–	8	–	12
919	–	18	–	26
920	157	28	255	41
921	–	37	256	8
922	158	1	–	25
923	–	10	–	40
924	–	17	257	1
925	–	25	–	15
926	–	34	–	32
927	–	39	–	41
928	159	3	258	7
929	–	13	–	22
930	–	22	–	37
931	–	32	259	4
932	–	41	–	22
933	160	1	–	37
934	–	10	260	5
935	–	19	–	20
936	–	28	–	36
937	–	37	261	2
938	161	1	–	20
939	–	11	–	37
940	–	22	262	4
941	–	30	–	19
942	–	39	–	35
943	–	47	263	4
944	162	9	–	20
945	–	19	–	39
946	–	29	264	6
947	–	38	–	20
948	–	47	–	36
949	163	9	265	4
950	–	19	–	19
951	–	29	–	35
952	–	39	–	50

Judicium de Demosthene.

p. 953	p. 164		p. 267	
954	–	l. 6	–	l. 6
955	–	15	–	22
956	–	23	268	9
957	–	32	–	23
958	–	40	–	36

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
959	165	2	269	5
960	–	11	–	20
961	–	20	–	35
962	–	28	270	2
963	–	37	–	18
964	–	45	–	31
965	166	4	–	42
966	–	13	271	11
967	–	22	–	26
968	–	31	–	41
969	–	40	272	8
970	–	48	–	24
971	167	8	–	37
972	–	17	273	6
973	–	20	–	11
974	–	26	–	21
975	–	35	–	35
976	–	45	274	3
977	168	4	–	15
978	–	14	–	31
979	–	23	–	45
980	–	31	275	14
981	–	40	–	28
982	169	1	–	44
983	–	10	276	9
984	–	18	–	21
985	–	30	–	37
986	–	40	277	7
987	170	1	–	20
988	–	8	–	34
989	–	17	278	2
990	–	25	–	16
991	–	32	–	27
992	–	40	–	39
993	171	2	279	11
994	–	11	–	25
995	–	20	–	41
996	–	30	280	8
997	–	41	–	26
998	172	4	–	41
999	–	12	281	5

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1000	172	23	281	23
1001	–	34	–	41
1002	–	43	282	4
1003	173	6	–	19
1004	–	16	–	34
1005	–	25	283	3
1006	–	35	–	18
1007	–	45	–	33
1008	174	10	284	3
1009	–	20	–	18
1010	–	30	–	34
1011	–	40	–	50
1012	175	1	285	15
1013	–	13	–	32
1014	–	24	–	47
1015	–	31	286	7
1016	–	40	–	22
1017	176	2	–	36
1018	–	12	287	7
1019	–	22	–	22
1020		32	–	40
1021	–	41	288	8
1022	177	1	–	18
1023	–	11	–	34
1024	–	21	289	3
1025	–	31	–	17
1026	–	40	–	32
1027	178	3	–	46
1028	–	10	290	10
1029	–	20	–	26
1030	–	28	–	39
1031	–	37	291	7
1032	–	46	–	24
1033	179	8	–	39
1034	–	17	292	6
1035	–	24	–	17
1036	–	32	–	29
1037	–	40	–	42
1038	180	1	293	8
1039	–	11	–	24
1040	–	22	–	41

Reisk.	*Sylb.*		*Hudson.*	
p.	p.	l.	p.	l.
1041	180	32	294	5
1042	–	42	–	22
1043	181	3	–	35
1044	–	11	295	1
1045	–	20	–	15
1046	–	28	–	29
1047	–	37	–	45
1048	–	47	296	13
1049	182	9	–	28
1050	–	19	–	46
1051	–	27	297	11
1052	–	35	–	25
1053	–	45	–	41
1054	183	9	298	9
1055	–	18	–	23
1056	–	27	–	38
1057	–	37	299	7
1058	–	45	–	21
1059	184	8	–	36
1060	–	18	300	3
1061	–	26	–	17
1062	–	37	–	33
1063	–	45	–	46
1064	185	7	301	11
1065	–	15	–	22
1066	–	25	–	38
1067	–	35	302	9
1068	–	43	–	24
1069	186	6	–	41
1070	–	15	303	6
1071	–	24	–	19
1072	–	33	–	34
1073	–	44	304	1
1074	187	5	–	13
1075	–	14	–	28
1076	–	22	–	40
1077	–	32	305	10
1078	–	42	–	26
1079	188	4	–	40
1080	–	14	306	7
1081	–	22	–	21
1082	188	31	306	37
1083	–	39	307	3
1084	189	1	–	18
1085	–	12	–	34
1086	–	21	–	49
1087	–	30	308	15
1088	–	39	–	30
1089	190	1	–	45
1090	–	10	309	10
1091	–	20	–	26
1092	–	27	–	36
1093	–	38	310	8
1094	–	46	–	22
1095	191	9	–	39
1096	–	18	311	6
1097	–	27	–	20
1098	–	35	–	33
1099	–	45	312	1
1100	192	8	–	18
1101	–	17	–	33
1102	–	26	–	48
1103	–	38	313	16
1104	–	46	–	29
1105	193	8	–	42
1106	–	16	314	8
1107	–	26	–	25
1108	–	35	–	40
1109	–	41	315	4
1110	194	4	–	19
1111	–	15	–	35
1112	–	24	316	2
1113	–	33	–	16
1114	–	43	–	32
1115	195	5	–	46
1116	–	16	317	14
1117	–	26	–	28
1118	–	35	–	41
1119	–	45	318	6
1120	196	6	–	19
1121	–	12	–	30
1122	–	24	319	4

Reisk.	Sylb.		Hudſon.	
p.	p.	l.	p.	l.
1123	196	34	319	19
1124	–	45	–	36
1125	197	11	320	2
1126	–	21	–	18
1127	–	29	–	31
1128	–	39	–	47
1129	198	2	321	15
1150 — 1169 Reiskii annotata. 1170 — 1178 Capperronerii et Toupii obſervationes. Subjecti ſunt indices.	199-280 interpretationes latinae pag. 1 — 94 Sylburgii notae et indices.		322-360 Dodwelli diſſertatio de aetate Dionyſii Halicarnaſſei, quae in editione Reiskii T. I. p. XLVI - LXII. legitur, et annotationes in utrumque tomum a Reiskio ſuis locis inſertae.	

INDEX VERBORUM.

Nota: I. Epiſtolam ad Pompejum, II. Judicium de Thucydide, III. Libellum de iis, quae Thucydidi propria ſunt, ſignificat.

A.

πραγματικάς τε καὶ λεκτικὰς ἐπεισφέρειν II, 1, 1.
ἄρθρον, articulus III, 11, 1. ἄρθρον δεικτικὸν vocatur pronomen αὐτός II, 37, 5.
ἀριθμός. εἰς ἀριθμόν ἔρχεσθαι II, 36, 7. παραπλήσιος τὸν ἀριθμόν 26, 3. ἀριθμῷ p. 169. ἀριθμοί ſenſu grammatico II, 37, 5.
ἀριστοκρατία, σώφρων II, 53, 2.
ἀρκεῖν. ἀρκεῖ ἡ δήλωσις II, 14, 5. ἀρκέσουσι δύο ληφθεῖσαι μόναι (παρεμπτώσεις) III, 15, 1. τάδε ἡμῖν ἀρκέσει II, 36, 5. ἀρκοῦντα παραδείγματα 54, 1. οἱ συγγραφεῖς ἀρκέσουσιν ἀφορμὰς παραδειγμάτων παρασχεῖν I, 6, 11. οὐκ ἠρκέσθη ἄλλαις γραφαῖς I, 1, 10. δυοῖν ἀνδράσιν ἀρκεσθήσομαι μόνοις II, 3, 3. ἀρκεσθήσομαι ὀλίγοις 2, 4. cf. 9, 4. 33, 5. 43, 2. 45, 3. 55, 1. ἀρκεῖ et ἀρέσκει confuſa p. 168. ſq.
ἀρκούντως, ἕξει II, 20, 7. ἀρκούντως δεδηλωκέναι III, 1, 1.
ἁρμονία, compoſitio, μέση I, 6, 9. ἔναυλος II, 36, 1. τὸ τραχὺ τῆς ἁρμονίας 24, 6.
ἁρμοστής p. 280.
ἁρμόττειν, ἱστορίαις II, 25, 6. ἁρμόττων τοῖς προςώποις διάλογος 41, 5. ἥρμοττεν εἰρῆσθαι 18, 1. λέγεσθαι 58, 2. βασιλεῦσιν βαρβάροις ἥρμοττε ταῦτα λέγειν 59, 1. cf. 7, 3. ἁρμόττεσθαι πρὸς τὴν ἀπάτην τῶν ἀναγνωσομένων ib.
ἁρπάζειν II, 19, 4.
ἀρσενικά, masculina II, 24, 2. III, 10, 1. ἀρσενικά et ἄῤῥενα confuſa p. 130.
ἀρσενικῶς, ἐκφέρειν τὸ θηλυκόν III, 10, 1.
ἀρχαϊκὸς v. ἀχαϊκός.
ἀρχαιοπρεπῆ, quae antiquitatem olent I, 2, 5. cf. Schaefer. ad l. de Compoſ. p. 342.
ἀρχαῖος. ἀρχαῖοι συγγραφεῖς II, 5, 1. 52, 3. ῥήτορες III, 1, 1. ἡ ἀρχαία Ἀτθίς II, 23, 5. οἱ ἀρχαῖοι 2, 1. 7, 2. 11, 2. 23, 2. τἀρχαῖα, res, hiſtoriae, antiquae II, 20, 4.
ἀρχαιότης I, 2, 4.
ἄρχειν, incipere, τάδε λέγων II, 57, 2. anteire, τὰ πρότερα τῶν ὑστέρων ἄρχει 11, 1. dominari, imperare 38, 3. 47, 4. παντός, οὗ ἂν κρατῇ 40, 5. 6. ἄλλων 39, 3. ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε III, 15, 5. ſic οἱ ἀρχόμενοι II, 39, 6. ἄρχεσθαι, incipere II, 20, 2. περαιοῦσθαι 19, 4. γραφῆς 5, 2. πολέμου 10, 4. 12, 3. 20, 11. 37, 1. ἀπό τινος I, 3, 14.
ἀρχή, τοῦ πολέμου II, 10, 8. ἀρχὴν λαμβάνειν, i. q. ἄρχεσθαι 10, 1. τὴν ἀρχὴν λαμβάνειν ἀπό τινος §. 2. et 7. I, 4, 3. τὴν ἀρχήν, a principio II, 36, 10. ἐν ἀρχαῖς τῆς ἀπολογίας 44, 2. κατ' ἀρχάς 35, 1. 37, 1. 45, 5. ἀρχή, imperium II, 16, 8. 39, 5. 47, 4. ἡ κατὰ θάλατταν 47, 1. ἡ διὰ πλεονεξίαν 33, 2. ἀρχὴν ἐπιτρέπειν τινί III, 15, 5. ἡ Ὀδρυσῶν I, 3, 12. ἡ Κροίσου §. 14. ἀρχαὶ ἐνιαύσιοι II, 9, 5. οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες p. 269.
ἀρχηγοὶ ἑταιριῶν p. 363.
ἀσάφεια II, 52, 3.
ἀσαφής, καὶ δυςπαρακολούθητος I, 3, 13. ἀσαφῆ, ὥστε ἐξηγήσεως δεῖσθαι II, 54, 3. ἀσαφὴς λέξις 24, 7. 33, 1. 46, 2. φράσις III, 15, 4. ἀσαφὲς τὸ βραχὺ II, 24, 5. αἰνιγμάτων ἀσαφέστερα 48, 5.
ἀσέβειν i. q. ἀδικεῖν I, 1, 4.
ἀσθένεια, δυνάμεως II, 14, 6. opponitur δύναμις 39, 6. cf. 38, 5.
ἀσθενής, opponitur προύχων II, 38, 5. ἰσχυρός 39, 1. 5. 41, 6. egentes p. 113.
ἀσκεῖν i. q. ἐπιτηδεύειν, ῥητορικήν I, 6, 5. 11. φράσιν II, 50, 2. ἀσκοῦσι et ἀκούουσι confuſa p. 54.
ἀσπίς, περιεῤῥύη εἰς θάλατταν III, 4, 3.
ἄσπονδος. ἀσπόνδους ἀναιρεῖσθαι p. 108. Cf. Plutarch. Nic. 6.
ἀστοχεῖν, opponitur ἀποτυγχάνειν II, 5, 2. cf. Jud. de De-

Δ.

E.

nyf. Arch. VIII, 56. p. 1640. 5. IX, 52. p. 1851. 16. item μάλιστα μέν - ἐὰν δέ Polyb. II, 50, 11. ſq. μάλιστα μέν - εἰ δὲ μή p. 27. 168. ἄλλο εἴ τι p. 169. εἰ cum conjunctivo p. 270. ſq. cf. Poppo ad Cyrop. III, 3, 50. (25.). εἴ τε (ἤν τε) - οὔτε pag. 268. ſqq.

εἰδέναι, ἀκριβῶς τι II, 12, 3. εὖ ἴσθι νῦν I, 1, 2. cf. νύν. ἐν εἰδόσιν II, 48. 1. cf. Upton. ad l. de Comp. p. 217. ſq. οὐκ οἶδ' εἴ τις ἂν ὁμολογήσειεν 45, 4. οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἐπαινέσαιμι 48, 3. cf. ἔχειν.

εἶδος, ᾠδῆς I, 2, 10. τὰ εἴδη τῶν ῥημάτων III, 7, 1.

εἰκαστής, conjector III, 16, 2. ibique annot.

εἰκῇ II, 2, 4.

εἴκειν, ἐοικέναι. ἔοικε Ἰσοκράτει I, 6, 9. ὡς ἔοικε 2, 8. εἰκός (ἐστί) II, 36, 9. 38, 1. 47, 4. πολλὰ καὶ εἰκότα 36, 10. γνῶναι τὰ εἰκότα 35, 2. ὡς εἰκός I, 3, 13. καθάπερ εἰκός ib. et II, 9, 6.

εἴκειν. τὸ εἶξαι εὐθὺς ἀνέλπιστον II, 40, 1. εἴκειν τινι 42, 1. 47, 2. ταῖς ξυμφοραῖς 44, 1.

εἰκών. Cyropaedia εἰκὼν dicitur βασιλέως ἀγαθοῦ καὶ εὐδαίμονος I, 4, 1.

-ειν et -οιεν confuſa p. 157.

εἶναι. οὐκ ἦν ὁ διαλύσων λόγος II, 55, 3. ἔστι μοι λόγος I, 1, 4. i. e. ſcripſi aliquid, niſi forte, quod tamen non defenderim, ἔστι cum ſq. participio περιέχων jungendum eſt, ut III, 5, 1. cl. p. 117. Poppo prolegg. ad Thuc. Vol. I. p. 202. πατέρων εἶναι II, 36, 3. τοῦτο ἐστὶν ὁμολογοῦντος 38, 3. εἶναι τῶν εὐπαιδεύτων 51, 1. δι' ὀλίγου οὔσης τῆς θέας 26, 12. ἐν ἔριδι εἶναι III, 13, 1. ἐν συμφοραῖς II, 44, 1. ἐν ἔθει τινός 49, 2. μετά τινος 36, 5. ὑπὸ Ἀθηναίοις ib. ἃ ἕκαστος εἶναι βούλεται περὶ τὸ φιλούμενον 34, 5. cf. 55, 2. εἰσὶν οἳ — 20, 9. ἔστι παρ' οἷς — 20, 10. τὰ ἐσόμενα 44, 4. τῷ ὄντι I, 2, 12. durare, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ II, 36, 7. cf. γίγνεσθαι. εἶναι pro ἐξεῖναι I, 2, 15. II, 1, 1. 22, 1. 26, 13. 47, 4. cum vi repetitum p. 11. participium reticetur p. 210. 291. 302. 308. ἐστί et ἔσται confuſa p. 258.

εἰπεῖν, τοὺς λόγους II, 14, 4. 5. τοὺς ἄνδρας, nominare 14, 5. εἴπατε 37, 3. cf. de hac forma Creuzer. Commentatt. Herod. p. 81. λόγῳ p. 121. ὡς εἰπεῖν, prope dixerim, 28, 5. v. p. 286. Platonicum ὡς ἔπος εἰπεῖν ib. τὸ ξύμπαν εἰπεῖν III, 16, 2. cf. Reiz. ad Viger. p. 744. 855. Valckenar. ad Herod. II, 53, εἰρήσθω reticetur p. 24. cf. Judic. de Iſocr. p. 542. 10. Antiqq. VII, 36. p. 1592. 10. εἴρηκα et εὕρηκα confuſa p. 175.

εἰρεσία III, 4, 3. ubi v. annot.

εἴρειν. „εἰρομένη πραγματεία ἱστορική dicitur narratio hiſtorica non interrupta, ſed perpetuo quaſi filo ad finem usque rerum geſtarum perducta." Erneſti p. 95.

εἰς. εἴς τι ἰέναι p. 117. προθυμία ἐς τὸ ἐπιπλεῖν II, 26, 5. ἄγειν λέξιν τινὰ εἰς τοὺς λόγους p. 23. λήγειν, τελευτᾷν εἰς — p. 30. μέχρι τοῦδε — εἰς ὅσον III, 9, 5. ἐς τὸ ἑκατέροις που ἡδονὴν ἔχον ὁρίζειν II, 33, 2. κρείττονας εἶναι ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου 35, 5. ἀκμάζειν ἐς πόλεμον p. 117. ἀτερπὲς ἐς ἀκρόασιν 20, 7. εἰς pro κατά p. 10. cf. III, 1, 2. 4, 2. πάντων ἐς τὰς ναῦς ἀνακειμένων II, 26, 12. εἰς pro ἐν p. 302. εἰς et ἔτι confuſa p. 182. εἰς et ἐπί confuſa p. 107. εἰς et ὡς confuſa p. 56.

εἷς, καὶ ὁ αὐτός II, 5, 3. cf. Schaeferi Melett. p. 54. εἷς ἕκαστος III, 1, 2. καθ' ἓν ἕκαστον II, 24, 2. 26, 8. cf. Schaefer. ad Dion. de Comp. p. 44. εἷς τις 48, 1. cf. Schaefer. ib. p. 437.

ἐκβάλλειν, Ὅμηρον ἐκ τῆς κατασκευαζομένης ὑπ᾽ αὐτοῦ πολιτείας I, 1, 13. λέξιν II, 55, 3. Sic Diodor. XX, 1: τοὺς ῥητορικοὺς λόγους ἐκβάλλειν ἐκ τῆς ἱστορίας.
ἐκβιβάζειν II, 28, 3.
ἐκβολή p. 57. 88. cf. Appian. B. Mithr. c. 28. extr. et interprr. ad h. l. T. III. pag. 609. ſq. Schweighaeuſer. Adde Plutarch. de Herod. malign. 5.
ἔκγονοι II, 7, 2.
ἔκδηλος II, 24, 5.
ἐκδιδόναι, γραφήν II, 2, 4. ἱστορίαν 9, 3. elocare puellam p. 529. cf. Schaefer. ad Long. p. 584.
ἐκεῖ. οἱ ἐκεῖ δικασταί, apud inferos I, 6, 8. ἐκεῖ et ἐκεῖσε p. 199.
ἐκεῖθεν II, 9, 5.
ἐκεῖνος, δεικτικῶς p. 102. ad ſequentia ſpectat I, 1, 4. II, 47, 2. 48, 3. ἐκεῖνος ὁ χαρακτήρ pro ἐκείνου ὁ χαρακτήρ et ſimilia p. 45. ſq.
ἐκεῖσε et ἐκεῖ p. 199.
ἐκθαυμάζειν II, 54, 5.
ἔκθεσις et ὑπόθεσις confuſa p. 29.
ἐκκαλύπτειν I, 6, 7.
ἐκκλησία, γίνεται II, 17, 2. ἐκκλησίαν συνάγειν 44, 1. quae res in iis tractentur 49, 2.
ἐκκλησιάζειν II, 50, 4.
ἐκκρίνειν I, 3, 1.
ἐκλέγειν, ὀνόματα 4, 3. ἐκλέγεσθαι ὑπόθεσιν I, 3, 2. 4, 1. cf. ὑπόθεσις. τρεῖς ἐξ ἁπάντων ἐξελεξάμην I, 1, 5.
ἐκλείπειν, τὸ ξυνώμοτον II, 56, 10. ἐκλειφθεὶς τόπος, locus praetermiſſus, non tractatus 11, 2.
ἐκλείψεις ἡλίου II, 20, 10. p. 124.
ἐκλιπὲς τὸ χωρίον τοῦτο ἦν II, 11, 3. cf. χωρίον.
ἐκλογή, τῆς ὑποθέσεως I, 5, 6. τῶν ὑποθέσεων II, 5, 5. τῶν ὀνομάτων 22, 1. 23, 6. 24, 1.
ἐκλογισμός II, 3, 1.
ἐκμανθάνειν I, 6, 5.
ἐκμάσσειν p. 46.
ἐκμηκύνειν II, 10, 5. 19, 1. 55, 1.
ἐκνικᾷν. ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα II, 20, 5. ἐκνενίκηται μήτε ἡδέα εἶναι, μήτ᾽ ὠφέλιμα 28, 1.
ἑκουσίως II, 8, 3. 25, 6.
ἐκπίπτειν, ἀπὸ τῆς νεώς III, 4, 3. εἰς τὸ στρατόπεδον, pulſum fugere 26, 14. ἐκπίπτει τὸ ὕψος τῆς λέξεως εἰς τὸ καινὸν καὶ ἀηθές I, 2, 16. τὸ περὶ τὴν τροπικὴν καὶ διθυραμβικὴν φράσιν ἐκπίπτον §. 15. i. e. ἡμαρτημένον.
ἔκπληξις II, 26, 8. 15.
ἐκπληροῦν, τὴν διήγησιν II, 9, 5.
ἐκπλήττεσθαι, τινί, admiratione percelli p. 2. τινά metuere II, 30, 2. 5.
ἔκπλους, ἐπὶ τὸν Πελοπόννησον II, 9, 5. eruptio 26, 9. i. q. διέκπλους 26, 5. cf. διέκπλους.
ἐκπολιορκεῖν, i. e. αἱρεῖν ἐκ πολιορκίας II, 13, 4. 14, 1. 15, 5.
ἐκπορθεῖν II, 14, 2.
ἐκτόπως, valde I, 2, 5.
ἐκτρέπειν, immutare (in pejus) p. 73. cf. Polyb. VI, 4, 9. 10, 2. 7. Plut. Artax. 6. Archian. exped. Alex. VII, 12.
ἐκτροπὴν λαμβάνειν ἐκ τῶν κοινῶν ὀνομάτων καὶ σχημάτων II, 49, 1.
ἐκφέρειν, πόλεμον κατά τινος II, 18, 5. cf. Herod. VI, 56, 5. εἰς τὴν κοινὴν ἁπάντων γνῶσιν II, 5, 5. εἰς τὸ κοινὸν μνήμας 7, 2. i. q. ἐκδιδόναι, ἱστορίαν 5, 3. 7, 1. ἱστορικὰς πραγματείας 50, 2. κρεῖσσόν τι I, 5, 7. cf. Schaefer. ad l. de Compoſ. p. 15. eloqui, ἀπὸ τῆς ἄκρας δυνάμεως 2, 7. νόημα 55, 2. λέξιν III, 4, 1. 6, 1. 9, 1. τὸν λόγον τοῦτον τὸν τρόπον II, 51, 2. ὀνοματικῶς τὸ ῥηματικόν 24, 2. ἀρσενικῶς τὸ θηλυκόν III, 10, 1. ἐπὶ πτώσεως τινός τι 12, 5. κατὰ πτῶσίν τινα ib. et II, 57, 5. efferre, ἐπὶ τὸ μεῖζον 5, 5. i. q. ἐκτρέπειν, εἰς ἀπειροκαλίαν I, 2, 10.
ἐκχεῖν. ἐκχεῖται ἡ διάλεκτος εἰς ἀπειροκάλους περιφράσεις I, 2, 5.
ἔλασις, Λακεδαιμονίων ἐπὶ Πλαταιάς I, 56, 1.

Digitized by Google

Z.

Θ.

I.

K.

M.

N.

Ξ.

O.

nere I, 1, 4. τοὺς περὶ Πύλον ἁλόντας τριακοσίους κομίσασθαι προθέσθαι i. e. ζητεῖν 14, 4. cf. Lexic. Polyb. f. v.
προτίμησις, ἀριστοκρατίας II, 33, 2.
προὔπτος, κίνδυνος II, 41, 3.
προφανής. ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, palam II, 32, 1. cf. Matth. Gr. Gr. §. 573. p. 837.
πρόφασις, i. q. αἰτία, ἀληθεστάτη II, 10, 4. op. διάνοια 48, 3. cf. ἐμός. πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου 10, 8. πρ. εὔλογος 30, 1. προφάσεις ὑποτίθεσθαι I, 3, 9.
προφέρειν, ἐξέτασιν I, 1, 3. proferre p. 5. fq. cf. add. ad h. l. προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν i. e. λεγόμενον II, 12, 3.
προχειρίζεσθαι i. q. προαιρεῖσθαι. ἕνα προχειρισάμενος πόλεμον τοῦτον ἐσπουδάκεν ἀναγράψαι II, 6, 1.
προχείρως II, 54, 1.
προχωρεῖν. ὠμὴ στάσις προυχώρησε II, 28, 5.
πρύμνα II, 26, 10.
πρωτεύειν I, 6, 3. II, 53, 1. περὶ λόγους I, 1, 7. ἐν χαρακτῆρι λόγου §. 5. fyn. δυναστεύειν Iud. de Demosth. p. 974. 6.
πρῶτος. ἡμιτελεῖς τὰς πρώτας πράξεις καταλιπὼν ἑτέρων ἅπτεται I, 3, 13. ἀκόλουθα καὶ ταῦτα τοῖς πρώτοις II, 40, 6. τῶν - ἀρετῶν αἱ μὲν εἰσιν ἀναγκαῖαι — αἱ δ᾽ ἐπίθετοι καὶ ὅταν ὑφεστῶσιν αἱ πρῶται, τότε τὴν ἑαυτῶν ἰσχὺν λαμβάνουσιν II, 22. αἱ πρῶται ἀρεταί 28, 1. 49, 1. funt αἳ ἐν ἅπασιν ὀφείλουσι παρεῖναι τοῖς λόγοις. ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι i. e. fortiffimus 26, 5. ἐν πρώτοις ἄγειν 40, 3. πρῶτος et πρῶτον differunt pag. 294. et add. ad h. l. πρῶτον 25, 4. 45, 3. προγράφειν πρῶτον, ex abundanti 20, 11. πρῶτον μὲν - ἔπειτα - p. 175.
πτῶσις, ὀρθή II, 37, 5. γενική ib. III, 11, 2. 12, 3. δοτική 11, 3. 12, 3. αἰτιατική II, 37, 6. III, 11, 2. σχηματισμὸς ἀκατάλληλος παρὰ τὰς πτώσεις III, 12, 3.
πυκνός, denfus, τὸ πυκνόν II, 24, 6. frequens, πυκνότεραι προσβολαί 26, 6. ἡλίου ἐκλείψεις 20, 10. πυκνός et πικρός confufa p. 48.
πυνθάνεσθαι II, 6, 1. 48, 5.
πύστις, τῶν προγενομένων II, 29, 2.
πωλεῖν, τὰ ξύμπαντα ἑνός II, 45, 1.
πῶς. οὐκ ἔχω, πῶς ἐπαινέσω p. 148. aliquo modo, cum adverbiis, φαύλως πως I, 3, 9. cf. Lexic. Xenoph. f. v. 7.

P.

ῥᾴδιος. ῥᾳδία ἀναχώρησις III, 9, 2. ῥᾴδιον μαθεῖν II, 41, 4. ῥᾴδιόν ἐστι ferri poteft p. 23.
ῥᾳδίως, ἐξελέγχειν II, 4, 1. τὴν ἑαυτῶν ἀπολείπειν 25, 3. ῥᾷον, lubentius 32, 2.
ῥαθύμως, εἰπεῖν 14, 3. παραλείπειν §. 5. ἐπιτροχάζειν 16, 1. ῥαθυμότερον ἐπιτρέχειν 15, 1.
ῥαστώνη II, 1, 1.
ῥεῖν. λέξις ἡδέως καὶ μαλακῶς ῥέουσα I, 6, 9. cf. Ernefti f. v.
ῥῆμα, verbum, latiore poteftate II, 41, 3. poteftate arctiore, qua ὀνόματα opponuntur II, 24, 2. III, 4, 1. 6, 1. 7, 1.
ῥηματικός. τὸ ῥηματικὸν II, 24, 2. μόριον 22. III, 5, 1. τῆς λέξεως §. 3. τὰ ῥηματικά 6, 2.
ῥητορεία. ταῖς ῥητορείαις opponitur ἡ διήγησις i. e. τὰ διηγηματικὰ τῆς ἱστορίας μέρη II, 25, 1. αἱ δημηγορίαι καὶ οἱ διάλογοι καὶ αἱ ἄλλαι ῥητορεῖαι 16, 1. cf. §. 3. et 17, 1.
ῥητορικός. ῥητορικὴ ὑπόθεσις II, 9, 1. ῥητορικὴ φιλόσοφος p. 14. ῥητορικαὶ τέχναι 19, 2.
ῥήτωρ II, 25, 5. ῥήτορες I, 1, 5. II, 2, 3. 8, 1. 2. 18, 5. 45, 2. ἀρχαῖοι III, 1, 1.
ῥινεῖν. καθ᾽ ἓν ἕκαστον τῶν τῆς φράσεως μορίων ῥινεῖν καὶ τορεύειν II, 34, 2.

Σ.

T.

Υ.

Φ.

Ψ.

Ω.

II. INDEX NOMINUM.

A.

B.

C.

D.

E.

G.

H.

I.

L.

R.

S.

T.

X.

Z.

III. INDEX GRAMMATICUS.

IV. INDEX AUCTORUM.

E.

G.

H.

I.

V.

X.

HALAE, TYPIS GEBAUERIANIS.

INDEX

librorum nonnullorum in bibliopolio Gebaueriano venalium.

Aeſchyli tragoediae, quae ſuperſunt ac deperditarum fragmenta. Recenſ. et comment. illuſtr. C. G. Schütz. Vol. I. Prometheus vinctus et Septem adverſus Thebas. Ed. nova auctior et emendatior. 8. maj. 2 Thlr. 6 Gr.
— — Vol. II. Perſae et Agamemnon. 2 Thlr. 6 Gr.
— — Vol. III. Choëphorae, Eumenides, Supplices. 2 Thlr. 6 Gr.
— — Vol. IV. Scholia graeca in Septem Aeſchyli, quae exſtant tragoedias. 2 Thlr. 6 Gr.
— — Vol. V. Fragmenta deperditor. dramatum cum virorum doctorum annotationibus. 1 Thlr. 12 Gr.
— Tragoediae ſeptem. Denuo recenſ. et verſ. lat. adjecit C. G. Schütz. Vol. I. Prometheus vinctus, Septem adv. Thebas, Perſae, Supplices. 1 Thlr. 15 Gr.
— — Vol. II. Agamemnon, Choëphorae, Eumenides. 1 Thlr. 15 Gr.

Ariſtophanis Ranae. Edidit, commentario illuſtravit, varietatem lectionis, ſcholia graeca, indicemque verborum et rerum adjecit J. G. Höpfner. Vol. I. 8. maj. 21 Gr.

ἈΡΡΙΑΝΟΥ ΙΝΔΙΚΗ. Arriani Hiſtoria Indica, cum Bonav. Vulcanii interpretatione latina permultis locis emendatiore. Rec. et illuſtr. F. Schmieder. 8. maj. 1 Thlr. 9 Gr.
chart. ſcript. 1 Thlr. 12 Gr.

Homeri Ilias, ex recenſ. Sam. Clarkii. In uſ. ſchol. et academ. edidit A. H. Niemeyer. Vol. I. II. Ed. II. emend. et auct. 8. maj. à 1 Thlr.

Kanne, J. A., Anthologia minor, ſive florilegium epigramm. graec., ex Anthol. Planueda et Brunckii analectis ſelectorum, adjectis verſionibus lat. Hug. Grotii. 8. maj. 1 Thlr. 6 Gr.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, σαμοσατεως, ἁπαντα. Luciani Samoſat. Opera omnia maxime ex fide codd. Pariſ. recenſita. Edidit F. Schmieder. Vol. I. et II. 8. maj. à 3 Thlr.

Nemeſius, Emeſenus, de natura hominis, graece et latine. Poſt edit. Antverp. et Oxon. adhibitis, tribus Codd. Auguſt., duobus Dresdenſibus, totidemque Monachienſibus, nec non duabus vetuſtis verſ. latinis Canonis et Vallae, denuo emendatius edid. et animadverſ. adjecit C. F. Matthaei. 8. maj. 5 Thlr.

Plutarchi vitae parallelae Alexandri et Caeſaris. Commentar. juventuti *φιλελληνι* ſcriptum adjecit F. Schmieder. 8. maj. 1 Thlr. 12 Gr.

Ξενοφωντος ἀπομνημονευματων Σωκρατους βιβλοι Δ. Xenophontis memorabilium Socratis dictorum atque factorum libri IV. Recenſ. C. G. Schütz. Edit. III. auctior et emendatior. 8. 12 Gr.

Digitized by Google